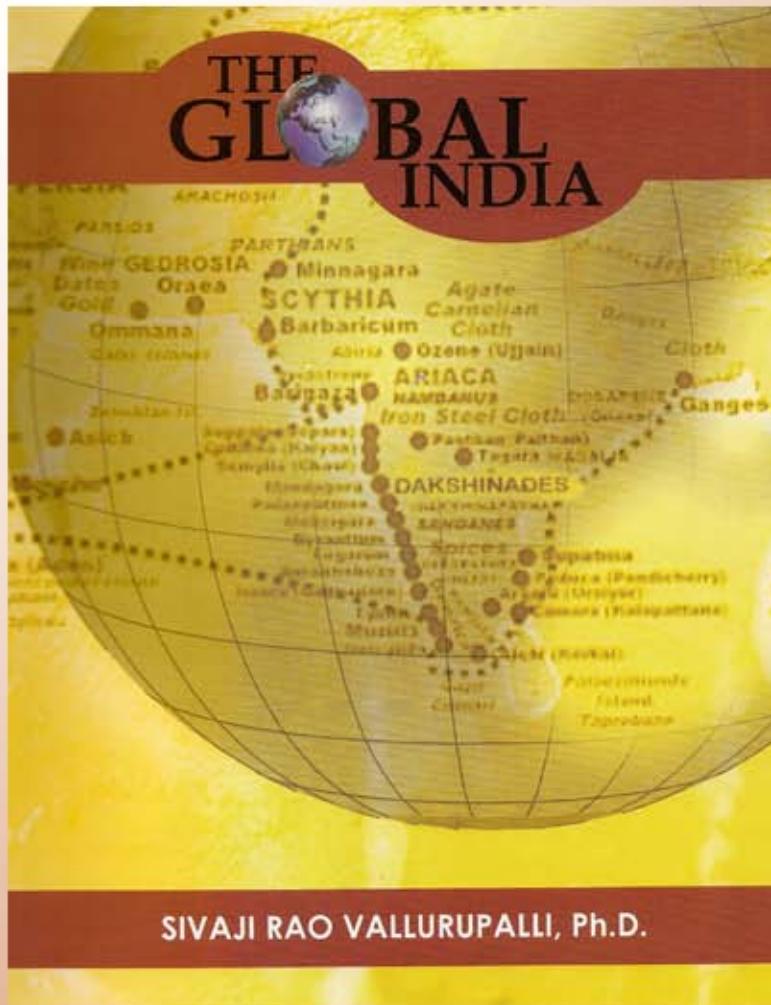

మన భారతం

మొదటిభాగం

డా.వల్లూరుపల్లి శివాజీరావు

కౌముది

మిమస్కాసుప్రశ్నలు

www.koumudi.net

ప్రచురణ సంఖ్య: 152

విషయ సూచిక (2010 01 – 2012 04)

పురోగమనం నుంచి తిరోగమనం

2010	01	1	పురోగమనం నుంచి తిరోగమనం	మొదటి భాగం	3
2010	02	2		రెండో భాగం	10

మనం, మన నాగరికత, ఉద్దంధాలు

2010	03	3	మనం, మన నాగరికత, ఉద్దంధాలు	మొదటి భాగం	17
2010	04	4		రెండో భాగం	25
2010	05	5		మూడవ భాగం	30

హిందూమతం ఇతర మతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది?

2010	06	6	బౌద్ధమతం-1		36
2010	07	7	బౌద్ధమతం-2		42
2010	08	8	బౌద్ధమతం-3		48
2010	09	9	మహాదీయ మతం	మొదటి భాగం	55
2010	10	10	మహాదీయ మతం	రెండో భాగం	60
2010	11	11	మహాదీయ మతం	మూడవ భాగం	65
2010	12	12	క్రైస్తవమతం		73
2011	01	13	యూదుమతం		80
2011	02	14	జూర్ణాష్ట్యియన్ (పారిశీక) మతం		85

2011	03	15	జైనమతం		89
2011	04	16	సిఖు మతం		94

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

2011	05	17	గణిత శాస్త్రం	మొదటి భాగం	101
2011	06	18	గణిత శాస్త్రం	రెండో భాగం	107
2011	07	19	ఖగోళ శాస్త్రం		114
2011	08	20	భౌతిక శాస్త్రం		120
2011	09	21	రసాయన శాస్త్రం		125
2011	10	22	వైద్య, శత్రు శాస్త్రం		133
2011	11	23	యోగ శాస్త్రం		141
2011	12	24	వాస్తు, శిల్ప శాస్త్రాలు		149
2012	01	25	క్రీడలు, యుద్ధకశలు		156
2012	02	26	విశ్వవిద్యాలయాలు		164
2012	03	27	సముద్రయానం, నోకా నిర్మాణం, వాణిజ్యం	మొదటి భాగం	172
2012	04	28	సముద్రయానం, నోకా నిర్మాణం, వాణిజ్యం	రెండో భాగం	181

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా.వల్లారుపెళ్ళి శివాజీరావు

I. పురోగమనం నుంచి తిరోగమనం

ఈ భూమండలంలో అద్యాత్రియమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బ్రిటన్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్వత్య చరితగురించి నేను ఖ్రీసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జాలై 2009లో ఇండియాలో ప్రమరించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికీ అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావీషాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాభ్యాసాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకు కూడా తెలియజ్ఞమని నా ఏన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

అనాది కాలం నుండి క్రీస్తు శకం 1526లో ఆఫ్రిక పాలకుడు బాబర్ మనదేశంలో కాలు మోహివరకు భారతావని ప్రపంచపు ఉత్పత్తులు, ఎగుమతులలో 40 శాతానికి తగ్గని వాటాతో అత్యంత సంపన్న దేశంగా చెలామణి అయింది. ఊహాల కందనంత సంపదతో తులతూగుతున్న ఈ దేశం నాగరికత, సాంస్కృతిక, ఆధ్యాత్మిక, శాస్త్ర వైజ్ఞానిక రంగాలలో కూడా అసమాన ప్రజ్ఞాపాటవాలను కలిగి ఉంది. బాబర్ కాలం నుండి ఆంగ్లీయులతో 1757 లో జరిగిన ప్లాసీ (పొలాపి) యుద్ధకాలం వరకు జరిగిన నిరంతర యుద్ధాలవల్ల సంపద కొంత తగ్గినా, భారతావని ప్రపంచంలో తన మొదటి స్థానం పదిలపరచుకుంటూనే ఉంది.

మరి ఇంత పురోగతిలో ఉన్న ఈ సంపన్న భారతదేశం తిరోగమనం వైపుకు ఎలా పయినించింది మీకు తెలుసుకోవాలనుండా? అయితే ఇక చదవండి.

1757 - 1815 మధ్యలో, అంటే 58 సంవత్సరాలకాలంలో, భారత భూభాగాన్ని క్రమేణా కబళించుకుంటున్న బ్రిటీష్ వాళ్ళు పదివేల మిలియన్ పొండ్లు (వంద కోట్ల పొండ్లు, అంటే అప్పటి విలువ ప్రకారం వెయ్యి కోట్ల రూపాయలు) సంపదను వాళ్ళ దేశపు బాంక్లకు తరలించారు. ఇదీగాక, ఈస్టిండియా కంపనీలోని అనేక మంది అధికారులు, సైనికులు, ఇతర ఉద్యోగస్తులు

చేతికందినంత దోషకుని, ఇంగ్లండ్ వెళ్లి వోస్టర్లు, భూములు కొని స్థిరపడి అతి సంపన్నులుగా వెలుగొందారు. వీరిలో ఒకరు 'ఎలిహుయేల్' (Elihu Yale). బోస్టన్లో పుట్టి, ఇంగ్లండ్లో పెరిగిన ఇతను ఆంగ్లీయులు స్థిరపడిన మద్రాసు పట్టణానికి ఈస్టిండియా కంపెనీ గవర్నర్గా 1687 - 92లో పనిచేసి, దొంగదార్లలో డబ్బు సంపాదించిన ఈ లంచగొండి, ఉద్యోగం ఉడగొట్టుకుని ఆ తరువాత అమెరికా వెళ్లి స్థిరపడ్డాడు. 1718 సంవత్సరంలో కనిక్కికట్ రాఫ్సులో 1701 లో స్థాపించబడిన Collegiate School of Connecticut కు తాను ఇండియాలో సంపాదించిన డబ్బునుండి 560 పొండ్లు ఒక బిల్లింగ్ కట్టడానికి ఇచ్చాడు. దీనికి కృతజ్ఞతగా ఈ కాలేజి స్థాపించిన కాటన్ మాధర్ ఈ బిల్లింగ్కు 'యేల్' పేరు పెట్టాడు. కొంతకాలానికి ఈ కాలేజి పేరు యేల్ యూనివర్సిటీ (Yale University)గా మారింది. బ్రిటన్లో స్థిరపడిన ఈ నూతన సంపన్నులలో కొందరు పిల్లలు, మనుమలు బ్రిటిష్ పార్లమెంటుకు ఎన్నిక అయి ప్రభుత్వ విధానాలను ఇండియాకు వ్యతిరేకంగా రూపొందించారు.

ఈ నిలువుదోపిడియే గాక, బ్రిటిష్ పార్లమెంట్ చట్టం ఆదేశానుసారం 1793 నుండి కంపెనీ ప్రతి సంవత్సరం ఒక మిలియన్ పొండ్లు (పది మిలియన్ రూపాయలు) ఇంగ్లండ్కు పంపించింది. ఇదిగాక, కంపెనీవారి ప్రతి ఉద్యోగి జీతభత్యాలు, యుద్ధాల ఖర్చులు రవాణా ఛార్జీలను కూడా భారత సంపదనుండే ఇవ్వటం జరిగింది. ఈ దోపిడికి ఇంకో వినూత్ మార్గం కూడా అవలింభించారు ఆంగ్లీయులు. దీనిని గురించి బ్రిటిష్ పార్లమెంట్ సభ్యుడు, ఇండియా తరుపువాది ఎడ్యూండ్ బర్క్ (1729 - 97) పార్లమెంట్లో ఇలా అన్నాడు: "ఇండియాలో వసూలు చేసిన మొత్తం రాబడిలో కొంతభాగం వస్తువులు కొని బ్రిటన్కు ఎగుమతి చేయడానికి ఉంచుతున్నారు.. ఈ రాబడి వసూలును బట్టి ఉద్యోగులకు జీతాలు, ప్రమోప్స్ ఇతర సదుపాయాలు కలిపిస్తున్నాం. అందువల్లనే మనవాళ్లు పోటీపడి మరీ ప్రజలనుంచీ బలవంతంగా అధికమొత్తాలు వసూలు చేస్తున్నారు. ఆ డబ్బుతో కొన్న వస్తువుల్ని మన ఇంగ్లండుకి తెస్తున్నారు. అలానే ఇండియాకి పంపే మన వస్తువులుని అక్కడ అమ్మి అదనంగా మరింత సామ్ము చేసుకుంటున్నాం. అంటే మనదేశానికి రెండు విధాల లాభాలు కలుగుతున్నాయి. ఇండియానుంచి వాళ్ల వస్తువుల్ని ఉచితంగా తెప్పించుకుని ఇక్కడ వాటిని అమ్మి డబ్బు చేసుకోవడం.. అలానే మన సరుకుల్ని ఇండియాలో అమ్మి తద్వారానూ డబ్బులు చేసుకోవడం!!"

ఈ నిలువుదోపిడి తోబాటు కొన్నివందల రాజ్యాల ఖజానాలలోనూ రాజప్రసాదాలలోనూ దాచిపెట్టిన అమూల్యమైన సంపదను కూడా స్వంతం చేసుకున్నారు. ఈ విధంగా 190 సంవత్సరాలలో మనదేశపు ఆదాయంలో సగ భాగాన్ని బ్రిటన్కు తరలించేశారు ఈ దౌరలు..

ఈ సంపద దోపిడితో ఆగక, భారతదేశంలో వేలాది ఏళ్లుగా నిరాటంకంగా సాగుతున్న పారిశ్రామికోత్పత్తుల్ని నాశనం చేశారు. పరిశ్రమలని నామరూపాలు లేకుండా చేశారు. గవర్నర్ జెనరల్ బెంటిక్ (1828-35) "ప్రపంచ వాణిజ్య, వ్యాపార రంగ చరిత్రలో ఇండియా చేసేత పరిశ్రమకు జరిగినంత విధ్యంసం ఎన్నడు, ఎక్కడా జరగలేదు" అని ఒప్పుకున్నాడు. 1757 నుండి 1947 వరకూ, 190 సంవత్సరాల కాలంలో, అసలు, వడ్డి, ద్రవ్యోల్పుణం వగ్గిరాలని ఇప్పటి ద్రవ్యపరిమాణంలో లెక్కకడితే 5-6 ట్రీలియన్ పొండ్లు (8,000-10,000 బిలియన్ డాలర్లు) ఉంటుందని ఆర్థిక నిపుణుల అంచనా! ఇంత సంపద మన వూహాలకి కూడా అందదు! ఈ నిజాన్ని ఇంకో కోణంలో చూద్దాం.. ఇంత ధనాన్ని రెండు శతాబ్దాలపాటు మనదేశంలోనే వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక, వాణిజ్య రంగాలలో పెట్టుబడిగా పెడితే మనదేశ ఆర్థిక సంపద దీనికి రెండు, మూడు రెట్లు పెరిగి ఉండేది. ఇదే జరిగి ఉంటే ఈ రోజు అమెరికా కంటే కనీసం రెట్లింపు సంపదతో ఎక్కు సూపర్ పవర్ గా మనదేశం నిలిచిఉండేదనడంలో ఏమాత్రం అతిశయ్యకిలేదు...!"

ఈ సంపద పాశ్చాత్యులకి ఎలా ఉపయోగపడింది?

1760-1860 మధ్యకాలంలో పశ్చిమ యూరోప్ దేశాలలో ముఖ్యంగా బ్రిటన్లో పారిశ్రామిక విషపు గాలులు వీచాయి. వాళ్ల అధ్యం వల్ల సరిగ్గా అదే సమయంలో మనదేశాన్ని అంచెలంచెలుగా ఆక్రమించుకున్నారు. ఇక్కడనుంచి తరలించిన సంపద వాళ్ల

పారిశామిక విష్ణువానికి మూలధనంగా ఉపయోగపడింది. అంతకు ముందు పరిశమలకు బుణాలు ఇవ్వలేని నిరుపేద స్థితిలో ఉన్న బ్రిటీష్ బ్యాంకులు, మన సంపద చేరడంతో, పోటీపడి అప్పులు ఇవ్వడం మొదలెట్టాయి. రక్తం రుచిమరిగిన పులిలాగ బ్రిటన్ మనదేశాన్ని పీక్కుతింటూ దేశం మొత్తాన్ని బలహినం చేయడంలో సఫలమయింది.

బ్రిటీష్ ఆర్థికాభివృద్ధి భారత సంపదమీద ఎంత ఆధారపడిందో వాళ్ళ మాటల్లోనే తెలుసుకోవచ్చు. 1894-99 మధ్యకాలంలో మనదేశానికి వైస్టాయిగా పనిచేసిన 'ఎర్ల్ ఆఫ్ ఎల్లిన్' ఇలా అన్నాడొకచోట "మా సామూజ్యానికి ఇండియా ఒక ఇరుసు...మా దేశంలో వేరే ఏ భాగం పోయినా మేము నిలబడగలం కానీ ఇండియాని చేజార్పుకుంటే మాత్రం మా సామూజ్యానికి అస్తమయమే!"

బ్రిటీష్ ప్రధానమంత్రి బెంజిమిన్ డిజేలీ (1868; 1874-80) అయితే "బ్రిటీష్ కిరీటంలో అత్యంత విలువైన వజం ఇండియా" అన్నాడు. భారతావనికి జీవితాంతం పరమశత్రువైన చర్చిల్ (1940-45, 1951-55) వ్యాఖ్య ఇలా వుంది "ఈ వజాన్ని బ్రిటన్ ఉంచుకోడానికి పోగొట్టుకోడానికి మధ్య వున్న తేడా ఎలాంటిదంటే శక్తివంతమైన మొదటిశేణి దేశానికి శక్తిహానమైన మూడవశేణి దేశానికి ఉన్న తేడాలాంటిది." అంటే బ్రిటన్ కనుక ఇండియాని ఆక్రమించుకుని ఉండకపోతే ఇప్పటికీ ఆ దేశం బలహినమైన నిరుపేద దేశం గానే మిగిలిపోయేది..!

బ్రిటన్లో జరుగుతున్న పారిశామిక విష్ణువం ఆ దేశానికి పరిమితం గాక యూరోప్లో ప్రాన్స్, జెర్మనీ, ఇటలీ..లాంటి ఇతరదేశాలకు కూడా పాకింది. అట్లాంటిక్ సముద్రాన ఆవలమైపున ఉన్న అమెరికా కూడా ఈ పారిశామిక విష్ణువానికి గురికాక తపులేదు. అతికొద్ది కాలంలోనే ఈ దేశాలన్నీ భారత్, చైనాలను అధిగమించి సంపన్న, అభివృద్ధి చెందిన దేశాలుగా చెలామణి అవ్యటం ప్రారంభించాయి.

గత పదివేల సంవత్సరాలుగా అనేక రంగాలలో భారతదేశం సాధించిన పురోగతి పాశ్చాత్యదేశ నాయకులకు, చరిత్రకారులకు తెలిసినా వాటిని వక్కికరించి ప్రచారం చేశారు. మరోపైపు తమ గౌప్యదనాన్ని కొండంతలు చేసి చూపించడం మొదలుపెట్టారు.. ఇలాంటి తప్పుడు ప్రచారాలు ఇప్పటికీ కొనసాగుతుండడం దురదుష్టకరమైన విషయం!

190 సంవత్సరాల భానిసత్యం ఎలా ప్రారంభమయింది?

1757- 1793 మధ్యకాలంలో ఇండియా గురించి బ్రిటన్కు మంచి అభిప్రాయమే ఉండేది. మొదటి గవర్నర్ జనరల్ వారెన్ హాస్టింగ్స్ (1773-85) బ్రిటీష్ గవర్నమెంటుకి ఇలా సలహా ఇచ్చాడు "సమర్థవంతంగా పాలించాలంటే ఇండియాని ప్రేమించాలి..అంటే అక్కడి ప్రజలతో సత్యంబంధాలు పెట్టుకోవాలి. ఇది జరగాలంటే వారి సంస్కృతిని మనం తెలుసుకోవాలి, భాషలను నేర్చుకోవాలి.." ఈ సలహాప్రకారం ఆ కాలంలో ఉద్ధవించిన బ్రిటీష్ ఓరియంటలిస్టులు భారతదేశపు మతాలు, ఆధ్యాత్మిక ప్రభోదాలు, సంస్కృతి, నాగరికత, వర్ణ విభేదాలు వగైరా క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేసి ప్రజలకి మద్దతుగా నిలిచారు. బ్రిటీష్ అధికారులుకారులు కూడా చాలామంది ఇదే బాటలో నడిచారు.

1793 నవంబర్ 11న బ్రిటన్ నుండి 'విలియమ్ కారీ' అనే క్రెస్తువ మతపెద్ద కలకత్తా దగ్గర శ్రీరామ్ పూర్ణలో మొట్టమొదటటి భాష్టిష్ మిషన్ స్థాపించాడు. ఆ తరువాత వచ్చిన ఇతర భాష్టిష్ సంస్కృతం, ఇతర దేశభాషలలో ఉన్న మన ప్రాచీన గ్రంథాలను చదివి, వాటిని తప్పులతడకలతో అనువదించి, వారికి తోచిన రీతిలో బైబిల్ విషయాలను, బోధనలను జొప్పించి, అచ్చుపేసి ఉచితంగా మనవారికి పంచోపట్టడం ప్రారంభించారు. ఆ తరువాత కొంతకాలానికి ఇహంజలికల్ ఒత్తిడి వల్ల విలియమ్ విల్వర్ ఫోర్స్ అనే క్రెస్తువ నాయకుడి బలవంతం మీద బ్రిటీష్ పార్లమెంట్ 1813 జూలై 3న అనుమతించిన చట్టప్రకారంగా క్రెస్తువ మతప్రచారకులు పెద్ద ఎత్తున మనదేశానికి రావడానికి మార్గం సుగమమయింది. అప్పటినుండి కొన్నివేల మతప్రచారకులు దేశం నలుమూలలూ చేరి భారతీయుల్ని క్రెస్తువులుగా మార్గానికి ప్రయత్నించడంతోబాటు, బ్రిటీష్ అధికారులతో చేతులు కలిపి వలస, సామూజ్యవాద, జాత్యపంకార విధానాలను

పెంపొందించడం మొదలుపెట్టారు.

1835 ఫ్రిబవరి 2న గవర్నర్ జనరల్ బెంటింక్‌కు సలహాదారుగా ఉన్న మెకాలే బ్రిటీష్ ప్రభుత్వానికి ఇండియాను ఎలా అణగద్దిక్కాలీ అన్న విషయం మీద ఈ విధంగా సలహా ఇవ్వాడు..

"నేను ఈ దేశంలో అన్ని చోట్ల తిరిగాను. కానీ ఎక్కడా ఒక్క భిక్షగాడిని కానీ, దొంగను కానీ మాడలేదు. ఎంతో సంపద, నీతి నియమాలు కలిగిన ప్రజలు, సత్యంపదాయాలతో నాగరికతలో పెరిగిన పౌరులు, ఉత్తమ ఆధ్యాత్మిక తత్త్వ, ధర్మ బోధనలలో ప్రభావితమైన జనం ఉన్న ఈ సుభిక్షమైన విశాల దేశాన్ని పరిపాలించాలంటే ఈ దేశపు నడ్డి విరగ్గిట్టాలి. ఇది జరగాలంటే మనం క్రమేణా పొచీన కాలం నుండి వస్తున్న ఈ దేశపు ఉన్నత విద్యాప్రమాణాల స్థానంలో మన బ్రిటీష్ విద్యావిధానాన్ని ప్రవేశపెట్టాలి. దీనివల్ల ఈ ప్రజలలో తమకున్న ఆత్మగౌరవంతోబాటు, సంస్కృతి, భాషలమీద ఉన్న మక్కల, శ్రద్ధల స్థానంలో వాళ్ళలో ఆత్మమ్మానతా భావాన్ని ప్రేరించాలి. అప్పుడే వాళ్ళకి తమని తామే తక్కువ చేసుకునే మనస్తత్వం ఏర్పడుతుంది. ఈ పరిస్థితిలో కీలుబొమ్మల్లాగ మనం ఏం చెబితే అదిచేసే స్థాయికి దిగజారిపోతారు. ఈ విధంగా మన అధికార బలం ముందు భారతదేశ ప్రజలంతా నిర్విర్యులు, శక్తిహినులుగా మారి మనకి దాసోహం అంటారు. ఇది జరగాలంటే మనం చేప్పేది వాళ్ళకి అనువదించి చెప్పడానికి ఒక రకం స్వదేశి ఉద్యోగస్థులు కావాలి. వీరి రక్తం, రంగు ఇండియన్‌వి ఐనా, ఇంగ్లీష్ మాట్లాడుతూ, వారి ఆలోచనలు, తలంపులు తెలివితేటలలో బ్రిటీష్ వాళ్ళలాగానే ఉండాలి. వేషం, హోర్యంలో కూడా మనలాగానే ఉండాలి.."

అప్పటి బ్రిటీష్ గవర్నమెంట్ మెకాలే సలహాలని తూచ తప్పకుండా అమలుచేసింది. బెంటింక్ 1835 మధ్యలో భారతదేశంలోని అన్ని ఉన్నత విద్యాలయాలలో విద్యాబోధన అంతా ఇంగ్లీషులోనే జరగాలనే నిబంధన పెట్టి, సంస్కృతం, అరబిక్ లాంటి ప్రాంతీయ భాషా మాధ్యమాలను రద్దుచేశాడు. ఈ మహాశయుడు ఇంకో ఘనకార్యం కూడా చెయ్యబోయాడు..అది 1831 జూలై 6..ఆ రోజు తాజమహాలోని పాలరాతి ముఖతలాలను, ఇతర భండాలను ఒలిచి ఇంగ్లండులోని పెద్దలకు బహుమతిగా పంపించడానికి విఫలయత్తుం చేశాడు..!!

ఈ మెకాలే-బెంటింక్ విద్యా సంస్కరణల వల్ల మన వారు పాణిని, అపణంభ, బ్రహ్మగుప్త, వరాహమిహిర, ఆర్యభట్ట, భాస్కరాచార్యులు లాంటి మహానీయులు శాప్త, విజ్ఞాన, సాంకేతిక రంగాలలో సాధించిన వాటిని చదవకుండా పైథాగరస్, ఆర్కిమెడీస్, గీలీలియో, న్యాటన్ పరిశోధనా సారాంశాల గురించి చదువుకున్నారు. వేల సంవత్సరాలుగా మనవాళ్ళ వ్రాసిన ఆధ్యాత్మిక, తత్త్వ, న్యాయ, ధర్మ, వ్యాకరణ శాస్త్రాలతో పాటు వేదాలు, ఇతి హసాలు, పౌరణీకాలు, జాతక కథలకు బదులుగా హోమర్, డికెన్స్, పేక్సిపియర్ పుస్తకాలను చదివారు.

క్రమేణా మన విద్యావంతులు, విద్యార్థులు పశ్చిమదేశాల గురించి, వారి మతాలు, సిద్ధాంతాల గురించి, గ్రీన్, రోమ్ల గొప్పతనాన్ని, వారి నామమాత్రపు విజ్ఞాన, పాండిత్య మహిమలగురించి గొప్పగా పొగుడుతూ, మనదేశపు బౌన్నత్యం గురించి మాట్లాడ్డానికి సిగ్గుపడ్డారు. ఒక తరం విరిగే సరికి మెకాలే ఆశించినట్టే మనవారి కి ఆత్మగౌరవం తరిగి, ఆత్మ న్యానతా భావం పెరిగింది. మాత్రుదేశం మీద ప్రేమ తరిగి పశ్చిమదేశాల మీద మోజు, ఆరాధనా భావం పెరిగాయి. మనకి స్వాతంత్యం వచ్చే వరకూ 5,6 తరాల స్వదేశి పరిపాలనాధికారులు, సంపన్ములు..బ్రిటీష్ భజనచేస్తూ వారినే పొగుడుతూ ఉండేవారు. ఆ తర్వాత కూడా 40-50 ఏళ్ళ వరకూ ఈ జాడ్యం పోలేదు. ఇప్పటికీ ఈ వాసనలు మనలను అంటేపట్టుకునే ఉన్నాయి. ఇది పూర్తిగా పోవాలంటే మరో రెండు, మూడు తరాలు గడవాలేమో..!

1835కి ముందు భారతదేశ విద్యావిధానం:

మెకాలే-బెంటింక్ విద్యావిధానానికి ముందు మనదేశం సిరి సంపదలలో తులతూగడమే కాక ఉన్నతమైన విద్యాప్రమాణాలతో ఉండేది. దీనికి అనేకమంది విదేశీయులు వ్రాసిన వ్యాసాలు కూడా ఆధారాలే. అనేకమంది బ్రిటీష్ అధికారులుకూడా 18వ శతాబ్ది

వివరలో వ్రాసిన నివేదికల్లో భారతవిద్యావిధానం, ఇంగ్లండ్ విధానం కంటే ఎన్నోరెట్లు ముందంజలో ఉన్నదని అంగీకరించారు. పారశాలల సంబ్యు, గురువుల ప్రమాణాలు, ప్రైవేట్ - పబ్లిక్ సంఘలు పెట్టే ఖర్చు, పాత్యాంశాలూ, పొర్చుపుస్తకాలూ, బోధనాపద్ధతులూ..అన్ని విషయాలలోనూ మనదేశం మిగతాదేశాలకంటే చాలా మెరుగ్గా ఉండేది.

1830లో బెంగాల్, బీహార్ లలో 100,000 దేశీయ ప్రాథమిక పారశాలలు ఉండేవి. ప్రతి 30 మంది పిల్లలకి ఒక స్కూలు ఉండేది. ఉమ్మడి మదాసు రాష్ట్రంలో ఉన్న 12,498 ఉన్నత విద్యాలయాలలో 188,650 మంది విద్యార్థులుండేవారు. ఆ రోజుల్లోనే పెందర్ఘాస్త అనే బ్రిటీష్ అధికారి ఇచ్చిన నివేదిక ప్రకారమే పారశాల లేని గ్రామమే లేదు.

అప్పటి మదాసు గవర్నర్ థామస్ మన్సో 1822లో ఇలా వ్రాశాడు "ప్రైవేట్ పారశాలలు ప్రభుత్వ పారశాలల కంటే 5 రెట్లు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. కాలేజీలే 1,101 వరకూ ఉన్నాయి. వాటిల్లో ఉన్న 5,431 విద్యార్థులు గణిత, న్యాయ, భగోళ, జ్యోతిష్, ఆయుర్వేద, వ్యాకరణ, భౌతిక, రసాయన శాస్త్రాలతో పాటు కత్తిసాము, నావికాయానం, చదరంగం, యుద్ధకీడలు మొదలైన విభాగాల్లో కూడా శిక్షణ పొందుతున్నారు..". విలియమ్ ఆడమ్ అనే బ్రిటీష్ కు చెందిన క్రైస్తవ మత ప్రచారకుడు కూడా "ఇండియాలోని ఉపాధ్యాయులకి పండితులమనే గర్యం లేకపోగా, వినయం ఉట్టిపడుతూ నిరాడంబరంగా ఉంటారు" అని వ్రాశాడు. బెంగాలు లాంటి రాష్ట్రాలలో కేవలం ప్రాథమిక విద్యాబోధనకే 29 పాత్యపుస్తకాలు వాడేవాళ్ళు. ఉన్నత విద్యాలయాలలో ఐతే 120 వరకూ పుస్తకాలని వాడేవారు. అన్ని జాతుల, వర్ధాల, వర్ధాల ప్రజలకి అన్ని స్థాయిల్లోను విద్య అందుబాటులో ఉండేది. ఇలాంటి విషయాలని బ్రిటీష్‌కి చెందిన చరిత్రకారులే అనేకమంది వ్రాశారు.

అప్పట్లో బ్రిటన్‌లోని విద్య విధానం ఎలా ఉండేది?

19వ శతాబ్దింలో తమ దేశ ఆర్థికాభివృద్ధికోసమని బ్రిటన్‌లో బాల కార్బూకులని విరివిగా ఉపయోగించారు. ఇందులో 49 శాతం మంది 20 ఏళ్ళ లోబడిన వారే. కార్బూక చట్టాలు లేకపోవడంతో పిల్లలు కూడా పెద్దవాళ్ళతో సమానంగా పనిచేశారు. అందువల్ల పిల్లలకి విద్యాభ్యాసం అంటే గగన కుసుమమే.

మొదటిసారిగా 1833లో బ్రిటన్ అమలుచేసిన ఫేక్టరీ చట్టం ప్రకారం 9 ఏళ్ళ లోపు పిల్లలు పనిచేయకూడదు. 13 ఏళ్ళలోపు పిల్లలక్కతే రోజుకి 2 గంటల కనీస విద్యనందించాలి. ఎన్ని చట్టాలు ఉన్న ఫేక్టరీ యజమానులు వాటిని ధిక్కరించి బాలకార్బూకులని విరివిగానే ఉపయోగించేవారు. ఉపాధ్యాయుల విద్యాప్రమాణాలు చాలా దయనీయమైన స్థితిలో ఉండడమే కాక వాళ్ళలో 80 శాతం మందికి సరిగ్గా వ్రాయడం కూడా వచ్చేది కాదు. అటిండ్స్ రిజిస్టర్ లో కూడా పేరు వ్రాయలేక ఎక్కు మార్చు పెట్టేవాళ్ళట!

స్కూల్లండ్ లోని జాన్ కింకెడ్ అనే బ్రిటీష్ ఫేక్టరీ ఇస్పెక్టర్ సమర్పించిన నివేదికలో ఇలా వ్రాశాడు " 15 అడుగుల పొడవు, 10 అడుగుల వెడల్చు ఉన్న తరగతి గదిలో 75 మంది పిల్లలని కుక్కారు. వీళ్ళు ఏదో ఇంగ్లీషు రాని భాషలో మాట్లాడినట్లు ఉంటుంది. మిగతా ఉద్యోగస్థులకంటే ఉపాధ్యాయుల జీతాలు చాలా తక్కువ. ఆ జీతం కూడా ఒక్కో గదిలో ఎంతమంది ఎక్కువ పిల్లలని కుక్కారు అనే దానిమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. కుర్చీలు, బల్లలు కూడా అరకొరగానే ఉన్నాయి. పాత్యాంశమనేది నిర్దిష్టంగా లేదు. పిల్లలు కూడా ఎప్పుడూ అల్లరి చేస్తా, విద్య నేర్చుకోలేని దీనావస్తలో ఉన్నారు.."

ఛార్స్ డికెన్స్ అనే రచయితకూడా తన నవల నికొలన్ నికెల్ బై(1839) లో ఇలా వ్రాశాడు.." బ్రిటన్‌లోని ఉపాధ్యాయులు మూడుత్వం, మోసం వంచనలు మూర్తీభవించిన నటరాజులు..జ్ఞానం అనే నిచ్చెనలో అట్లడుగున ఉన్నవాళ్ళు. వాళ్ళు జ్ఞానహీనులే కాదు, కూరత్వం, నీచ సంస్కృతి పుణికి పుచ్చుకున్న వాళ్ళు కూడా. ఇలాంటి వాళ్ళకి బదులు గుర్తాలని, కుక్కలని టీచర్లుగా నియమిస్తే మంచిదేమో. ఏ పనికి పనికి రాని వాళ్ళు ఉపాధ్యాయులుగా చెలామణి బోతున్నారు. ఈ విధంగా బ్రిటీష్ విద్యావిధానమంతా అతిదీనావస్తలో అట్లడుగున ఉంది.."

మెకాలే-బెంటింక్ విద్యావిధానం మనదేశం మీద చూపించిన ప్రభావం:

1836లో బ్రిటీష్ విద్యా విధానం అతి దీనావస్థలో ఉన్న సమయంలో మెకాలే తన తండ్రికి ఇండియాలో క్రైస్తవ-ఆధారిత విద్యావిధానం గురించి ఇలా వ్రాశాడు " ఇక్కడ మా పారశాలలు చాలా బాగా వర్షిల్లతున్నాయి. నా నమ్మకం ప్రకారం బెంగాల్ లోని సంపన్న తరగతులలో 30 ఏళ్ళ తరువాత కూడా ఒక్క విగ్రహాధకుడు(హిందువు) ఉండడు"

అలాగే 1857లో ఉన్న గవర్నర్ జనరల్ ఛార్లెస్ కానింగ్ ఒక బ్రిటీష్ అధికారికి ప్రాసిన ఉత్తరంలో "ఈ 15 కోట్ల జనాభాను మన కొద్దిమంది అధికారులు పరిపాలించాలంటే మనం ఒక ప్రణాళిక ప్రకారం ఈ దేశప్రజలలో జాతీయ, ప్రాంతీయ, కుల, మత విభేదాలను రెచ్చగొట్టి, తద్వారా ఈ విశాలమైన దేశాన్ని విభజించి పాలించాలి. దీనితోబాటు వీళ్ళకి అనుమానం రాకుండా మనదేశం (బిటన్) అంటే భక్తి, భయం కలిగించి మనకు దాసులుగా, విధేయులుగా ఉండేట్లు చేయాలి" అని వ్రాశాడు.

ఈ మెకాలే - బెంటిక్ విద్యావిధానం వల్ల క్రైస్తవ మిషనరీ సూక్ష్మ దేశం నలుమూలలా విస్తరించి, అంతవరకూ ఉన్న భారతవిద్యావిధానం నాశనమవడానికి హోతువయింది. ఇంగ్లీషు మీడియమ్ సూక్ష్మకి అడిగిందే తడవుగా లైసెన్సులు మంజూరు చేస్తూ, వేల యేళ్ళ తరబడి దేశీయ విద్యావిధానాన్ని అనుసరిస్తూ వచ్చిన విద్యాలయాలని రద్దు చేసింది. ఈ ఇంగ్లీషు సూక్ష్మలో చదివిన వాళ్ళకి కమేణా తమదేశం, సంస్కృతి, మానవ విలువల పట్ల ఉన్న గౌరవం స్థానంలో చిన్నమాపు చోటుచేసుకుంది. ఇన్ని మార్పుల్ని త్వరంత్వరగా చేసినా పూర్తిస్థాయి మార్పుని తీసుకురావడానికి కొన్ని దశాబ్దాలే పట్టింది. ఈ మధ్యకాలంలో ఒకటి, రెండు తరాల భారతీయులు రెంటికి చెడ్డిన రేవడులయ్యారు. ఒక వైపేమో దేశీయవిద్యావిధానం లేదు, వేరో వైపు నిరుపేదలుగా మారుతున్న ప్రజానీకానికి బ్రిటీష్ విద్యావిధానం అందలేదు.

ఈ దశలో ప్రత్యక్షపరిపాలన, ఆర్థిక, వాణిజ్య రంగాలు అంగీయుల చేతుల్లోకి వెళ్ళాయి. దీనివల్ల అంతవరకు ఫన్నులు, రాబడులు స్క్రమంగా వసూలు చేసే స్థానికాధికారులను తోలగించి బ్రిటీష్ అధికారులద్వారా ఆ పని చేయించడం వల్ల ఆదాయం తగ్గింది. తద్వారా ప్రభుత్వ ఖర్చులకు చాలినంత ధనం లేకుండా పోయింది. ఇందువల్ల కూడా దేశీయపారశాలలకు ఆర్థిక సహాయం నిలిపివేసి, విదేశీ పారశాలలకు, వాటి సంబంధిత విద్యాప్రణాలికలకు సహాయాన్ని ఎక్కువచేశారు. మరోవైపు అంతవరకూ విరివిగా ఉన్న స్వచ్ఛంద సేవా సంఘలు, ధర్మాతలు కూడా ఆర్థికంగా చిత్తికపోయినందువల్ల కూడా దేశీయ పారశాలలకు సహాయం ఆగిపోయింది. చివరికి పరిస్థితి ఎలా తయారయ్యాందంటే 10-11 ఉన్న దేశీయ పారశాలల స్థానంలో ఒకటో రెండో నిలబడగలిగాయి. విద్యాకమిషన్ ఇచ్చిన నివేదిక ప్రకారం 1881నాటికి ప్రతి 9,028 నివాసుతులకి ఒక్క ప్రాథమిక పారశాలమాత్రమే మిగిలింది. ఉన్నత పారశాలల కొరతగురించి ఐతే చెప్పనే అవసరం లేదు.

దేశీయ విద్య నశించినందువల్ల వచ్చిన గొప్ప ఫలితం ఏమిటంటే నిరక్షరాశ్యత ద్వారా పెరిగిన అజ్ఞానం..! దీనికారణంగా 1835 లో ఏదేశం లోనూ లేనంతగా 90 శాతం అక్కరాశ్యత ఉన్న మనదేశంలో 1947 నాటికి కేవలం 12 శాతానికి పడిపోయింది. ఈ 112 సంవత్సరాల కాలం వేల యేళ్ళ భారత చరిత్రలో పోలిస్తే చాలా తక్కువే ఐనా , అది దేశం మీద చెరగని ముద్దవేసింది. అందుకే 1931 అక్సోబర్లో లండన్లోని ఛాతమ్ హాస్టల్ మహాత్మగాంధీ ప్రసంగిస్తూ చేసిన దోషారోపణ ఇలా వుంది.."ఈ రోజున ఇండియా గతంలో ఎప్పుడూ లేనంతగా అత్యధిక నిరక్షరాశ్యతలో మగ్గిపోతోంది. మీ బ్రిటీష్ వారు పై పారగా ఉన్న మట్టిని తోలగించి వేరుని బయటపెట్టి మొక్కని చంపేశారు."

భారతావనిలో ఇంకా వచ్చిన మార్పులు ఏమిటి?

ఈ మార్పుల వల్ల కొంతకాలానికి ఇంగ్లీషు విద్యావిధానం మనల్ని ఎలా చేసేసిందో స్వామి వివేకానంద మాటల్లో విందాం. ఆయన 1898లో ఇలా అన్నారు " ఒక పిల్లాడు బడిలో చేరగానే నేర్చుకునే మొదటి విషయం మీ తండ్రి ఒక మార్ఫాడు, రెండోది మీ తాత

పిచ్చివాడు. మూడవది మీ ఉపాధ్యాయులు వంచులు. నాలుగోది మీ పవిత్ర గ్రంథాలన్నీ అబద్ధాలపుట్టలే! పదహారేళ్ళు వచ్చేసరికి అతడో నిర్ణివమైన, వెన్నెముకలేని, స్వదేశం అంటే వ్యతిరేక భావంతో నిండి ఉన్న ఒక మానవ ముద్ద! ఈ 50 సంవత్సరాల విదేశివిద్య జ్ఞానంతో నిండి ఉన్న ఒక్క నిజమైన మనిషిని కూడా తయారు చేయలేకపోయింది.. మేము నేర్చుకున్నవస్తు బలహినతలే!". ఇదేవాదనని బలపరుస్తూ చరితకారుడు, తత్త్వ సిద్ధాంత పరిశోధకుడు ఐన ఆనందకుమార స్వామి (1877-1947) మాటలలో "ఈ బ్రిటిష్ విద్య ఒక తరం కాల వ్యవధిలో ఎన్నోపిళ్ళగా పున్న అసమానమైన విలువల్ని కూకటివేళ్ళతో పెకలించివేసింది. ఏమాత్రం ఉపయోగంలేని అల్పజ్ఞానులని తయారుచేసింది. ఈ తెలివిగల మూర్ఖులు భూత, భవిష్యత్ కాలాలలో తూర్పు, పడమరదేశాలలో ఏ ఒక్కదానికి చెందరు. ఇండియాకు జరిగిన అన్ని నష్టాలకంటే దైవ, ఆత్మ సంబంధాలకు తగిలిన దెబ్బ బలమైంది..."

బ్రిటిష్ వాళ్ళకి భారతీయులంటే ఎందుకు భయమో 1903లో సౌత్ ఆఫ్రికాలోని బ్రిటిష్ అధికారి లయొనిల్ కర్రిస్ ,మహాత్మా గాంధితో అన్న మాటలివీ.. "ఈ దేశంలోని యూరోపియన్లు మీరంటే భయపడే కారణం దుర్గుణాలు కాదు, మీలో ఉన్న సద్గుణాలు, సత్త్వవర్తన మాత్రమే..". ఈ సద్గుణాలగురించే 1773లో వారన్ హేస్టింగ్స్ ఇలా అన్నాడు "ఇండియన్ దయ, కనికరం, దాతృత్వం గలవారు. ఏ కొంచెం మంచి పనిచేసినా కృతజ్ఞతాభావంతో ఉంటారు. ఎవరైనా వారికి అపకారం చేసినా పగ, ద్వేషంలేని మనస్తత్వం ఈ భూమండలంలో ఎవరికి లేనంత ఉంది. న్యాయానికి, న్యాయాధికారులకు లోబడి, ప్రేమతో ఉట్టిపడే విశ్వాసపొత్తులు.."

అలాంటి తరాన్నే బ్రిటిష్ విద్యావిధానం నాశనం చెయ్యాలని ప్రయత్నించింది..!

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపల్లి శివాజీరావు

ఒ.పురోగమనం నుంచి తిరోగమనం - ||

ఈ భూమండలంలో అద్యాత్మియమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బ్రిటన్ మనదేశాన్ని కబుళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్వత్య చరితగురించి నేను ఖ్రీసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జాలై 2009లో ఇండియాలో ప్రమరించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికీ అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావ్హాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకు కూడా తెలియజ్ఞమని నా ఏన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

డా. శివాజీరావు

అంగీయ విద్యావిధానం వల్ల సంస్కృతభాషకు ఏ గతి పట్టింది?

సంస్కృతం అనేక దేశ, విదేశి భాషలకు ముఖ్యంగా యూరోపియన్ భాషలకు మాతృక. భారతదేశపు వేద, పురాణ, ఆధ్యాత్మిక, శాస్త్ర, విజ్ఞాన ఉద్ధంధాలకు సంస్కృతమే మూల భాష. మిగతా దేశభాషలకు అనుసంధానంగా ఉన్న సంస్కృతం భరతదేశ ప్రజలకి అనేక రంగాల్లో, వేలాది సంవత్సరాలు, మాధ్యమ భాషగా చెలామణి అయింది. ఈ భాషా రాజ్యాల ఎల్లలు దాటి, దేశమంతటిని వేలాది ఏత్తు ఖక్కంగా ఉంచిన పట్టుకొమ్మ. అలాంటి రాజభాష కేవలం 100 సంవత్సరాల వ్యవధిలోనే కాలగర్భంలో ఎలా కలిసిపోయింది అనే విషయం చాలా ఆశ్చర్యాన్ని కలిగిస్తుంది కదూ!?

కల్వుల్ బోడెన్ అనే ఆంగీయుడు బొంబాయి సైన్యంలోనూ, ఈస్టిండియా కంపెనీలోనూ 25 ఏళ్ళు పనిచేశాడు. అపారమైన ధనవంతుడిగా మారి 1807 లో బ్రిటన్కు తిరిగివెళ్ళాడు. అతడు 1811, నవంబర్ 11 న మరణించాడు. అంతకు మూడు నెలల ముందే తన యాదాస్తినీ కూతురు ఎలిజిబెట్కు ఖ్రాసిచ్చాడు. ఆమె కూడా 1827 ఆగస్టు 24న చనిపోయింది. ఈమెకు చెందిన 25 వేల పౌండ్ల

ఆస్తిని ఆక్షణ్ణ యూనివర్సిటీలో బోడెక్ పేరుమీదుగా సంస్కృత పీతాన్ని నెలకొల్పడానికి వినియోగించారు. దీని ముఖ్యాధైశం గురించి ఎలిజిబెట్ ఖననం చేయబడిన ట్రినిటీ చర్చిలో ఇలా వ్రాయబడి ఉంది.. "మన వారు సంస్కృత గ్రంథాలను అధ్యయనం చేస్తూ అనువదించాలి. ఈ విధంగా నేర్చిన విజ్ఞానాన్ని మన క్రైస్తవ విజ్ఞానంతో కలిపి ఇండియాలో వ్యాపించేస్తూ, భారతీయుల్ని క్రైస్తవులుగా మార్పడానికి ఉపయోగించాలి.."!!!

అశ్వర్యంగా ఉందికదూ..! ఇదంతా చరిత్రపుటల్లో దాగిన పచ్చి నిజం..!

ముందుగా సంపన్నులను ఆంగ్లభాషకి అలవాటు పడేలా చేస్తే మిగతా వాళ్ళు కూడా వాళ్ళని అనుసరిస్తారు - ఇదీ బ్రిటిష్ వారి పథకం..! ఐతే అంతకు కొన్ని శతాబ్దాలకు ముందే 1542 లో పోర్చుగీస్కి చెందిన జెస్యూట్స్ దక్షిణ భారతదేశంలోనూ, పశ్చిమ భారత దేశంలోనూ ఈ ఆలోచనను అమలు పరచినా అంతగా ఫలితాలు రాలేదు.

1860 నుంచీ ఇంగ్లండులోని సంస్కృత పీతానికి అధిపతిగా వున్న మొనీర్ మొనీర్ విలియమ్స్ అనే అతను 1879లో ఇలా వ్రాశాడు "...ఎంతో బలంగా ఉన్న హిందూ మతం అనే కోటని సిలువను పట్టుకున్న మన సైనికులు చుట్టుముట్టి బలహీన పరచినప్పుడే క్రైస్తవ మత విజయం సూర్యవుతుంది.." తరువాత వచ్చిన సంస్కృతాచార్యులు కూడా ఇదే దోషలో నడిచారు. 1875లోనే సదరు మొనీర్ మొనీర్ తప్పుల తడకలుగా ఉన్న సంస్కృత - ఇంగ్లీషు పదకోశాన్ని ప్రమరించాడు. దీన్ని ఉపయోగించే బైబిల్ని సంస్కృతంలోకి అనువదించడం జరిగింది.

అప్పటి ఆంగ్ల సిద్ధాంతుల పన్నగం ప్రకారం సంస్కృత భాష అనేది బ్రిటిష్ వారి సంస్కృతిని భారతదేశానికి దిగుమతిచేయడానికే గానీ, వాళ్ళ భారతీయ సంస్కృతిని నేరుకోడానికి కాదు. క్రైస్తవాధిపతుల సందేశాల ప్రకారం భారతీయులను బ్రిటిష్ జీవనసరళి ప్రకారం సంస్కరించి, ఆధునిక కాలానికి(వాళ్ళ దృష్టిలో)ప్రతినిధులుగా తీర్చిదిద్దాలి. దీన్ని ఆచరణలో పెట్టే ముందు మనదేశంలో ఉన్న సంస్కృతభాషలోని ఆధ్యాత్మిక, తత్త్వ, న్యాయ, చరిత్ర, శాస్త్ర, భూగోళ, జ్యోతిషు, వైద్య, తర్వాత, మానవీయతా గ్రంథాలను సేకరించి బ్రిటిష్ కు తీసుకెళ్ళారు. వాటిని అక్కడ చీకటి కొట్టలో కుప్పపోసి, కొన్నిటిని తగులబెట్టి, మిగతావాటిని వెలుగు చూడకుండానూ చేశారు.. ఇదీ వారి (అ)నాగరికత...!!

ఇలాంటి మానవీయత లోపించిన చర్యలతో బాటు 1835 నుంచి ఆంగ్లమాధ్యమాన్ని బలవంతంగా మనదేశమంతా రుద్దిన కారణంగా సంస్కృతభాష ప్రాముఖ్యత కాలక్రమేణా తగ్గిపోయింది. దేశ స్వాతంత్యం వచ్చేసరికి దాదాపు అంతరించిపోయింది. దీని స్థానాన్ని కొంతవరకూ హిందీ భాష ఆక్రమించుకుంది. ఇంగ్లీషు శరాఫూతం ప్రాంతీయ భాషలకి కూడా తగిలింది. ఈ రోజున మన దేశంలో కర్రాటుకలోని మత్తారు, హోసహాల్లి గ్రామాల ప్రజలు మాత్రమే సంస్కృతాన్ని వాడుక భాషగా మిగుల్చుకున్నారు. మన పురోహితులకూడా కేవలం మంత్రాలు చదవడనికి మాత్రమే సంస్కృతాన్ని ఉపయోగిస్తున్నారు.

భారతీయ సంస్కృతికి బ్రిటిష్ వారి వ్యక్తికరణ, వాళ్ళ కొత్త అర్థాలు

1853లో మెకాలే, లండన్లో ఉన్న జర్మన్ భాషా తత్త్వశాస్త్రజ్ఞుడు ఫెడరిక్ మాక్స్ ముల్లర్ (1823-1900)ని బుగ్గేరాన్ని ఇంగ్లీషులోకి అనువదించడానికి నియమించాడు. అనువదించిన ప్రతి పేజీకి 4 పిల్లింగులు జీతంగా తీసుకున్న ఈ పెద్దమనిషి తన అనువాద పుస్తకం అనేక వేల పేజీలు ఉండేట్లుగా వ్రాసి చాలా డబ్బు సంపాదించి కుబేరుడయ్యాడు. తద్వారా మన వేదసంస్కృతిని కూకటి వ్రేళ్ళతో పెకలించడానికి ఈ ఘనుడు అది గురువయ్యాడు.

ఈ పెద్ద మనిషి సంస్కృత భాషా పాండిత్యం ఎంత ఆధ్యాత్మంగా ఉందో ఆర్య సమాజ స్థాపకులు స్వామి దయానంద (1824-

83) ఇలా అన్నారు ” తప్పటడుగులు వేస్తా నడక నేర్చుకునే పిల్లలవాడి లాంటిది అతని పాండిత్యం”.

ఒకసారి స్వామి దయానంద స్వామ్యమైన, అసలు సిసలైన సంస్కృతం మాటల్లాడితే అది ఏ భాషో తెలియని అజ్ఞాని ఈ మాక్షముల్లరి! ఈతనిని ఉద్దేశించే ఉపనిషత్తులతో ప్రభావితుడైన జర్మన్ తత్వవేత్త ఆర్థర్ షోపన్ హార్ట్ (1845-1917) ఇలా అన్నాడు ”గ్రీక్, లాటిన్ లాంటి భాషలను నేర్చుకునే పెద్ద కాలుల విద్యార్థులకంటే కూడా తక్కువ స్థాయిలో సంస్కృతాన్ని అథం చేసుకునే ప్రతిలో ఉన్నారు, ఈ సంస్కృతానువాదకులమని చెప్పుకునే ఈ పెద్ద మనములు”

1853లో మాక్షముల్లర్ చేసిన సంస్కృతానువాదపు తప్పులలో ముఖ్యమైనది ‘ఆర్య’ అనే పదం. ఆర్య (Aarya) మాటకు మూలం ఇ (r,r) . దీనికి ‘అ’(A) ను కలిపితే వచ్చేది ‘అర్త’(అర్,ar). ఇలా ‘అ’ని కలిపినందువల్ల ‘ఇ’(r) కు ఉన్న వ్యతిరేకార్థం పోతుంది. ఈ పదాన్ని సాగదీస్తే ‘ఆర్’ (aar) అని వస్తుంది. దీని నానార్థాలు ‘క్రైష్ణం, ఉత్తమం, గౌరవం, మర్యాద’ మొదలైనవి. ఈ సంబోధనతో ‘యజమాని, ప్రభువు, గౌర్వవాడు, గౌరవనీయుడు’ అని ఒక వ్యక్తిని పిలవచ్చు, అలాంటి వ్యక్తిని నానార్థాలుగా ‘ఉపాధ్యయుడు, ఉద్యోగం ఇచ్చేవాడు, మామ, పెద్దవాడు, స్నేహితుడు, జ్ఞానోదయం కలిగిన వాడు’ చెప్పుకోవచ్చు. ఇంకోలా చెప్పాలంటే ఇంగ్లీషులో ‘సర్’ అనే పదం లాంటిది. ఈ ‘ఆర్య’ పదాన్ని పదే పదే ‘మహాభారతం’ టెలి సీరియల్లో మీరు వినే వుంటారు.

ఐతే బుగ్గేదంలో మాత్రం ఈ ‘ఆర్య’ అనే పదాన్ని వేదకాలపు ఆర్యులని సంభోదించడానికి మాత్రమే వాడేవాళ్ళు. ఈ వేదార్థులు దీనిని ‘ప్రభువులమైన మేము’ అని తమను పిలుచుకోడానికి, ఇతరులతో పిలిపించుకోడానికి ఉపయోగించారు. ఈ సంభోదన ద్వారా తాము ఇతరులకు భిన్నమైన వాళ్ళమని చెప్పేవారు. ఇంకా చెప్పాలంటే వేదాలలో ఈ ఆర్య పదం మీద ఉన్న హక్కు కేవలం ‘పురు’ వంశస్తులకే చెందింది. ఇతర వంశస్తులని ఈ పదంతో సంభోదించేవారు కాదు. ఆ రోజుల్లో ఆర్య సంస్కృతి భాసిల్లిన సరస్వతీ నదీమ తల్లి ప్రవోంచిన కురుక్కేతం - కాశీ మధ్య భూమిని ‘ఆర్యావర్తం’ అని కూడా అన్నారు.

కాని మాక్షముల్లర్ ‘ఆర్య’ అనే పదం ‘ఆర్త’(Aar) అనే అక్షరం నుంచి వచ్చిందని అనువదించి తప్పుచేశాడు. ‘ఆర్త’ అంటే ‘దున్నడం, సాగుచేయడం’. ఈ పదాన్ని ఒక వ్యక్తిని ‘రైతు, భూపతి’గా సంభోదించడానికి, తద్వారా ఒక జాతికి సంబంధించిందని వాదించాడు. ఐతే వేదాలలో ఎక్కడా ఈ పదాన్ని ఒక జాతిని, భాషను ఉద్దేశించి వ్రాసిన దాఖలాలు లేనే లేవు. ఈ అనువాదాన్ని ఆధారం చేసుకుని యూరోపియన్ల వెంటనే ‘ఆర్యజాతి’ సిద్ధాంతాన్ని లేవదీసి ప్రచారం చేశారు. దీన్ని గురించే మాక్షముల్లర్ 1859లో బ్రిటిష్ మంత్రి డూయ్ల్ ఆఫ్ ఆర్డైర్ కి ఇలా వ్రాశాడు ” ఇండియాను మనం గతంలో ఒకసారి జయించాము. ఈ రెండో విజయం విద్య ద్వారానే జరగాలి.. ఈ ప్రాచీన మతం అంతమయ్యే ఈ దశలోనైనా క్రైస్తవ మతం వడివడిగా ముందుకి అడుగు వెయ్యకపోతే అది ఎవరి తప్ప అవుతుంది?”

ఈ ఆర్య జాతి సిద్ధాంతకర్త 1866, డిసెంబర్ 9న, తన భార్య ‘జార్మియానా’ కు వ్రాసిన ఉత్తరంలో ఇలా చెప్పాడు ”ఈ అనువాద ఫలితంగా వచ్చే పరిణామాలను నేను చనిపోయేలోగా చూడలేనేమో.. కాని ఈ నా అనువాదం మాత్రం ఇండియా విధిని శాసిస్తానే ఉంటుంది, మిలియన్ల ప్రజల అత్యలను నిర్దేశిస్తునే ఉంటుంది. ఈ బుగ్గేదం వీళ్ళ మతానికి మూలవేరు. వేలాది ఏళ్ళగా పెరిగిన ఈ మూలవేరుని కూకటి వీళ్ళతో సహా పెకలించి.. తద్వారా వచ్చే పరిణామాలని వీళ్ళకి ప్రత్యక్షంగా చూపిస్తాను...”

19 వశతాబ్దం మధ్యమంచి యూరోపియన్ల తమ క్రైస్తవమతం చాలా ఉన్నతమైనదని, మిగతా మతాలు ముఖ్యంగా అనేక విగ్రహాలను ఆరథించే హిందూమతం క్రూరమైనదనీ ప్రగాఢంగా విశ్వసించారు. అందుకనే క్రైస్తవులు కాని వారిని భయపెట్టి, ప్రలోభాలకు లోనుచేసి, అవసరమైతే బలవంతంగానైనా క్రైస్తవులుగా మార్పి వాళ్ళని పునీతం చేయాలని ధృఢ సంకల్పబద్ధులయ్యారు. సరిగ్గా ఇదే సమయంలో వచ్చిన మాక్షముల్లర్ సిద్ధాంతం వేదాలను వక్కికరించి మనలోనే కొంతమందికి వాటిమీద అపనమ్మకం కలిగించింది.

క్రి.పూ. 3102 లో శ్రీకృష్ణుని మరణం, 563లో గౌతమ బుద్ధుని జననం మధ్య అంటే 2539 సంవత్సరాల కాలం వందలకొలది

రాజులగురించి పురాణాలలో పొందుపరచిన విషయాలన్నీ పచ్చి అబడ్డలని సిద్ధాంతికరిస్తూ, వాసువాలని వక్తికరించి ప్రచారం చేశారు.

బిట్టన్ - జర్నల్ జాతీయవాదులు, ఆర్య పాలనా వాదులు సిద్ధాంతికరించిన క్రైస్తవ కాలమానం ప్రకారం ఈ భూగోళం క్రీ.పూ 4004, అక్టోబర్ 23 ఉదయం 9 గంటలకు సృజించబడింది. ‘గ్రేట్ ఫ్లూడ్’ క్రీ.పూ 2500 లో వచ్చింది. ఈ కారణంగా నిరాశ్రయులైన ఇండో-యూరోపియన్ భాషలు మాటల్లాడే ప్రజలు కాకేపియన్ పర్వతాలు దాటి అక్కడక్కడా ఆగుతూ నాలుగు దశలలో ఇండోయా పైపుకు వలస వెళ్ళడం ప్రారంభించారు. క్రీ.పూ 2000 నుంచీ 800 వరకు వీళ్ళు ఇండోయా చేరి స్థిరపడి ఒక ఉన్నతమైన నాగరికతను, సంస్కృతిని నెలకొల్చారు.

ఇంకా మన వేదాల విషయంలో ఎం చెప్పారో మాడండి.. క్రీ.పూ 1500 లో బుగ్గేదం తామే వ్రాశాముని యూరోపియన్లు ప్రచారం చేశారు. ఐతే బుగ్గేదంలో యూరోపియన్ల వలసల ప్రస్తావన ఎక్కడా లేదనే విషయాన్ని తెలుసుకుని దీన్ని క్రీ.పూ 1400 అని సపరించారు. తర్వాత వచ్చిన సాము, యజుర్, అధర్య వేదాల పుట్టుక క్రీ.పూ 1200 - 900 మధ్య జరిగిందన్నారు. ఆ తరువాతి భ్రాహ్మణాలు, ఆరణ్యకాలు, ఉపనిషత్తులు క్రీ.పూ 900-500 మధ్య వచ్చాయట...!!

అనాగరికులు, దేశదిమ్మరులుగా తిరిగిన తమ పూర్వీకులు అజ్ఞానులు కదా మరి వేదాలలో పొందుపరచిన ఆధ్యాత్మిక, తత్త్వ, సంస్కృతి వగైరా విషయాలపై ఎలా వ్రాయగలిగారనే విషయం గురించి ఈ యూరోపియన్లకి కించిత్ కూడా అనుమానం రాలేదు. ఈ అనుమానం వచ్చిన కొద్దిమంది యూరోపియన్ పండితులు ఈ అనుమానాలని వేలెత్తి చూపించినా అహంకారవాదుల అపథంశపు అవస్తవాలే నిజాలుగా చలామణి అయ్యాయి.

ఈ వక్కానువాద ఫలితంగా రూపొందిన ‘ఆర్యజాతి’ సిద్ధాంతాన్ని జెర్రన్లు తమకు అనుకూలంగా మలచుకున్నారు. దాని ఫలితం 20 వశతాబ్దంలో వాళ్ళ కారణంగా జరిగిన రెండు ప్రపంచ యుద్ధాలు, కోట్లాది మానవుల దుర్కారణం..! ఈ రోజుకీ ఈ పస లేని సిద్ధాంతానికి అక్కడక్కడా ఆదరణ ఉంటూనే ఉంది. దీనిని ఉపయోగించే భారతీయులను విడదీసి, వారిలో అనైక్యతను పెంచి, పాలించి, చివరకు విభజించి అనేక దీర్ఘకాలిక సమస్యలను సృష్టించి వెళ్ళారు ఈ ఆంగ్లేయ ఘనులు...!

ఈ యూరోపియన్ల వ్రాసిన తప్పుడు వ్రాతల ఆధారంగానే ఇండోయా గురించి అమెరికన్ల కూడా కొన్ని పుస్తకాలు వ్రాశారు. వీటినే నిజమని నమ్మేవాళ్ళు ఇప్పటికీ ఎక్కువ సంఖ్యలోనే ఉన్నారు. నాతో బాటు, నా తరం వారందరూ బ్రిటీష్ వాళ్ళ గౌప్యదనం ప్రతిభింబించే చరిత్ పుస్తకాలనే చదివారు. 1960 దశకం నుండి వీటిల్లో కొన్ని మార్పులు చౌప్పించినా వామపక్షనేతల వల్ల, హిందూమతేతర పెద్దల వల్ల నిజాలన్నీ ఇంకా పూర్తిగా వెలుగు చూడలేదు. నిస్పాక్షిక చరితకారుల, వేద పండితుల పరిశోధనా ఫలితాలు ఇంకా మనదేశ ప్రజలకు కూడా క్షుణ్ణంగా తెలియడం లేదు. గోరంత ఉన్న అమెరికన్ల చరిత్ ప్రాపంచికమైతే, మరి కొండంత ఉన్న భారత చరిత్కు ఎందుకు అంత ప్రాచుర్యం కలగలేదనే విషయం ప్రతి భారతీయుడికీ ఆవేదన కలిగించే విషయం..!

బ్రిటీష్ వాళ్ళ భారతీయుల్లి నిరుపేదలుగా ఎలా మార్చారు?

ఆంగ్లేయులు హార్ట్, అదుపు లేని విధంగా వ్యవసాయ, అడవి సంపద అంతా బలవంతంగా లాక్కుని మనవారిని పేదరికంలోకి నెట్టి వేశారు. వ్యవసాయ ఉత్పత్తులనుంచి 70 శాతం పన్నులు వసూలు చేసి నడ్డి విరగ్గాట్టారు.. బ్రిటీష్ ఇండోయా కంపెనీ అంతులేని ధనదహం తీర్చడానికి అధికారులు చేతికందినంత ధనాన్ని, ఉత్పత్తులను బలవంతంగా స్వంతం చేసుకోవడమే కాక, తమకు ఉచిత సదుపాయాలకోసం రైతులను, ఉత్పత్తిదారులను నిరంతరం జలగల్లా పీడించేవారు. కొన్ని ప్రాంతాలలో వందలపుత్తుగా సాగవుతున్న జీవనాధార పంటలకు బదులుగా, బ్రిటీష్ వాళ్ళ ఎగుమతులకోసం గంజాయి, ఇండిగో, జనపనార, కాఫీ, తేయాకు లాంటి వాణిజ్య

పంటలను బలవంతంగా సాగుచేయించారు. దీని ఫలితమే ఆహారధాన్యాల దిగుబడి తగ్గడం, తద్వారా ధరలు పెరగడం, ప్రజలు అష్టకష్టాలు పడడం..!

దీనితో బాటుగా బ్రిటిష్ నుంచీ ఇండియాకి దిగుమతుల్ని పెంచారు, కానీ ఇండియాలోని పారిశామిక ఉత్సత్తుల ఎగుమతిని అడ్డుకున్నారు. ఇందువల్ల మన దేశియ పరిశ్రమలన్నీ మూతబడి సంపన్నులు కూడా దారిద్ర్య రేఖకు దగ్గరయ్యారు. మొగల్ రాకుమారుడు షిరోజ్ పొ 1857 లో వెలిబుచ్చిన ఆవేదన ఇలా ఉంది.. "యూరోపియన్ల వారి వస్తువులను ప్రవేశ పెట్టడం ద్వారా మన దేశంలోని చేతివుత్తుల నోళ్ళకొట్టారు. చేసేత పనివారు, దర్శిలు, వడంగులు, కంసాలీలు, చెప్పులుకుట్టేవారు..ఇలాంటి వారంతా వేల యేళ్ళతరబడి వస్తున్న తమ వృత్తులను పోగొట్టుకుని బిచ్చగాళ్ళగా మారారు.."

(బ్రిటీష్ రచయిత థామస్ లోవే 1860లో ఈ విధంగా తన వివారాన్ని వ్యక్తపరచాడు.." ...దేశియ కళలు, ఉత్సత్తులు భారతదేశపు ప్రతిష్టమ వేలాది ఏళ్ళగా పశ్చిమదేశాలను ఆశ్చర్యపరచే స్థాయిలో ఉండేవి. అలాంటి కీర్తి జ్యోతి ఈ నాడు ఆరిపోయింది..ఒకప్పుడు ఎంతో భ్యాతి గడించిన పట్టణాలు ఇప్పుడు శిథిలాలుగా మారాయి.."

అంతులేని ధనదాహంతో నిండి ఉన్న బ్రిటీష్ అధికారులు రైతులను, వర్తకులను, ఉత్సత్తిదారులను హింసించడం ఒక నిరంతర, సామాన్య చర్య ఐపోయింది. బాధిత ప్రజలు కోర్టులను ఆశయించినా ఫలితంలేదు. బ్రిటీష్ పార్లమెంటులో Torture Commission కమిషన్ 1856లో ఇచ్చిన నివేదికలో ఇలా ఉంది.."కంపెనీ అధికారులు ప్రజలను హింసించడం ఎప్పుడూ ఆపలేదు, చేసే వారినీ ఆపలేదు..."

అప్పటి గవర్నర్ జనరల్ డల్టాన్సీ "అధికారులు ప్రజలను చిత్రహింస పెట్టడంలోనూ, అకారణంగా జైలు పాలు చేయడంలోనూ ఎన్నో అక్కత్వాలు, దుష్టత్వాలు చేశారనడానికి తిరుగులేని సాక్షాత్కారాలున్నాయి.." అని ఒప్పుకున్నాడు.

కరువు కాటకాల కథా కమాలీషు

దేశ సంపద త్వరితగతిని తగ్గటంతో బాటు, పారిశామిక వ్యవసాయ ఉత్సత్తులు గణనీయంగా తగ్గదం వల్ల వచ్చిన పరిణామాలే తరచుగా సంభవించిన కరువు కాటకాలకి మూలకారణం.

కీస్తుశకం 1005 వరకూ కరువు మూడుసార్లు వేస్తి, ఆ తరువాత 700 సంవత్సరాల మహామృదీయుల పాలనలో అది 14 సార్లకు పెరిగింది. ఇంకా ముందుకి వేస్తే 1770-1900 మధ్య అంటే కేవలం 130 సంవత్సరాల అంగ్రేయుల పాలనలో తీవ్రపరిణామాలకు కారణమైన కరువుకాటకాలు 35 సార్లు తమ పంజా విసిరాయి. ప్రభుత్వ గిడ్డంగులలో ధాన్యం నిలవలు పుష్టిలంగానే ఉన్నా, 1770లో వచ్చిన బెంగాల్ కరువు మూలంగా ఒక కోటిమంది - అంటే ఉమ్మడి రాష్ట్రంలోని 35 శాతం రైతులు - మరణించారనేది పచ్చి నిజం! అధికారుల లెక్కలలో 1800-1850 మధ్య 24 సార్లు వచ్చిన కాటకాలవల్ల 1.1 కోట్ల మంది చనిపోయారని నమోదై ఉంటే, వాస్తవానికి అంతకు నాలుగురెట్ల మంది అసువులు బాశారు. 1854-1901 మధ్యలో 2.9 కోట్లమంది ఆకలితో అలమటిస్తూ కళ్ళమూళారని ప్రభుత్వమే నిస్పిగ్గగా ప్రకటించింది. కరువు విషట్టుద్వారా ఇంతటి నరమేధం ప్రపంచ చరిత్రలో ఎన్నడు జరగలేదని యూరోపియన్ చరిత్రకారులే ఒప్పుకున్నారు. ఈ విషయాలన్నీ వింటుంటే ఇప్పటికీ మన హృదయం ద్రవించకుండా ఉండడు..

విధి వైపరిత్యాల వల్లనే కరువు, కాటకాలు వచ్చాయని అంగ్రేయ ప్రభుత్వం సమర్థించబోయింది కానీ అసలు కారణాలు అనేకం. ఒక కారణం ఇది - అప్పటి బ్రిటీష్ ప్రభుత్వానికి వడ్డి వ్యాపారస్తులు వెన్నెముకలుగా నిలిచారు. వాళ్ళ కబంధ హస్తాలలో చిక్కుకున్న రైతులు చేసిన అప్పులు, వాటికి చక్కవడ్డిలు తీర్చలేక ఆస్తులను పోగొట్టుకుని రోడ్డున పడ్డారు. అందుకనే బ్రిటీష్ పాలనలో భారత రైతులు

"అప్పుల్లో పుట్టి, అప్పుల్లి వారసత్వంగా స్వీకరించి, అప్పుల్లో జీవించి అప్పుల్లోనే చనిపోయారు.." అని అప్పటి ఆధిక నిపుణులే సెలవీస్తే, ఆధికశాస్త్ర అధ్యయనం చేసినవారు ఇది మళ్ళీ తెలుసుకున్న సత్యం..!

"ఇండియన్ గామాల్ నో సాంఖ్యిక, ఆరోగ్య పరిశుభమైన వనరులు లేవు. రోడ్స్ లేపు.మురుగునీటి పారుదల సౌకర్యాలు, వీధి దీపాలు లేవు. ఒక్క నీటిబావి మినహా ఇతర త్రాగునీటి వనరులు లేవు. పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలు రోజంతా పొలాల్లోనూ, గేదెల చావిళ్లోనూ పనిచేసుకుంటారు..ఇన్ని గంటలూ చేసేది కేవలం చాలీ, చాలని ఆహారం కోసం, సరిపోని ఆదాయం కోసమే.." అని 1934 లో బ్రిటిష్ నుండి వెళ్లిన డెలిగేషన్ నివేదికలోనే ఉంది.

లిట్టన్ అనే ఆయన గవర్నర్ జనరల్గా వున్న 4 ఏళ్ల కాలంలో (1876-80) ఒక కోటిమంది కరువు కాటకాల జారిన పడి అసువులు బాశారు. 1876లో అక్సోబర్- డిసెంబర్ కాలంలో దక్కిణ భారతదేశంలో లక్ష్లాది ఎకరాలలో పంటలు పండక ప్రజలు ఆకలితో అలంటిస్తుంటే ఏ మాత్రం పట్టించుకోని లిట్టన్, ఆయన పరివారం ఏమి చేశారో తెలుసా? విక్సోరియారాణి ధీల్కి వచ్చే సందర్భంలో దేశంలోని రాజులు, నవాబులు, జమీందారులందరినీ సమీకరించి పండుగ వేడుకలో జరిపే ప్రయత్నాల్లో మునిగిపోయారు. ఆదే సమయంలో భారతదేశానికి కూడా మహారాణిగా ప్రకటించబడిన విక్సోరియా "ఈ దేశాన్ని, దేశ ప్రజలను సంతోష, సుఖిక్క, క్షేమ సౌభాగ్యాలతో అలరారేటట్లు చేస్తానని " 1877 జనవరి 1న ప్రతిజ్ఞ చేసింది.ఈ సందర్భంగా ధీల్కి నగరంలో 60 వేలమంది విందు విలాసాలలో మునిగి తేలుతున్న ఆ వారం రోజుల వ్యవధిలో ఒక్క మద్దాసు, మైసూరు చుట్టూపక్కలే ఒక లక్ష్ మంది పైగా ఆకలి కేకలలో ఆకందనలలో మునిగి.పైకి తేలలేక అసువులు బాశారు.

భారతీయులు బానిస కూతీలుగా మారి ఎలా వలస వెళ్లారు?

1833లో అంగీకరించిన బానిసత్వ చట్టం ప్రకారం బ్రిటిష్, అఫ్పికన్లకు శాశ్వత విముక్తి కలిగించింది. కాని ఇతర బ్రిటిష్ వలస దేశాల్లో అధికారం చెలాయిస్తున్న భూస్వాములు తమ తోటల్లో పనిచేయడానికి కూతీలు దొరకనందువల్ల ప్రభుత్వం మీద విపరీతమైన ఒత్తిడి వచ్చింది. దాని ఘరీపమేమిటంటే భారతీయుల్లి 'బానిసత్వ కూతీలు'గా మార్పడం. 1834- 1919 మధ్యకాలంలో లక్ష్లాది నిరుపేద రైతులు, నిరుద్యోగులు, ఇతర పుత్తులవారు, దక్కిణాఫ్రికా, కరేబియన్ దీపులు, మలేసియా, ఫిజి, మారిషస్ లాంటి దూరదేశాలకు తరలించబడ్డారు.

వేల యేళ్ల నాగరికతకు, సంస్కృతికి, ఆధ్యాత్మిక విలువలకు వారసులైన ఈ విమాత్మ బానిస కూతీలంటే బ్రిటిష్ భూస్వాములకు ఎంత చులకనా భావం ఉండేదో వారి మాటల్లోనే తెలుసుకుండా..!" ఇతర మానవ జాతులు చేయ నిరాకరించిన పనులను ఇంత అధమ జాతి కూతీలు తప్ప ఇంకెప్సరూ చేయలేరు.."! ఈ విధంగా ఆంగ్లేయ ఘనులు ఒక రకం ప్రజలకు స్వీచ్ఛ నిచ్చి, వేరొక రకం ప్రజలను సంకేళ్లు వేసి బానిసలుగా మార్చారు. రక్తం మరిగించే వారితక సత్యం ఇది..!

మొదట్లో పురుషులకే పరిమితమైనా, ఆ తరువాత స్త్రీలను కూడా ఇతరదేశాలకు తరలించారు. బ్రిటిష్ ఏజెంట్లు మాయమాటలు చెప్పి, మోసం చేసి, బలాత్కరించి, ఎర మాపి మన వారిని పశుపుల మందలుగా చేసి 'కూతీ ఓడల్లో'కి నెట్లే వేశారు. అధికారుల ఒడంబడిక ప్రకారం రవాణా ఖర్చులు ప్రభుత్వమే భరించేట్లు ఐదు సంవత్సరాల కొంటాక్షతో మొదలుపెట్టారు. అది పూర్తయిన తర్వాత మరో ఐదు సంవత్సరాలు పనిచెయ్యుచ్చు లేదా స్వదేశం తిరిగి రావొచ్చు అని పరతు పెట్టారు. కొత్త దేశంలో కూతీల జీతాలు, ఇతర ఖర్చులను భూస్వాములే భరించాలి. కాని యజమానులు ఈ ఒడంబడికలను చాలా అరుదుగా పాటించేవారు. ఇంకో భయంకరమైన వాస్తవమేమిటంటే ఎన్ని ఐదు సంవత్సరాలు గడిచినా బానిసత్వ బందీలకు మాత్రం విముక్తి దొరకలేదు!.

బీడల్లో క్రింది భాగంలో పురుషులను, పై భాగంలో స్త్రీలను ఉంచి తీసుకెళ్లేవారు. పై అంతస్థులలో ఉన్న స్త్రీలు. అధికారుల

లైంగిక వాంఘలకు ఒకి అయ్యేవారు. ఆ ఓడలలోని ప్రయాణ పసతులు ఎంత హీనంగా ఉండేవంటే అని పశుపులనురవాళ్లా చేయడనికి కూడ పనికిరానివి. ప్రయాణంలో చనిపోయిన వారి శరీరాలను సముద్రంలోకి విసేరేవారు.

తోటల్లోకి వెళ్లిన ఇండియన్ కూలీలు, ఏ చిన్న పొరబాటు చేసినా దండన ఏమిటంటే - కొరడా దెబ్బలు! వాతలు..!! ఒక్క రోజ్జెనా అనారోగ్య కారణంగా పనిచేయలేకపోతే జైలే గతి!..సంకెళ్లు వేసి కూడా వారిలో బలవంతంగా పనిచేయించేవారు. ఈ కారణాల వల్ల మరణాల సంఖ్యకూడా అధికంగానే ఉండేది. 1834 నుంచి 83 సంవత్సరాల కాలంలో 15 లక్షలమంది మారిషన్స్కి, 238, 909 మంది బ్రిటీష్ గయానాకు, 143,939 మంది ట్రైనిడాడ్ కు, 42,326 మంది 'గువాడులుపే' కు, 34, 620 మంది జమ్మెకాకు, 34,000 మంది సురినామ్ కు, 25, 909 మంది మార్గినిక్ కు..ఇంకా లెక్కలకు అందనంతమంది మరికొన్ని దేశాలకు బానిస బందీలుగా వెళ్లారు. 1844-1941 మధ్యలో మలేషియాకు 27 లక్షలమంది, 1860-1911 మధ్యలో దక్కిణాఫ్రికాకు 150,000 మంది 1879-1917 మధ్యలో ఫిజి దీపులకు 789,00 మంది తరలించబడ్డారు.

ఈ భారత బానిస కూలీలు వారు వలస వెళ్లిన దేశాల ఆర్థిక, సాంస్కృతికాభివృద్ధికి ఎంతగా తోడ్వడ్డారనేది బార్బడాస్ నవలాకారుడు జార్జీలామింగ్ ఇలా వ్రాశాడు.." ట్రైనిడాడ్లో గాని, గయానాలో గాని ఈ భారతీయుల చేతులే మాకు అన్నం పెట్టాయి. ఈ భారతీయులు ఉన్నందువల్లనే ఈ దేశాల ప్రజలు ఒక ఉండాత్త నాగరికసు, మానవ సంబంధిత సంస్కృతిని నేర్చుకోగలిగారు. ఎన్నో తరాలుగా మానవత్వ విలువలను నింపి, వెలుగును చూపించిన ఈ భారతీయులు లేకుండా ట్రైనిడాడ్, గయానాలకు చరిత్ర అనేదే లేదు..."

మరి ఇతరుల మనస్సులను ఇంతగా ప్రభావితం చేసిన మన భారతీయులని ఆంగ్లీయులు ఎందుకు దగ్గరకు తీసుకోలేకపోయారు, ఎందుకు భారతీయతకి అంటే ముట్టనట్లు ఉండిపోయారు అనేది మాత్రం ఎవరికీ అంతుపట్లని విషయం..!

నా మాటలు:

మన ప్రియభారతదేశం ఈ రోజున అనేక సమస్యలతో సతమాతూ ఉన్నా ఈ మాత్రమన్నా ఉన్నత స్థితిలో ఉందంటే అందుకు కారణం - మన పూర్వీకులు చేసిన బలిదాన ఫలితమే, త్యాగాల పుణ్యమే, నిస్యార్థసేవలే. వాళ్లు లేనిదే మనం లేము. వాళ్లకి హృదయాంజలి ఘటిస్తూ, మనం మన పిల్లలకు భావితరాల వారికి ఆధ్యాత్మికంగా, సాంస్కృతికంగా, భూషా పరంగా ఏమిస్తున్నాం అనే విషయం గురించి మనలో ప్రతి ఒక్కరూ ఆలోచించాల్సిన విషయం..!

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెళ్ళ శివాజీరావు

3. మనం- మన నాగరికత - |

ఈ భూమండలంలో అద్యాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బిట్టన్ మనదేశాన్ని కబించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్సుత్య చరిత్రగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జాలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాభ్యాసాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకు కూడా తెలియజేపుమని నా ఏన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

మనమైవరం?

జన్మపరంగా, సాంస్కృతికంగా భారతదేశంలో ఉన్నన్ని విభిన్న జాతులు ఏ ఇతరదేశంలోనూ లేవు. ప్రపంచంలో ఉన్న మొత్తం నాలుగుజాతుల మనుషులూ మనదేశంలో ఉన్నారు. ఈ జాతులు: కాకేపియన్, నీగాయుడ్ (నీగిటో), మంగోలియన్, ఆస్ట్రోలాయుడ్. జన్మపరంగా కాకేపియన్లే అధికం. ఆ తరువాతే వరుసగా మిగతా మూడు.

డా. శివాజీరావు

ఆఫ్రికన్ల వలసల్లో మొట్టమొదటటి అడుగు భారతదేశం వైపుకే సాగింది. ఇటీవలే కర్మాలు దగ్గర ఉన్న జ్యాలాపురంలో బయటపడిన రాతిపనిముట్ల సముద్రాయాలు 74 వేల ఏళ్ళ నాటివని తెలిసింది. అదేకాలంలో ఆఫ్రికాలో వాడబడిన పనిముట్లు కూడా అలానే ఉండేవి. దీన్ని బట్టి ఆఫ్రికన్ల ఇండియాలో మొదటగా స్థిరపడిన ప్రదేశాల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఒకటని తెలుస్తోంది.

జన్మపరిశోధనలో జీవ్ చాలా ముఖ్యమైనవి. ఇవి శరీరంలో ఉన్న మైటోఫాండియాలో నిక్షిప్తమై ఉంటాయి. గత 15 సంవత్సరాలుగ జరుగుతున్న విశ్వజన్మ (genomic) పరిశోధనల్యారా సుమారు లక్షీశ్ క్రితం దక్కిణ, తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రాంతాలనుంచి రెండువర్గాల ప్రజలు వలస వెళ్ళారని ధ్రువ ధ్రువపడింది. వీళ్ళల్లో రెండు రకాల మాత్ర వారసత్వపు మైటోఫాండియా (matrilineal-

inheritance-specific mitochondria: mt DNA) లున్నాయి. ఇవి M-haplogroup మరియు N-haplogroup.

M-haplogroup కలిగి ఉన్న మొదటి వలసవర్గ ప్రజలు క్రీ.పూ. 100,000 కాలంలో అప్పుడు వెడల్పు తక్కువ, లోతు ఎక్కువలేని ఏర సముద్రం (Red Sea) దాటి అరేబియా, పర్షియా తీరాలవెంట ప్రయాణించి, పశ్చిమ, దక్కిణ భారతిర ప్రదేశాలకు చేరుకున్నారు. అక్కడనుండి అంచెలంచెలుగా ఇతరపొంతాలకు వెళ్లి నివసమేర్పరచుకున్నారు. వీటిలో ఒకటి జ్యాలాపురం. ఇప్పటి భారత స్థిలలో అత్యధికభాగం ఈ M-haplogroup నైటోఫోండియా కలిగి ఉన్నారు.

N-haplogroup కలిగి ఉన్న ఆఫ్రికన్లు ఉత్తరం వైపుకు వెళ్లి 'సైని' (Sinai) ఎదారి దాటి ఆసియాలో ప్రవేశించి వేర్చేరు దిశలలో ప్రయాణించి కొత్తప్రదేశాల్లో నివసించారు. ఈ దిశలలో ఒకటి యూరోప్ వైపుకు కూడా సాగింది.

కాలకుమేణా M-haplogroup పరివర్తనం చెంది M2,M3,M4,M30,M37,M5,M6,M33,M34,M35,M39,M40,M41 subgroups గా చేరిపోయింది. ఇవన్నీ ఇప్పుడు భారతదేశ స్థిలలో ఉన్నాయి. ఇంకో రెండు subgroups (M42, Q) 40-35 వేల సంవత్సరాల క్రిందట ఆప్సైలియా వెళ్లి స్థిరపడ్డారు. ఈ రెండు subgroups, M-haplo group నుండి విడిపోయిన దృష్ట్యా భారతియులకు, ఆదివాసి ఆప్సైలియన్లకు సామీప్యత ఉందని ధ్వనపడింది.

అలాగే 65వేల సంవత్సరాల క్రిందట ఆఫ్రికన్లలో ఉన్న పిత్రవారసత్యపు Y-క్రోమోజోమ్, డి.ఎస్.ఎ (DNA) కు చెందిన R-haplogroup ఈ రోజు దాదాపు భారతదేశంలోని పురుషులందరిలోనూ ఉంది. ఈ గ్రూపు కాలకుమేణా పరివర్తన చెంది R2, H, L, R1a1, J2 subgroups గా చేరిపోయింది. వీటిల్లో R2 (దీనిని R1b2 అనికూడా అంటారు) subgroup 90 శాతం మంది భారతీయ పురుషుల్లో ఉంది.

అనేక సంవత్సరాలు పరిశోధనలు చేసిన స్టైఫెన్ బిప్పువ్ హైమర్ అనే ఆక్ర్షణ్ జన్మశాస్త్రవేత్త, దక్కిణ ఆసియానే 50 వేల సంవత్సరాల క్రిందట యూరోప్ కి మాత్రభూమి అని ఘుంటాపథంగా వెల్లడించాడు. అతని పరిశోధనల ప్రకారం "దక్కిణ ఆసియా నుండి యూరోప్ కు వలస రెండూ మార్గాల ద్వారా జరిగింది. మొదటి మార్గం పశ్చిమ ఆసియాలోని Fertile Crescent (ఇప్పటి ఇరాక్, సిరియా, ఇజ్రైల్, పశ్చిమ ఇరాన్) నుండి Middle-East కు. రెండోది 40,000 సంవత్సరాలకు పూర్వం సింధునది దాటి కాశ్మీర్ ద్వారా మధ్య ఆసియా (Central Asia) చేరి అక్కడనుంచి యూరోప్ కి వెళ్ళడం.... R1a1 subgroup సంబంధిత జన్మచిహ్నం M17 యూరోపియన్లలో ఎక్కువగానే ఉంది. ఈ M17 ఇండియా లో 36,000 ఏళ్ల క్రిందటే పుట్టింది. ఈ జన్మచిహ్నం కల వారు ఇండియా, పాకిస్తాన్ నుండి కాశ్మీర్ ద్వారా.. రష్యా చేరి అచ్చట నుండి యూరోప్ దేశాలకు వలసవెళ్లి స్థిరపడ్డారు.."

ఈ విషయాలన్నీ పరిశీలిస్తే తెలిసేది - కాకేషియన్లకు, యూరోపియన్లకు మాత్రభూమి భారతదేశమేనని. అంతేగాని మాక్సముల్లర్ లాంటి పాశ్చాత్య దేశియులు ప్రచారం చేసినట్లు యూరోపియన్లే ఇండియా వచ్చి స్థిరపడ్డారనే వాదన పూర్తిగా నిరాధారం(క్రిందటి సంచికలో ఈ అంశం గురించిన మరిన్ని విశేషాలు చదవండి). నిజానికి భారతావనినుండి కాకేషియన్ పాశ్చాత్య దేశాలకు వలసవెళ్లారు.

ఈ రోజుకీ యూరోప్-అమెరికాల్లోని తెల్లవారు తామే కాకేషియన్ అని గొప్పగా చెప్పుకుంటారు, దరఖాస్తులలో వ్రాసుకుంటారు. కానీ భారతీయులనుంచే తమకి ఈ కాకేషియన్ జన్మకణాలు సంకమించాయనే నిజం చాలామందికి తెలియదు. ఇలాంటి వారు తమ శాస్త్రవేత్తలే రూపాందించిన ఈ పరిశోధనా ఫలితాలను, సిద్ధాంతాలను ఆకథించుకుని, తమ పొరబాట్లని సరిదిద్దుకుంటారని ఆశిధ్యం.

భారతదేశంలో కాకేషియన్లో పాటు నీగాయిడ్ (నల్జూతివారు) కూడ ఉన్నారు. ఆ తరువాత ఎపుటికో మంగోలియన్ ఆక్షతి గల వర్గం కూడా జనాభాలో కలిసింది. మన వాళ్లలో కొందరికి ఆప్సైలియా ఆదివాసులకు ఎందుకు పోలికలున్నాయనే విషయాన్ని కూడ పైన తెలుసుకున్నాం.

భారతీయులు, యూరోపియన్లు కాకేషియస్టే అయినప్పుడు శరీరంలో వర్ణభేదాలు ఎందుకున్నాయి?

శరీరపు రంగు, చర్చలో ఉన్న ‘మెలానిన్’ అనే వర్ణ ద్రవ్య (పిగ్నింట్) సూచికమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ఈ మెలానిన్ ఎక్కువగా ఉన్నవాళ్ళు నలుపురంగుకు దగ్గరగాను, తక్కువగా ఉన్నవారేమో తెల్లగానూ ఉంటారు. ఈ మెలానిన్ అస్తులు లేనివారిని ‘అల్బ్రెన్స్’ (వర్షరహితు) లంటారు. ఈ పిగ్నింట్ మీద సూర్యుని కాంతి వేడి చాలా ప్రభావం చూపిస్తుంది. ఇందువల్లనే అనేక తరాల తర్వాత ఆ వంశికుల చర్చపు రంగు మార్పుకి గురై, తమ పూర్వీకుల నలుపురంగుకంటే మెరుగైన తెల్ల (ఎరు) రంగు కలిగి ఉంటారు.

మనలో ఉన్న MC16, SL C24A5 అనే రెండు జిఎస్ మెలనిన్నను నిర్దేశిస్తాయి. వీటిల్లో రెండవది 6000-12000 సంవత్సరాల (కిందట జీవ-పర్యావరణాల (bio-ecological) పరివర్తన చెంది, దరిమిలా యూరోపియన్ల చర్చం తెలుపు రంగుకి మారింది. ఈ జిఎస్ లో కూడా రెండు యోగవికల్పాలు (alleles) ఉన్నాయి. వీటిలో ఒకటి తెలుపురంగు, మరోటి నలుపురంగు ఇస్తుంది. ఈ రెంటి నిష్పత్తిని పట్టి మనిషికి చర్చం రంగు ఏర్పడుతుంది. తెలుగు (ఎరుపు) రంగు చర్చం కంటే నలుపు రంగు చర్చానికి సూర్యుతాపం, కాంతిని తట్టుకునే శక్తి పోచ్చగా ఉంటుంది.

అలాగే సూర్యుతాపం, కాంతి వల్ల శరీర పరిమాణం కూడా మారుతుంది. ఈక్వైటర్స్కు దగ్గరగా ఉన్న దేశవాసుల శరీర పరిమాణం అధికవేడి మూలంగా..తరాలు గడిచిన కొద్దీ కొంచెం కొంచెం తగ్గిపోతుంటుంది. ఈక్వైటర్స్కు దూరంగా ఉన్నవాళ్ళేమో భారీకాయాలతో ఉంటారు. ఇలాంటి మార్పులకి వేల సంవత్సరాలే పడుతుంది. దీనికి ఆహారపుటలవాట్లు కూడా కొంతవరకు తోడొతాయి.

ఇలాంటి వాతావరణ-పర్యావరణలోని తేడాల వల్లనే ఉత్తరభారతీయులకు, దక్కిణ భారతీయులకు కూడా శరీరపరిమాణంలోనూ, రంగులోనూ తేడాలున్నాయి.

వేదార్థులు, ద్రావిడులు, జిపీలు ఎవరు?

వీరందరు అసలు సిసలైన భారతీయులే. బుగ్గేదకాలంలో (హోమికంగా క్రీ.పూ. 10000-5000 గ్రంథ రూపేణా క్రీ.పూ. 5000 -4000) వారణాసి (కాశీ)-కురుక్కేత మధ్య ఉన్న ప్రదేశాన్ని మాత్రమే ‘ఆర్యవర్త’ మనేవారు. ఆ తరువాత వచ్చిన గ్రంథాలు శతపథి, షతరేయ బ్రాహ్మణాలు (క్రీ.పూ. 4000-3000) కాలం నాటికి వేదార్థభూమి పశ్చిమ గాంధార (అష్టనిస్తాన్) నుండి తూర్పు విదేశా (నేపాల్) వరకు విస్తరించింది. ఇక్కడ నివసించిన ఆర్యుల నాగరికతకు సరస్వతీ నది పట్టుకొమ్ము.

బుగ్గేదంలో ఖ్రాసిన దాన్ని బట్టి పురు కుటుంబికులే ఆర్యులు అని పిలవబడే వారు. మిగతా వారెవరూ ఆర్యులు కారు. ఆర్యులు అంటే కులీన వంశస్థులని అర్థం. పురు రాజులలో కూడా భారత మహారాజ వంశస్థులకే ఈ ‘ఆర్య’ అనే మాట వర్తిస్తుంది. ఈ నిజాన్ని వక్కికరించి జెర్నెన్ భాషా శాస్త్రజ్ఞుడు మాక్స్ ముల్లర్ లేవనెత్తిన ఆర్య సిద్ధాంతాన్ని యూరోపియన్లు తమకి అనుకూలంగా అన్యయించుకున్నారు. గత సంచికలో ఈ విషయం గురించి చర్చించుకున్నాం.

బుగ్గేదంలో ఆర్యులు కాని వారిని ‘దాస్యులు’ గా పరిగణించేవారు. ఈ రెండు వర్గాల మధ్య తారతమ్యాలని ఇంకో సంచికలో విపులంగా తెలియజ్ఞును.

భాషాపరంగా ఆర్యులకు, ద్రావిడులు భిన్నమైన వీళ్ళలో అధికులు కాకేషియస్టే. కొందరు మాత్రం నీగాయిడ్-ద్రావిడులు, ఆస్ట్రోయిడ్-ద్రావిడులు. ద్రావిడులలో కూడా విభిన్న తెగలున్నాయి. వీరిలో కొద్దిమంది ఆదిమ జాతులవారైనా, ఎక్కువమంది వేద నాగరికత, సంస్కృతిలో ముఖ్య భాగస్థలే!

ద్రావిడుల చరిత్ర వేదార్థుల చరిత్రను పోలి ఉంటుంది. ద్రావిడ రాజులలో కొందరు తాము కూడా ఆర్యులమని గట్టినమ్మకంతో

ఉండేవారు. మత్స్య పురాణం మను మహార్షిని దక్కిణ దేశపు రాజగా వర్ణించినందువల్ల ద్రావిడ రాజులు కూడా ఆయన వంశికులుగానే చెలామణి అయ్యారు.

చారిత్రాత్మకంగా ద్రావిడులకు ప్రాచీన కాలపు సుమేరియన్లతో (మిసోపొటోమియన్), అంటే ఇప్పటి ఇరాకీలు) గట్టి సంబంధాలుండేవి. (క్రీ.పూ. 3000-2500లో ద్రావిడ భాషలు మాటల్లాడే వారు ‘బాసా’ లో ఉన్నారని చరిత్ర చెబుతోంది. పురాణ గాథల ప్రకారం ”ఈలమైట్స్” (Elamites, ఇప్పటి ఇరాక్-ఇరాన్లలో ఉన్నవాళ్ళు) ఇండియాకు రెండు గ్రూపులుగా వచ్చారు. ఒక గ్రూపు పశ్చియన్ గల్లు దాటి పశ్చిమ తీరం చేరితే, రెండో గ్రూపు ఉత్తరం నుంచి భూమార్గం ద్వారా ‘బోలన్ పొస్’ (Bolon Pass) దాటి ఉత్తర పథానికి చేరారు. ద్రావేడియన్-సుమేరియన్ లంకె ఇప్పటికీ బెలూచిస్తాన్ లో ఉన్న ఒక ద్రావిడ భాష (బహుయి)ను బట్టి ధృవపడింది.

చరిత్రకారులు శ్రీవివాస్ అయ్యంగారి పరిశోధనలో తెలిసిన విషయమేమిటంటే - కొత్త రాతి యుగంలో (క్రీ.పూ. 20,000 సంవత్సరాలపుడు) అప్పటికే నాగరికత పరంగా విరాజిల్లతున్న భారతీయులు ముఖ్యంగా ద్రావిడులు, సముద్ర భూమార్గాల ద్వారా ప్రాచీన ‘అస్సిరియా’ (Assyria; ఇప్పటి ఇరాక్-సిరియా-జోర్డాన్ ప్రాంతం)కు వలస వెళ్ళారు. ఆ తరువాత కూడా రాకపోకలుండేవి. ఈ కారణంగానే ఆ ప్రాంత వాసులకు, ద్రావిడులకు రూపు రేఖల్లో దగ్గర పోలికలున్నాయి.

పురాతన కాలపు భారతీయుల్లో జిప్పిలు కూడా ఉన్నారు. వీళ్ళనే ‘రోమా’ లేదా ‘Romani’ లని కూడా అంటారు. వీళ్ళ సింధు నది ప్రాంతంలో నిసించేవాళ్ళు, అస్సిరియాల్లో ఉన్నారు. బ్లడ్ గ్రూప్ ప్రకారం దక్కిణ హిమాలయాలలో ఉన్న తెగలకు, వీరికి దగ్గర సంబంధం ఉంది. కాని జన్మపరిశోధనలలో వీళ్ళకి, దక్కిణ భారతీయులకి దగ్గరపోలికలున్నాయి.

వీళ్ళలో కొంతమంది, ఇండియాలో సైబుతి (south-west) ప్రాంతం నుంచి వెయ్యి సంవత్సరాల క్రిందటే మహ్మదీయుల దండయాత్రల కారణంగా పర్చియాకి వలసవెళ్ళారు. (క్రీ.శ. 1000-1024 మధ్యలో గజీ మహముద్ కొంతమందిని తరిమేసి, చాలామందిని బంధించి, బానిసులను చేసి ఆఫ్ఘానిస్తాన్ కు తీసుకెళ్ళాడు. అక్కడనుంచి వాళ్ళు మూడు వర్గాలుగా విడిపోయి పడమర, ఉత్తర దిక్కులలో ప్రయాణించి ఇరాన్, మధ్య ఆసియా, యూరోప్ లలో వలస ఏర్పరచుకున్నారు. సంగీత, నాట్య ప్రియులైన వీరు క్రమేణా క్రీస్తుయన్లు, మహ్మదీయులుగా మారిపోయారు. ఐనా కానీ వీళ్ళ ఇప్పటికీ హిందూ మత నమ్మకాలను, సంస్కృతినీ మర్మిపోకుండా ఆచరిస్తానే ఉంటారు.

5లక్షలమంది జిప్పిలు రెండో ప్రపంచ యుద్ధంలో హిట్లర్ వాతబడి గ్యాస్ ఛాంబర్స్లో అసువులు బాశారు. కమ్యూనిస్ట్ ప్రభుత్వాలు అధికారంలో ఉన్న సోవియట్ యూనియన్, తూర్పు యూరోప్ దేశాలలో స్వీచ్చ వాయువులు పీల్చినా, ప్రస్తుతం మాత్రం దారిద్యం, అసమానతలలతో ముగ్గుతున్నారు.

వీళ్ళ సంగీతం, నాట్యం నుంచే Waltz, Foxrot, Break-dance లాంటి పశ్చిమ నృత్యాలు, జాబ్ సంగీతం పుట్టాయి. మనదేశంలో, తక్కువ సంఖ్యలో ఉన్న, వేలువిడిచిన ఈ అసలు భారతీయులు లంబాడా, బంజారాలుగా చెలామణి అవుతున్నారు.

మన నాగరికత

వేదనాగరికత: భారతదేశ నాగరికతకు మూలం వేద నాగరికత. ఇది సుమేరియన్, ఈజిప్పియన్, గ్రీకు, చైనా నాగరికతలకంటే కూడా ప్రాచీనమైనది. ఈ నాగరికత ద్వారా ఉద్ఘాటించిన సంస్కృతి భారతీయులకంటే ఉద్ఘతమైనది, లోతైనది, విశాలమైనదని

వీదేశియులే అంగీకరించారు. గుజరాత్‌లోని గల్ఫ్ ఆఫ్ ఖాంబట్ (ఇప్పటి Combay), మధ్యపదేశ్ లీని భీమ్ భైతక లోను, బెలూచిస్థాన్ లోని మెహర్ ఫుర్ లోనూ బయటపడిన అనేక శిథిలాల ద్వారా వేదనాగిరికత క్రీ.పూ 10,000 కి పూర్వమే వర్షిల్లిందని బుజువైంది.

వేదనాగిరికతకు మూలం హిందూ ధర్మానికి జన్మనిచ్చిన వేదాలు. ఇవి ప్రపంచపు గ్రంథాలన్నింటికంటే ప్రాచీనమైనవి. ఇవి ఇతర నాగిరికతలను, సంస్కృతులను కూడా ప్రభావితం చేశాయి.

భూమండలంలో అతి పెద్దది, భారతీయులకు తల్లిలాంటిది, అతి పవిత్రమైనదిసరస్వతీ నది. ఈ సరస్వతీ నది ప్రవహించిన ప్రాంతం, దానికి ఇరుగు పొరుగున ఉన్న భూమే వేదనాగిరికత, సంస్కృతి విలసిల్లిన ప్రదేశం. కైలాస పర్వతప్రాంతంలో పుట్టిన ఈ వేదనది అక్కడినుంచే బయలుదేరిన యమునా నదికి సమాంతరంగా ప్రవహించి, పంజాబు, హర్యానాలను పునీతం చేసింది. తర్వాత దిక్కుమార్పి ఇప్పటి ఘుగ్గర్ నదీ మార్గం ద్వారా రాజస్థాన్‌లో ప్రయాణించి భావలూస్ లోని హోకా నుదాటి, సింధునదికి సమాంతరంగా సింధు రాష్ట్రాన్ని కూడా దాటి, చివరకు Rann of Kutchలో తన సుదీర్ఘ ప్రయాణాన్ని ముగించింది. క్రీ.పూ. 10,000-4,000 సంవత్సరాల మధ్య ఈ నదీమతల్లి 7.5 కి.మీ. వైశాల్యంతో తాను తడిపిన ప్రదేశాన్ని సుసంపన్సుం చేసినట్లు శాటిలైట్ చిత్రాలు ధృవపరచాయి.

బహుదేవుని భార్య సరస్వతి లాగా, ఈ వేదనది తాను ప్రవహించిన ప్రాంతాలలోని వేదార్యులకు నాగిరికత, సంస్కృతితో బాటు తెలివి, విద్య, వాక్య, సంగీతం ఇచ్చింది. వీటి ద్వారా వేదార్యులు అసమానమైన వ్యవసాయ పద్ధతులను, అశ్వ రథ ప్రయాణాన్ని సేర్చుకున్నారు. క్రీ.పూ. 2200-1500 మధ్య మిసాపొటేమియా (ఇరాక్ ప్రాంతం) ఈజీష్ తదితర దేశాలకు వలస వెళ్లిన మన ప్రవాస భారతీయులు, ఈ గుర్రాలను రథాలను తమ వెంట తీసుకెళ్ళారు.

సరస్వతీ-సింధు నాగిరికత

వేదనాగిరికత తరువాత వచ్చినదే సరస్వతీ- సింధు నాగిరికత. దీన్నే ప్రస్తుతం ఇండ్స్ వేలీ నాగిరికత అని కూడా అంటున్నారు.

సరస్వతీ, సింధు దీని ఉపనదులు వితాస్ (Jhelam), అసిక్కి (Chenab), పరుస్సి (Ravi) విపాస (Beas) శతాద్రు (Sutlej) లు ప్రవహించిన సుమారు 1.25 మిలియన్ చదరపు కి.మీ. మేర ఈ నాగిరికత విస్తరించింది. అంటే ఇప్పటి పాకిస్థాన్, తూర్పు - దక్కిణ ఆఫ్ఘానిస్థాన్, ఉత్తర-పశ్చిమ ఇండియాలో నివసించిన ఐదు కోట్ల మంది ఈ నాగిరికతలో భాగస్యాములు. భారతావనిలో ఈ నాగిరికత ఉత్తరాన హిమాలయాల నుంచి ఛిల్లీ వరకు, దక్కిణాన ముంబాయి వరకు, తూర్పున వారణాశి వరకు, పశ్చిమాన గుజరాత్ వరకూ ఉన్న ప్రజలను ప్రభావితం చేసింది. క్రీ.పూ. 3300-1900 లలో ఉచ్చ స్థితిలో ఉన్న ఈ అనుష్మాన నాగిరికత ఆ తరువాత క్రీ.పూ. 400 సంవత్సరాల వ్యవధిలో మటుమాయమై పోయింది. ఆ తరువాత 3400 సంవత్సరాల పైగా మరుగున పడిపోయింది. దీనిని గురించి 1842లో ఆంగ్లీయులు ఒకసారి ప్రస్తావించినా 1921లో బ్రిటిష్ పురావస్తు శాప్రజ్ఞలు జరిగిన త్రవ్యకాల ద్వారానే ఈ మహాత్మర నాగిరికతకు చెందిన వివరాలు వెల్లడయ్యాయి. వాత్సు త్రవ్యకాలు సాగించిన మొత్తమొదటి ప్రాంతం పాకిస్థాన్ లోని ‘హరప్పా’ పట్టణం. ఈ పేరు ద్వారానే భారతీయ నాగిరికతకు ‘హరప్పా నాగిరికత’ అనే పేరు కూడా వచ్చింది.

ఈ హరప్పానే బుగ్గేదంలో (వె మండలం 27.4-8) ‘హరియురిపియా’గా వర్ణించడం జరిగింది. ఈ బుగ్గేదకాలపు పట్టణాలోనే భరతుని వంశికుడు ‘సుదాస’ మహారాజు వేదార్యులనుంచి విడిపోయిన ‘అను’ తెగల నాయకులతో క్రీ.పూ. 4000లకు ముందు మహాయుద్ధం చేశాడని వేదాలలో వివరించబడింది.

1921 నుంచి ఇప్పటివరకు 2000 పట్టణాలు, ప్రదేశాలలో త్రవ్యకాలు జరుపబడ్డాయి. వీటిల్లో 1200 పైగా మన దేశంలోనే ఉన్నాయి.

ఇందులో చాలా వరకు పురాతన సరస్వతీ, ద్రిష్టద్వాతి (Chitang), యమునా నదులు ప్రవహించిన గుజరాత్, పంజాబ్ మొదలైన

ప్రాంతాల్లో ఉన్నాయి. ఇక్కడి త్రవ్యకాల ద్వారా బయటపడిన నాగరికతా విశేషాలు సింధు నది ప్రాంతంలోని వాటికంటే పురాతనమైనందువల్ల దీనిని సరస్వతి-సింధు నాగరికత అనడం జరిగింది. ఈ ఫలాల్లో ముఖ్యమైనవి భారత-పాకిస్థాన్ సరిహద్దుకు దగ్గరగా ఉన్న Mohenjo-daro, ఇండియాలోని Lothal, Dholavira, Kalibangan, Ganeriwala, Alamgirpur, Rupar మొదలైనవి.

ఈ ప్రదేశాలలోని త్రవ్యకాల ఫలితాలుఇలా ఉన్నాయి.

(1) క్రీ.పూ. 5500 నాటికే అనేక జంతువులను, పశువులను మచ్చిక (domestication) చేసుకుని పెంచడం, గోధుమ, వరి, భార్టీ లాంటి పంటలను సమృద్ధిగా పండించడం; రాగి, ఇనుప పనిముట్లను వాడడం; మృణాయ, సాంకేతిక, సంగీత, నాట్య, యుద్ధ కళలలో ప్రావీణ్యత కలిగి ఉండడం

(2) క్రీ.పూ. 4000-3700 కాలంలో ఒక వినూత్తమైన సంస్కృతిని ఏర్పరుచుకోవడం; అనేక వ్యవసాయ పంటలను పండించడం; గేదెలను పెంచి, పొల ఉత్పత్తులను సాధించడం; దూర ప్రాంతాలకు, విదేశాలకు వజ్, వైషణవీలను, పారిశ్రామికోత్సత్తులను ఎగుమతి చేయడం

(3) క్రీ.పూ. 3000 నాటికి నదీపరివాహక ప్రాంతాలు, వాటి చుట్టూ పక్కల ప్రదేశాలలోని ప్రజలు సిరిసంపదులో, వేదనాగరికత, సంస్కృతితో విలసిల్లుతూ ఉండడం

(4) క్రీ.పూ. 2600 నాటికి ఈజీష్ట్, పుర్వియా, మిసోపొటోమియా, ఆర్బైనియా, చైనా, అట్లైన్ ప్రాంత వాసులు మనదేశంలో రాకపోకల సంబంధాలు కలిగి ఉండడం.

సరస్వతి - సింధు ప్రజల జీవన సరళి, ఇతర విశేషాలు:

హారప్పా, మొహంజొదారో, లోఘాల్ లాంటి పట్టణాల్లో ఒక్కొ వోటా 30,000-50,000 వేలమంది నిపసిస్తుండేవాళ్ళు. 5-6 వ.కి.మీ. వైశాల్యమున్న ఈ పట్టణాలు ఇటుకలతో నిర్మించబడి, చుట్టూ బురుజులు కల 100 సెం.మీ వెడల్యాటి కోటగోడల మధ్య ఉండేమి. వీటిల్లోనూ, ఇతర పట్టణాల్లోనూ నావ-పడవరేవులు, ధాన్యగారాలు, గిడ్డంగులు, ఇటుక వేదికలు, రక్షణ గోడలు, ఇతర ప్రజావసర కట్టడాలుఉండేమి.

పెద్ద పెద్ద దుర్గాలు, గోడలు శత్రువులనుంచి, వరదలనుంచి ప్రజలకి రక్షణ ఇవ్వడానికి ఉపయోగపడేమి. వీటిని సరస్వతి-సింధూ ప్రాంత ప్రజలు మట్టిని కాల్పి (ఇప్పటిలానే) ఇటుకలను తయారు చేశేవారు. అదే కాలంలో మిసోపొటోమియా వాసులు మట్టిని ఎండబెట్టి ఇటుకలను తయారు చేసేవారు. దీనిని బట్టి మనవాళ్ళ అప్పుడే సాంకేతికంగా ఎంత ముందంజలో ఉన్నారు తెలుస్తోంది. 4500-5000 సంవత్సరాల క్రిందట తయారుచేయబడిన ఈ గట్టి ఇటుకలనే 1853-1873 మధ్య భ్రిటిష్ వాళ్ళ లాహౌర్ - ముల్కాన్ మధ్య రైలు మార్గాన్ని వేయటానికి ఉపయోగించడం గమనించ దగ్గ విశేషం!!

హారప్పా, మొహంజొదారో పట్టణాలలో ప్రపంచం మొత్తంలోనే మొట్టమొదటి ఆరోగ్య పరిరక్షణ వ్యవస్థలు ఏర్పడ్డాయి. వీటిని బట్టి మురుగునీటి కాలువల తీరు, నీరు నిలువ ఉంచే పద్ధతులు, ఇత్తునమూనాలు, కట్టడాలను బట్టి స్నానాది కృత్యాలకు, పరిశుభతతకు ఈ ప్రజలు ఎంత ప్రాధాన్యత నిచ్చేవారో తెలుస్తుంది. ప్రతి ఇంట్లోనూ ఒక స్నానాల గది ఉండేది. వేదనాగరికతకు, హిందూ మతస్థులకు స్నానం అనేది ఎంత ప్రధానమైన జీవనఫుట్టుమో ఇందువల్ల తెలుస్తుంది. స్నానం తర్వాతనే మత సాంప్రదాయ శుద్ధికరణలు ఈ రోజుకి హిందువులకు ముఖ్యమైనవన్న విషయాన్ని ఇక్కడ గుర్తుకు తెచ్చుకోవాలి.

సరస్వతి-సింధు పట్టణాలు, పల్లెలలోని గృహ సముద్రాయాలు, ఉత్తర దక్కిణ దిక్కులలో కట్టబడ్డాయి. ఈ సముద్రాయాలు ప్రజల

వృత్తులను బట్టి, జాతి-వర్గాలను బట్టి విడి విడిగా దూరంగా ఉండేవి. కొన్నిళళ్ళు చాలా విశాలంగానూ, అంతస్థులతోనూ ఉండేవి. పెద్ద ఇళ్ళముందు ప్రాంగణాలు, ప్రతి ఇంటికి ముందు ఒక నుయ్య, ప్రధాన వీధుల్లో పెద్ద బావులు, దుకాణాలు ఉండేవి. మొహంజోదారో భూగర్భాలలో ఒకదానిమీద ఒకటిగా కట్టబడిన పట్టణాలు 10 వరకూ ఉన్నాయని తెలిసింది. అంటే లక్ష ఏళ్ళ కాలంలో కట్టబడిన ఈ పట్టణాలు ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల కాల క్రమేణా భూగర్భంలో కలిసిపోయి ఉంటాయని శాస్త్రజ్ఞుల ఉవాచ. వీటిల్లో మొదట నిర్మించబడిన మూడు పట్టణాలు భూగర్భ నీటిలో మునిగిపోయి ఉన్నాయని వీరు ధృవీకరించారు.

సరస్వతి-సింధు ప్రాంతంలో బయల్పుడిన ఇతర వీశోలు:

ఈ ప్రాంతపు తవ్వకాల్లో అనేక శిల్ప చిత్రాలు, ముద్రలు, మృణాయ పొత్తులు, బంగారు నగలు, టైరాకోటు, కంచు, రాళ్ళు, steatiteలతో తయారు చేయబడ్డ బొమ్మలు ఉన్నాయి. ఈ బొమ్మల్లో అద్భుతంగా నాట్యం చేస్తూ అనేక భంగిమలు చూపించే యువతులున్నారు. లోఘాల్లో సన్నటి తీగతో ఉన్న శృతి వాయిద్యాలు కనిపించాయి.

మొహంజోదారోలో కాళ్ళు మడిచి కూర్చుని, యోగ దీక్షలో ఉన్న ఒక మనిషి రూపం కనిపించింది. అక్కడే తలమీద దీర్ఘ ధ్యానంలో ఉన్న వ్యక్తినిబట్టి ప్రాచీన కాలంలో చిత్రికరించబడిన శివుని భంగిమలలో ఇదొకటి అని శాస్త్రజ్ఞులు ధృవీకరించారు., అలాగే మట్టితో ప్రీ రూపంలో ఉన్న ఒక బొమ్మను బట్టి దేవతలని మాత్రమూర్తులుగా పూజించేవారని తెలిసింది. దీన్ని బట్టి శివునికి, లోక మాత అయిన ‘శక్తి’కి దగ్గర సంబంధం ఉందని కూడా ధృవపడింది.

మొహంజోదారోలో, మనం ఇప్పుడు నీరు త్రాగడానికి ఉపయోగించే చిన్నకప్పులు లాంటివి, బెజ్జాలతో ఉన్న మట్టిపొత్తులు, మరికిని, చెమ్మను వేరు చేసే పెద్ద పెద్ద కుండలు కనిపించాయి. అక్కడే బయటుడిన అనేక లోహా, రాతి ఆయుధాల, పనిముట్లు నెపుణ్యాన్ని బట్టి మొటలర్లి 4500-5000 ఏళ్ళకిందటే ఎంతో అభివృద్ధి చెందిందని కూడా తెలిసింది.

సరస్వతి-సింధు ప్రజల శాస్త్ర సాంకేతిక నైపుణ్యాలు:

ఈ ప్రజలు పొడవు, బరువు, కాలాన్ని ఖచ్చితంగా నిర్ణయించే కొలమాన విజ్ఞానాన్ని కనిపెట్టారు. లోఘాల్లో 1.77 మి.మీ. భాగాలు గల దంతపు కొలతబద్ద కనిపించింది. అంత చిన్న పరిమాణం గల కొలతబద్ద Early Bronze Age (క్రీ.పూ. 3300-2200) కాలంలో ఇదొక్కటే. ప్రపంచంలోనే మొదటి సారిగా దశాంశ కొలమానాన్ని ఈఇంజనీర్లు కనిపెట్టారు. ఈ దశాంశ పద్ధతిలో ఒక్క ఇటుక 4 X 2 X 1 నిష్పత్తిలో ఉండేది. అలాగే బరువుకూడా. ఒక్కొక్క ఏకాంకం 28 గ్రాములుగా ఉండి, 0.05, 0.1, 0.2, 0.5, 1.2, 5, 10, 20, 50, 100, 500 ప్రమాణాలతో ఉండేవి. ఈ 28 గ్రా. భాగం ఇప్పటి 28.67గ్రాములున్న చౌమ్మకు అతి దగ్గరలో ఉంది.

అలాగే సముద్రపు అలలు, రేవులు, భూపరిమాణాలను కొలిచే సాధనాలను కూడా సరస్వతి-సింధు ఇంజనీర్లు కనిపెట్టారు. వ్యవసాయ, శరీర వైద్య, దంత వైద్య రంగాలలో కూడా సరస్వతి-సింధు ప్రజలు చాలా ముందంజ వేసినట్లుగా త్రవ్యకాల ద్వారా పెల్లడయింది.

సరస్వతి-సింధు ప్రజల వాణిజ్య వ్యాపారాలు, వ్యవసాయం:

భారతీయ వర్తకులు అప్పట్లో సుమేరియన్లు, ఈజెప్పియన్లతో వాణిజ్య, వ్యాపారాలు జరిపారు Akkad రాజ్యానికి Sargon I (క్రీ.పూ. 2334-2279) రాజు కాలంలో Meluhha అనే పేరుతో పిలవబడే సింధు లోయతో విస్తుత వ్యాపార సంబంధాలు ఉండేవని

మిసాపొటేమియా ప్తాల ద్వారా బయటపడింది.

దక్కిణాన ఉన్న ద్రావిడులు సరస్వతీ-సింధు ప్రాంతాన్ని Metakam (ఎత్తున ఉన్న ప్రదేశం) అని పిలిచేవారు. క్రీ.పూ. 2300 ప్రాంతంలో గుజరాత్ లోని లోఘార్ నుండి నావలు సముద్రంలోకి చేరడానికి 1.6 కి.మీ. పొడవు వున్న కాలువ నిర్మించబడింది. ఇక్కడనుంచే సరస్వతీ-సింధు ప్రజలు తమ వస్తువులను మిడిల్ రష్ణ దేశాలకు, భారతదేశంలోని ఇతర ప్రాంతాలకు ఎగుమతి చేసి, అక్కడ నించి తమకు కావలసిన సరుకుల్ని దిగుమతి చేసుకునే వాళ్ళు.

క్రీ.పూ. 3000-2000 మధ్యలో చేసేత బట్టలను విరివిగా తయారు చేసి ఇతరులకు అమ్మేవారు. ప్రత్తి దూడితో బట్టలు నేసే ప్రావీణ్యం, భారతీయులు ప్రపంచ నాగరికతకు ఇచ్చిన అనేక బహుమతుల్లో ముఖ్యమైనది. 19వ శతాబ్దంలో బ్రిటెంస్ వాళ్ళు పూర్తిగా నాశనం చేసి వరకూ వేలాది ఏళ్ళు ప్రపంచానికి నాణ్యమైన, సున్నితమైన నూలు బట్టలను ఎగుమతి చేయగల సామర్థ్యం, ఫున చరిత ఒక్క భారతదేశానికి ఉండేది.

బట్టలతో భాటుగా రకరకాల పూసలు, పెంకులతో పొదగబడిన వస్తువులు, కొయ్య వస్తువులు మొదలైనవి కూడా ఎగుమతి చేసే వారు. నీలగిరి, మలబార్ ప్రాంతాల నుంచి వీరు మసాలా దినసులు, సుగంధ ద్రవ్యాలు దిగుమతి చేసుకునేవారు. వీళ్ళ ఉపయోగించిన ఎద్దు బశ్శ కూడా దక్కిణ ఆసియా అంతా వ్యాపించాయి. అలాగే వీళ్ళ సరస్వతీ, సింధు నదులలో వాడిన తెఱవాప పడవలు దేశంలో అన్ని నదీ ప్రాంతాలకూ పాకాయి.

వ్యవసాయంలో కూడా ఎన్నో వినూత్తు విధానాలకి ఆద్యలు ఈ ప్రజలు. నదీ తీరాలకు దగ్గరగా ఉన్న రైతులు తమతో భాటు వేలాది పట్టణ ప్రజలకు, ఎగుమతులకు కూడా సరిపోయే పంటలను పండించేవారు. వర్షాధారిత ప్రాంతాలలో వర్షపు నీటిని వేలాది చెఱువులలో నిలవచేసి, అనావృష్టి కాలంలో ఉపయోగించే సాంకేతిక విజ్ఞానం అపుటినుంచే మనదేశమంతా వ్యాపించి ఉంది.

మన పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞులు రాతితో కట్టబడిన అతి పెద్దవైన అనేక జలాశయాలను ఇటీవలే వెలికితీశారు. వీటిల్లో నిల్చేసే నీరు పంటలకే కాక, పల్లె, పట్టణ వాసులు త్రాగడానికి కూడా ఉపయోగపడింది. తాము ఆర్థికంగా బలపడడానికి రైతులు అనేక పశుమలను పెంచేవారు. కోళ్ళను పెంచుకునే వృత్తి ప్రపంచనాగరికతకు పదివేల ఏళ్ళక్రిందటే భారతీయులు ఇచ్చిన మరో ముఖ్య బహుమతి. అలాగే పదు వేల ఏళ్ళ క్రిందటే మనం ఇచ్చిన మరో బహుమతి గుర్తం, రథం ..ఇలా..ఎన్నో ఉదాహరణలు చెప్పుకోవచ్చు.

మరి ఇంత మహాత్తర నాగరికత ఎలా క్షీణించింది, అసలు మన నాగరికతకు వెన్నుముక్కెన వేద గ్రంథాల గురించి, అప్పటి రాజులు, మునుల గురించి ..ఎన్నో ఆసక్తికరమైన విశేషాలకోసం వచ్చే సంచిక వరకూ వేచి చూడండి.

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెళ్ళి శివాజీరావు

4. మనం, మన నాగరికత, ఉద్గంధాలు - ||

ఈ భూమండలంలో అద్యాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బిట్టన్ మనదేశాన్ని కబ్బించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్స్‌త్య చరిత్రగురించి నేను ఖాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009 న ఇండియాలో ప్రమరించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికీ అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాభ్యాసాలని మీరు వదివి. మీ పిల్లలకు కూడా తెలియచేపుమని నా విష్ణుపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

డా. శివాజీరావు

సరస్వతి, సింధు నాగరికత ఎలా క్షీణించింది?

క్రీస్తుపూర్వం కాలంలో ప్రతి సంవత్సరం జరిగే హిందూ ఉత్సవాలు నిర్విటించడానికి బుమిలు, రాజులు పుణ్య సరస్వతి నదికి యాత్రలు చేసి వారు. మహాభారత యుధానికి ముందు బలరాముడు సరస్వతినదికి వెళ్ళడని కూడా ఒక ప్రతీతి. (సరస్వతి నది డెల్లూ అవశేషాలు ఇప్పటి గుజరాత్లోని Ram of Cutch అనే పేరుతో పిలవబడే ఉప్పునీటి కొయ్యలున్న ప్రదేశంలో నిక్షిప్తమైఉన్నాయి)

ఒకప్పటి మహాత్మరమైన భారతీయ నాగరికత క్షీణిదశకు చేరుకుని కాలక్రమేణా అంతరించి పోవడానికి ముఖ్యకారణం ప్రకృతి. సరస్వతి నది క్రిప్తా. 2100 ప్రాంతంలో ఎండిపోవడం మొదలుపెట్టి క్రిప్తా. 1900 కల్గా పూర్తిగా అంతరించిపోయింది. ఆ పరివాహక ప్రాంతమంతా ఎడారిగా మారిపోయింది.

ఈ రెండు శతాబ్దాల వ్యవధిలో వాతావరణంలో అనేక మార్పులు సంభవించాయి. భూకంపాలు, వాటి కారణంగా నదీప్రవాహంలో మార్పులు రావడం, హిమానీ నదాలు (గ్లోబల్ ఇండియా) హారించిపోవడం, దీర్ఘకాలిక అనావృష్టి పరిస్థితులు, సారవంతమైన

భూములు బీళ్ళగా మారడం, వర్షా భావం వల్ల అడవులు తగ్గిపోవడం, నీరు నిలిచే ప్రాంతాల్లో పశువులు అధికంగా మేయడం, భూమి పగుళ్ళు, నెరియల ద్వారా నీరు ఇంకిపోవడం, ఉధ-కృతమైన గాలుల ద్వారా ఏర్పడిన ఇసుక మేటల వల్ల నీటిపొరుదల తగ్గడం..ఇలాంటి వన్నీ ఒకదాని వల్ల మరొకటి, ఒకదాని తర్వాత మరొకటి సంబంధించాయి.

భూకంపాలు, వరదల వల్ల ప్రజలు నిరాశయులయ్యారు. తద్వారా తీర్పాంతాలకు సముద్రంతో సంబంధాలు నశించి పోయి నోకా వాణిజ్యం ఆగిపోయింది. వ్యవసాయోత్పత్తులు క్రీణదశకు చేరుకున్నాయి. అకస్మాత్తుగా వచ్చిన వరదల తాకిడికి తట్టుకోలేక చనిపోయిన వారి అస్థిపంజరాలు తర్వాతి కాలంలో తవ్వకాలలో బయటపడ్డాయి. బంగారు ఆభరణాలు, ఇతర విలువైన నగలతో ఉన్న స్త్రీల అస్థిపంజరాలను పరిశీలిస్తేకొన్ని అస్కికరమైన విషయాలు బయటపడ్డాయి. ఊహాకందనంత వేగంతో వచ్చిన వరదలతాకిడికి నుంచి తప్పించుకునే అవకాశం లేక ఉన్నచోటనే వారు అసువులు బాసారనే విషయం తేటతెల్లమయింది. కొంతమంది ఇళ్ళను వదిలి పారిపోయినా వేరేచోట మరణించారు. కొన్ని చోట్ల దాదాపు పది మీటర్ల ఎత్తువరకూ కూడా మేట వేసిన భూముల మూలంగా నదుల లోతు తగ్గి, అవి ఇతరమార్గాలకు మళ్ళడం జరిగింది.

ఈ విధంగా క్రీ.పూ. 1900-1600 మధ్యలో వచ్చిన వందలాది అనావృష్టుల వల్ల వ్యవసాయం అంతరించిపోయింది. అడవులు, అటవీ సంపద తరిగిపోయాయి. నిలువెత్తు దుర్గాలున్న రాజ్యాలు కుప్పకూలిపోయాయి. ఉత్తరభారతదేశంలోని అధికభాగం అంతరించిపోయింది. ఉత్తరాన హరప్పానుండి దక్కిణాన లోఘర్ వరకూ సరస్వతీ-సింధు నాగరికత భూగర్భంలో కలిపిపోయింది. ఈ ప్రకృతి ప్రతయాల వల్ల అదే సమయంలో మిసాపటేమియాలో కూడా నాగరికత తుడిచిపెట్టుకుపోయింది.

ఈ వినాశకర పరిస్థితుల వల్ల సంబంధించిన భూప్రాంతపు నెరియలు ఎంత పెద్దగా ఉండేవంటే -క్రి.ఐ. 1000-1500 కాలంలో ఉర్కీ, ఇరాన్, ఆఫ్ఘానిస్థాన్ నుండి ఇండియాకు దండెత్తి వచ్చే మహృదీయ సైనికులు ఈ సరస్వతీ భూభాగాన్ని దాటలేక చుట్టూ తిరిగి ధీల్లి చేరే వారు

ఈ విషయాల తర్వాత వచ్చిన మార్పులు ఏమిటి?

క్రీ.పూ. 1900 నుండి మృత్యువుని తప్పించుకున్న ప్రజలు క్రమేణా శరణార్థులుగా మారి తలో దిక్కుకీ వెళ్ళిపోయారు. చాలామంది పశ్చిమ దిశగా పర్చియా, ఈజిప్పులకు, ఉత్తర దిక్కులలో ఉన్న మధ్యాసియా దేశాలకు, తూర్పున ఉన్న గంగానదీ ప్రాంతాలకు, దక్కిణాన ఉన్న దక్కును పీరభూమి ప్రాంతాలకు వలసవెళ్ళిపోయారు. పశ్చిమంగా వెళ్ళినవాళ్ళు మధ్యప్రాచ్య ప్రాంతంలో Kassitea, Mittanni, Hittites గా నామాంతరం చెందారు. ఆ క్రొత్త ప్రదేశాల్లో రాజ్యాలు ఏర్పరుచుకుని క్రీ.పూ. 1800 నుంచి 1200 వరకు పరిపాలించారు. ఈజిప్పులో నిలదొక్కుకున్న ఈ కాందిశీక భారతీయులు పురాతన pharaohs తో బంధుత్వం కలిపి అధికారం చేజిక్కించుకున్నారు. ఈ pharaohs కూడా అతిపురాతనకాలంలో స్థిరపడిన భరతవంశీకులే! దీనిని గురించి వేరేసంచికలో చర్చిద్దాం.

ఈ వలస ప్రజల సంతతి వారు కాలక్రమేణా తాము నివేస్తున్న ప్రాంతాలలో క్రొత్త నాగరికతలను అభివృద్ధి చేశారు. తమపూర్వీకుల నుంచి వచ్చిన సరస్వతీ-సింధు నాగరికత అవశేషాలను వలస ప్రాంతాల నాగరికత, సంస్కృతులతో మేళవించి అసలు సిసలైన ఇప్పటి హిందూ మతాభివృద్ధికి కారణమయ్యారు. తమ పూర్వీకుల శాస్త్ర సాంకేతిక విజ్ఞానాన్ని కూడా ఈ కాలంలో ఇంకా ముందుకి తీసుకెళ్ళారు.

మన ఉద్దంధాలు

హిందువులకు, భారతీయులకు మాత్రమే కాదు, సమస్త మానవాల్కో గర్వకారణం, అత్యంత ప్రతిష్ఠాత్మకమైన ఉద్దంధాలలో ముఖ్యమైనవి - వేదాలు! మానవ విజ్ఞానానికి అవి అనంతమైన నిధులు. ఇవన్నీ మానవ మేధస్సునుంచి పుట్టినవి కావు. దైవాంశు కౌముది

సంభూతులైన బుషులు, ఇందియజ్ఞానం, అంతర్వ్యధి కలిగి, భోతికంగా కనిపించేవాటికి అతితంగా ఆలోచిస్తూ, దివ్యర్థప్రితో తెలుసుకున్న సత్యాలు, ధర్మాలను పొందుపరిచిన రచనలే ఈ వేదాలు. ఇందువల్లనే వేదాలు ప్రత్యక్షంగా దేమడినుంచి వచ్చినవేనని నమ్మితారు. వేల సంవత్సరాల తరబడి బుషులనుండి మౌఖికంగా శిష్యులద్వారా ప్రత్యక్షపచారం చేయబడ్డాయి. ఆ తరువాత వేదకాలపు బుషి, కృష్ణ దైపొయనుడు (వేదవ్యాసుడు), వీటిని క్రోడీకరించి ఖ్రాత రూపంలో తీసుకువచ్చాడు.

మానవియతకు, మానవ ధర్మానికి మూలమైన వేదాల గురించి ఒక సంస్కృత శ్లోకం ఇలా అంటోంది "వేదో అభిలో ధర్మఃమూలమ్". సనాతన ధర్మం (హిందూమతం) ఉద్ధవించినప్పటి నుంచి వేదాలు హిందూ సంస్కృతికి, ఆధ్యాత్మికతకు, మతరహిత జీవనానికి, ఉనికికి, విజ్ఞానానికి అగాధమైన ఖనులుగా నిలిచాయి.

వేద సారాంశం గురించి స్వామి శివానంద ఇలా బోధనచేశారు: "వేదాల ఆధ్యాత్మిక బోధనలలో జీవించు. శాశ్వతానికి, అశాశ్వతానికి ఉన్న బేధం తెలుసుకో. సమస్త ప్రాణులలోని అంతరాత్మను చూడు. పేర్లు, రూపాలు మాయ; అందువల్ల వీటిని అణచివేయడం ఉత్తమం. ఆత్మ మినహ వేరే ఏదీ లేదని తెలుసుకో. నీలో ఉన్న ఆధ్యాత్మికత, నీతి, మనోవికాసం, స్వాభివికతలను ఇతరులతో పంచుకో. అందరిలోని ఆత్మకు సేవచేయి. ఇతరులను సేవించునప్పుడు నీ ఆత్మను సేవించుచున్నావనే అనుభూతిని పొందు. అశాశ్వత తేడాలన్నిటిని నీరు గార్చు. మానవులలోని తేడాలను అర్థం చేసుకుని స్వీకరించు. నిత్యం ఆధ్యాత్మికంగా ఆలోచిస్తూ లైంగిక-శారీరక, అలైంగిక-అశారీరక వాంఘలను అంతం చేయి. పనిలో నిమగ్నమైనప్పుడు నీలోని ఆత్మను స్థిరపరచు.. ఇదే వేదాల, పూర్వకాలపు జ్ఞానుల బోధనల సారాంశం. వీటిని నీనిత్యజీవనపోరాటంలో ఆచరించు అప్పుడు నీవు మహాన్నితుడైన యోగివి అయి జీవనుక్కడవొతావు. ఇందులో కించిత్ అనుమానం కూడా లేదు..". ఈ విధంగా వేదాలలో ఉన్న అనేక సత్యాలను, బోధనలను క్రొత్తగా ఉద్ధవించిన మతాలు గ్రహించి, జీర్ణించుకుని తమ గ్రంథాలలో కూడా జోప్పించాయి.

అందరికి తెలుసు- వేదాలు నాలుగు. వీటిల్లో ప్రముఖమైనది 1,028 సంస్కృత గీతాల(సూక్తాలు, hymns)లో 10,552 శ్లోకాలు(verses) న్న బుగ్గేదం.

బుగ్గేదం, మండలాలు, బుషులు, రాజులు, నదులు

ప్రపంచ గ్రంథాలన్నింటికంటే పురాతనమైన ఈ వాజ్ఞాయ గ్రంథం పుట్టుక గురించి చరిత్రకారుల్లో ఏకాభిప్రాయం లేదు. శ్లోకాల నాథారంగా చేసుకుని ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞులు క్రీ.పూ. 5000-4000 మధ్య బుగ్గేదం ఖ్రాతరూపంలో వచ్చిందని నిర్ధారించారు. అంతకుముందు 7-8 వేల సంవత్సరాలు ఈ మహా గ్రంథం నోటిమాటలుగా ఒక తరం, ఆ తరువాతి తరానికి అందించే పరంపర ద్వారా ప్రాచుర్యం పొందింది. సరస్వతీ-సింధు త్రవ్యకాలలో బుగ్గేదశ్లోకాల అభిలేఖనాలు (inscriptions) కొన్ని బయల్పుడ్డాయి. దీనిని బట్టి క్రీ.పూ. 3000 లకు పూర్వమే ఈ వేదం లిఖితరూపంలో ఉందని ధృవపడింది. దీనిని బ్రిటీష్ వాళ్ళ వక్కికరించి క్రీ.పూ. 1500-1400 లో బుగ్గేదం రూపొందిందని ప్రచారం చేశారు.

మండలాలు, బుషులు

బుగ్గేదంలో 10 మండలాలున్నాయి. ఈ మండలాలు వేర్చేరు దశలలో, వేర్చేరు కాలాలకు సంబంధించినవి. అన్నిటికంటే 191 గీతాలు, 2006 శ్లోకాలున్న మొదటిమండలం పెద్దది; 62 గీతాలు, 617 శ్లోకాలున్న మూడవ మండలం చిన్నది. ఆరవ మండలం

అన్నిటికంటే ముందుగా వ్రాయబడింది. మిగతా తొమ్మిదికి అనుబంధంగా చేర్చిన 10 వ మండలం చివరలో వ్రాయబడింది. మూడు ఉపమండలాలు కల ఒకటవ మండలం మూడు వేర్యేరు కాలాలలో కూర్చుబడింది. దాదాపు అన్ని మండలాల్లోనూ ఆయాకాలాల్లో జరిగిన చారితక సంఘటనలున్నాయి. అన్నింటిలోనూ సహజంగానే దైవస్తుతులు ప్రముఖంగా ఉన్నాయి.

ఈ మండలాలన్నింటినీ కీర్తిగాంచిన బుషులు, వారివారసులు కొన్నివందలఏళ్ళ కాలపరిమితిలలో కూర్చుటంజరిగింది. వీటి ముఖ్యకూర్చులు - కణ్వ, ఆంగీరస, అగ్స్య, గృస్తమాద, విశ్వామిత్ర, అత్రి, వశిష్ఠ, కశ్యప, భరత, భృగు మహర్షులు, వారి పుతులు, పౌతులు..తరువాతి వారసులు. అందరికంటే అంగీరస కుటుంబం 270 గీతాలు..అంటే నాల్గవ వంతు వేదాన్ని కూర్చురు. వీరి తర్వాత 190 గీతాలతో కణ్వ కుటుంబికులు రెండో స్థానంలో ఉన్నారు. అతి తక్కువ కూర్చులు చేసిన వారు గృస్తమాద వారు.

ఈ బుషులలో అంగీరసలు, వశిష్ఠలు, ధార్మిక, సైనిక పరంగా భరతవంశ రాజులకు, బుగ్యేదకాలమంతా అనుబద్ధులుగా ఉన్నారు. అంగీరస వారసులలో ఒక శాఖవారిని భరద్వాజ (బరత్+వాజ) లు అనిఅంటారు. వీళ్ళు సుదాసకు ముందు వచ్చిన భరతరాజులే. కాని వీరు తరువాతి కాలంలో రాజ్యాన్ని త్యజించి బుషులు, పురోహితులైనారు. సుదాస రాజుకి వశిష్ఠ మహర్షి పురోహితుడయ్యాక, భరద్వాజులకి భరతరాజులతో సంబంధం తెగిపోయింది.

కశ్యపులు, గృస్తమాదలు భరతరాజులకు ధార్మికంగానే తప్ప, సైనిక సంబంధం లేదు. భరత రాజ వంశానికి భృగు, అగ్స్యులు కొంతకాలం తటస్థులుగా ఉన్నా చాలా కాలం వ్యతిరేకులుగానే ఉన్నారు. అందువల్లనే వీరు వేద ప్రధాన స్రవంతిలో లేరు. అసలు వేదార్యరాజులకు, వారి పురోహితులకు వ్యతిరేకులైన భృగు బుషులు వాయవ్య (northwest) దిక్కులో ఉన్న ‘అను’ వంశరాజులకు పురోహితులుగా ఉన్నారు. కానిభృగు వంశంలోని ఒక శాఖకు చెందిన జమదగ్ని, ఆయన వారసులకు ఆర్య-వేద బుషులతో చాలా దగ్గర సంబంధాలుండేవి. చాలా సంవత్సరాల క్రిందటే ఆగ్స్యుడు దక్షిణాపథం వెళ్ళినందువల్ల, కొంతకాలం ఆయన వంశికులు వేదార్యులకు దూరంగానే ఉన్నారు.

ఆగ్స్యు, జమదగ్నులు, వశిష్ఠ, విశ్వామిత్రులకు దగ్గర బంధువులు మాత్రమే కాదు, వారి వంశ స్థాపకులుకూడా. ఆగ్స్యుడు వశిష్ఠుని సోదరుడు, జమదగ్ని విశ్వామిత్రుని మేనల్లుడు. బుగ్యేదంలో చివరకు ప్రవేశించిన ఈ విశ్వామిత్ర, జమదగ్ని వంశికులకు భరతరాజులతోనూ, వారి నుండి చేలిన కొన్ని తెగల రాజులతోనూ, వేదకాలపు ప్రజలతోనూ సత్యంబంధాలున్నాయి.

రాజులు

బుగ్యేద రాజులలో అత్యంత ప్రధానమైన వారు భరతవంశికులు. వీరిలో ప్రముఖులు భరత, దేవదాత, శ్రింజయ, వఛైశ్వ, దివోదాస, ప్రాతర్థన, పిజవన, దేవస్వమ్, సుదాస, సహదేవ, సోమక. ఈ వంశమూల పురుషుడు భరతుడు. ఆ తరువాత వచ్చిన దివోదాస, సుదాస లు తొలిగా రూపుదిద్ధుకున్న 6, 3, 7 మండలాలలో ముఖ్యానాయకులు. వీళ్ళ పురోహితులు భరద్వాజ, విశ్వామిత్ర లు. కుత్స, రజస్య, వామదేవ రాజులు కూడా ఒకప్పుడు భరతవంశస్థులే. సహదేవుని నుండి సోముకుడు వరకు మాత్రం భరతవంశంలోని పురు శాఖకు చెందిన రాజులు.

బుగ్యేదకాలంలో మరొక ప్రముఖ మైనది - ఇక్కువంశంలోని ‘త్రిక్ష’ అనేశాఖ. ఈ త్రిక్ష రాజులలో ముఖ్యులు మాంధాత, పురుకుత్స, త్రదాస్య. వీళ్ళు పురువంశికులు కాకపోయినా, పురురాజులకు చాలా సహాయం చేసినందువల్ల బుగ్యేదంలో వీళ్ళకి ప్రత్యేక స్థానం ఇవ్వడం జరిగింది. మాంధాత తల్లి పురురాజు ‘మతినార’ పుత్రిక. ఒక సారి పంజాబులో ఉండే ద్రుష్యాలు తూర్పుదిశలో ఉన్న అప్పటి పురురాజు మీద దండెత్తితే మాంధాత వారిని ఓడించి ఆఫ్ఫునిస్తాన్ పైకి తరిమేశాడు.

సనాతన చరితలో దెండు వంశాల రాజుల గురించి మనం ఎక్కువగా వింటాం. వీరు వీరు సూర్య వంశికులైన ఇక్కాకులు, చంద్రవంశికులైన ‘ఐలా’ తెగవారు. ఈ ఐల తెగలో 5 శాఖలున్నాయి. ఇవి: యదు, తూర్పుసు, దృష్టు, అను, పురు. వీటిలో ఆర్యావర్తానికి వాయువ్య దిశలో ఉన్న అను, దృష్టు రాజులు - భరత, పురు రాజులకు బద్ధశత్రువులు.

నదులు

అఫ్ఫనిస్తాన్ మరియు ఉత్తర భారతంలో ప్రవహించే 16 నదుల పేర్లు బుగ్గేదంలో పేర్కొనబడ్డాయి. ఇవే కాక పంజాబు ద్వారా ప్రవహించే 6 నదులను (వితాస్త, అసిక్కి, పరుస్సి, విపాస, శతాదు, మరుధ్వర), తూర్పు-మధ్య భారతంలోని సరస్వతి, ద్రిష్టద్వాతి (హరియుష్ణయ), అపయ నదులను, తూర్పు భారతావనిలో ప్రవహించే ఆస్మాన్వతి, యమున, గంగా నదులను కూడా బుగ్గేదంలో పేర్కొనడం జరిగింది. వీటిల్లో ప్రముఖ నదులు సరస్వతి, సింధు, గంగ, యమున.

చివరిదశలో వ్రాయబడిన మండలాలలో మినహా మిగతా అన్నిచోట్లా సరస్వతి నదిగురించే ఎక్కువగా ప్రస్తావించడం జరిగింది. చివరిదశలో మాత్రమే సింధునది గురించి ఎక్కువ ప్రస్తావన వచ్చింది. బ్రిటీష్ వాళ్ళ మాత్రం సరస్వతినదే సింధునది అనే తప్పుడు వాదాన్ని లేవదీశారు. అలాగే ఆర్యులు తమ పూర్వీకులేననీ, వాళ్ళ సింధునది దాటి భారతదేశం వచ్చి ఈ దేశియులకు నాగరికత, సంస్కృతి నేర్వారనే విషపూరిత వాదాన్ని కూడా ప్రవారం చేశారు. ఈ తప్పుడు వాదానికి ఆధారాలు బుగ్గేదంలో ఈషణాత్మమైనా కనిపించవు.

వైష్ణవుముది

మనభారతం

డా.వల్లారుపెళ్ళి శివాజీరావు

5. మనం, మన నాగరికత, ఉధృతంధాలు - III

ఈ భూమండలంలో అద్యాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంపత్తురాలు (బిట్టన్ మనదేశాన్ని కబ్బించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్స్‌త్య చరిత్రగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009 న ఇండియాలో ప్రమరించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికీ అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాభ్యాసాలని మీరు వదివి. మీ పిల్లలకు కూడా తెలియచేపుమని నా విష్ణుపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

వేదార్థులు, దాస్యులు వారి నివాసపదేశం

డా.శివాజీరావు

ఇంతకుముందే చెప్పుకున్నట్లు భరతవంశంలోని పురు తెగకు చెందిన రాజులు, వారి అనుయాయులు మాత్రమే వేదార్థులు. వీరు ఏలిన ప్రదేశమే ఆర్యావర్తం. మొదటిదశలో ఖ్రాయబడిన బుగ్గేద మండలాలలో భరతరాజులు కాశీ రాజ్యాధిపతులు అని పేర్కొనబడింది. వీరి రాజ్యం కాశీనుండి ఉత్తరాన కురుక్కేత వరకు విస్తరించి ఉంది. తరువాతి కాలంలో ఖ్రాయబడిన యజ్ఞర్మాదం, పురాణాలలో ఈ ప్రాంతాన్ని 'ఆర్యావర్తం', 'మధ్యదేశం' అనికూడా పేర్కొన్నారు. బీహోర్ కూడా బుగ్గేద సంస్కృతిని కలిగి ఉండేది. ఆకాలంలో 'కికాత' అనే పేరున్న సామ్రాజ్యం క్రీ.పూ. 6 వశతాబ్దంలో 'మగధ' అయింది. బుగ్గేదకాలపు 'సుధాస' రాజు, కికాతరాజు 'ప్రమాంగద'ను ఓడించి ఆర్యాన్ని, ఆతరువాత సరస్యతీ నదిని దాటి పంజాబును ఆక్రమించి ఆర్యావర్తాన్ని విస్తరించాడు. ఈ వేదపు చిట్టచివరి కాలంలో ఆర్యాసామ్రాజ్యం దాదపు భారతావని అంతటా ప్రాకింది.

పురురాజ వంశికులు కాని వారందరూ దాస్య (దాస)లు గా పరిగణించబడే వారు. ఈ ఆర్యేతరులు పురురాజులకు శత్రువులు. వీరిలో ప్రథములు ‘అనూ’ వంశస్థులు. వీరే తరువాతి కాలంలో పర్షియనులు అయ్యారు. బుగ్గేదం, ఆ తరువాతి పురాణాల ప్రకారం, ‘అనూ’ల నివాసప్రదేశం పంజాబు. పంజాబులోని పరుస్సి (రావి) నది ‘అనూ’ లతో ముడిపడి ఉంది. ఈ ‘అనూ’ వంశంలోని ఒక శాఖవారు, ఆ తరువాతి ఇరాన్ జాతులలో ఉన్నట్లు చరితకారు లు ధృవపరివారు. ‘అనూ’ లేగాక ‘దృహ్యా’లు కూడా పురురాజులకు శత్రువులే. ‘దృహ్యా’లు చందవంశపు ‘ఖలా’ తెగలోని ఒక శాఖవారు.

బుగ్గేదకాలానికి ముందు ఇరానియన్ల (పర్షియన్ల) నివాసభూమి కాశ్మీర్. ఈ విషయం జౌరాప్రియన్ గ్రంథం ‘అవేష్ట’లో కూడా ఉంది. బుగ్గేద తొలిదశలో వీరు చలి ప్రదేశమైన కాశ్మీరు నుండి దక్కిణాన ఉన్న పంజాబుకు వచ్చారు. మలిదశ మండలాలలో వేదార్యరాజు సుదాస వంశికులు రిజస్ట్, ఇరానియన్ల నాయకులైన జరాత్స్ఫ్రు (ఒకప్పటిపొందువు), జౌరాప్రియన్ మత స్థాపకుడు), విస్తాప లతో యుద్ధం చేశాడు. రిజస్టునికి అంబరీషుని సహాయం ఉంది. ఈ యుద్ధంలో ఇరానియన్లు పంజాబునుండి ఆఫ్ఘానిస్థాన్కు తరిమివేయబడ్డారు.

బుగ్గేద చివరికాలంలో ఇరానియన్ల ఆఫ్ఘానిస్థాన్తో పాటు మధ్య ఆసియా అంతరు వ్యాపించారు. ఈ కాలంలో భారతీయులకు ఇరానియన్లకు సత్యంబంధాలు ఉన్నాయి. మతాలు వేరైనా వీళ్ళ సంబంధాలు గట్టిపడి క్రమేణా ఒక ఇండో-ఇరానియన్ సంస్కృతి వృద్ధిపొందింది. అఖరి మండలం(తొమ్మిదవది) వ్రాసిన కాలంలో వేదార్యులు-ఇరానియన్ల నివాసప్రదేశం తూర్పున ఉత్తరప్రదేశ్ నుండి దాదాపు ఇరాన్ వరకూ విస్తరించి ఉంది. ఇదే ఇండో-ఇరానియన్ మాత్రదేశం.

ఇతరవేదాలు:

బుగ్గేదం తరువాత ముఖ్యమైనది సామవేదం. శ్రీకృష్ణుడు భగవద్గీతలోని ఒక శ్లోకంలో ఇలా చెప్పాడు "వేదాణామ్ సామవేదోస్మి" (వేదాలలో నేను సామవేదాన్ని). దీనినిబట్టి శ్రీకృష్ణుని మరణం (క్రి.పూ. 3102 లో) తరువాత ఈ వేదం వ్రాయబడిందని పండితుల, చరిత కారుల అభిప్రాయం. బుగ్గేద భక్తిగీతాలకు (ముఖ్యంగా 8, 9 మండలాలు) సంగీతం జతపరచేది సామవేదం. ఇది బుగ్గేదంలో సగం ఉంటుంది.

పవిత్రమైన ఈ వేదంలోని మాటలు, శబ్దాలు దైవత్వం, ఆనందం ఉట్టిపడేట్లు ఉంటాయి. ఈ వేదం నుంచే 'సామగానం' పుట్టింది. తద్వారా ఉద్ధవించిన సప్తస్వరాల ప్రామాణికంగా భారతీయ సంగీతం రూపుదిద్దుకుంది. వేదకాలం నుంచి గానం, నాట్యం భారత ఆధ్యాత్మిక, దైవపూజలలో అంతర్భాగమైపోయాయి. మొహంజొదారోలో బయల్పడిన ఒక 'నాట్యవతి' ముద దీన్ని ధృవపరుస్తుంది. మన సంగీతగానంలోని మాధుర్యం, వైవిధ్యం నుండి గ్రీకులు మనస్పత్స్వరాలను వారి సంగీతానికనుగుణంగా మలచుకున్నారు. ఈ సామవేద సారం అంతా పరమాత్మకు ప్రతీకమైన, మధురానుభూతిని కలిగించగలిగిన 'ఓంకార'నాదంలో ఉంది. ఈ వేదాన్ని వేదవ్యాసుడు తొలిగా తన శిష్యుడు జ్యేమిని మహార్షికి బోధించగా, ఈయన తన శిష్యులకు, వారు వారిశిష్యులకు... అలా శిష్యపరంపర ద్వారా తరువాతి తరాలకు వ్యాప్తి చెందింది. క్రమేణా దీనిలో పలుశాఖలు ఏర్పడగా ఈ రోజున 13 మిగిలాయి. ఇప్పటి సామవేదంలో 21 అధ్యాయాలు, 1875 మంత్రాలు ఉన్నాయి.

క్రి.పూ. 4000 ప్రాంతంలో వ్రాయబడిన యజ్ఞర్వేదంలో పూజ, సైవేద్య, బలిదాన, యజ్ఞ యాగ క్రియలద్వారా మానవునికి భగవంతునితో దగ్గర సంబధం ఏర్పడడానికి దోషాదపడుతుందని ఉంది. యజ్ఞ ద్వారా శరీరానికి, మనస్సుకు అనుకూల ప్రభావం

ఏర్పడుతుంది. యజ్ఞ కార్యక్రమంలో వేదమంత్రాలతో జరిపే ఆరాధన, సైవేద్యాల ద్వారా పుట్టే అణుతరంగాలు మానసిక వికాసానికి దోషాదం చేస్తాయని దైవభక్తుల నమ్మకం. 1975 శ్లోకాలలో (verses) ఆమంత్రణాలు (yajurs) నిక్షిప్తమైన ఈ అతిచిన్న వేదం బుగ్గేద శ్లోకాలకు ఒక నిబధ్వమైన ఆకృతి ఇచ్చి, యజ్ఞాలనాచరించడానికి సహాయపడుతుంది. వేరేరు పూజలకు, బలిదాన కార్యక్రమాలకు దైవపీతాలను నిర్మించడం గురించి కూడా ఈ వేదం వివరిస్తుంది.

యజ్ఞర్వేదంలో రెండు శాఖలున్నాయి. అవి శుక్ల, కృష్ణ యజ్ఞర్వేదాలు. 40 అధ్యాయాలలో 2000 మంత్రాలు గల శుక్ల యజ్ఞర్వేదంలో, బ్రాహ్మణాల గ్రంథాలలోని భాగాలు లేని కారణంగా స్వచ్ఛత, పవిత్రత ఉంటుంది. కృష్ణయజ్ఞర్వేదం వీటితోకలిసిఉంటుంది. బ్రాహ్మణ మంత్రాలలోని వివరణలు తొడులేనప్పుడు వేదమంత్రాలలో నిగూఢమైన అర్థాలను తెలియజేయడం సాధ్యం కాదని కృష్ణ యజ్ఞర్వేదకారుల అభిప్రాయం. కాని ఈ వాదనతో ఏకీభవించని యాజ్ఞమల్యా(జనకుని పురోహితుడు) మహార్షి, కృష్ణయజ్ఞర్వేద స్థాపకుడూ, తన గురువు ఐన వైశంపాయనుడితో విభేదించాడు. దరిమిలా తను ఆధ్యాత్మిక చింతనలో ఉన్నప్పుడు సూర్యుడు సాక్షాత్కారించి ఇచ్చిన పవిత్రమైన శుక్ల యజ్ఞర్వేదానికి అంకుర్యణ చేశాడు. కృష్ణ యజ్ఞర్వేదం ప్రముఖంగా దక్కిణాపథంలోనూ, శుక్ల యజ్ఞర్వేదం ఉత్తరాపథంలోనూ ప్రాచుర్యం పొందాయి.

కృష్ణ యజ్ఞర్వేదంలో 3 శాఖలు(తైత్తిరీయ, కథ, మైత్రయాణియ) ఉంటే, శుక్లయజ్ఞర్వేదంలో 2 శాఖలు (కణ్య, మధ్యాందిని) ఉన్నాయి. వేదయజ్ఞాలలో సోమయాన, జోతిసోమ, అశ్వమేధ, రాజసూయ, వాజపేయ, సర్వమేధాలున్నాయి.

వేదాలలో చివరిదైన అధర్య వేదంలో 20 కాండాలు, 730 గీతాలు, 5987 శ్లోకాలు ఉన్నాయి. ఇది అధర్య మహార్షి ద్వారా బుగ్గేదం 10వ కాండంలో ఉధ్వానించింది. అందువల్లనే ఇందులోని 1200 మంత్రాలు బుగ్గేదమంత్రాలతో అతివ్యాప్త (overlap) మైనాయి. అధర్యమంత్రాలు క్షుణ్ణంగా తెలిసిన వ్యక్తిని ‘బ్రహ్మ’ అని కూడా అంటారు. అధర్య, అంగీరస బుముల సంతతి ద్వారా ప్రాచుర్యం పొందిన ఈ వేదగీతాలలో 380 వైద్య, శరీర ధర్మ శాస్త్రాలకు, 100 దేవతలకు, 90 ఆధ్యాత్మిక మానసిక స్థితులకు, 52 సాంఘిక, పరిపాలన, సామాజిక విషయాలకు సంబంధించిన వివరణలున్నాయి. ఈ వేదంలోని గాయత్రీమంత్రం, బుగ్గి, సామ, యజ్ఞర్వేదాల సారం నుంచి వచ్చినదే ఈ అధర్య వేదాన్ని - బ్రహ్మవేదమనీ, అధర్య-అంగీరస వేదమనీ, భైషజ్యవేదమనీ, క్షాత్రవేదమనీ, ఆంగీరో వేదమనీ కూడా అంటారు.

బ్రాహ్మణాలు

వేదాల తరువాతి ఘుట్టంలో వచ్చినవే బ్రాహ్మణాలు. వీటిల్లో కొన్ని బుగ్గేదపు తొలి దశలో కూర్చుబడిన కాండాల తర్వాత వచ్చాయి. క్రీ.పూ. 4000-3000 మధ్యలో ఉధ్వానించిన ఈ బ్రాహ్మణాలు వేదకర్మలనాచరించడానికి, శ్లోకాలను వివరించడానికి ఉపయోగపడే పదవ్యాఖ్యానాలు. ఇవి పౌరోహిత్య విధులకు ఉపయోగపడతాయి. అంతేగాక వేదాలనుండి ఆరణ్యకాలకు, ఆ తరువాత ఉపనిషత్తులకు బ్రాహ్మణాకాలకు మార్గదర్శకులయ్యాయి.

బ్రాహ్మణాలలో ముఖ్యమైనవి ఇతరేయ, శతపథ, కౌశిటకి(సంఖ్యాయాన), తైత్తిరీయ, ఘండోగ్య. వీటిల్లో కొన్ని ఈ పేర్లతోనే ఉన్న ఉపనిషత్తులకంటే ఎక్కువ నిడివిలో ఉంటాయి.

ఆరణ్యకాలు

ఉద్గంధాలలో మూడవది ఆరణ్యక గ్రంథ సముదాయం. వీటిల్లో వేదాలలోని, ఆధ్యాత్మిక అంతరార్థాలు సామాన్యపజలకు అర్థమయ్యే వివరణలున్నాయి. సన్యాసులైన బ్రహ్మచారులు అరణ్యాలలోని ఆశమాలలో ఉంటారు. ఆరణ్యాలని పిలువబడే వీరు జరిపే వేద సంబంధిత చర్యలు, ఊహాగానాలు యోచనలే ఆరణ్యకాలు. బ్రాహ్మణాలకు, ఉపనిషత్తులకు మధ్య ఉన్న సంధికాలిక ఈ గ్రంధాలు- గురువులు తమ శిష్యులకు వేదాల గురించి బోధించడానికి ఉపయోగపడ్డాయి.

ఉపనిషత్తులు

వేదకాలంలో చివరగా వచ్చినవి ఉపనిషత్తులు. వీటిల్లో వేదాలలో నిగూఢమైన సారాంశాల గురించి ప్రత్యక్ష వ్యాఖ్యానాలున్నాయి. గురు-శిష్య పరంపరలో ఆధ్యాత్మిక గురువుకి దగ్గర(ఉప) కూర్చుని(షద్) బోధన పొందే ప్రకియనుండి ఉపనిషద్(త) అనే పదం పుట్టింది.

వందలాది సంవత్సరాలుగా మౌర్ఖికంగా ప్రాచుర్యం పొందిన ఈ ఉపనిషత్తులను, తూర్పు గంగానదీ ప్రదేశంలో ద్వాపరయుగాంతకాలం(క్రీ.పూ. 3100) లో వేదవ్యాసుడు కోడీకరించి వ్రాతరూపంలోకి తీసుకువచ్చాడు. వీటిల్లో మోక్ష సాధనవిధానం గురించిన వివరణలు ప్రముఖంగా ఉంటాయి. ఫేదాంతాలన్నిటికి మూలం ఉపనిషత్తులే. బారతదేశపు మతాలకు, తత్వశాస్త్రాలకు కూడా పునాదులు ఈ ఉపనిషత్తులే.

ఉపనిషత్తుల సంఖ్య 200 అయినా, 108 మాత్రం సాంప్రదాయ సిద్ధమైనవి, ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉన్నవిగా గుర్తించబడ్డాయి. వీటిల్లో 10 బుగ్యేదానికి, 16 సామవేదానికి, 32 అధర్వవేదానికి, 18 శుక్ల యజ్ఞర్వదానికి, 32 కృష్ణ యజ్ఞర్వదానికి సంబంధించినవి. ఇంకో వర్ణికరణ ప్రకారం 10 ముఖ్య, 21 సామాన్య, 23 సన్యాస, 9 శక్తి, 14 షైవ, 14 శైవ, 17 యోగ ఉపనిషత్తులు ఉన్నాయి.

108 సాంప్రదాయ ఉపనిషత్తులలో ఆది శంకరాచార్యులు (క్రీ.శ. 788-820) ఐతరేయ, బృహదారణ్యక, తైత్తిరీయ, చందోగ్య, కథ, శశావస్య, కేనా, ప్రశ్న ముంధక, మంధూక్యాలకు వ్యాఖ్యానాలు వ్రాతారు. వీటితో బాటుగా మైత్రీ, శ్వేతాశ్వతర, కౌశితకి, మహానారాయణ ఉపనిషత్తులు కూడా ముఖ్యమైనవిగా పరిగణింపబడుతున్నాయి. వీటిని పొందు పరచిన బుషులలో కొందరు - ఉద్ధాలక, ఆరుణి, దధీచి, బృహస్పతి, ఐతరేయ మహాదాస, పిప్పలపాద, యూజ్ఞమల్య, బలకి, శ్వేతకేతు, శాంధిల్య, సనత్ కుమార. వీరి తత్త్వ, ధ్యాన బోధనలమూల గ్రంధాలు హిందూమతానికి వెన్నెముకలుగా పరిగణింపబడ్డాయి.

అన్నిటికంటే ముందు వ్రాయబడిన, 8 అధ్యాయాలున్న ‘ఐతరేయ’ ఉపనిషత్తు లోని ముఖ్యమైన వాక్యం “ప్రజ్ఞానామ్ బ్రాహ్మా”. జ్ఞానార్జనాపరులలో మూడు రకాలవారున్నారు. వీరు: మనస్సును స్వాధీనంలో ఉంచుకుని, ప్రాపంచిక విషయాలకు అతీతమైన వారు; కముకమంగా రా దశకు చేరుకునే వారు; ప్రాపంచిక విషయాలలో తలమునకలై మంత్రాలద్వారా దైవధ్యానం ఆవశ్యకతలున్నవారు.

శుక్ల యజ్ఞర్వదంతో సంబంధమున్న ‘బృహదారణ్యక’ ఉపనిషత్తులో యూజ్ఞమల్యుని తత్త్వవిశ్లేషణాలు, వ్యాఖ్యానాలు ఉన్నాయి. ‘ముక్తికాండం’ లో వ్యక్తికి, ఆత్మకు ఉన్న సంబంధం గురించిన బోధనలు, ‘యూజ్ఞమల్య’ కాండంలో రాయనకు, భార్య మైత్రీయు మధ్య ఆత్మను గురించి జరిగిన సంభాషణలు; ‘మునికాండ’ లో ‘నేతి, నేతి’(ఇదికాదు, అదికాదు) అనే మంత్రం గురించిన సిద్ధాంతికరణలు ఉన్నాయి. దీనినే యూజ్ఞమల్యుడు తన శిష్యులకు ఇలా వివరించాడు ”దైవత్యం ఇదీ కాదు, అదీ కాదు”. అంటే దేహుని ఉనికి నిజమూకాదు, అలా అని అబద్ధమూకాదు. మానవుని వలె జీవించిలేదు, అలా అని మరణించికూడా లేదు. వాస్తవానికి మనం దేముడై మాటల్లో ఎన్నడూ నిర్వచించలేం కాబట్టి ‘ఇదీ కాదు. బొత్తిగా అదీ కాదు’.

కృష్ణ యజ్ఞర్వదంతో ముడిపడిన ‘తైత్తిరీయ’ ఉపనిషత్తులోని అధిక ప్రాచుర్యం పొందిన ఒక ప్రముఖ శ్లోకం: ”సత్యం, జ్ఞానం, అనంతం, బ్రాహ్మాః”. అంటే స్పష్టిలోని అన్న పదార్థాలకు, విషయాలకు మూలం బ్రాహ్మ

వేదాంత తత్త్వమౌలికాలు 10 అధ్యాయలలో నిక్షిప్తమైన 'చందోగ్య' ఉపనిషత్తు సామవేదానికి సంబంధించినది. ఈ ముఖ్య ఉపనిషత్తులో ఓంకారం, శ్వాసద్వారా వచ్చే జీవశక్తికి గల అనుబంధం, వైశిష్ట్యం గురించిన విశ్లేషణలున్నాయి. ఆరవ అధ్యాయం (8.7) లో ఒక మహాత్తరమైన, వేదాంత సారాన్ని వడపోసి తీసిన మహావాక్యం ఇలా ఉంది "తత్ త్వమ్ అసి". పాగరు, గర్వంతో నిండిన శ్వేతకేతుకి తండ్రి ఉండ్రాలక మహార్థ అవగతం కానివి ఎలా అవగతం కాగలవో, గుర్తించలేనివి ఎలా గుర్తించవచ్చునో విపులీకరించాడు. ఈ సృష్టిలోని సమస్త ప్రాణులకు ముఖ్యమైనది, మూలమైనది, కళ్ళకి కనిపించని మహాశక్తి 'అత్మ'. ఈ ఆత్మ సృష్టికి అధిపతి. దీనినే ఉండ్రాలకుడు "శ్వేతకేతు.. అదే ఆత్మ, అది నిజం, అది నీవే.." అని అన్నాడు. అనేక ప్రవాహాలు కల్పి ఏర్పడిన నది చివరకు సముద్రంలో కలిసినట్లు ప్రాణులన్నీ తాము వేర్చేరు అనుకున్న చివరకు అవి దేవునిలో ఐక్యమౌతాయి. ఒక కొమ్మను నరికితే చెట్లుచావనట్లు శరీరం మరణించితే ఆత్మ నశించదు. ఉప్పునీటిలో ఉప్పు కనబడనట్లు ఆత్మ ప్రతిచోటూ ఉన్న మనకు కనబడదు అని కూడా ఉండ్రాలకుడు తన కొడుక్కి చెప్పాడు. ఈ మహావాక్య సారాంశాన్నే హిందూమత తత్త్వవేత్తలు వేలాది ఏళ్ళుగా విశ్వసిస్తా, పర్యాలోచించుచూ, తర్కించుచూ, ఆచరిస్తున్నారు.

భగవద్గీతలోని కొన్ని విషయాల గురించి ఉదహరించినవి 'కథ' ఉపనిషత్తు కృష్ణ యజ్ఞర్యేదంతో ముడిపడి ఉంటే, 'ఈశావాస్య' (ఈశ్వర) ఉపనిషత్తు శుక్ల యజ్ఞర్యేదంతోని ఆఖరు అధ్యాయానికి సంబంధించినది. 18 శ్లోకాలతో ఉన్న ఈ చిన్న ఉపనిషత్తులోని మహావాక్యం: : "ఈశావాస్యం సర్వం ఇదమ్". అంటే "ఈ విశ్వం అంతా దైవంతో కప్పబడి ఉంది".

మానవుని ఆలోచనా మేధస్య బ్రహ్మ శక్తి నుండి ఉండ్రాలించిన కారణంగా ఆ వ్యక్తి ఎల్లపుడు దైవధ్యానంలో ఉండాలి. తద్వారా ఆతని ఆత్మజ్ఞానం పెరిగి చివరకు దైవ స్వహాలో లీనమై మోక్షం పొందవచ్చుననే సారం 'కేనా' ఉపనిషత్తులో ఉంది.

అత్మే బ్రహ్మ అంటూ సమస్తం త్యజించిన సమాసి మాతమే అత్యున్నత ఆత్మజ్ఞానాన్ని పొందగలడనే సందేశం 'ముండక' ఉపనిషత్తులో ఉంది. భారతజాతీయ నీతి వాక్యం 'సత్యమేవ జయతే' దీని నుంచీ వచ్చినదే

పిపులపాద మహార్థ తన ఆరుగురు శిష్యుల సందేహాల నిష్పత్తి చేసిన సందర్భంలో జరిగిన చర్చ 'ప్రశ్న' ఉపనిషత్తులో ఉంది. ఇందులో ఓంకార శక్తి, బ్రహ్మ స్వభావం, జీవులకు భగవంతునితో ఉన్న సంబంధం వివరాల గురించిన చర్చ ఉంది.

12 శ్లోకాలున్న 'మాంధూక్య' ఉపనిషత్తులో అవినాశమైన "ఓం" పద మహాత్మ్యం గురించి వ్రాయబడి ఉంది. ఈ పదంలోని 'అ', 'య', 'మ' అనే మూడు అక్షరాలూ, జాగ్రత్తి, స్వప్త, తూర్పు (స్వప్నావస్థలేని నిద్ర..అంటే ఆత్మ) అనే మూడు చైతన్యావస్థలైతే-పటి సంధానంతో వచ్చిన 'నాదం' ద్వారా భగవంతునికి దగ్గరపుతూ చివరకు మోక్షసాధనకు వీలపుతుంది.

అదిశంకరాచార్యులు 'మంత' ఉపనిషత్తు అని పిలిచిన 'శ్వేతాశ్వతర' ఉపనిషత్తులో ఈశ్వరుడినే భగవంతునిగా గుర్తించడం జరిగింది. ఈశ్వరుడొక్కడే సర్వజ్ఞతగల సర్వాంతర్యామి. బలకి మహార్థకి, అజాతశత్రు రాజకు జరిగిన సంభాషణ 'క్తాశితకి' ఉపనిషత్తులో ఉంది. ఈ సంభాషణలో పునర్జన్మ తదనంతర దశలగురించిన చర్చాంది. ఇందులోనే ఈ విశ్వాన్ని నడిపించే 'ప్రాణా'న్ని అవినాశమైన, అమర్య గుణాలుండి, బ్రహ్మనందాన్నిచేసే 'ప్రజ్ఞానాత్మ' అని అనటం జరిగింది. ఈ ఉపనిషత్తులోని భాష్యాలను శంకరాచార్య తాను రూపొందించిన బ్రహ్మసూత్రాలలో జోప్పించారు.

కృష్ణ యజ్ఞర్యేదంతోని మైత్రయాణియశాఖకు సంబంధించిన 'మైత్రీ' ఉపనిషత్తులో ఇలా వ్రాయబడి ఉంది - తెలివీపొనమైన శరీరాన్ని తెలివిగల, స్వచ్ఛమైన, ప్రశాంతతో ఉండే నిష్ఠారమైన, శ్వాసలేని, మరణంలేని, జన్మించని, అచంచలమైన, శ్వేచ్ఛ గల, అనంతమైన ఆత్మ ప్రేరేపిస్తుంది. ఇందులో తన శరీరం అనంతమైనది కాదని భావించిన బ్రహ్మద్భుదు అడవికి వెళ్ళి నిష్టతో ధ్యానంలో

మనిగి మోక్షాన్ని సాధించి పునర్జన్మలనుండి విముక్తుడైన విషయం కూడా ఉంది. మానవుడు 'ఇది నేను, అది నాది' అనే అభిప్రాయంతో ఉన్నంతవరకు పణ్ణి బోనులో ఉన్నట్లుగా తనలో తానే బందీ ఐపోతాడు. అతనికి (అమెకు) పూర్తి విముక్తి కావాలంటే స్వార్థ చింతన, స్వోత్స్వర్థ, అహంభావాల నుంచి బయటపడాలి.

ఈ ఉపనిషత్తులన్నీ భారత నాగరికత విశిష్టతకు ప్రతీక ఐన కర్కి సిద్ధాంతాన్ని బోధిస్తాయి. దీని ప్రకారం ప్రతి మంచి చెడు పనులకు పర్యవసానాలుంటాయి. భవిష్యత్తులో ఈ కర్కి ఫలాలను అనుభవించక తప్పదు. క్రిందటి జన్మలోని కర్కిఫలం ఈ జన్మలో అనిభవించినట్టే ఈ జన్మలోని కర్కిఫలాలను భవిష్యత్ జన్మలలో అనుభవించక తప్పదు.

క్రి.శ. 1656-59లో 50 ఉపనిషత్తులను షాజహాన్ పెద్దకుమారుడు (షారంగజేబుకు అన్న) దారాఫీకో, సంస్కృతంమండి పర్వియన్ భాషలోకి అనువాదం చేయించాడు. ఉపనిషత్తులతో ప్రభావితుడైన దారా ఇలా అన్నాడు " పరిశోధనల ద్వారా నేను క్రమేణా తెలుసుకొని నిర్మారించుకున్నదేమంటే - అనేక దైవ సంబంధమైన పుస్తకాలను మానవులకు ఇవ్వటానికి వేల ఏళ్ళకు ముందే, దేవుడు, పూర్వకాలపు బుషులద్వారా బుగ్గ, సామ, యజర్, అథర్వ వేదాలను హిందువులకు ఇవ్వాడు. ఒక్క వేదం ఒక విజ్ఞానభాషి... దైవానుగూహ సబంధితమైనవి, ఏకే శ్వరవాదాన్ని బలపరచే ఉపనిషత్తులలోని విషయాలు -నిజానికి ఖురాన్ లో తెరమరుగున దగిన సూచనలు, గుర్తులు, ఉదాహరణలు, అనులిఖితాలే". ఈ వాక్యాలు ఉన్న పుస్తకం పేరు 'Sirr-e-Akbar (The Great Mystery)'.

క్రి.శ. 1755-62 కాలంలో భారతదేశంలో పరిశోధనలు చేసిన అబ్రహాం-హైసింథె డు పెరాన్ అనే ఫ్రెంచ్ ఓరియంటలిస్టు ఈ పర్వియన్ అనువాదం నుంచి లాటిన్ లోకి ప్రత్యనువాదం చేసి 'Oupnak','hat' (Upanishada) అనే రెండు సంపుటాలున్న గ్రంథాన్ని 1802-04 మధ్య ప్రచరించాడు. ఇది సంస్కృతం, లాటిన్, పర్వియన్, గ్రీక్, ఆరబీక్ పదాల సమేకించి ఉన్న పుస్తకం పేరు 'Sirr-e-Akbar (The Great Mystery)'.

భారత నాగరికతకు సంబధించిన సనాతనధర్మ గ్రంథాలు ఇంకెన్నో ఉన్నాయి. వీటి గురించిన వివరాలు నేను వ్రాసిన ఆంగ్ల గ్రంథం 'ది గ్లోబల్ ఇండియా' లో ఉన్నాయి. వాటిల్లో కొన్ని భగవదీత, ఇతిహాసాలు, పురాణాలు, వేదాంగాలు, ధర్మశాస్త్రాలు, దర్శనాలు, ఆగమాలు స్థలభావం వల్లనూ, మరిన్ని ముఖ్య విషయాలను మీకు తెలియచేయమనుకోవడం వల్లనూ వాటిని ఇక్కడ అనువదించడం లేదు.

వైష్ణవముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెళ్ళి శివాజీరావు

6. హిందూమతం ఇతర మతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది?

ఈ భూమండలంలో అద్యాత్మియమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బిట్టన్ మనదేశాన్ని కబించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్సుత్య చరిత్రగురించి నేను ఖ్రీసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాభ్యాసాలని మీరు చదివి, మీ సిల్లలకుకూడా తెలియచెప్పమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

డా. శివాజీరావు

సనాతనధర్మం, వైదికధర్మం అనబడే హిందూమతం మానవ నాగరికతకు, దార్శనికతకు పుట్టుకనిచ్చిందంటే అది అతిశయోక్తికాదు. వేలఏళ్ళకితమే ఇతర మతస్తులనుకూడా చాల ప్రభావితంచేసిదంటే వాళ్ళు ఒప్పుకోరు. కానీ ఈవిషయం చరిత్రలో దగియున్న సత్యం. ఈ ప్రభావం భారతీయ మతాలమీదే కాదు, భారతేతర మహ్యదీయ (Islam), క్రైస్తవ (Christianity), యూదు (Judaism), పారిశీక (Zoroastrianism) మున్నగు మతాలమీద కూడా పడింది. ఈ విషయాల గురించి క్రిందటి సంచికల్లో కొంతవరకూ తెలుసుకున్నాం..

బోధమతం - 1

బుద్ధధర్మం అనికూడా పిలువబడే ఈ మతం 2,538 ఏళ్ళకు పూర్వం (క్రీ.పూ. 528 లో) సనాతనధర్మంలో ఒక శాఖగా ఉద్భవించింది. నిజానికి దీనికి ఆద్యాదైన బుద్ధుడు తన జీవితకాలంలో దీనిని ఒక మతరూపంలో స్థాపించలేదు. ఇది ఒక కొత్త మతమని కూడా భావించలేదు. ఆయన తాను ఒక హిందువుగానే భావించి సనాతనధర్మంలో ఒక కొత్త ఉరవడికి నాంది పాలికాననుకున్నాడు. అంటే వైష్ణవ, శైవ శాఖలలాగా. కానీ బుద్ధుడు తనువుచాలించిన తదుపరి ఈయన సిద్ధాంతాలను శిష్యులు క్రోడీకరించారు. ఆ తరువాత కొన్నివందల సంవత్సరాలకు ఈ శాఖకు ఒక మత రూపం ఇవ్వడంజరిగింది.

సిద్ధార్థుడు, ఆయన బాల్యం

బుధుడుగా ప్రభ్యాతి గాంచిన ‘సిద్ధార్థగౌతమ’ ఇప్పటిబీపోర్టలోని కపిలవస్తునగరం రాజధానిగాణ్ణు ‘శాక్య’ ‘రాజ్యాన్ని పరిపాలించిన శుధ్మోదనుని భార్య మాయాదేవికి క్రీ.పూ.563 లో లుంభిని దగ్గర జన్మించాడు. స్వర్గం నుండి దిగివచ్చినట్లుగా ఉన్న ఒక తెల్లటి ఏనుగు భవంతి పైకప్పునుంచి దిగి తన గర్భంలోనికి ప్రవేశించిన అనుభూతి ఆ మహాతల్లికి కలలో కలిగిందట. గర్భంలో ఉన్న ఈ బోధిసత్యుడు తాను జన్మించేవరకు ధ్యానముదలోనే ఉన్నాడట!

మాయాదేవి ప్రసవం దగ్గరైనప్పుడు కపిలవస్తు నుండి తల్లి-తండులున్న లుంభినీకి రథంలో ప్రయాణించింది. డారిలోనే అడవిలో పురిటి నెఱ్పులు మొదలయినాయి. వెంటనే ఒక ‘శాల’ చెట్లు నీడలో విశాంతితిసుకొన్నప్పుడు కొంతోసేపటికి సిద్ధార్థునికి జన్మనిచ్చింది. ఈ సిద్ధార్థుడు పుట్టినవెంటనే నిలుచున్నాడని ప్రతీతి. జననం తదుపరి మాయాదేవి పుతునితో కపిలవస్తుకి తిరిగి వెళ్లిపోయింది. ఆతరువాత 7 రోజులకు ఆమె చనిపోయింది. మాయాదేవి చెల్లెలు, శుధ్మోదనుని వేరొకభార్య ‘మహాప్రజాపతి గౌతమి’ సిద్ధార్థుడుని పెంచింది.

సిద్ధార్థుడు పుట్టినప్పటినుండి 29 సంవత్సరాలు రాజ్యప్రాసాదం విడిచి బయటకువెళ్ళకుండా ఎప్పుడూ దీర్ఘాలోచనల్లో మునిగి యుండేవాడు. ఒకరోజు తోటలో తిరుగుతున్నప్పుడు ఒక ముసలివాడిని, తరువాత వరుసగా మూడురోజులలో మూడు దిక్కులలో మృతదేహాలను చూశాడు. ఇంకొక రోజున నాలుగవదిక్కులో ఒక సన్యాసి యాచించటం చూశాడు. ఆ తరువాత సంధ్యాచేకట్లో - ఆకాశంలో మంటనుండి వెలువడే ఒక ప్రకాశవంతమైన వెలుగును చూశాడు. అప్పుడు ఈ జనన-మరణాలకు కారణమేంటి? వీటినుంచి రాహిత్యం, విముక్తిలేదా? ఏంచేస్తే మానవుడు విముక్తుడౌతాడు? ఇటువంటి ఆలోచనలలో మునిగియున్నాడు. చివరకు భవంతిలోకి వెళ్లే అక్కడ ఒక వార్తాహారుడు కనిపించి యువరాణి ‘యశోధర’ పుతునికి జన్మనిచ్చిందని చెప్పాడు. ”రాహూల పుత్రుడు, మరో బంధం ఏర్పడింది” అని గొణుగుతూ లోపలకు వెళ్లాడు.

తననుగమనిస్తున్న బాల్యస్నేహితురాలు ‘క్రృశగౌతమి’ని చూసి ఆమెకు ఒక మణికంటపోరం నోకరుద్వారా పంపించి తన మందిరంలోకి వెళ్లి దీర్ఘాలోచనలో మునిగిపోయాడు. ఆ తరువాత ఒక నిర్ఝయానికి వచ్చి భార్యమందిరంలో ప్రవేశించినప్పుడు యశోధర రాహూల నుదిటిమీద చేయివేసి నిద్రపోవటం చూశాడు. నూనెదీపం కాంతిలో కనీకనపడని ప్రతుణ్ణి మొదటిసారి, చివరిసారిగా చూడాలనిపించింది. కాని భార్యచేతిని తొలగిస్తే ఆమెలేచి తన ప్రయాణాన్ని ఆపవచ్చనే భయంతో చూడకుండా బయటకువెళ్లి పోయాడు. ఆ తరువాత కొంతోసేపటికి రథసారధి ‘చన్న’ ను తోడు తీసుకుని రథమెక్కి అడవిలోకి వెళ్లిపోయాడు సిద్ధార్థుడు....

జ్ఞానోదయం ఎలాజరిగింది?

ఆకాలంలో సనాతనధర్మంలో 62 తత్త్వ, వేదాంత శాఖలున్నాయి. వీటిల్లో 6శాఖలలో ఆరుగురు ప్రభ్యాతి గాంచిన పండితులున్నారు. పురాణకాశ్యపుని దృష్టిలో క్రియవల్ల ప్రతికియ ఉండదు. మస్తురిన గోపాలిపుత్ర వాదంప్రకారం మానవుని ఉనికి, జీవితం పుట్టినప్పుడే నిర్ఝయమైపోయాయి. ఇంకావాటికోసం ప్రాకులాడటం వ్యాధం. అజిత కేశకంబలి అయితే మానవుడు నాలుగు మూలకాలతో పుడతాడు, కాని అవి మరణంతోనే విడిపోతాయి అని వాదించాడు. కకుడ కాత్యాయన అయితే మానవునిలో ఏడు శాశ్వతముగాఉండే మూలకాలున్నాయి అంటూ, ఒకవ్యక్తి హత్యచేయబడితే హంతకుడూలేదు, హత్యాలేదు, హత్యగావించబడినవాడూలేదు. అంటే అంతా మిథ్య అని అన్నాడు! సంజయ విరతిపుతుడు ‘అధిభోతికత’(metaphysics) గురించిన అన్యేషణలో ఒక ఖచ్చితమైనజవాబు దౌరకదనే సిద్ధాంతవాది. ఇక జీన మహావీర (జైనమతాచార్యుడు) క్రితజన్ములలోచేసిన నేరాలు, పాపాలు కడిగేసుకొటునికి ప్రతిజన్ములోనూ ప్రాయశ్శీత్రంచేసుకోవాలి అంటాడు.

కానీ ఏంక్కటీ సిద్ధార్థుని జ్ఞానతుష్ణము తీర్పులేకపోయింది. ‘ఉరువిల’ అనబడే కీకారణ్యంలో గమ్యంలేకుండా సంచరిస్తూ ఒకచెట్టు మొదలులో ఆసీనుడయ్యాడు. 6 సంవత్సరాలు ధ్యానంలో మునిగియున్న ఆయనకు చివరకు కీ.పూ. 528లో ఒకశుఖోదయాన జ్ఞానోదయం కలిగింది. కానీ దీనికిముందు ఆయన ఉచ్ఛవసనిశ్చాసాలు కొలిమితిత్తి నుండి బయటకువచ్చే వేడిగాలులలగా ఉన్నాయి. ఆతరువాత భయంకరమైన తలనొప్పి, వెంటనే భరించలేనంత వేడి అధికమైయ్యాయి. ఆయన కపాలం ఎండజెట్టిన గుమ్మడి కాయలాగా ముడుమకు పోయింది. ఏదో తెలియని ఒక ప్రతిమ రూపం కనపడింది.

ఆయన మనస్సులోకి ఇంకొక రూపం కూడా వచ్చింది.. రెండు పచ్చికొమ్మలను ఒకదానితోఒకటి, అలాగే రెండుతడికొమ్మలను, రాపెడిచేస్తే రాని నిప్పు, రెండు ఎండుకొమ్మలతో సాధ్యపడింది. ఎలా? ఆయన ధ్యానాలోచనలో మానవునిలో లైంగికానందం వున్నట్టే నిప్పురాజేసిన ఎండుకొమ్మలలో అగ్ని నిక్షిప్తమైవుంది. ఎండుకొయ్యల రాపెడితోనిప్పు రాజేసినట్టే విశ్వంలోవున్న కామాత్మేజక రాపెడే మానవాళి పుట్టుకకు మూలస్తంభం అనిల్ఫమైంది. ఒకరోజు ధ్యానంలోనుండి పూర్తిగా శుష్మించిన శరీరంతోఉన్న సిద్ధార్థుడు లేచి దగ్గరి గామంలో అందరూ తినే ఆహంకోసం ఒక సామాన్య ప్రయాణికునిలా యాచించాడు. మరల తిరిగివచ్చి ధ్యానంలోమునిగిపోయాడు.

ధ్యానం ఇంకాపూర్తవలేదు. కీ.పూ. 528మే నెలలోని పౌర్ణమి రాత్రి అయిదుకలలువచ్చాయి.

ఒక కలలో ఉరువిలారణ్యంలో ఎన్నడూచూడని "సుజాత అనే యువతి ఒక బంగారుగిన్నె ఇచ్చింది. దీనిని నదిలోవిసిరేసి" ఇది ప్రహాసహినికి ఎదురీదితే ఈరోజు నేను బుధ్ముడుని అపుతాను" అని అనుకున్నాడు. అయితే గిన్నె నదిమధ్యలోకి వెళ్ళి ఒకగుర్రం నీట్లో బల్లెంలాగా దూసుకుపోయినట్లుగా బిరాచిరా అలల శిఖరాగ్రంచేరి సుడిగుండంలో కొట్టుకుపోకుండా మాయమైపోయింది. ఆ సమయంలో ఈగిన్నె నది అట్టడుగున నీటిమొక్కలోతో నిండి ఉన్న మూడుగిన్నెలతో ధీకొట్టి పడిపోయింది. వేల సంవత్సరాలుగా అలా ఉండిపోయిన ఈ మూడు గిన్నెలు పూర్వం ముగ్గురి బుధ్ములకు చెందినవట! కానీ ఈగిన్నె వీటికి దూరంగాపడి బురదమట్టిలో ష్టోరపడిపోయింది.

ఇలాంటికలలు ఎన్నోవచ్చాయి. రాత్రి బుధ్మునికి తన పూర్వజన్మల గురించి ఒక కల వచ్చింది. తన ప్రతిరూపాన్ని చూసుకుని "అది నేనే" అనుకున్నాడు. అకస్మాత్తుగా ఇతరుల పూర్వజన్మలను కూడా చూశాడు. ప్రతిరూపంలోని అనందం, బాధను చూశాడు. తనజీవిత ద్రుశ్యాలను, ఇతరుల జీవితాల ద్రుశ్యాలనూ ఒకదాని ప్రక్కనపడితే, అవి అన్నీ అతుక్కుపోయి చెరువంతా దట్టంగా ఆకులతో నిండినట్లుగా ఉన్నాయి. ఇంకా ఎన్నోరూపాలు, ద్రుశ్యాలు కనపడ్డాయి. అర్థరాత్రి దాటిన తరువాత జ్ఞానోదయం కలిగింది. అట్లా సిద్ధార్థుడు బుధ్ముడయ్యాడు. బుధ్మునిని బోధిసత్యుడు అని కూడా అంటారు.

జ్ఞానోదయం తరువాత పరీక్ష

జ్ఞానోదయం తరువాత బుధ్ముడు ఏడురోజులు అలాగే కూర్చునిఉన్నాడు. ఎనిమిదో రోజు ఉదయం లేచి తనకుఇన్ని సంవత్సరాలు నీడ, రక్షణ ఇచ్చిన బోధి వృక్షాన్ని మరో ఏడురోజులు పరీక్షగా చూశాడు. తరువాత వడివడిగా నడవసాగాడు. దారిలో 'మార' అనే రాక్షసవేషంలో ఉన్న వ్యక్తి తనభటులతో దాడిచేస్తే బుధ్ముడు ఒక్కసారి దగ్గి అరచేతిని నేలమీద రుద్దితే వారంతాపారిపోయారు. 'మార' వెంటనే తనకూతుచ్చు 'తంతి', 'అరతి'ని ఈయనను ఆకర్షించటానికి పంపించాడు. ఈ యువతులు ఆయన వెంట నడుస్తూ ఎన్నివిధాలుగా ప్రయత్నించినా వారి ఉనికినే గుర్తించకుండా వడివడిగా అడుగులువేస్తున్నాడు. వారి మాటలను కూడా వినటంలేదు. నిస్పుహాతో ఆరతి ఇలా అంది: "నీవుఅంతులేని విచారంతో మునిగిఉన్నవా? ఇంతబంటరిగాఉండటానికి వేరే కారణం వుందా?" దానికి బుధ్మునిసమాధానం: "నేను విచారానికి హతువైన మూలవేరుని సమూలంగా నశనంచేశాను." ఇలా చాలా ప్రశ్నలడిగింది. కానీ బుధ్ముడు లొంగలేదు.

గొప్పగా పొగిడితేలోంగుతాడనుకుని ఆరతి ఇలాఅంది: "అదేలయితే అనేకమంది నీ వెంట వుంటారు. నిన్ను అనుసరిస్తారు. ఇప్పటికే చాలామంది నీ వెంటవుండాలనే ప్రయత్నంలో ఉన్నారు." బుధ్నుడు: "నీవు నీ గోళ్తుతో కొండను గికాలనుకొంటున్నావు. నీవు ఇనుముని కొరకాలనుకుంటున్నావు. నేనంటే అసూయలేకపోతే ఎందుకు నా వెంట పడుపడుతున్నావు?" ఇలా ఎన్నో విధాలుగాప్రయత్నించినా బుధ్నుడిని లోబరచుకోలేక పోయారు ఆ ఇద్దరు యువతులు. చివరకు వాళ్ళు తలలు వంచుకుని తండ్రివద్దకు వెళ్లారు. అప్పుడు ఆరతి "తండ్రి, మేము ఓడిపోయాం" అంటే మార ఇలాఅన్నాడు: "ఆయనమిమ్ములను నూలుపోగులాగా తేసివేశాడు. ఆయనదేనుడేమో." వెంటనే వారు అదృశ్యమైపోయారు. మార రూపంలోఉన్నవాడు స్వార్థం, పగ, దురాశ, మూడత్వం, అసూయ, అవిద్యలకు ప్రతీక. బుధ్నుడు వీటికి అతీతుడా, లేదా అనితెలుసుకోటానికి దైవం పెట్టిన పరీక్ష?

బుధ్నుని సిద్ధాంతాలు.

బుధ్నుని ప్రవచనాలు విశ్లేషణత్వకంగానూ, పునరావృతంగానూఉంటాయి. జన్మత హిందువయిన ఈయన ప్రవచనాలు కేవలం రెండు పదాలచుట్టూ తిరుగుతాయి. అవి సనాతనదర్శమూలాలయిన 'ధర్మం', మోక్షం. కాని ఆయన వాడిన పదాలు ' ధర్మం', 'నిర్వాణం'. వీటిని సాధించేమార్గాలూ వేరు. అవి జన్మ-మరుజన్మ పునరావృతికి సంబంధించిన నాలుగు ఉదాత్తమైన సత్యాలు (Noble Truths), వీటి సహాయంతో నిర్వాణం పొందటానికి కావలసిన 'ఎనిమిదిమార్గాలు' (Noble Paths).

నాలుగు సత్యాలు ఇవి: దుఖం (suffering), సముద్యాయం (cause or origin of suffering) , నిరోధం (prevention of suffering) , మార్గం (path to remove suffering) . సముద్యాయం అంటే దుఖానికి గలకారణం. ఇదే మానవులను ఈ ప్రపంచంతో ముడివేసి పునర్జన్మలకు కారణమవుతుంది. దీనిని 'నిరోధిం' చటానికి బుధ్నుడు సూచించిన ఎనిమిది మార్గాలు: నిజమైన విశేషం (understanding), ఆలోచన (thought), వాక్య (speech), క్రియ (action), జీవనం (livelihood), ప్రయత్నం (effort), మనస్సు (mindfulness), ఏకాగ్రత (concentration).

ఆ కాలపు హిందూమత పెద్దలు 'బలి' అనే మాటను విరివిగా ఉపయోగించేవారు. కాని బుధ్నుని మాటలలో ఈ పదం ఉండేది కాదు. అసలు బలి అంటేచాలా వ్యతిరేకించారు. అంతేగాక, ఆయన బోధనలలో ఇతర హిందూవాదుల ప్రస్తావనే ఉండేది కాదుకూడా. అయిప్పమైన పదాలు, వాక్యాల గురించి ఆయనమాటలలో ఉండేదికాదు. ఆకాలపు హిందూమతంలో నూతన ఆలోచనలను రేకెత్తించాడు. ఛాందోగ్య ఉపనిషత్తులోని వేదంతసారపు మహావాక్యం 'తత్త్వం అసి', అనేపదంతోపాటు 'అత్మ' విషయంలో కూడా బుధ్నుడు విభేదించాడు.

బుధ్నునిశిష్టులు

బుధ్నునికి అయిదుగురుశిష్టులు ఉండేవారు. వీరిలో ఇద్దరు శారిపుతుడు (బుధ్నుడి మేనత్తకొడుకు, ఒకప్పడు పరమ విరోధి అయిన దేవదత్తుని అనుయాయుడు), మౌర్యలయాయనుడు సిద్ధార్థుడి మార్గం నచ్చక వేర్చేరుగా సత్యాన్యేషణకు బయలుదేరారు. కాని వీరు చివరకు బుధ్నుడికి శరణాగతులయ్యారు. మౌర్యలయాయనికి అద్భుతమైన తాయితిక శక్తులున్నాయి. బుధ్నుడు వీటిని వ్యతిరేకించినా, ఈతను తనశక్తులను ధర్మబోధనకు ఉపయోగించాడు. మహాయాన సాంప్రదాయంలో 'ఉలంబన' ఉత్సవం ఈయనపేరున జరుగుతుంది. అశ్వజిత్ కొన్నిసంవత్సరాలు సత్యాన్యేషణచేసి ఫలించక చివరకు బుధ్నుని బోధనలతో ప్రభావితుడై, సన్యాసిలయి పరమశిష్టుడయ్యాడు.

'అనంద' బుధ్నుడి బాబాయి 'అమితోదన' కొడుకు. అనందుని 20వ ఏట 'జానపదకళ్యాణి'తో వివాహం కుదిరింది. కాని పెళ్ళికి కొద్దిరోజులకు ముందే జ్ఞానోదయమయిన తరువాత బుధ్నుడు కపిలవస్తు పెళ్ళినప్పుడు, అనంద తన ఆరుగురు మితులు, మంగలి 'ఉపాటి' తోకలిసి ఆయనతో పెళ్ళిపోయాడు. అప్పటినుండి 20వ శతాబ్ది బుధ్నుడి సేవకుడిగా ఉన్నాడు. తరువాత బుధ్నుడి 55వ ఏటనుండి 25వ శతాబ్ది ఆయనకు ఏకైక ముఖ్య కార్యదర్శిగా ఉన్నాడు. అనందునికి అమోఘమైన జ్ఞాపకశక్తి ఉంది. బుధ్నుని

ఫోటినుండి వచ్చిన 82వేల ప్రవచనాలు, సిద్ధాంత వ్యాఖ్యనాలు జ్ఞాపకంపెట్టుకున్న ప్రజ్ఞాపంతుడు. ఇవేకాక, ఇతరులనుంచి విన్న 2వేల ప్రవచనాలు కూడా. అందుకే ఈయనను 'బహుశృత' అని అంటారు. అట్లాగే బుధ్యధర్మాన్ని కాపాడిన వాడుగా పేరు పొందాడు. కానీ ఈయన బుధ్సుని నిర్వాణంపొందిన కొద్ది రోజులతర్వాత తన 65వ ఏట జ్ఞానిగా గుర్తింపబడ్డాడు. 85వ ఏట బుధ్సుని అధికారిక వారసుడయ్యాడు. 120వ ఏట పరమశత్రువులైన మగధ, వైశాలి రాజ్యాలలో దేంట్లోనూ నిర్వాణం పొందటానికి ఇష్టపడక రెండిటికి మధ్యలోడైన్న గంగానది మధ్యలోకివెళ్లి నిర్వాణమవటం జరిగింది. ఈ విధంగా ఈ రెండురాజ్యాలకు మీతత్వం కుదిర్చాడు.

బుధ్సుడి అయిదవ ప్రముఖ శిష్యుడు 'మహాకశ్యప'. ఈయన అందరి శిష్యులకంటే పెద్దవాడు. బుధ్సుడి తరువాత ఆయన బోధ్యధర్మానికి వారసుడయ్యాడు. బుధ్సుడికాలంలో ఈయనకు మనస్సును మూసివేయగల సామర్థ్యమున్నందువల్ల 'జేన్' శాఖకు మూలపురుషుడుగా గుర్తింపబడ్డాడు. ఈ జేన్ గురించి ఇంకో సంచికలోచర్చిర్దాం.

ఈ అయిదుగురితో పాటు, బుధ్సుడి పుత్రుడు రాహుల కూడా ఒకముఖ్య శిష్యుడే. బుధ్సుడు కపిలవస్తు వెళ్లినప్పుడు యశోధర తన 7 ఏళ్ల కొడుకుతో ఇలాఅంది: "నీవు నీ తండ్రి దగ్గరకువెళ్లు. వెళ్లి నీ వారసత్వం అడుగు." ఆ మహాజ్ఞాని రాహులుని వెంటనే 'ఆరంభకసన్యాసి' (novice monk) నిచేసి తనవెంట తీసుకువెళ్లాడు. ఈ రాహులుడే భవిష్యత్తులో ఒక రహస్య (esoteric) మైన, సుభోదంకాని (abtruse) భోద్ధమతానికి ఆరంభికుడయ్యాడు. ఇది చివరకు 'టిబెట్స్' బోద్ధశాఖగా మారింది.

అముపాలి భిక్షుకిగా ఎలామారింది?

ఒకసారి బుధ్సుడు వైశాలినగరంలో ఆముపాలికి చెందిన మామిడివనంలో 1,250మంది శిష్యులతో పరివేష్టితుడయ్యాడు. వారితో ఇలా అన్నాడు: "ఈరోజు ఆముపాలి వస్తుంది. ఆమెలసమానమైన అతిలోకసౌందర్యవతి. అందువల్ల మీరు అచంచల చిత్తులవ్యకండి. ఆమె అంటే చులకన భావం ఉండకూడదు. మీమనస్సులను మీ స్వాదీనంలో ఉంచుకోడి. శరీరం నిప్పులాంటిది. అదిబూడిదతో కప్పబడి ఉంటుంది. ఇదితెలియక మూర్ఖులు దానివేంటపడతారు. అది గుర్తుంచుకోండి."

ఆముపాలి వైశాలిరాజ్యంలో లిచ్ఛవి రాజ్యపు రాజనర్తకి. ఆమె ఎంత సౌందర్యవతంటే మగధరాజు బింబిసారుడు - ఆమెను పొందాలనే కాంక్షను మారు వేషంలో వెళ్లి తీర్మకున్నాడు. వైశాలిమీద దండెత్తినసమయంలో ఒకరాత్రి సైనికుని వేషంలో నగరంలో ప్రవేశించి కొద్దిరోజులు ఆమెతో గడిపివచ్చాడు. వీరికి కలిగిన పుత్రుడు విమల కుందన (కొండన) చివరకు బుధ్సునిబాటలో నడిచాడు.

500మంది చెలికత్తెలతో ఆముపాలి వస్తుంటే బుధ్సుడి పరివారమంతా తలలు వంచుకుని నిలబడింది. ఆమె బుధ్సుడి కాళ్లకు నమస్కరించి ఒక పీటమీద కూర్చుంది. అప్పుడు బుధ్సుడు ఇలాఅన్నాడు: "ఎందుకువచ్చావు?" ఆమె: "మీరుస్వర్గంలోకూడా గారవించబడినందువల్ల" "నేను చేసేపని నీకు నచ్చిందా?" "లేదు. కానీ దేవతల్లు నిర్దేశించినందువల్ల నచ్చింది." బు: "500మంది స్త్రీలను ఎందుకు నీదాసీలుగా ఉంచుకున్నావు?" ఆమె: "వారుబీదవారు. అందుకని వారిని రక్షించి ఆదుకుంటున్నాను." బుధ్సుడు కొంతోస్పు మాట్లాడక చివరకు "ఇదినిజంకాదు" అన్నాడు. ఇట్లాసంభాషణ జరిగిన తరువాత కొంతోస్పటికి ఆముపాలి "నాకు మీశిష్యరాలు అవ్యాలని ఉంది" అని అంది. బుధ్సుడినుండి సమాధానం రాలేదు. చివరకు బుధ్సుడికి నమస్కరించి వెళ్లబోతూ "నా వాంచ మీరు మీసన్నాసులతో కలిసి నా ఇంటికి వచ్చి నా ఆతిధ్యం పొందాలి" అని అంది. మారుమాట్లాడకుండా బుధ్సుడు అంగీకరించాడు.

తరువాత కొద్దిరోజులకు బుధ్సుడు శిష్యసమేతంగా ఆముపాలి ఇంటికివెళ్లాడు. ఆయనకు సకలమర్యాదలు చేసిన తరువాత ఆమె అన్నీ త్యజించి, కాపాయవస్తాలు ధరించి తలనీలాలు తీసివేసి బుధ్సుని భిక్షుకి-శిష్యరాలుగా మారి ఆయన వెంట నడిచింది. ఇది జరిగే ముందు తాను పుట్టిన, తనదైన మామిడివనాన్ని బుధ్సుడికి కానుకగా సమర్పించింది.

శాక్యులమీదమారణకాండ.

బుధుడు అనేక చోట్ల బోధనలు చేస్తూ ఒకసారి తన శాక్యరాజ్యానికి వెళ్ళాడు. అక్కడకు వెళ్ళేముందు ఆయనకు - అమితవిచారం, భరించలేనంత తలనొప్పి వచ్చింది. ఆ సమయంలోనే ఆయన బంధువులందరు ఒకరితరువాత ఒకరు కోసలదేశపురాజు విరూధరుడు, ఆతని సైన్యంచేత చంపబడుచున్నారు. శాక్యులు విలువిద్యలో చాలా ఆరితేరినవారు. కాని బుధుడి బోధనలలో ప్రభావితమైన వీరు ప్రత్యర్థులను చంపటానికి అయిష్టత కారణంగా వారిబాణాలలో వాడితగ్గింది. చివరకు శత్రువుల చేతిలో మారణకాండననుభవించారు. దీనికికారణం శాక్యులు ఈ కోసలరాజుని చిన్నప్పుడు ‘దాసిపుత్రుడని’ అవమానం చేసారు. ఆపగ ఈ విధంగాతీర్పుకోవటంజరిగింది.

ఈ మారణపోమం జరిగిన తరువాత బుధుడు వెళ్ళిమాస్తి, తాను, ఆనంద, రాహుల, ఇంకా కౌద్రిమంది ప్రముఖశాక్యులు తప్ప ఎవరూ బ్రతికిలేరు. దీనికి ఆయన ఏమాత్రం చలించలేదు, మాటల్లాడలేదు. చివరకు ధర్మమే జయించినట్లు, తిరిగివెళ్తున్న సైన్యంతోపాటు విరూధరుడు కూడా ‘అచిరవతీ’నదిలో మరణించారు. వీరు నదిని దాటున్నప్పుడు, చాలాకాలంగా ఎండిపోయిన ఆ నది ఇసుకమేటల మధ్య విశ్రాంతి తీసుకున్నడు అర్థరాత్రి సమయంలో అకస్మాత్తుగా పొంగి ఈ అధర్మవర్తనులను తనలో కలిపివేసుకుంది!

(బుధునినిర్వాణం, ఆయన ప్రవచనాల క్రోడికరణ, ఈ మతవ్యాప్తిలో అశోకునిపొత్త, వివిధశాఖలు మొదలైన వివరాలు వచ్చేనెలలో తెలుసుకుండా.)

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లురుప్పు శివాజీరావు

7. హిందూమతం ఇతరమతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది?

ఈ భూమండలంలో అద్యాత్మియమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బిట్టన్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్సుత్య చరిత్రగురించి నేను ఖ్రీసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో హిందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ సిల్లలకుకూడా తెలియచేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

బౌద్ధమతం-2

బౌద్ధ భీక్షులు, బుధుని మహాపరినిర్వాణం

డా. శివాజీరావు

క్రిప్పా. 528పైశాఖ (మే)మాసంలో పొర్చుమిరాత్రి జ్ఞానోదయం అయిన తరువాత బుధుడు 45 ఏళ్ళపాటు గంగానదీ పరివాహక ప్రాంతమంతటా, ముఖ్యంగా ఉత్తరప్రదేశ్, బీహార్, రక్షిణేశాల్లలో, విరివిగా ప్రయాణస్తూ తన బుధుధర్మం గురించి బోధనలుచేశాడు. ఆయన బోధనలు విన్నవారిలో భిన్నజాతి-వర్లప్రజలున్నారు. వీరిలో రాజులు, రాణులు, జ్ఞానులు, కులీనవంశీకులు, అంటరానివారు, ధనవంతులు, బీదవారు, హాంతకులు, ముద్దాయులు ఉన్నారు. హిందూమతంలోని ఇతర శాఖల పండితులుకుడా ఉన్నారు. వీరిలో ముఖ్యాలు మగధరాజు చింబిసారుడు, ఆయన భార్య ఫేమ, బింబిసారుని హాంతకుడు-పుతుడు అజాతశత్రువు, బుధుని తండ్రి శుద్ధోదనుడు, సవతితల్లి-పెంచినతల్లి మహాప్రజాపతి, సవతి తమ్ముడు నందుడు, ఉజ్జ్వలుని. వేదపండితుడు కాత్యాయనుడు, పాకిషనివాడు సునీత, క్షురకుడు ఉపాలి, చర్చకారుడు రోహదాసు, గురుదక్షిణకౌరకు 999 మందినిచంపి

999 చేతివేళ్లు సేకరించి 'అంగూఢీమాల'గా పేరొందిన నరహంతకుడు, 1000వ మరియు చివరివ్యక్తిగా బుధ్నుడిని ఎంచుకుని చివరకు ఆయనవల్ల ప్రభావితుడైన 'అహింసకుడు' మొదలుగువారు. వీరందరు బుధ్నునిజీవితకాలంలో భిక్షులు (monks) (భిక్షుణిలు; nuns) అయ్యారు.

క్రీ.పూ. 483 ఫిబ్రవరిలో తన 80వ ఏట బుధ్నుడు వైశాలిరాజ్యంలో ఉన్నప్పుడు ఒకరోజు తాను మూడునెలలో నిర్వాణం పొందుతానని వెల్లడించాడు. ఆసమయంలో అనేకవోట్ల పర్యటించి బోధనలుచేశాడు. తరువాత శిష్యులందరు తలోవైపుకిపెచ్చి బుధ్ధధర్మాన్ని ప్రజలకు బోధించి వారిని ప్రభావితం చేయమని ఆదేశించాడు. నిర్వాణానికి ముందు రాత్రి ఆయన కొద్దిమంది శిష్యులతో కలిసి 'కుండా' (Cunda) అనే కంసాలి ఇంట్లో భోజనం చేశాడు. అందులో 'సూకరమద్దవ' అనబడిన ఒకవంటకం ఆయన ఒక్కడేతిని - ఆరాత్రి తీవ్రమైన కడుపునోప్పి, వెరేచనాలతో అస్వస్థుడవటం జరిగింది. ఆ వంటకమేమిటో ఇప్పటికి కూడా క్షుణ్ణంగా తెలియదు. కానీ అది విషపూరితమైన ఆహారమని బౌద్ధమతమై అభిప్రాయం.

మరుసటిరోజు, అంటే క్రీ.పూ. 483 వైశాఖమాసం పౌర్ణమిరోజు (సరిగ్గా ఆయనకు 80 వసంతాలు నిండిన రోజు) తెల్లవారురుమామన 'మల్ల' రాజ్యం (ఇప్పటినేపాల్-ఉత్తరపదేశ్ సరిహద్దు)లోని కుశినగరానికి పయనించి ఒక శాలవనం చేరాడు. అంతవరకు మోడుబారి ఉన్న శాలప్రక్కలు వెంటనే పూలతో వికసించాయి. పసుపుపుచ్చని పూరేకులు ఆయన మీద జల్లులాగా పడ్డాయి. మంచంమీద పడుకుని ఆనందతో "ఏడవకు. మనకుఇష్టమైనవాటిని విడువకతపుదని నేను ఏనాడో చెప్పియుంటిని కదా! పుట్టిన ప్రతిపాణి శిథిలమవ్యకుండా ఉండదు, నశించకా తప్పదు. నీవు ఈ తథాగతుడికి మాటలద్వారా, క్రియా రూపకంగా, ఆలోచనపరంగా చాలా దయతో, మనస్సుర్తిగా, మనోజ్ఞంగా సేవలనందించావు. ఇక నీవు కూడా నాలాగా విముక్తుడవయటానికి ప్రయత్నించు" అని హితబోధ చేశాడు. ఆ తరువాత శిష్యులతో తన ధర్మ సూత్రాలను నిరాటంకంగా కొనసాగిస్తూ, ఇతరులకుకూడా బోధించమని ఆదేశించాడు. శిష్యులకు ఏమైనా సందేహాలుంటే నివృత్తి చేసుకోమని మూడుసారల్ల అడిగాడు. అమిత విచారంతో ఉన్న వారిలో ఏ ఒక్కరూ నోరు మెదపలేదు. "అవిభక్తమైనవన్నీ నశిస్తాయి. అదితపుదు. అందువల్ల మీరుజాగరూకతతో, శ్రద్ధతో ధర్మాచరణగావిస్తూ విముక్తులవ్యండి" అనిఅంటూ "మీరందరూ కూడా భవిష్యత్తులో నిర్వాణం పొందుతారు" అని నొక్కిచెప్పాడు. వెనువెంటనే 'మహాపరినిర్వాణం' (జన్మరాహిత్యం)లోకి ప్రవేశించాడు ఈ కారణంనుడు, కొంతమంది హిందువులచేత మహావిష్ణువు తొమ్మిదవ అవతారంగా భావించబడే ఈ మహాత్ముడు.

బుధ్నుని సిద్ధాంతాల క్రోడీకరణ

మరుసటి రోజు బుధ్నుడి అంతిమసంస్కారం జరిగినప్పుడు వాతావరణం పూర్తిగా నిశ్చలమైపోయింది. మూడురోజుల తరువాత 499భిక్షులు మగధరాజు అజాతశత్రువు ఆధ్యర్యంలో రాజధాని 'రాజగుహ' (ఇప్పటిరాజీగీర్)లో ఒక పెద్దగుహలో బుధ్నుడి ధర్మసిద్ధాంతాలను క్రోడీకరించటానికి సమావేశపరచాడు. ఈసభ బుధ్నుడివారసుడిగా నియమించబడిన మహాకాశ్యప అధ్యక్షతనజరిగింది. కానీ ఆనంద మినహా అందరికి బుధ్నుడు జీవించి ఉన్నప్పుడే జ్ఞానోదయంజరిగింది. ఆనంద తన జీవితంలోాఅధికభాగం బుధ్నుడి అంతరంగిక సేవలకే వినియోగించినందువల్ల జ్ఞానదీక్ష స్వీకరించలేదు. తాను కూడా జ్ఞాని అఱు భిక్షువుగా మారితే బుధ్నుడికి సేవచేసే భాగ్యం కలిగేది కాదు.

కానీ బుధ్నుడిసూత్రాలన్నీ ఆనందుని మదిలో నిక్షిప్తమైఉన్న, ఆయన సభలో పాల్గొనటం మహాకాశ్యపతో పాటు చాలామంది వ్యతిరేకించారు. ఆనంద ఏమాత్రం వ్యక్తుల పడక ఆ రాత్రి పూర్తి నిష్ఠతో దీక్షలో కూర్చున్నాడు. ఏడురోజుల తరువాత ఒక అర్థరాత్రి జ్ఞానోదయం కలిగింది. మరుసటిరోజు అందరికంటే ముందు సభకు చేరి మిగతా వారికోసం వేచిఉన్నాడు. అందరూ రాగానే జ్ఞానిలయి,

దేదీప్యమానంగా వెలిగిపోతూ, అపరబుద్ధుడిగా గోవరిస్తున్న ఆనందుని ముఖవర్షమ్మనుచూసి ఆయనను సూత్రాలు వల్లించమని కోరారు. వెంటనే 45ఎళ్ళగా తన మదిలో నిక్షిప్తమైందన్న సూత్రాలు ఆనందుని నోటివెంట రాసాగాయి. అలా సుమారు 80వేలు జాలువారాయి. ప్రతిసూత్రం "నేను అలాచిన్నాను" (Thus I have heard) అనేవాక్యంతో ప్రారంభమయింది. అట్లాగే మహాకాశ్యప, బుద్ధుడి వేరొకశిష్యుడు 'ఉపాటి' కూడా కొన్నిసూత్రాలు వల్లించారు. ఇవి ఆ తరువాత తాటిపుత్రాలలో 'పాటి' భాషలో లిఖితమైనాయి. ఆనంద మహాకాశ్యప తరువాత బుద్ధుడి 2వ వారసుడుగా నియమించబడ్డాడు.

ఈ 500మందిభిక్షులు సమావేశమయినయినప్పుడే 20మైళ్ళదూరంలో వేరేగుహలో మహాకాశ్యప వ్యతిరేకి 'భద్రియ' ఇంకో నలుగురు బిక్షులు వారువిన్న బుద్ధుడిబోధనలను వల్లించి కోడీకరించి నిక్షిప్తంచేశారు. ఈ సాధికారిక సూత్రాలే భవిష్యత్తులో ఉధృవించిన వేరొక బౌద్ధమతశాఖ 'మహాసాంఖ్యక' ('మహాయాన')కు నాందిలయింది.

బుద్ధసూత్రాలు, శాఖలు

బుద్ధసూత్రాలు మూడు సముద్రాయాల్లగా విభజించబడ్డాయి. వీటిల్లో అతిముఖ్యమైనది ఆనందవల్లించిన 'సూత్రపీతాక' (దారాలతో ఉన్నబుట్ట). దీనిలో బుద్ధుడి పూర్తి అభిభాషణలతోపాటు, భోద్ధ తాత్యిక-నీతి సిద్ధాంతాలుకూడా నిక్షిప్తమైనాయి. ఇందులో బుద్ధుడు వారణాశిలో తన మొట్టమొదటి ధర్మర్మణయాసంలో 'సంయుక్త-నికాయ' గురించి ఇచ్చిన బోధన ఉంది. మిగతారెండు అంటే మహాకాశ్యప, ఉపాటి వల్లించిన 'వినయ-పితాక' (క్రమశిక్షణబుట్ట), 'అభిధర్మపితాక' (ప్రత్యేక/అనుబంధబుట్ట). సూత్రపీతాకు క్రిప్పా. 3వశతాభంలో శ్రీలంక బౌద్ధసన్యాసులు భాష్యాలు కూర్చు వారిదేశంలో ప్రచారంచేసుకొన్నారు. ఈసూత్రాలు ఈరోజున బుద్ధుడి మాత్రదేశంలో లేవుగాని, పారుగుదేశంలో పొందుపరచి ఉన్నాయి!

తెరవాదశాఖ: బౌద్ధమతానికి ఆదిలో 'నికాయబుద్ధిజం' మూలమైంది. దీనిలోనిమొదటిశాఖ పాటిలో 'తెరవాద' అనబడే 'ఫువిరవాద'. ఇందులోని సూత్రాలు బుద్ధుడినోటినుంచి వెలువడినవి. ఇదిబౌద్ధమతానికి ముఖ్యశాఖ. 'ఫువిర' అంటే 'పెద్దవారికిబోధన (Teaching of the Elders). దీనిలోని సూత్రాలు ప్రతిశాఖా ప్రామాణికంగా తీసుకోవటంజరిగింది. నికాయబుద్ధిజంలో కాలుకమేళా మరో 17శాఖలు ఉధృవించినా, చివరకు తెరవాద మాత్రమే నిలబడగలింది. కానీ బుద్ధుడి నిర్వాణానికి 100సంవత్సరాల తరువాత (క్రిప్పా.383) వైశాలిలో రాజు కాలశోకుని అధ్వరంలో బౌద్ధపరిషత్తు సమావేశమైంది. ఈసభలో తెరవాదవారు బుద్ధుడు ప్రవచించిన క్రమశిక్షణ సూత్రాలలో ఎటువంటి మార్గులులేకుండా, యథావిధిగా అనుసరించాలని పట్టుపడితే, సరళీకృతాన్ని ఆశించే 'మహాసంఖుకవారు' (Members of the Great Order) వీటిని సడలించాలని వాదించారు. ఈసూత్రాలు కొద్దిమందికే కాకుండా, సమాజంలో, ముఖ్యంగా సామాన్యపజలకు అందుబాటులోఉండాలని వీరివాదన. కానిచివరకు వీరిమాటలు చెల్లలేదు.

సర్వస్తిశాఖ: మూడవ బౌద్ధపరిషత్తు క్రిప్పా. 253లో అశోకుని అధ్వర్యంలో పాటలీపుత్రలో సమావేశమైంది. ఈబోధనలలో ఏకాగ్రత, నిష్ఠ, ధ్యానానికి అధికప్రాధాన్యత ఇచ్చినందువల్ల మామూలుపజలు వీటిని పాటించటానికి తగినసమయం దొరకదు. ఈ కారణంగా అధిక సంఖ్యాకులు అసంతృపులైనా ఏన్నికున్నారు. అశోకునికాలంలోనే కొంతమంది తెరవాద సన్యాసులు 'అభిధర్మ' సూత్రాలను క్రమబద్ధీకరించి 'సర్వస్తిశాఖ' కు నందిపలికారు. వీరి సిద్ధాంతం ప్రకారంభాత, వర్తమాన, భవిష్యత్తులకు సంబంధించినదంతా ఈ జీవితంలోనే పరిశీలనకు వస్తుంది. ఉదాహరణకు కర్కుఉన్నట్టే మనిషిలో దానికి సంబంధించిన సంఘటనాంశ మూలకాలు కూడా ఉంటాయి. అలాగే పదార్థానికి ఆకృతి ఉన్నందువల్ల వివరణలతో కూడిన గుణాలు ఉంటాయి కాబట్టివాటిని తెలుసుకోటానికి వీలవుతుంది. ఆత్మ ఉండదు కాని, అనంతమైన ఈ సృష్టిలో ఉన్న 75ధర్మాలు మాత్రం ఉంటాయి.

కాని బుద్ధుడితరువాతి 14వవారసుడు తెలుగుదేశపు వాడైన నాగార్జునుడు (క్రి.శ. 150-250) ఈ సర్వస్మివాదుల సూత్రముకీకరణ గట్టిగావ్యతిరేకించాడు. కాని ఈయన అనుయాయి, సుమారు 200 ఏళు తరువాత వచ్చిన 21వవారసుడు వసుబంధు (క్రి.శ. 400-480) ఈ సర్వస్మివాద సిద్ధాంతం తాను ఖ్రాసిన 'అభిధర్మకోశం' గ్రంథంలో చాలా సులువగా అర్థమయ్యే రీతిలో పొందుపరచాడు. ఈగ్రంధమే ఆ తరువాత బౌద్ధమతం చైనా, జపాన్, టిబెట్లలో బౌద్ధమతం విస్తరించటానికి మూలకారణం అయింది.

మహాయానశాఖ: క్రి.శ. 1వ శతాబ్దంలో సామాన్యులకు అందుబాటులో లేని, ఆచరణసాధ్యం కాని తెరవాదశాఖలో అంతః కలపోలవల్ల విభేదం ఏర్పడింది. దీని ఫలితంగా పాత మహాసంఖ్యిక వర్ణం విజ్యంభించి, బుద్ధుడి బోధనలకు ప్రతి సిద్ధాంతీకరణాచేసి, క్రొత్తభాష్యాలు ఏర్పరచి ఒక నూతనశాఖకు అంకురార్ఘణాచేసింది. దీనిపేరు 'మహాయాన' (పెద్ద-ఎద్దుబండి). తమశాఖే గొప్పదని భావించిన దీని మూలపురుషులు తెరవాదను చులకనచేసి దానికి 'హీనయాన' (చిన్న-ఎద్దుబండి) అనే పేరు పెట్టారు.

సాంప్రదాయబుద్ధతవల్ల హీనయాన(తెరవాద), ఆచరణలో కలిపేనతరమైనందున మహాయానశాఖవాదులు తమసిద్ధాంత విశదీకరణవల్ల ప్రజలు వివేకం, కరుణలోనిండి సద్గతిపొందటానికి మార్గంసుగమమం అపుతుందని భావిస్తారు. ఈ కారణంగా హిందూమతంలో లాగా భక్తికి ప్రాధాన్యతస్తుస్తూ, ప్రాపంచికవిషయాలనుండి విముక్తి పొందవచ్చు. కాని కాలక్రమేణా ఈశాఖలో కూడా అసంతృప్తిపెరిగింది. మహాయానశాఖ అంకురించగానే ఈశాస్య (North-East) భారతదేశంలో ఎక్కువప్రాచుర్యంపొందింది. ఆతరువాత చైనా, జపాన్, కొరియా, టిబెట్, మధ్య ఆసియాకు ప్రాకింది. మహాయానగ్రంథాలు 'లోకక్ర్మేమ' అనే కుషాణసాయిసి చైనారాజుధాని 'లోయంగ్' (Loyang)లో క్రి.శ. 178-189మధ్య చైనీస్థాష్టలోకి అనువదించాడు. 11వశతాబ్దం వచ్చేటప్పటికి భారతదేశంలో మహాయాన పూర్తిగా మాయమై పోయింది. తద్వారా ఆగ్నేయ (South-East) ఆసియాలోకూడా మటుమాయమైనా దానిస్థానంలో శ్రీలంకనుండి ఎగుమతి అయిన తెరవాద భర్తి చేసింది.

వజ్జయానశాఖ: తంత్రాలతో నిండియున్న వజ్జయాన (వజ్జపు-బండి) క్రి.శ. 4వశతాబ్దంలో మహాయాన నుండిచేలి క్రొత్తశాఖగా ఏర్పడింది. 'తంత్ర-బండి' అనికూడా అనబడే ఈ శాఖలో ఈజన్మలోనే త్వరితంగా జ్ఞానోదయం కలగటానికి అవసరమైన బోధనలున్నాయి. ఈతంత్రాలలో ధ్యానం, కర్మకాండలు ప్రముఖంగాఉంటాయి. ఈశాఖలో బుద్ధులు, బోధిసత్యులు, దేవుళ్ళు, దేవతలున్నాయి. ప్రస్తుతం వజ్జయాన ముఖ్యంగా టిబెట్, భూటాన్, నేపాల్, మంగోలియాలలో ఆచరణలోడింది. ఇక్కడేగాక, చైనా, జపాన్లో ఉన్న 'పింగ్న్', 'టెండై' శాఖలను అనుసరించేవారుకూడా తంత్రయానాన్ని సాధనచేస్తున్నారు.

బోధిధర్మశాఖ: ఈ మరోబౌద్ధమతశాఖకు ఆదిపురుషుడు బోధిధర్మ. ఈయన కాంచీపురంనుండి ఆంద్రావనినితోపాటు తమిత్వాడులో కొంతమేర క్రి.శ. 436-480 మధ్య పాలించిన పల్లవరాజు రెండవ సింహావర్ష మూడవపుత్రుడు. పద్మియా నుంచివలసవచ్చి ఉత్తరాపథంద్వారా అప్పటి తెలుగునాడులో స్థిరపడిన ఈ 'పహ్లావులు' (నామాంతరం పల్లవులు) అమరావతిని రాజుధానిగా చేసుకున్న శాతవాహనరాజులకు కొంతకాలం అనుయాయులుగానూ, సామంతులుగానూ ఉన్నారు. తరువాత శాతవాహనులు క్రీణాదశలో ఉన్నప్పుడు పల్లవులు స్వతంత్ర రాజులయి తెలుగునాడును చేజిక్కించుకొని మొదట నెల్లూరును, తరువాత కాంచీపురంను రాజుధానిగా చేసుకొని పాలించారు. 'పల్లాడు' 'అనేపేరు 'పల్లవనాడు' నుంచే వచ్చింది.

బుద్ధుడి 27వ వారసుడు 'ప్రజ్ఞతార' బౌద్ధమతంలో 'ధ్యాన' శాఖనుస్థాపించాడు. ఈయన తనశిష్యుడు, 28వవారసుడుఅయిన బోధిధర్మ (జననం అక్షోబ్ర 5, 470లో)కు మనస్సునియంత్రణ (Mind Tran smission) విద్యనునేర్చి దీనిని పొరుగుదేశాలకు విస్తరించమని ఆదేశించాడు. బోధిధర్మ హిమాలయాలనుటాటి 526లో దక్కిణచైనాలోని 'నంజింగ్' పట్టణంలో 'లియాంగ్' వంశపు రాజు 'ఉ డై'ని కలిశాడు. ఆ రాజుకు ఈయనచేప్పిన 'ధ్యాన' సిద్ధాంతం అర్థంచేసుకోలేక, నచ్చక బోధిధర్మను తనరాజ్యంనుండి వెళ్ళిపొమ్మని ఆదేశించాడు. ఈయన ఉత్తరచైనా వెళ్ళి అచటి 'హోనాన్' రాష్ట్రంలోని 'పావ్ లిన్' గుడిలో స్థిరపడ్డాడు. అప్పటినుండి 9ఏళ్ళు

ధ్యానముదలో ఉండి మనస్సును నిశ్చలం చేయగలిగే విద్యను సాధించాడు. అచట తన చైనీయశిష్యులకు మహాయాన గ్రంథం ‘లంకావతార సూత’లో సూచించినట్లు మనస్సును పూర్తిగా ఎట్లా మూర్ఖించేయవచ్చునో నేర్చాడు. ఈ గ్రంథం బుధుడు శ్రీలంకలో ప్రవేశించినప్పుడు ప్రవచించిన ప్రభోదాలతో నిండియుంది. బుధుడు మానవుని దైనందిన జీవితంలోకూడా ధ్యానం, నిష్టల వల్ల మనస్సుని జ్ఞానమార్గంలో ఉంచుకోవచ్చని బోధించాడు. బోధిధర్మ ధ్యానమార్గం చైనీయులకు ఆచరణయోగ్యమయి త్వరలోనే దేశమంతటా ప్రాకింది. కానీ వారిభాషలో ‘చాన్’ (షాన్) బుధ్సిజం ‘గా మారింది. ఇది ప్రక్కనేడన్న కొరియాకుప్రాకి ‘‘సియోన్’ బుధ్సిజంగా పేరు మారింది. తరువాత జపాన్లో ‘జెన్’ బుధ్సిజంగా మారింది. ఈ శాఖ వియత్సాంలో ‘ధి ఎన్’, టిబెట్ లో ‘శాంట్స్’ బుధ్సిజం ‘గా నామాతరం చెందింది. పశ్చిమ దేశాలలో బాగా ప్రాచుర్యం పొందిన 'జెన్' బుధ్సిజం' భారతావనినుండి బోధిధర్మ ధ్యాన వెళ్లిన ధ్యాన బౌద్ధశాఖే. విదేశాలలోఉన్న భారతీయులలో కొందరు పొరుగింటి పుల్లకూర బాగా రుచిలన్నట్లు దీనికి ఆక్రమితులయ్యారు!

యోగాచారశాఖ: నాగార్జున తరువాత 200వందలప్పుకు వసుభందు సపతితుమ్ముడు ‘అసంగ’ (375-430) మహాయాననుండిచేలి హిందూమతంలోని సాంఖ్య-యోగ తత్త్వశాస్త్రంవల్ల ప్రభావితుడై ఈ యోగాచార శాఖను స్థాపించాడు. ‘విజ్ఞానవాద’, ‘చిత్తమాత్ర’ అనికూడా పిలవబడే ఈశాఖకు అసంగ ‘మైత్రేయినాథ’ (270-350) బోధనలను ఆధారంగాచేసుకొన్నాడు. ప్రతిపాణిలోనూ వాస్తవిత వేర్పేరుగా ఉంటుంది. దీనికి 'కర్మ' లాంటి వ్యక్తిగతమూలకాలు కారణం. ఇవే మోక్షాన్ని(నిర్వాణాన్ని) నిర్వేశించేవి. ఇది సాధించాలంటే యోగసాధన అతిముఖ్యం. ఈ శాఖ కొన్ని శతాబ్దాలపాటు నిలబడి ఉన్న చివరకు మాధ్యమిక-మహాయానతో రాజీపడి, కలిసిపోయింది. యోగవార ‘ధర్మక్రితి’ ధ్యాన దేవశతాబ్దంలో టిబెట్లో ప్రవేశించింది. ఈయన తరువాత ‘అతిశ దీపాంకర శిజ్ఞన్’ 10వశతాబ్దంలో ఈశాఖను టిబెట్లో చాలాప్రాచుర్యంచేశాడు. అప్పటినుండి యోగావార టిబెట్స్ ‘న్యంగమ’ బౌద్ధమతంలో ఒకప్రముఖ భాగమయింది. అదేగాక యోగాచార బోధనలు చైనాలోని ‘ఫం-జియాంగ్’ బౌద్ధమతశాఖలో ఒక అంతర్భాగమై పోయింది.

నాగార్జునుడు

బౌద్ధమతాచార్యులలో బుధుడి తరువాత అత్యంత పలుకుబడి, మేధావి, గొప్పవాడు గుంటూరుజిల్లాలో (ఇప్పటినాగార్జునకొండ) క్రీ.శ. 2వ శతాబ్దంలో పుట్టిన బుధుడి 14వ వారసుడు నాగార్జునుడు. ఈయనస్థిరవాద, సర్వస్తివాద రెండిటిని (ముఖ్యంగా అధిభోతికత, తత్త్వ జ్ఞానం సిద్ధాంతాలగురించి ఉన్నవివరాలు) తిరస్కరించి బుధుడుసూచించిన మధ్యేమార్గాన్ని ప్రామాణికంగా తీసుకొని మాధ్యమికశాఖ (Middle Path)కు అంకురార్పణచేశాడు. ఈ శాఖ మహాయానకు పునాది అయింది. ఈయన స్థాపించినశాఖకు పోనికరమైన అతివాదంతో పాటు అమితలోలత్యం నచ్చలేదు, అలాగే నిరాడంబరమైన సన్యాసిత్వం కూడా. అట్లాగే ఘలించని మేధావీకరణ (intellectualization) తో పాటు నిరుపయోగమైన మానసిక స్తబుతనుకూడా అగీకరించలేదు. ప్రతి తత్వాన్ని తార్మికంగా పరిశీలించాలి. ఈ కారణంగా నాగార్జునుడు బౌద్ధమతంలో అప్పుడు ఉన్న వివిధ తత్త్వాలను ఖండించలేదు, అలాఅని ఆమోదించనూ లేదు. ఈ మితవాదులైన మాధ్యమిక అనుయాయిలు ‘శూన్యత’ (emptiness or void) సంసారంలోనూ, నిర్వాణంలోనూ ఉంటుందని నమ్ముతారు. సాధనతో నిర్వాణం పొందినప్పుడు సంసారం గురించి పూర్తిగా అవగతమయ్యే ఉంటుంది. సిసలైనజ్ఞాని మాత్రమే ఈ అతీందియ విషయంలో ఉన్న సమతుల్యతను గుర్తించగలడు.

నాగార్జునుడు అనేకగ్రంథాలు ఖ్రాశాడు. అందులో అతిముఖ్యమైనవి, సంగ్రహమైనవి ‘మూలమధ్యమకకారిక’ (Fundamental Verses of the Middle Way), ‘విగహావ్యావర్తని’ (The End of Disputes). ఈ సృష్టి ఉనికికి ఆరంభం, విజ్ఞాన సాధనాపద్ధతులు, వాస్తవిత (Reality) స్వభావం మొదలగు విషయాల గురించి వీష్మపాత్మకతోకూడిన విమర్శన ఈ గ్రంథాలలో పొందుపరచి ఉన్నాయి. ఈయన రూపాందించిన ‘ప్రజ్ఞాపరమితసూత్రాలు’ బౌద్ధతాత్ప్రక సిద్ధాంతాలలో ఒక క్రొత్త ఒరవడిని సృష్టించాయి. ఇవి కుమారజీవ

(344-413) ద్వారా పైనా తీసుకువెళ్లబడ్డాయి. ఈయన నాగార్జునుడి చాలాగ్రంథాలు చైనీస్ భాషలోకి 385-401 సంవత్సరాలమధ్యలో అనువదించాడు.

(బొధ్మమత వ్యాప్తి, దీనిలోఅశోకునిపాత, భారతదేశలోఇదివలాక్షీణించింది, దీనిమీద హిందూమతప్రభావం మొదలైన వివరాలు వచ్చేనెలలో తెలుసుకుండాం.)

వైశ్వ కౌముది

మన్ భారతం

డా. వల్లారుపెళ్ల శివాజీరావు

8. హిందూమతం ఇతరమతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది?

ఈ భూమండలంలో అద్యాత్రియమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బ్రిటన్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరిత్రగురించి నేను ఖ్రీసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో హిందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాభ్యాసాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియజేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

బౌద్ధమతం-3

బౌద్ధమతవ్యాప్తి, అశోకునిప్రాతి

డా. శివాజీరావు

బౌద్ధమతప్రపంచవ్యాప్తికి అనేకమంది జ్ఞానులు, ఆచార్యులు, సన్యాసులు కారణభూతులయ్యారు. కాని వీరందరికి మూలపురుషుడు అశోకవ్రాత్య. మొదట సనాతనధర్మంలోని ఒకశాఖగా అంకురించిన బుధ్యధర్మం అశోకునివల్లే ఒకమతంగా రూపుద్దముంది. ఈరోజున ప్రపంచంలో అనేక రూపాలలో వధిల్లుచున్న ఈ బౌద్ధమతం తన జీవితంలో 47 ఏళ్లు హిందువుగానే జీవించిన అశోకునికి చాలా బుఱపడి ఉండంటే ఏమాత్రం అతిశయ్యకిలేదు.

కీ.పూ. 304లోజన్వించిన ఈ మహావ్యక్తి బిందుసార-సుభద్రాంగిల పుత్రుడు, మౌర్యవంశ స్థాపకుడు చంద్రగుప్త మనుషుడు. ఈయనకు అతిసౌందర్యవంతి, విదీషరాజ్యపు వర్తకునికుమారై 'మహాదేవీ' తో వివాహం జరిగింది. క్రూరత్వంతో నిండిన అశోకుడు (కీ.పూ. 268లో ఒక్కడు మినహా 98మంది సోదర-సవితిసోదరులను చంపించి సింహసనాన్ని అధిష్టించాడు మొదటి 8సంవత్సరాలలో తన రాజ్యాన్ని నిరంతరంగా విస్తరించాడు. ఇప్పటి భారతావని, పాకిస్తాన్, బంగాలీస్, నేపాల్, భూటాన్, మయిన్సుర్ (బర్మా), దక్కిణాప్పసిన్ఫాన్

అంతా ఆయన చేతులోకివచ్చింది. తన తండ్రికి లొంగని కళింగరాజ్యాన్ని క్రి.పూ.261 లో జయించాడు. ఈ విజయం వెనుక మానవాళికి జరిగిన నర మేధంలో 2లక్షల ప్రాణాలు పోయాయి, వేలమంది అనాధలయ్యారు, రక్తం ఏరులైపారింది, ఎక్కడ మాసినా వినాశనంతప్ప ఏమీ మిగల లేదు. ఈ నరమేధాన్ని మాసి చలించిపోయాడు ఈ మహారాజు. ఊచకోత్యారా లభించిన విజయం క్షణికమేనని తెలుసుకున్నాడు. గెలిచి కళింగకు ప్రభువయునా మానసికంగా ఓడాననే జ్ఞానోదయం కలిగింది. హద్దులు తెలియని సువిశాలమైన సామాజ్యానికి రారాజు, బలంలో, సంపదలో అసమానుడైన తాను ఓడిపోయినవాడికంటే హిన్ఫితిలో ఉన్నాననిభావించి ఆరోజునుండి ఆయుధం చేపట్టనని ప్రతిజ్ఞ చేశాడు ఈ మహాచకవర్తి.

అశోకుడు పశ్చాతాపంతో బుద్ధుడి అపొంస, కరుణ, ప్రేమ సందేశంతో మానవాళికినిజమైన శాంతి, సుఖిక్షం కలుగుతుందని భావించి బౌద్ధజ్ఞాని ఉపగుప్తుని సాయంతో క్రి.పూ. 257లో బౌద్ధమతం స్వీకరించాడు. ఆరోజునుండి ఆయన హృదయంలో త్రూరత్యం స్థానంలో ప్రేమ, దయ, కరుణ, అపొంసలతో నిండిఉంది. ఆయన చెక్కించిన శిలా శాసనాలలో ఇలా ఉంది: " విజయాలన్నింటిలో ధర్మ సాధన ద్వారా లభించే విజయమే ఉత్తమైంది. యుద్ధంద్వారా కొంతభూమిని గెలవచ్చు. కానీ ప్రజల మనస్సులను ప్రేమ, కరుణలద్వారానే గెలవగలం. కత్తితో రక్తాన్నిచిందిస్తే, ధర్మంతో ప్రేమ అనే ఊట ఎగిసిపడుతుంది. ఆయుధాల ద్వారా లభించే ఆనందంకంటే ధర్మవిజయం ద్వారా లభించే సత్యసంధతే చిరకాలముంటుంది."

ఆ రోజునుండి బౌద్ధమతవ్యాప్తికి నడుంకట్టాడు. ఈ హిందూచకవర్తి బౌద్ధధర్మసందేశం కదలని నీరులాగా ఉంచకుండా దేశ, విదేశాలలో బౌద్ధసాయాసులను నలుమూలలూ విస్తరించడం ప్రారంభించాడు. బుద్ధసందేశాలను అనేక శిలాశాసనాలలో వ్రాయించాడు. ఇవేగాక 84,000 సూర్యాపాలనుకూడా నిర్మింపజేశాడు. ఈశాసనాలలో సందేశం ఇలాఉంది. "ప్రజలందరు సత్యవాక్యాలన, న్యాయం ప్రేమతో జీవించాలి. తల్లిదండ్రులను గౌరవించాలి. గురువులు, బంధువుల ఎడల వాత్సల్యం చూపాలి. ఇతర ప్రాణుల ఎడల త్రూరత్యంతో ఉండకండి. ఏఒక్కరూ తాను, తనమతమే గొప్పదని భావించవద్దు. అన్నిమతాలు బోధించేవి నీతి, ధర్మంమేకాని మార్గాలువేరు. స్వోత్సర్ద, పరనింద ఎంతచెడ్డవో, ఇతరమతాలను ఖండించటంకూడా అంతే. పరమతాలను గౌరవిస్తే స్వీయమతానికి కీర్తివస్తుంది. 'దేవనామప్రియ ప్రియదర్శి'గా సంబోధించబడిన అశోకుని రాజ్యపాలన ధర్మం, కరుణ, దానం, స్వశ్రత, సత్యవాక్యాలనలతోనే ముడివడిఉంది.

క్రి.పూ. 253లో బౌద్ధపరిషత్తును సమావేశపరచి, 'ధర్మమహామాత్ర'లను నియమించి వారిని దేశం నలుమూలకు పంపించి ప్రజలకు బుద్ధుడి బోధనలు తెలియజేశాడు. వీరిని విదేశాలకు, ముఖ్యంగా ఈజిప్పు, గ్రీన్, సిరియా, మధ్య ఆసియా, ఆగ్నేయ ఆసియా (Southeast Asia) , చైనాలకుకూడా పంపించాడు. ఆ తరువాత బౌద్ధులయిన తనపుత్రుడు మహింద, పుత్రిక సంఘమిత్ర'లను మత ప్రధారం కొరకు శ్రీలంకకు పంపించాడు. వీరు అక్కడిరాజు 'దేవనామప్రియ టిస్స్'కు బహూకరించిన బుద్ధవృక్షం పిలక ఈరోజుకూశ్రీలంకలో శాఖోపశాఖలుగా వర్ధిల్లుతూఉంది.

అశోకుడుకూడా అలుపెరుగుండా దేశమంతరూ తిరిగి ప్రతి ప్రాతంలోనూ తన జ్ఞాపకార్థం బుద్ధ సందేశాలతోనిండిన రాతి స్థంభాలను నిర్మింపజేశాడు. సారనాథులో నాలుగు సింహాపు తలలు చెక్కబడిన అశోక స్థంభం ఇప్పటికే ఉంది. ఈ తలలను, స్థంభ చివర ఉన్న అశోక చక్రాన్ని 12వశతాభంలో మహ్మదీయ దుండగులు పడగొట్టి, ధ్వంసం చేశారు. చెక్కుచెదరని ఇటువంటి స్థంభమే ధాయీలాండ్లోని 'చియాంగ్ మాం' లో ఇప్పటికే ఉంది. ఈ నాలుగు సింహాలు భారతావని అధికారిక చిహ్నాం అయితే, అశోకచక్రం దేశపు జెండాను అలంకరించింది. ఆయన క్రి.పూ. 240లో బౌద్ధ సన్యాసత్వం స్వీకరించి అపుటినుండి 8ఏళ్ళు సంపూర్ణార్థిగా కేవలం బౌద్ధమతానికి అంకితంచేశాడు. పుత్రులు 'కునాల', 'తీవల' లు ఆయనకు తోడుగాఉంటే, మనవళ్ళు 'దశరథ', 'సంపత్తి' లు సింహాసనంకోసం పోటిపడటంలో తలమునకలై ఉన్నారు. దీనితో చివరకు విసుగెత్తిన ఈ రాజు-సన్యాసి 'తక్షశిల' లో స్థిరపడ్డాడు. దేవతల్లు,

ప్రజలచేత అమితంగా ప్రేమించబడిన, భూత, భవిష్యత్ కాలాలలో ప్రపంచం ఎన్నడూమాడని రాలుతిఉద్దూతమైన, అసమానమైన అశోక మహాచక్రవర్తి తన 72వ ఏట (కీ.పూ. 232లో) తమను చాలించాడు.

1922లో H.G. Wells (1866-1946) అనే ఆంగ్లేయ చరిత్రకారుడు అశోకుని గురించి ఇలా వ్రాశాడు: "ప్రపంచ చరిత్రలో వేలమంది రాజులు, చక్రవర్తులు ఉండియున్నారు. వారు తమను తామే 'Their Highnesses', 'Their Majesties', 'Their Exalted Majesties' అని సంఖోదించుకున్నారు. వారందరు కొంతకాలం వెలిగిన తరువాత మాయమైపోయారు. కానీ అశోక ప్రకాశించాడు, ఇంకా ఈరోజుకు కూడా ఒకవన్నటతం లాగా ప్రకాశిస్తానే ఉన్నాడు."

భారతావనిలో బౌద్ధమతం ఎలా క్రీడించింది?

భారతదేశంలోపుట్టి, అశోకునికాలంనుండి దినదినాభివృథిచెందుతూ 700 ఏళ్ళు ఉచ్చస్థితిలోఉన్న ఈబౌద్ధమతం తనజన్మభూమిలో దాదాపు అంతరించిపోయిందంటే అదినమైశక్యంకాని విషయం. ప్రపంచ ధార్మికచరిత్రలోనే ఇదిఒక అరుదైన సంఘటన! Hsuan Tsang అనే చైనీయుడు కీ.శ. 629-645 మధ్యలో పర్యటించినపుడు ఇండియాలో బౌద్ధమతం క్రీణిస్తోందని గమనించాడు. దీనికి ముఖ్య కారణాలు క్రిందివరించినట్లు నాలుగు ఉన్నాయి.

1. బౌద్ధసన్యాసుల స్వయంకృతాపరాధం: 6వ శతాబ్దింనుండి బౌద్ధమతాధికారులు సామాన్యప్రజలను నిర్మక్యంచేయటం ప్రారంభించారు. ఈకారణంగా సన్యాసివర్గానికి-సన్యాసిత్వం తీసుకోనివారికి దూరం పెరుగుతూ వచ్చింది. సన్యాసులలో పెరిగిన అవినీతి, సోమరితనం, కుటిలత్వం మతవినాశనానికి త్వరగా దారితీసింది. వారు బుధ్మని 'అపరిగ్రహా'సూత్రాన్ని మరచిపోయి ధనసంపాదన మొదలుపెట్టారు. ఆలయాలు ధన భాంధాగారాలుగా మారి అంతులేని సంపదతో తులతూగాయి. మతాధికారులు అధికసమయం ఆలయాలలోనే ఉండి బయటకు వెళ్లనందువల్ల మతప్రచారం పూర్తిగా నిలిచిపోయింది. తద్వారా పామరజనం నమ్మి ఆదరించే ఒకగొప్పమతానికి వినాశనం మొదలయింది.

2. గుఫప్రాజులప్రాబల్యం: ఈమార్పులకుముందే భారతదేశంలో అధికభాగం కీ.శ. 240నుండి 300 ఏళ్ళు పాలించిన గుఫప్రాజులు హిందూమతానికి ప్రత్యేకపోత్వాహం ఇచ్చినందువల్ల ఈసనాతనధర్మానికి పునర్జీవం జరిగింది. ఈకాలంలో బుధ్ముడు విష్ణువు మరో అవతారమనే భావన ప్రజలలో కలగటం ప్రారంభమయింది. ఈకారణంగా బౌద్ధమతం హిందూమతంలోని మరోక శాఖగా గుర్తింపు మొదలయింది.

3. ఆదిశంకరాచార్యుని సిద్ధాంతాలదాడి: పైరెండింటికిలోడుగా అద్వైతశాఖ వ్యవస్థాపకుడు, ఉపనిషత్తులకు, బ్రహ్మసూత్రాలకు, వ్యాఖ్యానాలు వ్రాసిన ఆదిశంకరాచార్యులు (కీ.శ. 788-820) బౌద్ధతత్వవేత్తలతో వారిసిద్ధాంతలమీద తర్కించి వారిని ఓడించాడు. అందులో ముఖ్యుడు బీహోర్ లోని 'మహిష్మతి నివాసి' 'మందన మిశా'. శంకరాచార్య మిశాను చిత్తుగా ఓడించటమే గాక ఆయన భార్య 'ఉభయభారతి'కి కామసూత్ర విషయంలో ఉన్న సందేశాలు, ప్రశ్నలకుకూడా సంతృప్తికరంగా సమాధానాలుఇచ్చాడు. చివరకు మిశా హిందూ సన్యాసిలయి, 'సురేశ్వర్యప్య)రాచార్య'గామారి శంకరాచార్య తరువాతి వారసుడయ్యాడు. దానికిలోడు శంకరాచార్య దేశం నలు మూలలా పర్యటించి వందలాది సమావేశాలు, ఉపన్యాసాలు, బోధనలుఇచ్చి లక్షలాది ప్రజలను హిందూమతం వైపుకు ఆకర్షించాడు. ఎప్పుడైతే హిందూమత పునర్జీవానికి అంకుర్చుణ జరిగిందో అప్పుడే బౌద్ధమత క్రీణాదశ వేగవంతమైంది. ఆయన జీవించింది 32 ఏళ్ళు అయినా ఆయన హిందూమతానికి చేసిన సేవ అనంతమైనది.

4. మహాదీయుల చావుదెబ్బ: పైమూడుకారణాలవల్ల నిర్మిర్యమపుచున్న బౌద్ధమతానికి 11వ శతాబ్దారంభంనుంచి 28 ఏళ్ళు (1001-29 మధ్య) 17సార్లు భారతదేశం మీద దండెత్తిన ఆఫ్లోన్ నాయకుడు ఘుజినీమహమ్మద్ కోలుకోలేని చావుదెబ్బ కొట్టాడు. ఈ భారత నరపాంతకుడు వేలాదిబౌద్ధులు, హిందువులను ఊచకోతకోసి, లక్షలాదిమందిని మహాదీయులగా మార్చి, మరికొంతమందిని

చానిసలను చేసి తనదేశం తీసుకువెళ్లటమేగాక, వేలాది బోడ్డ, హిందూ దేవాలయాలను కూడా ధ్వంసంచేసి, 300 కోట్ల దీనారాల (3,750 కోట్ల రూపాయిలు) సంపదను దోషకుపోయిన ఘనుడు. అప్పటినుండి అనేకమంది చేసిన దండయాత్రల మూలంగా హిందూమతం తట్టుకున్న బోడ్డమతం మాత్రం భూస్థాపితమయింది. అప్పటి ఆదెబ్బమంచి ఈమహమతం ఇప్పటికే కోలుకోలేదు.

ఈరోజున, సారవంతమైన భారతదేశంలో పుట్టి, ప్రపంచ ప్రభూతిగాంచి, 500 కోట్లమంది చేత ఆరాధించబడే ఈబోడ్డమతం ఇండియాలో కేవలం 90 లక్షలమందికి పరిమితమైంది!

బోడ్డమతంమీద హిందూమతప్రభావమైంత?

బోడ్డలు తమమతం హిందూమంతంకంటే వేరైనదని, దానితో పోలికలులేవని భావిస్తారు. కాని అత్యధిక హిందువులు అలాభావించరు. నిస్సక్షపాతంగా పరిశీలించితే హిందూమతవేరునుండి ఉధ్వావించిన ఈమతంమీద సనాతనధర్మ తత్వ, వేదాంత పాదచిహ్నాలు అడుగ డుగునా ఉన్నాయని తెలుస్తుంది. ఈకారణంగానే శైవ, వైష్ణవ, అధ్యైత, విశిష్టాద్వైత, ద్వైత శాఖలలాగానే బుధ్నుడి కొత్తబరవడి మరొక కొత్త శాఖ అని హిందువులు, ఇతరులునమ్మటంలో ఆశ్చర్యమేమీలేదు.

ఈ నమ్మకాలకు చాలా ఆధారాలున్నాయి. పుట్టుకతో హిందువైన బుధ్నుడు వేదాలను ఎన్నడూ తిరస్కరించలేదు, వాటిసాధికారతనూ కాదనలేదు. అలాగే వీటి అభ్యాసం తప్పనలేదు, అసంబద్ధమూ అనలేదు. కాని ఆయన వేదాలను ఆరాధించేవారికి అందులో నుడివినట్లు దివ్యానుభూతి కలుగుతుందనే విషయాన్ని మాత్రం నమ్మలేదు. దీనికితోడు, ఆధ్యాత్మిక విముక్తి, మోక్షసాధనలు వేదాలలో పొందుపరచిన యాగాలు, కర్మలు, పశుబలుల గురించి తీవ్రంగా ప్రశ్నించాడు. నిజానికి బుధ్నుడి బోధనలకు ఉపనిషత్తుల సారాంశాలకు దగ్గర పోలికలున్నా, జ్ఞానకాండ విషయంలోమాత్రం విభేదించాడు. కాని ‘సముద్రం ఆవలితీరం దాటిన’ (అంటే దివ్యానుభూతి కలిగిన) తనలాంటివారి బోధనలు వేదాలలాగానే సాధికారతను కలిగి ఉన్నాయన్నాడు.

వేదాలగురించి బుధ్నుడిధారి కొత్తదేమీకాదు. ఎందుకంటే, అద్వైతులుకూడా వేదాల సాపేక్షతను అంగీకరించినా, ధార్మిక సూత్రాలు కేవలం బోధనకే పరిమితమని నమ్ముతారు. విశిష్టాద్వైతులు తమ ‘దివ్యప్రభంధం’ వేదాలతో సమానమనుకుంటారు. శైవులు ‘శైవ ఆగమా’లు వేదాలకంటే ఎక్కువ సాధికారత కలిగిఉన్నాయనుకుంటారు. ఇటువంటి తేడాలున్నా, ఈ మూడు శాఖలు ఇప్పటికే హిందూమతమనే ‘పెద్దగొడుగు’ క్రిందే ఉన్నాయి.

1. సనాతనధర్మం వల్లే బుధ్నమతంకూడా ‘కర్మ’ ‘సిద్ధాంతాన్ని నమ్ముతుంది. భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు ”పుట్టిన వారికి మరణం తప్పనట్లే, మరణించినవారికి పుట్టుక తప్పదు. ఈజనన-మరణచక్రం అనివార్యం. అందువల్ల విచారపడవద్దు” అని అర్పనుడికి బోధించాడు. దీనితో ఏకీభవించిన బోడ్డమతం క్రిత జన్మలోని కర్మఫలితం ఈజన్మలో అనుభవించక తప్పదు. నీరువాగులోకి ప్రవీంచినట్లు కర్మఫలచక్రం నిరంతరం నిర్విఫ్ఫుంగా తిరుగుతూనే ఉంటుంది” అని బోధిస్తుంది. హిందువులు జన్మరాహిత్యాన్ని మోక్షం అంటే, బోడ్డలు దీనిని ‘నిర్వాఙం’ అంటారు. డెండూ ఒక్కటి. ఈ కర్మ సిద్ధాంతానికి డెండు మతాలలోనూ ప్రాముఖ్యత ఉంది.

2. ఈ డెండు మతాలకూ కేంద్ర బిందువు ‘ధర్మ’ ‘సిద్ధాంతం. శ్రీకృష్ణుడు అర్పనిడితో విధినిర్వణ ధర్మనిర్వహణేనని అంటాడు. ”సత్యంకల్పంతో పనిచేయి, కాని ఘలాపేక్షతోకాదు; ఒకపనివల్ల లాభం ఒనగూడుతుందని భావించక అది నీ విధి అని నిర్వర్తించు; బాధకు మనస్సు చలించని, ఆసందానికి అతీతుడైన, భయం, కోపతాపాలులేని వ్యక్తి నిజమైన జ్ఞాని; ఆశతో రగలని, విజ్ఞాన తృప్తితో మండే వ్యక్తి అసలైన పండితుడు, ప్రజ్ఞాశాలి” అని అన్నాడు శ్రీకృష్ణుడు. ఒకవ్యక్తి అంత్ర(ఆత్మ) స్థితినిబట్టే కార్యనిర్వహణ ఉంటుంది. ఈ హేతువాదమే బోడ్డమతానికి దిక్కుచి. దీనిద్వారా లభించే ధర్మసాధన వల్లనే ప్రపంచం ఆనందమయమవుతుంది.

బుధ్నుడుకూడా తన పూర్వజన్మ వృత్తాంతాలను మరవలేదు. క్రిత జన్మలలో ధర్మబుధుడవబట్టే, తానుఈజన్మలో జ్ఞాని

అవగలిగానని భావించాడు. మరి ఈనమ్మకం హిందూమతంలో ఉందికద!

వీటినిబట్టిచూస్తే, సనాతనధర్మప్రభావం బౌద్ధమతంమీద పడిందని నిర్ధారణ అవుతుంది. దీనినేగుర్తించే మహాత్మాగాంధి 1927లో ఇలా అనటం జరిగింది: "గౌతముడు హిందువు కాబట్టే బుద్ధబోధనలు భారతదేశంలో పూర్తిగా ఫలప్రదమైనాయి. ఆయన హిందూమతంలోని విజ్ఞానంతో తడిసిపోయాడు. కలుపుమొక్కలతో కప్పబడియున్న వేదసార బోధనలను వెలికితీసి వాటికి జీవంపోశాడు. ఆయన హిందూ మతాన్ని ఎన్నడూ తిరస్కరించకపోగా, దానిని విస్తరించాడు. తనవ్యాఖ్యానాలతో కొత్త ఊపిరి ఇచ్చాడు."

దగ్గరి సామీష్యతలు చాలాఉన్నా రెండిటికి కొన్ని స్వల్పతేడాలున్నాయి. బుద్ధుడు హిందూమతంలోని 'జాతి-వర్ల' వ్యవస్థను వ్యతిరేకించాడు. ఇదీగాక, ఆయన 'నేను', 'నాది' అనే భావమే ఈప్రపంచంలోని జాధ్యాలకు మూలకారణమన్నాడు. ఈకారణంగా హిందువులు నమ్మీ 'ఆత్మ' 'అసంబ్రదమన్నాడు. ఎందుకంటే, ఈ భోతిక ప్రపంచంలో ఎప్పుడూ మార్పులు ఉంటాయి గాబట్టి ఏదీశాశ్వతం, అచంచలం కాదు.

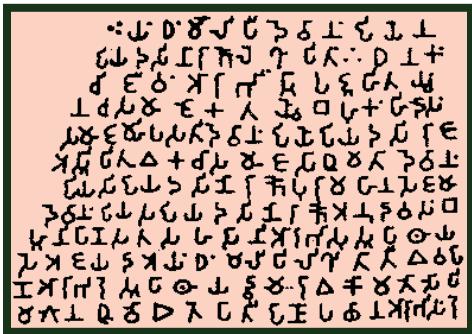
ఇంకోక తేడా, దేవుని మీద నమ్మకం. హిందువులు 'బ్రహ్మ'(Brahman)ను నమ్ముతూ, ఆయన రూపాలతో ఉన్న అనేక దేముళ్ళను కొలుస్తారు. బుద్ధుడు దేముడు లేడనలేదు కాని ఆయనకోసం శోధించటం నిరర్థకమని బోధించాడు. ఈ దేముడు లేడనే వ్యాఖ్యను కొన్నిబోద్ధశాఖలు, ముఖ్యంగా మహాయాన వారు, ప్రత్యధంతీసి 'దేముడే లేదు' అనేవాదాన్ని లేవనెత్తి, వ్యాపింపచేశారు. కాని తరువాతి 'సృష్టివాదులు' దేముళ్ళు, దెయ్యాల ఉనికిని బౌద్ధమతంలోకి అనుమతిస్తూ ఇవి కేవలం తమ 'కర్మ' లను నిర్వర్తించటానికి 'పునర్జన్మ' లెత్తిన ఆత్మలే అన్నారు.

భారతావనిలో పుట్టిన మతాలు, శాఖలన్ని 'సనాతనధర్మ' ఆధ్యాత్మిక ఊటనుండి వచ్చినవే. వీటన్నిటిలోనూ దాదాపు ఒకేరకపు తత్త్వ-వేదాంత ఛాయలుంటాయి. ప్రతి మత, శాఖకు ఒక ప్రముఖ జ్ఞాని తన ఆధిపత్యంలో ధర్మసంస్థాపనకు వేరే మార్గం ఎన్నుకుంటాడు. వీటి అన్నిటి అంతిమ లక్ష్యం ఒక్కటే. అది జనన మరణచక్రంనుండి విముక్తి. దానిని కొందరు 'మోక్షం' అంటే, మరికొందరు 'నిర్వాణ' అంటారు. అందువల్ల సామాన్య ప్రజానీకానికి వీటిల్లో దగిఉన్న స్వల్పతేడాలు తెలియకపోవటంలో ఆశ్చర్యంలేదు.

కాని బౌద్ధమతం-విదేశీమతాల పోలిక అలా కాదు. విదేశమతాల సిద్ధాంతాలు, అవిపుట్టినకాలం, అచ్చటి అప్పటి సాంఘిక, తాత్పృక-సంకల్ప పరిష్ఠతులు పూర్తిగా వేరు. కాబట్టి 'టావోఇజం', 'షింటోఇజం', కైస్త్రవమతం, మహాదీయ మతాలతో పోలిటే బౌద్ధమతం ప్రత్యేకమైనదిగా గుర్తించటం చాలాతేలిక. అందువల్లనే ఈ బుద్ధుడి శాఖ ఒక భిన్న మతంగా విదేశాలలో, ముఖ్యంగా ఆసియా (ఇప్పుడు పశ్చిమ) దేశాలలో, పోచ్చ ప్రాచుర్యం పొందింది.

ఇప్పటి బీహార్లోని వైశాలినగరంలో అశోకుడు
నెలకొల్పిన 'అశోకస్తంభం'

ఇప్పటి గుజరాతీలోని గెర్నార్లో అశోకుడు నెలకొల్పిన

మొదటి శిలాశాసనాలలో ఒకటి.

దీనిమీద జీవహింస, బలి నీషధించిన శాసనం బ్రహ్మా లిపిలో చెక్కబడింది.

అశోకునికాలంలో నెలకొల్పిన నాలుగు సింహాసు తలలు, వీటిపైన అశోక ధర్మచక్రంఉన్న ఇసుకరాతి స్తంభం ధాయిలాండ్ లోని ‘చియాంగ్ మాయ్’ (Chiang Mai)కు దగ్గరలోఉన్న ‘వాట్-ఉ-మాంగ్’ (Wat U Mong)లో ఇప్పటికీ చెక్కు చెదరకుండా ఉంది.

అంతకుముందు, అంటే క్రీ.పూ. 250 దశకంలో, ధాయిలాండ్లో ఉన్న అశోకస్తంభంలాంటిదే సారనాథ్లో నెలకొల్పిబడింది. దీనిపైభాగాన్ని 12వశతాబ్దంలో టర్మి మహ్మదీయ దుండగులు పడగొట్టారు.

సారనాథ్లో ధ్యంసంచేయబడిన స్తంభపు తలపీతం. ఈపునరుద్ధరించబడిన స్తంభపు పీతంమీద బోర్లించబడినపద్మం, దానిమీద నాలుగు సింహాసుతలలు, 24 బండి ఆకులతోఉన్న అశోక ధర్మచక్రం (ఈరోజున అది జాతీయ జెండాను అలంకరించినది) ఉన్నాయి. నాలుగు దిక్కులకు ప్రతీకలుగా నాలుగు సింహాసు తలలున్నాయి. చక్రానికి అన్నిషైపులా నాలుగు జంతువులుకూడా ఉన్నాయి. వీటిల్లో ఏనుగు బుధ్వాడి తల్లికలలో తనగర్భంలోకి ప్రవేశించిన తెల్లటిఏనుగుకి, ఎద్దు బుధ్వాడి రాజకుమారుడి జీవితానికి, గుణం బుధ్వాడు అడవికి వెళ్ళటానికి, సింహం బుధ్వాడి జ్ఞానోదయయానికి ప్రతీకలు.

భారతదేశంలో బౌద్ధమతం చాలావరకు క్షీణించినా, దాని ప్రభావంమాత్రం హిందువులలో అంతర్లీనమైంది. అందువల్లే దేశంలో అనేకచోట్ల బుద్ధవిగ్రహాలు ప్రతిష్టించడం, బుద్ధధర్మాలలో కొన్నిటిని అనుసరించడంకూడా జరుగుతోంది. అలాగే బుద్ధమతప్రభావం ఇతర మతాలలో కూడా అంతర్లీనంగాడి. ముఖ్యంగా కైప్రస్తువమతం, ఇస్లాలోని సుఫీశాఖ. వీటినిగురించి తరువాత సంచికలలో తెలుసుకుండాం.

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్ట శివాజీరావు

9

ఈ భూమండలంలో అద్యాత్రియమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బ్రిటన్ మనదేశాన్ని కబించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు చౌస్త్య చరిత్రగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జాలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచెపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

హిందూమతం ఇతరమతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది?

మహ్యదీయ మతం-1

ప్రపంచంలో అత్యధిక మహ్యదీయులున్న దేశాలలో భారతదేశం (17 కోట్లు) రెండవది. మహ్యదీయ మతం పుట్టిన కొద్ది ఏళ్ళకే వరకులు, మత-రాజకీయ శరణార్థులు, మతప్రచారకులు, బోధకులద్వారా మొట్టమొదట కేరళలోని మలబార్ తీరపొంతంలో ప్రవేశించారు. చరిత పుటులలో కొన్నివాస్తవాలు దాగిఉన్నాయి. వాటిల్లో మొదటిది మహ్యదీయమతం మూలం 'Tsabaism' (ట్సాబాఇజం; సాబాఇజం). ఈ ఎదం రూపొంతరం చెందిన 'శైవిజం' పొరలలో నుండి పుట్టిందనే సంగతి చాలమందికి తెలియని నగ్గసత్యం!

డా. శివాజీరావు

ఈ సత్యానికి మూలం 786 నుండి 809 వరకు హరూన్-రషీద్ బాగ్దాద్ లో ఖలిఫాగా ఉన్నప్పుడు ఆయన ఆదేశానుసారం అబుర్-అమీర్-అన్నె అనే కవి చేత వాయబడి, క్రోడీకరించబడిన గ్రంథం. 'హరీర్' అనబడే ఒకరకమైన సిల్కు కాగితాల మీద ఖ్రాయబడిన ఈ గ్రంథంలో మూడు భాగాలున్నాయి. మొదటి దాంట్లో ఇస్లాం పుట్టుక ముందునాటి కవితలు, పద్యాలున్నాయి. రెండవ

దాంట్లో మహామృద్ కాలంవరకు, మూడవ దాంట్లో ఖలిషా హరూన్-రష్ణ్ కాలం వరకు సంబంధించినవి ఉన్నాయి. 1730-54 మధ్య టర్కీని పాలించిన ఒట్టుమాన్ (Ottoman) Sultan Mahmud-I (సరీం) ఆదేశాను సారం 1742లో ఈ మూల గ్రంథంలోఉన్న కృతులు, రచనలను ఆధారంగా చేసుకొని ఒక్కొత్త గ్రంథాన్ని వ్రాయటం జరిగింది. దీని పేరు 'Sair-ul-Okul' (Memorable Words; చిరస్మరణీయమైన పదాలు). ఈ గ్రంథం టర్కీ దేశంలోని ఇస్తాన్బుల్లో ఉన్న Makhtab-e-Sultania అనే లైబ్రరీలోఇప్పటికీ ఉంది. దీని మొదటి ఆధునిక ప్రమరణ 1864లో బెర్లిన్ లోనూ, అనంతరం మరొకప్రమరణ 1932లో వేరుట (లెబనాన్)లోనూ జరిగింది.

Sair-ul-Okul లో ఆరబ్మిక్ లో వ్రాయ బడిన కొన్ని పద్యాలు, వాటి తెలుగు అనువాదం చదవండి.

Verse	Arabic Telugu	
1	Aya muwarekal araj yushaiya noha Minar Hind—e Wa aradakallaha manyonaifail jikaratun.	ఓ దివ్యమైన 'హింద్' (ఇండియా) భూమి ! నీవు ఎంత దైవకృప కలిగి ఉన్నావో! ఎందుకంటే విజ్ఞానాన్ని అనుగోహించటానికి దేముడే నిన్ను ఎన్నుకున్నాడు.
2	Wahalatijali Yatun ainana sahabi akha—atun jikra Wahajayhi yonajjalur —rasu minal HINDATUN .	ఈ దివ్యమైన విజ్ఞానం, హిందూస్తాన్ బుషుల భాషణాలు నాలుగు దీప స్ఫంధాల లాగా ఎంతో కాంతితో ప్రకాశించాయి.
3	Yakuloonallah ya ahal araf alamee kullahum Fattabe—u jikaratul VEDA bukkun Malam yonajjaylatun.	దేముడు మానవులందరిని తన ఉపదేశాలతో నిండిఉన్న వేదాల మార్గాన్ని అనుసరించమని ఆదేశించాడు.
4	Wahowa alamus SAMA wal YAJUR minallahay Tanajeelan Fa—e—noma ya akhigo mutiabay—an Yobassheriyona jatun."	దైవ విజ్ఞానంతో నిండి ఉన్న సామ, యజ్ఞర్నమ సృష్టికి ప్రసాదించ బడింది. అందువల్ల సోదరులకు వేదాలను అనుసరించటం విముక్తికి మార్గదర్శకం.
5	Wa—isa nain huma RIG ATHAR nasayhin Ka—a—Khuwatun Wa asant Ala—udan wabowa masha— e—ratun.	మరొక రెండు బుగ్గ, అధర్ మనకు సౌభాగ్య సమాజంలో ఉన్న చీకటిని శాశ్వతంగా తోలగించి వాటి జ్యోతి క్రింద మనకు ఆశయమిస్తాయి.

దీనినిబట్టి మహామృదీయశకం ప్రారంభమవ్వటానికి ముందు భారతదేశం ఆరబ్లకు ఆధ్యాత్మికంగానూ, సాంఘికంగానూ మత్తభూమి అనేవిషయం తేటత్తెలమైంది. అరేబియా సనాతనధర్మ వేదాలతో పెనవేసుకుని ఉందని నిర్వందంగా తెలుస్తోంది కదూ!

మేహశ్వరాలయం, శివాలయం, నామాంతరాలు

పశ్చిమ సాది అరేబియాలోని ‘హిజాజ్’ (Hejaz)లో ఉన్న మక్కా (Makkah, Makka, Mecca) మసీదు మహృదీయులకు అతి పవిత్ర పెనుది. ఇది హిందూ పురాణాలలో ‘మేహశ్వరాలయం’గా పేర్కొనబడింది. ఈ గుడిని సాదిఅరేబియాలో భారతదేశం నుండి వలస వెళ్లిన వేదబ్రాహ్మణులు స్థాపించారు. మహామృద్ద ప్రవక్తకు ముందు కొన్నివేల ఏళ్ళకితమే హిందుపులకు అతిపవిత్రమైన ప్రదేశాలలో ఇది ఒకటి. ఆకాలంలో బయటి దేశాల శివభక్తులు ఈ గుడిలోని పరమేశ్వరుని దర్శనానికి ఈరోజుల్లో మక్కా వెళ్లినట్లు అరేబియాకు తీర్థయాత్రలు చేసేవారు. జీవితంలో ఒక్కసార్లైనా ఈదేముడి దర్శనం పొందాలనే కాంక్ష ప్రజలలో బలీయంగా ఉండేది.

మేహశ్వరాలయం అనే పేరుతోఉన్న ఈ గుడి ‘మకేశ్వరాలయం’గా మారి, చివరకు నామాంతరం చెంది ‘మక్కా’ అయిందని చరిత్రకారుల అభిప్రాయం. ఈ గుడిలో శివలింగం రూపంలో కొన్నివేల ఏళ్ళనాటి ఒక ‘నల్లరాయు’ (Black Stone) ఉంది. 13 మీటర్లు ఎత్తు, 11-12 మీటర్లు వెడల్చుగా ఉన్న ఈ ఘనాకారపు రాతికట్టడం మేహశ్వరాలయం మక్కాగా మారక ముందునుంచీ ఉంది. మహామృదుకు పూర్వం ఆరబ్బల మతం ‘సాబాఇజం’ (Sabaeism, Sabeanism). ‘సభ’ అనేపదానికి ఒక అర్థం ‘సమావేశ స్థలం, లేక ప్రదేశం’; దేముళ్ళు ఉండే ప్రదేశం. ఆరోజుల్లో ఈ మేహశ్వరాలయంలో శివునితో పాటు రోజుకొకరిని చొప్పున పూజచేయటానికి వీలుగా 360 దేముళ్ళ మూర్తులు ఉన్నందువల్ల ఈస్థలానికి ‘సభ’ అనే పేరు వచ్చింది. అక్కడ నుండే వచ్చింది ‘సాబాఇజం’.

ఈ మేహశ్వరాలయాన్ని ‘మోక్కాలయం’ అనికూడా అనేవారు. అది నామాంతరం చెంది ‘మోషె-అలయం’ అయింది. ‘మోషె’ అనే పదం ‘మహో’ (గౌప్య), ‘బోషె’ (విముక్తి) అనే రెండు పదాల కలయిక నుండి వచ్చింది. గౌప్య విముక్తి (మోషె) ఇచ్చే నిలయమే ఈ శివాలయం. మహామృద్ద కాలంలో ‘ఈశాలయం’ ‘ఇస్లాం’ గానూ, ‘మోషె-అలయం’ ‘మోష్టిం’, చివరకు ‘ముస్లిం’ గానూ పరివర్తన చెందాయని భాషాప్రవీణుల నమ్మకం. మహామృద్ద పేరు ‘మహోదేవ’ నుండి వచ్చిందనే అభిప్రాయంకూడా ఉంది. ఆయన తన కొత్త మతాన్ని స్థాపించక ముందు శివుడిని స్తోత్రించాడు కూడా. ఈవిషయం *Sair-ul-Okul* లోని 235వ పేజీలో నిక్షిప్తమై ఉంది.

అరేబియా భారతదేశంలోని భాగమా?

అపునని ఇస్లామిక్ గ్రంథాలే అన్నాయి. మహామృద్ద మేనమామ ‘ఉమర్ బిన్ హశశం’ (Umar bin-E-Hassham) హిందూ నిష్ఠాతుడు, శైవభక్తుడు. ఆయన శివాలయానికి (ఇప్పటికే కాబా) అస్థాన పూజారి. ఈ ‘ఉమర్ హశశం’ శివుడిని స్తోత్రిస్తూ పద్మాలు వాళాడు. ఒక పద్మంతో అంతర్లిభిత్తమైన ఒక బంగారు పళ్ళెం మక్కామసీదులోని ‘కాబాలయం’లో ఇప్పటికే వేలాడి ఉంది. ఈపద్మం *Sair-ul-Okul* గంధంలోని 315వ పేజీలో పొందుపరచబడింది. ఈ ఆరబ్బిక్ పద్మం, దాని తెలుగు అనువాదం చదవండి.

Kafavomal fikra min ulumin Tab asayru Kaluwan amataul Hawa was Tajakhru
We Tajakhayroba udan Kalalwade-E Liboawa Walukayanay jatally, hay Yauma Tab asayru
Wa Abalolha ajabu armeeman **MAHADEVA** Manojail ilamuddin minhum wa sayattaru;
Wa Sahabi Kay-ya m feema-Kamil MINDAY Yauman W a Yakulum no latabahan foemannak
Tawjjaru; Massayaray akhalakan hasanan Kullahum Najumum aja- at Summa gabul **HINDU**.

”తన జీవితాన్ని పొప పంకిలం చేసుకునేవాడు, మతం ఎడల అవిశ్వాసంతో ఉండేవాడు, కాముకత, అమితాగ్రహంతో ఉండేవాడు, కొంచెం అయినా దారి మార్పుకుని, వెనుదిరిగి న్యాయమార్ధంలోకి మళ్ళితే కాపాడబడగలడా? ఒక్కసార్లైనా పవిత్రమైన మనస్సుతో మహోదేవుని పూజిస్తే అధ్యాత్మికంగా అతను విముక్తి పొందుతాడు. ఓ మహోదేవా (శివా)! నాపూర్తి జీవితం బదులుగా విముక్తి లభించే

హిందు (ఇండియా)కి ఒక్కరోజు అయినా యాత్రచేసే భాగ్యాన్ని కలుగజేయి. ఒక్క తీర్థయాత్ర యోగ్యులు, అతి గొప్పవారి సరసన ఉండేటట్లు చేస్తుంది.”

మహామృద్దకు చాలాకాలానికి ముందు అరేబియాకు ‘అరవస్తాన్’ (గుర్రాలప్రదేశ్) అనేపేరు ఉండేది. ఈ ప్రదేశంలో క్రీ.పూ. 19వ శతాబ్దం ప్రాతంలో సరస్వతీ ప్రాంతం క్షీణిదశలో ఉన్నప్పుడు (ఏప్రిల్ 2010 సంచిక చూడండి) వలస భారతదేశియులు తమవెంట గుర్రాలను అరేబియాతోపాటు ఇతర పశ్చిమ ఆసియాదేశాలకు తీసుకువెళ్ళారు. అరేబియా దేశస్తులు గుర్రాలను పెంచటంలో మిగతా వారికంటే అధిక నైపుణ్యం కలిగియున్నందువల్ల ఆదేశానికి ‘అశ్వస్తాన్’ అనేపేరు ఉండేది. తరువాత నామాంతరం చెంది అది అరవస్తాన్ అయి, చివరకు అరేబియాగా మారింది.

ఇచ్చటి ప్రజలలో అధికులు ‘బెడౌయిన్’(Bedouin)‘ఖౌరైష్’ (Quraish) జాతులకు సంబంధించినవారు.. క్రీ.పూ. ఒకటవ శతాబ్దంలో ఈ అరబ్స్తాన్ భారతదేశంలోని ఉజ్జ్వల్యాన్ని రాజు వికమాదిత్య పాలనలో ఉంది. ఈవిషయం గురించి కూడా ‘కాబా’లోని బంగారు పశ్చాంలో ప్రాయబడిఉంది. ఈ లేఖనం *Sair-ul-Okul* గ్రంథం లోని 315వ పేజీలో ఇలా ఉంది.

”రాజు ‘వికం’ పాలనలో పుట్టిన ప్రజలు అదృష్టవంతులు. ఎందుకంటే, ఆయనగొప్పవాడు, దయాశువు, కర్తవ్యపరాయణుడు, ప్రజల శ్రేయస్సుకు పాటుపడేయాడు. కాని ఆరబులమయిన మేము ఇందియు సుఖాలలో మునిగి దైవసంబంధిత విషయాలు మరిచిపోయి ఉన్నాం. దురాలోచన, హింస ప్రబలింది. అజ్ఞానమనే చీకటితో మాదేశం కప్పబడింది. ఇంతవరకు ఒకగొట్టెపిల్ల తోడేలు కోరలో చిక్కుకుని విలవిలలాడుతుస్తట్లు, మేము అజ్ఞానం పిడికిలో ఉండిపోయాం. రాత్రిని అమావస్య చీకటి కప్పబడినట్లు, మాదేశం నిశిధితో కప్పబడి ఉంది. కాని ఇప్పుడు మేముచూస్తున్న ఉపోదయం, సూర్యకాంతిలాంటి విద్య ప్రభువు వికంరాజు ఇచ్చినదే విధేయులమైన మమ్ములను ఆయన దయ, ధర్మనిరతి విషయాలలో మరచిపోలేదు. ఆయన ఒక పవిత్రమైన నాగరికతను మాకు పంచటమేగాక, సూర్యుడు అధ్యతంగా ప్రకాశించే తనదేశపు పండితులను కూడా ఇక్కడికి పంపించాడు. భగవదానుగ్రహం పొందిన ఈపండితులు మాకు దేవుని ఉనికిని తెలియ జేశారు. దానితో పాటు, దైవజ్ఞానంతో, సత్యాన్వేషణలో ఉన్నపీరు మాదేశంవచ్చి నాగరికతను, విద్యనుకూడా బోధించారు.”

ఈవిషయం ‘Encyclopedia Islamia’ లోకూడాఉంది. దీనినిబట్టి అరేబియా ద్వీపకల్పం క్రీ.పూ. ఒకటవ శతాబ్దంలో భారత దేశపు ఒకరాజ్యం పాలనలో ఉందని ధృవపడుతోంది. ఈయనే మహేశ్వరాలయాన్ని నిర్మింపజేశాడని కొంతమంది చరిత్రకారుల అభిప్రాయం. ఈ వికమాదిత్యడి (గుప్తవంశపు రాజు చంద్రగుప్త వికమాదిత్యుడు కాదు) గురించే అనేక భేతాళ కథలున్నాయి. వీటని మనం చిన్నప్పుడు వందమామ, ఇతర పుత్రికలలో చదివాం. ఈయన క్రీ.పూ. 56లో ఇండో-సైథియన్ (శక, శాక్య) రాజుని బిడించి భారతావనిలో ఉత్తరాపథాన్నంతటినీ జయించాడు. ఈవిజయానికి చిహ్నంగా ఆయన పేరుమీద ఆసంవత్సరమే ఒకశకం ప్రారంభమైంది. అదే ‘వికమనామ శకం’. ఈశకాన్ని (తెలుగువాళ్ళు శాలివహనశకాన్ని అనుసరించినట్లు) ఉత్తర భారతదేశంలోని కొన్నిపాంతాలు, నేపాల్ లలో ఇప్పటికీ అనుసరిస్తున్నారు. ఇది ఇంగ్లీషు (గ్రెగోరియన్) కాలెండర్ కంటే 56.7 సంవత్సరాలు ముందు మొదలైంది.

మహామృద్దకు ‘హింద్’(Hind; India) చాలాప్రియమైన దేశం. అందుకే ఆయన తనభార్యలలో ఒకరి పేరు ‘హింద్’గా మార్చాడని ప్రతీతి! మహామృద్దకు ముందు భారతీయులకు అరబ్లకు వ్యాపారసంబంధాలు విస్తరించాడేవి. ఆరబ్లు ‘యాడం, ఈవ్’లు

భారతదేశంలో జీవించారని, ఈభారతదేశం స్వర్గం అని నమ్మేవారు. ఆరబిక్ లిపిలోని 22వూలిక (basic) అక్షరాలు (characters) అశోకుని కాలంలో వాడుకలోణ్ణ బ్రహ్మలిపినుండి గ్రీంచినవే! మహామృద్ అనుచరుల దృష్టిలో భారతదేశంలో "...ముత్యాలు నదుల లాగా ప్రవేస్తాయి; కెంపుల పర్వతాలున్నాయి; చెట్టున్న పరిమళాలను వెదజల్లేవే."

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్ట శివాజీరావు

10

ఈ భూమండలంలో అద్యాత్మియమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బిటున్ మనదేశాన్ని కబ్బించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరితగురించి నేను ప్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియజెప్పమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

హిందూమతం ఇతరమతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది? మహాదీయ మతం-2

డా. శివాజీరావు

మహామృద్ ఎవరు, ప్రవక్తగా ఆయన బోధనలు ఏమిటి?

ఈయన పూర్తిపేరు 'మహామృద్ బిన్ అబ్బల్లా'. ఖర్మషి జాతిలోని 'హాషిం' తెగకు చెందిన ఈయన 570 సంవత్సరంలో ఒకవ్యాపార కుటుంబంలో జన్మించాడు. 610లో 'హాజాజ్' ప్రాంతంలోని 'హిరా' పర్వతం దగ్గర ధ్యానంలో ఉన్నపుడు దేముడు మహామృద్కు ఇచ్చిన మొదటి సందేశం ఇలా ఉంది. "మానవాళిని రక్తపు గడ్డలనుండి సృష్టించిన దేముడి పేరుతో పరించు. పటీస్త నీ దేముడు నీయందు దాత్యత్వం, బోద్ధ్యం చూపిస్తాడు. మానవాళికి తెలియనివి నేను నీకు బోధిస్తాను." ఈ సందేశాల పరంపర తరువాత మహామృద్ 613నుండి బహిరంగంగా ప్రజలను 'ఒక్క నిజమైన దేముడికి అంకితమవ్యండి' అని బోధించటం ప్రారంభించాడు.

అట్లా దేవుని దూత అయిన ఈప్రవక్తకు మొదట నిమ్మజాతులు, బీద్పుజలు మాత్రమే అనుయాయులయ్యారు. కానీ,

ఆయనకు విభిన్న దేశులను నమ్మి ఆరాధించే ప్రజలతో, ముఖ్యంగా హిందూ పురోహితులతో శత్రువుం ఏర్పడింది. వారి దాడులను, హిందును భరించలేక ప్రవక్త యతిబ్ (ఇప్పటి మదీనా)కు పారిపోయాడు. అచ్చట ఆయన బోధనలకు ప్రజలు ప్రభావితులవ్యటం మొదలైంది. 623 నవంబర్-624 ఫుబవరి మధ్యలో మహామృద్ధిపక్షంవారికి మక్కావాసులకు కొన్నిచిన్న చిన్న యుద్ధాలు జరిగాయి. కాని మొదటి పెద్ద యుద్ధం మార్పి 17, 624న పశ్చిమ అరేబియాలోని ‘బదర్’లో జరిగింది. ఆ యుద్ధంలో తన చిన్న సైన్యంతో మహామృద్ధి మక్కాపెద్ద సైన్యాన్ని ఓడించి తన మతాభిప్రాణికి మొదటి మెట్టు ఏర్పరచుకొన్నాడు.

ఈ ఇరుపక్కలకు ఇంకో యుద్ధం మార్పి 19, 625 న ‘యుహుద్’ పర్వత (Mount Uhud) పొంతంలో జరిగింది. ఇందులో హిందువైన ‘అబు సుఫ్యాన్ హర్బ్’ (Abu Sufyan ibn Harb; 560-650) అధ్వర్యంలో అధికంగా ఉన్న మక్కాసైన్యం మహామృద్ధి సైన్యాన్ని చిత్తుగా ఓడించింది. ఈ అబు భార్యాపేరు ‘హింద్’. ఈమె కూతురు మహామృద్ధి భార్యలలో ఒకరు. తరువాత మరోయుద్ధం 627 మార్పి 31 నుండి ఏప్రిల్ 14వరకు జరిగింది. ఈయుద్ధంలో మహామృద్ధి మక్కా సైన్యాన్ని పూర్తిగా ఓడించాడు. అబుకి సహాయంచేసిన ‘బాను-బ్రౌజా’ యూదు పురుష సైనికులకు శిరచేదన చేసి, వారి భార్యలను, ఇతర స్త్రీలను బానిసలుగా చేశాడు. ఈ విజయంతో మహామృద్ధి తన క్రొత్తమతానికి అరేబియా అంతటా గట్టి పునాది చేశాడు. అబు చివరకు మహామృద్ధి అనుయాయుడు. ఈయున కొడుకు ‘మువైయ్’ (Muawiyah I) ‘ఉమయ్యాద్’ వంశానికి మూలపురుషుడు. ఈ వంశస్తులే 661 నుండి 750 వరకు భార్యలు అఱు అప్పటి మహాదీయ ప్రపంచాన్ని ఏలారు. మక్కాని జయించినప్పుడే మహామృద్ధి మేహిశ్వరాలయాన్ని ముట్టడించి స్వాధీనంచేసుకొన్నాడు. వెంటనే ఇతర మతస్తులు ఎవరూ ప్రవేశించ గూడడని శాసించాడు. ఈ శాసనానికి గుర్తుగా ఒక సైన్యబోర్డు (sign board) మక్కాకు కొన్ని మైళ్ళదూరంలో ఇప్పటికీ ఉంది. ఈ ఆలయాన్ని తిరిగి ఎవరూ, ముఖ్యంగా హిందువులు, తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోకుండా తీసుకున్న ముందు జాగ్రత్తలలో ఇది ఒకటి!

మేహిశ్వరాలయం కాబాగా మారిన తరువాత జరిగిన మార్పులు ఏమిటి?

మహామృద్ధి మేహిశ్వరాలయాన్ని స్వాధీనం చేసుకున్న వెంటనే అంతవరకు ఉన్న 360 దేశుళ్ళ విగహిలలో కొన్నిటిని పూర్తిగా ధ్వంసం చేశాడు. మిగతావి భూమిలోపల పాతిపెట్టబడ్డాయి. అక్కడున్న హిందూప్రజలను, ఇతర మతస్తులను తన మతంలోకి మార్చివేశాడు. కాని ఆయనకు, ఆయన కుటుంబానికి, బంధువులకు, పూర్యీకులకు అందరి దేశుళ్ళకంటే, శివుడంటే పరమ భక్తి, ఆరాధ్యదైవం. అందువల్ల మహామృద్ధి శివలింగాన్ని (నల్లరాయిని) మాత్రం ధ్వంసంచేయలేదు. కాని దానిని పెకలించి ఇప్పుడు కాబాలోఉన్న ప్రదేశంలో ప్రతిష్టించాడు. ప్రతిష్టించే ముందు లింగాన్ని ఒకసారిఎత్తి, మహామృద్ధి, ఆయన అనుచరులందరు ముద్దు పెట్టుకొన్నారు. అలా చేసినవారిలో 634 నుండి 644 వరకు రెండవ భారీఫాగా ఉన్న ఉమర్ ఇస్లామీకు బుభారి ఒకరు.

అప్పుడే మహామృద్ధి హిందువుల సాంప్రదాయం ప్రకారం కాబా చుట్టూ ఏడుసార్లు ప్రదక్షిణ చేయాలని ఆదేశించాడు. ఈ ఆచారం ఇప్పటికీ కొనసాగుతూనే ఉంది. 9వ శతాబ్దంలో కొంతమంది మహాదీయులు నల్లరాయి (శివలింగం)ని ఏడు ముక్కలుగా చేసి, చివరకు మేకులు కొట్టి, వెండితీగలతో కట్టి అతికించేశారు. ఈ అతుకుల శివలింగాన్ని నల్లటి ముసుగుకప్పి ఎవరూ దానిని తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోటానికి వీలులేకుండా కాబాలో ఆగ్నేయమూల భూమికి సగమే కనపడేటట్లు పాతిపెట్టారు.

క్రొత్తమతాన్ని ప్రారంభించినప్పుడు మహామృద్ద హిందూమత సంస్కృతి నుంచి అనేక అంశాలను, పద్ధతులను, ఆచారాలను తనమతంలో ప్రవేశపెట్టాడు. ఈ కారణంగానే చాలా పదాలు, వాక్యాలు మారిపోయాయి. ఆచారాలలో ముఖ్యమైనవి శివుని తలమీద ఉన్నట్టే, కాబా శిఖరంమీద అర్థచంద్రాకారంలో నెలవంక, గంగ జలధార ఉండటం. దీనినుండి పడే నీటిని గంగాజలం లాగానే పవిత్రంగా భావించడం. అలాగే, మక్కల మసీదును దర్శించుకొనే ముందు యాత్రికులు తల, గడ్డం పూర్తి ముండనం చేయించుకోవాలి; రెండు కుట్టులేని, స్వచ్ఛమైన తెల్లటి వస్తూలను--ఒకటి నడుము చుట్టూ, రెండవది భుజం మీద--ధరించాలి. ఈ రెండు సాంప్రదాయాలను హిందువులు అనాదిగా పాటిస్తున్నారు. మహేశ్వరాలయ దర్శనం ఎంత పుణ్యమని అప్పటి ప్రజలు భావించారో, కాబాని దర్శించితే అంతే పుణ్యం వస్తుందని మహామృద్ద శాసించాడు. ఇలాంటి సారూప్యతలు ఇంకా ఎన్నో ఉన్నాయి.

ఈ సారూప్యతలను తెలుసుకున్న షాజహాన్ పెద్ద కుమారుడు 'దారా షిక్' ఉపనిషత్తులను అధ్యయనంచేసి ప్రభావితుడై, తరువాత 1656-59 లో వాటిని పర్సియన్ భాషలోకి అనువాదం చేయించాడు. 'Sirr-e-Akbar (The Great Mystery)' అనే పేరుతో ఉన్న ఈ పుస్తకంలో దారా ఇలా ల్రాశాడు. "పరిశోధనల ద్వారా నేను క్రమేణా తెలుసుకొని నిర్ధారించుకున్నదేమంటే - అనేక దైవ సంబంధమైన పుస్తకాలను మానవులకు ఇవ్వటానికి వేల ఏళ్ళకు ముందే, దేవుడు, పూర్వకాలపు బుషులద్వారా బుగ్గ, సామ, యజర్, అధర్య వేదాలను హిందువులకు ఇచ్చాడు. ఒక్క వేదం ఒక విజ్ఞానభాషి... దైవానుగ్రహ సబంధితమైనవి, ఏకేళ్లరవాదాన్ని బలపరచే ఉపనిషత్తులలోని విషయాలు నిజానికి ఖురాన్ లో తెరమరుగున దాగిన సూచనలు, గుర్తులు, ఉదాహరణలు, అనులిథితాలే."

మహామృదీయ మతం మీద ఇతర మతాల ప్రభావం ఉందా?

మహామృదీయ మతం పుట్టుకు హిందూమతం మూలమైనా, యూదు (Judaism), క్రైస్తవ (Christianity) మతాల ప్రభావం అధికంగానే ఉంది. ఈమతాల ప్రభావం మహామృద్ద అనంతరం అధికంగా పడింది. అదికూడా ఒకప్పటి యూదు, క్రైస్తవులవల్లే జరిగింది. 'అబహాం' ఈ రెండిటికి కాదు, మహామృదీయ మతానికి కూడా మూలపురుషుడే మహామృదీయులు కేవలం అబహాం మతధర్మాన్నే ఆచరిస్తారు. కానీ మార్గాలు వేరు. ఈయనను మహామృదీయులు 'ఇబ్రీహాం' అని పిలుస్తారు; 'హనీఫ్' అని కూడా అంటారు. యూదు, క్రైస్తవ మతాలకు చెందని అరేబియన్ ఏకేళ్లర (దేముడు ఒక్కడే) సిద్ధాంతవాదులను హనీఫ్లు అని అంటారు.

మహామృదీయుల అభిప్రాయం యూదు, క్రైస్తవ మతాలకంటే తమ మతం ముందు అంకురించింది; తమ దేముడు, అంటే 'అల్లా' తన సందేశాలను, బోధనలను మొదట ఇబ్రీహంకు ఇచ్చాడు; ఆయన ఇస్మాయిల్ (యూదులకు Ishmael)కు, ఈయన 'ఇషాక్' (యూదులకు Isaac)కు ఇస్తే, అది యాకూబ్ (యూదులకు Jacob) పొందాడు; ఈయన 'అల్-అస్బత్' (Al-Asbat) అనే అరేబియన్ తెగవారికి ఇస్తే వారినుంచి 'మూసా' (యూదులకు Moses) పొందితే, దానిని తరువాత వచ్చిన 'ఈశా' (క్రైస్తవులకు Jesus)కు లభించింది; వీరందరూ ప్రవక్తలే; ఇవి చివరకు మహామృదుకు చేరాయి; ఈయనే ఆఖరి ప్రవక్త. అల్లాకు 'అమిత దయాతువు', 'అమిత కరుణా మయుడు', 'మేటి న్యాయ నిర్దేశ' లాంటివి 99 బిరుదులున్నాయి.

మొదట వచ్చిన ప్రవక్తలందరూ ఈ దైవమతంలోని స్వచ్ఛతను కాపాడకుండా, కాలుక్రమేణా అందులోకి అపస్వరాలు, ఉల్లంఘనలు, వింత పోకడలు ప్రవేశం కల్పించారు. అందువల్ల దేముడు (అల్లా) తన నిజమైన దూతగా మహామృదుని పంపించి మానవ వ్యక్తిగత, సమిష్టి జీవనానికి అవసరమైన అజరామములైన సిద్ధాంతాలను ప్రచారం చేయించాడని మహామృదీయుల అభిప్రాయం!

మహామృదీయ గ్రంథాలు ఏవి?

ఇస్లాం మత ముఖ్య గ్రంథాలు ఖురాన్, ‘హాదిత్’లు, ఖురాన్లో ప్రధాన అవధూత ‘జిబ్రిల్యేల్’ (Jibreel; యూదులకు Gabriel) మహామృద్దీకు 23 ఏళ్ళకాలంలో అనేక సమయాల్లో అంచలంచలుగా తెలియజేసిన సందేశాలన్నీ పొందుపరచబడ్డాయి. ప్రాయటం రాని మహామృద్దీ తన అనుచరులకు ఖురాన్ని నిత్యం పఠిస్తూ, ఇతరులకు అందులోని సూత్రాలను బోధించమని ఆదేశించాడు. కాని అధికులు నిరక్షరాస్యులైనందువల్ల తాను వైదీలుగా బంధించిన హిందూ, యూదు, కైస్తవ పండితులను వారికి వార్యుటం నేర్పాలని ఆదేశించాడు.

ఈ విధంగా ఇతర మతశ్సులను ఈ కొత్తమతంలోకి మార్పటం జరిగింది.

632 సంవత్సరంవరకు ఖురాన్ సిద్దాంతాలు, సూక్తులు ఈత ఆకులు, పలకరాశ్యు, ఎముకల మీద వార్యుబడ్డాయి. మొదటి ఖురాన్ నకలు 633లో తయారైనా, ప్రస్తుతపు గ్రంథం మాత్రం 653లో ‘ఉత్తమాన్ ఫాన్’ మూడవ ఖాలిఫా (644-656) హాయాంలో వచ్చింది. ఆరబీక్లో వార్యుబడిన ఈగ్రంధంలో 114 అధ్యాయాలు, 6,236 పద్యాలున్నాయి. ఈఅధ్యాయాలలో మక్కా, మదీనాలకు సంబంధించిన విభాగాలున్నాయి. వీటిల్లో కొంతమేర యూదు-కైస్తవ గ్రంధాలైన ‘తోరా’(Torah) ‘న్యూట్స్టమెంట్’ (New Testament) విషయాలేగాక, భక్తి, సాహిత్యం (Apocrypha, Midrash) గురించినవి కూడా ఉన్నాయి.

మహాదీయులకు రెండవ గ్రంధమైన ‘హాదిత్’ 650 ప్రాంతంలో కోడికరించబడింది. మహామృద్దీ బోధనలు, ఖురాన్నని అవగతం చేసుకోటానికి ఆయన అనుయాయులు, ఇతర మతపైద్దలు ప్రాసిన వ్యాఖ్యానాలు ఉన్నాయి. హాదిత్ను మూడుగా విఫ్ఫజించారు. ఇవి: నిజమైనవి (అసలైనవి; Shaih; genuine), సముచితమైనవి (Hasan: good/fair), బలహీనమైనవి (Da'if; weak). 10వ శతాబ్దిం వచ్చేసరికి హాదిత్లో చాలా విభాగాలు వచ్చాయి. వీటిల్లో ‘సున్నీ’ శాఖ 6 రకాలను (Al-Bukhari 870 లో; Muslim b. al-Hajjaj, 875; Ibn Maja, 886; Abu Da'ud, 888; and Al-Nasa'i, 915) అసలైనవిగా గుర్తించింది. ‘పియూ’ శాఖ మాత్రం వాటి ప్రత్యామ్రాయ గ్రంధాలే అసలైనవని నిర్ణారించింది. ఈ రెండిటితోపాటు, మహామృద్దీ జీవిత చరిత్ర, ఇస్లామిక్ న్యాయశాస్త్రం కూడా ముఖ్యమైనవే.

ఇస్లాంలోని ఆధ్యాత్మిక సిద్దాంతాలు, సూత్రాలు ఏమిటి?

దైవజనితమైన ముఖ్య సందేశం ఖురాన్లో ఇలా ఉంది. ”ప్రస్తుత జన్మ ఒక పరీక్ష; జన్మానంతరం అనేది సత్యం; అందువల్ల ఈజన్మలో చేసినపనుల ఫలితం వచ్చేజన్మమీద పడుతుంది.” ఈ సిద్దాంతం గురించి హిందూమతం కొన్నివేల ఏళ్ళకితమే చెప్పింది కదూ? మహాదీయుల నమ్మకం ప్రకారం దేముడు ఈభామి మీదకు రాడు. ఆయన తన సందేశాలను దూతుల (ప్రవక్తల) ద్వారానే పంపుతాడు.

ఇస్లాంలోని ముఖ్య సూత్రం ప్రకారం మానవ మూర్తి (human personality)లో ఉన్న ‘అత్మ’ (Self)తో మితితమై ఉంది. ఈ ఆత్మ శరీరంలోని భాగం కాదు కాబట్టి అది భౌతిక నియమాలకు అతీతం; చాపుతో సంబంధంలేదు. కాని మానవ పరిమాణాత్మక ప్రక్రియ (evolutionary process)లో ‘అత్మ’ ఉన్నత స్థితిలో ఉండాలంటే దానిని జాగ్రత్తగా పోషించాలి. ఇది ‘అల్లా’ మానవాలికి ఇచ్చిన ‘Al-Anbiyyâ’ ద్వారానే సాధ్యమవుతుంది. ఆత్మను మెరుగు పరచుకోటానికి అల్లాను, ఆయన ‘Amr’ లోఇచ్చిన సందేశాన్ని నమ్మాలి. దానికి హద్దుమీరిన స్వేచ్ఛ ఉండడు. కాని దానిఉనికి దైవనియమాలకు లోబడే ఉంటుంది. ఈ ‘అమర్’ పరిమాణాత్మక ప్రక్రియకు దారి చూపుతుంది.

"మరణం జీవితానికి అంతం కాదు. ఇది ఇంకొక క్రొత్త జీవితానికి మార్గం. చావువల్ల నీరూపం మారుతుంది. అది నీకు తెలియదు. అందువల్ల నీవు దాన్ని గురించి ఎందుకు ఆలోచించవు? మరణించినప్పుడు అల్లా ఆత్మను స్థంబింప చేస్తాడు. తరువాత జన్మించే వ్యక్తిలో ప్రవేశపెట్టేవరకు ఆత్మను జాగ్రదాపస్థలో (state of sleep) ఉంచుతాడు." అని ఖురాన్ (Sura 56:61:63) చెప్పింది.

అల్లాకు సర్వం అర్ధించుకొనేవారికి బహుమతిగా ఆయన స్వర్గంలో స్థానం కల్పిస్తాడు. కాని, పాపం చేసినవారిని, తనను ధిక్కరించినవారిని నరకానికి పంపి, అగ్నిశిఖలకు ఆపుతి చేస్తాడు. ఈ శిక్ష తీవ్రత చేసిన పాపాన్నిబట్టి ఉంటుంది. స్వర్గంలో కూడా అనేక అంతస్తులున్నాయి. అన్నిటికంటే పైలంతస్తు సత్తవర్తనులకే దక్కుతుంది. ఈకోవకు చెందినవారిలో ప్రవక్తలు, మృతవీరులు (martyrs), అనాధలను ఆదుకొనేవారు, ఎప్పుడూ అబద్ధం ఆడనివారు అతిముఖ్యులు. అల్లాను పూర్తిగా నమ్మినా, పాపపు మార్గాన నడిచేవారు ముందు శిక్ష అనుభవించిగాని స్వర్గానికి వెళ్తారు. ఆయననుగాక వేరే దేముళ్లను ఆరాధిస్తే మాత్రం వాళ్లు శాశ్వతంగా నరకంలోనే ఉండిపోతారు. అల్లా ఎడల రశష్టూతంమైనా నమ్మకండంటే, కొంతకాలానికి వారు స్వర్గానికి వెళ్తారు. స్వర్గానికి వెళ్లిన వారందరూ శాశ్వతంగా అక్కడే ఉండిపోతారు.

మతం మారే పురుషులు మరణ శిక్షార్పులు. కాని మూడు రోజుల్లో తిరిగివేస్తే ఈ శిక్ష రద్దుపుతుంది. స్త్రీలకు జైలు శిక్షతోపాటు ఇస్లాంకు తిరిగి వచ్చేవరకు మూడురోజులకొకసారి కొరడా దెబ్బలు. కాని ఖురాన్లోని సురా 2.256లో ఇలాంంది: "మతం విషయంలో బలవంతంలేదు. కాని ఇతరమతాలలోఉన్న వక్రమార్గానికి బదులు ఇస్లాంలో సరిఅయినదారి, సుస్పష్టత ఉంటాయి." మహామృద్ధ తరువాత వచ్చిన 'ఉమ్మాయద' ఖాలీఫాలు (661 నుండి 750 వరకు) తమమతంలోకి ఇతరమతాలవారిని మార్పుటానికి వారిమీద 'తలపన్న' (jizya) విధించారు. వారు మహామృద్ధీయులకు 5 అదేశాలు ఇచ్చారు. అవి: "ఖురాన్, పాదిత్ పరనం; రోజుకు అయిదుసార్లు ప్రార్థనలు (నమాజులు) చేయటం; పేదలకు దానం చేయటం; రంజాన్ నెలలో ఉపవాసం చేయటం; మక్కలు తీర్థయాత చేయటం."

వైష్ణవముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్టి శివాజీరావు

11

ఈ భూమండలంలో అద్వాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బ్రిటిష్ మనదేశాన్ని కబించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్సుత్య చరితగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

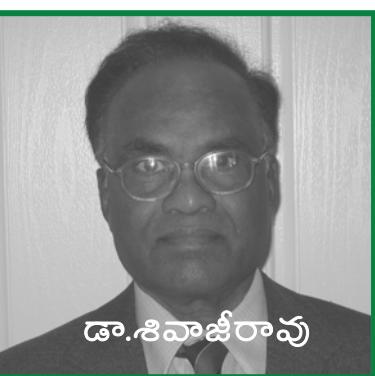
ధారావహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ..!!

హిందూమతం ఇతరమతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది?

మహ్మదీయ మతం-3

ఇస్లాంలోని శాఖలు ఏవి?

ఇస్లాంలో రెండు ముఖ్య శాఖలున్నాయి. అవి: సున్నీ, షియా. ప్రపంచ మహాముదీయ జనభాలో 80శాతం సున్నీకి చెందిన వారయితే, కేవలం 12శాతం మాత్రం షియాలు. భారతదేశం, ఇండోనేషియా, పాకిస్తాన్, బంగార్డెం, ఈజిప్ట్, సౌది అరేబియాలలో అత్యధికులు సున్నీలయితే, ఇరాన్, ఇరాక్లలో షియాలు అధిక సంఖ్యలో ఉన్నారు.

డా. శివాజీరావు

632లో మహాముదీకు అంతిమ సంస్కారం జరిగేముందు ఆయన మామ 'అబు బకర్' (Abu Bakr; 573-634) ఇద్దరు మదీనా నాయకులు ఉమర్ అల్-ఖత్టబ్ (Umar ibn al-Khattab) అబు ఉబైదా (Abu Ubayda) సహాయంతో ప్రవక్తకు మొదటి ఉత్తరాదికారి (ఖలీఫా)గా నియమించ బడ్డాడు. కేవలం 2ఏళ్ళే పదవిలోఉన్న ఆయన వ్యతిరేకులు తీవ్రమధ్యంతరం తెలిపారు. కానీ మూడవ ఖలీఫా

‘ఉత్తమన్’(Uthaman) హత్య గావించబడినప్పుడు మదీనా వాసులు 656 లో మహామృద్ అల్లడు (‘ఫాతిమా జాహ్రా-Fatima Zahra –కు భర్త’ (Alī ibn Abī Ṭālib; 599-661)ని నాలుగవ ఖలీఫాగా నియమించారు. ఆలీవర్ధం ప్రకారం మహామృద్ తన వారసునిగా ఆలీనే మొదట నియమించాడు. 661లో ఈయనకూడా హత్యకు గురిలయ్యాడు. అప్పటికే విభేదాలతో నిండిన్న ఈకొత్త మతం సున్ని, పియా శాఖలుగా చేలిపోయింది.

సున్నీ శాఖ: సాంప్రదాయక శాఖగా గుర్తించబడిన సున్నిని అరబిక్లో ‘అహల్ అన్ సున్నా వాల్-జమాహ’ (Ahl as Sunnah Wa'l-Jamā'ah) అంటారు. ఈశాఖవారు ప్రవక్త మహామృద్ బోధనలు చర్యలను, సూచించిన మార్గాన్ని అనుసరిస్తారు. వీరు ఖురాన్ కి సర్వోత్ముష్టమైన సాధికారతణందని భావిస్తారు. సున్నిలో నాలుగు ఉపశాఖలున్నాయి. అవి: ‘హనాఫి’, ‘మాలికి’, ‘షఫీ’, ‘హంబాల్. ఈనాలుగు ఒకే సిద్ధాంతాలను నమ్మినా, వాటిని ఆచరించటంలోనూ, సాంప్రదాయాలు పాటించటంలోనూ కొన్ని తేడాలున్నాయి.

ఇరాక్లోని ‘కుఫా’ లోజన్నించిన ‘అబు హనిఫా’ (Abu Hanifah) 750లో ఈశాఖను స్థాపించాడు. ఈఉపశాఖవారు భారత్, పాకిస్తాన్ బంగ్లాదేశ్, అఫ్ఘానిస్తాన్, మధ్యాసియా, దక్కిణ రష్యా, ఇరాక్, టర్కీ బిట్టన్ జర్మనీ దేశాలలో అధికంగా ఉన్నారు. షుమారు 780లో మదీనా వాసి ‘మాలిక్ ఇబిన్ అనాస్’ (Malik ibn Anas) ప్రారంభించిన మాలికి ఉపశాఖను అనుసరించేవారు ఆఫ్రికాలో ఉన్నారు. 810లో స్థాపించబడిన షఫీ ఉపశాఖకు ఆద్యాడు ‘Muhammad ibn Idris ash-Shafi'i. షఫీ మార్గంలో నడిచేవారిలో అధికులు ఇండోనీసియా, మలేసియా, సింగపూర్, సామాలియా, జోర్డాన్, తెబనాన్, సిరియా, పాలస్తినా, యెమెన్, ఖుర్రులున్న ప్రాంతాలలో ఉన్నారు. 840 ప్రాంతంలో బాగ్దాద్ వాసి Ahmad bin Hanbal ప్రారంభించిన హంబాల్ ఉప శాఖస్తలు ముఖ్యంగా అరేబియన్ దీపకల్పం (Arabian Peninsula)లో ఉన్నారు.

పియా శాఖ: సున్ని తరువాత పెద్దది పియా శాఖ (Shi'a). ఈ ‘పియా’ పదం ‘Shī'atu 'Alī’ (ఆలీ అనుయాయులు) నుండి వచ్చింది. ఈశాఖకుకూడా ఖురాన్లోని బోధనలు మహామృద్ సందేశాలే పునాది. అంతేగాక ఇస్లామిక్ న్యాయసూత్రాలను వ్యాఖ్యా నిస్తూ, వాటిల్లో అంతర్లీనంగాఉన్న మహాత్మరమైన, రహస్యాలతో నిండిన విషయాలకు అర్థాలను పియాల్లో విశదికరించారు. పియాశాఖలో మాత్రం మహామృద్ కుటుంబంలోని సభ్యులు (మహామృద్, ఫాతిమా, ఆలీ, హసన్, హసన్ మాత్రం), ఫాతిమా-ఆలీ వంశంలోని వారసులు (ముఖ్యంగా పురుషులు), కొంతమంది ‘ఇమాం’ లు (Imams), ఇస్లాం నాయకులు, అందులోనూ ప్రముఖంగా మనీదులలో ప్రార్థనలు జరిపించేవారు మాత్రమే ఆధ్యాత్మిక, రాజకీయ పాక్షులుగలవారుగా గుర్తించబడ్డారు. పియాలు అత్యధికంగా ఇరాన్లో (అచ్చటి మహామృదీయులలో 90-95 శాతం) ఉన్నారు. ఆతరువాత ఇరాక్ (60-65శాతం), పాకిస్తాన్, భారత్ (12-13శాతం) లలో ఉన్నారు.

పియాలోకూడా ఉపశాఖలున్నాయి. వీటిల్లో అతిపెద్దది వాడుకలో Twelver అనబడే Imami Shi'a Islam. ఈపదానికి మూలం దైవాంశసంభూతులైన 12మంది Imams. వీరిలో ప్రధమ ఇమాం ‘ఆలీ’. ఫాతిమా-ఆలీ వంశంలో పుట్టిన పురుషులే ఇమాంలు. వీరిలో ప్రతి ఇమాం అంతకు ముందున్న ఇమాం పుతుడే 12వ ఇమాం ‘Muhammad al-Mahdi’. ఈయన ఎక్కడో దగిఉన్నాడు. న్యాయాన్ని నెలకొల్పటానికి భవిష్యత్తులో ఎప్పుడో ఒకరోజు ఈలోకంలోకి వస్తాడు. ఈ ఉపశాఖస్తలు ఇరాన్లో అధికసంఖ్యలో ఉన్నారు.

రెండవపెద్ద పియా ఉపశాఖ ‘ఇస్మాయిలి’ (Ismā'īlī). ఈవర్గం వారు 6వ పియా ఇమాం Ja'far al-Sadiq (Muhammad) కొడుకు Isma'il ibn Ja'far (721-755) మాత్రమే దైవాంశ సంభాతుడిగా గుర్తించబడ్డాడు. ఆలీ చిన్నకొడుకు ‘హుసైన్’ (Hussein) 680లో సున్నిలచేత ఇరాక్లోని కార్యాలాలో హత్య గావించబడ్డాడు. ఈయన జ్ఞాపకార్థం ప్రతి ఏడాది ఇస్లామిక్ నెలలో పదవ రోజున ఇస్మాయిలి-పియాలు ‘ముహర్రం’ పండుగ జరుపుకుంటారు.

భారతావనిలో ఇస్మాయిలీలో ‘ఫోజా’, ‘బోహో’ అనే రెండు వర్గాలు న్నాయి. ఫోజా కూడా కొన్ని తెగలుగా చీలిపోయింది. ఒక తెగకు ఆధ్యాత్మిక నాయకుడు ‘అఘూభాన్’. బోహో అనే పదం గుబరాతీ ‘వోహోర్వు’, ‘వ్యవహర’ (వ్యాపారం) నుంచి వచ్చింది. విరందరూ 11వ శతాబ్దంవరకు హిందువులే. ఇంకోక తెగ ఆరబ్-పర్సియన్ వారసులైన ‘నుబావత్’లు. మరొక తెగ ‘మోఫిల్’ (Mophilla) కు చెందిన వారు. వీరు కేరళలో స్థిరపడిన ఆరబ్ వర్తకుల వంశస్థులు. అలాగే పతాన్లు దైర్యానికి, నమ్రకానికి పేరొందిన ఆఫ్ఘణిస్తాన్ నుంచివచ్చి స్థిరపడిన మహామృదీయ వంశికులు. పతాన్ అనేది ఒక్క మంగోల్, టర్కీష్ పాలకులకు, నాయకులకు, సేనాధిపతులకే పరిమితమైన బిరుదు. ఈరోజుల్లో ముస్లింలలో చాలామంది వారి పేర్లు చివర ఖాన్ అని పెట్టుకుంటున్నారు. కాని ప్రతి ‘ఖాన్’ అసలు, సేసలైన పతాన్ కాకపోవచ్చు!

సుఫిజం శాఖ: 8వ శతాబ్దంలో ఒకప్పటి హిందువులైన ఇస్లాంమతస్తులు ఛాందస భావాలతో, నియంత్రణలేని భౌతికత్వం (materialism)తో, నిరంతర యుద్ధాలతో తలమునకలవుతున్నందువల్ల వారిలో ఆధ్యాత్మికత లోపించిందని వాపోయారు. అందువల్ల వారు ఒక క్రొత్త ఉరవడికి నాందిపలికారు. ప్రవక్త మహామృద్ అవినాశనమైన ఇస్లామిక్ సిద్ధాంతాన్ని బోధించినప్పుడు తన ఒకప్పటి హిందూ మతంలోఉన్న సర్వేశ్వర (pantheistic), ఏకేశ్వర (monistic) భావాల పెంపుదలకు అనుమతించాడు. ఆయన తన మతస్తులు దుష్ట ప్రపత్తి, మానసిక సంకుచిత్వంనుండి విముక్తి పొదాలనికూడా ఆదేశించాడు. కాని ఆయన మరణానంతరం ఛాందస అనుచరులు తమ మతధర్మశాస్త్రాన్ని Judeo-Christian దానికి అనుగుణంగా మలచుకున్నారు. చివరకు వేర్పాటువర్గం వారు తమ ఆధ్యాత్మికత్వప్రాతిర్పుకోటానికి ‘సుఫిజం’ శాఖకు అంకురార్పణ చేశారు. సుఫి ‘అంటే’ “స్వచ్ఛతకు పైన ‘Woo’ ని కుచ్చగా ధరించేవాడు.”

ఈ సుఫిజంలో సనాతనధర్మ వేదాంత పదచిహ్నాలు, ఛాయలు అధికంగానే ఉన్నాయి. వీటిల్లో ముఖ్యమైనవి ఆత్మ, భక్తి, యోగ. విటితోపాటు బోధ్య, పారిశీక (జొరాఫ్షియన్), క్రైస్తవమతాల ప్రభావంకూడాఉన్నా, అది చాలా స్వల్పమే. ఈ శాఖ ముఖ్యసిద్ధాంతం ప్రకారం దేముడు ఒక్కడే; ఆయనకు అన్ని ఉన్నాయి, అలాగే ఏమీలేవు కూడా; నీ మనస్సులోనే దేముడుంటాడు; దేముడిని నిజంగా ప్రేమించాలంటే తోటిమనిపిని, ప్రతిపాణిని ప్రేమించాలి; దైవజ్ఞులేనిదే ఏదీ జనించదు, చివరకు మానవుడు కూడా; మంచి, చెడూ దేముడినుండే సంకమిస్తాయి; జీవితం ఒక భ్రమ; జీవితంలోని అసలునిజం దాని తదనంతరం మోక్షసాధన ద్వారానే విశదమవుతుంది.

మార్కిన్ లింగ్ అనే యూరోపియన్ సుఫి ఇలాఅన్నాడు. ”పొజహోన్ కొడుకు, ప్రముఖ సుఫి ‘దారా పీకో’ చెప్పినట్లు సుఫిజం అద్వైత వేదాంతం రెండూ ఒక్కటే! పరిభ్రాష్టలో మాత్రమే సూక్షంగా తేడాలున్నాయి. ఈ దారాపీకోయే ఉపనిషత్తులతో పాటు భగవదీత, యోగవశిష్ట లను పర్మియన్లోకి తర్వమాచేయటానికి కారణభూతుడయ్యాడు.

సుఫిశాఖలోని shieks హిందూమతంలో గురువులులాంటివారు. సుఫిలు హిందువులలాగా కర్కుండలలో దేముడిని ఆవహన చేస్తారు. హిందువులు మంత్రాలు బిగ్గరగాజపిస్తే, వీరు నిశ్శబ్దంగా జపిస్తారు. హిందూమతంలోని సర్వేశ్వర, ఏకేశ్వరభావాలు ఈశాఖలో

పరోక్షంగా ఉన్నాయి. శతాబ్దాలుగా సుఫీ మార్పికవాదులకు (mystics), వారి వ్యతిరేకులకు ఘుర్చుణలు జరుగుతూనేడున్నాయి. ఈఘుర్చుణ లలో సౌదీలరేబియా, ఇరాన్లో సుఫీలను హింసించి, ఉచ్చకోతకు గురిచేశారు. దీనికి ముఖ్యకారణం హిందూ, బౌద్ధమతాలప్రభావం ఈసుఫీజం మీద పడిందనే వ్యతిరేక భావానే! ప్రస్తుతం ఈశాఖవారు భారతావని, పాకిస్తాన్, బంగాదేశ్, టర్కీ, ఈజిప్ట్, సిరియాలలో ఉన్నారు. భారతావనిలో సుఫీలు మొట్టమొదట ఆఫ్సనిస్తాన్లోని ఘుజ్జనీ నుండివచ్చిన మహామృద్ (ఘుజ్జనీ మహామృద్) సైన్యంతో కలిసి 1001వ సంవత్సరంలో ప్రవేశించారు. ప్రతి దండయాత్రలోనూ అనేకమంది ప్రవేశిస్తూ వచ్చారు.

తరువాత 1175నుండి ఆఫ్సనిస్తాన్లోని ఘోరీ నుండి దండెత్తివచ్చిన ఘహబుద్దిన్ మహామృద్ గోరి (ఘోరీ మహామృద్)తో పాటు సుఫీలు విస్తుతంగా ప్రవేశించారు. వారిలో ముఖ్యుడు ‘ సయ్యద్ మహామృద్ మొయినుద్దిన్ చిష్టి ’. ఈ సుఫీలందరు మొదట పంజాబ్చేరి క్రమక్రమంగా బెంగాల్తోసహి ఉత్తరాపథమంతటా వ్యాపించి అమాయకులైన హిందువులను భయ పెట్టి, ప్రలోభాలు చూపి ఇస్లాంమతంలోకి మార్పిచేశారు. 14-15వ శతాబ్దాలలో సుఫీలతోపాటు ఇస్లాయిల్ పియాలు ‘అలీ’ని విష్ణువు 10వ అవతారమనే నమ్మకం హిందువులలో కలిగించే ప్రయత్నం చేశారు. అంతేగాక, మహామృద్, యాడం (కైప్పుల ఆదిపురుషుడు Adam) బిహ్సా, శివుని రూపాలే అని కూడా ప్రచారం చేశారు. జన్మత్త హిందువైన కబీర్ (1440-1518) సుఫీగా మారినవారిలో ఒకడు.

మహామృదీయ మతానికి భారతావని ఎలావెన్నముకగానిలిచి, దానిలభిష్టాకి తోడ్పడింది?

మహామృద్ తన క్రొత్తమతానికి అంకురార్జుణచేసి మహేశ్వరాలయాన్ని మక్కామసీదుగా మార్పినప్పటినుంచి భారతప్రజలు, సంపదే వెన్నముకగా నిలిచి దానిపురోభిష్టాకి అండగా నిలిచాయంటే అది ఏమాత్రం అతిశయోక్తికాదు.. ఈ విషయంగురించి క్రింద వివరిస్తాను.

సంపద: మహామృద్ మరణానంతరం ఆయన అనుచరులకు తమ నూతనమతం ఆర్థికంగా నిలద్వార్కుని త్యరగా వాప్తిచెందాలంటే భారతసంపదను స్వంతం చేసుకోవాలనుకున్నారు. వారిదృష్టిలో భారతదేశంలో ”....ముత్యాలు నదులలాగా ప్రవేశాన్తాయి; కెంపులపర్యాతాలు న్నాయి; చెట్లన్నీపరిమళాలను వెడజల్లుతాయి....” వారి మొదటి దండయాత్ర 636లో పశ్చిమతీరానడ్నను ‘ధానే’(ముంబాయి దగ్గర)తో మొదలైంది. అప్పటినుండి 711వరకు 14 దండయాత్రలలో ఒక్కసారిమాత్రమే సఫలమైంది. అది 653లో హిందూరాజ్యమైన ‘Zabul’ (ఇష్టటి Kabul) జయించి స్వల్పకాలం కప్పం విధించినప్పుడు. 712 లో బాగ్దానుండి ఇక్కాల్ ఖాసిం పశ్చిమదిశంగావెళ్లి సింధూ తీరాన ఉన్న హిందూరాజ్యం ‘దేబాల్’ మీదదండెత్తి 200,000 dirhams విలువగల సంపదను దోచుకుని బాగ్దాద్ గవర్నర్తో ఉన్న ఒప్పందం ప్రకారం ఇవ్వాలసిన దానికంటే రెట్టింపు, అంటే 120,000 dirhams, ఇచ్చాడు. ఈ ధనంతో ఇస్లాంలో ఖలీఫా సాంప్రదాయం చాలాకాలం నిలబడింది. ఆతరువాత మూడు శతాబ్దాలలో అనేక చిరుదండయాత్రలు జరిగినా దేశానికి నష్టమేమీ జరగలేదు.

క్రి.శ. 1000వ సంవత్సరంనాటికి భారతావని ప్రపంచంలో సాటిలేని అతిసంపన్న, శక్తివంతమైనదేశం. ఆర్థికపరిపుష్టితో, పరిశులతో, వ్యాపారాలతో తొళికిసలాడుతూ అనంతమైన ద్రవ్యానిధులతో తులతూగుతుగాణంది. అప్పటికి రెండువేల్పులనుండి అంతర్జాతీయ వాణిజ్యరంగంలో తనదే పైచేయిగా ఉంటూవచ్చింది. శాస్త్రవేత్తలు, పండితులు వివిధ శాస్త్ర, సాంకేతిక, కళారంగాలలో అసమానమైన ప్రతిభనుచూపుతూ అనేకక్రొత్తవిషయాలను కనుగొన్నారు. రాజులు, ధనికులు తమ సంపదను దైవకార్యాలకు వినియోగిస్తూ దేవాలయాలను

కట్టిస్తూ, పోషిస్తూ, బంగారపు విగహలతోనింపారు. వారి ఖజానాలలో బంగారం, వెండి, వజ్, వైధురాయలనిల్వలకు లెక్కేలేదు. అప్పుడే నిలదొక్కుంటున్న మహామృదీయ దేశాలు, రాజ్యాలకు ఈ భారత సంపదమీద కన్నపడింది. ఆనాయకులు పోటీపడుతూ 7 శతాబ్దాలపాటు భారతావనమీద దండెత్తి విధ్వంసం స్ఫోంచి అమూల్య సంపదను దోచుకువెళ్లారు. వీరిలో ముఖ్యమైన మహామృద్దులు తప్పించి అమూల్య సంపదను దోచుకువెళ్లారు.

1001-1026వరకు అలుపెరుగకుండా 17సార్లు దండయాత్రలుచేసిన ఘుణ్ణనీ మహామృద్దు. ఇతను స్వంతం చేసుకున్న ధనం విలువ సుమారు 300 million dirhams (3.75 billion rupees). 150 సంవత్సరాల తరువాత వచ్చిన ఘోరీనుండి వచ్చిన మహామృద్దు తన రాజ్యం సరిహద్దులను విస్తరించుకొని లెక్కకు అందనంత ధనాన్ని దోచుకువెళ్లాడు. 1323లో ఉలుగ్ భాన్ (మహామృద్దు తుఫ్ఫులభ్) కాకతీయరాజు ప్రతాపరుదుడిని ఓడించి నెలలతరబడి ఓరుగల్లు (Warangal)ని పూర్తిగా కొల్లగొట్టి గుట్టపు బండ్లమీద అంతలేని బంగారం, వజ్ వైధురాయలు, ముత్యాలను తరలించుకువెళ్లాడు. ఈవజ్ఞాలలో అతి ముఖ్యమైనది గోల్కొండ (Golconda) గనులనుండి వెలికి తీయబడిన ‘కోహినూర్’వజ్ం. ఈ ‘తెలుగువజ్ం’ అనేక చేతులుమారి చివరకు బ్రిటిష్ రాజీ మకుటంలో ప్రింటింగ్ చేసి ప్రింటింగ్ చేసింది!

1399లో ‘తైమూర్’ లెక్కకు అందనంత ధనిధులను ఏనుగులమీద మోయించి తీసుకువెళ్లాడు. వెళ్లేముందు 150,000 మంది హిందువులను చంపి వారి పురైలతో గోపురాలు (pyramids)కట్టించిన ఘునుడు ఈ మంగోల్నాయకుడు. 1739లో పర్సియా నుండి ‘నాదర్ పొ’ డిలీమీద దండెత్తి వేలాదిమందిని ఊచకోతకోసి మొఘుల్ ఖజానాలనుభాషిచేసి, రాజవంశికులను, ధనికులను హింసించి 100కోట్లు (ఒక బిలియన్) dirhams విలువగల సంపదతో పాటు స్వర్ద, వజ్ ఖచితమైన నెమిలి సింహసనం, కోహినూర్ వజ్ఞాన్ స్వంతంచేసుకున్నాడు. ఒక్క దండయాత్రలో ఇంత ధనదోహిడి జరగడం ప్రపంచచరిత్రలో ఇదే మొట్టమొదటిసారి. 1757లో ఆష్టన్ పొలకుడు అహ్వాద్ అబ్బాలీ థిల్లీ వచ్చి నాదర్ పొ మిగిల్చిన దానిని తుడిచిపెట్టి వెళ్లాడు. తిరుగుప్రయాణంలో వేలాది ఆవులనుచంపి వాటిరక్కంతో అమృతసర్లోఉన్న Golden Templeలోని సరోవరాన్ని నింపి మరీచెళ్లాడు! ఈ అబ్బాలీ దండయాత్రతో మొఘుల్ చరితముగిసి ఆంగ్లీయుల ప్రభావం త్వర త్వరగా పెరగటం మొదలయింది.

1206 నుండి విదేశి మహామృదీయులు భారతదేశంలోనే తిష్ఠపేశి రాజ్యాలనేర్చరచుకున్నారు. థిల్లీనుండి పాలించిన మహామృదీయ రాజవంశాలు ఇవి: బానిస్ ‘మామ్ముక్’ (1206-1290); ఖల్జి (1290-1320); తుఫ్ఫులభ్ (1320-1413); సయ్యద్ (1414-1451); లోధి (1451-1526); మొఘుల్-I (బాబర్-హామాయూన్; 1526-1540); సురి (1540-1555); మొఘుల్-II (హామాయూన్-చౌరంగ్జేబ్ (1555-1707); మొఘుల్-III (1707-1857). ఇవిగాక అనేకపొంతాలలో రాజ్యాలనేర్చరచుని దేశంలో అధిక భాగం బ్రిటిష్ వాళ్ళ ఆధిపత్యం మొదలయ్యేవరకు పాలించారు.

గుడి-మసీదు: 629లో ఇద్దరు మహామృద్దు అనుచరులు ‘మాలిక్ బిన్ దీనార్, మాలిక్ బిన్ హాబీబ్’లు ఉత్తర కేరళలో కొడగనల్లారు దగ్గర ఉన్న ‘మెథాలి’లోని 250ఎళ్ళ ‘అరథాళి’ (Arathali) హిందూ దేవాలయాన్ని ‘జమ్మామసీదు’ గా మర్చారు. ఇదే భారతదేశంలోని మొట్టమొదటి మసీదు, మహామృద్దు జీవితంలో మక్కల తరువాత మొదటిది కూడానూ!

ఆ రోజునుండి వేలాది హిందూ దేవాలయాలు, బోధ్యస్తుపాలు, విహారాలు కూలిపోయాయి. వాటిస్తానాలలో మసీదులు వెలిశాయి. అప్పటి ఇస్లాం చాందసులు హిందూదేశంనుండి విగహరాధన పూర్తిగా నిర్మాలించాలని కంకణం కట్టుకొన్నారు. ఉదాహరణకు 1010వ సంవత్సరంలో ఘుణ్ణనీ మహామృద్దు తానేశ్వర్మ ముట్టిడించినపుడు వేల ఏళ్ళనాటి శివలింగాన్ని ధ్వంసంచేసే ముందు భక్తులు

"మీము ప్రతి సంవత్సరం కష్టంకడతాం", దాన్ని వదలివేయమని ప్రాధీయపడ్డారు. అందుకు ఘుజ్ని నాయకుని సమాధానం: "నా దేవుని కృపతో ఇండియాలో విగహరాధనను సమూలంగా నిర్మాలించడలమక్కన్న నేను నా భర్తాన్ని కాదని దీనిని ఎలా విడిచిపెట్టను?"

Sultan of 'the sordid vice of avarice' గా పేరుగాంచిన ఈ ఘుజ్ని పాలకుడు 1024లో గుజరాత్లోని 'సోమనాథు' దేవాలయాన్ని ధ్వంసంచేసి, ఆ ప్రదేశంలో జరిపిన మారణపోమం ఇస్లాం చరితకారులకు కూడా వర్షణాతీతమైంది. ఆ గుడిలోని 15లడుగుల ఈశ్వర లింగాన్ని విడిచిచెడితే చాలా అధికమొత్తంలో నష్టపరిపోరం ఇస్తామని భక్తులు ప్రాధీయపడితే ఆతని సమాధానం: "పరిహరంకంటే నామత కీర్తి వైపుకే నేను మొగ్గు చూపుతాను; నా పునరుద్ధరణ (resurrection) రోజు నా దేముడు నన్న సమాధానంకారకు పిలుస్తాడు. పిలిచేముందు ఆయన ఇలా అంటాడు: 'పరమత విగహరాధకులకు అతిగొప్పదైన విగహన్ని అమ్మితే వచ్చే బంగారానికి ఆశపడిన ఆ మహామృద్ధ ఏడి, పిలవండి' అని అంటాడు. అప్పుడు నేను ఏమని సమాధానం చెపును?"

ఈ సోమనాథుని (శివుని) లింగాన్ని నాలుగు ముక్కలుచేసి ఆఫ్ఫనిస్తాన్ తీసుకువెళ్ళాడు. అందులో ఒకటి అచ్చటి మసీదు ప్రవేశ మార్గంలోనూ, వేరొకటి తన రాజబవనం సింహాయిరం ముందు భూమిపైన పెట్టించాడు. మిగతా రెండిటిని మక్కా, మదీనాలకు పంపించాడు. ఈగొప్ప పనికి అప్పటిఖలీఫా Al Kadir Bi-llah మెచ్చి ఇతనిని 'Kahfu-d-daulat wau-l Islam' (Guardian of the State and of Islam) అనే బిరుదుఇచ్చి సత్కరించాడు.

1018లో శ్రీకృష్ణుడి జన్మస్థలమైన మధురను కొల్లగొట్టి, ఆయన గుడికి నిప్పంటించి నేలమట్టంచేశాడు ఘుజీ. అంతకుముందు ఆ గుడిలోని బంగారంతో తయారుచేయబడి, వెలకట్లలేనన్న వజ్జాలతో పొదగబడి, 15లడుగుల ఎత్తుడన్న 5 ఎర్రటి విగహలను స్వాధీనం చేసుకుని "ఎంతో అనుభవమున్న శిల్పాలు, పనితనమున్న వారితో ఈగుడిని నిర్మించాలంటే 200 ఏళ్ళు, 100 మిలియన్ దిరహమ్ కావాలి" అని శేలవిచ్చాడు.

గుప్తరాజు బుద్ధగుప్త (r. 476-495) 490లో వారణాశిలో కట్టించిన విశ్వనాథ ఆలయాన్ని 1018లో ఘుజీని మహామృద్ధ జనరల్ అహ్మాద్ నిహాలుద్దీన్ నాశనంచేస్తే 1669లో పునర్నిత ఆలయాన్ని చౌరంగజేబ్ నేలమట్టంచేసి దాని స్తానంలో గ్యాన్వాపి మసీద్ (Gyanvapi masjid) ను నిర్మించాడు.

అనాదికాలం నుంచి మహేశ్వరుని ఆరాధించే ఆగ్రాలో రాజ్యపుట్ రాజులచే 12వ శతాబ్దంలో పునర్నితమైన తేజ్ఞో-మహాలయం 'గా పిలువబడిన శివాలయాన్ని పొజహోన్ 1631లో చనిపోయిన తనభార్య ముంతాజ్ పేరిట 40లక్షల రూపాయల వ్యయంతో 22ఏళ్ళ పాటు (1631-1653) అనేకమార్పులుచేసి సమాధిగా చేశాడు. ఈ తేజ్ఞో మహాలయమే ఈరోజున జగమెరిగిన తాజ్-మహలీ! భారతావని చరితలో స్వాత్రిగా వెలుగులోకి రానివ్యని అనేక సగ్గుసత్యాలలో ఇదొకటి.

మత మార్పిడి: మతమార్పిడి అనాదిగా జరుగుతూఉంది. పూర్వకాలంలో ప్రపంచంలో అనేకదేశాలలో సనాతనధర్మాన్ని ఆవరించేవారు. సరస్వతీ-సింధూపొంతంనుంచి లక్ష్మలాది హిందువులు మధ్య ఆసియా, ఆఫ్రికా వలసవెళ్ళి అచ్చటి ప్రజలను (ఈజిప్పియన్ Pharaohs తో సహా) తమ మతాచారాలతో ప్రభావితంచేసి, రాజ్యాల నేర్వరచుకొన్నారు. అశోకుని కాలంనుండి సుమారు 700 ఏళ్ళు బొధ్మమత ప్రచారకులు ప్రపంచం నలుమూలకూ వెళ్ళి తమతాన్ని ప్యాప్లిచేశారు. ప్రభావితులైన వాళ్ళలో 'జిస్సన్' కూడా ఒకడు. మత ప్రవారంలో హింసకూడా ఉండేది. యూదులు జిస్సన్ను, ఆయన అనుచరులనూ హింసకు గురిచేయలేదా? క్రైస్తవ మతారంభంలోనూ,

ఇతరువాత కూడా హింస జరిగింది. కాని వీటన్నిటినికంటే వైఖ్యమున్నది ఒక్క మహామృదీయ మతంలోనే! భారతావనిమీద దండెత్తిన ఘంజని మహామృదీను "ఎందుకు హిందుములను, బౌద్ధులను హతమార్పుతున్నావు" అని ప్రశ్నిస్తే ప్రవక్త మహామృద్ ఖురాన్‌లో (సురా 47.4) లో "ఇస్లాంను నమ్మనివారిని ఎదుర్కొన్నపుడు వారి శిరచేదనచేయు" అని అన్నాడట!

628 లో అరబిక్-మహామృదీయ వ్యాపారులు తీర్మానికంకవైశ్వర్య మలబార్ తీరంచేరి వారి మతాన్ని భారతదేశం తీసుకువచ్చారు. వ్యాపారి Sahiruddin bin Baqiuuddin Al Madani ద్వారా ప్రభావితుడైన చేర వంశపురాజు పెరుమార్క్ భాస్క్రవర్ష్ ఈ క్రోత్తమతాన్ని స్వికరించాడు. ఈయనే మహామృదీయమతంలోకి మారిన మొట్టమొదటటి భారతీయుడు. అప్పటినుండి ఈమతమార్పిడి ఇప్పటికీ కొన సాగుతూనేడంది. 629లో ఈ కేరళరాజు అరేబియావెళ్లి ప్రవక్త మహామృదీను కలిసి ఆయన సూచనమేరకు తనపేరును 'తాజ్దీన్'గా మార్పుకొని, Jeddah రాజు చెల్లెలను పెళ్ళిచేసుకొన్నాడు. కాని తిరుగు ప్రయాణంలో సముద్రంలో తుపాన్ వచ్చినందువల్ల Omanలోని Salalah దగ్గర నొకమునిగితే ఆయన మరణించాడు. చనిపోయే ముందు తోటి అరబ్ ప్రయాణికులను తనరాజ్యానికి వెళ్లి ఇస్లాంమతాన్ని వ్యాప్తి చేయమని ఆదేశించాడు!

14వ శతాబ్దంలో ఒక ప్రముఖ సుఫీ Muhammad Nasiruddin Jafar Makki al-Hussaini ఇతరులు ఇస్లాంలోకి మారటానికిగల 5 కారణాలు ఇచ్చాడు. అవి: చావుభయం; తమ కుటుంబాలు మహామృదీయులుగా మారవచ్చున్నా భయం; మహామృదీయుల మత వ్యాప్తి; మతపెద్దలు, పాలకుల నుంచి పారితోషికాలు, ఆభరణాలు, ఉన్నత పదవులు పొందవచ్చనే ఆశ; ఇస్లాం మూడు మతాభిమానుల సహాచర్యం, ప్రోచ్చలం.

వీటిన్ననిటినీ ఇస్లాంమతపెద్దలు, పాలకులు తూ చా తప్పకుండా ఉపయోగించారు. దీని ఫలితంగా ఈరోజున దక్కిణ ఆసియా దేశాల (భారత్, పాకిస్తాన్, బంగ్లాదేశ్, నేపాల్, ఆఫ్ఘనిస్తాన్, తీర్మానికం, etc.)లోని మహామృదీయులు ప్రపంచ మహామృదీయుల జనాభాలో మూడవ వంతు, అంటే 515 మిలియన్లు (51.5 కోట్లు; భారతదేశంలో 17కోట్లు) ఉన్నారు. వీరిలో నూటికి 95మంది ఒకప్పటి హిందూ, బౌద్ధ వంశజలే!

సనాతనధర్మంద్వారా నిర్వందంగా ప్రభావితమైన ఈ ఇస్లాంమతంవల్ల ఒకప్పటి భారతావని తన భూభాగంలో నుండి మూడవ వంతు కోల్పోయింది 1947 ఆగష్టు 15న! దీనికి 926 ఏళ్ళకు ముందే, 1021 వరకు వేలాది సంవత్సరాలు భారతావనిలోని అంతర్భాగాలైన గాంధార, కాంభోజపురం (ఇప్పటి కాబూల్), వాహిక ప్రదేశ్ (Bactria; మధ్య ఆసియాలో హిందూకుష్ పర్వతశ్రేణి-అము దార్య నది మధ్య ఉన్నపదేశం; ఇప్పటి ఆఫ్ఘనిస్తాన్, తజికిస్తాన్, ఉర్కుమెనిస్తాన్ లలో కలిసిన ప్రాచీన దేశం) లను మహామృదీయులకు చేజారుకుంది. దీనితో పాటు లెక్కలేనన్ని సనాతనధర్మ, బౌద్ధధర్మ నెలవులు కూడా నామరూపాలు లేకుండా పోయాయని చరిత్ర చెపుతోంది.

25,000 అడుగుల ఎత్తు, 1600 కి.మీ. పొడవు, 320 కి.మీ. వెడల్పుతో ఉండి, 11వశతాబ్దంవరకు 'పారియూత పర్వతం'గా ప్రసిద్ధిగాంచి, ఈరోజున పర్మియన్ భాషలో హిందూ-కుష్ (Hindu-Slaughter) గా పిలువబడే ఈ పర్వతశ్రేణియే 1001-1739 మధ్య ఘంజని మహామృద్ నుండి పర్మియన్ నాదెర్ ప్రా వరకు భారతదేశం మీద దండెత్తివచ్చిన మహామృదీయ నాయకుల ఉంచకోతకు లక్షలాది హిందువులు బలికాబడిన మరుభూమి!

వైష్ణవముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్ట శివాజీరావు

12

ఈ భూమండలంలో అద్వాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బ్రిటన్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరితగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

హిందూమతం హిందూమతం ఇతరమతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది?

క్రైస్తవమతం

క్రైస్తవమతం రూపుదిద్దుకునేకాలంలో ఆ మతంమీద హిందూ, బౌద్ధమతాల ప్రభావం చాలా అధికంగానే ఉంది. దీనిని ఈకాలపు క్రైస్తవులు తిరస్కరించినా ఇది నగ్నసత్యం! 1950లో ఫ్రించి చరితకారుడు Alan Danielou (1907-94) ఇలా అన్నాడు: "Gospels లో పొందుపరచిన జీసు క్రైస్తు జన్మకు సంబంధించిన అనేకవిషయాలు శ్రీకృష్ణుడు, బుద్ధుడి గాధలు, వ్యాఖ్యానాలతో పోలియుండి వాటినిగుర్తుకు తెస్తాయి."

డా. శివాజీరావు

ఇలా అంటూ ఆయన ఇంకా ఎన్నో సారూప్యతలు ఎత్తిచూపించాడు. అవి: చర్చి రూపం బౌద్ధ చైత్యాలను పోలి ఉండటం; జైన, బౌద్ధబుషుల కలీనతరమైన బాహిక విషయాలయందు వైరాగ్యమార్గం క్రైస్తవమత ప్రారంభంలో ప్రభలంగా ఉండటం; కొన్ని పునరావుశేషాలను (relics)ను అనుకరించడం; హిందూమతంలోలాగా పచిత జలాన్ని ఉపయోగించే ఆచారం; హిందూమతనికి చెందిన 'ఓం' (AUM)పదాన్ని క్రైస్తవులు ఆమెన్ (Amen) గా మార్పుకోవటం, మొదలగునవి.

సనాతనధర్మానికి చెందిన ఓం పదానికి చాలా చరిత్ర ఉంది. దీనిని ప్రాచీన కాలంలో వలస భారతీయులు ఈజ్యోకు తీసుకువెళ్లారు. Pharaoh కాలంలో ఈపదం Amen Ra గామారి క్రీస్తు.14వ శతాబ్దంలో అంకురించిన యూదుమతం లోకి ప్రవేశించింది. దీనిఅర్థం ‘సృష్టికర అయిన ఆది దేముడు.’ అది చివరకు కైస్తవమతంలోకి వెళ్చింది. కాల్కమేణా కైస్తవులు దేవునికి స్వస్తివాచకం (benediction) చదివినతరువాత ఆయనకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ చివరకు ‘తథాస్తు’ (so be it) అనటంగా మారింది.

ప్రస్తుత సమకాలిక బెల్లియం చరిత్రకారుడు Konrad Elst ఇలా వ్యాఖ్యానించాడు: "రో (Rome) నగరవాసి, కైస్తవ మతపైద్ద Hipplolytus (క్రి.శ. 170-236), ఇంకా ఎంతోమంది ముందుతరం మతపైద్దలు సనాతనధర్మంలోని 'బ్రహ్మ' పదాని (Brahmanism)కి సంబంధించిన విజ్ఞానం కలిగియున్నారు... " కైస్తవతత్త్వవేత్త St. Augustin e (క్రి.శ. 354-430) "మాకు ఎంతోనచ్చిన అద్భుతమైన ఆధ్యాత్మిక విషయాలకు పుట్టిల్లయిన ఇండియావైపు మేము ఎప్పుడూ చూడటం మానలేదు" అనివాళాడు.

హిందూమతంనుండి కైస్తవమతంలోకి వెళ్చినసూత్రాలు ఏవి?

కైస్తవులు తమతొలిగింధాలలో అనేకభారత ఆధ్యాత్మికవిషయాలు అంతర్మాత (incorporate)మయ్యాయనే నగ్గసత్యాన్ని కాదనలేరన టానికి అనేకనిదర్శనాలున్నాయి. కొన్ని మచ్చు తునకలను పరిశీలించాం.

1. సనాతనధర్మంలోని కర్మసిద్ధాంతం "ఇప్పటి జన్మలో చేసిన పనుల ఫలితం పునర్జన్మలలో అనుభవించక తప్పదు" కైస్తవ Galatians 6:7లోని "విత్తనం నాటినవాడు దాని ఫలం కూడా అనుభవిస్తాడు" (.....whatever he sows, that he will also reap)లో ప్రతిధ్యనించింది.
2. హిందూమతంలోని 'ఆత్మ-శరీరం' వేరేరనే విషయమే Corinthians 5:8, 12:3ల ద్వారా జీస్సన్ శిఖ్యుడు పాల్ ఇచ్చిన సూత్రాలలో కూడా ఉంది.
3. హిందూ-బ్రాహ్మణ జాతిలో ఉపయోగించే పదం 'ద్విజ' (Twice-born) John 3:3 "I tell you the truth, unless you are Born Again, you cannot see the Kingdom of God" లో ఉపయోగించి ఈ వాక్యాన్ని జీస్సన్ తన శిఖ్యుడు జాన్తతో చెప్పాడు.
4. సృష్టికర్త, రక్షకుడు, వినాశకుడు లాగా భావించే బ్రహ్మ, విష్ణు, శివుని ప్రతిరూపాలు కైస్తవుల దృష్టిలో (Titus 3:5) దేవుడు స్వర్గం, భూమిని సృష్టిస్తే, జీస్సన్ రక్షిస్తాడు (ఆయనే సృష్టిస్తాడుకూడా), పవిత్రమైన ఆత్మ (Holy Spirit) పునరోత్పత్తి (regeneration) చేస్తుంది.
5. చందోగ్య ఉపనిషత్తు (3:14:3) "ఆత్మ ఆవగింజ కంటే కూడా చిన్నది" అని అంటే దానిని కైస్తవ Matthew 17:20 "ఆవగింజంత నమ్మకం" (Mustard-seed-of-faith) అంటుంది.

ఇతర ఉపనిషత్తులలో నుంచి కైస్తవ గ్రంథాలలోకి ప్రాకినివి ఇంకా ఎన్నో ఉన్నాయి. వీటిల్లో కొన్ని చూడండి:

- "ఒక కబోది మరొక కబోదిని నడపించుటం" (The blind leading the blind. Mattew 15:14);
- "జీస్సన్ కైస్తు నిన్న, ఈరోజు, ఎల్లప్పుడూ ఒకటే" (Jesus Christ is the same, yesterday, and forever. Heb. 13:8);

- "ద్వారం చిన్నదైనందువల్ల దారి ఇరుకైనది, కాని దానిని కొందరే తెలుసుకోగలరు" (For the gate is small the way is narrow that leads to life, and there are few who find it. Matthew 7:14);
- "మానవునికి దేపునియందు నమ్మకమే సమర్థనీయం, న్యాయరచనలు కాదు" (A man is not justified by the works of law, but through faith in God. Gal. 2:16);
- "స్వర్గరాజుపు విజ్ఞాన రహస్యాలు నీకే ఇవ్వబడ్డాయి, వారికి కాదు" (The knowledge of the secrets of the kingdom of heaven has been given to you, but not to them. Matthew 13:11);
- "ఎవరు నేను ఇచ్చిన నీరు త్రాగుతారో వారికి మరోసారి దహిక ఉండదు" (...whoever drinks the water I will give him will never become thirsty again. John 4:14);
- "మానవుడు బుతికేది దేపుని నోటినుండి వచ్చే ప్రతి మాటతోనే కాని రొట్టతో కాదు" (Man does not live on bread alone, but on every word that comes from the mouth of God. Matthew 4:14);
- " దేపుడు ఎదురయునప్పుడు మానవుని ముఖం దేదీష్యమానంగా వెలిగి పోతుంది"(....a man's face was radiant after encountering God. Ex. 34:29).

భగవద్గీతలో విష్ణువు అవతారంలోఉన్న శ్రీకృష్ణుడు "...నేనే ఆది, మధ్యమ, అంతం" అన్న విషయం జీస్సు చెప్పిన 'నేను ఎప్పటికీ జీవించే ఉంటాను; మరియు స్వర్గం, నరకం తాతంచెవులు నేనే ఉంచుకున్నాను" (I am alive forever! And I hold the keys of death and Hades, Rev. 1:18)లో ప్రతిధ్వనించింది. అలాగే అర్థమడికి శ్రీకృష్ణుడు ఇచ్చిన సలహా "తెలిపైనవారు, జీవించి ఉన్నవారు మరణించిన వారిని గురించి విచారపడరు" లోని అంతరాధం జీస్సు తన అనుయాయులకు ఇచ్చిన సూచన "మరణించినవారిని చనిపోయినవారే పూడ్చి పెట్టాలి" (.....to let the dead bury their own dead)లో ఉంది.

అలాగే శ్రీకృష్ణుని ఉవాచ " స్నేహితుల ఎడల సమానత్వం చూపేవారు నాకు ప్రియులు" జీస్సు సలహా "నీ శత్రువుని ప్రేమించు" (.....love thy enemies) ఒక్కటే! శ్రీకృష్ణుడి మరో సూక్తి "మానవుల లెక్కలో వేయియుగాల మొత్తం బ్రహ్మకు ఒకరోజు" కి జీస్సు 'యుగాల 'కు ఒదులు 'సంవత్సరాలు' జొప్పించి "దేపుడికి వేయి సంవత్సరాలు ఒక్క రోజు లాంటిది" (.....with the Lord....a thousand years are like a day; 2 Peter 3:8) అనిఅన్నాడు. అలాగే శ్రీకృష్ణుడు" నాకు ఎవరన్నా అసూయలేదు, అలాగే పక్షపాతమూ లేదు; నాకులందరం సమానమే" అని అంటే జీస్సు దానిని "దేపుడు పక్షపాతం చూపడు" (Romans 2:11)గా మార్చాడు.

మరో ముఖ్యవిషయం: క్రైస్తవమతాధికారులు, జీస్సు పుట్టినతేదీ (డిసెంబర్ 25) శ్రీకృష్ణుడిది కూడా అని చాలాకాలం తప్పుడు ప్రచారం చేశారు! అసలు జీస్సు జన్మినిం ఈరోజుకూడా నిర్ధారించబడలేదు. నిజానికి ఈతేదీ పారిశీకుల దేముడు 'మైత్ర' (Mythra; Mitra) పుట్టినరోజు. దీనిని కొంతమంది క్రైస్తవచరిత్రకారులు జీస్సు జన్మినింగా అన్యయించుకున్నారు.

హిందూ-క్రైస్తవమతాలలోఉన్న ఇతర పోలికలలో కొన్ని: ధూపం, ప్రసాదం (sacred bread), గుళ్ళలో దేపుళ్ళ విగ్వాలను

ప్రత్యేక స్థానాలలో ఉంచినట్లుగా చర్చిల చుట్టూ దైవితాలు ఉండటం; జపమాల పట్టుకుని జపించటం; హిందూ పరికమలలాగా కైస్తవ ఉఱేగింపులు; హిందువుల 'అంగన్యాస' లాగా కైస్తవుల సిలువగుర్తు మొదలగునవి.

1994లో వాసిన "Hare Jesus: Christianity's Hindu Heritage. The Law of Jungle" అనే వ్యాసంలో అమెరికన్ మత చరిత్రకారుడు Stephen Van Eck ఇలా వివరించాడు: "అనేక హిందూ ప్రాచీన, ప్రామాణికలతో కూడిన గ్రంథాలలో ఉన్న భావాలు, పదశైలి తమగ్రంథాలలో అంతర్లీనమై, అసాధారణ రీతిలో కనపడేటట్లుగా ఉండటం కైస్తవులను అయోమయ, ధర్మసంకట స్థోత్రిలో పడవేసింది. అందువల్ల క్రీ.శ. రెండవ శతాబ్దించుండి కైస్తవ మతపెద్దలు హిందూమత ప్రభావంనుండి బయటపడటానికి ప్రయత్నించారు. ఈ ప్రయత్నింలో ఏసుక్రిస్తు పుట్టుకతోనే మొదలయిందని, హిందూ బ్రాహ్మణులు సాంప్రదాయ వృత్తిరేకులు (heretics) అని ప్రచారం చేశారు. హిందూ 'అనాగరిక' విగ్రహాలను బహిరంగంగా ధ్వంసం చేయటానికి శ్రీకారం చుట్టాడు."

కైస్తవమతం మీద బౌద్ధమత ప్రభావం ఉందా?

చాలాఉంది. కైస్తవమతం మిషినరీ' (missionary) పదంతో ముడిపడక ముందు బౌద్ధ సన్యాసులు, భిక్షులు ఆసియా, యూరోప్ ఖండాలంతటా తమ మత సిద్ధాంతాల ప్రచారంలో తలమునకలై ఉపన్యాసులు. క్రీ.పూ. 250 దశకంలో అశోకమోర్య చక్రవర్తి (క్రీ.పూ. 302-232) బౌద్ధమత ప్రచారకుల (missionaries)ను, పండితులను అనేక దేశాలకు పంపించాడు. వీటిల్లో ఈజ్యోస్, గ్రీస్, సిరియా కూడా ఉన్నాయి. ఈజ్యోస్ లోని Ptolemy II Philadelphus (r. క్రీ.పూ. 283–246 BC), గ్రీస్ లోని Antiochus II Theos (r. క్రీ.పూ. 261–246) అశోకుని సమకాలికులు. ఈ బౌద్ధప్రచారకులు తరువాత కొన్ని శతాబ్దాలపాటు వీరు ఆదేశాలలో ఆకాలపు ఆధ్యాత్మిక సరళిని చాలా ప్రభావితం చేశారు. విదేశాలలో అశోకుని 'మత విష్ణవ' విజ య పథాన్ని 6 శతాబ్దాల తరువాత రోమన్ రాజు Constantine-I. (క్రీ.శ. 272-337) శైవదశ లో ఉన్న కైస్తవమత వ్యాప్తికి ఉపయోగించాడు. అప్పటినుంచీ ఈవ్యాప్తి నిరాటంకంగా జరుగుతూనేఉంది. అశోకుడు క్రీ.పూ. 258లో గ్రీస్ రాజుకు పాల్ భాషలో ఉన్న ఒక గ్రంథం 'Theraputta' (Son of the Elders) పంపిస్తే అది గ్రీకు భాషలో 'Therapeuta' (Buddhist Teachers) అయింది. ఆకాలంలో ఈజ్యోస్ లో బౌద్ధమత ప్రచారం విరివిగా జరుగుతూ ఉండేది. ఈవిషయం అశోకుని శాసనాలలో ఉంది. క్రీ.శ. 10వ సంవత్సరంలో అలెగ్జాండ్రియా వాసి Philo Judaeus (క్రీ.పూ. 20-క్రీ.శ. 50) ఈ గ్రంథం గురించి తనపుస్తకం De Vita Contemplative (On The Contemplative Life) లో విపులంగా వాళాడు. ఈపుస్తకమే యూదు ప్రపంచానికి ఆధ్యాత్మిక, సోదర భావం గురించి తెలియజేసి ప్రచారం చేసింది. ఈ బౌద్ధగ్రంథం ద్వారా పాలస్తీనాలోని సన్యాసి వర్ణం ఆధ్యాత్మిక చింతన ద్వారా ప్రభావితులయి జ్ఞానులయ్యారు. సరిగ్గా అదేసమయంలో ఈజ్యోస్ లో పెరిగిన జీసస్ ఈ గ్రంథం లోని విశేషాలను అక్షింపు చేసుకుచేసుకున్నాడు.

కైస్తవ జ్ఞాన బోధన "విషయ వాంఛలనుండి ఆత్మకు విముక్తి" అనే విషయం బుధ్మడి Four Noble Truths సిద్ధాంతంనుంచే అంకురించింది. ఈసూక్తి సనాతనధర్మంలో అనాదినుంచీ ఉంది. కైస్తవ పదం Salvation (విముక్తి) హిందూ 'మోక్షం'కు కొన్ని వేల ఎళ్ళ తరువాత, బౌద్ధ 'నిర్వాణ'కు కొన్ని శతాబ్దాల తరువాత పుట్టింది. క్రీ.శ. మొదటి శతాబ్దిలో కైస్తవమతంలోని Literalists నుండి Gnosticism (జ్ఞానతత్త్వం) ఉద్ఘవించింది. వీరికి జీసస్ ముక్కిదాత, రక్షకుడు. ఈయనకు సూస్పిరి బుధ్మడి కథలే. ఈకథలను ఆధారంగా చేసుకుని వీరు జీసస్కు ఒక మహాత్మ నిండిఉన్న ప్రతిరూపాలను ఇచ్చారు. ఆయనకు ఆపాదించిన సూక్తులన్నీ యధారానికి బుధ్మడివే!

బౌద్ధ-క్రైస్తవ మతాలలోని సారూప్యతలులలో కొన్నిటిని పరిశీలించాం.

- పరుల తప్పులు సులభంగానే కపడతాయి, కానీ తమ తప్పులను కనిపెట్టటం అతి క్లిష్టమైనది అనే బౌద్ధసూక్తి "తన సోదరుడి ధూళి సులభంగానే కనపడుతుంది, కానీ నీకంట్లోని కాంతి కిరణాన్ని మాడలేవు" అనే ధామన్ బోధన (Gospel, 26)లో ప్రతిధ్వనించింది. ఇది తరువాత Matthew 7.3లో "నీ సోదరుని కంట్లోని నలకను మాస్తాపు; నీకంట్లోని కిరణాన్ని మాత్రం పరిశీలించలేవు" (And why beholdest thou the mote that is in thy brother's eye, but but considerest not the beam that is in thine own eye)గా మారింది.
- ఒక బుద్ధుడి సూక్తి ఇలా ఉంది: "బుద్ధుడి బోధనలద్వారా ఒకయువకుడు సన్మానిస్త్యం అనే కావడిని భుజాన వేసుకుంటే, మబ్బులు కమ్మని చందుడిలాగా ప్రపంచం ప్రకాశిస్తుంది" దీనిని జీస్స్ ను అనుసరించాలనుకునేవాడు, నాకాడిని మెడమీద వేసుకొనేవాడు ముందు తనను గూర్చి తెలుసుకోవాలి" గా మార్చాడు.
- Cornthians 15.6 ఇలాఉంది: "...దాని తరువాత, అతను 500మంది సోదరులకు కనబడ్డాడు; అందులో ఎక్కువమంది ఈ రోజుకుకూడా ఉన్నారు. కానీ కొందరు నిద్రపోయారు" (..... he appeared to more than five hundred brothers at one time, most of whom are still alive, though some have fallen asleep). నిజానికి ఇది బుద్ధుని నిర్వాణం తరువాత 500 మంది భిక్షులు రాజగృహాలో జరిగిన పరిషత్తులో గత 45 సంవత్సరాలకాలంలో తమ నాయకుడు బుద్ధుడి బోధనలను జ్ఞాపికి తీసుకు వచ్చి, కోడీకరించటానికి సమాపేశమయ్యారు" అనే బౌద్ధ వ్యాఖ్యానికి అనుకరణే! ఇటువంటివి కోకొల్లలు.

జీస్స్ జీవిత వివరాలేమిటి, భారతావనిలో నివసించాడా?

ఇజాయిల్ లోని 'నాజర్త' నగర వాసి 'జోకిం' (Joachim), అయన బార్య 'యాన్న' (Anna) అప్పటి యూదు మతంలోని 'యెస్సెన్స్' (Essenes) శాఖకు చెందినవారు. వీరి సంతానమైన 'మిరియం' (Miryam; మేరి) పుట్టిన తరువాత 13 సంవత్సరాలు దైవ చింతనలో గడిపింది. 'జోకిం' తో వివహం జరిగే ముందే ఈమె దైవముగ్రహంవల్ల గర్భవతి అయినట్లు తెలిసింది. కొన్నాళ్ళకు మిరియం ఒక పుతునికి జన్మింది. ఇతనే 'జీస్స్' (Aramaic భాషలో Yeshua ; Hebrew లో Yahoshua). ఈతడు ఎప్పుడు జన్మించాడనే విషయంలో క్రైస్తవులలో ఏకాభిప్రాయంలేదు గాని చారిత్రకులు జీస్స్ క్రీ.పూ. 6లో జన్మించాడని భావిస్తారు.

దైవాంశ సంభూతుడైన ఈబాలుడిని జూదియా (Judea)ని పాలించే యూదుల రాజు 'హెరాడ్' (Herod) హతమార్పటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడని తెలుసుకుని మేరి-జోస్ఫ్ లు జీస్స్ ను ఈజోస్ఫ్ తీసుకువెళ్ళి పెంచారు. మూడు సంవత్సరాల వయస్సులో సనాతనధర్మ బుషుల ప్రభావం ఈబాలుడి మీద పడిందట. జీస్స్ 12 ఏళ్ళు వచ్చేటప్పటికి నాజర్తకు తిరిగివెళ్ళి స్థిరపడ్డాడు.

ఆతరువాత జరిగిన ఈతని 18 సంవత్సరాల జీవిత చరిత వివరాల గురించి ఎవరికీ ఇదమిధంగా తెలియదు. ఈరోజుకూ సహాతు కమైన వివరణలు లేవు. చివరకు బైబిల్లో కూడా. కానీ తరువాతి కాలంలో వ్రాయబడిన కొన్ని క్రైస్తవ గ్రంథాలలో 13-30 సంవత్సరాల మధ్య జరిగిన జీవిత విశేషాలు నిక్షిప్పమై ఉన్నాయి.

జీస్స్ తానుపెరిగిన యూదుమతం నుండి తాను ఏమీ నేర్చుకునేది లేదని భావించి హిందూ, బౌద్ధమతాల గురించి అధ్యయనం చేయాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. 13 ఏళ్ళ వయస్సులో జీస్స్ కొంతమంది భారతవర్షకులతో కలిసి హిందూలయాలను చేరుకున్నాడు.

అచ్చట ‘బుఫికేష్’ ‘హరి ద్వార్’లలో కొన్ని ఏళ్ళు నివసించి హిందూ బుషుల వద్ద శిష్యరికం, హిందూ మత పెద్దల సాంగత్యం చేసి వేద గ్రంథాలు, సనాతధర్మ సూత్రాలు, యోగధ్యానం అధ్యయనం చేశాడు. తరువాత ననాతన ధర్మానికి ముఖ్య నెలవు, పరమేశ్వరుని నిలయ మైన ‘వారజాశి’లో ఆధ్యాత్మిక జీవితాన్ని అభ్యసించి శివ భక్తుడయ్యాడు. అక్కడనుండి జగన్నాథుని పవిత్రస్తలమైన ‘పూరి’ చేరి అచ్చట కొన్ని సంతృప్తాలు సన్యాసి జీవితాన్ని గడిపి తిరుగు ప్రయాణంలో జీస్సు కాశ్మీర్లోని ‘లధాక్’ (Ladakh) ‘లెహ్’ (Leh)లలో ఉన్న బొద్ద నిలయాలకు వెళ్లి సన్యాసులనుంచి బొద్దమత సూత్రాలను కూడా అధ్యయనం చేయటం జరిగింది.

హిందూ, బొద్ద ధర్మాలతో ప్రభావితుడైన 31 ఏళ్ళ జీస్సు స్వదేశం చేరి తాను నేర్చుకున్న ఆధ్యాత్మిక సూత్రాలను తన ఉపదేశాలలో జోప్పించి తనవారికి బోధించసాగాడు. విష్ణువాత్మక సిద్ధాంతాలతో కలిసి ఉన్న ఈ ఉపదేశాలు యూదురాజికం, యూదులలో అధికులు వ్యతిరేకించి జీస్సుకు సిలువ వేశారు. సిలువ వేయటం ఎప్పుడు జరిగిందనే దానిమీద ఏకాభిప్రాయంలేదుగాని, ఇప్పటి శకం (Current Era) 29-36 మధ్య జరిగిందని కైస్తపులు నమ్ముతారు.

జీస్సు పేరు చివర ఉన్న ‘క్రైస్త్’ (Christ) తోకను ఆయన మరణించిన తరువాత శిష్యులు తగిలించారు. ఇంగ్లీష్ లోకి రూపాంతరం అవటానికి ముందు ఈ పదం గ్రీకు భాషలో Khristos గానూ, లాటిన్లో Christus గానూ వాడుకలోఉంది. వీటి అర్థం ‘anointed one’. అంటే ‘Messiah’: ‘దేవునిచే నియమించబడిన వ్యక్తి’. జీస్సు శిష్యులు ఆయనను దేవుడు పంపిన దూతగా గుర్తించినందువల్ల పూర్తి పేరు ‘జీస్సు క్రైస్త్’ అయింది.

కైస్తపమతం భారతావనిలో ఎప్పుడు ప్రవేశించింది?

భారతదేశంలో కైస్తపమత ప్రవేశం సుమారు 1948 ఏళ్ళకితం జీస్సు శిష్యుడు, తొలి 12మంది ఉదేశకుల (apostles)లో ఒకడైన St. Judas Thomas (Didymus అసలుపేరు) ద్వారా జరిగింది. ఈయన దక్కిణ హిందూలయా ప్రాంతాన్ని (అంటే ఇప్పటి దక్కిణ ఆఫ్ఘానిస్తాన్, బెలూచిస్తాన్, పంజాబ్, సింధు) క్రి.శ. 20-46మధ్య పరిపాలించిన పహ్లావరాజు Gondophares (కైస్తవగ్రంథంలో Gudnaphur) రాజ్యానికి వెళ్ళాడు. వెళ్ళేముందు జీస్సు చనిపోయినతరువాత ఉపదేశకులందరు కలిసి ఎవరు ఏపొంతంవెళ్లి తమ కొత్తమతం వ్యాప్తి చేయాలనేది నిర్ణయించుకుని చీట్లు వేశారు. భామన్కు ఇండియా చీటి వచ్చింది. కాని చీటి తీసేముందు ”దేవా! నీ నిర్ణయం ప్రకారం ఎక్కడికైనా వెళ్తాను; కాని ఇండియాకు మాత్రం వెళ్తును” అని ప్రార్థించాడు. అనుమానస్తుడైన ఈ భామన్ నుండే వచ్చింది ”The Doubting Thomas” అనే నానుడి!

వృత్తిరీత్యా వడంగి అయిన భామన్ గత్యంతరంలేక అయిష్టంగా ఇండియావెళ్లి Gondophares కు ఒక కొత్తరాజుగ్పాం నిర్మించటం ప్రారంభించాడు. అది పూర్తయిన తరువాత, ఈయన స్వదేశానికి తిరిగివెళ్లి, కొన్ని ఏళ్ళకు భారతదేశానికి వచ్చాడు. కాని ఈసారి కేరళకు, అక్కడనుండి తమిళనాడుకు. క్రి.శ. 52 లో కేరళను మలబార్ తీరంలోని ఇప్పటి కొడుంగల్లార్ దగ్గర ‘ముజిర్స్’ చేరి అక్కడ యూదులను కైస్తవ మతంలోకి మార్చటం ప్రారంభించాడు. ఈమారినవారే ఇప్పటి Syrian Christians. హిందువులకంటే అప్పటికే స్థిరపడ్డ యూదులను మార్చటం తేలికని భావించి వారికి తన కొత్తమతాన్ని ‘Neo Judaism’గా పరిచయంచేశాడు. అచ్చట ‘Seven and Half Church’ను అనేకచోట్ల నెలకొల్చాడు.

ఆతరువాత కేరళనుండి ఇప్పటి చెష్టెలోని మైలాపూర్ చేరి అచ్చట హిందువులను మార్చటం ప్రారంభించాడు. 72లో ఈఉపదేశ

కుడు అచ్చటి హిందూరాజు మహాదేవుని ఆగ్రహజ్యాలలకు ఆపుతి అయి మరణించాడు. ధామన్ ఒక కొండమీదకు తీసుకువెళ్లిన తరువాత రాళ్ళతో కొట్టబడి చివరకు కత్తిపోటుకు చనిపోయాడు. ఆయన నివసించిన కొండ, సమాధి శారోజు క్రైస్తవులకు పవిత్రమైనవి. ఆ కొండే చెష్టలోని St. Thomas Mound (Mount), సమాధి San Thome Cathedral.

ధామన్ కేరళచేరిన తరువాత కొన్నాళ్ళకు, అంటే క్రీ.శ. 55లో, మరో ఉపదేశకుడు Bartholomew కొంకణ్ తీరంలోని (మహారాష్ట్ర) కల్యాణ చేరాడు. అక్కడ అనేక కష్టాలను, హింసలను భరించలేక ఆర్యైనియా వెళ్ళాడు. అచ్చటి రాజు Polymius తమ్ముడు Astyages, ఆయన భార్యను తనమతంలోకి మార్చాడు. శామార్పిడిని భరించలేక Polymius శాఉపదేశకుడిని తోలు ఉడిటుల్లు కొట్టించి చంపించాడు.

తరువాత 16వ శతాబ్దం వరకు క్రైస్తవమతంలోకి మార్పిడి స్వల్పంగానే జరిగింది. దీనికి ఆరంభకుడు రోమన్ కాథలిక్ అయిన St. Francis Xavier (1506-1552). శాయన తరువాత వచ్చిన పోర్చుగీస్ మతపెద్దలు నిమ్మ, బడుగు, హరిజన జాతులమీద దృష్టి సారించి త్వరంగా మార్పటం పార్చించించారు. క్రమంగా గోవా, పుదుచ్చేరిలలో తిష్ఠవేసి అచ్చట కాథలిక్ చర్చలు నెలకొల్పి మతాధికారులను నియమించారు. శారోజున భారతదేశంలోని 1.5కోట్ల రోమన్ కాథలిక్లకు 19మంది ఆర్పిచిప్పలు, 103 మంది బిషప్లు ఉన్నారు.

18వ శతాబ్దంనుండి ‘ప్రాట్స్టంట్’ మిషనరీలు దేశమంతరా స్థిరపడి ఆంగ్లీయుల పాలనలో తమ మతవ్యాప్తి అతి స్వేచ్ఛగా జరిపారు. ప్రాట్స్టంట్ శాఖలో అనేక ఉప శాఖలున్నాయి. అవి: Church of South India, Presbyterian, Reformed, Congregational, Methodist, Anglican, మొదలగునవి. ప్రస్తుతం భారతదేశపు జనాభాలో 2.3శాతం, అంటే 2.6 కోట్ల మంది క్రైస్తవులున్నారు. వీరిలో అత్యధికులు తమ ఇరుగు, పొరుగు హిందూ ఆచారాలు, సమ్మకాలను పొటేస్తారు.

కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుప్పు శివాజీరావు

13

ఈ భూమండలంలో అద్యాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బ్రిటన్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరితగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ..!!

హిందూమతం ఇతరమతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది? యూదుమతం

డా. శివాజీరావు

క్రైస్తవ మతారంభానికి కారణమైన యూదుమతం (Judaism) అసలు వేరు సనాతనధర్మం భారతావనిలోనే ఉందంటే, ఈ కాలం యూదులు నమ్రరు, అంగీకరించరు. కానీ ఈవిషయం యూదు-క్రైస్తవ మత గ్రంథాలలోనే (ముఖ్యంగా బైబిల్) నిబిడీకృతమై ఉంది.

యూదు చరిత్రకారుడు 'పావ్లా మస్కోని' (Paola Masconi) యూదులు వేద కుటుంబం లోని వేరొక శాఖ వారేనంటూ ఇలా వ్రాశాడు. "ప్రాచీన కాలంలో యూదులు ఈజీష్ట్ వెళ్ళక ముందు వారు సుమేరియన్ (ఇప్పటి ఇరాక్)ల నుండి వారి మతాన్ని, భాషను తమదిగా మలచుకున్నారు. ఈజీష్ట్ వెళ్ళినతరువాత అప్పటికే అచ్చట ప్రాచుర్యంలో ఉన్న వేద సంస్కృతిని ఈయూదులు ఈజీష్ట్యియన్ నుండి నేర్చుకున్నారు". దీనికి ఉదాహరణ: ప్రాచీన గ్రీస్లోని 'డెల్ఫి' (Delphi) అనేచోట ఇప్పటి క్రైస్తవులకు పవిత్రమైన 'Omphalos' (Omphalus) అనేరాయి ఉంది. శివలింగాన్ని పొము చుట్టిఉన్నట్టే ఈ రాయిని కూడా ఒక కొండచిలువ చుట్టుకుని ఉంది. 'Om + Phalos' అనే రెండు పదాల కలయికతో వచ్చింది. Om కు మూలం 'ఓం' (Aum; Om). ఇది గ్రీకులు సర్వాంతర్యామి (శివుడు)ని సంబోధించే సంస్కృత పదం. Phalosకు మూలం సంస్కృత 'ఫల్' (Phal; ఫలం). అంటే 'లింగం'. ఈశివలింగం గ్రీకులకు Omphalo(u)sగా మారింది. ఈజీష్ట్, బాబిలాన్ (ఇరాక్), లిడియా

(Lydia; ఇప్పటి టర్కీలో ఉంది), త్రాయు (Troy; ఇప్పటి వాయువ్య టర్కీలో ఉంది)లలో బయల్పుడిన శివలింగాలనుబట్టి యూదు మతాన్ని అవలంభించిన ఆ ప్రదేశాలలో వేదకాలపు భారతీయులలాగా యూదులు పరమేశ్వరుడ్ని ఆరాధించేవారని తేటతెల్లమయ్యాంది.

క్రీ.శ. 37-100లో నివసించిన రోమన్-యూదు చరిత్రకారుడు Flavius Josephus తన గ్రంథం ‘Antiquities of the Jews’ లో “...యూదులకు మూలం భారత వేదాంతులే; భారతీయులు ఈయూదులను ‘Calani’ (Kalani)’ లని పిలిచేవారు; వీరి ఆధ్యాత్మికత భారతీయుల ఆధ్యాత్మికతో పోతి ఉంది” అని వ్రాశాడు. దీనికి 3 శతాబ్దాలకు ముందు చంద్రగుష్ఠమౌర్య కాలంలో గ్రీకు రాయభారిగా ఉన్న ‘మెగస్థనీస్’ (Megasthene, క్రీ.పూ. 350-290) తెలియజేసినదానినిబట్టి ఈ ‘కలాని’ లనబడే యూదులు ఒకప్పటి భారతీయులలోని ఒక తెగవారే (Anacalpsis by Godfrey Higgins, Vol. 1, p. 400).

క్రీ.పూ. 3-4 వశతాభంలో సోలీ (Soli: అప్పటి గ్రీక్, ఇప్పటి సైప్రిస్కు చెందిన పట్టణం)కి చెందిన గ్రీకుచరిత్రకారుడు Clearchus (Clearach) ఇండియా, పర్షియాలలో క్రీ.పూ. 320 దశకంలో పర్యటించాడు. ఆతరువాత తన పుస్తకం Peri Paideias (Of Education) లో ఇలావ్రాశాడు: ”భారత వేదాంతులే యూదులు; భారతదేశంలో నివసించినవారు వీరిని ‘కలాని(మి)’ లని పిలిచేవారు; కాని సిరియన్లు (Syrians) వీరిని ‘జదాయి/జడయి/జ్యదై’ (Judei)లు అని పిలిచేవారు; వీరు ‘Judea’ పట్టణం (రాజ్యం?)లో నివసించి నందువల్ల ఆ పేరే వచ్చింది; ఈ Judea (జదియ) పేరు విక్రతంగా ఉన్నందువల్ల అది కొంతకాలానికి ‘Jerusalem’ గా మారింది.” ఈయనతో తన గురువు Aristotle (క్రీ.పూ. 384-322) "Hebrews ఒకప్పటి భారతీయ వేదాంతుల వంశికులే" అని నిస్సందేహంగా చెప్పాడు.

ఈవిషయమే మెగస్థనీస్ కూడా చెప్పగా దానిని Clearchus ధృవపరచాడు. ఇతర గ్రీకు గ్రంథాలు కూడా వీరు భారతీయులే అని నౌక్కిచెప్పాయి. జదియ అనే పదం సంస్కృత ‘యూదవ’ (Yadava) ‘యాధేయ’ (Yadheya) పదాలకు ప్రతిరూపమే అనికూడా వెల్లడించాయి!

క్రైస్తవ పండితులు యూదుల ముఖ్యగ్రంథమైన Old Testament లోఉన్న Psalm 104 ప్రకారం Yahweh (యహూవా; Hebrew లో Yahoshua)కు మూలం ‘Great Hymn of Aten’ (సూర్యానికి ప్రార్థన) అనే గీతం. సూర్యదేవుడిని సనాతన ధర్మస్తులు కూడా స్తోత్రిస్తారు. ఈగీతాన్ని ఈజెష్ట్సును క్రీ.పూ. 1352-1336 మధ్య పాలించిన 18వ సామ్రాజ్యపు (dynasty) 10వ Pharaoh Amenhotep IV మొత్తమొదటి సారిగా తన దేశంలో ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయనను ‘Akhenaten’ అనికూడా అంటారు. ఆయన భార్య, తల్లి, అమృమ్మ భారతదేశంనుండి వచ్చి స్థిరపడిన Indic-Mitanni రాజవంశంవారే. (ఈవిషయాలగురించి తరువాత తెలుసుకుండా). వీరివల్ల ఈ ‘ఫారో’ సనాతనధర్మ సంస్కృతివల్ల ప్రభావితుడై ఈసూర్య గీతాన్ని ఈజెష్ట్సులో ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన భారత-సనాతనధర్మం గురించిన నమ్మకాలే తరువాతి కాలంలో యూదు-క్రైస్తవ నమ్మకాలకు పునాది అయ్యాయని ఆమతాల చరిత్రకారుల నమ్మకం. బుగ్గేదంలో ‘Yahva’h ‘అనే పదం 21 సార్లు ల్రాయబడింది. ఈపదం ‘Tivah’ కు రూపాతరమే అని భాషాప్రవీణులంటారు.

కొంతమంది హిందూ-యూదు దేవతల్లు పేర్లలోకూడా సారూప్యతలు కొట్టొచ్చినట్లు కనబడతాయి. ఉదాహరణకు బ్రహ్మ-అబహం; సరస్వతి-సరై (Sarai: అబహం భార్య). ఈసారూప్యతను మొదట Jesuit Missionaries తమగ్రంథం ‘Anacalypsis, Vol. 1, p.387) ‘లో వెలిబుచ్చారు. అబహం తన వృత్తిని ‘Chaldians (Chaldees)’ నివసించిన ‘Ur’ పట్టణంలో నేర్చుకున్నాడు. బైబిల్లో ‘Chaldia (చల్లియా)’ ప్రాచీన ‘Sumeria’ (సుమేరియా)యే అని ఉంది. ఈ చల్లియా ప్రాచీన పర్షియా సరిహద్దులో ఉన్న భారతదేశపు పట్టణమే. సరస్వతి-సింధూ ప్రాతంలో పెనుమార్పులు సంభవించిన తదుపరి భారతీయులు వలసవెళ్ళి స్థిరపడిన ప్రదేశాలలో ఇది ఒకటి. చల్లియా అనే పదం పూజారులలో ఒక తెగవారి ‘బిరుదు’ అని, వారు ఇప్పటి ఆఫ్ఘానిస్తాన్, పాకిస్తాన్, కాశ్మీర్ ప్రాతంలో నివసించారని కొంతమంది చరిత్రకారుల నమ్మకం.

18వ శతాబ్దంలో ఫ్రెంచిమతపెద్ద Voltaire (1694-1778; అసలుపేరు François-Marie Arouet) చెప్పినదానిని మెక్సికన్ రచయిత Tomás Doreste తన పుస్తకం Moises y los Extraterrestres లో ఇలా ఉటంకించాడు: "భారతదేశంనుండి తమ బోధనలను ప్రపంచమంతటా వ్యాప్తిచేయటానికి వెళ్లిన వేద బ్రాహ్మణ పూజారుల వారసుడే ఈ అబహాం." దీనిని ధృవపుస్తా కొన్ని బుజువులు మాపించాడు: పేర్ల సారూప్యతలు; యూదు కులపతుల భూమి 'Ur' (ఉర్) పర్షియా సరిహద్దునుండి భారతావనికి వెళ్లే రోడ్డుమార్గంలో ఉన్న సుమేరియా రాజ్యంలోని ముఖ్యపట్టణం; భారతదేశమంతటా ఆరాధించబడే బ్రహ్మదేవుని ప్రభావం పర్షియాతో పాటు Euphrates, Tigris నదుల పారివాహక ప్రాంతమంతటా వ్యాపించటం. పర్షియన్న బ్రహ్మను ఎంతగా ఆరాధించేవారంటే కాల్కమేణా ఆయనను తమ దేవుడుగా మలచుకున్నారు. మరికొంతకాలనికి వారివంశికులకు అసలు దేవుడు బాక్ట్రియానుండి వచ్చాడనే నమ్మకం బలపడింది." పూర్వ కాలంలో భారతావనిలోని భాగమైన 'వాహిక-ప్రదేశ' కొంతకాలానికి బాక్ట్రియాగా పేరొందింది.

అబహాం, యూదులు ఎవరు? యూదు మతం ఎప్పుడు ప్రారంభమయ్యాంది?

అబహాం క్రీ.పూ. 1948లో జన్మించాడని చరిత్ర చెపుతోంది. ప్రాచీన యూదుచారిత్రిక గ్రంథాలప్రకారం అబహాం 'ఉర్' పట్టణమాసి. 'Great Flood' వచ్చినప్పుడు ఈయన తను నివసిస్తున్న ప్రదేశం విడిచి ఆవలి తీరం వెళ్లాడు. ఈవిషయంగురించే Joshua 24:2-3 ఇలా ప్రాయిబడింది. "ప్రజలకు (Israelites) ఇజ్రేల్ ప్రభువు ఇలా చెప్పాడు 'పురాతనకాలంలో వరదకు ఆవలివైపున నివసించిన మీతండులు (పూర్వీకులు) నివసించారు. అబహాం తండ్రి 'తేరాహ్'; ఈయన 'నాచౌర్'కు కూడా తండ్రీ వీరు ఇతర దేవుళ్ళకు సేవచేశారు; నేను మీతండ్రి అబహాంను తీసుకుని వరద ఆవలిదరికి చేర్చి ఆతనిని కనాన్ భూమి అంతటా ముందుండి తీసుకువెళ్లాను"

("...Thus saith the Lord God of Israel, your fathers dwelt on the other side of the flood in old time, Even Terah, the father of Abraham, and the father of Nachor; and they served other Nachor; and they served other gods. And I took your father Abraham from the other side And I took your father Abraham from Abraham from the other side of the flood, and led him throughout all the land of Canaan.")

మీరు గత ఏప్రిల్ నెల సంచికలో సరస్వతీ-సిధూ పరివాహిక ప్రదేశమంతటా క్రీ.పూ. 2100నుంచి, ముఖ్యంగా 1900 ప్రాంతంలో ఉన్న వరదలువచిన కారణంగా అచటి నాగరికత క్రమేణా క్లీసించిందని, దరిమిలా నదులకు ఆవలితీరాన నివసించే భారతీయులలో అధికులు మధ్య ఆసియావైపు వెళ్లి అనేకచోట్ల స్థిరపడ్డారని తెలుసుకున్నారు. ఈవిషయం గురించే Joshua 24:2.3లో ఉటంకించటం జరిగింది.

భారతచరిత్రలో మరుగునపడిపోయిన ఈ 'బిహ్రోండమైన సరస్వతీ-సింధు వరద'నే యూదు, క్రైస్తవ మతగంధాలలో 'Great Flood'గా చాలాప్రముఖంగా చిత్రించడం జరిగిందని అర్థమవుతుంది. సరస్వతీ-సింధూ ఈవలివైపున భారతావని ఎటువంటి స్థితిలో ఉందో గ్రీకు చరిత్రకారుడు Strabo (క్రీ.పూ. 64-క్రీ.శ. 24) వ్రాసిన గ్రంథం 'Geography XV.I.19'లో ఇలాఉంది. "ఒక కార్యంమీద 'అరిస్టోబోల్స్' ను ఇండియాకు పరిపంచబడినప్పుడు ఆయన సింధునది, దాని పరివాహిక ప్రదేశాన్ని వదలిపెట్టినందువల్ల గ్రామాలతో పాటు, వేయికంటే ఎక్కువ విడిచిపెట్టబడిన పట్టణాలున్న దేశాన్ని చూశాడు. (Aristobulus says that when he was sent upon a certain mission in India, he saw a country of more than a thousand cities, together with villages, that has been deserted because the Indus had been abandoned its proper bed)." ఈ Aristobulus (క్రీ.పూ. 375-301) అలెగ్జాండర్ కాలంలో మాసిడోనియాలోని Cassandreia లో నివసించిన గ్రీకుచరిత్రకారుడు.

ఈవలసలు కొన్ని శతాబ్దాలపాటే సాగింది. మధ్య ఆసియాలో వేరేరు ప్రాంతాలలో స్థిరపడి కాల్కమేణా రాజ్యాలను ఏర్పరుచుకున్న వారిలో ముఖ్యాలు వీరు:

- Kassites: క్రీ.పూ. 18వ శతాబ్దంలో పశ్చిమ పర్షియా వెళ్లి అచ్చట ఒక చిన్న రాజ్యాన్ని ఏర్పరచుకుని 1595లో Old Babylonia రాజ్యాన్ని జయించి 1155 వరకు పాలించినవారు;
- Hittites: క్రీ.పూ. 18వ శతాబ్దంలో ‘ఉత్తర-మధ్య అనాటోలియా’ను వశపరచుకుని, 13వ శతాబ్దం నుండి 200 ఏళ్ళు Mitanni ల రాజ్యం ఉత్తర మిసొపాటేమియాను ఏలినవారు;
- Assyrians: ‘అసుర’ పదం నామాంతరం చెందితే ‘అసీరియన్లు’గా పేరొంది, క్రీ.పూ. 20-15 శతాబ్దం మధ్యలో ‘ఎగువ మిసొపాటేమియా, అసీయా మైనర్ (Asian Minor)కు రాజులైనవారు;
- Mitannis: క్రీ.పూ. 18వ శతాబ్దంలో మధ్య అసీయావెళ్లి 1595-1270 మధ్యలో ఉత్తర మిసొపాటేమియాను పాలించినవారు;
- Arameans: అబహాం కాలంలో మిసొపాటేమియాలో స్థిరపడినవారు, అబహాం నుంచి జీసున్ వరకు మాట్లాడిన Aramaic భాషను ఇచ్చినవారు;
- Hyksos: క్రీ.పూ. 19వ శతాబ్దంలో ఈజెష్ట్ వెళ్లి అచట కొంత భాగాన్ని క్రీ.పూ. 16వ శతాబ్దంలో పాలించినవారు;
- Amalekites: అబహాం మనుమడైన ‘ఈసావ్’ (Esau) మనుమడైన ‘అమలెక్’ వంశికులు; దక్కణ పాలస్తీనా వాసులు.

అబహాం ’కానవ్’ (ఇప్పటి ఇజేల్, లెబనాన్, పాలస్తీనా, కొంతమేర జోర్డాన్, సిరియా, ఈశాస్య ఈజెష్ట్)లో స్థిరపడి తాను నమ్మిన యహూవా; శివ) దేవుని సిద్ధాంతాలను వ్యాప్తిచేయటం ప్రారంభించాడు. ఇదే యూదుమతానికి నాంది. అబహాం మనుమడు ’జాకోబ్’. ఈ జాకోబ్ (ఈసావ్ కవల సోదరుడు) ను ‘ఇజేల్’ అని కూడా పిలుస్తారు. ఈయన వంశికులను ‘ఇజేలైట్స్’ (Israelites; ఇజేల్ పిల్లలు) అని అంటారు. జాకోబ్ తనవారిని తీసుకుని ఈజెష్ట్ వెళ్లి స్థిరనివాసమేరురచుకొనగా, వారివంశికులు Pharaohs పాలనలో బానిసలుగా మారారు. కొన్ని శతాబ్దాల పాటు Pharaohs పాలనలో బానిసలుగా ఘ్రూరు. వీరిని క్రీ.పూ. 13వ శతాబ్దంలో యూదుప్రవక్త ‘మోజెస్’ (జన్మిత్త బానిస అయినా pharaoh రాజ కుటుంబీకుడుగా పెరిగాడు) తనవారిని ఈజెష్ట్ నుంచి ఎర సముద్రం (Red Sea) దటించి (దీనినే యూదులు Exodus అంటారు) Mount Sinai కు తీసుకువెళ్ళాడు. అక్కడ దేవుడు మోజెస్ కు ‘10 Commandments’ (10 ఆదేశాలు) ఇచ్చి వాటిని ఇజేల్ ప్రజలతో పంచుకోమని ఆదేశించాడు. ఇవే ఆతరువాత సంకలనం చేయబడ్డ గ్రంథం ‘Torah’ కు మూలం. మోజెస్ కు చెందిన 5 పుస్తకాలు (వీటిని Pentateuch అని అంటారు)న్న ఈ యూదుల ఆదిగ్రంథంలో ఆధ్యాత్మిక, న్యాయ సంబంధిత సిద్ధాంతాలున్నాయి.

యూదు మతం ఎప్పుడు ప్రారంభమయ్యిందనే విషయంమీద యూదులలో ఏకాభిప్రాయంలేదు. కాని అధికుల దృష్టిలో మోజెస్ కాలమే, ముఖ్యంగా దేవుడు 10 Commandments ఇచ్చినప్పుడు, యూదుమతారంభానికి నాంది అని భావిస్తారు. దేవుడు యూదులకు ఇచ్చిన 10 ఆదేశాలు ఇవి: నీ ప్రభువైన నేనే మీదేవుడిని; మీకు నాకు ముందువేరే దేవుళ్ళు లేరు, అట్లే నిన్ను నీవు పూజించబడే విగహంగా చేసుకోకు; దేముడి పేరుని వక్రమార్గాన ఉపయోగించుకోవద్దు, దుర్యినిమోగంచేయవద్దు; Sabbath (సబ్బాత్; ప్రతివారం శుకవారం సూర్యాస్తమయం నుండి శనివారం సూర్యాస్తమయం మధ్య ప్రార్థన, విశాంతి సమయం) జ్ఞాపకం పెట్టుకుని, పవిత్రంగా ఉండు; తల్లి-దండులను గౌరవించు; హత్య చేయవద్దు; వ్యభిచారం చేయవద్దు; దొంగతనం చేయవద్దు; తప్పుడు సాక్షిగా ఉండవద్దు; నీపారుగువాని భార్యను, ఇంటిని కాంక్షించకు.

యూదులు తమ పూర్వీకుడు అబహాం మాతృదేశమయిన భారతదేశం ఎప్పుడు వలసవచ్చారు ?

ఇజేల్ వాసులు కొంతకాలం ఇతరుల పాలనలోఉన్న క్రీ.పూ. 1020లో ఒక స్వతంత్ర ‘జాదియా’ రాజ్యాన్ని ఏర్పరచుకొన్నారు. వారి రెండవ రాజు ‘డేవిడ్’ పాలన (క్రీ.పూ. 1003-970)లో యూదుమతం ఉశ్మఫ్ఫతిలో ఉంది. క్రీ.పూ. 973 నుండి, అంటే ఈతనికాలం నుంచి, యూదులు కేరళతో సంబంధాలు కలిగి ఉన్నారు. కొన్ని శతాబ్దాలపాటు వీరిలో చీలికలువచ్చినా, క్రీ.పూ. 586వరకు జుదియా

సామ్రాజ్యం నిలబడింది. తాని ఆసంవత్సరంలో బాబిలాన్ (ఇరాక్) రాజు Nebuchadnezzar జుదియాను ఓడించి తన సామ్రాజ్యం అధీనంలోకితెచ్చుకున్నాడు. అప్పటినుండి యూదులు పర్షియన్, గ్రీకు, రోమన్ పాలనలోడిండి పోయారు.

ఆ తరువాత 2200 ఏళ్లపాటు తమకు స్వదేశంలో ఏకష్టంవచ్చినా యూదులు ఇతర దేశాలలోపాటు భారతావనికూడా చేరేవారు. ఇలా వలస వచ్చినవారి గురించి క్రింద వివరిస్తాను. క్రీ.పూ. 586 జుదియా రాజ్యం అంతరించిన తరువాత బాబిలాన్ రాజ్యంలో తమకు జరిగే హింస ను భరించలేక కొంతమంది యూదులు పారిపోయి మలబార్ తీరం చేరి కొచ్చినలో స్థిరపడ్డారు. ‘కొచ్చిన’ యూదులనుబడే వీరే భారతా వనికి శరణార్థులుగా వచ్చిన మొదటి యూదులు.

1. క్రీ.పూ. 721లో ఉత్తర ఇజ్జెల్ రాజ్యంమండి Assyrians పాలనలో తరిమివేయబడ్డ ‘మనాషి’ (Manasseh) తెగకు సంబంధించిన యూదులు ‘సిల్క్’ రోడ్డుమీద ప్రయాణించి చైనా-బర్యా సరిహద్దుద్వారా ఇండియాలో ప్రవేశించి మణిపూర్, మిజోరంలలో స్థిరపడ్డారు. మంగోలియన్ పోలికలున్న వీరిని ‘బైనై-మినాషి’ (Bnei Menashe) యూదులంటారు. ‘మణిపూర్’ యూదులని కూడా పిలువబడే వీరు 18వ శతాబ్దంలో ఆగ్నేయుల పాలనలో క్రైస్తవులుగా మార్పబడ్డారు, 1951లో యూదుమతంలోకి తిరిగి వెళ్లారు.
 2. అతరువాత క్రీ.పూ. 2వ శతాబ్దంలో రోమన్ రాజులు పెట్టిన బాధలను తట్టుకోలేని కొందరు యూదులు ‘గెలిలి’ (Galilee)లో పాలకులు పెట్టిన హింసను తాతలేక భారతదేశం వెళ్లా ప్రయాణిస్తున్న నౌక మునిగి పోతుంటే, బ్రతికి బయటపడ్డ వారు (ఏడు గురు పురుషులు, కొంతమంది స్త్రీలు) మహారాష్ట్ర-కొంకణి తీరం చేరారు. వీరిని ‘బెనె ఇజ్జెలి’ (Bene Israeli) యూదులు అని అంటారు. తాము మోజెస్ పుతుడు ‘యారన్’ (Aaron) వంశీకులమని భావిస్తారు. DNA పరీక్షలో ఇది నిజమని తేలింది. వీరి వృత్తి కొంతమంది ముంబైలోని ‘సోమవార్ తెలి’ హిందువులలాగా ‘తెలికి’ (గానుగ ఆడి నూనె తీసేవారు).
 3. క్రీ.శ. 70లో ‘జెరూసాలం’ లోడన్న తమ రెండవగుడి (Second Temple)ని రోమన్లు ధ్వంసంచేసి పడగొట్టినపుడు చాలామంది
 4. యూదులు కొచ్చి (కొచ్చిన) దగరలోడన్న Kodungallur చేరారు. వ్యాపారస్తులైన వీరికి క్రీ.శ. 1000లో అప్పటి కేరళ రాజు ‘భాస్కర రవివర్మ’ చేరు స్థిరపడటానికి ఒకడ్డారు ఇచ్చాడు. వీరు కూడా ‘కొచ్చిన’ యూదులుగా పేరొందారు.
 5. 1492లో స్పెయిన్, పోర్చుగల్ నుంచి భపోష్యరించబడిన అనేకమంది యూదులు కేరళ, గోవలో స్థిరపడ్డారు. ‘తెల్ల యూదుల’ నబడే ఈ ‘సఫార్టిక్’ (Sephardic) యూదుల మాతృభూమి ‘ఐబీరియా’. కొంతకాలానికి క్రైస్తవ కాధలిక్కులుగా మారినా వీరు రహస్యంగా యూదుమత పద్ధతులాచరించారు.
 6. 17వ శతాబ్దం మధ్యలో మహామృదీయుల హింసను భరించలేక ఇరాక్, ఇరాన్, ఆఫ్ఘానిస్తాన్, సిరియా, యెమెన్ నుండి వచ్చిన యూదులులలో ఎక్కువమంది ముంబైలో స్థిరపడ్డారు. అలా వచ్చినవారిలో చాలామంది బాగ్దాద్ నుండి వచ్చినందువల్ల వీరికి ‘బాగ్దాదీ’ యూదులనే పేరు వచ్చింది. వర్క, వ్యాపారాలలో నైపుణ్యంగల వీరిలో అధికులు ధనవంతులయ్యారు.
- 1948 వరకు భారతీలో యూదుల సంఖ్య లక్ష పైగాఉన్నా, అసంవత్సరం ఇజ్జెల్ ‘ఒక స్వతంత్రదేశంగా ఏర్పడినపుటినుండి 90 శాతం మంది అక్కడికివెళ్లి స్థిరపడ్డారు. వీరు అక్కడ కూడా భారత సంస్కృతిలో ముడివడిన జీవితాన్నే గడుపుచున్నారు.

వైష్ణవముది

మనభారతం

డా.వల్గ్రారుప్పు శివాజీరావు

14

ఈ భూమండలంలో అద్యాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బ్రిటన్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్వత్య చరితగురించి నేను ఖాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికీ అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియజేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

హిందూమతం ఇతరమతాలను ఎలాప్రభావితంచేసింది?

జ్ఞార్షాయిన్ (పారిశీక) మతం

వాడుకభాషలో మనం పారిశీకమతమనే 'జ్ఞార్షాయినిజం' (Zoroastrianism) వేదకాలపు ఆర్యులతో ముడిపడిఉంది. ఈ అతిపురాతన ' ఏకేశ్వరత్వ' మతం (monotheism) క్రిపూ. 5000-4000మధ్యలో 'జరాతుష్ట' (Zarathustra; గ్రీకులకు Zoroaster; పర్సియస్కు Zarathost) స్థాపించాడు. ఈయన ఉత్తర ఇరాన్ కొండలలోనివసిస్తా, సనాతనధర్మాన్ని ఆచరించే ఈబుమిమీ బుగ్గేరకాలపు రెండవదశ (మండలాలు 6; 2; మరియు 1వ మండలంలోని రెండవ ఉపమండలం) లో నివసించాడని చారిత్రికుల నమ్మకం.

ఏపీల్, మే 2010 సంచికలలో బుగ్గేరకాలంలో భరతవంశంలోని పురుషాంశికులు మాత్రమే ఆర్యులని అని తెలుసుకున్నాం. వేదాలలో వీరే వేదార్యులుగా పరిగణించబడ్డారు. పురుషాంశికులు కానివారందరూ దాస్య (దాస)లే. ఈ ఆర్యేతరులు పురుషాంశాలకు

శత్రువులు. వీరిలో ముఖ్యాలు భరతవంశంనుండి ఒకప్పుడు వేరయిన ‘అను’, ‘దృహ్య’ తెగల రాజులు. బుగ్గేదం తొలిదశలో ఈ అను తెగకు చెందిన ‘కవి కా(చా)యమాన’ (Kavi Cāyamāna) ఇంకో తొమ్మిది తెగల రాజులతో కలిసి భరతరాజు ‘సుదాస’తో ‘పరుళ్చి’ (ఇప్పటి రావి)నది దగ్గర ‘దశరాజు’యుద్ధం చేసి ఓడిపోయాడు. ఘలితంగా కాశ్మీర్-పంజాబు ప్రాంతంలో నివేంచే వీరు దక్కిణ ఆఫ్ఘానిస్తాన్కు తరమబడ్డారు. ‘కవి’అనే పదం అనుతెగ లోని ‘**Kavyan or Kavyanian**’ శాఖ రాజుల బిరుదును సూచిస్తుంది.

బుగ్గేదం రెండవ దశలోకూడా ఈ పురు-అను తెగల మధ్య జత్యత్యం కొనసాగుతూనే ఉంది. ఈకాలంలో ‘వాహిక ప్రదేశ్’ (బ్యాక్షియా; ఈ ప్రాచీన దేశం గురించి క్రింది పేరాలో చదవండి.) రాజ్యాన్ని ‘కవి విషప’ (Vishtapa) పాలించేవాడు. ఈయనతో కలిసి జరాతుప్ప వేదార్య పురురాజైన ‘రిజస్వ’, ఆతనికి సహాయంగా వెళ్లిన మరో ముగ్గురురాజులతో (అంబర్ష, భయమాన, సూరధాన్)తో దక్కిణ ఆఫ్ఘానిస్తాన్లో యుద్ధంచేసి ఓడిపోయారు (బుగ్గేద మండలం I. 30.18). వీరు ఆతరువాత ఉత్తర, పశ్చిమ దిశలలో వెళ్లి స్థిరపడ్డారు. వీరినే ఇప్పటి ఇరానియన్నగా పరిగణిస్తారు.

పారిశీకుల ముఖ్యమతగంధం ‘అవ్యేష్ట’ లో ప్రాచీన పర్వియా పేరు ‘Aryānā’ (అరియానా) అని వ్రాయబడిఉంది. దీనికి మూల పదం ‘ఆర్యావర్త’ (ఆర్యుల భూమి). అంటే బుగ్గేద కాలంలో గంగానదినుండి తూర్పు-పర్వియావరకు ఆర్యావర్తంలోని భాగమే. ఈ అరియానా పదం రూపాతరంచెంది ఇరాన్గా మారింది. 1935 నుండి ఈదేశం పేరు పశ్చిమదేశాలలో ఇరాన్గా ప్రచారంలో ఉన్నందువల్ల చివరకు ఈపేరే స్థిరపడింది.

జరాతుప్ప, ఎవరు?

మహాభారతం కంటే పురాతనమైన ‘మనుస్మృతి’ లో ప్రాచీన పర్వియా పేరు ‘Aryānā’ (అరియానా) అని వ్రాయబడిఉంది. జరాతుప్ప ముగ్గురి భార్యలలో ఒకామె (Hvovi) వాహికప్రదేశ్ రాజ్యపు ప్రధానమంత్రి పుత్రిక; ఆయన కూతురు ఒక మంత్రి (Jamasp) భార్య. ఈ రాజ్యం మధ్య ఆసియాలోని ‘పారియాత పర్వతం’ (ఈనాటి ‘హిందు ఖుష్మ’) పర్వతశేఖాలు-‘వక్కీ’ (నామాంతరం Oxus ; ఇప్పటి ‘అము దార్య’/Āmu Darya)నది మధ్య ఉన్న ప్రదేశం. ఇప్పుడు అది ఆఫ్ఘానిస్తాన్, తజికిస్తాన్, ఉర్కుమెనిస్తాన్ దేశాలలోని అంతర్భాగం.

ఈక్కుతియుడు చిన్నపుటినుండి సనాతనధర్మ సిద్ధాంతాలను వ్యతిరేకించాడు. 30 సంవత్సరాల వయస్సులో ఒకసారి పర్వియాలోని ‘దైతి’ (Daiti) నదికి వెళ్లి హోమం జరపటానికి ముందు నీళ్ళు తేవటానికి వెళ్లి నదిలో మునిగాడు. తేలి బయటకు వచ్చినప్పుడు ఆయనకు వచ్చిన స్వస్థంలో ‘అహుర మాజ్ఞా’ (Ahura Mazda) సాక్షాత్కారం జరిగింది. అప్పుడు ఆత్మ, బుద్ధి, మనస్సు, శరీరం, జీవితం, ప్రాణం, జన్మ అనే ఏడు విషయాల గురించి దైవబోధన లభించింది. తద్వారా ఆయనకు ప్రాపంచిక, ఆధ్యాత్మిక విషయాలలో ఒక వింత అనుభూతి కలిగింది.

ఈ జ్ఞానోదయం తరువాత సనాతనధర్మంమీద ఆయన దృక్పథం మారి ఒక సర్కొత్తమతానికి నాంది పలికాడు. కాని జరాతుప్ప సనాతనధర్మంలో ఉన్న దివ్యత్వాన్ని (divinity) వ్యతిరేకించలేదు కాని ఏకేశ్వరత్వాన్ని ప్రవేశపెట్టాడు. తను స్తాపించిన మతాన్ని, అందులోని సిద్ధాంతాలను తన బంధువులకు, అనుయాయులకు బోధిస్తూ సనాతనధర్మంలోలాగా మతసంబధిత కర్కూడలు చేయటం అనవసరం అన్నాడు. ఈకాలంలోనే జరాతుప్ప వేదవ్యాసుడు (కృష్ణ ద్వైపాయనుడు)తో ఇప్పటి ఉత్తర ఆఫ్ఘానిస్తాన్లో ఉన్న Balkh వద్ద మత, తత్త్వ, ఆధ్యాత్మిక చర్చలు జరిపాడు.

అలా తనమతాన్ని వ్యాప్తిచేస్తూ 12 ఏళ్ళతరువాత జరాతుప్ప బ్యాక్షియా వెళ్లి రాజు విస్తపను కలిసి ఆయనతోను, ఇతరమత పెద్దలతో తాను సిద్ధాంతీకరించినవాటిగురించి చర్చించాడు. చివరకు విస్తప ఈకొత్తమతాన్ని అంగీకరించి తనరాజ్యంలో ప్రవేశపెట్టి దానివ్యాప్తికి దోహదం చేశాడు. ఈకాలంలో ఈనూతనమతాన్ని భారతవనిలోకూడా వ్యాప్తిచేయాలనే ఉండేశంతోనే జరాతుప్ప, విస్తపలు

కలిసి పైనచెప్పినట్లుగా పురు రాజు 'రిజస్య' తో యుద్ధంచేసి ఓడిపోయారు. అప్పటినుండి 'జరాతుష్ట మతం' పశ్యిమ, మధ్య ఆసియా ప్రాంతానికి, గ్రీన్సు పరిమితమయింది. జరాతుష్ట దాదాపు 80ఎళ్ళు జీవించాడు. ఆయనకాలంనుండి కొన్ని వేల సంవత్సరాలు ఎంతగానో వర్ణిల్లిన శాపారిశీక మతం 7వశతాభుంలో మహామృదీయుల తాకిడికి తట్టుకోలేక, చివరకు చరిత మరుగునపుడి దాదాపు కాలగర్భాన కలిసిపోయింది.

అపూర మాజ్ఞా అంటే ఏమిటి?

సంస్కృతంలోనుంచి అనేక పదాలు ప్రాచీన ప్రాచీన భాషలోకి దిగుమతి అయ్యాయి. అప్పుడు వాటి స్వరూపం, అర్థం మారిపోయాయి. అపూర మాజ్ఞా అనే పేరు రెండు పదాల కలియిక. అపూర అంటే 'ప్రభువు' (Lord); సంస్కృత పదం 'మన్-దేవ్మ' ('mñsdh'eh, అంటే మనస్సుని ఇప్పు లేక నిలుపు)కి మాజ్ఞా ప్రతీక అనేది ఒకవివరణ. దీని ప్రకారం మాజ్ఞా అంటే 'తెలివి', 'వివేకం'. ఈరెండు పదాలు (అపూర-మాజ్ఞా) కలిస్తే వచ్చే అర్థం: 'వివేకవంతుష్టైన ప్రభువు' (Wise Lord).

బుగ్గేదంలో సనాతనధర్మస్తులు 33 మంది దేవుళ్ళను పూజించేవారు. ప్రారంభంలో పారిశీకులుకూడా సనాతనధర్మస్తులలాగా అనేకమంది దేవుళ్ళను ఆరాధించేవారు. వీరిలో ముఖ్యాలు 'అగ్ని', 'ఇంద్ర', 'వరుణ', 'మిత్ర', 'పుధ్య', 'ఉషణ', 'వాయు'. వీరిని ఇతర మతాలవారు వేరువేరు పేర్లతో పిలుస్తారు. జరాతుష్ట తనమతంలోకి 'వరుణ', 'మిత్ర'లను తమ ముఖ్య దేవుళ్ళుగా మలచుకున్నాడు. ఒకనిర్వచనం ప్రకారం మిత్ర పేరులేని దేవుడయితే, వరుణుడు 'మెధిర/మజ్ఞా'గా మారిపోయాడు. ఈఇద్దరు దేవుళ్ళు బుగ్గేదంలోలాగానే అవేష్టలో కూడా విడదీయబడలేదు. ఈఇద్దరి దివ్యత్వమే పారిశీకమతానికి మూలపట్టు. వరుణుడిలోని ప్రతికూలమైన గుణాలను మిత్ర తన సద్గుణాలద్వారా సరిజేస్తాడు. కాల క్రమేణా మిత్ర పారిశీకులకు ప్రథమ దేముడయ్యాడు. వీరు పవిత్రమైన 'అగ్ని' శిఖిల సాక్షిగా ప్రార్థనలు జరుపుతారు.

పారిశీకమత గ్రంథాలు, సిద్ధాంతాలు ఏమిటి?

పారిశీకుల గంధం అవేష్టలో జరాతుష్ట ప్రవచించిన 17 భక్తిగీతాలలో ప్రవచించిన సిద్ధాంతాలు 5 'గాథల' (Gathas - ఈపదం సంస్కృత 'గాథ' నుంచి వచ్చినదే)లో పాందుపరచబడ్డాయి. దీనిలోని కొంతభాగం తరువాతికాలంలో చేర్పబడ్డాయి. వీటిల్లో మత సాంప్రదాయాల, ఆచారాల, న్యాయ, సాంఘిక, విషయాలగురించేగాక, సృష్టి, ఆత్మ, పుట్టుక-మరణం గురించిన వ్యాఖ్యానాలుకూడా ఉన్నాయి. జరాతుష్ట తనఅనుచరులకు అనేక ఉపదేశాలిచ్చాడు. రెండు మచ్చుతునకలు చూడ్డాం.

- పేరాశలేనప్పుడు అత్యాశ అనే దానవుడు నిన్న మోసంచేయడు; అప్పుడు నీకు ఈమహాత్రర ప్రపంచం చప్పగా అనిపించదు.
- ఆరాటపడవద్దు. ఎందుకంటే ఆరాటపడేవాడు ఈపదంచాన్ని, అందులోని సూర్యార్థిని ఆనందించలేదు; అంతేగాక శరీరం, ఆత్మలు ముడుచుకుపోతాయికూడా.

కొన్ని ముఖ్య పారిశీక సూతాలు:

1. ఈపదంలో అతీంద్రియడైన దేవుడు ఒక్కడై ఆయన 'అపూర మాజ్ఞా'. మంచికి ప్రతినిధిఅయిన ఈయననే ఆరాధించాలి.
2. చెడుకు ప్రతినిధి, దుష్టుడుడు అయిన 'అంగ్ మైన్యు' (Angra Mainyu)ను చివరకు అపూర మాజ్ఞా జయిస్తాడు. అప్పుడు ఈజగత్తు పునీతం అయి పునరుద్ధరణ జరుగుతుంది. చివరకు మరణించినవారి ఆత్మలు చీకటినుండి బయటకువచ్చి అపూర మాజ్ఞాలో పక్షమపుతాయి.
3. అపూర మాజ్ఞా-అంగ్ మైన్యల మధ్య ఉండే ఫుర్మణ మానవుని మనస్సులో మంచి-చెడులమధ్య జరిగే అంతర్యాధ్యానికి ప్రతినిధి ఈపోరాటంలో మనిషికోరిక, ఇష్టాన్నిబట్టి పర్యావరానం ఉంటుంది.
4. నిష్పు, నీరు మత స్వచ్ఛతకు ప్రతినిధులు. ఈ రెండూ అగ్నిదేవుడిలో ఉంటాయి.

5. ఈ మతస్తులు శుద్ధికరణ కర్కాండలసమయంలో శుద్ధికి అగ్నిమంచి వచ్చిన బూడిదను ఉపయోగించాలి. బలవంతపు మత మార్పిడి నేపేధం. అలాగే స్వచ్ఛంద మతమార్పిడి కూడానూ.
6. ప్రతిమానవడు సత్య-అసత్య సంగామంతో సతమతమవుతూ ఉంటాడు. Fravashi (సంరక్షకుని) ఆత్మలో ముడివడిఉన్న మానవుని ఆత్మ అతను జన్మించేమందు వేరపుతుంది. మరణించిన తరువాత నాల్గవరోజు తిరిగి Fravashi తో ఐక్యమవుతుంది.
7. ఈ ప్రపంచం పునరుద్ధరణ జరిగేవరకు పునర్జన్మ లేదు. కానీ భారతోడన్న పారిశీకులకు పునర్జన్మమీద నమ్మకం ఉంది.
8. వివాహం స్వమతస్తులతోనే జరగాలి. భారతావనిలోడన్న పారిశీకులలో ప్రతి శిశువుకు తండ్రి తప్పనిసరిగా పారిశీకుడే అయి ఉండాలి అనే నియమంఉంది. కానీ దీనిని గురించి ఏకాభిపొయంలేదు.

పారిశీకుమత ప్రభావం క్రైస్తవమతంమీద ఉందా?

చాలాఉంది. ఈప్రభావంం మొదట యూదమతంమీద, దీనిద్వారా క్రైస్తవమతంమీద పడింది. మతంలో ఆచరించే భావమేళనం (communion), దేవకన్యలు (angels), ఆదివారం ప్రార్థనలు, మిత్ర (Mythra; Mitra) పుట్టినరోజు డిశెంబర్ 25 (దీనిని క్రైస్తవులు జీసస్కు అస్వయించుకున్నారు), బహ్యాచారి పూజారులు, ఉత్సవాలలో పూజారుల వస్త్రధారణ, మొదలగునవి క్రైస్తవులు పారిశీకుమతం నుండి దిగుమతిచేసుకున్నవే! క్రైస్తవమతం సిరియా, పర్సియాలలో నిలదొక్కుకున్నప్పుడు పారిశీకుమత పూజాపద్ధతులను క్రైస్తవులు అనుసరించారు. దేముడు, దెయ్యం, ఆత్మ, స్వర్గం, నరకం, ముక్కిదాత, పునర్జీవనం, తుది తీర్మాని (Final Judgement) ఆదిలో సామాను ధర్మంనుండే వెళ్లాయి. పారిశీకులు వీటిని అనుకరించినందువల్ల, మొదట అపి యూదమతంలోకి ప్రాకి చివరకు క్రైస్తవస్తవ మతంలోకి వెళ్లాయి.

పారిశీకులు భారతదేశం ఎలావచ్చారు?

పారిశీకుమతం వాయువ్య, మధ్య ఆసియాలో అనేక సామ్రాజ్యాలకు కొన్నివేలసంవత్సరాలు ముఖ్యమతంగా చెలామణి అయింది. కానీ దీనికి సంబంధించిన చారిత్రిక గ్రంథాలు క్రీ.పూ. 330లో అలెగ్జాండర్ పర్సియాను జయించి రాజుధాని Persepolisలో ఉన్న పుస్తక భాండాగారాన్ని ధ్వంసంచేసినప్పుడు అగ్నికి ఆహాతి అయ్యాయి. క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్దంలో గ్రీకుచరిత్రకారుడు Herodotus (క్రీ.పూ. 484-425) ప్రాసిన గ్రంథంపుకారం క్రీ.పూ. 648 నుండి 330వరకు పర్సియాను పాలించిన Achaemenid రాజులపాలనలో పారిశీకుమతం బాగాపర్చిల్లింది. అలెగ్జాండర్ దండయాత తరువాత పర్సియాను 980 ఏళ్ళు ‘సెల్యుసీడ్’ (అలెగ్జాండర్ సైన్యాధికారి సెల్యుక్స్ వారసులు), ‘పార్థియన్’, ‘సాసోనీడ్’ వంశికులు పాలించారు. ఈకాలంలో కూడా పారిశీకుమతమే ముఖ్యమతం.

క్రీ.శ. 633 నుండి 11 ఏళ్ళ ఆరబ్ మహ్మదీయులు ఉష్ణఫ్లితిలో ఉన్న సాసోనీడ్ సామ్రాజ్యాన్ని 644 లో కూలదోసి పర్సియా (ఇప్పటి ఇరాన్) అంతటా మహ్మదీయులాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. అంతవరకు ఉజ్జులఫ్లితిలోడన్న పారిశీకుమతం పర్సియాలో ఒక్కసారిగా అంతరించిపోయింది. మహ్మదీయుల హిందు, ఉచకోతను భరించలేని పారిశీకులు కొంతమంది భారతదేశానికి శరణార్థులుగా వచ్చారు. వీరు మొట్ట మొదట గుజరాత్ తీరాన ఉన్న ‘నవసారి’ చేరారు. అచ్చటి రాజు ‘జాదవ రాణ’ వీరికి ఆశ్చయమిచ్చి, కొంత భూభాగాన్ని కేటాయించి వారు స్థిరపడుతానికి వీలుకల్పించాడు. వారివంశికులు ఈరోజుకుకూడా గుజరాతీ-మాండలిక భాష మాట్లాడు తారు. వీరిలో అధికులు క్రమేణా ముంబైలో స్థిరపడ్డారు. ప్రస్తుతం ప్రపంచ జనాభాలో సుమారు 2లక్షలమంది మాత్రమే పారిశీకులు. వీరిలో సగంమంది భారతావనిలోనే ఉన్నారు. ఉన్నది అతితక్కువమందే అయినా పారిశ్రామిక, బాకింగ్, భూసంబంధితరంగాలలో వీరి ప్రాముఖ్యత, ప్రభావం చాలాఅధికమే! ప్రముఖ పారిశీకులు ‘టాటా’ల గురించి వినని భారతీయులుండరు.

వైష్ణవుడు

మనభారతం

డా. వల్లారుప్పు శివాజీరావు

15

ఈ భూమండలంలో అద్యాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బ్రిటిష్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్సుత్వం చరితగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికీ అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియజేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ..!!

హిందూమతం ఇతరమతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది?

జైనమతం

జైనమతం పుట్టిపూర్వోత్తరాలు

ఈ భారతప్రాచీన మతం 'జైన ధర్మం' ఆరంభం చరిత పూర్వకాలంలోనే జరిగిందని జైన చరితకారుల నమ్మకం. జైన అంటే జయించిన వాడు. సంస్కృత 'జయంతి' నుండి ఉత్సవమైన 'జీన' (Jina) పుట్టిన పదం 'జైన'. ఈమతజ్ఞానులు మానవుల కష్టాలను జయించి జనన-మరణ బంధం నుంచి విముక్తి పొందినవారు. సనాతనధర్మం పుట్టిన తదుపరి చాలాకాలానికి జైనధర్మం ఉద్భవించింది.

జైనుల పవిత్రగంధం 'కల్పసూత్ర' ప్రకారం 24 మంది చార్మతిక వ్యక్తులు మతపెద్దలుగా ఉండియున్నారు. ఏరిని 'తీర్థంకరు' (ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాను) లంటారు. ఈ 24 మందిని 'జీనా'లని

డా. శివాజీరావు

అంటారు. మొదటి తీర్థంకరుడు 'రిషభనాథ'. రిషభ అనికూడా పిలువబడే ఈయనను 'ఆదినాథ' అంటారు. ఈ జ్ఞాని నాగరికత ఆవిర్భవించినకాలంలో జీవించాడని ప్రతీతి. పురాణాగాధను బట్టి ఇక్ష్వాకరాజు 'నాభి'-రాణి 'మరుదేవి' ల పుతుడు. 'బహుబలి' అనికూడా పిలువబడే ఆధినాధుడి విగ్రహమే కర్ణాటకలోని 'శ్రావణబెళగొళ', 'కారకాల' లలో ఇప్పటికీఉంది. హిమాలయాలలో ధ్యానముదలో ఉండి పొడుగాటి కేళాలు, నందితో కనిపించే ఈయనలో శిఖపు పోలికలున్నాయి.

రిషభుని తరువాతి 20మంది అధిపతుల గురించి సరిగ్గా తెలియదు. 22, 23వ తీర్థంకరులు 'నెమినాథ', 'ప్రశ్ననాథ' (క్రి.పూ. 877-772). కొంతమంది చరిత్రకారులు నెమినాథ శ్రీక్షమ్మని సమకాలికుడంటారు. ఈయన సముద్ర విజయుని పుతుడు, అంధక వర్షిని పొతుడు. 24వ అధిపతి, చివరి తీర్థంకరుడు అయిన 'వర్ధమాన మహావీర' గాతమ బుధ్ఘడికంటే 26 ఏళ్ళు పెద్దవాడు. ప్రశ్ననాథ, మహావీర (క్రి.పూ. 599-522) గొప్ప మతసంస్కర్తలు. వీరు విష్ణుతంగా ప్రచారంచేసిన తత్త్వ సిద్ధాంతాలే ఈ మతానికి మూలం. జైన మతంలో దేముళ్ళు నిషిద్ధమైనా ఈఇరువురిని జైనమతస్తులు దేముళ్ళగానే పరిగణిస్తారు.

(క్రి.పూ. 599లో వైశాలి (బీహార్లోని ఇప్పటి బాసా) జ్ఞాతిక వంశపు క్షత్రియరాజు సిద్ధార్థ మహావీరకు ఆయనభార్య (లిచ్ఛవి రాజపుత్రిక) 'తిష఼ల' లకు మహావీర జన్మించాడు. సిద్ధార్థగౌతముని లాగానే 30 ఏళ్ళ వయస్సులో మహావీర భార్య 'యశోద', పుత్రిక 'ప్రియదర్శున' లను, భోగలాలస జీవితాన్నివదలి బంధవిముక్తుడైన సన్యాసిగామారి అడవిలో దిగంబరిగా తిరిగాడు. ఆయన బుధ్ఘడికంటే అతి కటీనతరమైన సన్యాసిత్వం అనుసరించాడు. తనకోరికలను, వాంఘలను జయించి, జంతువులు, పక్కలు, మొక్కలు లాంటి ప్రాణులకు హాని జరుగకుండా గాఢమైన ధ్యానంలో నిమగ్గమైనాడు. జైన సన్యాసులు-సన్యాసినిలకు ఈయన ధ్యానం, నిష్ఠ నియమం, ప్రవర్తన మార్గదర్శకాలయ్యాయి.

అలా 12 ఏళ్ళు ధ్యానంలోఉన్న తరువాత అతీందియశక్తిగల పరిపూర్ణ సిద్ధుడు (liberated soul) అయ్యాడు. ఈ పరిపూర్ణతనే 'కేవల-జ్ఞానం' (Enlightenment) అన్నారు. తన సిద్ధాంతసూత్రాలను 30 ఏళ్ళు బోధించిన మహావీర 72వ ఏట పరమపదించాడు. పవిత్రమైన ఆయన ఆత్మ శరీరాన్ని పూర్తిగా విసర్జించి 'పూర్వమిత్తి' పొందింది. ఆయన మోక్షసాధన రాత్రిని జైనులు 'దీపావళి' పండుగగా జరుపుకుంటారు.

జైనమత సిద్ధాంతాలు

జైనమతసిద్ధాంతం దెండు మూల సూత్రాల మీద ఆధారపడింది. అవి: 'జీవ', 'అజీవ'. అపరిమిత ఆధ్యాత్మిక పరిమాణాలతో నిండి ఉన్నది జీవ అయితే, అనేకరూపాలు, స్థితులతో నిండిఉన్న పదార్థం అజీవ'. ఈ దెండూ అనంతమైనవి, నశించవు. ఈ సృష్టి అంతా అజీవాలతో నిండిఉన్న జీవాలున్నాయి. రాళ్ళు, మొక్కలు, పురుగులు, మానవులు, ఆత్మలు మొదలగువాటిల్లో జీవాలున్నాయి.

ప్రతిమనిషిలోనూ జీవాలు బందీలయి ఉంటాయి. అవి అజీవులతో కలసి ఉన్నపున్నడు వ్యధననుభవిస్తాయి. ఈ వ్యధనుండి జీవులకు పూర్తి విముక్తి అంటే 'మోక్షం'. జైనులు ప్రతి ప్రాణిలోనూ మార్పులేని, స్వచ్ఛమైన ఆత్మ ఉంటుందని నమ్ముతారు. ఆత్మ అపరిమితమైన జ్ఞానం, అతీందియ శక్తి, చైతన్యంతో నిండి ఉంటుంది. ఈ ఆత్మే దేముడు. ఈ ప్రపంచం అనంతమైనది. దానికి ఆది, అంతంలేవు. అందువల్ల ఈసృష్టికి కారణం దేముడు కాదు.

నిత్యత్వం (Eternity) నుండి ప్రతి ప్రాణి తానుచేసిన మంచి, చెడు పనుల వల్ల ఏర్పడిన కర్మాణవుల (karmic atoms) సంచయంతో నిండి ఉంటుందని మహావీర బోధించాడు. ఈ సంచయమే ‘కర్మ’ను నిర్దేశిస్తుంది. పుట్టుక, జీవనం, భాధ, దుఖం, చావు శాశ్వతంగా ఆనంద స్థితికి చేరాలంటే ‘మోక్షం’ ద్వారానే సాధ్యమవుతుంది.

దేముళ్ళు, దేవతలను పూజ్యిస్తే విముక్తి లభిస్తుందనే వాదనను తప్పు పట్టడు మహావీర. దీనికి ప్రత్యామ్మాయం సత్త్వవర్తన సర్వప్రాణులూ సమానమైనవే. వాటిని ప్రేమ, కరుణతో చూడాలి. శ్యాస్నించగల ఏప్రాణినీ అవమానపరచకూడదు, హింసించకూడదు, వధించకూడదు. ఈసిద్ధాంతాన్ని నిష్పత్తి జైనులు ఈరోజుకు కూడా అనుసరిస్తున్నారు. అందువల్లనే కొంతమంది జైనులు, జైనసన్యాసులు కంటికి కనుపించని సూక్ష్మజీవులు లోపలికి వెళ్ళకుండా, నోటికి గుడ్డ అడ్డం పెట్టుకుంటారు. అలాగే కూర్చునే ముందు కుర్చీలను దులపటం, తుడవటం చేస్తుంటారు.

విముక్తికి జైనమతం మూడు సూత్రాలను నిర్దేశించింది. వీటిని ‘రత్న-త్రయాలు’ (triple-gems) అనిఅంటారు. ఇవి: సమ్యక దర్శన (Right Faith), సమ్యక జ్ఞానం (Right Knowledge), సమ్యక ప్రవర్తన (Right Conduct). సమ్యక ప్రవర్తనకు 5 సద్గుణాలు అవసరం. అవి: అహింస, సత్యం, అఫ్సైయ లేక ‘అచోర్య’ (non-stealing), బ్రహ్మచర్య (celibacy), అపరిగ్రహ (non-possession/materialism). ఇవి జైనుల జీవితంలోకావలసిన అతి ముఖ్యమైన గుణాలు. జైనులలో ఆధ్యాత్మికత పెంపాండటం 4లంచలలో జరుగుతుంది. ముదటిది: సరియైన ధ్రుక్కుధా (view)న్ని పెంచుకోటం; రెండవది సరియైన నడవడిక (conduct)ను కలిగిఉండటం; మూడవది సరియైన జ్ఞానా (knowledge)న్ని పొందటం; నాల్గవది పొందిన పరిపూర్ణ జ్ఞానంతో పరమానందాన్ని సాధించటం.

ఈ జైనమత బోధనులు మహావీరకు ముందు వచ్చిన తీర్థంకరులు ఇచ్చినవే. అందువల్ల మహావీర బుద్ధుడిలాగ ఒకమాతన వ్యవస్థను స్థాపించలేదు. అప్పటివరకుఉన్న వ్యవస్థను సంస్కరించాడు. ఈయన ‘నిగంధ’ తెగను స్థాపించిన ప్రశ్నాధుడి సాంప్రదాయాన్ని అనుసరించాడు. దానితోపాటు తనకాలానికి అనుగుణంగా జైన సిద్ధాంతాలను పునర్వ్యవస్థకరించాడు. ఆయన ఆత్మ పూర్వవిముక్తి (మోక్షం) అయ్యేముందు తన అనుయాయులను సాధు, సాద్య, శ్రావక, శ్రావిక అనే నాలుగు వర్గాలుగా విభజించాడు.

జైనమతశాఖలు

మహావీర తరువాత రెండవశతాబ్దాలకు జైనసంఘుంలో చిన్న చిన్న విషయాలమీద మనస్సులు ఏర్పడిన ఘలితంగా అంత్యకలహాలు వచ్చాయి. తద్వారా ఈమతం ‘దిగంబర’, ‘శ్వేతాంబర’ శాఖలుగా చేలిపోయింది. మహావీరుని విముక్తి తరువాత 200 ఏళ్ళకు జైనప్రముఖ సన్యాసి ‘భద్రబాహు’ త్వరలో బీహార్లో క్షూమం వస్తుందని దివ్యదృష్టితో తెలుసుకుని తన 12,000 మంది అనుయాయులను పెంటబెట్టుకుని కర్మాటకు వలస వెళ్ళాడు. వీరిలో అతిముఖ్యాడు మౌర్యరాజ్య స్థాపకుడు చందగుప్తమౌర్య. వారు 12ఏళ్ళ తరువాత తిరిగివేచేసరికి శ్వేతాంబరవర్గం క్రొత్తగా ఏర్పడి ఎదుగుతూ కనిపించింది. అప్పుడు భద్రబాహు ఈవర్గాన్ని జైనమతం నుండి బహిష్కరించాడు.

ఆ తరువాత శ్వేతాంబరులు తమసూత్రాలతో గ్రంథాలను ఏర్పరచుకున్నారు.

ఈ రెండుశాఖలలోని తేడాలు చాలా తక్కువ. కొన్ని కంటికి కానరానివి. మహావీర బట్టలుకేకుండా సంచరించాడు కాబట్టి దిగంబర శాఖవారు దిగంబరులుగా జీవించాలని నిర్ణయించుకున్నారు. జైనగ్రంధాలలో బట్టలను విస్మించమని ఎక్కడా చెప్పునందువల్ల శ్వేతాంబరులు తెల్లటి వస్తాలను ధరిస్తారు. కాని రెండు శాఖలలోని సన్యాసినులు మాత్రం తెల్లటి వస్తాలే ధరిస్తారు. మోక్షానికి దిగంబరులు స్త్రీలు అనర్థలంటే, శ్వేతాంబరులు అర్థలంటారు.

ఈ రెండుశాఖలు కొలక్కమేణా కొన్నితెగలుగా చీలిపోయాయి. ఇవి: ‘స్నాతకవాసి’, ‘తేరాపథ’, ‘దెరవాసి’, ‘బిసపథ’. వీటిలో కొన్ని విగ్రహరాధన చేస్తాయి. 1974లో అన్నితెగల సిద్ధాంత సముదాయాన్ని క్రోడికరించి ‘సామాన్యసూత్రం’ అనేగ్రంధాన్ని ముదించారు.

సనాతనధర్మం-జైనధర్మం సంబంధం

జైనులు కాదన్నా జైనమతంలో సనాతనధర్మం చిప్పిలు అడుగడుగునా కనిపిస్తాయి. హిందువుల ధర్మం, కర్మ, సంసారం, పునర్జన్మ సిద్ధాంతాలు జైనమతంలో కూడా ప్రముఖ భాగాలే. కాని హిందువులకు ‘కర్మ’ ఒక కానరాని శక్తి అయితే, జైనులకు ఇది ఆత్మను అంటి పెట్టుకునే పదార్థం.

జైనులు సర్వోత్పాషణమైన ‘బ్రహ్మ (బ్రహ్మపదార్థం)’ ఉనికిని, అలాగే ఈ స్ఫ్ఱీ దేముడువల్లే జరిగిందని నమ్మారు. వారికి ఈస్ఫ్ఱీ దివ్యమైనది, అనంతమైనది. అలాగే ఆత్మలు కూడా. జైనులు దైవత్వం మూర్తిభవించిన గొప్పవ్యక్తులను పూజిస్తారు. కాని దేముళ్ళను కాదు. వారికి ఈ ప్రపంచం, ఆత్మశాశ్వతం. జైనగ్రంధం ‘ఆకారాంగ సూత్ర’లో ఇలాఉంది: ”ఈ ప్రపంచం ఉనికిని తిరస్కరిస్తే ఆత్మను తిరస్కరించి నట్టే. అలాగే ఆత్మ అస్తిత్వాన్ని కాదంటే ప్రపంచాన్ని కాదన్నట్టే.” హిందూమత నమ్మకానికి ఇది పూర్తిగా వ్యతిరేకం. దీనితో పాటు విముక్తి పొందిన ఆత్మ స్వర్గంలో అనంతమైన సంతోషంతో ఉండటానికి సంపూర్ణ విశ్వాసం, విజ్ఞానం, ప్రవర్తనాసూచికలుగా ఉన్న ‘రత్నతయ’ మార్గమే విముక్తికి సోపానమని జైనులు నమ్ముతారు. హిందూమతంలో ముఖ్యమైన ‘భక్తి’కి జైనమతంలో చోటులేదు.

జైనులు దైవారాధనను తిరస్కరించినా, హిందూమతంవల్ల ప్రభావితులైన ‘వైష్ణవ-జైనులు’ శ్రీ కృష్ణుని పూజిస్తారు. ఈ రెండు మతాలకు మౌలికంగా కొన్ని తేడాలున్నా విముక్తి, పునర్జన్మ, స్వర్గం, పృథివీ, నరకంలాంటి విషయాలలో సారూప్యతలున్నాయి. అలాగే మతప్రవక్తలు కూడా నిర్ణితమైన, నిర్మిషమైన అవసరాలు ఉన్నప్పుడే జన్మిస్తారు. ధార్మిక, సాంఘిక, సామాజిక విషయాలలో కూడా ఎక్కువ వ్యత్యాసాలు లేవు. ఆహారం, ఆభరణ ధారణ, వృత్తి, ఆటపాటలు, మత సంబంధిత పండుగలు, నడవడిక, మూడు నమ్మకాలు, భాషలు, సాహిత్యం, కర్కూతాండలు లాంటి వాటిల్లో కూడా సామీప్యత ఉంది. ఇంకా, శాఖాహారం (మాంసాహారులు మినహా) విషయంలో కూడా ఈ రెండు మతాలు ఒక్కటే. అందువల్ల, ఈ రెండింటిలో భిన్నత్వంకంటే ఏకత్వమే అధికం.

బుధ్ధధర్మంలో లాగా జైనమత ప్రాముఖ్యం భారతావని ఎల్లలు దాటలేదు. దీనికి ముఖ్య కారణం అశోకుడులాంటి వారి ఆదరణ, మతపెద్దల ప్రాముఖ్య కృష్ణికి నోచుకోకపోవటమే. వీటితో పాటు ‘దిగంబరత్వ’ శాఖ సిద్ధాంతం చాలామంది బౌత్సాహికులకు నచ్చక పోవటం. ప్రపంచంలో జైనులు సుమారు 10లక్షలు ఉంటే, అందులో దాదపు సగంమంది భారతదేశంలో ఉన్నారు. వీరిలో అధికంగా గుజరాత్, మహారాష్ట్ర, డాత్తరపుదేశ్, కర్ణాటకలలో ఉన్నారు. జైనులు భారతదేశానికి పరిమితమైనా వారిప్రాబల్యం ప్రపంచం మీద చాలా ఎక్కువే. జైనసిద్ధాంత మూలాలైన అహింస, నిరాహారం హిందూమతంలో ప్రాముఖ్యత సంతరించుకుంది. మహావీర సిధ్ధుడయిన తరువాత 2500

సంవత్సరాలకు హిందువైన మహోత్సుగాంధి అహింస, ఆమరణ నిరాహారదీక్ష, తద్వారా సత్యాగహన్ని ఆయుధాలుగా చేసుకుని ఆంగ్లేయులను కూలద్దోసి భారతావనికి స్నేహము సంపాదించి విముక్తి పొందారు.

వైష్ణవముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్టి శివాజీరావు

16

ఈ భూమండలంలో అద్యాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బ్రిటిష్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్సుత్య చరితగురించి నేను ఖాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికీ అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియజేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

హిందూమతం ఇతరమతాలను ఎలా ప్రభావితం చేసింది?

సిఖ్యు మతం

2.7 కోట్ల జనాభాతో ప్రపంచంలో ఐదవ పెద్ద మతంగా పేరొందింన ‘సిఖ్యు మతం’ (Sikhism) కీ.శ. 15వ శతాబ్దం చివరలో భారతదేశంలో ఆవిర్భవించింది. ఇందులో అత్యధిక శాతం పంజాబ్ లో ఉన్న సిఖ్యులు భారతావనిలో అన్నిచోట్ల స్థిరనివాసమేర్పరచుకున్నారు. ఈమత స్థాపకుడు లాహోర్ దగ్గరలో ఉన్న ‘తలవండి’(ఇప్పుడు నాన్కాన సాహిబ్) గ్రామంలో బేడి క్షత్రియ కుటుంబంలో 15 ఏప్రిల్ 1469న పుట్టిన ‘నాన్క దేవ్’ (1469-1539). అయిన ఈయనకు జన్మత్తు రంహిందుపు 30వ ఏట ఒకరోజు తెల్లవారు రుహమున కాలకృత్యాలు తీర్ముకోటానికి సుల్తాన్సుర్కోనీ కాలువ రగ్గరకుచెళ్లి మూడు రోజులపాటు ఇంటికి తిరిగిరాలేదు. వచ్చిన తరువాత ఒక రోజంతా వూనముద్దలోనే ఉన్నాడు. మరుసటిరోజు ఇలా ప్రకటిం

డా. శివాజీరావు

కౌముది

చాడు: "హిందువు లేడు, మహామృదీయుడు లేడు; నేను ఎవరి మార్గాన్ని అనుసరించను? దేముడు హిందువు కాదు, మహామృదీయుడూ కాదు. అందువల్ల నేను ఇకనుండి దేముడి మార్గాన్నే అనుసరిస్తాను."

తాను మాయమైన మూడురోజులలో తనకుజరిగిన అనుభవాలను తనవారితో చెప్పిన విషయాలు ఇవి: "నేను దేముడి సమ్ముఖానికి తీసుకొనిపోబడ్డాను; అప్పుడు నాకు ఆయన అమృతంతో నిండిన ఒక కప్పు ఇచ్చి నన్ను త్రాగమని ఆదేశించి ఇలాలన్నాడు: 'ఈ కప్పు ఆరాధనాభావంతో ఉన్న దేముడి పేరుతో నిండి ఉంది. దీనిని నీవు త్రాగు; నేను నీతో ఉన్నాను; నిన్ను ఆశీర్వదించి పైకి లేపుతాను; నిన్ను ఎవరంటుచే జ్ఞాపకం పెట్టుకుంటారో వారు నాక్షపను అనుభవిస్తారు; వెళ్ళు, నాపేరుతో సంతోషపడుతూ ఇతరులను కూడా అట్టగే చేయమని బోధించు; నేను నీకు నాపేరుని ప్రసాదించాను; ఇది నాపేలుపు అనుకో'." నానక్ ను దేముడు తనసందేశాలను మానవులకు తెలియజేసే దూతగా ఎన్నుకొన్నందువల్ల ఆయనకు 'గురు' అనే బిరుదు వచ్చింది. ఆరోజునుండి నానక్ తన అనుచరులకు 'గురు' వయ్యాడు. అదే సిఫ్ఫు మతానికి అంకురార్పణ. 'సిఫ్ఫు' (శిక్క) పదానికి మూలం సంస్కృత 'శిక్క' (బోధన).

అప్పటినుంచి 'గురు నానక్' 40 ఏళ్ళు తనమత వ్యాప్తికి చాలా పాటుపడ్డాడు. ఆయన మొదట బెంగాల్, అస్సాంలో పర్యటించి తనమత సిద్ధాంతాలను అచ్చటి ప్రజలకు బోధించాడు. తరువాత దక్కిణాదిలోని ఆంధ్ర, తమిళనాడు, కర్ణాటక, ఉత్తరాపథంలోని కాశ్మీర్, లడఖ్, టిబెట్, అరెబియన్ ద్వీపకల్యంలోని మక్కా, మదీనా, ఆవల ఉన్న బాగ్దాద్లలో కూడా పర్యటించి 'దేముడు సర్వాంతార్యామి' అని ఉపదేశించాడు. తాను 22 సెప్టెంబర్ 1539న 'రావి' నదీ తేరాన ఉన్న 'కర్తార్పణార్' (పాకిస్తాన్లో భారత సరిహద్దునుండి 3 కి.మీ. దూరంలో ఉంది)లో 70వ ఏట మరణించే ముందు తనతో చాలాకాలం విశ్వనీయతతో భక్తుడుగా ఉన్న 'బాబా తెహ్సీ' పేరుని 'గురు అంగద్ దీవ్'గా మార్చి తనమతానికి వారసునిగా నియమించాడు. ఈయనే సిఫ్ఫుల రెండవ గురువు.

నానక్ మరణశయ్యమీద ఉన్నప్పుడు హిందు, మహామృదీయుల అనుచరులలో ఆయన అంత్యక్రియలు ఎలా జరపాలనే విషయం మిద తర్వాన బర్వాన పడ్డారు. అప్పుడు నానక్ కల్పించుకుని తనశరీరం ప్రక్కన రెండు వర్గాలు పూలదండలు పెట్టి మూడు రోజుల తరువాత ఎవరి దండ వాడకుండా ఉంటుందో వారు తమ ఆచారం ప్రకారం అంత్యక్రియలు నిర్వర్తించుకోమని సలహా ఇచ్చాడు. కాని చనిపోయిన తరువాత మరుసటి రోజు ఉదయం వాళ్ళవచ్చి చూస్తే నానక్ శరీరం కనపడలేదు. కాని రెండు వర్గాల దండలుమాత్రం అలాగే ఉన్నాయి. అప్పుడు హిందువులు తమ దండను 'దహనం' చేస్తే, మహామృదీయులు 'పూణ్ణి' పెట్టారు.

సిఫ్ఫుమత సిద్ధాంతాలు, సూత్రాలు ఏవి?

నానక్ హిందూమతంలోని విగహారాధన, జాతి-వర్ర వ్యవస్థ, కర్మకాండ, తపస్సి, సన్యాసిత్వాన్ని వ్యతిరేకించినా, హిందూమత ఉంటనుండి ఆవిర్భవించిన చాలా సిద్ధాంతాలను అనుకరించాడు. మమ్మకకు కొన్ని పరిశీలించండి.

1. ఈవిశ్వంలో అందరికీ ఒకే దేముడున్నాడు. ఈ సర్వాంతర్యామియే సుష్టికర్, పరిరక్షకుండు, వినాశకుడు. పేరులేని, రూపం లేని, వర్ణశాతీతమైన, వినాశరహితుడైన ఈయన అన్నిమతాలలోనూ ఉంటాడు. అర్థంకాని ఈవ్యక్తి అన్ని మతాలలోనూ ఒక్కడే
2. మానవజన్మ ఇతర ప్రాణుల జన్మలకంటే ఉత్తమమైనది. అందువల్ల దేపునిలో లక్ష్మమవ్యటానికి మానవజన్మద్వారానే సాధ్య మవుతుంది.

3. ఒకవ్యక్తి మరణించిన తరువాత ఆత్మ వేరొక ప్రాణిలో ప్రవేశిస్తుంది; ఆప్రాణి మానవుడు అయినా కావచ్చు, జంతువుడి అయినా కావచ్చు.
4. ఇప్పటి జన్మ గత జన్మలలో చేసినకర్మలమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. దేముడిని కనుగొన్నప్పుడే ఈజనన-మరణ చక్కంసుండి విముక్తి కలుగుతుంది.
5. మోక్షం అంటే తుది తీర్పు తరువాత స్వర్గానికి వెళ్ళటం కాదు, దేముడిలో లక్ష్మిమవ్యటమే.
6. సత్త్వవర్తన, నైతిక జీవిత నియమావళిని ఆచరిస్తూ, అత్యంత నిష్ట, ధ్యానంతో దేవునిపేరుని స్మరిస్తూ జపం చేసనప్పుడే మానవుడు దైవంలో పక్షమవటానికి సులభమవుతుంది.
7. గర్వం, కోపం, అత్యాశ, మోహం, కాముకత్వం అనే ఐదు మానవునికి హోనికరమైన విషయాలు, మానవునిలో ఉండకూడని దుష్ట ప్రవృత్తులు. దుర్భలమైన మనస్సుతో వీటికి బానిసలైనవారు దేముడిదరికి చేరలేరు. దేముడి దరి చేరాలంటే వీటిని వీడనాడి గాఢమైన, అమితశద్ధతో, భక్తిధ్యానంలో ఆయనను సేవించుకోవాలి.
8. మానవుడు తన మనస్సును జయిస్తే, ప్రపంచాన్నే జయించవచ్చు. ప్రతి మానవునిలోనూ దేవుని దీపముంటుంది, కాని తనలోఉన్న గర్వం, అహం అణచివేసినప్పుడే దాని కాంతి కనపడుతుంది.
9. మానవులందరు సమానులే, తారతమ్యలేమీలేవు. మతసంబంధిత సేవలు, ఉత్సవాలలో స్త్రీ, పురుషులకు సమాన హక్కులు న్యాయి. అనిమతాలవారూ సిఖ్యు గురుద్వారాలో ప్రవేశార్థులు.

సిఖ్యుమత గురువులు ఎందరు, వారువివరు?

నానక్ తో కలిపి సిఖ్యుమత గురువులు 10మంది. ప్రతిగురువు మరణించే ముందు తన వారసుడై నియమిచాడు. ఈయన తప్పమిగతా గురువులందరు తమకుటుంబంలోని వారినే వారసులుగా నియమిచారు. నానక్ తరువాత వచ్చిన గురువులు వీరు:

రెండవ గురువు అంగద్ దేవ్ (7 సెప్టెంబర్ 1539 to 29 మార్చి 1552): ఈయన పంజాబ్లో ‘గురుంథి’ లిపి ప్రాచుర్యానికి కృషిచేస్తూ దేశమంతటా పర్యటించి తనమతాన్ని వ్యాప్తిచేయటానికి వీలుగా అనేక చోట్ల సిఖ్యు కేద్రాలను, సంఘూలను ఏర్పాటుచేశాడు. మొఘుల్ వంశం వారసుడు ‘హామాయూన్’ రాజ్యం పోగుట్టుకున్నప్పుడు అంగద్ దేవ్ ఆశీస్తులు పొందాడు.

మూడవ గురువు అమర్ దాన్ (26 మార్చి 1552 to 1 సెప్టెంబర్ 1574): ఈయన సతి, పర్మా వ్యవస్థలను నీషధించటంతో పొటు దేశంలో వేర్చేరు చోట్ల 22 సిఖ్యు కార్యాలయాలను ఏర్పాటుచేసి వాటి నిర్వహణకు స్థానిక మతబోధకులను నియమించాడు.

నాలుగవ గురువు రాం దాన్ (1 సెప్టెంబర్ 1574 to 1 సెప్టెంబర్ 1581): ఈఅమర్ దాన్ అల్లడు రాందాన్ వివహ మంత్రాలను రచించటంతో పొటు ‘హార్షిందర్ సాహిబ్’ (గోల్డెన్ టెంపుల్; Golden Temple)కు రూప కల్పన చేశాడు. సిఖ్యుమత సిద్ధాంతాలు నచ్చినందువల్ల అక్షర్ ఇచ్చిన జాగిర్ లో ఈయన ‘రాం దాన్ పూర్’ అనే పట్టణానికి పునాది వేశాడు. ఇదే కాలక్రమేణా ‘అమృతసర్’ అయింది.

అయిదవ గురువు అర్జున్ దేవ్ (1 సెప్టెంబర్ 1581 to 30 మే 1606): రాందాన్ పుత్రుడైన అర్జున్ దేవ్ పర్యవేక్షణలో అమృతసర్ పట్టణ నిర్మాణం పూర్తిఅయింది. తారన్ తారన్, కర్తారపూర్ పట్టణాల ఏర్పాటుకు పునాది కూడా వేశాడు. ఆయన 1604లో సిఖ్యుల పవిత్ర గంధం ‘ఆది గ్రంథ్’ మొదటి సంపుటం పూర్తిచేసి, మొదటి నలుగురు గురువుల ఉపదేశాలను సేకరించి వాటిని పద్యరూపంలో

తీసుకువచ్చాడు. అంతేగాక సిఖ్లుల ఆలయం ‘గురుద్వార సాహాబ్’ ‘నిర్మాణానికి ప్రతి సిఖ్లు ఆదాయంలో పదవ వంతు (దశవద్) వసూలుచేశాడు. మహామృదీయ మతంలోకి మారటం తిరస్కరించినందుకు ఈయనను మొఘుల్ నవాబ్ జహాంగీర్ కృషణగా చంపించాడు.

ఆరవ గురువు హర గోఖింద్ (25 మే 1606 to 28 ఫిబ్రవరి 1644): తండ్రి అర్జున్ దేవ్ హత్య చేయబడటానికి కొద్ది రోజుల ముందు గురువుగా నియమించబడిన 11 ఏళ్ళ హర గోఖింద్ తన పదవి కాలంలో మొఘుల్ నవాబుల బారినుండి తప్పించుకోటానికి బలమైన సిఖ్లు సైన్యాన్ని తయారుచేశాడు. ప్రాజహో పాలనలో పంజాబ్లోని మహామృదీయ నాయకులను ఎదిరించి గెలుపు సాధించాడు. ఈయన సిఖ్లు మత సంబంధిత అధికారిక విధానసిద్ధయాలు తీసుకోటానికి ‘అకాలితక్’ (Akal Takth;Timeless Seat),; గురువుని చేరటానికి ‘గురుద్వారా’ (Gateway) లను ఏర్పరచాడు.

ప్రధాన గురువు హర రాయ్ (3 మార్చి 1644 to 6 అక్టోబర్ 1661): 5 ఏళ్ళ వయస్సులో గురువయిన ఈహరగోఖింద్ మనుమడు తన హాయాంలో సిఖ్లుసైన్యాన్ని మరింత బలశేషతం చేశాడు. మొఘుల్ సింహాసనం పోటీలో ప్రాజహో పెద్దకొడుకు ‘షిక్ దారా’ చౌరంగజేబ్ నుండి పారిపోయినప్పుడు హర రాయ్ ఆశ్రయమిచ్చాడు. ఈయన చనిపోయే ముందు 5 ఏళ్ళు వయస్సుడన్న హరకిషన్ ను తన తరువాతి గురువుగా నియమించాడు.

ఎనిమిదవ గురువు హరికిషన్ (6 అక్టోబర్ 1661 to 30 మార్చి 1664): ఈబాలగురువు 1664 మార్చి నెలలో డిల్టీ వెళ్లినప్పుడు మశాచి బారిసపడి 8 ఏళ్ళ వయస్సులోనే మరణించాడు.

తొమ్మిదవ గురువు తేగ్ బహదూర్ (20 మార్చి 1665 to 11 నవంబర్ 1675): ఆరవ గురువు హరగోఖింద్ చివరి కుమారుడు , తేగ్ బహదూర్ ను చౌరంగజేబ్ మహామృదీయ మతంలోకి మారమని బలవంతంచేసి కారాగారంలో పెట్టిపొంచినా మారనందుకు థిల్లీలోని చాందినీచౌక్ వద్ద శిరచేదన చేయించాడు. ఈయన తనకాలంలో ఆనందపూర్ పట్టణాన్ని నిర్మించటమేగాక, ‘గురు గ్రంథ సాహాబ్’లో కొన్ని శ్లోకాలు కూడా కూర్చాడు.

పదవగురువు గోఖింద్ రాయ్/సింగ్ (11 నవంబర్ 1675 to 7 అక్టోబర్ 1708): 9 ఏళ్ళవయస్సులో గురువు అయిన ఈ తేగ్ బహదూర్ పుతుడు 30 మార్చి 1699 న ‘భాల్సా’ (స్వచ్ఛతగల సైన్యం) అనే వ్యవస్థను ఏర్పాటుచేశాడు. దీని ఉద్దేశం మొఘులుల శక్తిని దీటుగా ఎదుర్కొటానికి స్వచ్ఛమైన, పిట్టిప్పతగల సిఖ్లు సైన్యాన్నితయారు చేయటం. దీనితోపాటు ఇంకా కొన్ని కొత్తనియమాలను ప్రవేశపెట్టాడు. ఇవి: సిఖ్లు పురుషుల పేర్ల చివర ‘సింగ్’, స్త్రీల పేర్ల చివర ‘కార్’ బిరుదులు పెట్టుకోవటం; సిఖ్లులలో కులరాహాత్యం; స్త్రీలకు పురుషులతో సమానత్వం; ధర్మంకోసం త్యాగానికి సిద్ధమవ్వటం; స్త్రీలలో మేలిముసుగు, సతి, పొగ్తుగటం నిషేధించటం. ఒకరి నొకరు “Waheguruji ka Khalsa, Waheguruji ki fateh (The Khalsa belongs to God; victory belongs to God) అంటూ పలకరించుకోవాలి.”

భాల్సాలో చేరే ప్రతి సిఖ్లు పురుషుడు ఈలయిను కాకారాలు ‘(K గుర్తులు) ఆచరిస్తానని ప్రతిజ్ఞచేయాలి: 1. ‘కేక్’ - ముండనం కాబడని కేశాలతో మునిలాగా పవిత్రతతో ఉండటం; 2. ‘కాంగా’ - కేశాలు చిక్కుబడకుండా పరిశుద్ధంగా ఉంచుకోటానికి ‘దువ్వేన్’; 3. ‘కర్’ - దీముడు ఒక్కడే నని తెలియజేయటానికి, తప్పుచేయకుండా చేతికి సంకేల అన్నట్లుగా కుడిముంజేతికి ఒక ఇనుప లేక సైన్యాన్-లెన్ స్టీల్ ‘కంకణం’; 4. ‘కాచ్చా’ - నడుం క్రిందిభాగాన్ని దాచుకోటానికి లోపల వేసుకునే పొడు గాటి ‘అండర్-

వేర్'; 5. 'కీర్పు' ఆత్మరక్షణకు, నిస్సహయతలోఉన్న ఇతరులను రక్షించటానికి ఒక చిన్న 'బాకు'. వీటిలోపాటు భాల్సా సైనికులకు తమ నైతిక ఫ్లితి, మతవిశ్వాసానికి గుర్తుగా శిరస్సు 'దుమల' (తలపాగా) పెట్టుకోవాలనే నియమాన్ని కూడా ప్రవేశాపెట్టడు. ఇది కత్తిరించబడని కేశాలను కప్పటానికేగాక, యుద్ధంలో శత్రుసైనికులు తమను గుర్తుపట్టకుండా ఉండటానికి, ఆపదను దైర్యంగా ఎదుర్కొట్టాడు. ఇది టపయోగ పదుతుంది. కానీ కాల్కమేణా భాల్సాకు సంబంధించని పురుషులు కూడా దుమలను ధరించటం ప్రారంభించారు.

గోచింద్ సింగ్ ఆదిగంధీకు తుది రూపుఇచ్చి, ప్రార్థనా గీతాలతో నిండిఉన్న 'దశమగంధ్' ను పూర్తిచేశాడు. తన నలుగురు పుత్రులు చనిపోయినందువల్ల తాను నాందేడ్ పట్టణంలో మరణించే ముందు ఈయన 'గురు గ్రంథ సాహాబ్' కూడా అనబడే ఆదిగంధీను తన వారసునిగానూ, సిఖుల చివరి గురువు గానూ ప్రకటించాడు. దీనితో మానవ గురు పరంపర అంతమయింది. అప్పటి నుండి సిఖులు అమృత్ సర్ లోఉన్న గోల్డ్ టెంపుల్ లోని 'గురుద్వారా'లో ఉంచబడిన ఆదిగంధీను పూజించటం ప్రారంభించారు. గీతాగానం, ధ్యానం, ఆధ్యాత్మిక చింతన సిఖుల పూజలోని ముఖ్యభాగాలు. సిఖుమతంలో పౌరోహిత్య సాంప్రదాయంలేదు.

ఇతర మతాల మీద సనాతనధర్మం ప్రభావం అధ్యాయానికి ముగింపు పలుకు

2010 జూన్ నెల నుండి ఇప్పటి వరకు దేశియ, విదేశియ మతాలమీద సనాతనధర్మం ప్రభావం పరిశీలించాము. మానవచరిత్రలో అతిప్రాచీనమతాలు నిజానికి రెండే ఉన్నాయి. అవి పుట్టుక ఎప్పుడో తెలియని సనాతనధర్మం, దీనితరువాత కొంత ఆలస్యంగా ఉద్ఘవించిన జైనధర్మం. హిందూమతంలో మరుగునబడిఉన్న కొన్నిసూత్రాలకు జైనమతం పునర్జీవంపోసి బయటకు తీసుకువచ్చింది. వీటిల్లో ముఖ్య పైనది 'అహింస'. బోధమతం తరువాత 2వేల ఏళ్ళకు అవతరించిన సిఖుమతంలో సనాతనధర్మ పాదధాయలు జీవించిని, బుద్ధ ధర్మాలకంటే కూడా అధికంగా అడుగడుగునా కనిపిస్తాయి.

సనాతనధర్మం ప్రభావం కేవలం దేశియమతాలకే పరిమితమవలేదు. విదేశాలలో అంకురించిన మతాల మీదకూడా పడి ఆ మత స్తుల జీవితాలలో అంతర్లీనమై ఉందనేది వారు కాదన్నా వారి గ్రంథాలలోనే నిక్షిప్పమైన, నిర్యవాదమైన నగ్గి సత్యం. దీనికి ముఖ్యకారణం ప్రాచీన కాలంలో భారతీయులు మధ్య, పశ్చిమ ఆసియా ప్రాంతాలకు వలస వెళ్ళటం. బుగ్గేదకాలపు రెండవదశ (క్రీ.పూ. 5000-4000 మధ్య) లో జరాతుఫ్ఫ నుండి క్రీ.పూ. 2100-1900 మధ్య సరస్వతీ-సింధు నదుల ప్రాంతంలో వచ్చిన 'బ్రహ్మండమైన వరద' కార జంగా 'అవలి తీరాన' నివసించే భారతీయుడైన అబహం వరకు ఈవలసలు జరిగాయి. హిందువులైన వీరే పారిశీక, యూదు మతాలకు ఆది పురుషులు. యూదుమతం నుండి అంకురించిందే 'క్రైస్తవ మతం'. క్రీ.పూ. 2వ శతాబ్దిలో భారతావని రాజైన 'వికమాదిత్య' కాలంలోనూ, అంతకు ముందు కూడా భారత్ పాలనలో ఆధ్యాత్మికతో శోభిల్లిన అరేబియా ద్వీకల్యం (Peninsula)లో నివసించే హిందూ కుటుంబంలో జన్మించిన వ్యక్తి మహామృదీయ మత స్థాపకుడు.

ఈకారణంగా సనాతనధర్మం వేరు నుండి ఉద్ఘవించిన ఈవేర్యేరు మతాలలో సనాతనధర్మం పద ధాయలు కనపడటంలో ఆశ్చర్య మేమీలేదు.

ఈ సనాతనధర్మం పద ఛాయలు ఏమిటి?

- అనేక దైవరూపాలు, దైవాంశ సంభూతులను ఆరాధించే సనాతన ధర్మస్తులు దేవుడు ఒక్కడే అని నమ్ముతారు. ఈ నమ్మకానికి విష్ణువు మాటలే ఆధారం: "అజ్ఞానులే నేను, శివ భిన్న వ్యక్తులని భావిస్తారు; అతను, నేను, బ్రహ్మ ఒక్కటీ. ఈవిశ్వం స్పృష్టి పరిరక్షణ, వినాశనానికి మేము వేరేరు పేర్లతో చెలామణి అవుతాము. మేము త్రిమూర్తులుగా సర్వ ప్రాణులలో వ్యాపించి, పరిపుత్రు ఉంటాము. అందువల్ల జ్ఞానులు ఇతరులందరిని తామే అనిభావిస్తారు." దేవుడు లేడనే బౌద్ధ, జ్ఞానమతాలు తప్ప మిగతాన్ని దేవుడున్నాడు, అదీ ఒక్కడే అని నమ్ముతాయి.
- జనన-మరణ చక్రం నుండి విడుదల అయి దేవునిలో ఐక్యమయ్యే విషయంలో సనాతనధర్మంతో అన్నిమతాలూ ఏకీభవిస్తాయి. కాని ఈప్రక్రియను సనాతన, జ్ఞాన ధర్మాలు 'మోక్షం' అంటే, బౌద్ధమతం 'నిర్వాణ' అని, మిగతా మతాలు 'పిముక్తి', 'విమోచన' (Salvation) అని అంటాయి.
- అత్మ (Self) విషయంలో ఒక్క బౌద్ధమతం మినహా మిగతా అన్నిమతాలూ సనాతనధర్మంతో ఏకీభవిస్తాయి.
- మానవ మనుగడకు అవసరమైన ధర్మం, సత్యం, సత్ర్వవర్తన, సశ్చీలత గురించి వెలిబుచ్చిన సనాతనధర్మం అభిప్రాయాలతో దాదాపు అన్నిమతాలలోనూ సారూప్యతలు కనబడతాయి.

ఇన్ని సారూప్యతలున్నందువల్ల 18వ శతాబ్దంలో 'నవ్-హిందూమతం' (Neo-Hinduism) స్థాపకులు "అన్నిమతాలు ఒక్కటీ, కాని వాటి దారులు వేరు" అనే క్రొత్త సిద్ధాంతాన్ని లేవెన్నెతారు. నిజానికి ఈరోజుకుకూడా ఏమతం వేరొక మత సిద్ధాంతాలతో ఏకీభవించదు.

ఈ 'నవ్-హిందూమతా' నికి మూలం ఏమిటి?

ఆంగ్లీయుల పాలనలో సువార్త క్రైస్తవుల (Christian Evangelists) ప్రభావంవల్ల రాజు రామమోహన్ రాయ్ (1772-1833) లాంటి బెంగాలీ మత సంస్కర్తలు సనాతనధర్మంలో క్రైస్తవ సిద్ధాంతాలు జొప్పించి 'నవ్ హిందూమతం' స్థాపించారు. ఈదివిటీని ఆతరువాత దేబేంద్రనాద్ టాగోర్ (1817-1905), ఈశ్వర చంద్ర విద్యాసాగర్ (1820-91), కేశవ్ చంద్ర సేన్ (1833-84) లాంటివారు పట్టుకుని కొంచెం ముందుకు తీసుకువెళ్లారు. సేన్ బోధనలతో మంత్రముగ్భుదైన రామకృష్ణ పరమహంస (గదాధర్ చటోపాధ్యాయ, 1836-96) కూడా 1875లో 'నవ్ హిందు' (neo-Hindu) క్రియాశీలుడయ్యాడు. ఆయన అన్నిమతాలను శోధించి ఏమతాన్ని నిష్పత్తి అనుసరిస్తే ఆమతం ఆదిపురుషుడి దర్శనం స్వప్నంలో జరుగుందని తెలుసుకున్నాడు. 'సుఖీ-మహమృదీయుడి' జీవితం గడిపినప్పుడు మహమృద్ దర్శనం; క్రైస్తవమతాన్ని ఆచరిస్తే 'జీసన్ క్రైస్త్' దర్శనం, బౌద్ధుడు అయినప్పుడు బుధుడి దర్శనం జరిగిందట. దీనినిబట్టి "అన్నిమతాలు ఒకటే, కాని దారులునేరు" అని సిద్ధాంతాన్ని హిందూధర్మశాస్త్రాలేగాక ఇతరమతాలన్నీ వ్యతిరేకించాయి.

ఈసిద్ధాంతానికి మాలాధారం బుగ్గేదంలోని ఒకశ్లోకం (ఒకటవ మండలం, 164.4): " ఏకం, సత్, విష, బహుదా, వదంతి." దీని అర్థం: "సత్యం (దేవుడు) ఒకటే, కాని జ్ఞానులు దీనిని (ఈయనను) వేరేరు పేర్లతో సంభోదిస్తారు." దీనికి రామకృష్ణలాంటి నవ్ హిందూ మతస్తులు వక్ఫభాష్యం ఇచ్చి పైన నుడివిన అసందర్భమైన నవ్ హిందు సిద్ధాంతాన్ని వాడుకలోకి తెచ్చారు. దీనిని సాంప్ర దాయ

హిందువులు తిరస్కరించటానికి కారణం ఈబుగ్యేదశ్లోకం పుట్టినప్పుడు ఇప్పటి మతాలేవీ లేవు. ఇది అప్పటి సనాతనధర్మంలో దేవుడి (సత్యం)కి ఉన్న వివిధ పేర్ల గురించిన అభిప్రాయాలకు దర్జామేకాని ఆయనను (దానిని) చేరుకోటానికి వెలిబుచ్చిన దారులు కాదు!

రామకృష్ణాచార్యున్ని ఆయన ప్రముఖ శిష్యుడు వివేకానంద (నరేంద్రనాథ్ రత్నా, 1863-1902) పశ్చిమదేశాలలో హిందూ మతవ్యాప్తి సులభతరంచేయటానికి ఉపయోగించాడు. తరువాత వచ్చిన ఆధునికవాదులు ఈ ‘నవ్య-హిందూత్వం’ ఉచ్చులో పడి సాంప్రదాయ హిందూత్వాన్ని పరిత్యజించారు. సాంప్రదాయ హిందువులు ఈరకమైన మార్పులు జీర్ణించుకోలేకపోయారు. అలాగని వీరు స్వచ్ఛతతో కూడిన హిందూధర్మాన్ని ఆధునిక మనస్సులు సులభంగా అర్థంచేసుకోగలరీతిలో తెలియజేయలేకపోతున్నారు. ఈరోజున అనేక మతాలకు తల్లి అయిన సనాతనధర్మం గురించి ప్రపంచంలో అధికుతే అర్థంచేసుకోలేకున్నారు.

సనాతనధర్మ పెద్దలుకూడా దీనికి తగినవిధంగా స్వందించటంలేదు. స్వందించిన పెద్దలు ఎదుర్కొంటున్న కొన్ని ప్రతికూలశక్తుల ప్రతిష్ఠటనలవల్లా, కొంతమంది ప్రయత్నించినా సహకారంలేని ప్రభుత్వ విధానాలవల్లా, మహామృదీయ, క్రైస్తవమతాల ఆటు పోట్లవల్లా, ఈమతాల తల్లికి తన మాతృభూమిలోనే భవిష్యత్త మనుగడ కష్టతరం అవుతుందా?

ఈ సాంప్రదాయ-ఆధునిక సంఘుర్భాజన కేవలం హిందూధర్మాన్నికి పరిమితమవలేదు. ఇతర పెద్దమతాలైన క్రైస్తవ, మహామృదీయ మతాలలోకూడా ఉంది.

విష్ణు కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్ట శివాజీరావు

17

ఈ భూమండలంలో అద్వితీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బిటున్ మనదేశాన్ని కబ్బించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరితగురించి నేను ప్రాపిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచెప్పమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని సాధించిన

అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

ఈ ప్రగతి అనంతమైనదని అంటే ఆశ్చర్యపడనపురంలేదు. 1757లో భారత భూభాగం మీద ఆంగ్లీయులు తమ ఇనుప పాదం స్థిరపడే వరకు వేలాది సంవత్సరాలు అభండ భారతావని శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాంకేతక, కళా రంగాలలో ప్రపంచంలో ఏదేశమూ సాధించనంత అసమానమైన, మార్ఘదర్శకమైన ప్రతిభను ప్రదర్శిస్తూ, జ్ఞానంలో సాటిలేని ఆగ్రాజ్యంగా వెలుగొందింది.

కాని 15వ శతాబ్దించరకు గ్రీకులు, రోమన్లు మినహా వేలాది ఏత్తు అనాగరికత, అజ్ఞానంలో ముగ్గిన మిగతా పశ్చిమ దేశవాసులు ఈదేశం చాలా వెనుకబడిందని అనాగరికమైనదని, అందువల్ల వలసవాదుల ద్వారా నాగరిక దేశంగా మారవలసిన ఆవశ్యకత ఎంతయినా ఉందనే అసత్యప్రచారం చేశారు, ఇంకా చేస్తూనే ఉన్నారు. తమ 'నాగరికత ప్రచారాన్ని' సమర్థించుకోటానికి ప్రపంచంలో ఇంతవరకు జరిగిన శాస్త్ర విజ్ఞానాభివృద్ధి తమ స్యజనాత్మక కృషి ఫలితంవల్లేనని, అందువల్ల ఇతరులను తమ నాగరికత జడిలో తడపడం తమ ఒక్కరి బాధ్యత, పరిధేనని నిర్ధారించుకున్నారు. కాని భారతదేశపు పరిశోధన, విజ్ఞానం ఎంత

లోతైనవో, వైవిధ్యమైనవో తెలిసిన కొందరు యూరోపియన్లు ఈ దుష్టుచారాన్ని తీప్పికొట్టారు. ఆంగ్లీయ చరిత్రకారుడు, ఇండియాలో 'రాష్ట్ర-ఇండియా కంపెనీ' ఉద్యోగి James Cunningham Grant Duff (1789-1858) ఇలా అన్నాడు: "అనేక శాస్త్ర రంగాలలో జరిగిన అభివృద్ధి యూరోప్‌లోనే మొదట జరిగిందని అనుకోటం శుభ పొరపాటు. అది అంతా నిజంగా భారతదేశంలో అనేక శతాబ్దాలముందు జరిగిందే"

బుగ్గేడాన్ని తప్పులతడకలతో అనువాదంచేసి, యూరోపియన్లే ఆర్యులు అనే తప్పుడు వాదాన్ని లేవనెత్తి, జీవిత చరమాంకదశలో అదిశుభ్ర తప్పు అని ప్రకటించిన జర్మన్-బ్రిటిష్ భాషా-చరిత్ర శాస్త్రవేత్త మాక్స్ ముల్లర్ కూడా "ప్రాచీన ప్రపంచంలో సంస్కృతి, విద్య, విజ్ఞానంలో ఏదేశం నిజమైన అభివృద్ధి సాధించిందో అని ఎవరయినా అడిగితే అది ఇండియా అని చెప్పాను" అని వెల్లడించాడు. వేద కాలం నుండి భారతీయులు గణిత, ఖగోళ, విజ్ఞోద్ఘావ (Cosmology), జ్యోతిష్, తత్త్వ, భౌతిక, రసాయన, వైద్య, శస్త్ర, వాస్తు శాస్త్రాలు, ఇంజనీరింగ్, నావికా నిర్మాణం, లలిత కళలు, ఆటలు, విద్య లాంటి అనేక రంగాలలోనూ భారతదేశం సాటిలేని ప్రజ్ఞా పాటవాలను చూపించింది.

ఇది తెలిసే 11వ శతాబ్దంలో స్పానిష్-మహామృదీయ చరిత్రకారుడు, గణిత శాస్త్రవేత్త, తత్త్వవేత్త Said Al-Andalusi (1029-70) "ఇండియా జ్ఞానంలో రారాజు" అని పొగుడుతూ "కాలగమనంలో మొదటి నుండి అనేక శతాబ్దాల పాటు దేశాలన్నింటిలో ఇండియా ఒక విజ్ఞాన ఖని; న్యాయమైన, మేలైన పాలనకు ఆదర్శం అని గుర్తించబడింది; భారతీయులు మేధస్సు, ఉన్నత ఆలోచనలకు తలమానికం (fountain-head); సార్వత్రిక సూక్తులు, అరుదైన పరికోధనలు, అద్భుతమైన తెలివిని స్వంతం చేసుకు న్నారు.....వినీల ఆకాశంలో తారల కదలికల గురించి, ఖగోళ మండలంలోని వింతలు, రహస్యాలు, వివిధ గణితశాస్త్ర విభాగాలలో విస్తృత, అనంతమైన విజ్ఞానాన్నికూడా భారతీయులు స్వంతం చేసుకున్నారు. అంతేగాక వైద్యశాస్త్రం, మందుల గుణగణాలు, మిశ్రమ మూలకాలు, మానవ ఉనికిలో విశిష్టమైన విషయాలులాంటి వాటిల్లో భారతప్రజలు మిగతావారికంటే అత్యంత ప్రజ్ఞాశాలురు" అని ప్రపంచానికి చాటి చెప్పాడు.

గణిత శాస్త్రం-1

"నెమిలికి పించం, పాముతల మీద ఉండే మణి.. లాంటిదే సమస్త విజ్ఞానికి గణిత శాస్త్రం" అని జ్యోతిష్ వేదాంగంలో ఉంది. గణితశాస్త్రం పశ్చిమ దేశాలలోని పొరిశామిక విష్ణువానికి గాక అంతకుముందు, ఆతరువాత శాస్త్ర విజ్ఞానంలో జరిగిన అభివృద్ధికి అత్యంత కీలక పాత్ర పోషించింది. సున్న, దశాంక పద్ధతి, బీజగణితం (algebra), రేఖాగణితం (జ్యామితి; geometry), త్రికోణమితి (trigonometry), కలనగణితం (calculus), సంఖ్యాక్రమ సూత్రం (algorithm), చతురాకార సంఖ్య మూలం (square root), ఫునాకార మూలం (cube root), ద్విభాగశిల (binary), అనువర్తిత గణిత శాస్త్రం (applied mathematics) లాంటి పలు గణితశాస్త్ర విభాగాలలో అంకురించిన నూతన, మౌలిక సిద్ధాంతాలకు భారతావని పుట్టిల్లు. ఆస్ట్రోలియన్ చరిత్రకారుడు A.L. Basham (1914-86) "గణితశాస్త్ర రంగం అభివృద్ధిలో ఏదేశమూ, ఏకాలంలోనూ తీసుకు వెళ్ళనంత ఉన్నత స్థితికి గుప్తరాజుల కాలం తీసుకువెళ్ళినందుకు ప్రపంచం ఇండియాకు చాలా బుఱపడి ఉంది" అని చెప్పాడు.

బుగ్, యజర్, సామ, అధర్య వేదాలు, శతవధ బ్రాహ్మణాలలాంటి ఉద్దంధలలో గణితశాస్త్రానికి సంబంధించిన కొన్ని విషయాలు స్పష్టంగానూ మరికొన్ని నిబిడీక్రతమైగాని ఉన్నాయి. ఈ ఉద్దంధ గీతాలు కేవలం గణితశాస్త్రానికి పరిమితమవ్యక్త, విజ్ఞానికి సంబంధించిన అన్ని విషయాల గురించి తెలియజేస్తాయి.

అంకగణితం (Arithmetics)

దశాంశక పద్ధతి (Decimal system), సంవర్ధమానం (Logarithm): సమస్త నాగరికతలలో మానవుల మొదటి వ్యక్తికరణ (expression) అంకెలను లెక్కించటంతో మొదలవుతుంది. బాబిలోనియన్ల పష్టోంక (60-base) పద్ధతిని వాడుచున్నపుడు మన సరస్వతీ-సింధు భారతీయులు (క్రి.పూ. 4000-1900) తూనికలు, కొలతలకు దశాంక పద్ధతిని ఉపయోగించారు. తూనికలకు 0.1, 0.2, 0.5, 1.0, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500ల నిష్పత్తులు ఉపయోగించేవారు. కొలతలను కూడా ఇదే నిష్పత్తులలో భారతీయులు వర్తక, వ్యాపారాలలోకూడా ఉపయోగించారు. హరప్పా త్రయ్యకాలలో ఒక కొలతబద్ద పరిమాణం నిలవు 1.32 అంగుళం (3.35 సెం.మీ.). ఇది ‘Indus Inch’ గా పేర్కాందింది. ఇటువంటివి 10 కలిపితే 13.2 అంగుళాల (33.5 సె.మీ.) కొలత అవుతుంది. ఇది ఇప్పటి ఒక ‘అడుగు’ (12అ.ఒ.; 30.5 సె.మీ.) కు చాలా దగ్గర.

సరస్వతీ-సింధూ ప్రజలు ఒక కంచు బద్దను వాడారు. 0.367 అంగుళం చౌపున విభజించిన ఈ బద్దను పట్టణాలలో గృహాలు, చాటలు, మురుగు కాల్వల నిర్మాణానికి ఉపయోగించారు. ఇటువంటివి 100 భాగాలను కలిపితే 36.7అంగుళాలు (93.2 సె.మీ.) అవుతుంది. ఇది పల్లెటూళ్లలో భూముల కొలతకు వాడే ఇప్పటి ‘పెద్ద-అంగ’ పరిమాణమే!

1 నుంచి 9 అంకెల గురించి బుగ్గేదం (మండలం II, 2.18.5-6)లో వంద సార్లు కంటే అధికంగానే ప్రస్తావించింది. ఇవి: ఏక, ద్వి, త్రి, చతుర్, పాంచ, షట్, సప్త, అష్ట, నవ. అలాగే 10, 20,90 అంకెల గురించి కూడా ప్రస్తావించింది. వీటి మధ్యఉన్న అంకెలకు కూడా పేర్లు ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు 94ను: 4 + 90గాను, 19ను: ఒకటి తక్కువ 20గానూ పలకబడ్డాయి. బుగ్గేదం (II, 14.16) వంద-వేలను (ఇప్పటి ఒక లక్ష) ప్రస్తావించింది.

శుక్ర యజర్వేద (17.2)లో దశ క్రమం 10^{12} వరకు ఉంది. ఇవి: శత (10^2), సహస్ర (10^3), అయుత (10^4), నియుత (10^5), ప్రయుత (10^6), అర్ధుద (10^7), న్యర్ఘుద (10^8), సముద (10^9), మధ్య (10^{10}), అంత (10^{11}), పరార్థ (10^{12}), మొదల గునవి. ప్రయుత ఈకాలపు 10 లక్షలయితే (ఒక మిలియన్), సముద 100 కోట్లు, (ఒక బిలియన్), పరార్థ 100,000కోట్లు (ఒక ట్రిలియన్).

అధర్యవేదం (6.25.1 నుంచి 6.25.3; 7.4.1) లో 1కి-10కి మధ్య, 3కి-30కిమధ్య, 5కి-50కిమధ్య, 9కి-90కి మధ్యఉన్న ప్రాధిక సంబంధం గురించిన ప్రస్తావన ఉంది. దీనిని ఒట్టి వేదకాలపు బుషులు దశాంక ఆధారిత పూర్ణాంకాల (positive integers) సంబంధిత విజ్ఞానం కలిగియున్నట్లుగా గోచరిస్తుంది.

యజర్వేదం (18.24 నుండి 18.26) లో బేసి సంఖ్యలు (1, 3, 6.....33), సరి సంఖ్యల (2, 4, 8.....48) గురించి ప్రాసి ఉంది. త్రైత్రిరీయ బ్రాహ్మణ (7.2.11 నుండి 7.2.20)లో $10, 20, \dots, 100, 200, \dots, 1000, \dots, 1000000, \dots, 10^{12}$ అనే సంఖ్యక్రమం మరియు $4 \times 25 = 100 = 5 \times 20 = 10 \times 10 = 20 \times 5$ అనే గుణకం గురించి ఉంది. శతవధ బ్రాహ్మణ (2.3.4.19-20) $360 \times 2 = 720$;

$720 \times 8 = 57,600$ గుణకాల గురించి, 720 అనే సంఖ్యను 2నుండి 23వరకు అన్ని పూర్ణాంకాలచేత విభజించటం గురించి విపులంగా ఉదహరించింది. బుగ్గేదం (X. 10.90) $1/4, 1/2, 3/4$ లాంటి భాగాలు, $1/4 + 3/4 = 1$ అనే సమీకరణ (equation) గురించి, శతపథ జ్ఞాప్తాణ (18.26) $1/2; 1 \frac{1}{2}; 2; 2 \frac{1}{2}; 3; 3 \frac{1}{2}; 4$ లాంటి క్రమ సంఖ్య భాగాల గురించి ప్రస్తావించాయి.

వేదబుషులకు 1 మరియు 10, 2 మరియు 20 లాంటి సంఖ్యలలో సారూప్యతలున్నాయని తెలిసినా, ‘0’ (సున్న) గురించి, సంఖ్య తావు విలువ (place value) విధానం గురించి స్పష్టంగా ప్రస్తావించలేదు. వేదభారతీయులు పెద్ద సంఖ్యకు అసంఖ్యాత (infinity)కు మధ్య ఉన్న తేడా తెలుసు. ఈ అసంఖ్యాత పదం గురించి యజ్ఞేదం (16.54) లో ఉంది. బృహదారణ్యక ఉపనిషత్తు (2.5.10) ఇంద్రుని అద్భుతాలు ‘అనంత’ మైనవని చెప్పింది. అధర్యవేదం (10.8.24)లో “అసంఖ్యాత నుండి అసంఖ్యాత వస్తుంది; అసంఖ్యాత నుండి అసంఖ్యాత తీసివేసిన తరువాత మిగిలేది అసంఖ్యాతే” అని ఉంది. ఈ రెండిటిని యజ్ఞేదానికి సంబంధించిన ‘ఈశా ఉపనిషత్తు’ (మూడవ-అధ్యాయం)లో ఇలా వ్రాయబడింది.

“From Infinity is born Infinity;
When Infinity is taken out of Infinity only Infinity is left over”

జైన గణితశాస్త్రజ్ఞులు ‘అనుయోగ ద్వార సూక్త’ లో 5 రకాల అసంఖ్యాతల (infinities) ను గుర్తించారు. ఇవి: ఒక దిక్కులో, రెండు దిక్కులలో, ఒక ప్రదేశంలో, అన్ని చోట్లా, శాశ్వతంగా ఉండే అసంఖ్యాతలు. ఈ జైనగ్రంథం Law of Indices (non-Cartesian Coordinate System) గురించి వివరిస్తా, దానిని సంవర్ధమానం (logarithm)ను లెక్కగట్టటానికి ఉపయోగించింది. అధ్య ఆచెద్ (Ardh Aached), త్రిక్ ఆచెద్ (Trik Aached), చతుర్ ఆచెద్ (Chatur Aached) అనబడే పదాలకు ఈరోజున వాడబడే log base 2, log base 3, log base 4 ప్రత్యామ్నాయాలే!

సున్న: వేద తత్వ సిద్ధాంతాలలో ఉపయోగించిన ‘పూర్ణం’, ‘సూన్యం’ అనే పదాలే ‘సున్న’ (zero)కు మూలం. ప్రాచీన భారతీయులు దీనికి అంకెకు బదులు ‘బిందువు’, ‘చుక్క’ ను ఉపయోగించారు. సూన్యాన్ని పూర్ణం, పూజ్యం అని కూడా అంటారు. ఈ మూడు పదాలు ఈరోజుకూ వాడుకలో ఉన్నాయి.

క్రీస్తుశకంలో సున్నను మొదటి సారిగా వాడిన పురాతన జైన విశ్వోద్ఘవశాస్త్ర (cosmological) గ్రంథం క్రి.శ. 458కు చెందిన ‘లోక విభాగ’. కాని దీనిలో స్పష్టత లేదు. ‘అప్పక’ రాజ్యం (మహారాష్ట్ర-ఆంధ్రప్రదేశ్ మధ్య గోదావరి పరివాహక ప్రదేశం)లో జన్మించి, (కుసుమపుర) పాటలీపుతలో జీవితాన్ని గడిపిన ఆర్యభర (ఆర్యభట, 476-550) తన 23 ఏళ్ళ వయస్సులో రచించిన ‘ఆర్యభాతీయ’ (ఆర్యభటీయ) గ్రంథంలో అక్షరాలు, సంఖ్యలను లెక్కించటంలోనూ, గుణకాలు చేసేటప్పుడు సంఖ్యలకు స్థాన విలువ ఇవ్వటంలోనూ సున్న యొక్క ప్రాముఖ్యతను సూచించాడు. గుప్తరాజుల పాలన అంతం అయ్యేటప్పటికి సున్నకు ఉన్న విలువ విస్తృత ప్రచారంలోకి వచ్చింది. సున్న గురించిన బీజగణిత నిర్వచనాలకు, గణితశాస్త్ర సంబంధిత క్రియల (functions) తోఉన్న సంబంధం రాజస్తానిలోని ‘భిన్నల్’ లో జన్మించిన బ్రహ్మగుప్త (598-668) 628లో రచించిన ‘బ్రహ్మస్ఫురు సిద్ధాంత’ గ్రంథం ద్వారా ఇంకా స్పష్టంగా తెలిసింది. దశాంకపద్ధతి: ఈగ్రంథంలో బ్రహ్మగుప్త సున్నను ఉపయోగించటానికి గల నియమాలను సూత్రికరించటమే గాక సంఖ్యలను ఉపయోగించటంలో కూడా ఒక క్రమ పద్ధతిని నిర్దేశించాడు. వీటి కారణంగానే ఆధునిక కాలంలో ఈసంఖ్యలకు ఆకారం, కూడిక, తీసివేత square root లాంటి ఇతర క్రియలకు ఉపయోగపడే గణితచహనాలు ఏర్పడ్డాయి. ఇవే ఆధునిక దశాంక పద్ధతికి పునాది రాళ్ళు అయినాయి. ఇదే

కాలంలో చైనీయులుకూడా దశాంక పద్ధతిని ఉపయోగిస్తున్నారు. కాని దీనికి భారత పద్ధతిలోని లాంఘనప్రాయమైన సంఖ్య సంకేత కమం (formal notational system)లో ఉన్న నైరూప్యం (abstraction), సౌగసు (elegance), సులభత్వం లేవు. ఆతరువాత కొద్ది కాలానికి మన భారత పద్ధతే ఆరబ్బలద్వారా పశ్చిమ దేశాలకు ప్రాంకి, క్రీమీజా విశ్వం అంతా ప్రామర్యం పొందింది.

ఈఅమృతమైన సంఖ్యకమ పద్ధతి ఎంతసులభమైనదో రోమన్ సభ్యాపద్ధతి అంత గజిబిజితో నిండిఉంది. ఈకారణంగా పశ్చిమ దేశాలలో రోమన్ పద్ధతిని తేలికగా ఉపయోగించటానికి ఆటంకమేర్పడింది. అలాగే బొమ్మలిపితో నిండిన చైనీయుల పద్ధతి వాడకంలో కూడా.

భారత సభ్య సంకేతకమం ప్రాధాన్యత గురించి ఫ్రెంచ్ గణిత, ఫగోళ శాస్త్రజ్ఞుడు Pierre-Simoni Laplace (1749-1827) ఇలా వర్ణించాడు: "ప్రతి చిహ్నానికి స్థాన విలువ, సంపూర్ణ విలువ, పది-పది చిహ్నాల సముదాయాలను ఇస్తూ, ప్రతి సంఖ్యను పలకగలిగే తెలివైన, చతురతో కూడన ఈపద్ధతి ఇండియాలోనే ఉద్భవించింది. ఎంతో సులభంగా కనిపించే ఈపద్ధతికి ఉన్న ప్రాధాన్యత, అపరిమిత విలువ ఇప్పటివారి గుర్తింపుకు, ప్రశంసలకు నోచుకోలేదు. లెక్కలను అతిసులభంగా చేయటానికి ఉపయోగపడే ఈ పద్ధతే గణితశాస్త్రంలో గొప్ప పరిశోధనా ఫలితాలలో ఒకటిగా పేరొందింది."

బీజగణితం (Algebra)

సాంప్రదాయ పద్ధతిలో గాక వేరొక సమాంతర పద్ధతి ద్వారా పరికలనం చేయవచ్చు. ఈ పద్ధతినే 'బీజగణితం' అంటారు. భారతదేశం ప్రపంచానికి ఇచ్చిన అనేక బహుమతులలో మరొకటి బీజగణితం. దీని ఆరంభమెప్పుడో ఇదమిద్దంగా తెలియదుగాని, వేదకాలంలో ఈ సంక్లిష్ట (shorthand) పరికలనం పుట్టిందని గణిత శాస్త్రజ్ఞుల అభిప్రాయం. ప్రస్తుతం లభించిన ఆధారాల ప్రకారం బీజగణితానికి పునాది 1500 సంవత్సరాల క్రితం ఆర్యభార్తుని ద్వారా వేయటం జరిగింది. ఈయన 499లో 'ఆర్యభార్తీయ' గ్రంథంలో బీజగణితాన్ని గురించి విపులంగానే ప్రస్తావించాడు.

ఆతరువాత 7వ శతాబ్దంలో బహుగుప్త 'బ్రహ్మమ్మట సిద్ధాంత' గ్రంథంలో సున్న గురించి బీజగణిత నిర్వచనాలు ఇవ్వటం జరిగింది. 12వ శతాబ్దంలో భాస్కరాచార్య (భాస్కర-2, 1114-1185) రచించిన 'సిద్ధాంత శిరోముఖీ' లోని 'బీజగణిత' విభాగంలో అనిర్ధారిత (indeterminate) సమీకరణాలు, Diophantine సమీకరణాల గురించి విపులీకరించాడు. అనిర్ధారిత సమస్యలను పరిష్కరించానికి భాస్కరాచార్య కనిపెట్టిన 'చక్రవాత్' (Chakrawata) పద్ధతినే కొన్ని శతాబ్దాల తరువాత యూరోపియన్ల మరల కనుగొన్నారు.

ఇవేగాక ద్విఫూత-అనిర్ధారిత (quadratic indeterminate) సమీకరణాల ($ax^2 + b = y^2$; $ax^2 + bx + c = y$ లాంటివి) గురించి కూడా విపులంగా ప్రస్తావించటం జరిగింది. ఈ చక్రవాత పద్ధతి $Nx^2 + 1 = y^2$ (Pell's equation) సమస్యను పరిష్కరించటానికి దోహద పడింది. భాస్కరాచార్య త్రిఫూత సమీకరణ (cubic equation), quartic సమీకరణ, అనిర్ధారిత-త్రిఫూత సమీకరణ (indeterminate cubic equation), అనిర్ధారిత quadratic సమీకరణ, అనిర్ధారిత higher-order polynomial సమీకరణాలను కూడా పరిష్కరించాడు.

ఇతర భారతీయ గ్రంథాలలాగానే భాస్కరాచార్యుని గ్రంథం కూడా ఆరబ్బల చేతుల్లో పడ్డాయి. ఇందులోని బీజగణితపు విషయాలను ఆరబ్బ శాస్త్రజ్ఞులు రూపొంతరీకరించి తమవిగా మలచుకున్నారు. ఉదాహరణకు Abu al-Faid Faidi భాస్కరాచార్యుని 'లీలావతి'ని 1587 లోనూ, Allah Rushdi 'బీజగణితం'ను 1634 లోనూ పర్చియన్లోకి అనువదించారు. ఆరబ్బులు ఈ గణితశాస్త్ర విభాగానికి '

Al-Jabr ‘ అనే పేరు పెట్టారు. ‘Al’ కి అర్థం ‘The’ అయితే, ‘Jabr’ కు అర్థం ‘మరుసమ్మేళనం’. దీనిలో నిగూఢమైన అర్థం ‘విదేశీ మూలా ధారంతో తమ భావాలను విలీనికరించటం’. 18వ శతాబ్దం చివరలో రషీజగణితం ఆరబ్బులనుండి బిటీష్ శాస్త్రవేత్తలు పొందిన తరువాత ‘*Al-Jabr*’ పదం ‘*Algebra*’గా మారింది.

1816లో బిటీష్ శాస్త్రవేత్త ‘లీలావతి’ని ఇంగ్లీష్ లోకి అనువదిస్తే, ఆ తరువాత సంవత్సరం (1817) బిటీష్ థగోళ శాస్త్రవేత్త Henry Thomas Colebruke (1765-1837) బ్రిటానిస్టు రచించిన ‘బ్రిటానిస్టుట సీఫ్టాంట్’ గంధం, భాస్కరాచార్యుని ‘లీలావతి’, ‘బీజగణిత’ విభాగాల నాధారంగాచేసుకుని ‘*Algebra, Arithmetic and Mensuration*’ అనే పుస్తకాన్ని ప్రచరించాడు. అంటే భాస్కరాచార్య ప్రాణిన గంధాలు 700 ఏళ్ళతరువాత పశ్చిమ దేశాలలో గుర్తింపబడి ప్రాచుర్యం పొందాయి.

వైష్ణవుడు

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్ట శివాజీరావు

18

ఈ భూమండలంలో అద్వితీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బిటున్ మనదేశాన్ని కబించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరితగురించి నేను ప్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచెప్పమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని

సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

2. గణిత శాస్త్రం-II

{కోవ్యాసంలో పొందుపరచిన విషయాలను పాఠకులు ఓపికతో చదవమని నాప్త్యేక విన్నపం}

రేఖాగణితం (Geometry)

ఇతర గణితశాస్త్ర విభాగాలవలే రేఖాగణితానికి కూడా భారతావనే పుట్టిల్లు అని అమెరికన్ గణిత శాస్త్రజ్ఞుడు Abraham Seidenberg (1916-88) వాక్యచ్ఛాడు. వేదకాలంనుండి రేఖాగణితాన్ని పట్టి జాలు, ఇత్తు, యజ్ఞ/అగ్ని పీతాలను నిర్వించటానికి ఉపయోగించారు. త్రికోణాకారంలో మూడు ఆసనాలతో, మూడు చక్కాల రథాలను తయారుచేయటం గురించి బుగ్గేదంలో లెక్కలేనన్ని సార్లు ఉటంకించటం జరిగింది. చేసి, సరి సంఖ్యలో చక్కాలను ఒక చటుంలో సమదూరంలో అమర్చి రథాలను నిర్వించటానికి వేదకాలపు ప్రజలకు రేఖాగణితం గురించి తప్పని సరిగా క్షుణ్ణంగా తెలిసిఉండాలి.

తైత్తిరీయ సంహాత, కృష్ణ యజ్ఞర్వేదం (5.2.7; 5.2.10; 5.3.5; 6.2.8; 6.3.10 వగైరా)లో 'అక్షన్య' అనే పదం ఉంది. ఇది "hypotenuse of a right angled triangle, or the diagonal of a square or rectangle or trapezium."

యాజ్ఞవల్యు మహార్వ విరచిత 'శతపథ బ్రాహ్మణ' (3.5.1 to 3.5.6) లో సమ ద్విభుజ-సమలంబ ద్విభుజం (isosceles trapezium) ఆకారంలో ఉన్న యజ్ఞ పీతాలు, అగ్నికుండాల నిర్మాణాల గురించిన వ్యాఖ్యానం ఉంది. వీటికి రెండు ప్రక్కల ఎత్తు, వీటి మధ్య దూరం సమాతరంగా ఉండాలి. ఈ గ్రంథం ఒకే చోట నిర్మించబడిన నాలుగు ఆకారాలలో ఉన్న నాలుగు యజ్ఞపీతాల నిర్మాణాల గురించి వివరించింది. ఇవి: వృత్తాకారం (circular), అర్ధ వృత్తాకారం (semi-circular), చతుర్సం (square), సమ చతుర్షం (rhombus). ఒకే వైశాల్యంలో ఈ నాలుగింటిని నిర్మించటానికి '2' సంఖ్యకు 'స్క్వేర్-రూట్' (square-root) తెలుసుకునే విధానం కావాలి. అంతేగాక, చతుర్సంపు వైశాల్యంలో వృత్తాన్ని నిర్మించటానికి అవసరమైన 'pi' (వృత్తపు వ్యాసంతో చుట్టూకొలతకు ఉన్న నిష్పత్తి) సుమారు విలువ గురించి ఆకాలపు వారికి తెలుసు అనే విషయం కూడా ధ్వపడింది. దీనిని గురించి బౌధాయన సూత్రం (2.12) ఇలా చెప్పింది: "The measure is to be increased by its third and this [third] again by its own fourth less the thirty-fourth part [of that fourth]; this is [the value of] the diagonal of a square [whose side is the measure.]"

$$\text{దీనికి సమీకరణ: } 2 = 1 + 1/3 + 1/(3 \times 4) - 1/(3 \times 4 \times 34) = 577/408 = 1.414215686$$

ఈరోజున ప్రథాగౌరియన్ సిద్ధాంతం (Pythagorean Theorem $a^2 + b^2 = c^2$) అనబడే [ముఖ్యంగా పూర్వాంకాల (3, 4, 5 obeying $3^2 + 4^2 = 5^2$)తో ఉన్న] సాధారణ సిద్ధాంతం శతపథ బ్రాహ్మణ, తైత్తిరీయ సంహాత, 'శులవ సూత్రాల'లో నిచిడిక్కుతమై ఉంది. దీని విపర్యం (converse) శులవ (తాడు) సూత్రాలలో సూటిగానే ఉంది. శ్రౌత సూత్రాలని కూడా అనబడే ఈ శులవ సూత్రాలే రేఖాగణితానికి పునాది. వీటిల్లో వేదాలలో నిచిడిక్కుతమైన గణితశాస్త్ర విజ్ఞానపు విశదీకరణలతోపాటు వేదకాలం తరువాత (అంటే క్రి.పూ. 3200-2500 మధ్య) రచించబడిన 'బౌధాయన', 'మానవ', 'అపస్తంభ', 'కాత్యాయన', 'మైత్రీయన', 'వరాహ', 'వధుల' లు కనుగొన్న పరిశోధనా ఫలితాలు కూడా ఉన్నాయి. వీటిల్లో అతి ముఖ్యమైనవి మొదటి నలుగురి పరిశోధనలు.

అమెరికన్ Seidenberg, ఇంకా ఇతర గణితశాస్త్రవేత్తల లెఫ్టప్రకారం బౌధాయన సంబంధిత శులవ సూత్రాలు క్రి.పూ. 3200 లో సంకలనం గావించబడ్డాయని నిర్ణయించబడింది. ఈసూత్రాలు క్రి.పూ. 2000 ప్రాంతంలో సరస్వతీ-సింధు ప్రాంతంలో వాతావరణాలో వచ్చిన పెనుమార్పులు కారణంగా వలసవెళ్లిన భారతీయుల ద్వారా పాత బాబిలాన్ కాలంలో (క్రి.పూ. 1900-1700) మిసాపొటేమియా చేరాయి. కానీ ఇది తెలియని, నమ్మని కొంతమంది యూరోపియన్ గణిత శాస్త్రజ్ఞులు ఈసూత్రాలు బాబిలాన్కు చెందినాయనే తప్పుడు అభిప్రాయంతో ఉన్నారు.

ఈసూత్రాలలో మొట్టమొదటిసారిగా ఆచేతుకమైన (irrational) సంఖ్యలు, $ax^2 = c$ మరియు $ax^2 + bx = c$ లాంటి పద్ధ సమీకరణాలు (quadratic equations), ఇంకా ఇతర రేఖాగణిత సంబంధిత విషయాలగురించి బౌధాయన విపులంగా వివరించాడు. బౌధాయన సూత్రం "...the cord stretched in the diagonal of a rectangle produces both areas which the cord following the length and breadth produces separately." In other words, the sum of the squares of the two different sides of the rectangle equals the square of its diagonal. "Squares" was probably meant as the area of actual squares drawn on the three sides of the triangle formed.

పైనేర్క్రిన్ ను $a^2 + b^2 = c^2$ ప్రథాగౌర్న సిద్ధాంతానికి బౌధాయన సూత్రాలు ఆధారమైతే, ప్రథాగౌర్న Triples 'అపస్తంభ సూత్రాల'

లో ఉన్నాయి. ఇవి: (a: 3, b: 4, c: 5); (5, 12, 13); (8, 15, 17); (12, 35, 37).

గ్రీకు గణిత శాస్త్రజ్ఞుడు, తత్వవేత్త పైథాగోరస్ (క్రీ.పూ. 580-500) ఉపనిషత్తులను క్షుణ్ణంగా చదచటంతో పాటు శులవ సూత్రాల నుండి మాలిక (basic) రేఖాగణితాన్ని నేర్చుకున్నాడు. ఈరోజున పైథాగోరస్ సిద్ధాంతానికి, Triples కి ఆధారమైన బొధాయన, అపస్థంభ సూత్రాలను పైథాగోరస్ పేరు మీదచేలామణి అవ్యటం ఆయన తెలిసి (తెలియక) చేసిన గ్రంథచౌర్యమా, లేక ఆయన బుద్ధిపూర్వకంగానే ఈవేదకాలపు భారతశాస్త్రజ్ఞుల పేర్లను పేర్కొనలేదా, లేక ఏపరికోధన ఆయనా యూరోప్లోనే జరుగుతుందనే దురభిపొయంతో వీటిని ఆయన పేరుకు అంటగట్టబడినవా?

బొధాయన సూత్రాలలో మాలిక రేఖాగణితపు ఆకారాలేగాక, ఒక ఆక్రతినుండి, ఉదహారణకు దీర్ఘచతురస్సం, దానికి సమాన మైన వేరొక ఆక్రతికి (బహుళ-multiple- లేక అశంక-fractional- చతురస్సానికి) మార్పే పద్ధతులు ఇమిడి ఉన్నాయి.

అపస్థంభ విరచిత శులవ సూత్రాలలో ఒకవృత్తాన్ని చతురస్సంగా మార్పటం, ఒక తునక (segment)ను ఏడు సమభాగాలుగా చేయటంలోగల సమస్యలకు పరిష్కారమార్గం చూపాయి. బీహర్లోని ‘కంసుమపుర’లో క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్దంలో జైనచార్యుడు భూద్ర భాష్య రచించిన జైనగ్రంథం ‘ప్రగ్యాపతి’లో దీర్ఘ వృత్తా కారాలు (ellipses), వాటి వైశాల్యం గురించిన వివరణలున్నాయి. ఒక తునక లోని వృత్తచాప (arc) వైశాల్యం, అర్థ వృత్తం (semi-circle) వైశాల్యం గురించిన వివరణలు జైనతీర్థంకర వర్ణమాన మహావీర రచించిన ‘ఉత్తరాధ్యాయన సూత్రం’లో ఉన్నాయి.

బుమి ‘మానవ’ సంబంధిత శులవ సూత్రాలలో ***pi*** విలువ 3.16049 గాఇప్పబడింది. ఇది ఇప్పటి 3.14286 కూడా చాలాదగ్గరగా ఉంది. హరప్పా శిథిలాలలో బయల్పుడిన ముదల (seals)లో 10 సంఖ్యకు విలువ 3.16గా ఇప్పబడింది. ఇదికూడా ఇంచుమిచు ఇప్పటి విలువే కదా!

గ్రీకులకంటే 1500-2000 ఏళ్ళకు ముందే వృత్త (circle) వైశాల్యం (area) దాని వ్యాసం (diameter)కి గల నిష్పత్తి గురించి వేదకాలపు భారతీయులకు తెలిసినప్పుడు, ఈ స్థిరాంకానికి (constant) ***pi*** అనేపేరు ఎలావచింది? విజ్ఞానంలో భారతీయులు సాధించిన అభివృద్ధి గురించి తెలియనివారు, తెలిసినా తెలియనట్టుండే యూరోపియన్ల వారు అనంతమైన వేదవిజ్ఞానాన్ని స్వంతంచేసుకొన్న ఉక్కియకు ఇదొక ఉదాహరణ అనుకోవచ్చుకదా!

అపస్థంభ ఒకవృత్తాన్ని చతురస్సం చేయటం (squaring a circle) ఒక వర్తుల భాగాన్ని (segment) 7 ఉప భాగాలుగా విభజించటంతో పాటు దైర్ఘ్యమాన సమీకరణ (linear equation)కు పరిష్కారం (solution) వంటి విషయాలమీద దృష్టిసారించి వాటికి సుగమ మార్గం మాపించాడు.

ప్రస్తుతం ఉపయోగించే క్రమాలు, వికల్పాల/క్రమచేదాల (combinations and permutations)కు మూలాధారం క్రీ.పూ. 3వ శతాబ్దంలో రచించబడిన ‘భగవతి సూత్రాలు’, క్రీ.పూ. 2వ శతాబ్దపు ‘స్థానాంగ సూత్రాలు’.

త్రికోణమితి (Trigonometry)

క్రీ.పూ. 3000 ప్రాంతంలో రచించబడిన ‘సూర్య సిద్ధాంత’ (దీనిని వేదకాలపు శిల్పి మయుడు రచించాడని కొందరి గణితశాస్త్ర చరిత్ర కారుల ఉవాచ) గ్రంథం ఈకాలపు త్రికోణమితి (trigonometry)కి మూలం. ఈ గ్రంథం sine (జ్యా), cosine (కోజ్యా), inverse

cosine (విలోజ్య) versine cosine (ఉత్కుమ జ్య)లను మొట్టమొదటిసారిగా వర్ణించిది.

ఒకతాడుతో దీర్ఘచతుర్సం పాడుగు, వెడల్పు రెండిటిని వేరేగా కొలిస్తే వచ్చే కొలతల మొత్తాన్ని, ఆతాడు వికర్ణాన్ని కొలవగా వచ్చే నిడివితో లాగితే నిడివి (length), వెడల్పు (breadth)నుండి వైశాల్యాలు (areas) దీర్ఘచతుర్సం (rectangle)లోని వికర్ణం (diagonal) నుండి గణించవచ్చు.

బహృగుష్ట (598-668) దశాంక సంఖ్యాకుమ పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టటమేగాక, బీజగణితానికి మౌలికస్వాతాలను వివరించాడు. సున్నకు బీజగణిత ద్విఫూత-అనిర్ధారిత (quadratic indeterminate)సంఖ్యలకు బహృగుష్ట ఇచ్చిన పరిష్కారమే 1100 ఏళ్ళతరువాత కలనగణితం (calculus) లోని వైవిధ్యాలకు, స్వాతానికి దారి చూపించింది.

ఆర్యభర (ఆర్యభట, 476-550) గణితశాస్త్రంద్వారా సౌరవ్యవస్థ (solar system)ను అర్థంచేసుకోటంలో విష్ణువాత్సక పాత్ర పోషించటంతోపాటు π గురించిన గుణకాలు, భూమి చుట్టూకొలత ($62,832$ మైళ్ళు), సౌర సంవత్సరం నిడివి (దీనికి, ఆధునిక నిడివికి ఉన్న తేడా 13 నిముషాలే!) నిర్లయించటంలో కూడా సుప్రసిద్ధుడయ్యాడు. ఈఫలితాలను సాధించటానికి ఆర్యభర బీజగణితం, త్రికోణ మితి విభాగాలలో అనేకగణిత సమస్యలకు, చిక్కప్రశ్నలకు పరిష్కారం కనుక్కోవలసి వచ్చింది.

అతరువాత వచ్చిన భాస్కర-1 (600-680) బహృలిపి సంబంధిత అంకెలలో మొదటి తొమ్మిటిని దశాంక పద్ధతిలో ప్రవేశపెట్టి ‘సున్న’ కు బదులు ఒక చిన్నవృత్తాన్ని (0) వ్రాశాడు. వీటితోపాటు త్రికోణమితి సమీకరణాలను విష్ణుతప్పరచాడు. మహారాష్ట్రలోని పర్మని జిల్లాకు చెందిన ‘బోరి’ గ్రామంలో జన్మించిన ఈయన ఆర్యభర వలే π ను అహాతుకమైన (irrational)అంకెగా వర్ణించాడు. ఇవేగాక, భాస్కర sine function విలువ ఇప్పటిదానికి 99 శాతం దగ్గరగా లెఫ్ట్వేయటంతో పాటు అనిర్ధారిత సంఖ్యల (indeterminate numbers) విషయంలో కూడా మార్గదర్శకమైన పరిశోధన చేశాడు. గణితశాస్త్రంలో మొట్ట మొదటిసారిగా చతుర్మాభాల (quadrilaterals)కు నలుపైపుల అసమానం (unequals)గా ఉండటమేగాక, ఎదురెదురుగా ఉన్నవి సమాంతరంగా ఉండవనే విషయం వ్యక్తంచేశాడు.

భాస్కర-1 p ఒక ప్రధానమైన సంఖ్య అనిచెప్పి, $1+(p-1)$ ని p చేత భాగించవచ్చని చెప్పాడు. దీనినే 11 శతాబ్దాల తరువాత స్వల్ప మార్పులతో ఆంగ్లేయ గణిత శాస్త్రవేత్త జాన్ విల్సన్ (1741-1793) పేరున John Wilson Theorem గా చెలామణి అయ్యింది. భారత పరిశోధనా గ్రంథాలను ఇతరులు చౌర్యం చేసి, చదివి వాటిల్లో ఉన్న ఫలితాలను స్వంతం చేసుకున్నారనేదానికి, లేక ఈఫలితాలలో స్వల్పమార్పులుచేసి తమ పేర్లతో ప్రకటించుకుని ఉండవచ్చనే దానికి ఇది మరొక మచ్చుతునక! భాస్కర విరచితమైన ‘మహాభాస్కరీయ’, ‘లఘుభాస్కరీయ’ గ్రంథాలలోని భాగాలను మొదట ఆరబ్బలు సంపాదించి తమ భాషలోకి అనువదిస్తే, ఆతరువాత అవి పశ్చిమదేశ శాస్త్రజ్ఞుల ఒడిలో పడ్డాయి.

ఈభూమిని దర్శించిన మానవులలో అంతకు ముందు, ఆతరువాతా అత్యంత మేధావిగా పేరొందిన ఫగోళ-జ్యోతిష-గణిత శాస్త్రవేత్త ‘వరాహమిహిర’ (505-587) ఆర్యభరుని త్రికోణమితి formulationsకు కొన్ని ముఖ్యమైన క్రొత్త విషయాలను చేర్చాడు. జైన గణిత శాస్త్రవేత్తలు permutations and combinations విషయాలలో చేసిన పరిశోధనను ఈయన ముందుకు తీసుకువెళ్ళి nCr కు calculation పద్ధతిని సమకూర్చాడు. ఆర్యభరుని శిష్యుడు, గుప్తరాజుల ప్రశ్నాపాం పొందిన వరాహమిహిరుని పరిశోధనా ఫలం మొదట పర్మియా, చైనా వెళ్ళి అక్కడనుండి ఫ్రెంచ్ గణిత శాస్త్రవేత్త Blaise Pascal (1623-1662) చేతిలో-అంటే 1000 ఏళ్ళతరువాత

Pascal Triangle గా అవతారమెత్తింది.

12వ శతాబ్దంలో కర్ణాటకలోని బిజాపురు జిల్లాలో జన్మించి, గొప్పగణిత శాస్త్రవేత్తగా పేరుగాంచిన భాస్కరాచార్య (భాస్కర-2, 1114-1185) రచించిన విశిష్టగంధం ‘సిద్ధాంత శిరోముఖి’ లో నాలుగు భాగాలున్నాయి. అవి: ‘తీరువతి’, ‘బీజగణిత’, ‘గ్రహ గణిత’, ‘గోళాధ్యాయ’. మొదటి రెండు గణితశాస్త్రానికి సంబంధించినవి అయితే, చివరి రెండు ఖగోళశాస్త్రానికి చెందినవి. ‘గోళాధ్యాయ’ లో spherical trigonometry గురించిన రెండు త్రికోణాలు ఇలా ఉన్నాయి:

$$\text{Sin}(a+b) = \text{Sin } a \cos b + \cos a \sin b; \quad \text{Sin}(a-b) = \text{Sin } a \cos b - \cos a \sin b.$$

కలనగణితం (Calculus)

చంద్రగ్రహణం గురించి ఆర్యభారత నిర్మించిన నిర్దిష్టమైన రేఖాచిత్రం (map) ‘తత్క్షులిక గతుల’ (infinitesimals)కు సంబంధించిన ఒక క్రొత్త సిద్ధాంతానికి తెర లేవదీసింది. ఈయన చంద్రగమనం మీద చేసిన అధ్యయనం ద్వారా ‘బేదాతృక సమీకరణ’ (differential equation)ను కనిపెడితే, దీనిని 400 ఏళ్ళ తరువాత ‘మంజుల’ (లేక Munjala, ca. 932) ఇంకా ముందుకు తీసుకువెళ్ళి విశదికరించాడు. భాస్కరాచార్య (భాస్కర-II) ఈసమీకరణకు కొన్ని క్రొత్త సిద్ధాంతాలను ప్రతిపాదించాడు. ఇవే ఆధునిక కలన గణితానికి పునాది రాత్మ. ఈయన సిద్ధాంతాలలో ఒకటి ఆతరువాత Rolle's Theorem గా పేరొందింది.

కేరళ ఖగోళ-గణిత అధ్యయన కళాశాల ఆరంభకుడు ‘మాధవ నంబూదిరి’ (1350-1425), ఇతర భారత గణిత శాస్త్రజ్ఞులు వివిధ గణిత విభాగాలలో చేసిన విఘ్వవత్సుక పరిశోధనలు కలనగణితాన్ని చాలా ముందుకు తీసుకువెళ్ళాయి. ఇవి:

Mathematical analysis; power series; Taylor series; Trigonometric series; convergence; differentiation; integration; term by integration; numerical integration by means of infinite series; iterative methods for solutions of non-linear equations; sets of convergence; the concept that the area under a curve is its integral, the mean value theorem.

ఈకేరళ కళాశాల నుండి వచ్చిన ‘జేష్ట్రోవే’ (1500-1610) 1530లో రచించిన బేదాతృక (differential) కలన గణిత గ్రంథం ‘యుక్తి భాస’ (Yuktibhasa)లో పూర్వాంక కలన గణితం (integral calculus), కలనగణిత సంబంధిత విధానాలు, భావాల మీద జరిపిన పరిశోధనలు యూరోప్ లో 19వ శతాబ్దం వరకు జరగనేలేదు.

మాధవ పరిశోధనా ఫలాలు యూరోపియన్ శాస్త్రవేత్తలు 200 ఏళ్ళపాటు గుర్తించలేదు. ఆతరువాత గుర్తించినా వారికి అర్థ మవలేదు. ఆయన ప్రవేశపెట్టిన విస్తరణ sine, tangent, arctangent, cosine series (expansion) 3 శతాబ్దాల తరువాత ఆంగ్లీయ భాషాతీక-గణిత-ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞుడు ఐజాక్ న్యూటన్ (1643-1727) ద్వారా Power Series గా బయటకు వచ్చాయి. మాధవాచార్యుని పరిశోధనే 1715లో ఆంగ్లీయ గణిత శాస్త్రజ్ఞుడు Brook Taylor పేరున Taylor series మరియు Gregory-Leibniz series (ఆంగ్లీయ, జర్మన్ గణిత శాస్త్రవేత్తలు James Gregory, 1638-1675; Gottfried Leibniz, 1646-1716)కు దారి చూపించింది. ఆతరువాత గణిత శాస్త్రంలో ప్రామాణిక విశ్లేషణ (classical analysis)గా అవతరించింది. కలనగణితంలో భారత శాస్త్రజ్ఞుల పరిశోధనలు ఆకాలంలో కేరళలో ఉన్న పోర్చు గీన్ Jesuit ప్రచారకులు, వర్తకుల ద్వారా యూరోప్ చేరితే, అచటి శాస్త్రజ్ఞులు పేర్లు మార్చి, స్వల్పమార్పులు చేసి, లేక నకశ్చ తయారు చేసి తమవిగా వ్యాపిచేశారు. సొమ్యు ఒకడిది, సోకు ఇంకొకడిది అన్నట్లు, మనభారత శాస్త్రజ్ఞుల ఘనత పరులకు కీర్తి తెచ్చి పెట్టింది!

ద్విభాగశీల పద్ధతి (Binary System), కంప్యూటర్ శాస్త్రం (Computer Science)

వేదగీతాలకు దీర్ఘ, ప్రాస్వ క్రమ పద్ధతితో కూడిన చందస్సును క్రి.పూ. 5-4వ శతాబ్దానికి చెందిన ‘పింగళ’ తన ‘చందస్సు శాస్త్ర’ గ్రంథంలో విపులీకరించాడు. ఈ గ్రంథమే ద్విభాగశీల పద్ధతికి మూలాధారం. గాంధార రాజ్యంలోని ‘పుష్టుతావతి’ (పాకిస్తాన్లోని ఇప్పటి చార్సాడా) లో జన్మించిన పింగళ చందస్సులో ఉన్న ద్విభాగశీల గుణాత్మ (enumeration) కాన్ని దశాంశ అంకెలుగా మార్పటం సులభమైంది. ఒకటితో ఆరంభమైన పింగళ అక్షరక్రమ పద్ధతి రెండువేల ఏళ్ళ తరువాత, అంటే 17వ శతాబ్దంలో, Gottfried Leibniz పరికోధనకు ఆధారమైంది. ఈయన పేరుతోడన్న Leibniz పద్ధతి రెండు అంకెలను (0, 1) ఉపయోగించింది. ఇదే ఈరోజు Computer Science కు పునాది.

పింగళ అన్న ‘పాణిని’ (క్రి.పూ. 520-460) తన గ్రంథం ‘అష్టాధ్యాయ’ లో సంస్కృతం వ్యక్తరణానికి నియమాలు, సూత్రాలు, నిర్వచనాలు ఇచ్చాడు. నామవాచకాలు (nouns), క్రియాపదాలు (verbs), అచ్చలు (vowels), హల్లుల (consonants)తో కూడిన 1,700 మౌలిక మూలాలు (fundamental elements)ను కూర్చునప్పుడు, వీటిని ఉపయోగించటానికి నియమ నిబద్ధతో కూడిన సూత్రాలను నీర్దేశించాడు.

ఈసూత్రాలు ఈరోజున కంప్యూటర్ శాస్త్రంలో terminals, nonterminals ఉత్పాదన (production) నియమాలను పోలిఉన్నాయి. ఈయన వ్యక్తికరించిన 3,959 సూత్రాల (aphorisms) ద్వారా సంస్కృత భాషకు ఒక పరిష్ఠమైన, రూపొన్ని, వ్యవస్థను నిర్మించాడు. ఈ నిర్మాణంలో పరిమితమైన సూత్రాల జతలతో అపరిమితమైన పదాలు, వాక్యాలను ఏర్పరచుకోటానికి సులువయింది. దీనికి బీజగణితాన్ని అనుసరించినట్లుగా స్వప్తమైంది. పాణిని ప్రవేశపెట్టిన లిపి, అక్షర క్రమం కంప్యూటర్ శాస్త్రంలో సంఖ్యలు, అక్షర క్రమం ఉపయోగించే Backus బీజగణిత పద్ధతి అంత శక్తివంతమైనది. Pāṇini- Backus Form (దీనిని Backus-Naur Form అనికూడా అంటారు)ను ఆధునిక కాలంలో భాషలను programming చేయటానికి ఉపయోగించబడుతూంది.

అనువర్తిత గణితం (Applied Mathematics)

6వ శతాబ్దపు జైనగ్రంథం ‘తిలోయ పణ్ణతి’ లో యతివర్ధభ దూరాన్ని, కాలాన్ని కొలిచే పరిమాణాల గురించి వర్ణించాడు. 9వ శతాబ్దంలో మైసూరు వాసి మహావీరాచార్య తన ‘గణితసార సద్గమ’ గ్రంథంలో ఈరోజున సంఖ్యలకు ఉపయోగించే Least Common Multiple ను లెఫ్టకట్టే పద్ధతిని వివరించాడు. ఈయన దీర్ఘవృత్తం (ellipse), వృత్తంలో చతుర్ముఖం వైశాల్యాలను గుణించటానికి సూత్రాలను ఇచ్చాడు. 9వ శతాబ్దం చివరలో వంగ ప్రదేశపు శ్రీనర నిష్పత్తి, సామాన్య పడ్డి, మిశమాలు, కొనుగోళ్ళు, అమృకాలు, జీతాలు, సీత్యతోట్లను నింపడం, ప్రయాణ రుసుములు మొదలగు వాటిని లెఫ్టగట్టటానికి గణిత సూత్రాలను ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన రచించిన ‘పతి గణిత’ ఆకాలానికి గణితశాస్త్రంలో ప్రముఖ గ్రంథంగా భావించబడింది. ఈఉపాధిలోనే 10శతాబ్దంలో వారణాశి వాసి విజయనంది వ్రాసిన ‘కారణ తిలక’ను ఆరబ్ శాస్త్రజ్ఞుడు Abū Ray ān Mu ammad ibn A mad Bīrūnī (Al-Bīrūnī, 973-1048) అరబిక్లోకి అనువదించాడు.

సంఖ్యక్రమసూత పద్ధతి (Algorithm)

భారత సంఖ్యలు, సంఖ్యక్రమ పద్ధతి, ఇంకా వీటి సంబంధిత విజ్ఞానం 773లో సింధూ రాజ్యాన్ని ఏలిన హిందూరాజు అప్పటి అబ్బాసీద్ వంశపు (Abbasid dynasty) రెండవ ఖాలిఫా Abu Jafar al Mansur (754-775)కు పంపిన ఒక దౌత్యబుదం ద్వారా చేరింది. 820

ప్రాంతంలో Mo ammed ibn Mūsā al-Khowārazmī అనే బాగ్దాద్ గణిత శాస్త్రజ్ఞుడు భారత దశాంశ సంఖ్యలను, రేఖాగణిత పరికలనాలను (computations) క్రూణ్ణంగా అధ్యయనం చేసిన తరువాత ఒక గ్రంథం వ్రాశాడు. ఇందులో ఇవి అన్ని ‘హిందువుల’ కు, ‘ఇండియన్ శాస్త్ర’ నికి (*ilm hindī*) సంబంధిచినవని స్వప్తంగా వ్రాశాడు.

12వ శతాబ్ధంలో బ్రిటిష్ లోని Bath నివాసి, గణిత శాస్త్రజ్ఞుడు Adelhard (Adelrad; 1080-1152) ఒక మహామృదీయుని పేషంలో అప్పటి ఇస్లాం ప్రదేశమైన ‘ఇబీరియన్ ద్వీపకల్పం’ (స్వీయన్, పోర్చుగల్) వెళ్ళి ఈగంధాన్ని సంపాదించి అందులోని విషయాలను అధ్యయనంచేసి చివరకు లాటిన్ లోకి *Algoritmi de numero Indorum* (*al-Khwārizmī on the Hindu Art of Reckoning*) అనే పేరుతో అనువదించాడు. అప్పటి నుండి Adelrad, Al- Khowārazmī లు పశ్చిమ దేశాలలో (భారత)సంఖ్య పద్ధతికి మార్గదర్శకులుగా పేరొందారు. Al- Khowārazmī అనే పేరు కాల్కమేణా మొదట *Algorismi* గానూ, చివరకు ఈరోజున వాడబడే *Algorithm* గానూ మారింది. ఈయన అధ్యయనంచేసిన భారత గణితశాస్త్ర గ్రంథాల నమూనాల స్థానంలో ఈరోజున మనకు ఈఅనువాద లిఖిత పుస్తకాలే ఏగిలాయి.

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుహెన్లు శివాజీరావు

19

ఈ భూమండలంలో అద్వితీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బిటున్ మనదేశాన్ని కబించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరితగురించి నేను ప్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచెప్పమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని

సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

3. భగోళ శాస్త్రం (Astronomy)

అనాదికాలంనుండి మానవజాతిని ఆకర్షించిన అద్భుత శాస్త్రవిభాగాలలో భగోళశాస్త్రం ముఖ్యమైనది. భగోళం గురించిన సూచనలు, విపులీకరణలు ఉన్న మొత్తమొదటి గ్రంథం బుగ్గేదం. వేదకాలపు భారతీయులు సూర్యుడు, నక్షత్రాలు, తోకచుక్కల గురించి నిర్వచించారు. కొన్ని భగోళశాస్త్ర మూలాలు జ్యోతిష్మ శాస్త్రానికి సంబంధించిన విషయాలను వ్యాఖ్యానించటానికి, జాతకచక్రాలను వేయటానికి ఉపయోగించారు.

ఈభగోళ శాస్త్రంనుండి అనేక మార్గదర్శక శాస్త్రాలు ఫలాలు మానవాళికి లభించాయి. అవి: గ్రహశాలు సంభవించటం, భూవైశాల్యం, గురుత్వాకర్షణ శక్తి సిద్ధాంతం, సూర్యుడు ఒక నక్షత్రమనే నిరూపణ, సౌరకుటుంబంలోని గ్రహాలు, వాటిప్రాతలు నీర్దేశిత స్థానాలు మొదలగునవి.

బుగ్గేదం (1వ మండలం 164.11)లో ఒక సంవత్సరంలో 360 పగళ్ళు, 360 రాత్రులతోపాటు అప్పుడప్పుడు నెలకొక అధిక

దినం గాని, సంవత్సరాంతంలో 12 అధికదినాలు గాని ఉంటాయని పేర్కొంది. షణ్మాంగ్ న్యాటన్ (1643-1727) తలమీద ఆపిల్ పండు పడటానికి 6,000-7,000 వేల ఏళ్ళకు ముందే గురుత్వాకర్షణశక్తి వల్లే విశ్వం ఒకటిగా బంధింపబడిందని బుగ్గేదం నిర్ధారించింది!

గ్రీకులు, ఇతరులు భూమి బల్లపరుపుగా ఉందని భావించిన కాలంలోనే వేదభారతీయులు గుండంగా ఉందని ధృవపరచారు. బుగ్గేదంలో సూర్యుడు తనకాంతిని అర ‘నిమేష’ (nimesha)లో 2,202 యోజనాలు వ్యాపిస్తాడని ఉంది. ఆధునిక పరిమాణంలో ఒక యోజనం 14.5 కి.మీ. (9 మైళ్ళు). ఒక ‘నిమేష’ 0.213333 సెకను (second) అయితే, అర ‘నిమేష’ అంటే 0.1066667 సెకను. దీనిని ఒట్టి కాంతి వేగం సెకనుకు 299,128 కి.మీ. (185,794 మైళ్ళు). ఇది ఇప్పటి విలువ 299,792 కి.మీ. (186,020 మైళ్ళు) కు 99 శాతం దగ్గరగా ఉంది.

{ఒక యోజన అంటే గ్రంథాలు ప్రాయబడిన వేర్పేరు కాలాలను ఒట్టి ఆధునిక కాలంలో
6.45 కి.మీ. (4మైళ్ళు) నుండి 145 కి.మీ. (9 మైళ్ళు) దూరానికి సమానం.}

చంద్రమానం ప్రకారం ఒక మాసంలో 30 దినాలున్నాయంటూ ఏడాదిలో 12 నెలలతో పాటు అప్పుడప్పుడు ఒక అధిక మాసం ఉంటుందని ‘త్రైతీరీయ సంహిత’ పేర్కొంది. ఈఅధిక మాసాన్ని చేర్చితే చంద్రమాన సంవత్సరం సౌరమాన సంవత్సరానికి సమం అయింది. వేదగ్రంథాలు గ్రహమండలాన్ని (zodiac) 27 లేక 28గా విభజించి, వీటిని ‘నక్షత్రాలు’ అని అన్నాయి. వీటిని భూగమనానికి మైలురాళ్ళగా ఉపయోగించాయి. విషవత్తు (equinox: రాత్రి-పగలు సమంగా ఉండే రోజు) స్థానాన్ని ఒట్టి వేదకాలాలను నిర్ణయించటం విలయింది. దీనిని ఆధారంగా చేసుకుని త్రైతీరీయ బ్రాహ్మణ క్రిష్ణ. 2500 సంవత్సరం, ‘కృత్తిక’ రాశిలో రచించబడిందని ధృవపడింది. మహాభారత గ్రంథాన్ని సంకలనం చేసినప్పుడు భారత బుషులకు North Pole వాతావరణం, ఖగోళ లక్ష్మణాలు, పరిస్థితులు గురించిన విజ్ఞానం కలిగియున్నారు.

‘షతరేయ బ్రాహ్మణ’ గ్రంథంలో ఇలా ఉంది: ”సూర్యుడు ఉదయించడు; సూర్యుడు అస్తమిస్తాడని ఎవరయినా భావిస్తే అది తప్పు. స్థిరంగా ఉండే సూర్యుని చుట్టూ తిరిగేది భూమే.” ఈపషయం గురించి ‘విష్ణు పురాణం’ వివరణ ఇలాఉంది: ”సూర్యుడు ఒకే చోట స్థిరంగా ఎల్లప్పుడూ ఉంటాడు; చివరకు దినం మధ్యలో కూడా. ఒకేచోట శాశ్వతంగా ఉండే సూర్యునికి ఉదయించటం, అస్తమించటం అనేది లేదు.”

జనక మహారాజు ప్రధాన పురోహితుడు యాజ్ఞవల్య మహార్షి “భూమిగుండం, సూర్యుడు అన్నిగోళాల (గ్రహాల)కు మధ్యలో ఉంటాడు” అని గుర్తించాడు. ఈయన రచించిన ‘శతపథ బ్రాహ్మణ’ (8.7.3.10)లో ఇలా ఉంది: ”భూమిని, గ్రహాలను, ఆకాశాన్ని సూర్యుడు తనతో ఒక త్రాడుతో బంధించాడు.” సూర్యుడు భూమికన్నా చాలా పెద్దదయినందువల్ల ఈయన సౌరకేంద్రిక సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించాడు. భూమి-సూర్యుడు మధ్య దూరం, సూర్యుడి వైశాల్య (diameter)నికి 108 రెట్లుగానూ, అలాగే భూమి-చందు మధ్య దూరం కూడా చందు వైశాల్యానికి 108 రెట్లుగానూ ఉందని లెక్కిచేసి చెప్పాడు. ఆధునిక కాలంలో ధృవపరచిన భూమి-సూర్యుడు మధ్య దూరం సూర్యుడి వైశాల్యానికి 107.76 రెట్లు, భూమి-చందు మధ్య దూరం చందు వైశాల్యానికి 110.6 రెట్లు యాజ్ఞవల్య 5,500 ఏళ్ళకు ముందే వేసిన లెక్కల (108 రెట్లు)కు అతి చేరువలో ఉన్నాయి కదా!

సౌరకేంద్రిక సిద్ధాంతాన్ని ఉపయోగించి యాజ్ఞవల్య సూర్యుడు, చందు గమనాలను 95 సంవత్సరాల వర్తులకుమం

(cyclical) తో ముడిపెట్టాడు. దీని ఆధారంగా సౌరవత్సరం (tropical year; శయన సంవత్సరం) లో 365.24675 రోజులున్నాయని నిర్ణయించాడు. ఈ విలువ (365.2421988 రోజులు) ఇప్పటిదానికి 6.5 నిముషాలు మాత్రమే అధికం. యాజ్ఞవల్యుని తరువాత కీపూ. 3500 ప్రాంతంలో మహాశిల్ప మయుడు రచించిన ‘సూర్యసీఘ్రంత్’ లో సౌర సంవత్సరం 365.2421756 రోజులుగా ఇవ్వబడింది. ఇది ప్రస్తుతం అందరూ ఉపయోగించే గ్రేగోరియన్ కాలెండర్ విలువకంటే కేవలం 1.2 సెకను మాత్రమే తక్కువ!

ఈని ఈ గ్రంథంలోనే ఇచ్చిన నక్షత్ర-అధారిత (Sidereal)-అంటే ‘నిరయాన’ (భూమి సూర్యుని చుట్టూ తిరిగేదానిని బట్టి)- సంవత్సరం నిడివి (365.2563627)కి ఇప్పటి విలువ (365.256363004)కి మధ్య ఉన్న తేడా అతి స్వల్పం. ఈ గ్రంథమే భూమి వ్యాసం (diameter) 12,550 కి.మీ. (7,480 మైళ్ళు), భూమికి-చందునికి మధ్య ఉన్నదూరం 407,000 కి.మీ. (253,000 మైళ్ళు) గా ఇచ్చింది. ఈ రెండు విలువలు ఇప్పటి 12,756 కి.మీ. (7,926.41 మైళ్ళు), 405,696 కి.మీ. (252,210 మైళ్ళు) గా ఇచ్చింది. ఇవి ఆధునిక విలువలకు 99శాతం దగ్గరగా ఉన్నాయి.

ఒక వేద శ్లోక ద్విపది (couplet) "స్వర్యదిశాణాం, సూర్యహా, సూర్యహా, సూర్యహా" అని సూచించింది. ఈశ్లోకానికి ముందు ప్రాచీన భారత ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞులు రాత్రి కనపడే నక్షత్రాలు, పగలు కనపించే సూర్యుడులాంటివని గుర్తించారు. దీనినిబట్టి సూర్యుడు కూడా ఒక నక్షత్రమని, అదీ భూమికి దగ్గరగా ఉండనే విషయం వారికి తెలుసు.

అసమాన గణిత-ఖగోళ-జ్యోతిష శాస్త్రజ్ఞుడు ‘వరాహమిహిర’ (505-587) ఒక శక్తి భూమిమీద ఉన్న పదార్థాలను భూమితోనే అంటిపెట్టుకొనేటట్లు చేస్తుందని ప్రపంచానికి చాటి చెప్పాడు. ఇదే శక్తి నక్షత్ర మండలంలోని పదార్థాలను కూడా వాటి స్థానాలలో స్థిరంగా ఉండేటట్లుకూడా చేస్తుంది.. దీని ఆధారంగా ఒక ఆకర్షణశక్తి వల్లే పదార్థాలు, వస్తువులు భూమిమీద పడతాయని, ఇదే శక్తి వాటిని భూమి మీద స్థిరంగా ఉండేటట్లు చేస్తుందనికూడా సిద్ధాంతికరించాడు. ఈసిద్ధాంతాన్ని బ్రహ్మగుప్త ముందుకు తీసుకువెళ్లి ”ప్రపహంచటం నీటికి సహజగుణమయినట్టే పదార్థాలను ఆకర్షించటం భూమికి సహజగుణం” అని అన్నాడు. ఈ ఆకర్షణాబలాన్ని ‘గురుత్వాకర్షణ’ అంటారు (అంటే గురువుతో ఆకర్షణ).

కాంతి, వేడిమికి మూలమయిన సూర్యుడే ఈ సృష్టిలో అన్ని పదార్థాలను ఆకర్షించే శక్తి కూడా. అందువల్ల ఈవిశ్వంలోని సౌర కుటుంబానికి కేంద్రం సూర్యుడే ఈ సౌరకేంద్రిక సిద్ధాంతం గురించి ఆర్యభర (ట; 476-550) తన ‘ఆర్యభతీయ’ లో సృష్టింగా వ్రాశాడు. ఈగ్రంథం 13వ శతాబ్దిలో లాటిన్లోకి అనువదించబడింది. ఈయన ప్రతిపాదించిన గణిత సౌరకేంద్రిక సిద్ధాంతం ప్రకారం భూమి తన ఇరుసు (axis) మీద చుట్టూ తిరుగుతుంది; గ్రహాల కాలవ్యవధిలు స్థిరంగా ఉన్న సూర్యునితో ముడివడి ఉన్నాయి. చందుడు, గ్రహాల మీదపడే కాంతి సూర్యుని ప్రతిబింబమేనని, గ్రహాలు దీర్ఘావృత్త కక్షలో సూర్యుడిని అనుసరిస్తాయనే విషయం ప్రపంచానికి చెప్పిన మొదటి శాస్త్రజ్ఞుడు ఆర్యభరమే. దీనికి ఆయన దీర్ఘవృత్త నమూనాను నిర్మించి దీనిఅధారంగా సూర్య, చంద్ర గ్రహాల సమయాలు, వ్యవధిలు, చందుగమనం లాటివాటికి సంబంధించిన ఖగోళ స్థిరాంకాలు (constants)ను అవకలన సమీకరణలు (differential equations)గా లెక్క గట్టాడు. Copernicus (1473-1543), Galileo (1564-1642) కంటే 1,000 సంవత్సరాలు ముందే తన ఈ పరిశోధనా ఫలాలను అందించిన ఆర్యభర ఖగోళ శాస్త్ర విభాగంలో మార్గదర్శకుడయ్యాడు. భూమి నీడ చందుడి మీద పడటం,

చందుడు సూర్యుడిని కప్పివేయటం వల్లనే గ్రహణాలు సంభవిస్తాయని వివరించాడు. అంతవరకు గ్రహణాలు, గమనాల గురించి చెలామజిలో ఉన్న సిద్ధాంతాలు తప్పు అని నిరూపించాడు.

భాస్కరాచార్య (భాస్కర-2) ఆర్యభర సౌరకేంద్రిక సిద్ధాంతాన్ని శంకాముందుకు తీసుకువెళ్లి గ్రహాల గతులు సూర్యుని చుట్టూ ఒకే వేగంతో ఉండవు అని నిర్ధారించాడు. ఈయన సూర్యు, చంద్ర గ్రహణాల లెక్కలకు, గ్రహాల గతు (గమనా)లకు ఉపయోగపడే ఖగోళ స్థిరాంకాల (constants) ను రూపొందించాడు.

ఆర్యభర తనగ్రంథంలో 1,582237,500 భూ భ్రమణాలు (rotations) 57,753,336 చంద్ర గమనాల (orbits)కు సమానమని వ్రాశాడు. ఈ 27.3964693572 భ్రమణాల నిష్పత్తి సమస్త పురాతన ఖగోళ స్థిరాంకాలలో గణింపబడిన ఖచ్చితమైన విలువ ఇదే ఈయన గమన సాపేక్ష సిద్ధాంతం (theory of relativity of motion) Albert Einstein కంటే 1,400 ఏళ్ల క్రిందటే అంకురించింది.

యదార్థానికి ఆర్యభర సాపేక్ష సిద్ధాంతం అంకురించక ముందే ప్రాచీన భారత తత్త్వశాస్త్రాలలో ‘సాపేక్షవాదం’ గురించి విపులంగానే వ్రాయబడింది. ప్రాచీనకాలంలో సాపేక్ష సిద్ధాంతాన్ని భారతీయులు మానవాళి బుధి చైతన్యానికి, వికాసానికి ఉపయోగిస్తే అధునిక కాలంలో పశ్చిమ దేశియులు ఆటంబాంబు తయారికి ఉపయోగించారు.

(బ్రహ్మగుప్త భూమి చుట్టూకొలత 5,000 యోజనాలు (36,000 కి.మీ.; 22,360 మైళ్లు; 1 యోజనం 7.2 కి.మీ.)గా నిర్ణయించాడు. ఇది ఇప్పటి విలువ (40,070 కి.మీ.; 24,902 మైళ్లు)కు 90 శాతం దగ్గరలో ఉంది. ప్రాచీన భారత విశ్వోద్ఘవ శాస్త్రజ్ఞులు (cosmologists) భూమి వయస్సు 4.3 బిలియన్ సంవత్సరాలుగా లెక్కగడితే, 19వ శతాబ్దపు బ్రిటిష్ శాస్త్రవేత్తలు (William Thomson 1824-1907, తదితరులు) 100 మిలియన్ ఏళ్లని శేలవిచ్చారు. కానీ 20వ శతాబ్దం చివరలో పశ్చిమదేశ శాస్త్రవేత్తలు బ్రిటిష్ వారి లెఫ్టు శుద్ధ తప్పని, అసలు వయస్సు 4.54 బిలియన్ సంవత్సరాలని నిర్ణయించారు.

కాలం, వ్యవధి

ప్రాచీన భారత శాస్త్రజ్ఞులు కాలాన్ని చాలా పెద్ద, అతి చిన్న పరిమాణాలుగా విభజించారు. న్యాయ, వైశేషిక సూత్రాలలో సూర్యదినం (solar day)లో 1,994,000 క్షణాలున్నాయని ఒక క్షణమంటే 0.044 సెకనుకు సమానమని వివరించాయి. అంటే 24.37 గంటలు. ‘బృహత శతకం’లో ఒక రోజులో 23.328 గంటలున్నాయంటూ దీనిని ఇలా విభజించింది:

1 రోజు: 60 ఘుటికలు;	1 ఘుటిక: 60 వికాలాలు;
1 వికలం: 60 తత్వరలు (24 సెకండ్లు);	1 తత్వర: 60 వితత్వరలు;
1 వితత్వర: 60 ఇమలు;	1 ఇమ: 60 కష్టలు.
1 కష్ట (కష్టా): 0.00000003 సెకను (a three-hundred millionth of a second).	

ఒక కష్ట రూకాలపు అతిచిన్న కాల పరిపరిమితులైన ‘meson’, 100-millionths (10^{-8}) ‘hyperon’ కు సరిసమానం.

క్రి.పూ. 4వ శతాబ్దం నుంచి క్రి.శ. 1235 వరకు ఇప్పటి మధ్యపదేశ్లో ఉన్న అవంతీ రాజ్యానికి రాజులు అయిన ‘ఉజ్జ్వలు’ లో ప్రపంచ ప్రభ్యాతి గాంచిన ఖగోళ, నక్షత పరిశోధనా కేంద్రం ఉండేది. ఆకాలంలో భారతదేశం, ఇతర దేశాలలో వారు కాల సమయాన్ని ఉజ్జ్వలున్ని సమయంతో సరి చేసుకొనేవారు. ఇది Ujjaini Time గా పేరొందింది. అంటే బ్రిటన్ లోని ఇప్పటి Greenwich Mean

Time లాగా. ఆరోజులలో ఉజ్జ్వలుని ఆరాధ్య దైవం ‘దైవ కాలం’ (God Time)గా గుర్తించబడింది కాబట్టే అచ్చటి కాలాన్ని దేవుడే ఇచ్చిన టుగా పరిగణించేవారు. మధ్యయుగం (Medieval)లో ఈ పరిశోధనా కేంద్రానికి వరాహామిహిర, బహుగుప్త, భాస్కరాచార్య (భాస్కర-2) ముఖ్య అధిపతులుగా ఉన్నారు. దీనిని 1235లో ఛిల్లీ సుల్తాన్ ‘శర్మిల్లుత్మిష్’ (Shamsuddin Iltutmish) సమూలంగా నాశనం చేశాడు.

జ్యోతిష్ శాస్త్రం

అనాదికాలం నుండి భారతదేశంలో వాడుకలో ఉన్న పురాతన శాస్త్ర విభాగం ‘జ్యోతిష్శాస్త్రం’. వేదకాలం చివరలో వేదాలకు అనుబంధంగా ఆరు వేదాంగాలు చేర్చబడ్డాయి. వీటిల్లో ఒకటి ఖగోళ, జ్యోతిష్ శాస్త్రాలకు సంబంధించిన ‘జ్యోతిష్ వేదాంగం’. యదార్థానికి వేద-జ్యోతిష్ శాస్త్రం వేదకాలం ముందు నుండి చెలామణిలో ఉంది. వేదాల వలే జ్యోతిష్పం మానవుని అజ్ఞానం తొలగిస్తుంది. చారిత్రికంగా జ్యోతిష్పం హిందువుల జీవన, ఆధ్యాత్మిక సరళిలో అంతర్భాగమై పోయింది.

వేదాలకు నేతమని పిలువబడే జ్యోతిష్శాస్త్రం ఇతర వేద విభాగాలైన గణిత, వాస్తు, వైద్య, యుద్ధ శాస్త్రాలతో పాటు ముఖ్య జోధనాంశమయింది. వేద ఆధారిత భారత జ్యోతిష్ శాస్త్రంలో ఉన్న లక్ష్మణాలు, వాటిల్లో ప్రముఖంగా గ్రహాలు, వాటి చిహ్నాలు, గమనాలు, గృహాలు క్రమేణా పశ్చిమ జ్యోతిష్ శాస్త్రంలోకి ప్రాకాయి.

జ్యోతిష్పంలో నిష్టాతులైన వశిష్ఠ, భృగు, గార్దు, ఇంకా ఇతర వేద బుషమలు తమ ప్రావీణ్యాన్ని తమ వారసులు, శిష్యులకు అందించారు. ద్వాపరయుగంలో ‘పరాశర’ మహర్షి (శంతనుడి భార్య సత్యవతిగా పేరుగాంచిన మత్స్యగంధితో నదీ మధ్యలో కలిసి వేదవ్యాసుడిని పుట్టించిన ఘనుడు) వేద జ్యోతిష్ సారాన్ని వడపోసి తన ‘బృహత్ పరాశర హరోరాశాస్త్రం’లో పొందు పరచాడు.

పరాశరుడు ఈశాస్త్రాన్ని తన పుతుడు కృష్ణ దైవపొయనుడి (వేదవ్యాసుడు)కి, శిష్యుడు మైత్రేయ మహర్షికి నేర్చాడు. వీరు ఈ విజ్ఞాన్ని తమ శిష్యులకు అందించగా, వారు తమ శిష్యులకు నేర్చారు. ఈరోజున వాడుకలో ఉన్న వేద-జ్యోతిష్పం ముఖ్యంగా ‘పరాశర జ్యోతిష్ సారంపదాయం’ నుండి వచ్చిందే ఈశకంలో వరాహామిహిర అనేక జ్యోతిష్ శాస్త్రగ్రంథాలు లిభించాడు. వీటిల్లో ముఖ్యమైనది ‘పంచ సిద్ధాంతిక’.

జ్యోతిష్ శాస్త్రం ప్రధానంగా మానసిక, అస్త్రిత్వ (existential) అభివృద్ధిని ఆధ్యాత్మికతో ముడిపెడుతుంది. ఆధునిక కాలంలో ఈ శాస్త్రం హిందువేతర ఆధ్యాత్మికాభ్యాసకులకు కూడా మూలాధారమైంది. జ్యోతిష్శాస్త్రం మానవజీవితంతో ఎంతగా పెనవేసుకు పోయిందంటే పుట్టిన రోజు నుండి గిట్టి రోజువరకు ప్రతి పనిలోనూ ఈ అద్భుత శాస్త్రం మానవుని అంతర్భాగమే.

జ్యోతిష్ శాస్త్రంలోని విభాగాలేవి?

జ్యోతిష్ శాస్త్రంలో మూడు విభాగాలున్నాయి. ఇవి: సిద్ధాంత, సంహాత, హరోర.

సిద్ధాంత జ్యోతిష్: దీనిలో ఖగోళ శాస్త్రం జ్యోతిష్ శాస్త్రంతో అనువర్తితమై ఉంది.

సంహాత జ్యోతిష్: ఇందులో యుద్ధాలు, భూకంపాలు, రాజకీయ సంఘటనలు, జ్యోతిష్-వాతావరణ శాస్త్రం, ఆర్థిక విషయాలు, వాస్తు శాస్త్రం, కాల మహిమలు, శక్తువుల గురించిన జోస్యాలున్నాయి.

హరోర జ్యోతిష్: హరోర జ్యోతిషంలో ఉన్న ముఖ్య ఉప భాగాలు: 1) జాతక శాస్త్రం; 2) ముహూర్త శాస్త్రం; 3) స్వరశాస్త్రం (నామ, శబ్ద సంబంధిత జోస్యం); 4) ప్రశ్న శాస్త్రం (ప్రశ్నను అడిగి సమయాన్ని బట్టి చెప్పి జోస్యం); 5) అంక జ్యోతిష్పం (సంఖ్య శాస్త్రం);

6) నాడీ జ్యోతిషం (హాసు, వేలు ముద సాముద్దికం).

భారత-హిందూ జ్యోతిష శాస్త్రానికి పాశ్చాత్య-జ్యోతిష శాస్త్రానికి మధ్య ఉన్న తేడా రాశి చక్రం (zodiac) కొలతల విషయం లోనే వేద జ్యోతిషం నక్షత్ర-ఆధారిత రాశి చక్రాన్ని ఉపయోగిస్తుంది. ఇందులో వెనక ఫిరంగా ఉన్న నక్షత్రాలతో ముడిపెట్టి గ్రహ గమనాలను లెఖ వేస్తారు. పాశ్చాత్య జ్యోతిషం సౌర రాశి చక్రాన్ని (శయన రాశి చక్రం) ఉపయోగిస్తుంది. దీనిలో వసంత విషపత్రు (Spring Equinox)లో సూర్యుని ఉనికిని బట్టి గ్రహాల గమనాలను లెక్క వేస్తారు.

ఈ రెండిటిలో కొంత సారూప్యత ఉన్నా, పశ్చిమ పద్ధతిలో గ్రహాల రేఖాంశం (ecliptic longitude) ఆరంభంలో మార్పు 22 డిగ్రీలు (రోజులు) ఉంటుంది. దీని కారణంగా గ్రహాల ఉనికిలో తేడా వస్తుంది. దీని కారణంగా నక్షత్ర ఆధారిత జ్యోతిష చక్రం ఇచ్చితమైనదని ప్రపంచంలోని అన్ని అభివృద్ధి చెందిన అనేక దేశాలవారు భారత జ్యోతిషశాస్త్రాన్నే అనుసరిస్తున్నారు.

వీళు కొముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్ట శివాజీరావు

20

ఈ భూమండలంలో అద్వితీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బిటున్ మనదేశాన్ని కబ్బించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరితగురించి నేను ప్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

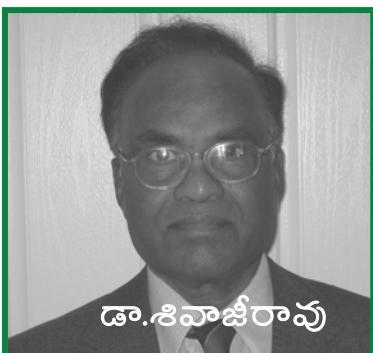
ధారావాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచెప్పమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాంకేతిక రంగాలలో భారతావని సాధించిన

అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

4. భౌతిక శాస్త్రం (Physics)

గణిత, భగోళ శాస్త్రాలలో లోతుగా పరిశోధనలుచేసి ఈరోజున వాడుకలోఉన్న అనేక మౌలిక ఫలితాలను సాధించిన భారత శాస్త్రవేత్తలు - భౌతికశాస్త్రంలో మాత్రం కేవలం తమ అంతర్భూద్ధిని ఉపయోగించి చేసిన సాధారణ సూచనలతోనే సరిపెట్టారు.

డా. శివాజీరావు

భౌతిక శాస్త్రంలో అనేక సిద్ధాంతాలను నిర్వచించిన వేదకాలపు, తరువాతి కాలపు భారత వేదాంతులు ఆధునిక పరిమాణాలో చూస్తే అసలు సిసలైన భౌతిక శాస్త్రవేత్తలు కాదు. కానీ వారు భౌతిక వాస్తవికతకు సంబంధించిన భావాలను వేదాంత, ధర్మ శాస్త్రాలతో సమ్మేళ్యం చేశారు. వీరు భౌతిక ప్రపంచాన్ని పంచభూతాలుగా విభజించారు. అవి: పుధ్వ, అగ్ని, వాయువు, జలం, ఆకాశం. వీటిల్లో మొదటి నాలుగు మానవ సంవేదనత్తుక (sensory) ఇందియాలైన వాసన, సృష్టి, దృష్టి, రుచిలకు సంబంధించినవైతే, చివరిదయిన ఆకాశం జీవితం, సుఖ-దుఖాలతో ముడిపడిఉంది.

పరమాణు సిద్ధాంతం (Atomic Theory)

సాంఖ్య తత్త్వ శాస్త్రానికి ఆద్యాడైన ‘కపిల’ మహాముని పరమాణు సిద్ధాంతాన్ని స్థాపించి, ప్రకృతిలో నిగూఢంగా ఉండి, అవగతం కాని రహస్యాలను తెలుసుకోటానికి మార్గం చూపాడు. ఈయన సిద్ధాంతం ప్రకారం ఈ ప్రపంచంలోకి కొత్తగా ఏది రాదు. ఈపిషయం గురించి అంతకుముందే భగవదీత, చందోగ్య ఉపనిషత్తులు ఉటంకించాయి.

సంస్కృత పండితుడు, ‘వైశేషిక దర్శన’ స్థాపకుడు ‘కణాద(ద) కాశ్యప’ స్వప్తంగా గోచరంకాని మూల పదార్థాలు మినహా మిగతావన్నీ చిన్న చిన్న అణువుల సముదాయమే’ అని చాటాడు. వీటిల్లో అతి చిన్న అణువయిన ‘పరమాణువు’ (పరమ+అణువు; beyond atom) విభజించబడదు. ఈ ‘పరమ’ గురించి ఆయన నుడివిన సంక్లిష్ట భావమే అణువులు విభజించబడతాయనేదానికి నాంది. ఇదే ఆధునిక కాలంలో ‘అణుశక్తి’కి మూలం అయింది. ఆ కాలపు భారతీయులు ప్రతిపాదించిన సిద్ధాంతాలు తత్త్వశాస్త్రాలతో కలిసి యున్నందువల్ల వీటికి అంతపొముఖ్యత లభించలేదు.

ఆ తరువాత చాలాకాలానికి వచ్చిన ‘పకుడ కాత్యాయన’ (బుధుడి సమకాలికుడు) ‘ఒక మనిషిని శిరచేదన చేసినప్పుడు ఖడ్డంలోని అణువులు మెడలోఉన్న అణువులద్వారా ప్రవోస్తాయి’ అని అన్నాడు. ఈయన, ఇతర తత్త్వజ్ఞానులు ‘అణువు అవినాశమైనందువల్ల, అది అనంతమైనదని’ వివరించారు. వీటిల్లో నిగూఢంగా ఉన్న అర్థాలు తెలుసుకునే బ్రిటీష్ చరిత్రకారుడు Arthur Llewellyn Basham (1914-1986) ”ప్రపంచం నిర్మాణ వ్యవస్థ గురించి భారతీయ సిద్ధాంతాలు ఎంతో బుద్ధిసూక్ష్మతతోకూడిన ఉపాధ్యాత్మక ఆలోచనలుఇవి ఈఆధునిక కాలంలో భౌతికశాస్త్రంలో జరిగిన పరిశోధనా ఫలితాలకు సమానమే” అని వాక్యచ్చాడు.

తాను రచించిన ‘వైశేషిక సూత’లో ముని కణాద ఇలా వ్రాశాడు.

1. పంచ మహాభూతాలలో వివిధ రకాల అణువులున్నాయి; ప్రతి అణువులో ఉన్న విశేషమైన సహజ గుణాలు దానికి సంబంధించిన పదార్థాన్నిబట్టి ఉంటాయి.
2. ఈభౌతిక ప్రపంచంలో ఒకవర్గానికి చెందిన పదార్థంలోఉండే రెండు అణువులు వేర్చేరు మేళనలలో మొదట ‘ద్వినుకలు’ (binary molecules) ఏర్పడి, ఆతరువాత వేర్చేరు కొత్త పదార్థాలు ఏర్పడతాయి.
3. ఉపస్థకీయల్ల అణుబంధం తెగి సమస్త అణువులు సంయోజితలయి కొత్తపదార్థాలుగా ఏర్పడటానికి వీలవుతుంది.

తరువాత వచ్చిన జీన తత్త్వవేత్తలు కణాద కనుగోన్న విషయాలను ముందుకు తీసుకువెళ్లి అణువులు ‘ద్విబంధనలు’ (dyads) గానే గాక ‘త్రిబంధనలు’ (triads)గా కూడా ఏర్పడతాయని వెల్లడించారు. ఈ ద్వి-, త్రి-బంధనలు ఒకదాని ప్రక్క వేరొకటి ఉంటాయి కూడా; ఈబంధాల కారణంగా కొత్తగా ఏర్పడిన పదార్థాలకు కొత్త గుణాలు అబ్యుతాయి.

దీనిని ఆధారంగా చేసుకుని ఈ జీన తత్త్వవేత్తలు మేళనాలవల్ల అణువులలో కొన్ని పత్యేక గుణాలతో పాటు, ఒక ఉత్సేరక (catalyst) అణువు కూడా అవసరమనే సంగతి వివరించారు. తద్వారా పదార్థం విషయంలో అంతకు ముందున్న atomic సిద్ధాంతాలు molecular సిద్ధాంతాలుగా మారాయి. వీరు సంయోగం చెందే అణువులు వ్యతిరేక లక్ష్మణాలున్నవి అయి ఉండాలని నిర్ణయించారు.

ఈయతీరేక లక్షణం విద్యుత్తోజనీయ బంధం (electrovalent bonding)లో ఉంది. వ్యతిరేక ధృవణత్వం (opposite polarity)వల్ల పరస్పరాకర్మణలు సాధ్యమవుతుందనే వీరి మరొక అంతర్భుద్ధి సూచన ఆతరువాత రసాయన ప్రతిక్రియల (reactions)కు, బంధాల (bondings)కు దారి చూపింది.

క్రి.శ. 7వ శతాబ్దంలో 'ధర్మకీర్తి', ఇతర బౌద్ధ తత్త్వవేత్తలు పదార్థం అనేది త్వర త్వరగా పునరావృతమయ్యే బలాలు, లేక శక్తి అలల సముదాయమే అని వాక్యచ్చారు. అఱువుల సమైళనం, విభజనలలో క్షణికమైన కాంతిమెరుపు వెలువడుతుంది. ఈ కారణంగా భౌతిక పదార్థం ఒక దట్టంగానూ, గాఢంగానూ కేంద్రికరణమయిన కాంతి రూపమే అని వారు అన్నారు. ప్రకృతిలో మార్పులు (వినాశనం, పునరు ధృరణ) నిరంతర ప్రక్రియలైనందువల్ల అందులోని సమస్త వస్తువులు తాత్కాలికమైనవనే ఆకాలపు ధృక్ఫధానికి ఈవిధాన సూచన తగినట్లు గానే ఉంది.

7వ శతాబ్దంలో 'పదార్థధర్మసంగ్రహ' గ్రంథాన్ని రచించిన 'ప్రశస్తపాద' ఉపాంశం అఱు సంఖీకరణ (grouping)లను ప్రభావితం చేసి రసాయనిక మార్పులు తీసుకువస్తుందని ప్రతిపాదించాడు. ఈమార్పులు రెండు రకాలుగా జరుగుతాయి.

1. వైశేషిక గ్రంథాలలో ప్రతిపాదించిన 'పిలుపాకవాద' సిద్ధాంతం ప్రకారం మట్టికుండలో ఉన్న పెద్దాలఱివులను (molecules) ఉపాంశం చిన్నాలఱివులు (atoms)గా మార్పుతుంది. ఈఉపాంశం నిరంతరంగాఉంటే అఱువులు భగ్గమయి పునర్వొసంఖీకరణ (regroupings) జరిగి వేరే రంగులున్న పెద్ద అఱువులు ఏర్పడతాయి.
2. న్యాయ తత్త్వశాఖ ప్రవేశపెట్టిన 'పితరపాకవాద' సిద్ధాంతం పైసిద్ధాంతాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ పెద్ద అఱువుల రూపాంతరికరణలు (transformations) చిన్న అఱువులుగా విచ్చిన్నమవకుండా జరుగుతాయి. భగ్గమయితే కుండ పగలాలి. కుండ పగలదుగాని దాని రంగు మాత్రం మారుతుంది.

గమన ధర్మాలు (Laws of Motion)

వైశేషిక గ్రంథాలు గమనాలను ప్రశస్తపాద వీటిని దైర్యమాన (linear), వక్రమణ (curvilinear), భ్రమణ (rotary), కంపన, (vibrant)లుగా విభజించాడు. ఆకర్షణ, ద్రవ్యాశక్తులనుబట్టి గమనాలు మారతాయి, ఒక రేఖావుకు కేవలం ఒక గమనమే సాధ్యం అని వెల్లడించాడు. ఈముఖ్యమైన ఆలోచన, భావన తరువాతి కాలంలో గమన ధర్మాల కొలతలు, పరిమాణాలను లెభవేయటానికి పునాది అయింది.

ప్రశస్తపాద అభిప్రాయాలను శ్రీదర (క్రి.శ. 870-930) ముందుకు తీసుకుపెట్టి విస్తరించాడు. భాస్కర-2 (భాస్కరాచార్య; క్రి.శ. 1114-1185) కీలకమైన ముందడుగు వేసి గమన సగటు వేగాన్ని లెభవేయటానికి $v = s/t$ (v = సగటు వేగం; s = దూరం; t = కాలం) అనే సమికరణాన్ని ప్రవేశపెట్టాడు. ఆ కాలానికి ప్రశస్తపాద, శ్రీదర, భాస్కరాచార్యల వివరణలు చాలా ప్రాముఖ్యత సంతరించుకున్నాయి. కొన్ని శతాబ్దాల తరువాత ఐజాక్ న్యాటన్ తన గణిత సూత్రాన్ని ప్రవేశపెట్టేవరకు వీరి గమన సిద్ధాంతాలే చెలామణిలో ఉన్నాయి.

శబ్ద, ధ్వని శాస్త్రాలు

వేదకాలపు వైద్యశాస్త్రజ్ఞుడు 'శశ్వత' బయటినుండి వచ్చే కాంతి అక్షిపటలం (రెటీనా) మీద పడినప్పుడే మనచుట్టూ ఉన్న ప్రపంచం ప్రకాశవంతమవుతుందని ఉధ్వాటించాడు. ఈవిషయాన్ని కొన్నివేల సంవత్సరాలతరువాత ఆర్యభార (క్రి.శ. 476-550) పునరుద్ధారించాడు.

ప్రాచీన కాలపు తత్త్వవేత్తలు కాంతి, ధ్వని తరంగాలద్వారా ప్రయాణిస్తాయని వెల్లడించారు. ఈ రెండిటిలో కాంతి హెచ్చు వేగంతో ప్రయాణిస్తుంది. ‘మీమాంసక’ గ్రంథాలలో కాంతిలో అతిచిన్న రేణువులుంటాయని ఉంది. ఈరేణువులనే ఆధునికకాలంలో photons (కాంతికిరణాలు) అంటారు. ఎల్లప్పుడూ స్థిర చలనంతోఉండే కాంతి కణాలు కాంతి-ధార్మికశక్తి (radiation) వెదజల్లుతూ వ్యాపిస్తాయి.

ధ్వనితరంగ లక్ష్మణాన్ని పశస్తపాద విశదీకరిస్తా అది గాలిద్వారా గిరగిరా తిరుగుతూ ప్రయాణిస్తుంది. ఈకదలిక నీటితరంగాల లాగా ఉంటుంది. ధ్వనికి ప్రతిధ్వని (echo) కూడా ఉంటుంది. సంగీత శ్వతులు పుర్వాపున్య (frequency) కంపనల (vibrations) మిద ఆధారపడతాయి. సంగీత స్వరంలో శృతి, అనురాననలు (partial tones or harmonies) ఉంటాయి. కాలక్రమేణా సంగీత సిద్ధాంతాన్ని ‘జాతివ్యక్తీరివ తదతామ్యం’ (genus and species of svara), ‘పరిణామ’ (changes in fundamental frequency), ‘వ్యంజన’ (manifestation of overtones), ‘వైవర్తన’ (reflection of sound), ‘కార్యకారణభవ’ (cause and effect of sound) అనే సూత్రాలమీద విశదీకరించటం జరిగింది.

వరాహామిహిర (క్రి.శ. 505-597) ఒక వస్తువుమీద కాంతిరేణువులు పడి పరావర్తనం (reflection) చెంది, కిరణ విఫుట్టన (back-scattering) అవుతాయని చెప్పాడు. ఈపరిణామానికి (phenomenon) వాత్సాయన ‘రశ్మిపరివర్తన’ అనే పేరు పెట్టాడు. ఈసూచన పదార్థాలమీద పడే ఘాయ (shadow), అపారదర్శక (opacity)ల గురించి వివరించటానికి ఉపయోగించటం జరిగింది. కాంతి అపారదర్శకత లేక పారదర్శకత గలవస్తువులలోని లోపలిభాగాలను చొచ్చుకునిపోయినప్పుడు వక్రిభవనం (refraction) జరుగుతుంది.

ఉష్ణం (Heat), సాందర్భ (Viscosity), అయస్కాంతీకరణం (Magnetism).

రసాయనాలలోని మార్పులకు సూర్య-ఉష్ణ (solar heat)మే ముఖ్యకారణమని, గాలికి బరువు ఉంటుందని తత్త్వవేత్త ‘ఉదయనాచార్య’ (క్రి.శ. 10-11 శతాబ్దాలు), ‘కిరణవలి’ గ్రంథంలో వెలిబువ్వాడు. కణాద రచించిన వైశేషికసూత్రాలకు వ్యాఖ్యానాలు వ్రాశిన (క్రి.శ. 15-16 శతాబ్దాలు) ‘శంకర మిత్రా’ తన గ్రంథం ‘ఉపస్థార’లో ఉష్ణం గుణగణాలను వివరిస్తూ ఇవే మరగటం, ఆవిరి ప్రక్రియలకు కారణా లని వ్రాశాడు. దీనికి ఉదహరణలుగా వేరునుండి కాండంకు కణరసం (sap) కేశనాళికత (capillary motion) ద్వారా ఎగ్గబాకటం, రంధ్రాలున్న నాళాలను (vessels) ద్రవాలు చొచ్చుకునిపోవటం పేర్కొన్నాడు. ఈయన తలతన్యత (surface tension), సాందర్భ గురించి వ్రాస్తూ ఇవే నీటి అణువులు అతుక్కుని ఉండటానికి, నీటి మృదుత్వానికి కారణాలని దృవపరచాడు.

16వ శతాబ్దింపరకు భారతశాస్త్రజ్ఞులు భౌతిక శాస్త్రంలో అనేక పరిశోధనలు చేసినా వాటిని లోతుగా అధ్వయనం చేయలేదు. ఈ పరిశోధనలలో బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి, మాత్ర్య రాజు ‘భోజ’ (పాలన క్రి.శ. 1000-1050) తన గ్రంథం ‘సమరాంగణ సూత్రధార’లో అయస్కాంతీకరణం (magnetism), యాంత్రిక విజ్ఞానం గురించి విపులికరించాడు.

13వ శతాబ్దపు వల్లభాచార్య మునిగే వస్తువుకు నీటి ప్రతిఫుటన గురించి ‘న్యాయ లోలావతి’ గ్రంథంలో వ్రాశాడుగాని, దీనిని ముందుకు తీసుకువెళ్లేదు. అలాగే శంకరమిత్రా స్థిరవిద్యుతా కర్రణ (electrostatic attraction) గురించి కూడా. కానీ శంకరమిత్రా ఉపస్థార గ్రంథంలో ఇనుప సూదులు అయస్కాంతంచే ఆకర్షించబడ్డాయని పేర్కొన్నాడు. అలాగే అయస్కాంత ‘ధృవాల’ (poles) వైపున అయస్కాంత శక్తికి లోనవ్వగల వాటిని ఉంచితే క్రొత్త అయస్కాంతాలను సృజించవచ్చని వెల్లడించాడు.

దీనికి ముందే భోజరాజు ‘యుక్తికల్పతరు’ గ్రంథంలో సముదంలో ఉండే కొన్ని రాళ్ళకు అయస్కాంత శక్తి ఉంటుంది కాబట్టి

నొక (పడవ)ల అడుగున ఇనుప సామగ్రిని అమర్షవద్దని వాటిని నిర్మించేవారిని హాచ్చరించాడు.

వీళు క్రమాది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్ట శివాజీరావు

21

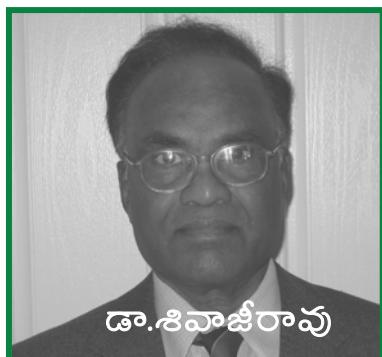
ఈ భూమండలంలో అద్వితీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బిటున్ మనదేశాన్ని కబ్బించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరితగురించి నేను ప్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచరించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచెప్పమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని

సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

రసాయన శాస్త్రం (Chemistry)

డా. శివాజీరావు

ప్రాచీన భారతదేశంలో రసాయన విద్య, తంత్ర, క్రియ అనే పేర్లతో సంభోదించబడిన ఈశాస్త్రం, భౌతిక శాస్త్రంలాగా కేవలం సంక్లిష్ట సిద్ధాంతాలకే పరిమితమవలేదు. ఈ శాస్త్రం అనేక రసాయనాలను అనిబధ అనువర్తితాల (practical applications) ద్వారా మానవాళికి ఉపయోగపడేటట్లు చేసినది.

రసాయనశాస్త్రాన్ని పలు విభాగాలలో ఉపయోగించటం జరిగింది. అవి: రసవాదం (alchemy);

లోహశోధన (metallurgy); రసాయన సాంకేతికవిజ్ఞానం (chemical technology); సిమెంట్, రంగులకు సంబంధిత సాంకేతికవిజ్ఞానం; వప్ప, జొళ్ళ పరిశ్రమలు; వర్ణద్రవ్య (dye) తయారీ, మొదలగునవి. భారత శాస్త్రవేత్తలు పదార్థం (matter)లోని మూలకాల (elements) గుణాగణాలు, సంవిధానాలు (compositions), సంయోగాల (interactions) గురించి అన్యమించి అనేక రసాయన ప్రక్రియ (process) ను కనిపెట్టి కొత్త రసాయన పదార్థాలను తయారుచేశారు.

మృణయ కళ (Pottery), ఇటుకల తయారీ: ఈజెష్టియనులకంటే చాలాకాలం ముందే భారతీయులు మృణయ వస్తువులు, పొతలు, ఇటుకల తయారీలో నిష్టాతులయ్యారు. క్రీ.పూ. 4000-1900 మధ్య సరస్వతీ-సింధు ప్రజలు ఒక ఉన్నతమైన, విష్టతిగల నాగరిక వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేశారు. ఈవ్యవస్థలో ముఖ్యమైనవి జనబాహుళ్య స్నానాల గదులు (public baths), దేవలయాలు, ధాన్యగాదెలు (granaries), మొదలగునవి. హరప్ప ప్రజలు కాల్పిన నల్ల, ఎణ్ణి బంకమట్టిలో మృణయ పొతలను తయారుచేయటం లో ఉత్తమ సైపుణ్యం కలిగియున్నారు. ఇవేగాక స్కూపాకార (cylindrical), గోళాకార పొతలమీద పలురసాయనాలను ఉపయోగించి వివిధ రంగులు వచ్చేటట్లుగా చిత్రించారు. నీలి వర్ణానికి copper oxide, ఆకుపచ్చ-నీలివర్ణానికి iron oxide, ముదురు ఎఱుపురంగు (maroon) కి manganese oxide ఉపయోగించారు. ఇటువంటి మృణయ పొతలు ద్వారక త్రప్పకాలాలలో కూడా బయటపడ్డాయి. ఈపొతలు వివిధ నమూనాలు, పరిమాణాలు, ఆకృతిలలో ఉన్నాయి. ఆకృతిలలో ముఖ్యమైనవి రేఖాగణిత/జ్యామితి (geometrical) రూపాలతో పాటు, సుష్ఠూలు, పశువుల రూపాలు కూడా.

బంకమన్న, సిలికా, సున్నపురాయి, ఇతర మూలవస్తువులతో తయారు చేయబడిన కాల్పిన ఇటుకలకు సరస్వతీ-సింధు ప్రదేశం ప్రపంచ ప్రసిద్ధి చెందింది. కాళ్యాప సంహిత గ్రంథంలో ఈఇటుకల కొలతలు: 29.77 (పొడవు) x 13.34 (మందం) x 19.05 (వెడలు) (11.72 x 5.25 x 7.5 అంగుళాలు); 27.34 x 13.97 x 19.05 సెం.మీ. (10.75 x 5.5 x 7.5 అంగుళాలు)గా వ్రాయబడి ఉంది.

వర్ణదవ్యాలు, అద్దకం రంగులు (Dyes): బుగ్గేదకాలంలో చర్కుకారణం (tannery), నూలుబట్టులకు అద్దకం పరిశ్వమలు విరివిగా ఉండేవి. వర్ణదవ్యాల తయారీలో ముఖ్య మూల పదార్థాలు ‘మంజిష్ట’ (ముంజిత్; *Rubia cordifolia*), పసుపు, కుసుమ (safflower) మొదలగు మొక్కలు, వాటి ఉత్పాదకాలు; ‘ఆర్పిమెంట్’ (Orpiment – Arsenic sulphide) రసాయనం; లక్కను స్ట్రావించే పురుగులు, Cochineal (*Dactylopius coccus*), Kermes (*Kermes vermillio*) లాంటి ఇతర రస పురుగులు.

అకర్షన (inorganic) రసాయనాలనుకూడా అనేకసార్లు నానబెట్టి, నీళ్ళలో కలిపి, ఆతరువాత అడుగున తేరుకున్న పదార్థాల నుండికూడా వర్ణదవ్యాలను తయారు చేశారు. ఈద్రావణాన్ని ఇగురబెట్టి, ఎండబెట్టిన తరువాత పొడుంగాచేస్తే అద్దకంరంగు తయారుపుతుంది.

బుగ్గేద ప్రజలు నగిషీ పెట్టిబడిన బూడిద రంగు (gray) మృణయ పొతల తయారీలో సిద్ధహస్తులు. వీటిని Painted Gray Ware అంటారు. బుగ్గేదకాల తరువాతి ప్రజలు వేరే రకాల మృణయ పొతలను తయారుచేశారు. ఇవి ఎణ్ణి లేక నల్లటి నగిషీ నిర్మిత వస్తువులు (Red or Northern Black Polished – NBP Ware)గా పేరొందాయి. ఎంతో పనితనమున్న ఈవస్తువులను చూస్తే వీటి తయారీకి ఒట్టీలలో కాల్పులకు కావలిసిన ఉష్ణోగ్రతలను నిలబెట్టటానికి వాతావరణ నియంత్రణలో భారతీయులు ఎంత ప్రాచీన్యం కలిగి యున్నారనేది అర్థమవుతుంది. బంగారు నిగనిగలతో ఉట్టిపడే ఈవస్తువులను తయారుచేయటమనేది రసాయనశాస్త్రంలో ఒక అద్భుతం.

సౌందర్య సామగ్రి, సుగంధ దవ్యాలు (Cosmetics, Perfumes): పూర్వకాలంమండి సౌందర్య సామగ్రి, సుగంధదవ్యాల తయారీకి, ఎగుమతులకు పుట్టిల్లు భారతావని. వరాహామిహార ‘బ్రహ్మ సంహిత’ గ్రంథంలో దైవార్థాధన, ఇందియ సంబంధిత, నిత్యం అనేక సందర్భాలలో వాడబడే ఈరకపు రసాయన వస్తువుల గురించి చాలా విష్టతంగా విపులీకరించాడు. వీటిని అనేక మొక్కలు, వృక్ష సంబంధిత రసాయనాలను ఉపయోగించి తయారుచేయడం జరిగింది.

సిరా (Ink): తక్కులి (పాకిస్తాన్-ఇస్లామాబాద్కు 32 కి.మీ. లో ఉన్న Taxila)లో బయల్పడిన తవ్వకాలద్వారా క్రీ.పూ. 4వ సహస్రాబ్దంలోనే భారత దేశంలో సిరా వాడుకలో ఉందని ధృవపడింది. క్రీ.పూ. 6వ శతాబ్దం-క్రీ.శ. 6వ శతాబ్దం మధ్య నిర్మించబడిన అజంతా గుహలలో సీమ సున్నం (chalk) ఎట్ల సీసం (red lead), సింధూరంతో తయారు కాబడిన సిరాతో వేయబడిన, వ్రాయబడిన, అనేక అభిలేఖనాలు (inscriptions) ఇప్పటికీ చెక్కు-చెదరకుండా ఉన్నాయి. భారతీయులు తయారుచేసిన సిరానే చైనీయులు, జపనీయులు అనేక శతాబ్దాలు వాడారు. పప్పులు (nuts), కరక్కాయల (myrobalans) ఒక ఇనుప గిన్నె లేక కుండలో నీటిలో నానబెట్టగా వచ్చిన సిరా నల్ల రంగుతో చాలా కాలం నిలువ ఉంటుంది.

వేయించిన బియ్యం, దీపంమసి (lampblack), పంచదార, Kesurte (*Verbsina scandens*) ఆకులనుండి తీసిన రసాల కలయికతో తయారుచేయబడిన సిరా గురించి జైన గ్రంథాలలో విష్ణీకరించబడింది. టానిన్ (tannins) ద్రవంతో ఇనుప సంబంధిత లవణాల (ferric salts)ను కలిపితే రంగు నీలం-నలుపు లేక ఆకుపచ్చకు మారుతుంది. ఇలా తయారుచేయబడిన సిరా మధ్యయుగం చివర (late Medieval period, 1300-1500)లో విరివిగా వాడారు.

గాజు (Glass): సున్నం (lime), ఇసుక, క్షారపదార్థాలు (alkalies) లోహ ఆక్షిడాలు (metallic oxides)ను కలిపి కరిగిస్తే గట్టిపడగా వచ్చేది గాజు. ఈపిషయం రామాయణం, మహాభారతం, శుక్రాచార్యుని ‘శుక్ నేతిశాస్త్రం’, ‘బ్రహ్మత సంహిత’, కౌటిల్యుని (చాణుక్యుని) ‘అర్థశాస్త్రం’ లో నిబిడికృతమై ఉంది. దీనినిబట్టి భారతావనిలో గాజు తయారీ, వాడకం క్రీ.పూ. 3500 కాలంనుండి ఉందని ధృవపడింది. బ్రహ్మాష్ట్ర యాజ్ఞవల్యా (జనకుని ఆస్థాన పురోహితుడు) ‘శతపథ బ్రాహ్మణ’లో గాజును సంస్కృతంలో ‘కచ’ (kach or kacha), ‘కాంచ’ (kanch or kancha) గా సంభోదించాడు.

మహారాష్ట్రలోని బ్రహ్మాష్ట్ర (వందాపూర్ జిల్లా), కొల్లాపురి (Kolhapur)లలోని తవ్వకాలద్వారా క్రీ.పూ. 2వ శతాబ్దం-క్రీ.శ. 2వ శతాబ్దం-మధ్య స్వాపాకారపు (cylindrical) గాజు పరికరాలను వాడినట్లు తెలిసింది. కరిగించగా గట్టిపడిన గాజు ముద్దలు, పూసలు కొల్లాపురిలోనూ, మధ్యప్రదేశ్ లోని నెవాస (Nevasa), పొనార్ (Paunar), మహేశ్వర్లలో బయల్పడినాయి. మొఘల్కాలం (1526-1707)లో గాజు తయారీ సైపుణ్యత ప్రపంచ ప్రస్తుతి పొందింది. గాజు కొలిమిలు మధ్య యుగం చివరికాలం (1300-1500)లో మైసూర్లో వర్ధిల్లాయి.

మాదకపదార్థాలు (Intoxicants): వేదాలలో, ముఖ్యంగా బుగ్గేదంలో, ‘సోమరసం’ గురించి విరివిగా ప్రస్తావించడం జరిగింది. ఈ సోమరసమే భారతావనిలోని మొట్ట మొదటి మాదక పదార్థం. కౌటిల్యుని ‘అర్థశాస్త్రం’లో మేధక, ప్రసన్న, అశ్వ, అంత, మైతేయ, మధు అనే మధ్యాలగురించిన ప్రాస్తావనలు ఉన్నాయి. వీటిని త్రుణధాన్యలు (cereals), పండ్లు, అడవి కొయ్యలు, పుష్టులు, ఆకులు, కొమ్మలు, చెట్లు బెరడులు, చెరకుకాడల నుండి తయారు చేశారు. మధ్యయుగం (క్రీ.శ. 5-15 శతాబ్దాలమధ్య) కాలపు రసవాది (alchemical) గ్రంథాలు పులియబెట్టటం, తదిర పద్ధతులద్వారా మధ్యాల తయారీ గురించి ప్రస్తావించాయి.

మధ్యాలను పానీయాలగానేగాక, అడ్డకం రసాయనాల తయారీకి, కొన్ని పదార్థాలను కరిగించటానికి, పాదరసాన్ని బంధించడానికి (binding), బట్టి పట్టడానికి (distillation)కూడా ఉపయోగించేవారు. ‘శశ్రత సంహిత’ గ్రంథంలో ప్రాచీనకాలపు ఆయుర్వేద ఫైద్యుడు

శశ్రత మొట్ట మొదటిసారిగా మత్తు పానీయాన్ని ‘ఖోలా’ (Khola) అనే సంస్కృత పదంతో సంభోదించాడు. ఈపదమే ఆధునిక కాలంలో ‘కోలా’, ‘ఆల్జాహోల్’ అనే పేర్లకు మాత్రక అయింది.

ఔషధాలు (Pharmaceuticals): ఔషధాల ఉత్పత్తి, ముఖ్యంగా, మొక్కలనుండే జరిగినా, కొన్ని పశుపదార్థాలను కూడా ఉపయోగిస్తారు. వీటి తయారీలో అవసర మైన మిశ్రమ పదార్థాలను సేకరించి, నానబెట్టి, నూరి, రుబ్బగా వచ్చిన ద్రవాన్ని శుద్ధిచేసి దానిలో ఉన్న సారాన్ని వెలికి తీయాలి.

సారాన్ని వెలికితీసే ప్రక్రియ జరపటానికి స్వేదన (distillation), ఉత్పత్తనం (sublimation), అవక్షేపం (precipitation), దహనం (combustion), పలుచన చేయటం (dilution), కషాయం చేయటం (decoction) మొదలగు ఉప ప్రక్రియలు అవసరం. పాదరసం, బంగారంలను అనేక మందుల తయారీలో ఉపయోగించారు మన భారతీయులు.

తుపాకీమందు (Gunpowder): భారత కనిపెట్టిన పెట్లుప్పు (saltpeter), దీనిని తుపాకీ మందు తయారీకి ఉపయోగించటం రసాయనశాస్త్రంలో ఒక ముఖ్య ఘట్టం. భారతీయులనుండే ఇతరదేశాలకు ఈపెట్లుప్పు ఎగుమతి అయ్యేది. బ్రిటిష్‌పారు కూడా మనదేశం నుండే దీనిని చాలాకాలం దిగుమతి చేసుకున్నారు.

అగ్ని ఆయుధాల గురించిన ప్రస్తావనలు బుగ్గేదం, అధ్యవేదం, మనుస్కుతి, అర్థశాస్త్రంలో విరివిగానే ఉన్నాయి. యదార్థానికి పెట్లుప్పుతోపాటు అగ్ని-ఆయుధాలకు కూడా ఆద్యలు భారతీయులే! ‘రసాయనిషత్తు’ అనే రసవాద (alchemical) గ్రంథం తుపాకీ మందు మిశ్రమం గురించి విషులంగా వర్ణించింది. తమిళ గ్రంథాలలో గంధకం (sulphur), కరబోగ్గు (charcoal), పెట్లుప్పు, పాదరసం, పాషాణం (arsenic), కర్మారం (camphor) మొదలగు వాటిని ఉపయోగించి బాణసంచాల (firecrackers) తయారీ విధానాలను వర్ణించాయి.

శుక్రాచార్యుని ‘శుక్రనేతి శాస్త్రం’లో తుపాకీ, తుపాకీ మందుల గురించిన ప్రస్తావనణంది. ఈగ్రంధమే పెట్లుప్పు, గంధకం, బోగ్గులను నిరిష్టమైన నిష్పత్తులలో కలిసిన మిశ్రమంద్వారా తుపాకీమందును తయారుచేయవచ్చని ప్రస్తావించింది. భారతీయ అగ్ని-ఆయుధాలు, తుపాకీ మందుల విజ్ఞానానికి తరువాతి కాలంలో గ్రీకులు, ఆరబ్బులు లభిదారులయ్యారు.

రసవాదం (Alchemy): రసవాదం (రసవిద్య, రసశాస్త్రం)లో ప్రాచీన భారత ఆధిక్యత క్రీ.శ.800-1300 వరకు కొనసాగింది. అందులోనూ ముఖ్యంగా బంగారం, అమృతం (elixir) తయారీలలో. మూల లోహాల (basic metals)ను రూప పరివర్తన (transmutation)చేయటానికి, మానవశరీరాన్ని శుద్ధీకరించి, పునర్-యవ్వనీకరించి (rejuvenation), నశించని, అమర్య స్ఫీతిలో ఉంచటానికి అమృతం ఉపయోగించబడింది. వృక్ష-మొక్కల వేత్సు, ఆకులు, గింజల నుండి ఆహారం అరిగే మందుల ఉత్పత్తి జరుగుతుంది. జంతువుల విసర్జనలు (excreta) మాంసం, ఇతర భాగాలను శుద్ధీకరించిన తరువాత రసవాద మందుల తయారీకి ఉపయోగపడతాయి.

ఈ రసవాదం గురించి అనేక గ్రంథాలు వివిధ భారతీయ భాషలలో వ్యాయబడ్డాయి. భారత రసవాద విజ్ఞానంలో వృక్ష, పశుపదార్థాలతోపాటు అనేక అకర్బన (inorganic), కర్బన సంబంధిత పదార్థాలనుకూడా వినియోగిస్తారు. కొన్ని ముఖ్య ఖనిజాలు మహా, ఉపరసాయనాలుగా విభజించబడ్డాయి. పాదరసం ఒక లోహమయినా మహారసాయనంగానే కీర్తించబడింది. దీని గుణం, రూపాన్ని 20 వేరేరు ప్రక్రియలద్వారా పోగొట్టువచ్చు. వీటిల్లో కొన్ని:

1. స్వదన (కూరగాయలు, ఖనిజ పదార్థాలతో కలిపి మృదురూపంలోకి మార్చటం);
2. మర్థన;
3. ఉత్థాపన (క్షారాలు, లవణాలు, కరక్కాయలు, పటీక, వైరాలతో కలపడం);
4. పతిన (బట్టి పట్టడం);
5. కోదన (బట్టీ పాదరసాన్ని ఉప్పు నీటిలో కలపడం);
6. సందీపన (పటీక, మిరియాలు, పుల్లని గంజి, క్షారాలు, వృక్ష పదార్థాలతో కలిపి ఆవిరిపెట్టడం);
7. చారణ (పదరసాన్ని పటీక, పుల్లటి గంజి, ఆకులతో ఉడకపెట్టడం);
8. జారణ (ఖనిజాలు, క్షారాలు, లవణాలతో పాదరసాన్ని వేడిచేయడం);
9. రంజన (రంగు కలపడం);
10. సారణ (పాదరసాన్ని నూనెలో ఉంచిన బంగారం, వెండితో జీర్ణంచేయడం);
11. కర్కణ (వృక్ష పదార్థాలనుండి తీసిన సారం, ఖనిజ పదార్థాలు, మానవ సంబంధిత-పాలతో పాదరసంమీద పూయటం);
12. విధాన (పాదరసం రూపాంతరీకరణకు ఇతర పదార్థాలతో పాదరసాన్ని రుద్దడం); చివరకు
13. సారయోగ (సేవించటానికి ఉపయోగపడే రూపంలోకి మార్చడం).

క్రీ.శ. 931లో గుజరాత్‌లోని సోమనాథ దేవాలయం దగ్గరలోని Fort Daihak లో జన్మిచిన రసాయన సాప్రవేత్త ‘నాగార్జున’ సంస్కరణలో వ్రాసిన రెండు గ్రంథాలు- ‘రసరత్నాకర’, ‘రసేద్రమంగళ’-రసవాద శాస్త్రంలో మొట్టమొదటటి గ్రంథాలు. రసరత్నాకరలో అప్పటి కాలంలో, అంతకు ముందు రసవాద, లోహశోధన శాస్త్రాలలో జరిగిన అభివృద్ధిని గురించి విపులంగా వ్రాసిఉంది. బంగారం, వెండి, తగరం, రాగి ముడి లోహాలను శుద్ధిచేసే పద్ధతులు రసేద్రమంగళలో విపులీకరించబడి ఉన్నాయి. వీటిని ఉపయోగించి నాగార్జున బంగారాన్ని కృతిమంగా తయారుచేయలేకపోయినా, ఆయన ఆచరించిన వినూత్తు పద్ధతులతో బంగారు రంగుతో ప్రకాశించే లోహాలను తయారు చేయటంలో సఫలిక్కుతమయ్యాడు. ఈపద్ధతులే ఈరోజున నకిలీ బంగారపు నగల తయారీలో ఉపయోగపడుచున్నాయి.

వేరొక గ్రంథం ‘ఉత్తరతర్వత’ లో నాగార్జున అనేక మందుల తయారీ పద్ధతుల గురించి వివరించాడు. ఆయుర్వేదం మీద ఈయన వ్రాసిన మూడు గ్రంథాలు 1020లో సోమనాథ దేవాలయాన్ని సమూలంగా పడగొట్టిన గజినీ మహామృద్ధ చేతిలో పడ్డాయి. ఈతని చేతి నుండి ఈగ్రంథాలు మహామృద్ధీయ శాస్త్రవేత్త Abū al-Ray ān al-Bīrūnī (973-1048) స్వంతంచేసుకుని ఆరబీకలోకి అనువదించాడు. నాగార్జునుడు రసవాదంలో వెల్లడించిన ఆలోచనలు, సాంకేతిక పద్ధతులు, ప్రక్రియలు, ఆరబ్బులు తమ ‘యునానీ’ వైద్యంలో జొప్పించారు. ఈకారణంగానే యునానీలో ఆయుర్వేద ఛాయలు, వాసనలు చాలానే ఉన్నాయి!

లోహశోధనశాస్త్రం (Metallurgy): మేహర్గార్ (Mehrgarh – in Pakistan)లో బయల్పజిన రాగి వస్తువులను బట్టి భారతదేశంలో లోహశోధన క్రిప్పా. 6500 కాలంలోనే జరిగిందని ధృవపడింది. ఆకాలపు బుగ్గేద సంస్కృతిలో రాగి, ఇనుము, సీసం,

తగరం, వెండి, బంగారం, తదితర లోహాలను కరిగించి పోతపోనే విజ్ఞానం ఒక ముఖ్యభాగం. అథర్వ వేదకాలం (సుమారు క్రీ.పూ. 3500-3000) వచ్చేటప్పటికి భారతీయులు గనుల త్రవ్యకం, లోహామిశ్రమం (alloy), మొదలగు సాంకేతిక విభాగాల్లో ప్రావీణ్యత సంపాదించారు. ఏరు పాలు పుల్లబడకుండా, విరగకుండా ఉండటానికి రాగి పాతలకు సీసం పూత పోనేవారు.

క్రీ.పూ. 2000-1500 మధ్య కాలంలో గంగానదీ పరివాహక ప్రాంత ప్రజలు రాగితో చేయబడిన భారీ వ్యవసాయ పనిముట్లను వాడారు. క్రీ.పూ. 800 ప్రాతంలో మహారాష్ట్రలోని ‘నయకుండ’ (Naikund)లో లోహాలను కరిగించిన బట్టీలు కనిపించాయి. గ్రీకు చరిత్ర కారుడు Herodotus (క్రీ.పూ. 484-425) భారత ఇనుము ప్రపంచంలో చాలా ప్రసిద్ధమైనదని శాఫుంచాడు. క్రీ.పూ. 480లో గ్రీకులకు, పర్సియన్లకు జరిగిన యుద్ధం (Battle of Thermopylae)లో మనవారు తయారుచేసిన బాణాల తలభాగాలే (arrowheads) వాడబడ్డాయి.

క్రీ.పూ. 326లో ఓడిపోయిన పురుషోత్తముడు అలెగ్జాండర్కు బంగారంతో పాటు ఉక్కు-మిశ్రమ ఆయుధాలను కానుకగా ఇచ్చాడు. ఆకాలంలో, అంతకుముడు భారతదేశపు ఇనుము, ఉక్కు ఈజెష్ట్, రోం, మిసోపొటోమియా, అబీసీనియా, ఇతర దేశాలలో చాలా గిరాకి ఉండేది. అర్థాలశాస్త్రంలో కౌటిల్యాడు, లోహాలను వెలికి తీసి శుద్ధికరించి, మిశ్రమాలను తయారుచేసి పద్ధతులను వివరించాడు. రోమన్ చరిత్రకారుడు (క్రీ.శ. 23-29) రోమన్ల కవవాలు, ఇతర సైనిక సామగ్రి తయారీకి అత్యుత్తమ నాణ్యతగల ఉక్కును దిగుమతి చేసుకున్నారని వ్రాశాడు. ఏటినిబట్టి, ఇంకా ఇతర ఆధారలనుబట్టి వేదకాలంమండి భారతీయులు లోహశోధనలో అద్భుతమైన సైపుణ్యాన్ని కలిగియున్నారనేది దృవపడింది.

విష్ణువుకి గౌరవ సూచకంగా తన పరాక్రమం, గుణగణాలను శాఫుస్తూ క్రీ.శ. 402లో చందగస్త వికమాదిత్యుడు పరిపాలనా కాలం (375-413)లో మధ్యపదేశ్యలోని విదిష సమీపంలోని ‘ఉదయగిరి’ లో స్థాపించబడి, ఆతరువాత ఢిలీకి తరలించబడిన దుక్క-ఇనుప (wrought iron) స్థంభాన్ని చూస్తే భారతీయ లోహశోధన నైపుణ్యం ఎంతో తెలుస్తుంది. (క్రింద ఇచ్చిన చిత్రాలను చూడండి). 1206-1210 మధ్య డిలీని పాలించిన కుతుబుద్దిన్ అయ్యబక్ (Qutb-ud-din Aybak) ఈపదేశంలో స్థంభంచుట్టూ ఉన్న 27 దేవాలయాలయాలను పడగొట్టి, వాటి రాళ్ళతో ‘కుతుబ్మినార్’ ను కట్టాడు. 7.21.మీ (23 అడుగులు 8 అంగుళాలు) ఎత్తు, (భూమి పైన) మొదలు దగ్గర 42 సెం.మీ. (16.4 అంగుళాలు) చుట్టూకొలత, చివర 30.6 సెం.మీ. (12.05 అంగుళాలు) చుట్టూ కొలతతో, 6.5 ఉన్నలు బరువున్న ఈ స్థంభం 1600 సంవత్సరాలుగా అనేక ప్రకృతి వైపరీత్యాలను, వాతావరణ మార్పులను తట్టుకుని, ఈ రోజుకు కూడా ఈషణ్యాత్మం తుప్పు పట్టలేదంటే అది భారత శాస్త్రజ్ఞుల ప్రతిభకు ఒక ముఖ్య తునక!...

98 శాతం ఇనుము ఉన్న స్థంభం తుప్పు పట్టకుండా ‘misawite’ (d-FeOOH) అనే రసాయనంతో 0.05 మి.మీ. మందాన లేపనం చేయబడింది. ఈరసాయనంలో ఇనుము (oxygen), ప్రాణవాయువు (oxygen), ఉదజని (hydrogen) ఒక నిర్మిష్టమైన నిష్ట త్రీలో ఉన్నాయి. ఇవేగాక, కర్బనం (carbon) 0.08 శాతం, సిలికాన్ 0.046 శాతం, గంధకం 0.006 శాతం, భాస్ఫరం (phosphorus) 0.114 శాతం, రాగి 0.034 శాతం కూడా ఉన్నాయి.

12వ శతాబ్దంలో భారత ఇంజినీర్లు భారీ కట్టడాలకు ఇనప దూలాలను వినియోగించారు. అప్పటికి ఏటి తయారీ విజ్ఞానం ఏదేశంలోనూ లేదు. ఈశతాబ్దంలోనే పూరీలోని జగన్నాథ దేవాలయాన్ని నిర్మిచడానికి తుప్పు రహితమైన, పట్టని 236 దూలాలను ఉపయోగించారు. 13వ శతాబ్దంలో ‘కోణారక్’ (ఒడిషా)లోని సూర్యదేవాలయ నిర్మాణానికి, 11వ శతాబ్దంలో మధ్యపదేశ్యలోని ‘ధార్క’

(Dhar)లో ఇనుప స్తంభాలను తయారు చేయటానికి 99.64 శాతం శుద్ధత ఉన్న, అత్యుత్తమమైన ఇనుమును వాడారు. ఆకాలంలో ఉపయోగించిన లోహ శోధన పద్ధతులు వివిధ సూక్ష్మతతో నిండిన ఖనిజాల గుణాన్నాలను, తదితర విజ్ఞానాన్ని 10-11వ శతాబ్దంలో రచించబడిన ‘రసరత్న సముచయ’ గ్రంథంలో నిక్షిప్తమై ఉన్నాయి.

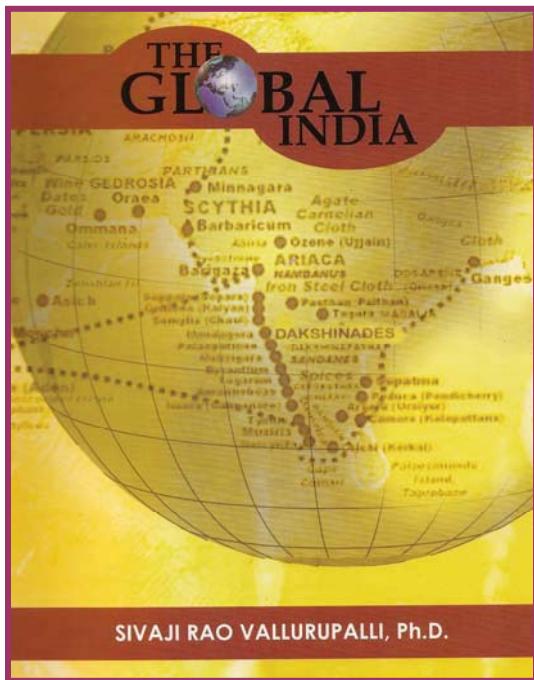
నిజానికి, ఉక్కుకు మాత్ర భూమి భారతావనే క్రీ.శ. 300 ప్రాంతంలో భారత శాస్త్రజ్ఞులు ‘మూస’ (crucible steel) పద్ధతిని ఉపయోగించి ‘డోట్స్’ (Wootz) ను తయారు చేశారు. ఈపదం కాలుకమేళా ‘డోక్’ (Wook)గా మారింది. చివరకు అంగ్గ భాషా సాంగత్యంవల్ల ఇది ‘ఉక్కు’ అయింది. ఈ ‘డోట్స్’ ను మొట్ట మొదట ఆంధ్రవని-కర్ణాటక ప్రాంతంలో తయారై, ఆతరువాత మధ్య-ఆసియా దేశాలకు 7 శతాబ్దాలపాటు ఎగుమతి అయింది. క్రీ.శ. 1000 ప్రాంతంలో మధ్య-ఆసియా శాస్త్రజ్ఞులు భారత ఉక్కు తయారి విజ్ఞానాన్ని వారి స్వంత సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో కలిపి ‘Damascus Steel’ అనే పేరుతో ఉక్కును తయారు చేశారు. అప్పటినుండి ఈఉక్కు యూరోప్లో చాలా ప్రాచుర్యం పొందింది.

7వ శతాబ్దంలో ఆంగ్గీయులు ‘మూస’ పద్ధతికి నమూనాతో ఒక అనుకరణ ఉక్కును తయారుచేశారు. దీని పేరు ‘Sheffield Steel’. కానీ నాణ్యతలో ఇది భారత ఉక్కుకు దిగదుడుపే! అందువల్ల వారు ఎంతో మెచ్చుకున్న, ఇష్టపడిన భారతఉక్కును ఉపయోగించే 1850లో బ్రిటన్లోని Coalbrookdaleలో Tubular Bridgeను కట్టారు. ఇదే ప్రపంచంలో మొట్టమొదటి ఇనుప వంతెన.

1980లో అమెరికాలోని Stanford University మరియు Lawrence Livermore National Laboratory ఈభారత మూస-ఉక్కును తయారుచేయటంలో విఫలపుయత్తుంచేశారు!

లోహశోధనలో ప్రపంచానికి మరొక బహుమతి రాగిని వేరు పరచటం (isolation), స్వేదనం (distillation), దానితో ఇత్తడిని తయారుచేయడం. రాగి, తుత్తునాగం (zinc) లను ఉపయోగించి ఒకమిశ్రమ ధాతువును తయారు చేయటం భారతీలోని సరస్వతీ-సింధూ నాగరికతతో పెనవేసుకుని ఉంది.

భారతీని లోథల్ (Lothal), అత్రంజికర (Atranzikera) ప్రాంతాలలో సరస్వతీ-సింధూ త్రవ్యకాలాలలో అనేక ఇత్తడి పాతలు బయలుడినాయి. క్రీ.పూ. 11వ శతాబ్దంలో రాజస్థాన్లోని ‘దరీబా’ (Dariba), క్రీ.పూ. 6వ శతాబ్దంలో ‘అగుచా’ (Agucha), క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్దంలో ‘జవార్’ (Jawar)లలో తుత్తునాగం గనులు వర్ణిల్లాయి. క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్దంలో తక్కశిలలో ముడి తుత్తునాగంను స్వేదన, ఆవిరి ప్రక్రియల తరువాత, దానిని గట్టిపరచి శుద్ధ లోహాన్ని తయారుచేసే విధానంలో భారతశాస్త్రమై ఒక క్రొత్త పంధాను త్రోక్కారు. దీనిని 28 శాతం కంటే ఎక్కువ ఉపయోగించి ఇత్తడిని తయారుచేయటం భారతీయులు మాత్రమే సాధించారు. ఈ విజ్ఞానం 18వ శతాబ్దంలో ఆంగ్గీయుల చేతుల్లో పడేరకు భారతదేశం తుత్తునాగాన్ని అనేక

శతాబ్దాలపాటు ఇతర దేశాలకు ఎగుమతిచేసి అక్కడ పరిశమల అభివృద్ధికి తోడ్పడ్డారు.

విష్ణువుకి గౌరవ సూచకంగా క్రి.శ. 402లో చందగుపు వికమాదిత్య పరిపాలనాకాలం (375-413) మధ్యపదేశ్ లోని విదిష సమీపంలోని ‘ఉదయగిరి’ లో స్తాపించబడిన దుక్క-ఇనుప స్థంభం. ఇది తరువాత ధీల్కి ఎలా చేరిందనేది ఇప్పటికి అంతుబట్టని విషయం. 1600 ఏళ్లుగా 7.21 మీ. ఎత్తు, అడుగుభాగం మట్టు కొలత, 42 సెం.మీ. చివరిభాగం మట్టు కొలత 30.6 సెం.మీ. 6.5 టున్నల బరువుతో ఉన్న ఈసంభానికి ఇంతవరకూ ఈషణాక్షతం తుప్పపట్టలేదు.

క్రి.శ. 402లో మధ్యపదేశ్ లోని ‘ఉదయగిరి’ లో నిర్మించబడి కాలక్రమేణా ధీల్కి తరలించబడిన 1600 సంవత్సరాల దుక్క-ఇనుప స్థంభం మీద ఇప్పటికే బాగా కనబడుచున్న శిలాశాసనం. ఈ అభిలేఖనం చందగుపు వికమాదిత్య పరాక్రమం, గుణగణాలను శాఖిసుర్మా చెక్కబడింది.

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెళ్ల శివాజీరావు

22

ఈ భూమండలంలో అద్వితీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బిటున్ మనదేశాన్ని కబించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరితగురించి నేను ప్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచెప్పమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఫునమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

**ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని
సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి**

వైద్య, శస్త్ర శాస్త్రం (Medicine and Surgery)

డా. శివాజీరావు

ప్రపంచానికి భారతావని అదించిన పలు బహుమతులలో అత్యంత విలువయనది వైద్య, శస్త్ర శాస్త్రం అని ఫుంటాపదంగా చెప్పమ్మ. ఈ ప్రాచీన శాస్త్రం ముఖ్యంగా ఆయుర్వేదంతో పెనవేసు కుంది. 'ప్రాణం' (ఆయుషు) గురించిన 'విజ్ఞానం' (వేదం) అని కీర్తించబడే ఈ ఆయుర్వేదం అథర్వ వేదానికి 'అనుబంధ వేదం'గా ఉంది. కాలక్రమేణా ఇది ఒక 'ఉప వేదం'గా గుర్తించబడింది. భారతీయుల నమ్మకం ప్రకారం ఈ 'ఆయుషు శాస్త్రం' మోఖిక (oral) రూపంలో వేదకాలానికి చాలాముందు, అంటే మానవాళి ఆరంభ దశనుండి ప్రాచుర్యంలో ఉంది.

అథర్వవేదానికి అనుబంధంగా చేర్చబడే ముందు బుగ్గేదంలో ఆయుర్వేదం గురించి పోచ్చు పస్తావనే జరిగింది. ఈ తొలి వేదం (1వ మండలం, 15-16)లో ఒక శ్లోకం "కాలును పోగొట్టుకున్న స్త్రీకి ఇనుప కృతిమ పాదాన్ని అమర్చినట్లుగానూ, కృతిమ కళ్లను పెట్టి

కంటిచూపును పునరుద్ధరణ గావించినట్లు” గానూ వర్ణించింది. ఈవేదం రుగ్మతలను నయం చేయటానికి 60 మందుల తయారీ గురించి కూడా విపులీకరించింది.

పురాణగాధల ప్రకారం ఈవేద్య శాస్త్రాన్ని ‘బ్రహ్మ’ ఇంద్ర, దక్ష అశ్వనీ కవల సోదరులకు ఇచ్ఛాడట. ఇందుడు ఈవిద్యను వేదకాలపు బుషి ‘అంగిరస’ కుటుంబానికి చెందిన ‘భరద్వాజ’ (సుదాసకు ముందు భరతవంశ రాజులకు ప్రథాన పురోహితుడు)కు సేర్పగా, ఈయన మరో బుషిగ్వద బుషి ‘అతి’ పుతుడు ‘పునర్వసు’ (ఆతేయ; పునర్వసు ఆతేయ)కు బోధించాడు.

అయుర్వేదంలోని మూల సూతాలు

శరీరంలోని అన్ని భాగాలను ఆరోగ్యంగా ఉంచటానికి ఉపయోగపడే ఆయుర్వేదం ఒక ‘అవిభాజ్యతత్త్వ’ (holistic) వైద్యశాస్త్రమే గాని పశ్చిమ దేశియులు భావినట్లుగా అది కేవలం ‘మూలికల వైద్యశాస్త్రం’ (herbal medicine) కానే కాదు. ప్రాచీన ఆయుర్వేద శాస్త్రవేత్త ‘చరక’ లెఖ్మ ప్రకారం ‘ఆయుము’లో నాలుగు ముఖ్యమైనవి కలసి ఉన్నాయి. ఇవి: మనస్సు (mind), శరీరం (body), ఇంద్రియాలు (senses), ఆత్మ (soul). అవిభాజ్య తత్త్వ వైద్యశాస్త్రం ఈ నాలుగింటిని మంచి ఆరోగ్యస్థితిలో ఉంచుతుంది. ఈవేద్యంలోని మూల సూతం ప్రతి మనిషి ఒక ప్రత్యేకమైన శారీరక నిర్మాణం, జన్య వారసత్వం, జబ్బాలకు, రుగ్మతలకు పూర్వాభిమానం (predisposition), ఒక ప్రత్యేక అధ్యాత్మిక స్వభావం కలయికతో నిండిఉండే ఒక విశిష్టమైన/ప్రత్యేకమైన వ్యక్తి కాబట్టి ఈ కలయికకు అనుగుణమైన వైద్యం కావాలి.

ఆయుర్వేద శాస్త్రం ప్రకారం, మానవుని శరీరం ఆకాశం, భూమి, నీరు, గాలి, అగ్ని (తేజ, నిష్ఠ) అనే 5 ప్రాధమిక మూలకాల కలయిక. ఆకాశం అన్ని పదార్థాలు, అవి ఉండే చోటు; భూమి ఘన స్థితి; గాలి వాయు స్థితి; నీరు ద్రవ స్థితి; అగ్ని రూపాంతరీకరణ (transformation) శక్తులకు ప్రతీకలు. ఈ మూలకాల కలయిక క్రింద పేర్కొన్న మూడు రకాల దోషా (బుగ్గుత, అనారోగ్యం) లకు నాంది అవుతుంది.

1. వాతం (which moves): ఆకాశం, గాలి కలయిక వల్ల సంభవించే నరాల ప్రేరణ (గతి శక్తి), ప్రసరణ, శ్వాస, ప్రక్రియల కారణంగా కలిగే దోషం;
2. పిత్త: నిష్ఠ, నీరు కలయికతో ఆహారాలు శరీరంలో వివిధ పోషక పదార్థాలుగా విలీనీకరణ జరగటానికి అవసరమైన రూపాంతరీ కరణ ప్రక్రియలవల్ల ఏర్పడే దోషం;
3. కఫం: నీరు, భూమిలోని మూలకాల కలయికవల్ల శరీరంలోని భాగాల ఎదుగుదలను ప్రభావితంచేసే ప్రక్రియలవల్ల ఏర్పడే దోషం.

వాతం శరీరంలోని ప్రసార యంత్రాంగాన్ని నియంత్రించే చలనశీల శక్తి (గతిజ; kinetic energy) అయితే, పిత్త ఆహారం జీర్ణం, ఆకలి, దప్పిక, భయం, ప్రేరణలకు కావలసిన చలనశీల శక్తి. కఫం (శ్లేష్మం; phlegm) శరీరంలో ప్రతికూలశక్తులను కుందెన (lubrication) ద్వారా సరి (సాఫ్టీ) చేసి, అవసరమైనపుడు ఉంటం ఇచ్చి, అండగా ఉండే బంధన శక్తి (cohesive energy). ప్రతి మానవడి శరీరం వాతం, పిత్త, కఫ దోషాలు ఒక ప్రత్యేక నిష్ఠత్తి కలయికతో నిర్మించబడి ఉంటుంది. ఈ నిష్ఠత్తులు మనిషిని బట్టి

మారుతుంటాయి. ఈకారణంగా ఆయుర్వేదం ప్రతి వ్యక్తిని ఒక ప్రత్యేక మిశ్రమంతో కూడిన చికిత్సను అవలంబిస్తుంది. ఆయుర్వేదానికి మూలికా వైద్యమే మూలమైనా, కాల్కమేణా కొన్ని రసవాద (alchemical) మందులు కూడా దీనిలో ప్రవేశించాయి.

ఈ చికిత్సలో భాగంగా మూలిక బౌషధాలు శరీరానికి వ్యాధి నిరోధక/రక్తణ శక్తిని ఇస్తా మనిషికి పూర్తి ఆరోగ్యంగా ఉంచుతూ, వుద్ధాప్యాన్ని జాప్యం చేయటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. శరీరంలో ఈ దోషాలను ప్రేరేపించే విషపదార్థాలు అధికంగా ఉన్నప్పుడు ‘పంచకర్మ’ (5 ప్రక్కాశణ పద్ధతులు) అనే ప్రక్రియ విటిని శరీరం బయటకు పంపించి శుద్ధి చేస్తుంది. ఈ అయిదు ప్రక్కాశణ పద్ధతులు:

- వమన (బలవంతంగా వాతి చేయటం; forced vomiting);
- క్లూషనం (purgation; విరేచన);
- వోషి (ఉదర శుద్ధి; medical anema);
- నస్య (నాసికద్వారా వైద్యం; nasal administration);
- శ్రావణ (రక్తమోక్ష; blood-letting).

ఈప్రాచీన భారతవైద్యం మందుల తయారీకి, వాటి అనువర్తితా (application)నికి ఈ క్రింది 10 ప్రక్రియలు, కళలను పేర్కొంది:

1. స్వేదన (distillation); 2. ఆచరణాత్మక నైపుణ్యం (operative skill); 3. వంటచేయటం (cooking), 4. లోహశాధనశాస్త్రం (metallurgy), 5. ఉద్యానవనశాస్త్రం (horticulture), 6. చెక్కర తయారీ (sugar manufacture); 7. బౌషధశాస్త్రం (pharmacy), 8. ఖనిజాల విశ్లేషణ, విభజన/పుధక్కర (analysis and separation of minerals); 9; 10. క్షారపదార్థాల తయారీ (preparation of alkalies).

అల్లోపతి వైద్యంలో లాగా శరీరంలో ఉన్న కేవలం ఒక జబ్బు మాత్రం నయంచేస్తి, ఆయుర్వేదం ఒక వ్యక్తిని సంపూర్ణ ఆరోగ్యం తుడు (రాలు)గా ఉండేటట్లు చేస్తుంది. ఉదాహరణకు ఒకవున్నముకు ప్రతికూలత (allergy) ఒక జబ్బు కాదు; ఇది శరీరంలోని జీవధర్మ (physiological), జీవరసాయన (biochemical) ప్రక్రియలలో అసమానతలవల్లనే వచ్చింది కాబట్టి శరీరం అంతటికి రక్తణ (తట్టుకునే శక్తి) పెంచటానికి ఆయుర్వేదం ఉపయోగపడుతుంది. అలాగే, చర్మవ్యాధి కేవలం పైపూత మందుతో పూర్తిగా పోదు; కాలేయం, పేగు (bowel) లను శుద్ధిచేసే నిర్యాపీకరణ (detoxification) ద్వారానే ఇది సాధ్యం.

ఆయుర్వేద వైద్యంలో వివిధ చికిత్సలు

ఆయుర్వేదంలోని విభాగాలు బుషిష ఆతేయ రచించిన ‘అతేయ సంహిత’ ఆయుర్వేదంలో ప్రాచీన అధికారిక గ్రంథాలలో అతి ముఖ్య మైనది. 46,500 సంస్కృత శ్లోకాలున్న ఈ గ్రంథం ఆయుర్వేదాన్ని 8 భాగాలగా విభజించింది. ఇవి:

1. శల్య చికిత్స (శరీర నిర్మాణ శాస్త్రం -anatomy- శప్త వైద్యం);
2. శలాక్య చికిత్స (కన్సు, ముక్కు, చెవి, గొంతు సంబంధిత వ్యాధులు, వాటికి చికిత్స);
3. కాయ చికిత్స (జ్వరం, రక్తం గడ్డ కట్టకపోవటం, మూర్ఖు, వికారం, రక్తసావం, అజీరి, మధుమేహం, అతిమూత్రం,

- అతిసారం, చర్చ వ్యాధులు, వాటికి చికిత్స);
4. భూత వైద్యం (మానసిక రుగ్గుతలు, దుష్ట శక్తులు, వాటికి చికిత్స; యోగ విద్య);
 5. కొమార భృత్యం (శిశు వైద్యం, ప్రమాతి వైద్యం, స్థీ జననేంద్రియ వైద్య శాస్త్రం);
 6. అంగద తంత (విష పదార్థ సంబంధిత విజ్ఞానం);
 7. రసాయన చికిత్స (వుద్ధ వైద్య శాస్త్రం, పునర్వ్యవసీకరణ, పునరుషీవ వైద్యం);
 8. వాజీకరణ (లైంగిక శాస్త్రం).

ముఖ్య ఆయుర్వేద వైద్య శిఖామణులు, వారి గ్రంథాలు

సుశృత, సుశృత సంహితః: రాజు, బ్రహ్మర్షి విశ్వమితుని పుతుడయిన ‘సుశృత’ అతేయ, యాజ్ఞవల్య ల తరువాతి కాలానికి చెందినవాడని, దీనిని బట్టి ఈయన క్రీ.పూ. 3500-3000 ప్రాంతంలో జీవించాడని చరిత్రకారుల అభిప్రాయం. పతంజలి, కాల్యాయనలు తమ గ్రంథాలు ‘మహాభాష్య’, ‘వార్తిక’లలో సుశృతను గురించిన ప్రస్తావించిన దానిని బట్టి ఈభారువురకి ముందుకాలం వాడని ధృవ పడింది. ఉపనిషత్తుల కాలంలో కాశీ రాజ్యాధిపతి, భారత వైద్యానికి ‘దేషుడి‘గా కీర్తినందుకున్న ‘దివోదాస దస్యంతరి’ (తండ్రి బుటి ‘వీరభద్ర’, తల్లి ‘గల్వన్’) వద్ద శిష్యరికం చేసిన సుశృత విరచిత గ్రంథం ‘సుశృత సంహిత’ భారత వైద్యశాస్త్రంలో ఒక అద్భుతమైన మణిదీపంగా కీర్తించబడింది. ఈయన తన గ్రంథంలో శల్య, శలాక్యలు, వాటి చికిత్సలకు అధిక ప్రాముఖ్యత ఇచ్చాడు.

వైద్య విద్యలో విజ్ఞానకోశం (encyclopaedia)గా గుర్తించబడిన ఈ సుశృత సంహితలో శల్య, శలాక్య భాగాలు రెండుగా విభజించబడ్డాయి. అవి: 1. పూర్వ తంత; 2. తత్త్వర తంత.

120 అధ్యాయాలున్న పూర్వతంతలో 5 ఉపభాగాలున్నాయి: అవి: సూతస్థాన, నిదానస్థాన, శరీరస్థాన, చికిత్సస్థాన, కల్పస్థాన. సూతస్థాన వైద్యం శస్త్ర చికిత్సలోని మూల సూత్రాలకు సంబంధించినవయితే, నిదానస్థాన వ్యాధి నిర్ధారణం గురించి విపులీకరిస్తుంది. శరీరనిర్మాణం (anatomy) జీవధర్మశాస్త్రం (physiology) గురించి ‘శరీరస్థాన’లో ఉంటే, ఆయుర్వేద చికిత్స, శస్త్ర పద్ధతులు, మూల సూత్రాల గురించి ‘చికిత్సస్థాన’లో ఉన్నాయి. ‘కల్పస్థాన’లో విషతంత (poison management) గురించి, ఆయుర్వేద చౌపథాల గురించిన సూక్ష్మాంశ వివరణలు ఉన్నాయి.

‘అను ద్రావిక’ అని కూడా సంబోధించబడే ‘తత్త్వర తంత’లో నాలుగు ఉప విభాగాలున్నాయి: శలాక్య, కుమార భృత్య, కాయ చికిత్స’, భూత వైద్య’. ఈ తత్త్వర తంతలో ముఖ్యంగా శస్త్రవైద్యం, తదుపరి వచ్చే కీష్ట సమస్యలు, వాటి పరిష్కార సూచనలు ఉన్నాయి.

శల్య తంత అనే పేరు ‘శల్య’ (బాణం) పదం నుండి వచ్చింది. యుద్ధంలో ప్రత్యర్థి బాణం సైనికుల శరీరాలలో దిగబడతాయి. వీటి గాయాలకు చికిత్స చేసేటప్పుడు, బాణాలను తీయటం జటిల సమస్యలో కూడుకుంటుందని చెప్పు, వీటి పరిష్కార నిమిత్తమై ఆయన దిగిన బాణాలను, ఇతర అస్త్రాలను వెలికి తీయటానికి, ద్రవాలను పీల్చటానికి (sucking), గాయాలను పరిశీలించటానికి, శస్త్ర పద్ధతులకు కావలసిన వివిధ పరికరాల వివరణల పట్టి ఇచ్చాడు. అన్నిటికంటే ముఖ్యమైన పరికరం ‘చేయా’ అని వాక్యచ్చాడు. ఈయన ఇచ్చిన పరికరాల వర్గీకరణ (classification), వర్ణన, వివరణలు కాల్కమేణా వేరేరు సూతన శస్త్ర పరికరాలను పెంపాందించటానికి

ఉపయోగపడ్డాయి.

రోగ నిర్ధారణ చేసే పరికరాలను మొట్టమొదట ప్రవేశపెట్టింది సుశృతయే. ఇంతేగాక, శరీరపు అన్నిభాగాలను కట్టుకట్టటానికి 4 విధానాలను కూడా వివరించాడు. క్షార పదార్థాలు, జలగలను ఉపయోగించి దహనీకరణం (cauterization) చేయటం ఈయన మానవాళికి ఇచ్చిన విద్యే! అలాగే కొన్ని పదార్థాలను వేడి చేసి, వాటిని అవసరమైన శరీర భాగాలలో ఉపయోగించే దహనీకరణ పద్ధతికూడా ఈయన ప్రవేశపెట్టిందే నాల్గవ స్థాయి (4th-degree) శరీర కాల్పుల గాయాలు, వడ దెబ్బలు (heat strokes), సూర్య ఫూతాలు (sun strokes), చలి కొరుకుభ్జు (frost bites)కు కూడా అవసరమైన చికిత్స విధానాలు సుశృత నేర్చిన విద్యయే.

ఈయన వర్ణించిన వివిధ శస్త్ర చికిత్సలో ఉపయోగించే ప్రక్రియలు:

1. పొర్సు లేక పూర్తి అంగాల (limbs) ‘చేదన’ (excision);
2. శరీరంలోని వృధ్య ద్రవాలను బయటకు కార్బి, లోపలి భాగాలను బహీర్దతం చేయటానికి అవసరమైన ‘భేదన’ (incision);
3. అనవసరపు కండను తీసివేయటానికి ‘లేఘన’ (scraping);
4. ప్రత్యేక పరికరాల ద్వారా రంద్రాలను చేసి వృధ్య ద్రవాలను కార్బుటానికి ‘వ్యాధన’ (draining);
5. ‘పిసన’ (probing): సరణి (sinus), కుపులాల (cavities)ను శోధించటం;
6. ‘త్రావణ’ (blood-letting): చర్మవ్యాదులు, వాపులనుండి రక్తస్థావం చేయటం;
7. ‘సౌన’ (stitching): శస్త్ర చికిత్స తదుపరి శరీర భాగాలను కుట్టటం.

వీటిలో పాటు, ప్రతి శస్త్రచికిత్స విధానానికి ప్రయోగాత్మక modules ను తయారుచేసి మానవాళికి అందించటమేగాక ఎముకలు, కీళ్ళకు తగిలిన గాయాల వర్గీకరణకూడా చేశాడు ఈ మాపోవైద్యుడు. అంతేగాక, 6 రకాల కీళ్ళ స్థాన చలనాలు, 12 రకాల ఎముకల పగుళ్ళు/ విరగటాలు మొదలగు వాటిని సరిచేయటానికి కర్రణం (traction); అభి సంధానం (manipulation), యుక్తత్వం /పొందికత్వం (apposition), స్థిరపరచటం (stabilization) అనబడే 4 రకాల చికిత్సలనుకూడా వివరించాడు.

ప్లాస్టిక్ శస్త్రచికిత్స భాతిక చికిత్స (physiotherapy) చేసిన తరువాతనే చేయాలని శెలవిచ్చాడు. చర్మచికిత్సకు ఇతర భాగాల చర్మాన్ని ఉపయోగించటం, sliding skin graft (చిన్న గొలుసు ముక్క అంటుకుట్టు), rotation flap graft (భ్రమణ అంటుకుట్టు); pedicle flap graft (తొడిమ అంటుకుట్టు) మొదలగు పద్ధతులను ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన వేల ఏళ్ళ క్రితం ఉపయోగించిన నాసికా శస్త్రచికిత్స (rhinoplasty), స్ట్రీ జననాంగం vulva దగ్గర ఉన్న labia majora or labia minoraను తగ్గించే ప్లాస్టిక్ శస్త్రచికిత్స (labioplasty) ఇప్పటికీ వాడుకలోఉన్నాయి. ప్లాస్టిక్ శస్త్రచికిత్స విజయానికి అవసరమైన పసితనం, accuracy, precision, economy, రక్తస్థంభన, తప్పని సరి అన్నాడు ఈప్రాచీన మహావైద్యుడు.

చరక, చరక సంహిత: వేదకాలపు బుఖి ‘విశుధ’ పుతుడైన ‘చరక’ ‘ప్రాచీన కాలంలోని మరొక ముఖ్యమైన భారత వైద్యుడు.

ఈయన జీర్ణం, జీవక్రియ (metabolism), వ్యాధి నిరోధకశక్తి (immunity)లాంటి వాటికి ఆద్యుడు. అంతేగాక శ్వాసక్రియ వ్యవస్థ (respiratory system), రక్తవాత విధానం, రోగాలు వాటి నిర్ధారణ చికిత్స మొదలగు వాటిమీద విస్తృతమైన పరిశోధనలు చేశాడు.

ఈయన లెళ్ళ ప్రకారం "రోగి శరీరంలోకి విజ్ఞానమనే దీపం, వివేకంతో ప్రవేశించలేని వైద్యుడు రుగ్గుతలను ఎన్నడూ నయం చేయలేదు."

ఆయుర్వేదంలో సాధికారిక గ్రంథమైన ‘చరక సంహిత’లో ఈయన మానవ శరీర నిర్మాణంతో పాటు వందలాది రోగాల నిర్ధారణ పద్ధతులను, చికిత్స విధానాలనుకూడా వివరించాడు. అనేక వ్యక్త, ఖనిజ, జంతు పదార్థాలనుపయోగించి బౌషధాల తయారీ పద్ధతులు, పట్టికలు కూడా ఇచ్చాడు.

స్వకియ ప్రవర్తన (personal behaviour) మీద చరకుడు ప్రవేశపెట్టిన ‘నీతి నియమావళి’ (code of ethics)ని ఈరోజుకు కూడా వైద్యులు ఆచరిస్తున్నారు. ఈ చరక సంహిత చరకుని కంటే ముందుకాలపు బుష్టి ఆత్మేయ పునర్వ్యసు రచించిన అతి పెద్ద గ్రథం ‘అగ్నివేష సంహిత’కు redaction గా పరిగణించబడింది. ఛందస్సు, త్రావ్యతతో నిండి, పద్యరూపంలో 8,400 సంస్కృత శ్లోకాలున్న చరక సంహితను ఈరోజుకూ భారత ఆయుర్వేద విద్యార్థులు కంఠతా పట్టి తమ స్ఫురితి పథంలో భద్రంగా ఉంచుకుంటున్నారు!

ఇతర వైద్యులు (మాధవాచార్య, వాగ్మి, జీవక, సారంగధర, భావ మిత్రా), వారి గ్రంథాలు: సుశృత, చరకుల కాలం తరువాత అనేకమంది బుష్టులు ఆయుర్వేదంలో ప్రాచీన్యం పొంది తమ శిష్యులకు బోధించారు. వీరిలో ముఖ్యము ‘కిష్మింద’ (అధునిక యుగం లో ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ‘గోలుకొండ’, గోల్కొండ) వాసి ‘ఇందూకర’ కుమారుడు ‘మాధవాచార్య’ (లేక మాధవకర, మాధవానంద). ఈయన తన ‘రుగ్మినిశ్చయ’, ‘నిదాన’ గ్రంథాలలో రోగాల కారణాలు, వ్యాధి లక్షణాలు, నిరూపణల గురించే గాక వ్యాధి విజ్ఞాన శాస్త్రం (pathology) మీద కూడా చాలా వివరంగా వ్రాశాడు.

క్రి.పూ. 5వ శతాబ్దంలో సింధూ నదీ ప్రాంతంలో నివసించిన ‘సింహగఢ’ పుత్రుడైన ‘వాగ్మిట్ర/ర’ (వాగ్మితాచార్య) ‘అష్టాంగ సంగహ’ (Summary of Octopartite Science) ‘అష్టాంగ హృదయ’ (Heart of the Essence of Octopartite Science) అనబడే రెండు గ్రంథాలను వ్రాశాడు. 12 విభాగాలు, 150 అధ్యాయాలున్న అష్టాంగ సంగహలో మానవశరీర నిర్మాణం, రోగాల కారణాలు, క్షాణం, వాంతి, పెద్దవారికి వైద్యం, పిల్లల జబ్బులు, వాటికి వైద్య విధానాలు మొదలగు విషయాల గురించి వివరణలతో కూడిన ప్రస్తావన ఉంది. అష్టాంగ హృదయలో ఆయుర్వేద బౌషధాల గురించే గాక సుశృత పేర్కొన్న శస్త్ర పద్ధతులపైన వివరణలూ ఉన్నాయి.

క్రి.పూ. 6-5 శతాబ్దాలో బింబిసారుడి అస్థాన రాజసర్కారికి ‘సలావతి’ పుత్రుడైన ‘జీవక’ బుద్ధుడి ప్రధాన వైద్యుడు. తక్షశిలలో వైద్య విద్యనభ్యసించి, ఆచార్యుడై, అనేక శస్త్ర చికిత్సలను చేసిన ఈ జీవకుని అభ్యర్థన కారణంగానే బుద్ధుడు తన శిష్యులు, త్రావకులం దరిని తమ ఆరోగ్య పరిరక్షణకు వ్యాయామం, ఆయుర్వేదం విధిగా ఆచరించాలని ఆదేశించాడు.

‘సారంగధర’ విరచిత ‘సారంగధర సంహిత’లో వివిధ బౌషధాలు, వాటి తయారీ పద్ధతులు, పంచకర్మ, నాషీ-రోగ నిర్ధారణలు, కాయచికిత్స, ఇతర వైద్య విశేషాల గురించి అనేక విషయాలున్నాయి. వారణాశి నివాసి ‘భావ మిత్రా’ తనకంటే ముందుకాలపు వైద్యుల గురించి ‘భావ ప్రకాశ’లో వ్రాశాడు.

విదేశాలలో ఆయుర్వేదం

క్రి.పూ. 6 వ శతాబ్దం నుంచి చైనీయులు, గ్రీకులు, శాజిష్మియన్లు, రోమన్లు, పర్సియన్లు, టెబెటన్లు, ఇంకా ఇతర దేశస్తులు భారతదేశం వచ్చి మత సంబంధిత విజ్ఞానంతో పాటు వైద్య విజ్ఞానం కూడా నేర్చుకోటం ప్రారంభించారు. తరువాత ఆరబ్బులు ఆయుర్వేదాన్ని క్షుణ్ణంగా అభ్యసించి, గ్రంథాలను తీసుకువెళ్లి తాము నేర్చుకున్న విజ్ఞానాన్ని వారి ‘యునాని’ వైద్యంలో అమితంగానే జొప్పించారు.

గ్రీకులు గడిత, భగోళ, ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానంలో పాటు ఆయుర్వేద విజ్ఞానాన్ని కూడా అధ్వయనం చేసి, వారికి అనుగుణమైన రితిలో ఒక క్రొత్త వైద్య విధానాన్ని పెంపాందిస్తే అది కాల్కమేణా ‘పశ్చిమ వైద్యం’ (western medicine)గా రూపు దిద్దుకుంది. అదే ఈరోజున ప్రపంచంలో అత్యధికులు పాందుచున్న ‘అలోపతి’ (allopathy) వైద్యం.

అధునిక పశ్చిమ వైద్యానికి తండ్రిగా గుర్తించబడిన అనే స్ప్రిట్లర్లాండ్ వైద్యాడు, రసవాది (alchemist) Philippus Aureolus Paracelus (1493-1541) తమ వైద్య పథ్థతులు నచ్చక, వాటితో విభేదించి ఆయుర్వేదంనుండి అత్యధిక భాగం తీసుకుని రసవాదవైద్య విధానాన్ని పంచశపట్టినా అది ఎక్కువ కాలం మన్నలేదు.

బ్రిటీష్ వారు ఆయుర్వేదం నుంచి ప్రత్యేకంగా జ్వర సంహరక విజ్ఞానాన్ని పొంది చాలా లాభపడ్డారు. ఈకారణంగానే వేషచెట్టు బెరడు, చిరెట్టా (Chiretta s p.) అనే మొక్క, ఇంకా ఇతర వృక్ష మూలికలనుపయోగించి తయారు చేసిన మందులు ఈ రోజున యూరోపోలో విరివిగా వాడబడుతున్నాయి. ఈమందులు నిస్టాణను కలుగజేసే జ్వరాల బారినుండి, ‘క్వినైన్’ (quinine)అనే మాదక ద్రవ్యం దుర్యాన్యిమోగంవల్ల వచ్చే చెడు ప్రభావాన్ని అరికట్టటానికి ఈమందులు అద్భుతంగా పనిచేస్తాయి.

నిరంతర మహృదీయ దండయాత్రలవల్ల హిందూ, బౌద్ధమతాలకు చెందిన లెక్కలేనన్ని సంఘలు నేలమట్టం, అగ్నికి ఆహాతి అయ్యాయి. వీటిల్లో ఆయుర్వేద నిలయాలు, సంఘలు కూడా. అసలే క్లీణిదశలో ఉన్న ఈభారత ఆయుర్వేదానికి బ్రిటీష్ వాళ్ళ అప్పటికి ఇంకా నడుస్తున్న ఆయుర్వేద నిలయాలను మూసివేసి ఈఅద్భుత, అసమానమైన వైద్య విధానాన్ని శిథిలావస్థకు చేరి, ఫలితంగా వచ్చిన బుగ్గుతకు మందులేకుండా చేశారు!

భారతో ఆయుర్వేద వైద్య పునర్జీవం, పునరుద్ధరణ కేవలం 1947లో స్వాతంత్రం వచ్చినపటినుండి జరిగింది. ఈ రోజున భారతావనిలో 250 పైగా ఆయుర్వేద నిలయాలు, విద్యాలయాలు, సంఘలు ఉన్నాయి. 1,200 రకాల మందులతో అలోపతికి లొంగని అనేక రుగ్గుతలను సమూలంగా, శాశ్వతంగా నాశనం చేస్తోంది మనం గర్యించదగ్గ ఈ మహాత్మర ఆయుర్వేదం.

ఆర్గ్యోయులు ఆయుర్వేద నిలయాలను కాలరాసినా, తర తరాలుగా వారసత్వంగా పాదిన కొంతమంది వైద్యులు ఈవైద్యాన్ని పల్లె టూళ్ళు, పట్టులలో ప్రజలకు అందించటం మానలేదు. ఆధ్యాత్మికతో నిండిన ‘యోగ’ విభాగంతో కలిసి, ప్రపంచంలోనే అతి ప్రాచీన వైద్యం అయిన ఆయుర్వేదం హాస్టలతో నిమిత్తం లేకుండా ఈ రోజున పశ్చిమ దేశాలలో ‘మూలికల వైద్యం’ (herbal medicine), అలోపతికి ప్రత్యామ్నాయ వైద్యంగా త్వరితగతిని ప్రాచుర్యం పొందుతూ ఉంది.

1995లో అమెరికాలో కాలిఫోర్నియా రాష్ట్రంలోని ‘నెవాడా సిటీ’లో ‘California College of Ayurveda ‘అనే విద్య సంఘ స్థాపించబడింది. 2000లో ఈ కాలేజి ఉపాధ్యాయులు, స్టూడెంటులు, విద్యార్థులు California Association of Ayurvedic Medicine ను స్థాపించారు. అమెరికాలో ఆయుర్వేదం అభివృద్ధి, ప్రాచుర్యమే ఈ సంఘ ముఖ్యోద్దేశం. ఈ క్రీపలో ఈ సంఘ కాలిఫోర్నియాలోని పలు ఆయుర్వేద-సంబంధిత సంఘలు, విద్యాలయాలకు అవసరమైన అధికారిక గుర్తింపు, ఆర్థిక, వైజ్ఞానిక పశోయం అందిస్తున్నది. ఇప్పి: 1. Diamond Way Ayurveda, San Luis Obispo; 2. Kerala Ayurveda Academy, Foster City; 3. Kerala Ayurveda Academy, Los Angeles; 4. Medicine Buddha Healing Center, Berkeley; 5. Northwest Institute of Ayurveda, Arcata; 6. San Diego College of

Ayurveda, San Diego; 8. Southern California University of Health Sciences, Los Angeles; 9 Mount Madonna Institute College of Ayurveda, Watsonville. ఇటువంటి ఆయుర్వేద సంస్లు అమెరికాలోని ఇతర రాష్ట్రాలలో కూడా ఉన్నాయి.

అలాగే ఇతర దేశాలలో కూడా ఆయుర్వేద సంస్లున్నాయి. ఇప్పి: సింగపూర్: Ancient's Best, Clinical & Study Center of Ayurveda; జపాన్: Ayurveda International Diffusing Association; అస్ట్రేలియా: Australian School of Ayurvedic Acupuncture; న్యూజీలాండ్: College of Natural Therapies. ఇంకా యూరోప్ దేశాలలో సైతం పలు చోట్ల ఆయుర్వేద విద్య, పరిశోధనాలయాలున్నాయి.

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుప్పు శివాజీరావు

23

ఈ భూమండలంలో అద్వాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బ్రిటిష్ మనదేశాన్ని కబించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్వత్య చరితగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ..!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని

సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

యోగ శాస్త్రం (Science of Yoga)

డా. శివాజీరావు

ఈ రోజులలో యోగ, యోగాస్నాల గురించి తెలియని భారతీయుడు ఉండడంతే అతిశయోక్తి కాదు. అనాదికాలంనుండి యోగశాస్త్రం భారతీయులలో ఒక ముఖ్య భాగమయింది. సరస్వతీ-సింధూ పారివాహిక ప్రాంతంలో బయల్పుడిన రాతి, మట్టి ముదుల మీద యోగదీక్షలో ఉన్న వ్యక్తుల ప్రతిరూపాలను బట్టి క్రీ.పూ. 4000 ప్రాంతంలోనే భారతీయులు యోగశాస్త్రాన్ని ఆచరిస్తున్నారని తేటతెల్లమవుతుంది.

యదార్థానికి బుగ్గేదకాలం నుండి లిఫ్టితరూపంలో ఉన్న, అంతకు ముందే వేల ఏళ్ళ యోగశాస్త్రం మొఫికంగా, నోటిమాటగా ప్రాచుర్యంలో ఉండని చరిత చెబుతోంది. ఈశాస్త్రానికి సంబంధించిన మూల సూత్రాలు, ఉపయోగాల గురించి భగవద్గీత, ఉపనిషత్తులలో వివరంగా వ్రాయబడినాయి. 'కథాఉపనిషత్తు'లో భగవంతుని దరి చేరటానికి నిగహం, మనస్సును పూర్తిగా అదుపులో పెట్టగలిగే శక్తితోనే సాధ్యం అనిఉంది. 'శ్వేతాశ్వతర ఉపనిషత్తు'లో భూమి, నీరు, అగ్ని, ఆకాశం ఉప్పాంగినప్పుడు, అయిదు మూలకాల గుణాలు

గోచరమైనప్పుడు యోగి శరీరం యోగాగ్ని (fire of agni)తో పునీతం అయి వ్యాధి, వార్ధక్యం, మరణాలనుంచి విముక్తుడవుతాడని ఖాసి ఉంది. ‘స్ఫుతి’ గ్రంథాలలో ఒక విభాగమైన ‘యోగదర్శన’ ధ్యానం, అతీందియత్వం, వివిధ యోగ సిద్ధాంతాలు, పద్ధతులగురించి విపులంగా చర్చించింది.

బుగ్గేద కాలపు బుమిగా భావించబడే ‘పతంజలి’ యోగశాస్త్రానికి ఆద్యాదు, పితా మహాదు. ఈ ‘పతంజలి యోగశాస్త్రం’ లో ఈ మహార్షి తన విజ్ఞానాన్ని 195 వ్యాఖ్యలిక సూత్రాలను సూక్తులద్వారా సంగ్రహంగా పొందుపరచి మానవుల జ్ఞానోదయానికి సోపాన మార్గం ఏర్పరచాడు.

‘యోగ’ పదానికి సంస్కృత మూలం ‘యుజ్’ (cheerik; join in; to yoke). ఆయుర్వేద శాస్త్రం భౌతిక శరీరాన్ని ఆరోగ్యస్థితిలో ఉంచటానికి ఉపయోగపడితే ఈ శాస్త్రం మానవుని ఆత్మ సర్వోత్పంపుమైన భగవంతుని ఆత్మ (Supreme Soul)లో ఐక్యమయ్యే మార్గాన్ని బోధిస్తుంది. యోగశాస్త్రం అంతిమ లక్ష్యం జనన-మరణ సంసార బంధం నుండి విమోచన పొంది ‘మోక్షం’ సాధించడం. ఈ అద్భుత మానవోపయోగశాస్త్రం శరీరం, మనస్సు, వాంఛ, మనోద్వేగంతో ఉన్న ఆత్మ మీద సంపూర్ణ ఆధిపత్యం కలిగి ఉండేటట్లు చేస్తుంది. వీటి మీద ఆధిపత్యం ఉన్నప్పుడు ‘యోగి’గా మారిన వ్యక్తి బాహ్య ప్రపంచం నుండి బయటపడి ఒక పరమానందప్రదమైన (bliss) స్థితిలో ఐక్యమయి, మోక్ష సిద్ధిని పొందగలడు.

యోగశాస్త్రం సూత్రాలు

పతంజలి యోగ సాధనలోని ముఖ్య లక్ష్యం ‘చిత్త వ్యతి నిరోధ’ (cessation of mental fluctuations). దీని అర్ಥం: మానసిక ప్రవృత్తిని నిరోధించటం. అంటే వివిధ ఆలోచనలతో తలమునకలవుచున్న మనస్సును కట్టడి చేసి, ఒకే దారిలో పయనింపచేయటం. తద్వారా స్థిర మైన, బలమైన ‘ధ్యానం’ అవలంభించటానికి మార్గం చూపి ‘సమాధి’ స్థితికి చేరి భగవంతునిలో ఐక్యం అవటానికి వీలు కల్పిస్తుంది.

ఈ మహార్షి స్కరమమైన యోగ సాధనకు ‘అష్టాంగ’ సూత్రాలను నిర్దేశించాడు. ఇవి: ‘యమ’, ‘నియమ’, ‘అసన’, ‘ప్రాణా యమ’, ‘ప్రత్యహార’, ‘ధారణ’, ‘ధ్యానం’, ‘సమాధి’.

- యమ (యమం; discipline):** ఈ మొదటి అంగానికి అయిదు సైతిక సూత్రావళిని తప్పనిసరిగా పాటించాలి. ఇవి: అహింస, సత్యం, అష్టాయం’ (అచోర్య), బహుచర్యం, అపరిగ్రహ (అత్యాశ, దురాశ రహితం). ఈ ప్రవర్తనా నియమావళిని ఆచరించి నప్పుడు భయాన్ని వీడి, మనస్సు ప్రశాంతతో ఉండటానికి సాధ్యమవుతుంది.
- నియమ (నియమం):** స్వయ నియంత్రణ ద్వారా ఆత్మబలాన్ని (నిగ్రహశక్తిని) పొంది వ్యక్తిత్వాన్ని పెంచుకోటానికి అవసరమైన పరిస్థితులను సాకారం చేసుకోవటం నియమంలోని ముఖ్యాదేశం. దీనిని ప్రారంభించటానికి ‘శౌచ’ (స్వచ్ఛత; సైర్మల్యం; purity), ‘సంతోషం’, ‘తపస్సి’, ‘స్వధ్యాయ’ (self-education of spiritual tea chings), ‘ఈశ్వర ప్రణామిదానం’ (తనను దేవుడికి అంకితముకోవటం) అత్యవసరం.
- అసన (అసనం):** భౌతిక, మనోద్వేగ, మానసిక ప్రవృత్తులను సమన్యయించి ఒక త్రాటిమీదకు తీసుకురావటానికి కావలసిన ముఖ్య సాధనం ‘అసన స్థితి’.

4. ప్రాణాయామం: ‘ప్రాణం’, ‘యమం’ అనే రెండు పదాల కలయికతో కూడిన ప్రాణాయామం శ్యాసను నియంత్రిస్తూ ‘శక్తి కేంద్రం’, ‘నాడి’ లను శుద్ధికరించే ఒక శ్యాస ధారణ ప్రక్రియ. ఇది శరీరానికి చుట్టుకుదనం, బలం, వశ్యత (flexibility)లను ఇచ్చి, మనస్సును సంధా గ్రాహిత్వం, ప్రావీళ్యం పొందగలిగే ఆరోగ్యస్థితిని ప్రసాదిస్తుంది.
 5. ప్రత్యహారం: ఈస్థితిలో ఉన్న వ్యక్తి రుచి, స్వర్ష, చూపు, శ్రవణం, ఇందియాలు వాటి కపాల నాడులకు చేరనందువల్ల ఆత్మను వేరుచేసే ప్రక్రియలో లీనమై పోగలడు. ఈ ప్రత్యహారం స్థితి ధారణం, ధ్యానం, సమాధి స్థితులను చేరుకోటానికి అవసరం.
 6. ధారణ (మనస్సు ఏకాగ్రత): ఈస్థితిలో మనస్సు ఆత్మకు ఆరవ ఇందియంగా చేర్చబడుతుంది. మనస్సును స్థిరంగా ఉంచుకో టానికి కావలసిన నైపుణ్యం అలవరచుకోవటం ఈయోగస్థితికి విధిగా కావాలి. శ్యాసను నియంత్రిస్తూ, బహుచర్యం పాటిస్తూ, సాత్యికాహారం తీసుకుంటూ, ఏకాంతంగా ఉంటూ, మౌనాన్ని ఆచరిస్తూ, గురువులాంటి సత్యంగులతో కలిస్తేనే ‘ధారణ’ సుసాధ్యమవుతుంది.
 7. ధ్యానం: ధ్యాన స్థితి ఉన్నత ఆలోచనలను ఆత్మ మెదడుకు చేరవేయటానికి తోడ్పడుతుంది. ఈస్థితిలో మనస్సు వికర్షణ (flexibility)కు లోబడకుండా నిశ్చలంగా ఉంటుంది. ధ్యానంలో పరిపూర్వత పొందిన వ్యక్తిని ‘సాధకుడు’ అంటారు.
 8. సమాధి: ఈఅంత్యస్థితిలో ‘సాధకుని’ ఆత్మ ఆధ్యాత్మికతో నిండిన ఈవిశ్వాసైభవాన్ని చూడగలదు. ఈస్థితిలోనే మానవుని మనస్సు దైవసంబంధిత విషయాలమీద లగ్గుమయి, పూర్తివికాసంతో నిండి ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది. ధ్యానంలో ఉన్న వ్యక్తి ఈఅంత్య దశలో పూర్తి పారవశ్యం (trance)లో మునిగిఉన్న తన ఆత్మ పరమాత్మతో కలిసే మార్గం ఏర్పడుతుంది. సమాధి స్థితిలో ఉన్న వ్యక్తి శుద్ధమైన ‘పరమానందం’, సర్వోత్పాష్టమైన ‘సుఖం’ అనుభవిస్తూ భగవంతునితో ప్రత్యక్ష సాన్నిహిత్యం పొందగలడు.
- వీటిల్లో మొదటి నాలుగు (యమ, నియమ, ఆసన, ప్రాణాయామం) సూత్రాలను ‘క్రింది భాగపు’ అంగాలుగానూ, చివరి నాలుగిటిని (ప్రత్యహారం, ధారణ, ధ్యానం, సమాధి) ‘పై భాగపు’ అంగాలుగాను విభజించబడ్డాయి. ఈ పై భాగపు అంగాలలో చివరి మూడు సూత్రాలను (ధారణ, ధ్యానం, సమాధి) వరుసగా ఆచరించే ప్రక్రియను ‘సంయమ’ అని అంటారు.

యోగాసన భంగిమలు, ఉపయోగాలు

ఆసనాలను శరీరాన్ని నిలబెట్టి, ముందుకు వంచి, వెన్నుముకను మెలి దిప్పి, వెనుకకు వంచి, తదితర భంగిమలలో చేయాలి. మరొకరకం ఉదరం, వెన్ను పూస, కటిష్టలం (pelvis) భాగాలను బలపరచేచి. ఆసనాలు 84 రకాలు. వీటిల్లో అగ్రాసనం ‘శిర్మాసనం’.

నిత్య యోగాసన సాధన కొలెస్టరాల్, శరీరం బరువు, రక్తపోటు (blood pressure) లను తగ్గించి గుండెను ఆరోగ్యంగా ఉంచుతుంది. అంతేగాక, శారీరక ధృడత్వాన్ని పెంచినందువల్ల శరీరం మీద ఒత్తిడి తగ్గి, జీవశక్తి (vitality) పెరుగుతుంది. ఆసనాలు శరీరంలో నిగూఢమైన అవరోధాలను తొలగించి, మానవశక్తి ప్రవోహంచే మార్గాలను సుగమం చేసి, మెదడులో సమతుల్యత, ప్రశాంతతలను సాధించటానికి తోడ్పడుతుంది. తద్వారా, మానవునికి బాధ, నిస్పంతోషాలను భరించగలిగే మనోదైర్యం ఏర్పడుతుంది.

పతంజలి యోగ మార్గాలు

జ్ఞానోదయం పొందటానికి పతంజలి వివిధ మార్గాలను సూచించాడు. ఇవి: భక్తియోగ, కర్మయోగ, జ్ఞానయోగ, రాజయోగ. శ్రీకృష్ణుడు వీటినే మానవాళికి భగవదీత ద్వారా అందించాడు.

భక్తియోగ: దేవుని ఎడల పరమానందభరితమైన, నిస్వార్థమైన, అనంతమైన ప్రేమను చూపించ గలిగే మార్గం ‘భక్తియోగ’ (yoga of devotion). ధ్యానంలో ఉన్న వ్యక్తి హృదయాంతరాలనుండి పొంగి పొర్లివచ్చే ప్రేమ, ఆరాధనా భావంతో పాటు, తనలో నిగూఢంగా ఉన్న ఆలోచనలు, వ్యక్తులాలను భగవంతునితో పంచుకుంటూ ‘తూరియ చిత్రం’ (superconscious mind)కి ప్రవేశించి, తదుపరి సుషుప్తావస్థ (deep sleep) ద్వారా ‘భావ’ (mood) స్థితిలోకి వెళ్తాడు. ఈ భావస్థాతిలో భగవంతుడి ఆత్మ భక్తుడిలో ప్రవేశించి ఆతని మనస్సంతా ఆక్రమించి, అందులో నివేస్తాడు.

భక్తియోగ గురించి ‘భాగవత పురాణం’ (7.5.23-24) లో ప్రహోద భక్తిని 9 రీతులలో ప్రదర్శించవచ్చని వివరించాడు. అవి: ‘శవణ’ (దేవుడి/దేవత గాధలను వినటం); ‘కీర్తన’ (పారవశ్యంతో దేవుడి/దేవత పాటలలను పాడటం); ‘స్వరణ’ (దైవం మీదే దృష్టి నిలిపి ఆయనను/ఆమెను స్వర్చించటం); ‘పాదోవ’; ‘అర్పన’ (దైవ పూజ); ‘వందన’ (దైవానికి అంజలి ఘుటించి ప్రార్థించటం); ‘దాస్య’ (దైవానికి దాస్యం చేయటం); ‘సఖ్య’ (మిత్రత్వం నెరపటం); ‘ఆత్మనివేదన’ (తనను తాను దేవుడికి/దేవతకు అర్పించుకోవటం).

భక్తియోగం గురించి శ్రీకృష్ణుడు అర్జునినుడితో ఇలా అన్నాడు: ”అర్జునా! సమస్త చర్యలను పరిత్యజించి నాతోనూ, నన్నే అధినే తగా పరిగణించి, పూజించి.....నాతో సంబంధ మేర్పరచుకుని సమస్త ఆలోచనలను నామీదే నిలిపే వ్యక్తిని నేను మరణం, ఆతని ఆత్మ మరొక శరీరంలోకి ప్రవేశం అనే సముద్రాన్ని దాటిస్తాను. అందువల్ల నీవు నీమనస్సును నామీదే నిలుపు; నీమేధస్సును నాతో కలుపు. తద్వారా ఇప్పటి నుండి నీవు నాలోనే నివేస్తావు.” (భగవదీత 9వ అధ్యాయం, శ్లోకం 34).

కర్మయోగ: ఫలాపేక్షలేకుండా, నిస్వార్థంగా ఒకవ్యక్తి తన ఆలోచనలు, చర్యలు, సంవేదనలలో దేవుడినే తలచుకుంటూ కేవలం ఆయనకే అంకితమవ్యాపుటం కర్మయోగ (yoga of a ction)లోని ముఖ్య సారాంశం. అహస్వి వదలి దేవుడికి తనను సమర్పించుకుంటారు ‘కర్మ యోగులు’. ఈయోగం హృదయాన్ని శుద్ధికరించి ప్రతిఫలాపేక్ష లేని నిస్వార్థత్వాన్ని పెంపొందిస్తుంది. దేవుడిని తలచుకుంటూ సమస్త చర్యలు, తద్వారా లభించే ఫలాలను దేవుడికి అంకితం చేసి నిస్వార్థంగా మానవులకు సేవ చేస్తేనే కర్మయోగి అవగలడు. సంక్లిష్టంగా చెప్పాలంటే ‘మానవ సేవ మాధవ సేవ’. ఈయోగ క్రియ హృదయాన్ని శుద్ధికరించి ‘అంత్యా హరణాని’కి సమ్మాందిస్తుంది. తద్వారా దివ్యత్వాన్ని పొందుతూ పరమాత్మలోని విజ్ఞానాన్ని సిద్ధింప జేస్తుంది.

దీనిని శ్రీకృష్ణుడు అర్జునుడికి ఇలా ఉపదేశించాడు: ”...ఎవరైతే శరీరం, మనస్సు, తెలివి, ఇందియాలతో నిండియున్నారో వారు స్వశుద్ధికరణ ప్రక్రియలను ఆచరించినప్పుడు బంధాలను పరిత్యాగంచేసి, ఫలాపేక్షను పరిత్యజించి, నా మీదే మనస్సును లగ్గంచేస్తు శాశ్వత మైన శాంతిని పొందగలరు.” (భగవదీత 5వ అధ్యాయం, శ్లోకాలు 5-6)

జ్ఞానయోగ: మేధస్సు, తెలివి, వివేకం పెంపొందించటానికి మార్గమయిన ‘జ్ఞానయోగ’ (yoga of knowledge) భక్తుడు తనలోని

భమను విడనాడి, మనస్సులోని చీకటిని, ఉద్వేగ, ఆవేశ కావేశాలను పారదోలినప్పుడే మనస్సు ప్రశాంతతో నిండి, ఆత్మ దేదీష్యమానంగా వెలుగుతూ ఉంటుంది. ఇలా పరిణామం చెంది జ్ఞానోదయం పొందినప్పుడు ధ్యానంలో ఉన్న వ్యక్తి తనలోని ఆలోచనలు, తలపులు, ఇందియాలకు అతీతుడవుతాడు. దేపుడిని చేరటానికి జ్ఞాన మార్గం అతి దగ్గర దారయినా, ఆచరణలో అత్యంత కలినతరమయినది.

ఈజ్ఞానయోగం గురించి అర్జునుడికి శ్రీకృష్ణుడు ఇలా బోధించాడు: "మేధస్సు అనే కంటితో 'క్షైతం' అనబడే 'శరీరా'నికి 'క్షైతజ్ఞుడు' (క్షైతం-గురించి తెలిసినవాడు) అనబడే 'ఆత్మ' కు మధ్య ఉన్న తేడాలు తెలిసినవాడు, భౌతిక భవ బంధాలనుండి విముక్త డయినవాడే భగవంతుడిని చేరగలడు. (భగవద్గీత 13 వ అధ్యాయం, శ్లోకాలు 3, 35).

రాజయోగ: రాజయోగ (దీనిని అష్టాంగయోగ అని కూడా అంటారు) లో ధ్యానంలో ఉన్న వ్యక్తి తన మనస్సు, మనోద్వేగాల విషయాలలో సమతుల్యత పాటిస్తూ, తన ధ్యానమంతా నేరుగా దేవుడి మీదనే కేంద్రీకరిస్తాడు. తన మనస్సును స్తుతో నిశ్చలం చేస్తూ, ఆలోచనాతరంగాలకు కళ్చైం వేసి, తలంపు రహిత సమాధి స్థితిలో ప్రవేశించినవాడే రాజయోగ సిద్ధి పొందగలడు. రాజయోగి ఒక పరమానంద స్థితిలో జీవిస్తూ, తనను దేముడికి సమర్పించుకుంటాడు.

రాజయోగం గురించి శ్రీకృష్ణుడు అర్జునుడికి ఇచ్చిన ఉపదేశం ఇలా ఉంది. "..... ఒక శుచి ప్రదేశంలో ఆసీనుడయ్యి, ఆలోచనలు, ఇందియాలను నిగ్రహిస్తూ.....శరీరం, శిరస్సు, కంతాన్ని నిరారుగా ఉంచి అచేతన స్థితిలో స్థిరంగా ఉంటూ తన నాసికాగాన్ని రెపు వేయకుండా చూస్తూ, ఏవైపు చూడకుండా భయాన్ని వీడి, నిశ్చలమైన మనస్సుతో ఆలోచనలన్నీ నామీదే కేంద్రీకరిస్తూ, నాకు అర్పించు కున్న వ్యక్తి, యోగి అయి, నిర్వాణంలో ప్రవేశించి సర్వోత్కుష్మమైన ప్రశాంతతలోకి వెళ్ళి నాలో ఐక్యం అమృతాడు (భగవద్గీత 6వ అధ్యాయం, శ్లోకాలు, 11-15)."

ఇతర యోగ మార్గాలు

కుంధాలినీ యోగ: కుంధాలినీ పదానికి మూలం 'కుంఢ'. దీని అర్థం 'వలయం అవటం' (to coil), లేక 'చుట్టటం' (to spiral). శరీర, ధ్యాన సంబంధిత యోగ విభాగమైన కుంధాలినీ సుప్తస్థితి (dormancy) లో ఉన్న జీవశక్తి (ప్రాణం)ని తట్టి లేపుతుంది. కీపు. 2వ శతాబ్దంలో క్రోడీకరించబడిన ఈ కుంధాలినీ యోగ మనస్సు, శరీరానికి మధ్య వారథిని ఏర్పరచి మనో-అధ్యాత్మికత (psycho-spiritual)ను పెంపాందిస్తుంది. ఈ ప్రక్రియలో వెన్నుముక, వినాశగంధు (endocrine)ల వ్యవస్థ పరిగణనలోకి తీసుకోబడుతుంది. ఒక వ్యక్తి మానసిక కేంద్రాల (చక్కాల) మీద దృష్టి నిలిపి, శరీరంలో ఆధ్యాత్మికశక్తిని ఇవ్వటమే కుంధాలనీ యోగలోని ముఖ్యోద్దేశం.

పశ్చిమ దేశాలలో అధిక ప్రాచుర్యంలో ఉన్న కుంధాలినీ యోగవిద్యలో వివిధ ఆసనాలు, శరీర కదలికలు, వచనాలు, శ్యాసనిరీక్షలు, పక్కాగతా స్థాయి మూలాలు. ఆ దేశ వాసులు భావిస్తున్నట్లుగా ఇవి కేవలం వ్యాయామం, శరీర కదలికలకు మాత్రమే పరిమితం కావు. స్వామి వివేకానంద ఈ యోగతో తన అనుభవాన్ని ఇలా వెల్లడించాడు: "అధ్యాత్మిక పద్ధతులద్వారా మేల్కొన్నప్పుడు జనించిన శక్తి వెన్నుపూసద్వారా ప్రయాణించి వివిధ నాడీ కేంద్రాలద్వారా చివరకు మెదడుకు చేరినప్పుడు యోగి 'సమాధి' స్థితిని అనుభవిస్తూ, భగవంతునిలో లీనమైపోతాడు.

హరయోగ: 'హ', 'ర' అనే రెండు అక్షరాల కలయికతో ఏర్పడింది 'హర'. 'హ' శరీరంలో నిగూఢం (subtle body)గా ఉన్న సూర్యనాడి (పింగళ)కి, 'ర' చంద వాహకం (lunar channel)కి ప్రతీకలు. అందువల్ల 'హర' పదానికి మూలార్థం మానవ శరీరంలో

ఉన్న రెండు వేర్యేరు అంశాల సమన్వయం.

పురాణగాధలలో హరయోగ పరమేశ్వరుడి ప్రసాదంగా చెప్పబడింది. ఈవిద్యను ఆయన తన భార్య పార్వతికి ఉపదేశించినప్పుడు ఒక ‘మత్యం’ కదలకుండా వింది. ఇది తెలుసుకున్న శివుడు ఈ మత్యానికి ‘సిద్ధి’ త్వాన్ని ప్రసాదించి ‘మత్యేంద్రనాథ’ అని నామ కరణం చేశాడు. ఈమత్యేంద్రుడు హరయోగ విద్యను అంగ విహినుడైన ‘చౌరంగి’కి నేర్చితే, తను మామూలు మనిషి అయాడు. ఆతరువాత చౌరంగి ఈవిద్యను కొండరు బుషులకు బోధించగా, వారు ‘హరయోగు’ లయ్యారు.

హర యోగను క్రీ.శ. 15వ శతాబ్దిలో యోగి ‘స్వతరమ’ తన ‘హరయోగ ప్రదేశిక’ గ్రంథం ద్వారా వెలుగులోకి తీసుకు వచ్చాడు. ఇందులో ఆదినాథ, మత్యేంద్రనాథ, గోరక్షనాథ, తదితర హరయోగుల గురించిన ప్రస్తావనలున్నాయి. ఈయోగలోని మూల సూత్రం భగవంతుని చేరే సోపాన పథంలో నడవటానికి నైతిక సూత్రావళిని ఆచరిస్తా, స్వయం-నియంత్రణ (నియమ) ద్వారా ఆత్మ శక్తిని పెంపాందించుకుని, ‘ఆసనాలు’, ‘ప్రాణాయామం’, ‘ప్రత్యహరీల ద్వారా ‘ధారణ’ను పొంది, ‘ధ్యాన’ స్థితికి చేరుకోవాలి. అప్పుడే ఆయ్కి ‘సమాధి’ స్థితిలోకి ప్రవేశించి హరయోగి అవగలడు. దీనిని బట్టి హరయోగలో అత్యధికకాలం సమాధిలో ఉండటానికి మొదట వివిధ భంగిమలు, స్థితులు, నియంత్రణల ద్వారా శరీరాన్ని పూర్తి అదుపులో పెట్టుకోవాలి.

యదార్థానికి రాజయోగ ప్రారంభమైనప్పుడే హరయోగ ముగింపు ఉంటుంది. ఈ కారణంగా ‘రాజ’, ‘హర’ యోగాలు ఒక దానికి మరొకటి అవసరమైన ప్రతిరూపాలే. ఈరెండిటి మీద ప్రావీణ్యంలేని వ్యక్తి పరిణితిచెందిన యోగి కాలేడు. రాజయోగతో పాటు, హరయోగకు కూడా అష్టాంగ యోగ అనే మారు పేరు ఉంది.

తంత్రయోగః: తత్త్వ, మంత్ర పదాల కలయికతో ఏర్పడిన ‘తంత్ర’ సనాతన ఆధ్యాత్మిక సాంప్రదాయానికి మరొక ప్రతీక. ఆధ్యాత్మికత్వ పురోగతి విశ్వోద్భవ శాస్త్రంతో ముడిపడిన తంత్ర సాంప్రదాయానికి అద్యాడు శివుడు. భగవంతునితో ఐక్యమవటానికి, తత్త్వారాధన, తత్త్వ యోగ ఒక శక్తివంతమైన మార్గం. మానవునిలో అన్నిటినీ ఒక దరి చేర్చి, సంధానం చేయగలిగిన తంత్రయోగ ఆధ్యాత్మికతమీద భౌతికత్వం ఆధిక్యం పొందటానికి తోడ్డుడుతుంది.

అద్దైత శాఖకు సంబంధించిన ఈ తంత్రయోగ సాధనలో ముఖ్యమైనవి శక్తిమాత జపం, ప్రార్థన, శ్వాస-గుండె లయల సంబంధిత ప్రాణాయామం, కొన్ని శారీరక భంగిమలలో ఆసనాలు, ధ్యానం, కొన్ని కర్కుకాండలు. కుంధా లినీని మేల్కొలిపే యోగతంత్ర మొదలగు ప్రక్రియలను అర్థంచేసుకోలేని పళ్ళిమ దేశియులు తంత్రయోగ ఒక అనైతిక, మంత్ర, క్షుద్ర శక్తుల సముద్రాయమనే భావన, అపోహ ఉన్నాయి. ఇంత సత్యదూరం మరొకటి ఉండదు.

సనాతనధర్మా-యోగశాస్త్రంతో ప్రభావితమైన ఇతర మతాలు

బౌద్ధమతం: జన్మతపూ సనాతన ధర్మస్ఫుద్ధై యోగశాస్త్రంలో అభ్యాసమున్న బుద్ధుడి ప్రవచనాలలో యోగ గురించిన ప్రస్తావన చాలా ఉంది. ఆయన బోధనలలో కీలకమయినది విముక్తి సాధించటం. కానీ సనాతనధర్మా యోగశాస్త్రంలో బుద్ధుడు రెండు ముఖ్యమిషయాలలో విభేదించాడు. అపి: 1. యోగ శాస్త్రంలో చెప్పిన విధంగా ధ్యానంద్వారా శిఖరాగ్రం చేరినప్పుడుకూడా విమోచన కలుగదు; పూర్తి విమోచనకు మనస్సు కొంత చలనంతో ఉండాలి. 2. యోగసాధన చేసినప్పుడు మరణంతో విముక్తి కలుగదు; జీవించి ఉన్నప్పుడే అది సాధ్యం.

కాలక్రమేణా బౌద్ధమతంలో అనేక మార్పులు చోటు చేసుకున్న కారణంగా క్రీ.శ. 1-2 శతాబ్దాలలో ఏర్పడిన ‘మహాయాన’

శాఖలో యోగ ఒక అతి ముఖ్య భాగమైంది. ఆతరువాత 27వ బౌద్ధ పీతాధిపతి 'ప్రజ్ఞతార' 5వ శతాబ్దంలో 'ధ్యాన బుద్ధిజం' విభాగాన్ని స్థాపించాడు. ఈయన శిష్యుడు, బుద్ధుడి 28వ (చివరి) వారసుడు 'బోధిధర్మ' 526లో దక్కిణ ఘేనా వెళ్లి ఈ 'చిత్త ప్రసార' (mind transmission) పద్ధతిని ఆదేశస్తులకు నేర్చాడు. ఇది అక్కడ 'చౌన్' (Chán) బుద్ధిజంగా ప్రాచుర్యమైతే, తరువాత జపాన్ చేరి 'జెన్' (Zen) బుద్ధిజంగా నామాంతరం చెందింది. ఇదే టిబెట్లో 'శాంటెన్' (Samten) బుద్ధిజం అయింది. తంత్ర యోగను ఆచరిసున్న కొందరు టిబెట్-బౌద్ధులు శాస్ప, గుండె లయలతో 108 శరీర భంగిమలను ఉపయోగిస్తారు.

జీన మతం: సనాతనధర్మంలోలాగా జీనమతంతో కూడా యోగశాస్త్రానికి విడదీయరాని బంధముంది. పతంజలి సూచించిన ఆహంస, సత్యం, అష్టాయం, బ్రహ్మచర్యం, అపరిగ్రహ అనే 5 'యమ' సూత్రాలు జీనమతంలోని 5 సద్గుణాలే. అలాగే ధ్యానముదల విషయంలో కూడా. జీనమత ఆదినాధుడైన రిషభనాథ 'కాయోత్స్వర్ద' ఆసనముద, 22వ తీర్థంకరుడు 'ప్రశ్ననాథ' సర్పస్మేతుడై ఉన్న ధ్యానముద, 23వ తీర్థంకరుడు మహావీర 'కేవలజ్ఞానం' పొందటానికి వేసిన 'మూలబంధాసన' ముదల ప్రతిమలను బట్టి వారు యోగ సాధకులని, జీనమతంలో కూడా యోగశాస్త్రం ఒక ముఖ్యమైన భాగంగా ఉండనే విషయం ధృవపడింది. అంతేగాక 'అచారాంగ స్వాత', 'నియమ సార', 'తత్త్వార్థ స్వాత' తదితర గ్రంథాలలో జీనసన్యాసులు, పొమరుల దినచర్య యోగ అని ఉండని కూడా ధృవపడింది.

క్రైస్తవ మతం: యోగను కొంతమంది క్రైస్తవులుకూడా తమ జీవితాలతో సమైక్యం చేశారు. దీనికి ప్రధాన కారణం దేహనికి దగ్గరవ్వాలనే కోరిక. కానీ రోమన్ కాథలిక్ చర్చ, కొన్ని క్రైస్తవ సంస్థలు యోగ, ధ్యానలను తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు. 1989, 2003లలో 'వాటికన్' అధికారులు విడుదలచేసిన రెండు పుస్తకాల ద్వారా ధ్యానం శరీరరాన్ని బలహీనపరుస్తుందని క్రైస్తవులను హెచ్చరించారు. అంతేగాక, శారీరక స్థితులను మార్చిక వాదంతో ముడిపెట్టటం మానసిక అశాంతి, సైతిక ఉల్లంఘనలకు దారితీస్తుందని కూడా హెచ్చరించారు. ఈ వితండవాదానికి మూలాధారం క్రైస్తవమతం కైశవదశలో ఉన్నప్పుడు విమోచన (salvation) జ్ఞానోదయంతోకాక దేహనియందు ఉండే విశ్వాసం వల్లనే సాధ్యం అవుతుందనే వాదన. ఈవాదనతో ఇప్పటికీ ఏకీభవిసున్న చాంధస వాదులు క్రైస్తవమత నేపధ్యానికి యోగ, ధ్యాన పద్ధతులు వ్యతిరేకమనే ప్రవారం చేస్తున్నారు. .

మహామృదీయ మతం: మహామృదీయ మతంలోని ప్రధానమైన 'సున్ని', 'పియా' శాఖలు యోగశాస్త్రాన్ని వ్యతిరేకించినా, 'సుఫీ' శాఖస్థలు దీనిని అనుసరిస్తున్నారు. సనాతనధర్మ పద చిహ్నాలు, చాయలు అధికంగాఉన్న సుఫీలో యోగ, భక్తి, ఆత్మ ముఖ్య భాగాలు. దీనికి ఆసనాలు, ప్రాణాయామం, తదితర యోగ పద్ధతులను అత్యధిక సుఫీలు ఆచరిస్తారు. 11వ శతాబ్దంలో భారతీయ యోగ గ్రంథం 'అమృతకుండ' ఆరబ్హిక్, పర్వియన్ భాషాలలోకి అనువదించబడింది. ఇంకా ఇతర గ్రంథాలలోని యోగశాస్త్ర సారాంశాలను భారత సుఫీలు తమ శాఖలోకి ప్రవేశచెట్టి, వాటిని తమ మతంలో ప్రాచుర్యం కల్పించారు. కానీ కొన్ని దేశాలలో మహామృదీయ మత పెద్దలు పొందూ ఆధ్యాత్మిక బోధనలు, యోగ పద్ధతులను ఆచరించటం 'దైవధూషణ' (blasphemy) క్రింద వస్తుందని హెచ్చరించారు.

విదేశాలలో యోగశాస్త్రం

పశ్చిమ దేశాలలో యోగశాస్త్రం గురించి 19వ శతాబ్దం ప్రారంభంనుండే తెలిసినా ఆతరువాతనే అది ప్రాచుర్యంలోకి వచ్చింది. 1955లో

‘మేహ్యో-యోగి’ (మేహ్యో ప్రసాద్ వర్కు, 1914-2008) ‘అతీందియ ధ్యానం’(Transcendental Meditation) పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టి 1959 నుంచి విదేశాలలో పర్యటించి పశ్చిమ దేశియులకు వివరించినపుటినుండి భారత యోగశాస్త్రానికి ప్రాచుర్యం కలిగించటం ప్రారంభించాడు. అథిక ప్రాచుర్యం 1968లో ‘బీటెల్స్’ (Beatles) రాయన శిష్యరికం చేసినపుటినుండి జరిగింది. వీరిలో ముఖ్యులు ‘జాన్ లెన్నన్’ (John Lennon), ‘జార్జ్ హరిసన్’ (George Harrison).

అమెరికాలో కూడా యోగశాస్త్రం ప్రాచుర్యం మేహ్యో యోగి ద్వారానే ప్రారంభమయింది. 1971లో Maharishi International University కాలిఫోర్నియాలోని ‘శాంటా బార్ఫూరా’లో స్థాపించబడినపుటినుండి (ఇది 1974లో Iowa లోని Fairfieldకి మార్పబడింది) ప్రాచుర్యం వేగవంతమయింది.

ఈనాడు అమెరికాలో 2కోట్ల (20 మిలియన్ల) మంది ద్వారా 7 బిలియన్ డాలర్ల మరుగుతోంది. వీరిలో 80 శాతం క్రైస్తవులే! ఈవ్యాపారంలో అనేకమంది, ముఖ్యంగా అమెరికన్లు, యోగ విద్యను ‘చౌర్యం’ చేసి ఒక క్రొత్త ‘వ్యాయామ పద్ధతి’గా బోధిస్తూ అనేక ఆసన భంగిమలను ప్రవేశపెట్టి, ప్రతి భంగిమకు ఒక ‘వ్యాపార చిప్స్యం’ (trade mark)ని నమోదుచేసి ‘గ్రంథస్వామ్యస్తు’ (copy right) ఆచరణలోకి తెస్తున్నారు. యోగ ధాటికి తట్టుకోలేని కొంతమంది క్రైస్తవ మతపెద్దలు ఈస్నాతనధర్మ యోగశాస్త్రాన్ని ‘క్రిష్ణయన్ యోగ’ పేరుతో దత్తతత్కు తీసుకుంటున్నారు. ఈ ‘యోగచౌర్య’ వ్యాపారాన్ని, ‘మేధావీ-సాత్ము హక్కుల’ (intellectual property rights) ఉల్లంఘనలను అరికట్టటానికి 2001 భారత ప్రభుత్వం 1,000 ఆసన భంగిమలను క్రోడికరించి ఒక పుస్తక రూపంలో విడుదల చేసింది.

అసలు సిసలైన ప్రాచీన పతంజలి యోగమార్గం ఈనాడు విదేశియుల ఆధ్యర్యంలో వెలసిన లెక్కలేనన్ని యోగ పాఠశాలల కల్తో కలుషితమపుతూ భారతీయుల చేయి దాటి చాలా దూరం వెళ్లింది. మానవాళికి లభించిన ఈమహత్తర యోగశాస్త్రం మాతృభూమి భారతదేశమనే సంగతి మరి కొన్నాళ్లకు విదేశాలలో మరుగునపడితే మనం ఆశ్చర్యపడనవసరంలేదు!

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెళ్ల శివాజీరావు

24

ఈ భూమండలంలో అద్వాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బ్రిటిష్ మనదేశాన్ని కబించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్నత్య చరితగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

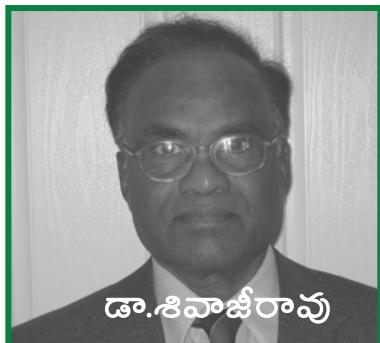
ధారావహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకు కూడా తెలియచేస్తమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ..!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని

సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

వాస్తు, శిల్ప శాస్త్రాలు (Architecture, Sculpture)

వాస్తు శాస్త్రం

డా. శివాజీరావు

ప్రాచీన భారతావనిలో వాస్తు శాస్త్రం 'ఫ్లపత్య శాస్త్రం'గా పేరు గాంచింది. 'ఫ్లపత్య' పదానికి మూలం 'స్థాపన'. 'శ్రీమత్ భాగవతం' (శ్లోకం 48) 'స్వరూప పురాణం' (14 వ అధ్యాయం) లో వాస్తు శాస్త్రానికి మూలం 'ప్రణావ వేదం' అని చెప్పబడింది. యదార్థానికి వాస్తు కేవలం శాస్త్రమే కాదు, కళ కూడా. వాస్తు పదం మానవుని చుట్టూ ఉండే 'పరిసరాల' (పర్యావరణం)ను సూచిస్తుంది. వాస్తుశాస్త్రం మనం కట్టే దేవాలయాలు, గృహాలు, తదితర కట్టడాలకు కలకాలం ఉండటానికి ప్రాణ ప్రతిష్ఠ చేస్తుంది.

సరస్వతీ-సింధూకాలంలోనే భారతీయుల నాగరికతలో వాస్తు శాస్త్రం ఒక ముఖ్యభాగంగా ఉంది. హరప్పా, మెహెంజొదారో,

ఇతర సరస్వతీ-సింధూ తాపులలో బయల్పడిన కట్టడాలను చూస్తే ఆకాలంలో వాస్తుశాస్త్ర విజ్ఞానం ఎంత అభివృద్ధి పథంలో ఉందో తెలుస్తుంది. భారత వాస్తు శాస్త్రంలోని ఒక ముఖ్యమైన విషయం ఆధ్యాత్మికత, వేదాంత సారంతో పెనవేసుకుని ఉండడమే.

ఈ భారత వాస్తు శాస్త్రానికి అద్యాడు పురాణగాధలలో తారసపడే ‘మయ దానవ’. పురాణగాధలలో సుమారు క్రి.పూ. 13000 కాలపువాడిగా చెప్పబడిన ఈ మయుడే (మండోదరికి పెంపుడు తండ్రి) రావణాసురుడికి ‘లంకాపురి’ (కాని రామాయణం లోని ఉత్తరాకాండలో దీనిని విశ్వకర్మ నిర్మించాడని ఉంది), శ్రీకృష్ణుని ఆజ్ఞ మేరకు తన రాజ్యానికి ‘ద్వారక’, పాండవులకు ‘ఇంద్రపష్ఠ’ (ఈనాటి ‘డిలీ’), తారకాసురుని ముగ్గురు పుతులు ‘తారకాక్ష’, ‘కమలాక్ష’, ‘విద్యునాక్షలి’ లకు బంగారం, వెండి, ఇనుమతో మూడు నగరాలను- ‘త్రిపుర’ - నిర్మించాడు.

కనీసం 50 తరాలనుండి అనేక మంది ప్రముఖ వాస్తు శాస్త్రవేత్తలనందించిన కుటుంబంలో తమిళనాడులోని కరైకూడి సమీపంలో ఉన్న ‘పిళ్ళయార్ పట్టి’ గ్రామంలో 1927లో జన్మించి (మరణం సెప్టెంబర్ 6, 2011), తమిళనాడులోని మామల్లపురం (మహా బలిపురం)లో ఉన్న Government College of Architecture and Sculpture కు ప్రిన్సిపాల్గో ఉండి, సాటి లేని వాస్తు విజ్ఞానిగా అభింద కీర్తి ప్రతిష్టలను ఆర్థించిన ‘వైద్య నాథన్ గణపతి స్థపతి’ ఇటీవల మయుని గ్రంథంగా భావించబడిన ‘మయ మతం’ అనే గ్రంథాన్ని వెలికి తీశాడు. ఈయన పూర్వీకుడు క్రి.శ. 1010లో రాజరాజ చోళుని పొలనలో తంజావూర్లోని బృహదీశ్వరాలయాన్ని నిర్మించాడు. 36 అధ్యాయాలలో 3,600 శాస్త్రాలు, 10 లక్షల పదాలు ఉన్న ఈ అపూర్వ ‘మయ మతం’ శాస్త్ర గ్రంథమే భారత నాగరికతకు పునాది అని గణపతి స్థపతి, ఆయన మిత్రుడు, ప్రముఖ భాషాశాస్త్రవేత్త (linguist) ‘సభారథానిం’ (Sabharathanim) ప్రపంచానికి చాటి చెప్పారు. ఈ మయుని శాస్త్రం కాలక్రమేణా భారతావని నుండి అట్లాంటిస్, ఈజ్యోప్ప, గ్రీన్, మధ్య-దక్షిణ అమెరికా ఖండానికి వ్యాపించింది. అట్లాంటిస్ కాలక్రమేణా సముద్రగ్రూంలోకి మునిగిపోయింది.

వాస్తు శాస్త్రం రెండు పరిమాణాలతో నిండి ఉంటుంది. అవి: అనంతమైన ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచం, అంతముందే అచేతనమైన భౌతిక వస్తువుల (insentient material objects) సముద్రాయంతో నిండి, హద్దులలో ఉన్న స్థలం.

ప్రకృతి సంబంధిత ధర్మాల మీద స్థాపించబడిన వాస్తు 8 ముఖ్యమైన ప్రాధమిక సూత్రాలతో ముడివడి ఉంటుంది. ఇవి: నాడి (pulse), కాంతి, ధ్వని, ఆకాశం (అంతరిక్షం; space), గాలి, నిష్పు/అగ్ని, నీరు, భూమి. ఏటిల్లో ప్రతి మూలకం సంగీత స్వరాలు, రంగులు, సంఖ్యలలగా మానవ జీవితాలలో అంతర్లీనమై, కొన్ని నిర్మితమైన గుణగణాలతో నిండి ఉంది. అలాగే స్వచ్ఛతో కూడిన ప్రతి మూలకం ఇతర మూలకాలతో కూడా పెనవేసుకుని ఉంటుంది. ఉదాహరణకు ఈ విశ్వానికి గుండె చప్పుడుకు కారణమైన నాడి లేకుండా జీవుల ఉనికి శూన్యం.

వాస్తు పురుష మండలం

హిందూ విశ్వోద్ధువ శాస్త్రం (cosmology) లో భూణిపరితలం ఒక చతురస్రం (square) గా పోల్చబడింది. దీనిలో ఉన్న మూలలను భూమికి ఉన్న నాలుగు మూలలతో పోల్చబడ్డాయి. ఈ కారణంగా పవిత్రంగా భావించబడే భారత వాస్తుకు చతురస్రం ఒక మౌలిక ఆకృతి. అందువల్ల వాస్తు సాంప్రదాయానికి, విస్తరించే జీవితానికి పార్యంతకత (finality), ప్రాణానికి ఆకృతి, జీవనురణానికి పరిపూర్వక కలుగజేసే గుర్తు (సూచిక)గా పరిగణించబడింది. త్రికోణం, షడ్మజి (hexagon), అష్టభుజి (octagon), వృత్తం (circle), మొదలగు

ఆక్షతులను చతుర్స్మి నుండి ఉత్సుమవుతాయి. ఈకారణంగా వాస్తుశిల్పి చతుర్స్మాన్ని ‘వాస్తు పురుష మండలం’గా సంభోదిస్తాడు. శక్తి, బలం, ఆత్మలకు ‘పురుష’ ప్రతీక అయితే, అధిభోతిక (metaphysical) ప్రతీకాత్మకత (symbolical)తో కూడిన విశ్వాసం (cosmos) నికి గుర్తుగా ఉండేవిషాంగా లేక చిత్రానికి ‘మండలం’ ప్రతీక.

అందువల్ల గణిత, రేఖాచిత్ర సముదాయంతో నిండిన వాస్తు పురుష మండలం వాస్తు శాస్త్రానికి ఒక ఆవశ్యకమైన, అపరిహర్యమైన (indispensable) భాగంగా పరిగణించబడింది. సమాంతరపు నిలువు, అడ్డ గీతలతో వాస్తు పురుష మండలాన్ని చిన్న, చిన్న చతుర్స్మి గత్సుగా విభజించవచ్చు. ప్రతి చతుర్స్మి గడి పార్శ్వాన్ని (side) 2 నుండి 32 భాగాలుగా విభజించవచ్చు. అందువల్ల వాస్తు పురుష మండలంలో ¹ 2 నుంచి ² 32, అంటే 1, 4, 9, 16, 25 1,024 చిన్న చతుర్స్మి గత్సు ఉంటాయి. ప్రయోగ, ఉపయోగ సందర్భాన్ని బట్టి ప్రతి వాస్తు పురుష మండలానికి ఒక ప్రత్యేకమైన పేరు ఉంటుంది.

నిర్మాణ స్థలంలో పురుష మండలం స్థాపించబడే ముందు ఒక వాస్తు ప్రణాళిక చిత్రుపతి (draft) ని పలక లేక కాగితం మీద తయారుచేసి, ఆచిత్రాన్ని భూమిమీద గియాలి. జ్యోతిష లెక్కలనాధారంగా చేసుకుని వాస్తు పురుష మండలపు అంచుకట్టు (border) 32 (ఉదాహరణకు) చిన్న చతుర్స్మి గత్సుగా విభజించబడుతుంది. ‘నక్షత్రాలు’ అనబడే ఈ 32 గత్సు నక్షత్రాశులకు (constellations) గాని, లేక చంద్రుడు ఒక నెల కాలంలో తన గమనంలో ప్రవేశించే గ్రహాలకు గాని ప్రతీకలు. ఈ 32 చతుర్స్మి గత్సుల్లో ప్రతి దిక్కాలకుడు నాలుగు గత్సు (స్థానాల) ల్లో ప్రవేశిస్తాడని వాస్తు నమ్మకం. అలా అష్ట దిక్కాలకులు 32 గత్సుల్లో ప్రవేశించి నివాసముంటారు. ఈ అష్ట దిక్కులు, వీటి పాలకులు మీకు తెలుసు కదా!

అవి: ఉత్తరం (కుబేర), తూర్పు (ఇంద్ర), దక్షిణం (యమ), పడమర (వరుణ), ఈశాన్యం (northeast; ఈశ్వర) ఆగ్నీయం (southeast; అగ్ని; సూర్య), వైష్ణవితి (southwest; వైష్ణవితి; వైష్ణవిత్య), వాయువ్యం (northwest; వాయు). 32 చతుర్స్మి గత్సున్న ఈ ‘బహుభుజి’ (polygon) చంద్ర గమనాన్ని ఆధారం చేసుకుని పునరావృతమయ్యే కాలచక్రానికి ప్రతీక. ప్రతి నక్షత్రం ఒక దైవాంశ సంభూతుని అధీనంలో ఉన్నందువల్ల ఈ వ్యక్తి తన ప్రభావాన్ని మండలం మీద ప్రసరిస్తాడని వాస్తు శాప్రంగా గట్టిగా నమ్ముతుంది.

ఈ విశ్వంలో మొట్ట మొదటి ప్రాణి, విశ్వానికి మొదటి ఇంజినీర్ ‘బహు’ కాబట్టి వాస్తు పురుష మండలం లోని మధ్య భాగాన్ని ‘బహ్మాస్థానం’ అని పిలువబడుతుంది. బహ్మాస్థానానికి చుట్టూ ఉన్న 12 స్థలాలో ‘అదితి’ పుత్రులు 12 మంది (విశ్వ, ఆర్యమ, పూర్వ, త్వాష్ట, సవిత, భగ, ధాత, విధాత, వరుణ, మిత, శత్రు, ఉర్వకమ) ప్రవేశిస్తారు. వీరు ఈ విశ్వం (విశ్వజనీనం) లోని యాజమాన్య వ్యవహారాలకు సహాయ సహకారాలందిస్తారు. మిగతా భార్తీ స్థలాలను ‘అకాశం’ ఆక్రమిస్తుంది. ఇలా తయారయిన జ్యోతిష్ఠ సంబంధిత వాస్తు పురుష మండల రేఖా చిత్రం విశ్వంలోని వ్యవస్థ, మానవ జీవిత స్థితి గతుల ప్రాబల్యాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. దీని తరువాత ఈ మండల నిర్మాణానికి జ్యోతిషాధారంగా అనువైన శుభ ఘుండియను నిర్మయించడం జరుగుతుంది.

గుడి నిర్మాణం

దేవాలయ నిర్మాణానికి మంగళప్రదమైన దిక్కు ‘తూర్పు’. ఈ దిక్కు నుండి చీకటిని ప్రార్దదోలి, జీవితాన్ని ఇచ్చి, ప్రాణుల సుఖ సంతోషాలకు కారణభూతుడై, ఈ విశ్వాన్ని జాగ్రత్తగా కాపాడే సూర్యాడు ఉదయస్తాడు. ఒక గుడి, ఇంటి నిర్మాణం మానవుని పుట్టుక

లాంటిది. జ్యోతిషశాస్త్రం ప్రకారం మానవుని మనుగడ తాను జన్మించిన సమయం, స్థలంమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. అలాగే వాస్తు శాస్త్రం ప్రకారం ప్రతి కట్టడం యొక్క నిర్మాణ సౌఫల్యం, ఆయుష్మాను, చిరకాల సౌభాగ్యం శుభ ఘడియను సూచించే జ్యోతిషశాస్త్ర లెక్కల మీద ఆధారపడి ఉంటుంది.

శుభ ఘడియ నిర్ణయమైన తరువాత వాస్తుశిల్పి (architect) గుడికి నిలుపు, సమాంతర పరిమాణాలను నిర్ణయిస్తాడు. గుడి మధ్యలో ఉండి, దానికి ముఖ్య స్థానమైన ‘బ్రహ్మస్థానం’ (దీనిని గర్భగుడి, అణవక్తి కైపై అనికూడా అంటారు) లో దేహపడి పీరం నెలకొల్పబడుతుంది. బ్రహ్మస్థానం వైశాల్యం మండలాల వైశాల్యంను బట్టి మారుతూ ఉంటుంది. ఒక చతురస్రపు module లో 9 గళ్ళంటే దానిని ‘పీరం’ అని, 25 ఉంటే ‘ఉప పీరం’ అని అంటారు. 4 చతురస్రపు modules లో 16 గళ్ళంటే ‘మహాపీరం’ అని, 64 ఉంటే ‘మంధూక’ అని అంటారు. 9 చతురస్రపు modules లో 49 గళ్ళంటే ‘స్థాందిల’ అని, 81 ఉంటే ‘పరమసాయిక’ అని అంటారు. పీరం ఈ పృథ్వీ మండాలనికి ప్రతీక.

బ్రహ్మస్థానంలో పీరం నెలకొల్పబడే ముందు పునాది వేసి ‘గర్వాదానం’ కర్మ (ritual) చేయబడుతుంది. ఈకర్మ చేసేటప్పుడు పురోహితులు గుడి అత్మను ఈ వాస్తు శక్తి ఉన్న కట్టడంలోకి ఆహ్వానిస్తారు. దీని తరువాత జరిగే పవిత్ర కార్యక్రమం ‘అగ్నిపోతం’. ఇందులో నవనీతం (వెన్న), భూమిమీద ఉత్సవి అయిన పంచధాన్యాలు (బియ్యం, గోధుమ, బాణీ, రై, పప్పు) లను విశ్వాస్థిత్యా (Cosmic Being)నికి ప్రతీక అయిన అగ్నిలో వేసి ఆహాతి చేస్తారు.

గర్వాదాన, అగ్నిపోత తంతుల తదుపరి గుడి పునాదివేసి, స్థంభాలు, మైకపు నిర్మాణ కార్యక్రమాలన్నీ పూర్తిచేసి, కావలసిన ప్రాకారాలు, గోపురాలు, ప్రవేశద్వారాలను కట్టించి, శిల్పాలను చెక్కించి, చిత్రరుపులను వేయాలి.

దేవాలయ నిర్మాణంలో, ముఖ్యంగా, వాస్తు పురుష మండలం విషయంలో వాస్తుశిల్పి వాస్తు, జ్యోతిష శాస్త్రాలలో ప్రవీణుడై ఉండాలి. అలాగే పురోహితులు స్వచ్ఛమైన మంత్రాలకు సిద్ధహస్తాదే గాక, ఈమంత్రాల వెనుకఉన్న శాస్త్ర విజ్ఞానం, అర్థాలను వివరించి చేపే నిష్పణుడయి కూడా ఉండాలి.

గృహ నిర్మాణం

గృహ నిర్మాణ స్థలంలో నిగూఢమైన శక్తిని ప్రవేశపెట్టటానికి వాస్తు శాస్త్రం పేర్కొన్న అనేక సూచనలలో కొన్ని ముఖ్యమైనవి ఇవి:

1. దీనికి స్ఫుర్తిలో జరిగే కొన్ని పరిణామాలను, ముఖ్యంగా సూర్యుని గతి, భూభ్రమణం, అయస్కాంతకైత్తం, మొదలగు వాటిని పరిగణనలోకి తీసుకోవలసివస్తుంది. ఉదాహరణకు ఉదయంచే సూర్యుడు మగళపదం, పునీతం చేయగల శక్తి కలవాడు కాబట్టి ఇంటి ముఖం తూర్పు దిక్కుకు ఉండాలి.
2. అలాగే మానవ శరీరంలోని తల అధిక అయస్కాంత శక్తి గల ఉత్తరం తోనూ, కాళ్ళు తక్కువ శక్తి ఉండే దక్కిణం తోనూ పోల్చుబడతాయి. అందువల్ల నిద్రలో తల ఉత్తరం వైపుకు పెడితే అయస్కాంత శక్తుల తీవ్రతవల్ల తలలో ఉధ్వానించే వికర్షణా (repulsive) బలం వల్ల శరీరానికి హని కలుగుతుంది. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకునే గృహాలలోని పడక గదులను నిర్మించటం జరుగుతుంది.

3. మానవ శరీరంవలే ఒక కట్టడంలో చైతన్యం నిబిడీకృతమై ఉంటుంది కాబట్టి, దీనికి అవసరమైన శక్తి ఈశాన్య మూలముండి ఉధ్ఘాపిస్తుంది. అందువల్ల తూర్పు, ఉత్తరం కంటే దక్కిణం, పడమర వైపున భూమి కొంచెం మెరక (ఎత్తు)లో ఉండాలి. కట్టడానికి తూర్పు, ఉత్తరం వైపున అడ్డంకులేమీ ఉండకూడదు. అలాగే కట్టడపు ఎత్తు కూడా.
4. నైబుతి, వాయువ్యం, ఈశాన్యం మూలము కలుపగా వచ్చే త్రికోణం (triangle) చందునికి చెందినదయుచే, ఈశాన్యం, వాయువ్యం, ఆగ్నేయ మూలము సంధానం చేయగా వచ్చే త్రికోణం సూర్యునికి ఆపాదించబడింది. ఈఆరెండిటిలో సూర్య-త్రికోణం-కంటే చంద్ర-త్రికోణం బరువుగాను, ఎత్తుగానూ ఉంటుందట.
5. తూర్పు-పడమర అక్షం (ఇరుసు, axis) కంటే దక్కిణ-ఉత్తరం అక్షం పొడవు అధికంగా ఉంటే మంచిది.
6. ఈశాన్యం-నైబుతి మూలము కలుపగా వచ్చే వికర్ణం (diagonal) ఆగ్నేయం-వాయువ్య మూలము కలుపగా వచ్చే వికర్ణానికి కంటే పొడుగుగా ఉండాలి.

వాస్తు శాస్త్రం ప్రకారం నివాస గృహం ఒక దేవాలయం. ఈ ‘మనషాలయం’ కేవలం మానవులకు నీడనిచేయే కాదు, గుడి లాంటి పవిత్ర స్థలంకూడా. అందువల్ల ఇంటి రూపరచన (design) దేవాలయం రూప రచనతో పోలి ఉంటుంది. కానీ ఇంటికి ప్రధానమైన భాగం ‘కప్పులేని వాకిలి’ (open courtyard). ఈ ముంగిలి గృహస్తులకు ఆధ్యాత్మిక వాతావరణం కల్పిస్తూ, వారిని శ్రేయస్తు, భోగ, భాగ్యము అనుభవించేటట్లు చేస్తుంది.

ఒక సాధారణ నివాస గృహంలోని తంత్రీజాలకం (grid) లో $9 \times 9 = 81$ గళ్ళుంటాయి. $8 \times 8 = 64$ గళ్ళుండే తంత్రీజాలకం యొగులకు, శాస్త్రవేత్తలకు, కళాకారులకు మాత్రమే నిరిష్టమయ్యాయి. ఈ గృహశిల్షల్లో చతురస్రపు గళ్ళు బ్రహ్మస్థానానికి వినియోగిస్తారు. ఈ స్థలంలో నిర్మాణం చేపట్టక ఖాళీగా ఉంచితే, దీనికి ఆకాశంతో సాన్నిహిత్వమేరుడుతుంది. మానవునికి ఉపాధితులలాగా పోల్చబడే ఈ గృహ మధ్యభాగం గృహస్తులు జీవించటానికి గాక, మత సంబంధిత సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలకు వినియోగించాలి. చతురస్రపు గళ్ళతో నాలుగు దిక్కులు, నాలుగు మూలమున్న ఈ ఇంట్లోని గదులు కొన్ని నిర్విష్టమైన పనులకు మాత్రమే ఉపయోగించాలి. పైన చెప్పినట్లు నాలుగు మూలము దిక్కులకు మూల దేవుళ్ళయిన ‘ఈశ్వర, ఆగ్ని, నైబుతి (నైబుత్య), వాయు’ లకు ప్రతీకలు. ఈ నలుగురు దిక్కాలకులు గృహస్తులకు అనుగుణమైన వాతావరణంతో పాటు నిగూడమైన ఆధ్యాత్మికశక్తులనిస్తారు. వీటిల్లో ఉత్తరం కోశాగారంకు, తూర్పు స్థానం గదికి, దక్కిణం అదనపు పడక గదికి, పడమర భోజనశాలకు ఈశాన్యం దైవారాధనకు, ఆగ్నేయం వంటగదికి, నైబుతి యజమాని పడక గదికి, వాయువ్యం ధాన్య గిడ్డంగికి కేటాయించబడింది. వీటి మధ్య చతురస్రాలున్న ఖాళీ ప్రదేశం గృహంలోని బహుళ ప్రయోజనాలకు నిర్వేశించబడింది.

వాస్తు శాస్త్ర గ్రంథాలు

మయమతంతో పాటు, వాస్తు శాస్త్రంలో అనేక ప్రాచీన గ్రంథాలున్నాయి. ఇవి బుషి రచించిన ‘మనసార శిల్ప శాస్త్రం’, విశ్వకర్మ విరచిత ‘విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం’ విశ్వకర్మ పుత్రుడు వ్రాసిన ‘అపరాజిత పచ్చా’ (వాస్తుశాస్త్రం మీద విశ్వకర్మ, అపరాజిత మధ్య జరిగిన సంభా

షణ), భోజ రాజుని గ్రంథం ‘సామారంగణ సూత్రధార’. మరొక ముఖ్య గ్రంథం ‘అగ్నిపురాణం’ మయమతం, మనసార శిల్ప శాస్త్రాలు పుట్టిల్లు దక్కిణాపథం అయితే ‘విశ్వకర్మ వాసు శాస్త్రం’, ‘అపరా జితప్రవ్యా’ ఉత్తర భారతావనిలో వ్రాయబడ్డాయి.

శిల్ప శాస్త్రం

ప్రాచీన వైజ్ఞానిక శాస్త్రాలలో మరో ముఖ్యమైనది కోటలు, రోడ్లు, నగరాలు, చెఱువులు, కుడ్యచిత్రాలు (murals) తదితర కట్టడాలకు సంబంధించిన ‘శిల్పశాస్త్రం’. విగ్రహ నిర్మాణం, రాళ్ళను చెక్కి మలచే విజ్ఞానంతో పాటు అనాదిగా వస్తున్న భారతీయ కళలు, చేతి వుత్తుల సాంప్రదాయం శిల్ప శాస్త్రం లోని అంతర్భాగమే. ఈ శిల్ప శాస్త్రం పుట్టుక ‘శిల్ప శాస్త్రమేదం’. ఇది తొలుత అధర్వావేదానికి ఈ ఉపవేదం అనుబంధంగా ఉంది.

హిందూ ఆగమ శాస్త్రాల ప్రకారం విగ్రహాలు మూడు రకాలు. ఇవి: ‘అచల’, ‘చలాచల’, ‘చల’. ఈ విగ్రహాల్లో అతి ముఖ్య మైనది గర్భ గుడిలో ప్రతిష్టంచబడే దేవతలు విగ్రహాలు. నల్లరాళ్ళు, శాలిగామ, వజ్రాలు, దారువు (కొయ్య), మన్మ మొదలగువాటిని ఉప యోగించి శిల్పాలు చెక్కబడతాయి. నిలబడిన ప్రతిష్టి, కూర్మనీ యోగదీక్షలో ఉన్న ప్రతిష్టి, పరుండే/ఒఱగి (reclining)ఉన్న ప్రతిష్టితులలో గాని ఉన్న విగ్రహాలు ప్రతిష్టంచబడతాయి.

శిల్పశాస్త్ర గ్రంథంలో అత్యంత చిన్న పరమాణం పేరు ‘పరమాణవు’ (sub-atomic particle). దీని నిడివి ఒక అంగుళంలో 349525 (1/349525; 0.000002861 అంగుళం) వంతు భాగం మాత్రమే. ఈ పరమాణవు కొలత ‘వ్యాయ వైశేషిక’ గ్రంథంలో పేర్కొనబడిన ‘త్రాసరేణువు’ మందం (thickness) తో సమానం. ఈ త్రాసరేణువు చీకటి గదిలోకి ప్రసరించే సూర్యకిరణంలోని అతి చిన్న దుమ్ము కణమే!

భారతావని వాస్తు కట్టడాలు, విదేశాలమీద వాటి ప్రభావం

హిందూ వాస్తు శాస్త్రంలో ప్రభావితమైన బౌద్ధ స్ఫూర్షాలు అర్థగోళారం (hemispherical)లో ఉంటాయి. వీటి పైన ఒకదానితో మరొకటి కలిసి ఉండే గుమ్మిటాలు (domes)లాంటివి కాల్కమేణా రోమన్లు, ఆరబ్బుల చర్చిలు, మసీదుల మీద వెలిశాయి. అర్థగోళాకృతి గుమ్మిటాలు మహాముద్దీయుల కాలానికి ముందే పర్మియా లోని ‘సాసనీడ్’ (Sassanid) రాజుల కాలం (క్రీ.శ. 224-651) లో వెలిశాయి. ఉర్కీలోని ‘ఇస్థాంబుల్’ సమీపంలో ఉన్న ‘సోఫియా మసీదు’ (Sophia mosque) బౌద్ధ స్ఫూర్షం నమూనాలో ఉంటుంది. దీని పైన ఉన్న స్థంభాలు (గోపురాలు; minarets) ఉర్కీయులు 15వ శతాబ్దిలో Bezzantine సామ్రాజ్యాన్ని కూలదోసిన తరువాత కట్టినవే.

అలాగే భారత వాస్తు సంపద యూరోపీలో ప్రవేశించి క్రైస్తవ నిర్మాణాన్ని ప్రభావితం చేసింది. వాటిమీద ఉన్న చిత్రాస్తరాల (mosaics) నమూనాలు బౌద్ధ చైత్యాలను పోలి ఉంటాయి. భారత శిల్ప శాస్త్రంలో భాగమైన వివిధ గాఢల మూలాంశాల (motifs) ను వాయటం, లేక చెక్కించటం Gothic నిర్మాణంలో ప్రవేశించి Bayeux (వాయువ్య ప్రాన్), Aachen (జర్మనీలోని), Trier (జర్మనీ) లలో ఉన్న క్రైస్తవ దేవాలయాల మీద వెలిశాయి.

కాని భారతీయ వాస్తు, శిల్ప కళలు ప్రపంచంలోని అన్ని చోట్లకంటే, సిరియా, దక్కిణ-మధ్య అమెరికా, ఆగ్నేయ (southeast) ఆసియా దేశాల మీద అత్యధికంగా పడింది. ఈ విషయాల గురించి వేరే అధ్యాయంలో విపులంగా తెలుసుకుండాం.

కట్టడాల నిర్మాణాన్ని ఒక ‘అధిభోతికశాస్త్రం’ (metaphysical) గా భావించే పశ్చిమ దేశాలలో చైనీయుల ‘ఫంగ్ షుయి; Fung Shui) కొంత ప్రాశస్త్యం పొందింది. కాని 1990 దశకం నుండి భారత వాసు శాస్త్రం ప్రాచుర్యం పెరుగుతూ ఉంది. ప్రభుతోద్యోగం విరమణ తరువాత గణపతి స్థపతి చెన్నయ్యలో Vaastu Vedic Trust, మరియు Vaastu Vedic Research Foundation లను స్థాపించి భారత వాసు విజ్ఞానాన్ని ప్రాపంచీకరణం చేయటానికి చాలా కృపిచేశారు. ఈ ప్రయుత్సుంలోనే ఆగష్ట 2006లో అమెరికాలో ‘న్యూ మెక్సికో’ రాష్ట్రం లోని ‘శాంటా ఫె’ (Santa Fe) పట్టణంలో American University of Mayonic Science and Technology అనే విద్యాలయాన్ని కూడా స్థాపించారు.

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్ట శివాజీరావు

25

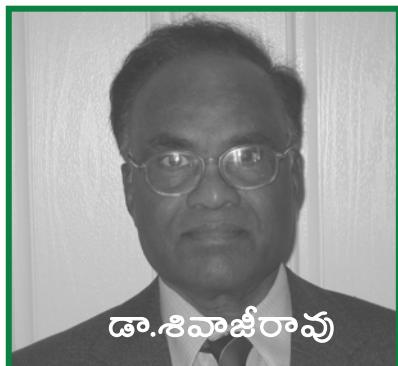
ఈ భూమండలంలో అద్వాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బ్రిటిష్ మనదేశాన్ని కబించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్వత్య చరితగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని

సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

క్రీడలు, యుద్ధకళలు (Games and Martial Arts)

డా. శివాజీరావు

వివిధ శాస్త్ర విభాగాలవలే భారతదేశపు క్రీడలు, సైనిక-యుద్ధ కళలు కూడా వేదకాలంనుండి ప్రాచుర్యంలో ఉన్నాయి. శరీరాన్ని సంపూర్ణ పరిపుష్టి, బలం, శక్తితో ఉంచుకొనుట భారతీయులకు నిత్య కర్తవ్యం. ముక్కి (salvation) మార్గానికి కాయసాధన ద్వారా శరీర భాగాలను వాటికీయ, ప్రవర్తనలను క్షుణ్ణంగా అర్థంచేసుకోవటం తౌలి మెట్టు.

అథర్వ వేదంలోని ఒక శ్లోకం - ఇలాంంది: "...కర్తవ్యం నా కుడి చేతిలోనూ, విజయ ఫలాలను నా ఎడం చేతిలోనూ..... ." ఈ శ్లోకంలోని భావం, ఆదర్శం ఆధునిక కాలంలోని ఒలింపిక్ క్రీడల ప్రమాణ స్వీకారం "...నాదేశం గౌరవం, మరియు క్రీడల కీర్తి కోసం...." (....for the honour of my country and glory of sport)లో పరోక్షంగా ప్రతిధ్వనించింది.

బుగ్గేద, రామాయణ, మహాభారత కాలాలలో సామర్థ్యం, అర్థత ఉన్న పురుషులు యుద్ధ వ్యాహం, రథ స్వారీ, గుళ్ళు స్వారీ, విలు విద్య, కత్తి యుద్ధం, గదా యుద్ధం, బాకు ప్రావీణ్యం, మల్ల విద్య, ముఖ్య యుద్ధం, పాశ విద్య (rope fighting), బరువు ఎత్తటం, ఈత, వేట, ఒడిశల విద్య (slinging) మొదలగు కళలలో పోటీలుండేవి. భారత క్రీడా విభాగంలో నైపుణ్య సాధన అనాది కాలంనుండి గురు-శిష్య సాంప్రదాయంతోనే సాధ్యమయింది. ప్రాచీన భారత, గ్రీసు దేశాలలో వర్ధిల్లిన క్రీడలు, ఆటలే ఆధునిక కాలంలోని ఒలింపిక్ క్రీడలకు మూలం.

క్రీడలు, ఆటలు

ఫోకీ, క్రికెట్, విలువిద్య లాంటి క్రీడ, ఆటలలో విశ్వ విజేతలు అవటానికి వేల ఏళ్ళకు ముందే భారతావని అనేక క్రీడలకు పుట్టిల్ల. విటిల్లో చెడుగుడు (కబడ్డి), కర్ర-బిళ్ల (గుల్లి-దండ), డాగుడు మూత, పాములు-నిచ్చెనలతో ఉన్న పరమపద సోపాన పటం, బంతి ఆట, పరుగు, ఎత్తు ఎగరటం, కసరత్తు లాంటి ఉద్యాన క్రీడలతో పాటు ఈత, జలదిగ్ఘందనం లాంటి శలిల క్రీడలు (water sports) కూడా ముఖ్యమైనవి. పాడుగు-చిన్న కర్రలతో ఆడే కర్ర-బిళ్ల క్రీడను భీమసేన సమేతులైన పాండవులు దుర్యోధనతో కలిసిన కౌరవుల మధ్య జరిగిందని, ఈపోటీలో పాండవులు గెలిచినట్లుగానూ మహాభారతంలో ఉంది. కాని అన్నిటికంటే అతి ముఖ్యమైనది ఆదిలో పాచికలతో ఆడబడి, కాలక్రమేణా ప్రాపంచీకరణ అయి, మనకు గ్ర్యాకారణమైన ఎత్తులతో కూడిన ‘చదరంగ’.

చదరంగం

పూర్వకాలంలో ‘చతురంగ’ నామధేయంతో ఉన్న చదరంగకు మాత్రక అష్టపాద. దీనికి మహాత్మతో నిండి 64 చతురస్పు (నిలువు 8 x అడ్డం 8) గళ్ళున్న ‘వాస్తు పురుష మండలం’ ముఖ్యస్థానం. చతురంగం గురించిన ప్రస్తావన భవిష్య పురాణంలో చాలా విపులంగానే ఉంది. ఒక పురాణగాధలో రావణుడి భార్య మండోదరి చతురంగ ఆటను కనిపెట్టినట్లుగా ఉంది. శ్రీకృష్ణపుడు-రాథ అష్టపాద మీద పాచికలు ఆణినట్లుగా భాగవతం ప్రస్తావించింది. కాని ఈ ఆట ప్రశ్నాతి మహాభారతంలో ధర్మరాజు కౌరవులతో పాచికలతో చతు రంగ ఆడి, రాజ్యాన్ని ఓడి, సోదరులను, చివరకు భార్యను పోగొట్టుకున్న విషయం ద్వారా భారతీయులందరికి విదితమే. సరస్వతీ-సింధూ త్రివ్యకాలలో బల్లమీద ఆడే చదరంగం లాంటి ఆటల నమూనాల అనేక ముద్దలు, పాపులు బయల్పుడినాయి. ఆకాలంలో ఒక కుటుంబ సభ్యులు క్రొత్త ప్రదేశంలో స్థిరపడిముందు భూమి కేటాయింపు విభజనలకు ‘చతురంగం’ను ఆడి నిర్ణయించుకునేవారు.

ఈఆటలో ఉన్న నాలుగు అంగాలు రాజులకుండే నాలుగు సైనిక విభాగాలు ‘గజదళం (elephantry), అశ్వదళం (cavalry), రథదళం (chariots), పదాతిదళం (infantry)కు ప్రతీకలు. రాజులు యుద్ధ వ్యాహాన్ని రచించే ముందు చతురంగ ఆడి దానిని నిర్ణయించేవారు. ఈ నాలుగు సైనిక అంగాలు ఆధునిక కాలంలో అయిదుగా రూపొందాయి. వీటి వివరాలు క్రింద చూడండి.

వేలాది ఏళ్ళ భారతావనిలో వర్ధిల్లిన ఈచతురంగ క్రీడ పర్వియాలో పారిశీక ‘సాసునీడ్’ వంశంలోని 20వ రాజు Khosrau I. Anushirvan పాలనాకాలం (క్రీ.శ. 531-570)లో పర్వియాలో కాలు మోపింది. అప్పటి భారతావనిలోని ఒకరాజు తన దూత ద్వారా ఈరాజును చంతురంగ ఆటలోని రహస్యాలను ఛేదించమని, సాధ్యంకాని పక్షంలో ప్రతి సంవత్సరం కప్పుం కట్టమని సవాలు విసిరితే, (“Oh great king, fetch your wise men and let them solve the mysteries of this game..... but if they fail it will be proof that the Persians are of lower intellect and we shall demand tribute from you”) ఆరాజ్యపు మర్మాలి Bozorgmehr -e Boxtagan 7 రోజుల

వ్యవధిలో పగలు, రాతుత్సు శ్రమించి చేదించాడట. ఈమంత్రి గెలవటానికి భారత దూతకు లంచం ఇచ్చి రహస్యాలను తెలుసుకొన్నాడని కొందరు చరిత్రకారులంటారు!

ఈ విద్యను 651లో పర్షియాను జయించిన అరేబియన్ చేతుల్లోకి వెళ్ళింది. పర్షియన్ నుండి 8వ శతాబ్దంలో స్పెయిన్ (Spain)కు తీసుకువెళ్గా, అక్కడనుండి యూరోప్ లోకి ప్రవేశిస్తే, దానిని గ్రీకు-రోమన్లు పట్టుకుని అభ్యసించారు.

అరేబియన్లు, రోమన్లు బడిలోకి వెళ్నిన తదాది ఈ భారతీయ క్రిడ క్రొత్త నామావళిని రూపొందించుకుంది. చతురంగ పేరు పర్షియన్లో ‘చత్రంగ’ (Chatrang) అయింది. కాలక్రమేణా ఈపేరు అరబిక్లో ‘శత్రంజ’ (Shatranj) గా మారింది. ‘రాజు మర జీంచాడు’ అనే పరిభాష అరబిక్లో ‘షామత్’ (Shāh māt; రాజు నిస్సపోయుడయ్యాడు) గా మారితే, అది చివరకు ఇంగ్లీషులో ‘చెక్ మేట్’ (check mate) గా నామాంతరం చెందింది. అలాగే సంస్కృత రక్షక్ భట్టుడు; soldier) మొదట ‘రూఖ్’ (Rukh) గానూ, తరువాత ఇంగ్లీషులో ‘రూక్’ (rook) గా మారింది.

పర్షియాలో నుండి వెళ్నిన ఈభారతీయ క్రిడ అనేక యూరోప్ దేశాలకు ప్రాకి అచ్చటి భాషలలోకి నామాంతరం చెందింది. కాని ప్రాక్-ఫ్రెంచి (Old French) భాష పదం ‘Esches’ (‘ఇచెస్’ అర్థం: ‘అట కట్టు; check) నుండి ఇంగ్లీషు పదం ‘చెస్’ (Chess) వచ్చింది. 15వ శతాబ్దానికి యూరోప్ లో చదరంగం బాగా వ్యాప్తిచెంది ప్రాముఖ్యంలోకి వచ్చింది. కాని ఈ లోపల అచ్చటి క్రైస్తవ మత పెద్దలు ఈ ఆటను హిందూమతంనుండి వచ్చిందనే కారణంగా (ఈరోజున యోగ శాస్త్రానికి జరుగుతున్నట్లు) నీచేధించటానికి విఫల ప్రయత్నం చేశారు.

చదరంగం ఆసియా దేశాలకు కూడా ప్రాకింది. మొదట బౌద్ధ మత ప్రచారకుల ద్వారా చైనాకు, ‘సిల్కోడ్సు’ మీద ప్రయాజీంచిన అనేక మంది భారతీయులద్వారా ఇతర దేశాలకు చేరింది. అచ్చట ప్రాముఖ్యంలోఉన్న కలిసి చదరంగం రూపొత్తరం చెందింది. చైనాలో వాడుకలోఉన్న xiangqi తో కలిసిన ఫలితంగా భారత చదరంగ ఆటలో కొన్నిమార్పులు సంభవించినాయి. కాలక్రమేణా మార్పులతో కూడిన చదరంగం మొదట కొరియా, అక్కడనుంచి జపాన్లో ప్రవేశించింది.

64 చతురస్పు (నిలువు 8 x అడ్డం 8) గట్టున్న చదరంగం ఆధునిక కాలంలో యూరోపియన్ల ఆధిపత్యంలో రాజు (king) తలమానికంగా ప్రవేశపెట్టబడి, మంత్రిని రాణి (queen) గానూ, పదాతి సైనికుడు ‘pawn’ గానూ నిలుపబడ్డారు. ‘గజ్’, ‘అశ్వం’, ‘రథం’ వరుసగా ‘bishop’, ‘rook’, ‘knight’ పేర్లను సంతరించుకున్నాయి.

1886 నుండి ప్రారంభమైన ప్రపంచ చదరంగ పోటీలలో అత్యధికకాలం రష్యన్ల విశ్వవిజేతలుగా నిలిచారు. వీరి ఆధిపత్యాన్ని చేదించి సెప్టెంబర్ 2007లో ‘విశ్వనాథన్ అనంద్’ చదరంగంలో విశ్వవిజేత (జానియర్ విభాగంలో 1987లో విశ్వవిజేత)గా నిలచి నమ్మడు భారతదేశం ఈక్రిడలో తనపూర్వ వైభవాన్ని తిరిగి చవిచూడగలిగింది. ఈరోజుకూ విశ్వవిజేతగా ఉన్న అనంద్ తరువాత దేశానికి కీర్తి తెచ్చిపెట్టిన వారు ‘పెంటాల హరికృష్ణ’, ‘అభిజిత్ గుప్తా’. వీరిద్దరు 2004, 2008లో జానియర్-విశ్వవిజేతలుగా నిలిచారు.

స్ట్రీలేమీ తక్కువ కాదనట్లు బాలికల విభాగంలో 2001లో ‘కోనేరు హంపి’, 2008లో ‘దోణవల్లి హరిక’, 2009లో స్యామి నాథన్ స్యామి విశ్వవిజేతలుయ్యారు. కోనేరు హంపి 2010లో ప్రపంచంలో రెండవ అత్యుత్తమ చదరంగ స్ట్రీక్రిడాకారిణి అయి, విశ్వవిజేత

అవటానికి కేవలం ఒకమెట్టు మాత్రమే అడ్డగా ఉంది. వీరి వెనుక ప్రపంచంలో వివిధ ఉత్తమ స్థాయిలలో ఉన్న అనేకమంది భారతీయులు తమ మాత్రదేశం 15 శతాబ్దాల క్రితం కోల్పోయిన చదరంగ వైభవాన్ని తమ భూమిమిద స్థిరపరచటానికి తమవంతు కృషి చేస్తున్నారు.

క్రీడా పత్రాలు (Playing Cards)

ప్రాచీన భారతావనిలో గాక, ఈరోజుకూ అడబడే ఆట మరొకటి ‘క్రీడా పత్రాల’ ఆట. దీనినే ఈరోజున పేకముక్కలాట అంటారు. ఇది రాజులు, ధనికులు, పామరులు ఆడే ఏనోధ భరితమైనది.

ప్రతి సముదాయం (set) అధిపతినిబట్టి పత్రాల పేర్లు మారుతుంటాయి. ఒక రకం పేరు అశ్వారూఢుడైన ‘రాజు’ బొమ్ముతో ఉండే ‘అశ్వపతి’. ఈసముదాయంలో రెండవ పెద్ద పత్రం అశ్వాసీనుడైన ‘సేనాపతి’ ది. ఈరెండిటి తరువాత వచ్చేవి 1 నుంచి 10 సంఖ్యలలో ఉన్న పత్రాలు. మరో 12 ప్రతి సముదాయానికి గజారూఢుడైన ‘గజపతి’ నాయకుడు. రెండవ పెద్ద పత్రం గజారూఢుడైన ‘సేనాపతి’ ది. అలాగే మరి కొన్ని ప్రతి సముదాయాలు ‘నరపతి’ (పదాతి దశాధిపత్రైన రాజు), ‘ధనపతి’ (కోశాధిపతి), ‘దళపతి’, నావపతి’, (నావికాధిపతి), ‘సురపతి’ (దైవపథువు), ‘వనపతి’ (వనాధిపతి), ‘అహిపతి’ (సర్వాధిశుడు), మొదలగునవి. రాజు నాయకుడిగా మొదలైన ప్రతి 12 ప్రతి సముదాయంలో 11 ఆయన బుముల అనుయాయులవి. ఇలాంటి 12 ప్రతి సముదాయాలను చేర్చిన కట్ట (pack)లో 144 పత్రాలుంటాయి.

తరువాతి కాలంలో ప్రతి కట్టలో 8, 9, 10 సముదాయాల చొప్పున మాత్రమే ఉన్నాయి. 8 సముదాయాలున్న కట్ట 8 దిక్కాలకు లకు ప్రతీకంటే, 9 ఉన్న కట్ట నవగపలకు, 10 ఉన్న కట్ట విష్ణువు ‘దశావతారాల’ కు ప్రతీకలు. కొన్ని ప్రతి సముదాయాల మీద రామాయణ, మహాభారతంలోని దృశ్యాల చిత్రరువులుండేవి. ఈపత్రాలు చేతినైపుణ్యంతో తయారుచేయబడి, సాంప్రదాయ చిత్రలేఖనాలలో నిండి ఉండేవి. వీటిని తయార చేయటానికి రాజులు సిద్ధహస్తులైన చిత్రకారులను నియమించేవారు. ఈపత్రాల మీద ఉన్న చుట్టు గీత (outline) లు నలుపు రంగులోనూ, రూపాలు రంగులలోనూ తయారుచేసేవారు. పామరులకు కొన్ని ప్రత్యేకమైన ప్రతి సముదాయాలుండేవి.

కొన్ని పత్రాలు దంతం, తాబేలు పెంకు, ముత్యాలతో తయారు చేయబడి, విలువయిన లోహాలతో పొదగబడి లేక పూత పూయ బడి ఉండేవి. ఈపత్రాలు గుండం, గోళాకారం, దీర్ఘ చతురస్పు ఆకారాలలో ఉండేవి. వీటిని పురాణాలతోనిండిన గోళాలున్న చెక్కపెట్టే లలో ఉంచేవారు.

మొఘుర్ నవాబు బాబుర్ ఈక్రీడను పోత్సపిహంచి, పోషించిన తరువాత, ఇది ‘గంజిఫా’ (ganjifa; gplaying card) అనే పర్మియన్ పేరుతో చెలామణి అయ్యంది. కొన్ని పత్రాలమీద విష్ణువు దశావతారాలు, ప్రాచీన భారత రాజుల చిత్రరువులున్న, క్రమ క్రమంగా వాటి స్థానే నవాబులు, వారి అధికారుల బొమ్మలుండేవి. గుండంగా ఉన్న ఈరంగుల పత్రాల కట్టలో 12 పత్రాల సముదాయాలు 8 ఉండి, మొత్తం 96 పత్రాలుండేవి.

వేలాది ఏళ్ళు వధిల్లిన ఈ క్రీడాపత్ర తయారి హస్త నైపుణ్యం 19వ శతాబ్దంలో యూరోపియన్ యాజమాన్యం చేతిలోపడి అంతరించి పోయింది. దీనికి బదులు వీరు యంతాలతో కాగితాలమీద అచ్చ వేయబడిన కార్బూలు దర్శనమిచ్చాయి భారతీయులకు. ఈ ఆకస్మిక పరివర్తనవల్ల నరపతి, గజపతి, అశ్వపతి, దళపతులు నాయకులుగా ఉన్న ఈ క్రీడాపత్ర క్రీడ భారతీయులు ఒకప్పుడు ఆడారనే విషయం వారి స్పృతిపదం నుండి చెరిగిపోయింది!

యుద్ధ కళలు (Martial Arts)

భారతావనిలో వర్షిల్లిన అనేక యుద్ధకళలో ముఖ్యమైనది అతిపొచ్చినమైన, శాస్త్రియ పద్ధతులను అవలంబిస్తున్న ‘కలారిపయట్టు’ (Kalaripayattu). ఈకళను అందరికంటే క్షత్రియులు ఎక్కువగా నేర్చుకున్నా ఇది కేవలం వారికి పరిమితమవలేదు. ఈరోజుకూ వర్షిల్లుచున్న ఈ మేటి యుద్ధకళ పుట్టిల్లు కేరళలో పాటు, దాని సరిహద్దులలోని తమిళనాడు, కర్ణాటక ప్రాంతాలు కూడా. ఆత్మరక్షణకు అవసరమైన సాంకేతిక ప్రక్రియలతో కూడిన ఈయుద్ధకళలో మతం, ఆధ్యాత్మికత్వం కూడా జోడించబడి ఉంటాయి. పురాణగాధలను బట్టి విష్ణువు 6వ అవతారమైన పరశురాముడు దక్కిణాపథం చేరి అచ్చట 42 ‘కలారీ’ (Kalaris; శిక్షణాలయా)లను ప్రారంభించి తమ దేశ (రాజ్య) రక్షణ నిమిత్తం 21 మందికి యుద్ధ కళలు నేరించి, వారిని ప్రఫీణులుగా తీర్చిదిద్దాడు.

కలారిపయట్టుకు ఉపవేదంగా భావించబడిన ‘ధనుర్వేదం’ మూలం. మతయూళపు ‘కలారి’ పదానికి మూలం సంస్కృత ‘కలూరిక’. దీని అర్థం యుద్ధ శిక్షణ ప్రదేశం లేక నిలయం. ‘పయట్టు’ పదానికి మాతృక సంస్కృత ‘పయట్టుక’ (payttuka) అంటే పోరాటటం’, ‘అభ్యాసంచేయటం’, లేక వ్యాయామం చేయటం’. ‘కలారి’, ‘పయట్టు’ పదాలను కలుపగా వచ్చే అర్థం ‘యుద్ధ భూమి’లో కావలసిన సైపుణ్యం (కళ) పొందటానికి ‘శిక్షణ’. ఈవిద్యలో శిక్షణ ఇచ్చే గురువును ‘పణిక్కర్త’ అని అంటారు.

మాలికంగా ఆధ్యాత్మిక మార్గంలో నడిచే వృక్తిని కలారిపయట్టు కలపా, హింసాధోరణలకు అతీతుడై ఆత్మవలోకనంతో స్వయం విశేషణ, నియంత్రణలద్వారా అహింసా ప్రపుత్రిని అలవరచి, ప్రోత్సహిస్తుంది. ఆత్మరక్షణ శత్రువుమీద దాడికి పరిమితంకాదు; ఇతరులకు అత్యంత ప్రమాదాన్ని కలిగించే తన కోపం, అహితుకమైన, ఆలోచనా రహితమైన ప్రవర్తనను నియంత్రించటానికి కూడా అత్యవసరం. ఇందులో నిగూఢంగా ఉన్నది స్వస్థత పరచే గుణం. ఈవిద్య ప్రఫీణుడు ప్రత్యుధిని గాయపరచినప్పుడు, గాయాలను మాన్చి, స్వస్థత పరచే సామర్థ్యాన్ని కూడా కలిగి ఉండాలి. సామర్థ్యం అలవరచుకోటానికి కీళ్ళ నెప్పులు, వెన్నుముక కండరాల నెప్పులు లాంటి దీర్ఘ వ్యాధుల చికిత్సకు, దెబ్బలను వెనువెంటనే నయంచేసి శరీరాన్ని మామూలు స్థితికి తీసుకువచ్చి శక్తివంతంగా ఉంచటానికి అవసరమైన ఆయుర్వేద, మర్థనవిద్య సామర్థ్యం తప్పనిసరిగా ఉండాలి.

ఈ ప్రాచీన యుద్ధకళ మానవ శరీరాన్ని ఎంతగా ధృఢ పరచి, పూర్వ బలంతో ఉంచుతుందంటే క్ర, బరిసె, కత్తి, బాకు, కవచం లాంటి ఆయుధాలు కేవలం శరీరానికి ఉపాంగాలు (appendages)గా ఉంటాయి.

కలారిపయట్టు లో మూడు సాంప్రదాయాలన్నాయి. అవి:

- ‘వడక్కన్’ (Vadakkan; Northern): పరశురాముని ఉత్తరాది సాంప్రదాయంలో మొదట శరీర భాగాలను గట్టిగా చౌపథ నూనెతో మర్థనచేసి, శారీరక వ్యాయామంచేసి, శరీర భాగాలను వశంలో ఉంచుకుని ఆతరువాత ఆయుధాల పోరాటంలో ప్రాఫీణ్యం పొంది, అవసరమైతే నిరాయుధుడిగా కూడా పోరాటం చేయగలిగే సామర్థ్యం కలిగి ఉండాలి. ఈమర్థన, వ్యాయామాలవల్ల శరీరంలోని కండరాలు, ఎముకలు, నాడులు, నరాలకు సంభవించిన గాయాలకు చికిత్స జరుగుతుంది. ఉత్తర కేరళలో ఆచరించబడే వడక్కన్ ఆయుర్వేద వైద్యంతో ముడివడిఉంది.
- ‘తెక్కన్’ (Thekkan; Southern): వేద బుధి అగస్త్యుడు స్థాపించిన దక్కిణాది సాంప్రదాయంలో హస్త, శరీర, పద కదలికా నైపుణ్యాన్ని సాధించి ప్రత్యుధి శరీరంలోని సున్నితమైన మర్మస్థానాలమీద దెబ్బ కొట్టాలి. మానవుని శరీరంలో దెబ్బలకు తట్టుకో

లేని 108 సున్నిత స్థానాలున్నాయి. ఇందులో పెద్దకర్, చిన్నకర్, కర్, బాసు, కత్తి, జంట-కత్తులు, డాలు (shield), గద, బరిసె మొదలగు ఆయుధాలతో ప్రత్యుధి(ర్ఫుల)తో ఒంటరి గానూ, జంటగానూ పోరాటం చేయగలిగే ప్రావీణ్యం కూడా కలిగి ఉండాలి. తెక్కున్ ను నాడార్, తేవర్ వంశస్తులు ప్రముఖంగా ఆచరిస్తారు. ఈసాంప్రదాయం ద్రవిడ దేశంలో వర్ధిలే 'సిద్ధ' వైద్యం తో పెనవేసుకుంది.

- ‘మధ్య కలారి: త్రిస్మార్క, మలప్పురం, పాల్లాట్, మొదలగు ప్రాంతాలలో కొందరు ఉపయోగించే ఈ ఉత్తర, దక్కిణ సాంప్రదాయాలతో మేళవించిన విభాగంలో శరీరంలోని క్రింది భాగాన్ని గట్టిపరచి, వేగంవంతం చేసిన తరువాతనే ఆయుధాలను ఉపయోగించాలి.

కలారిపయట్టుతో పాటు ఇతర భారత యుద్ధకళలు ఏవ శతాబ్దంలో చైనా, జపాన్, కొరియా తదితర తూర్పు ఆసియా దేశాలకు విస్తరించాయి. కాంచీపురాన్ని ఏలిన పల్లవరాజు రెండవ నరసింహవర్ష పుత్రుడు, బుద్ధుడి 28వ (చివరి) వారసుడు బోధిధర్మ క్రి.శ. 520లో ‘ధ్యాన బుద్ధిజం’ తోపాటు కలారిపయట్టును కూడా చైనా తీసుకువెళ్ళాడు. అచ్చట, తూర్పు చైనాలోని ‘లుయాంగ్’ (Luoyang) లోని ‘షావాలిన్’(Shaolin)గుడిలో ‘Shaolin School of Martial Arts’ను స్థాపించాడు. ఈ విద్యాలయంలో 526-536 మధ్య 10 ఏళ్ళు అనేక మంది సన్యాసులకు బోధ నిలయాలలో, నివాసస్థలాలలోని బందిపోటు దొంగల బారినుండి వారి ఆత్మరక్షణకు ఈవిద్యను నేర్చాడు. భారత యుద్ధకళను చైనాలో ప్రవేశపెట్టినంతగా మరే భారతీయుడు చేయలేదు!

ఆయన వడక్కున్ పద్ధతిలో శరీరం, కండరాల బిగువు (tension)ను సడలించటానికి బుద్ధుడు ఉపయోగించిన 18 వ్యాయాము, హస్త కదలిక పద్ధతులను కూడా నేర్చాడు. ఇవి 550 సంవత్సరంలో Yi Gin Ching (Changing Muscle/Tendon Classic) గ్రంథంలో నిక్షిప్తమైనాయి. బోధిధర్మనుండి ఆధ్యాత్మిక, యుద్ధకళను నేర్చుకున్న ‘ఛాన్’ (Chan) బోధసన్యాసులు షావాలిన్ గుడిలో సాధన చేయగా, ఈవిద్య కాల్కమేణా ‘కుంగ్-ఫు’ (Kung Fu; Gung-Fu) పేరును సంతరించుకుంది.

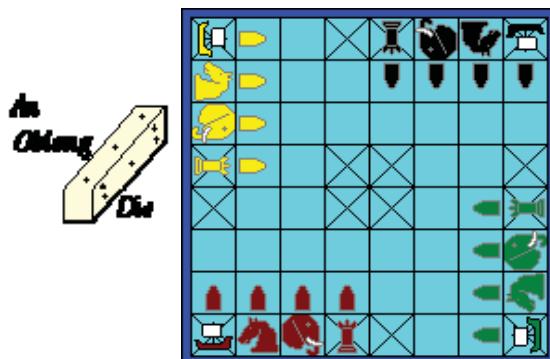
బోధిధర్మ చైనీయులకు ‘ప్రాణాధార శక్తి బలం’ (vital energy force) అనే సూతానికి సంబంధించిన విద్యను నేర్చగా, అది ‘Chi’ అనే పేరుతో ‘అక్యుపంక్యుర్’ (acupuncture)లో ముఖ్య భాగమైపోయింది. చైనా వెళ్ళిన ఇతర బోధాచార్యులు భారత్ నుండి అసలైన క్షత్రియుల పద్ధతులను తీసుకువెళ్ళి అచ్చట ప్రవేశపెట్టారు. వీటిల్లో ఒకటి ‘వజ్రముష్టి’. ఇదే చైనాలో ‘Chuan Fa’గా నామాం తరం చెందింది. వజ్రాయుధాన్ని ఉపయోగించినప్పుడు ఉద్ధవించినంతటి బలాన్ని, శక్తిని చేతుల్లోకి తెచ్చుకుని ముఖ్సితో ప్రత్యుధిని కొట్టడం ఈవిద్య ప్రత్యేకం.

బోధిధర్మ చైనీయ బోధసన్యాసులకు ధ్యానంతోపాటు శారీరక బలం, ప్రాణశక్తి, ఆయుషుకుకూడా పెంచుకుని ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానోదయం పొందటానికికూడా వ్యాయామాలను నేర్చాడు. ఈవిద్య చైనాలో ‘Shi Soei Ching’ (Marrow/Brain Washing Classic) పేరుతో ప్రాచుర్యం పొందింది. ఈభారత యుద్ధకళలు చైనానుండి కాల్కమేణా జపాన్, కొరియాలకు వ్యాపించగా ‘Karate’, ‘Judo’, ‘Taekwondo’, తదితర రూపాలుగా మారాయి.

అంగ్రేయులు, ఇతర పశ్చిమ దేశస్తులు ప్రవేశపెట్టిన తుపాకులు, ఇతర ఆయుధాల ప్రాచుర్యం కారణంగా బ్రిటిష్ వారి పాలనలో కలారిపయట్టు వైభవం భారతావనిలో తగ్గిపోయింది. అంతేగాక, ఈ పరదేశి పాలకులు దేశంలో తిరుగుబాటు, విదోహచర్యలను

ఆపటొనికి దీనిని నేపేధించారు. ఈకారణంగా మనవారు రహస్యంగా ఈవిద్యను నేర్చుకొనవలసివచ్చింది. స్వాతంత్రం వచ్చిన తదనంతరం కలారిపయట్టుకు పునరుజ్జీవం లభించింది.

బోధిధర్మ ఆచరించి, ప్రాచుర్యం గావించిన కలారి పయట్టు విద్యకు సంబంధించిన తమిళ, తెలుగు చలనచిత్రం ‘Seventh Sense’ అక్షోబర్ 2011లో విడుదలయింది.

భారతావనిలో పుట్టిన 64 గళ్ళన్న చతురంగ (చదరంగ) నమూనా. నాలుగు రంగులలో నాలుగు మూలల నోక, అశ్యం, గజం, రాజుతో పాటు నాలుగు పాపులు నాలుగు శైఖులు మోహరించి ఉన్నాయి. ఎదురుగా కూర్చుని ఉన్న ఇద్దరు క్రీడాకారులు మరో ఇద్దరు ప్రత్యర్థులతో ఆడుతారు. వారు పాచిక వేసి వచ్చిన సంఘ్య (నోకు 2, ఏనుగుకు 3, శ్యానికి 4, రాజుకు 5)ను బట్టి పాపులను కదుపుతూఉంటారు.

కేరళ వాసులు, శారాష్ట్రం సరిహదున ఉన్న తమిశనాడు, కర్ణాటక ప్రాంతాలవారు ల్రాచీనకాలంనుండి అవలంబిస్తున్న ‘కలారీపయట్టు’ లోని కొన్ని యుద్ధ క్రీడా భంగిమలు. శాఖిద్యను కాంచీపుర పట్లవ రాకుమారుడు, బుద్ధుడి 28వ (చివరి) వారసుడు బోధిధర్మ 526-536 మధ్య తూర్పు చైనాలోని ‘లుయాంగ్’ (Luoyang) లోని ‘షావాల్స్’(Shaolin)గుడిలోతన శిష్యులకు నేర్చగా ఇది కాలక్రమేణా ఆసియాలో విస్తరించి ‘Karate’, ‘Judo’, ‘Taekwondo’, తదితర వాటికి పుట్టుకకు కారణమైంది.

వైష్ణవముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెళ్లి శివాజీరావు

26

ఈ భూమండలంలో అద్యాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బిటిన్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్వత్య చరిత్రగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండడని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాభ్యాసాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియజ్ఞమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని

సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

విశ్వవిద్యాలయాలు (Universities)

డా. శివాజీరావు

యూరోపియన్లు భారతదేశం, చైనాలలో కంటే తమ దేశాలల్లోనే ప్రపంచంలో అతి పురాతనమైన విశ్వవిద్యాలయాలున్నాయని గట్టిగా నమ్ముతారు. అలా అనుకుని చాలా గర్వపడతారు కూడా. హర్షార్థ, ఆక్సఫార్డ్, కేంబ్రిడ్జ్, ప్రైన్స్టంస్, యేల్, శ్యాస్టఫార్డ్ లాంపి విద్యాలయాలకంటే కొన్ని వేల ఏళ్ళకు/శతాబ్దాల కంటే ముందే భారతావనిలో అనేక విశ్వవిద్యాలయాలు వర్ధిల్లి ప్రపంచకీర్తినార్జించాయి. ఇవి ప్రసాదించిన విజ్ఞానమే ప్రపంచం నలుమూలలకూ విస్తరించింది.

యూరోప్ లో అన్ని విద్యాలయాలకంటే అతిపురాతనమైనది గ్రీసు 'విద్యాపరిషత్తు' (Academy). దీనిని గ్రీకు తత్త్వ వేదాంతి సోక్రటీస్ ఇమ్ముడు 'ప్లాటో' (Plato) క్రీ.పూ. 387లో 'ఏథెన్స' (Athens) దగ్గరలో ఉన్న Akademia ఒక 'Olive' చెట్ల తోపులో

స్థాపించాడు. తత్త్వశాస్త్రం (philosophy), గణితశాస్త్రం, భగోశశాస్త్రం, జిమ్మాష్టిక్స్, మొదలగు విభాగాలలో ఈ విద్యాపరిషత్తు బోధించింది. ఈ విద్యాసంఘే తరువాతి కాలంలో యూరోప్ లో ఉద్ఘాటించిన విద్యలయాలకు మార్గదర్శి అయింది. అనేక గ్రీకు సాంప్రదాయాలను అనుసరిస్తున్న రోమన్లు తమ విద్యలయాలలో కూడా గ్రీకు విద్య పరిషత్తును అనుకరించింది. 1-2 శతాబ్దాలలో Stoics మరియు ఇతర రోమన్ తత్త్వశాస్త్రజ్ఞుల వర్గాలలో తలెత్తిన అంతర్గత విబేధాలు, కలహాలవల్ల ఈగ్రీకు విద్యలయం తన ఉనికిని కోల్చేయింది. ఆతరువాత దినిని రోమన్లు పునరుద్ధరించినా రాజు ‘జస్టినియన్’ (Justinian) క్రీ.శ. 526లో పూర్తిగా మూడిపేశాడు.

మరొక భారతేతర పురాతన విద్యాసంఘ ఈజెప్ప్లోని ‘అలెగ్జాడియా’లో Ptolemy II Philadelphus (క్రీ.పూ. 309-246) పాలనలో స్థాపించబడిన Royal Library. ఈయన తండ్రి (Ptolemy I So ter) పరిపాలనాకాలంలో స్థాపించిన ‘Musaeum’ (House or Temple of M uses) అనే ఆధ్యాత్మిక కేంద్రంలోనే ఈగ్రంధాలయం స్థాపించబడింది. ఈ Musaeum నుండి ‘మూర్జియం’ పదం ఉత్పన్నమైంది. ఈ గ్రంధాలయమే Cyperus papyrus అనే మొక్కలోని బెండు (pith)తో కాగితాన్ని పోలిన దానిని తయారుచేసిన ‘పాప్రస్’ (Papyrus) ను మొట్టమొదట ఖ్రాతకు ఉపయోగించి, దానిని ప్రపంచానికిచ్చింది. కాని క్రీ.పూ. 48లో ‘జూలియన్ సీజర్’ ఈగ్రంధాలయంలో కొంత భాగాన్ని అగ్నికి ఆహాతి చేశాడు. అప్పటినుండి 7 శతాబ్దాలపొట్టు అది అంచెలంచెలుగా విధ్యంసానికి గురికాబడి, చివరకు క్రీ.శ. 642లో మహామృదీయ ఉన్నతులదాడి కారణంగా సమూలంగా అంతరించిపోయింది.

భారత విశ్వవిద్యలయాలు

భారతావనిలో ప్రాచీన, మధ్యయుగ కాలాలో వర్ధిల్లిన విశ్వవిద్యలయాలలో ముఖ్యమైన తక్షశిల, నలంద, వల్లభి, వికమశిల మొదలగునవి.

తక్షశిల విశ్వవిద్యలయం

ఈజగత్తులో అతి పురాతన విశ్వవిద్యలయం తక్షశిల అని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు. ఇది ఇప్పటికీ నిర్ధారించబడని కాలంలో ‘గాంధార’ (అష్టనిస్తానోని ‘కాంధపోర్’)రాజ్యంలో స్థాపించబడింది. భారత చారిత్రకుల పరిశోధనల మేరకు ఈ విద్యలయం పుట్టుక రామాయణ కాలం (క్రీ.పూ.4000-3500) అని ధృవపడింది. శ్రీరాముడి సోదరుడు భరతుడు ఆయన భార్య ‘మాంఢవి’ (సీతచెల్లెలు)కి జన్మించిన పుతుడు ‘తక్ష’ పేరు మీద ఈవిద్యలయాన్ని స్థాపించడం జరిగింది. ఈయన తన చిన్న కొడుకు ‘పుష్పుళ’ పేరు మీద ‘పుష్పుళావతి’ అనే నగరాన్ని కూడా స్థాపించాడు. గాంధార రాజ్యానికి రాజధాని అయిన పుష్పుళావతి ఈరోజున పాకిస్తాన్ లోని పెషావర్ (‘పురుషపుర్’ లేక ‘పరాశ్వర’)కు 29 కి.మీ. లో ఉన్న Charsadda ప్రాంతమే.

క్రీ.పూ. 3100 ప్రాంతంలో అర్జునుడి మనుమడు, అభిమన్యుడి పుతుడు ‘పరీక్షత్తు’ తక్షశిలలో సింహసనాన్ని అధిష్టించాడని మహాభారతం ఉటంకించింది. పరీక్షత్తుని పుతుడు ‘జనమేజయుడు’ కొన్నాళ్ళు ఇచ్చట రాజసభను నడిపాడు. ఆసమయంలోనే ‘వైశంపాయన’ మహార్షి ఆయనకు మహాభారత యుద్ధాన్ని వర్ణించాడు కూడా. ఆధునిక కాలంలో ‘తక్లి’ (Taxila) అనబడే ఈతక్షశిల ప్రస్తుతం పాకిస్తాన్ లోని ‘ఇస్లామాబాద్’ కు 30 కి.మీ. (19మైళ్ళు) దూరంలో ఉన్న ఒక చిన్న పట్టణం.

తక్షశిల విశ్వవిద్యలయం గురించి క్రీ.పూ. 700 వరకు చాలా తక్కువే తెలుసు. బౌద్ధ గ్రంధాలు (Jatakas) ఈ కాలంలో తక్షశిల అతి పెద్దదైన విద్యాపీఠంగా ప్రసిద్ధి పొందిందని పేర్కొన్నాయి. ఈవిద్యలయం విశాల భారతావనిలోని అన్ని ప్రదేశాలనుండి గాక గ్రీన్, బాబిలోనియా, సిరియా, ఈజెప్ప్, చైనా, అరేబియా, మొదలగు దేశాల విద్యర్థులనుకూడా ఆకర్షించింది. మధ్యాసీయా, పశ్చిమాసీయా,

కాశ్చిరంలతో సంబంధాలున్న తక్కుశిల నుండి పాటిలీపుతకు రాజమార్గం ఉండేది. ఈదారే కాలక్రమేణా ‘గ్రాండ్ ట్రంక్ రోడ్స్’ అయింది.

వేదాలు, తత్త్వశాస్త్రం, సంస్కృత వ్యాకరణం, వైద్య-శస్త్ర శాస్త్రాలు, భగోళశాస్త్రం, గణితశాస్త్రం, జ్యోతిషశాస్త్రం, విలువిద్య, యుద్ధ శాస్త్రం, రాజకీయశాస్త్రం, ఆధ్రికశాస్త్రం, వాణిజ్యం, రసాయనశాస్త్రం, భౌతికశాస్త్రం, క్షుద్రవిద్య శాస్త్రం (Occult Science), 18 కళా విభాగాలు, మొదలగు విభిన్న శాఖలలో ఈ విద్యలయం ఏడాదికి కనీసం 10,500 మంది విద్యార్థులకు బోధించింది. ఇందులో చేరటానికి కనీస ప్రవేశార్థుల క్రమం 16 సంవత్సరాలు. విద్యను ప్రారంభించటానికిగాక పూర్తిచేయటానికి విద్యార్థులు తక్కుశిల వేళ్ళేవారు. ఇచ్చటకు వచ్చే విద్యార్థులు కేవలం సంపన్నలేకాదు, పేద, బలహిన కుటుంబాలకు చెందినవారు కూడా.

అక్కడకి దేశం నలుమూలలలోని వివిధ రాజకుమారులు విలువిద్య, ఆధ్రికశాస్త్రం, యుద్ధశాస్త్రం, పరిపాలన వంటి శాఖలలో అధ్వయనం చేయటానికి కోకొల్లలుగా వచ్చేవారు. వారిలో అతిముఖ్యలు క్రి.శ. 321లో మౌర్య వంశ స్వాపకుడు ‘చందగుష్ట మౌర్య’; కోసల దేశపు రాజు ‘ప్రసేనజిత్’ (క్రి.పూ. 6వ శతాబ్దం); అయుర్వేద, యోగశాస్త్ర నిపుణుడు, బుద్ధుడి ప్రధాన వైద్యుడు ‘జీవక కుమార భచ్ఛ’ (మగధరాజు బింబిసారుడు-ప్రేయసి, రాజనర్తకి ‘శలావతి’కి కలిగిన పుత్రుడు; క్రి.పూ. 6-5 శతాబ్దాలు). అధ్యాపకులతో పాటు, విద్యార్థులు కూడా విద్యాలయంలోనే నివసించేవారు. విద్యార్థులు అత్యంత క్రమశిక్షణకు లోనయేవారు. గురు-శిష్య పరంపరలో విద్యా బోధన జరిగింది. చాలా శాఖలలోని విద్యార్థులు 7 సంవత్సరాల పాటు విద్యనభ్యసించేవారు.

తక్కుశిల కీర్తి ప్రతిష్టలు వారి వారి శాఖలలో బోధన జరిపిన, ప్రభ్యాతి గాంచిన పండితులు, అధ్యాపకులు, నిపుణుల ద్వారానే ఇనుమడించాయి. ఇటువంటి కీర్తి ప్రతిష్టలైన అధ్యాపకులవల్లనే సమస్త వర్ణాలు, శ్రేణులు, హోదాల ప్రజా సముదాయం లోని సమర్థులైన విద్యార్థులు సుదూర ప్రయాణం చేసి, కష్టాలనధిగమించి ఈ విశ్వవిద్యాలయానికి వచ్చేవారు.

ఉన్నత ప్రమాణాలతో వధిల్లిన ఈతక్కుశిల వేలాది సంవత్సరాలు ప్రపంచ మేధస్సుకు అధిపత్యం వోంచిందటే అప్పుడూ, ఇప్పుడూ భారతీయులకు గర్వకారణమైన విషయం. మానవ మేధస్సుకు రాజధాని అయిన తక్కుశిలలో భారతీలోని అన్నిపాంతాలనుండి అధ్యాపకులు వచ్చి బోధించేవారు. ఈ నిష్ఠాతులలో కొందరు ‘జీవక కుమార భచ్ఛ’; సంస్కృత వ్యాకరణ పండితుడు, ‘అష్టాద్యాయ’ గ్రంథ రచయిత ‘పాణిని’ (క్రి.పూ. 520-460); చందగుష్ట మౌర్యుని గురువు, ప్రధానమంత్రి, ఆధ్రశాస్త్ర నిపుణుడు, ‘చాణక్యుడు’ (కౌటిల్యుడు; క్రి.పూ. 350-275); ‘పంచతర్తి’ రచయిత ‘విష్ణుశర్మ’ (క్రి.పూ. 3వ శతాబ్దం). ప్రపంచ భ్యాతి గాంచిన మహా గ్రంథం ‘అధ్రశాస్త్ర’ ను కౌటిల్యుడు ఇక్కడే రచించాడు.

అశోకనికాలంలో తక్కుశిల విద్యాలయంమీద బోధమత ప్రభావం పడినందువల్ల అప్పటినుండి బోధమత తత్త్వశాస్త్ర విద్యాబోధన కూడా జరిగింది. ఇచ్చట మహాయానశాఖ స్వాపన జరిగింది. మహాయాన బోధ తత్వచేత్త, మాధ్యమిక శాఖ స్వాపకుడు, ఆంధ్రుడు అయిన నాగార్థునుడు (క్రి.శ. 78-170; 150-250) ఇక్కడ ఆచార్యుడుగా ఉన్నాడు.

క్రి.పూ. 518లో పర్సియన్ వాయువ్య Darius I (పాలన క్రి.పూ. 521-486) భారత భూభాగంలోని గాంధార, కాంబోజ రాజ్యాలను ఆకమించినప్పుడు తక్కుశిల ఆయన పాలనలోకి వచ్చింది. అప్పుడు ఈరెండు రాజ్యాల రాజులు Achaemenid సామ్రాజ్యానికి 7వ సామంతులుగా ఉన్నారు. క్రి.పూ. 380లో Artaxerxes II (క్రి.పూ. 404-359 4) పాలనలో పర్సియన్ పట్టు క్షీణించినప్పుడు గాంధార తిరిగి హిందూరాజుల పాలనలోకి వచ్చింది. కాని క్రి.పూ. 326లో అలెగ్జాండర్ (క్రి.పూ. 356-323) దండెత్తినప్పుడు హిందూ రాజు

‘ఆంభి’ (Ambhi; గ్రీకులకు Omphis) విద్యానిలయమైన తక్కశిలను విధ్వంసం నుంచి రక్షించటానికి మాసిడోనియా రాజుకు లౌంగిపోయి అనేక బహుమతులతోపాటు కొన్ని ఏళ్ళు కష్టం చెల్లించుకున్నాడు.

కాని అలెగ్జాండర్ స్ట్రాఫీనం ఎంతో కాలం నిలువలేదు. క్రీ.పూ. 317లో చంద్రగుప్త మౌర్య వాయువ్య భారతావనిని తన అధినంలోకి తెచ్చుకున్నప్పుడు తక్కశిల తిరిగి భారతీయుల చేతుల్లోకి వచ్చింది. క్రీ.పూ. 183 నుండి గాంధార రాజ్యం మొదట Greco-Bactrian రాజుల అధినంలోనూ, తరువాత, Indo-Scythian, Indo-Parthian, కుషాణ రాజుల పాలనలో ఉండిపోయింది.

సుమారు 4000 ఏళ్ళ ఘనవరితగల ఈ అతి ప్రాచీన భారత విశ్వవిద్యాలయం క్రీ.శ. 455లో స్వంద గుప్పని పాలనలో క్రౌర్య నికి ప్రతినిధులు, మధ్య-ఆసియా దేశదిమ్మరులు అయిన శ్వేత హూణులు (White Huns; Hepthalites) ‘తోరమన’ (Toramana) నాయకత్వంలో సమూల విధ్వంసానికి బలి అయింది. బ్రిటీష్ పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞుడు ‘జాన్ మార్క్ల్’ 1902-1928 మధ్య సరస్వతీ-సింధూ ప్రాంతాలలో జరిపిన త్వ్యకాలను పరిశీలించి తక్కశిల విధ్వంసాన్ని ఇలా వర్ణించాడు: “ఈ విధ్వంస కాండ ఖచ్చితంగా కిరాతక తెల్ల హూణుల వల్లనే జరిగింది. వీరు క్రీ.శ. 455లో భారతావనిలో సుడిగాలిలా ప్రవేశించి అన్నిచోట్లకు కత్తులు, నిప్పును వెంటబెట్టుకు వెళ్ళారు..... ఆ ఉపుద్రవం నుంచి తక్కశిల తిరిగి కోలుకోలేదు.”

భారత సంసృతికి, నాగరికతకు, ఆధ్యాత్మికతకు వేలాది ఏళ్ళ అడ్డం పట్టి నిలయమైన ఈ అపరూప తక్కశిల ఈరోజున మనదేశ భూభాగంలో లేదంటే కించిత్ బాధ మనలో ఉండదా?

నాలందా విశ్వవిద్యాలయం

క్రీ.శ. 427లో మగధ సామ్రాజ్యంలో స్థాపించబడి అనేక శతాబ్దాలు వర్ధిల్లిన మరొక భారత విద్యా నిలయం ‘నాలందా’ విశ్వవిద్యాలయం. వాడుకలో ‘నలంద’ గా మారిన ఈపట్టణం బీహార్లోని పాట్టాకు 80 కి.మీ. దూరంలో ఉంది.

విశ్వవిద్యాలయం స్థాపించబడక ముందు బుద్ధుడు నాలందాలో ఒక బౌద్ధ విహార (monastery)ను స్థాపించి దీనిని అనేక పర్యాయాలు దర్శించినప్పుడు ‘పావారిక’ మామిడి తోటలో ఉండేవాడు. ఒక సంవత్సరంపాటు ఆయన అచ్చట నివసించాడు కూడా. ఈబౌద్ధ విహారలోనే ఆయన శిష్యులు ‘మౌద్దలయాయనుడు’, ‘శారిపుత్ర’ పండితులయ్యారు. క్రీ.పూ. 250 ప్రాంతంలో అశోక చక్రవర్తి శారిపుత్రకు స్థాపాన్ని నిర్మించాడు. ఇచ్చట జన్మించిన శారిపుత్ర నిర్మాణం చెందాడు కూడా. జీనమత తీర్థంకర ‘మహావీర’ కూడా అనేకసార్లు నాలందాలో నివసించాడు. పావాపురి లోనే ఈయనకు మోక్ష సిద్ధి జరిగింది.

మహాయాన శాఖకు కేంద్రమైన నాలందా గుప్త రాజుల కాలంలో ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకొంది. వందలాది ఏళ్ళ బౌద్ధ విహారగా ఉన్న నాలందాకు కుమార గుప్పడి (413-455) కాలంనుండి ఒక విద్యాకేంద్రంగా రూపు దిద్దుకుంది. ఈ గుప్త రాజు 427లో ఒక లలిత కళల కళాశాలను స్థాపించి ధర్మనిధిని ఏర్పాటు చేశాడు. ఈయన ఉత్తరాధికారి ‘స్వందగుప్త’ (455-467) పాలనలో ‘మిహారకల’ నాయకత్వంలో దండెత్తిన హూణుల చేతుల్లో జరుగబోయే నాలందా విధ్వంసాన్ని నిరోధించాడు.

ఆతరువాత ఇది విస్తరించబడి పైన పేర్కొన్నప్పుడ్లు ఒక ప్రముఖమైన విశ్వవిద్యాలయంగా మారింది. 200 గ్రామాలనుండి లభించే ఆదాయం ఈవిద్యాలయానికి శాశ్వతంగా చెందేటట్లుగా గుప్తరాజులు ఏర్పాటు చేశారు. వాస్తుశిల్ప-పర్యావరణ అద్భుత శకలం

(architectural and environmental masterpiece)గా కీర్తించబడిన శసవిశ్వవిద్యాలయంలో 8 విడివిడిగాణస్టు భవన సముదాయాలు, 10 దేవాలయాలున్నాయి. ఉపాధితిలో ఉన్న కాలంలో 8,500 మందికి తగ్గని నివాస విద్యార్థులు, 1,570 మంది అధ్యాపకులతో శసవిద్యకేంద్రం కళకళలాడుతూ ఉండేది. అంతేగాక, 9 అంతస్తులున్న ‘ధర్మగంజ్’ అనే విజ్ఞాన విభాగంలో మూడు గ్రంథాలయాలు (రత్న సాగర; రత్నీ దధి, రత్నరంజక)న్నాయి. ‘జ్ఞాన ప్రాచీణ్యాన్ని ప్రసాదించే తావు’ అనే అర్థం నిబిడీకృతమైన నాలందా ఆకాలంలో అంతర్జాతీయ విద్యాల యంగా పేరు గాంచి చైనా, జపాన్, శ్రీలంక, మంగోలియా, కొరియా, ఇండోనేషియా, వియత్సాం, టిబెట్, టర్కీ, పర్సియా, శాజిష్మ, రోం, గ్రీస్, తదితర దేశాల విద్యార్థులను ఆకట్టుకుంది. ఇందులో విద్యార్థులకు ప్రవేశార్థత 20 సంవత్సరాలు.

12.5 హైక్యూర్లు (30 ఎకరాల) వీస్తరంలో ఉన్న నాలందాలో సనాతనధర్మం, బౌద్ధమతం, జీనమతం, వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, సాంఖ్యమతము, ప్రశ్నాపత్రము, వ్యాయామిత్తము, భౌతిక శాస్త్రం, రసాయన శాస్త్రం, ఆధ్యాత్మిక విద్య, చికిత్సావిద్య, హోతు విద్య, యాంత్రిక విద్య (mechanics), యోగవిద్య, మొదలగు వైవిధ్య భరితమైన శాఖలలో విద్యాబోధన జిగింది. దీనిలో ప్రవేశించగోరే అభ్యర్థులు వ్యాకరణం, గద్య వచనం, కవిత్వం, తర్వాతం, అధిభౌతిక శాస్త్రం (metaphysics)లలో నిష్పాతులయి ఉండాలి.

హర్షవర్ధనుడి కాలంలో నాలందాలో 5 ఏళ్ళు (635-640) విద్యనభ్యసించి, 12 ఏళ్ళు భారత్తలో పర్యటించిన చైనా యూతికుడు హుయత్సాంగ్ (Hsuan Tsang) ఈవిద్యలయాన్ని ఇలా వర్ణించాడు: ".....ప్రవేశ పరీక్షలో 20 శాతం పైచిలుకు విద్యార్థులు ఉత్తీర్ణులయే వారు కాదు..... ఇందులో ప్రవేశం పొందటం చాలా కష్టం....కొండంత ఎత్తులో ఉండి ఆకాశాన్ని చుంభించే గోపురాలు (minarets), చిప్పులు (obelisks) గుమ్మటాల (domes)తో ఉన్న ఈవిశ్వవిద్యలయం ఒక శాంతి ద్వీపం....ఉదయాన ప్రయోగశాలనుంచి పైకి వెళ్ళి పొగలతో నిండి, చల్లటి పిల్లగాలులు పైద్దకిటికీల ద్వారా వీశాయి. స్వచ్ఛమైన నీరున్న సరస్వులలో వికసిష్టమైన పద్మలు నాలందా సౌదర్యాన్ని ఇనుమడించాయి. సర్వాకార మెట్లతో ఉన్న నాలుగు అంతస్థల భవనంలో అధ్యయపకులు నివసించారు.....ఏ దీశానికినై నాలందా గర్జికారణం." ఈ హుయత్సాంగ్ చైనా తిరిగి వెళ్ళటప్పుడు 657 బౌద్ధగ్రంథాలను వెంట తీసుకువెళ్ళాడు!

కాంచీపుర బ్రాహ్మణుడు, బౌద్ధ తర్వాత స్థాపకుడు ‘దిగ్నాగ్’ (క్రి.శ. 480-540); దిగ్నాగ్ శిష్యుడు, కాంచీపురవాసి, బౌద్ధ యోగావార శాఖ పండితుడు ‘ధర్మపాల’ (క్రి.శ. 530-561) నాలందాలో ప్రధానావార్యులుగా ఉండేవారు. నాలందాలో ఇతర కీర్తిగాంచిన బౌద్ధావార్యులు, బోధకులలో ‘ఆర్యదేవ’ (3వ శతాబ్దం; యోగావారశాఖ స్థాపకులలో ఒకరు); ‘వసుబంధు’ (3వ శతాబ్దం, మహాయానలో యోగావారశాఖ సిద్ధాంతకర్త); ‘శిలాభద్ర’ (7వ శతాబ్దం); ‘ధర్మకీర్తి’ (7 వశతాబ్దం, తత్తు-తర్వ శాస్త్రజ్ఞుడు); ‘చంద్రపాల’; ‘స్త్రిమన్’; ‘గ్యానచంద్ర’; ‘పద్మసంభవ’ (8వ శతాబ్దం, టిబెట్లో వజయానశాఖను ప్రవేశపెట్టినవాడు), ‘చంద్ర గోమెన్’ (Chandragomen); ‘కమలశీల’ (8 వశతాబ్దం); ‘బుద్ధకీర్తి’; ‘కుమారశీల’; ‘సుమతిసేన్’ లాంటి నిష్ఠాతులు, పండితులు కూడా ఉన్నారు. శాంతరక్షిత టిబెట్ రాజు ‘Grin—Di-ut Tsan’ ఆహోనం మేరకు అచటకు వెళ్లి జీవితాంతం బౌద్ధమత స్థాపనకు కృషి చేశాడు.

9 శతాబ్దాల పాటు ప్రముఖ బౌద్ధ విహార, నిలయంగానూ, ఆతరువాత 7 శతాబ్దాలు పైగా భ్యాతి గాంచిన అంతరాతీయ భారత విద్యాలయాన్ని కూరత్వం నిండిన టర్కీ మహామృదీయ నాయకుడు, డిల్లీని రాజధానిగా చేసుకొని పాలించిన మొట్టమొదటి మహామృదీయుడు కుతుబుద్దీన్ అయ్యబక్ (Qutb-ud-din Aybak) సేవాపతి, అనుయాయుడు ‘భక్తియార్థ భల్లి’ 1193లో దయా దక్కిణ్యాం

లేకుండా సమూలంగా నాశనం చేశాడు. బౌద్ధమతాన్ని పెకలించివేసి దాని స్థానంలో తన మహామృదీయ మతాన్ని నిలపాలనే కాంక్షతో వేలాది బౌద్ధ పండితులు, సన్యాసులను సమిధలుగా మార్చి, 200 పైగా బోధనాచార్యులను హతమార్చి, వందలాది బౌద్ధ సంస్థలను పడగొట్టాడు. ధర్మగంజ్ పుస్తక భాండాగారం మూడు నెలలు మండుతూ, లక్షలాది గ్రంథాలను తగులబెట్టగా వచ్చిన నల్లటి పొగ కొన్ని వారాలపాటు ఆకాశాన్ని కమ్మివేసింది!

ఈ ధాటిని తట్టుకుని బ్రతికున్న బౌద్ధ సన్యాసులు వెంటనే నాలందాను పునరుద్ధరణ చేస్తే, నాలుగేళ్ళ తరువాత (1197లో) తిరిగి వచ్చిన ఖల్లీ రెండవసారి దండెత్తి దానిమీద చాపుదెబ్బ కొట్టాడు. ఈ సమూల విధ్వంసం తరువాత వివిధ బౌద్ధ దేశాల విద్యార్థులు తాము సంపాదించిన పాండిత్యంతోపాటు అగ్నికి ఆహాతి కాని గ్రంథాలు, ఈసంస్థ అవశేషాలను తమతమ దేశాలకు తీసుకుపోయారు. ఈ విద్యాలయపు చివరి ముఖ్యాధికారి ‘శక్య శ్రీభద్ర’ 1204లో టిబెట్ పారిపోయాడు.

నాలందాను పునరుద్ధరణచేసి పూర్వవైభవాన్ని తెచ్చే ప్రయత్నంలో భారత ప్రభుత్వం వేలాది కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో నోబెల్ గ్రహిత ‘అమర్యసేన్’ ఆధ్వర్యంలో 2013 నాటికి ఒకకొత్త భవన సముదాయాన్ని నిర్మించే ప్రయత్నంలో ఉంది.

వల్లభిపుర విశ్వవిద్యాలయం

సౌరాష్ట్ర (గుజరాతీ)లో గుప్తరాజులకు సేనాపతిగా ఉండి, వీరు బలహీనులయినపుడు క్రీ.శ. 470లో స్వతంత్రుడయి ‘వల్లభిపుర’ (ఇప్పటి ‘వల’) లో ‘మైత్రక’ వంశపు రాజ్యాన్ని స్థాపించిన ‘భటారక’ (పాలన 462-482) ఈ విశ్వవిద్యాలయాన్ని 475లో ప్రారంభించాడు. బౌద్ధమతానికి ప్రత్యేక ప్రోత్సాహమివ్యబడిన ఈ విద్యాలయం ‘హీనయాన’ శాఖకు కీలక కేంద్ర మయింది. తరువాత వచ్చిన మైత్రక రాజులు (ఒకప్పడు పశ్చియానుండి వలస వచ్చిన ‘మిహిరలు’గా భావించబడిన పారిశీకులు) ఈవిద్యాలయం మీద అమిత వ్యయంచేసి దీనిని ఆకాలంలో నాలందాకు దీటుగా నిలిపారు. దేశ, విదేశ విద్యార్థులును వల్లభిలో సనాతన ధర్మంలో అప్పుడు ఉన్న 6 శాఖలలోని విజ్ఞానంతో పాటు బౌద్ధశాఖలు, రాజకీయశాస్త్రం, న్యాయశాస్త్రం, వ్యవసాయశాస్త్రం, ఆర్థికశాస్త్రం మొదలగు విభాగాలలో బోధన జరిగింది. 7వ శతాబ్దం మధ్యలో ‘గుణమతి’, ‘స్థిరమతి’ వల్లభిలోని పేరన్నికగన్న బౌద్ధచార్యులు.

చైనా యూత్రికుడు హూయత్సాంగ్ ”....అత్యధిక జనాభా, సిరిసంపదలతో విలసిల్లిన వల్లభినగరంలో 6,000 మంది బౌద్ధసన్యాసులు నివసించారు....100 విహారాలున్న, హిందూ దేవాలయాలే ఎక్కువగానే ఉన్నాయి. బౌద్ధులకంటే, హిందువులే ఎక్కువ మంది ఉన్నారు... అన్ని మతాలవారు పారపాచ్చాలు లేకుండా కలిసిమెలిని ఉన్నారు” అని పేర్కొన్నాడు. 700 వందల ఏళ్ళకు పైగా వర్ణిలిన ఈ విశ్వవిద్యాలయం భక్తియార్ ఖల్లీ చేతిలో నాలందాకు పట్టిన గతే పట్టి చవిత గర్భంలో కలిసిపోయింది.

ఇతర ప్రాచీన విద్యాలయాలు

8వ శతాబ్దం నుండి బెంగాల్, బీహార్ ప్రాంతాలనేలిన ‘పాల’ వంశ రాజులు బౌద్ధమతానికి అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చి బౌద్ధమతంలో ప్రత్యేకమైన బోధనకు కొన్ని మహావిహారాలను స్థాపించారు. వీటిలో వికమశిల, ‘ఉద్ధండపుర’, ‘సోమపుర’, ‘జగ్గదల’ ప్రముఖమైనవి. ఒకవిధంగా వల్లభిపుర విద్యాలయంకూడా బౌద్ధ మహావిహారగానే పరిగణించబడింది.

బీహార్ లోని ఉత్తర మగధరాజ్యంలో భాగలూర్ కి దగ్గర క్రీ.శ. 800 ప్రాంతంలో స్థాపితమైన వికమశిల కేవలం 400 ఏళ్ళ మాత్రమే వర్ణిల్లింది. దీనిని బౌద్ధసన్యాసే ‘కామపాల’ అధ్వర్యంలో ‘పాల’ వంశపు రాజు, మహాయాన బౌద్ధ మతస్తుడు అయిన

‘ధర్మపాల’ (పాలన 783-820) స్థాపించాడు. బౌద్ధమతాన్ని ప్రధానంగా బోధించే ఈవిద్యాలయంలో 6 విభాగాలున్నాయి. ప్రతి విభాగంలో 150 అధ్యాపకులున్నారు. దీని మట్టు ఎత్తయిన కోటగోడలు, 6 ప్రవేశ ద్వారాలున్నాయి. విద్యార్థులు జీతం చెల్లించనవసరం లేకపోగా వారికి ఉచిత నివాసం, భోజన సాకర్యాలుండేవి. ఈ విద్యానిలయం మధ్యలో ‘విద్యగృహా’ అని ‘పేరుతో ఉన్న ఒక ‘ఉపన్యాస భవనం’ ఉండేది.

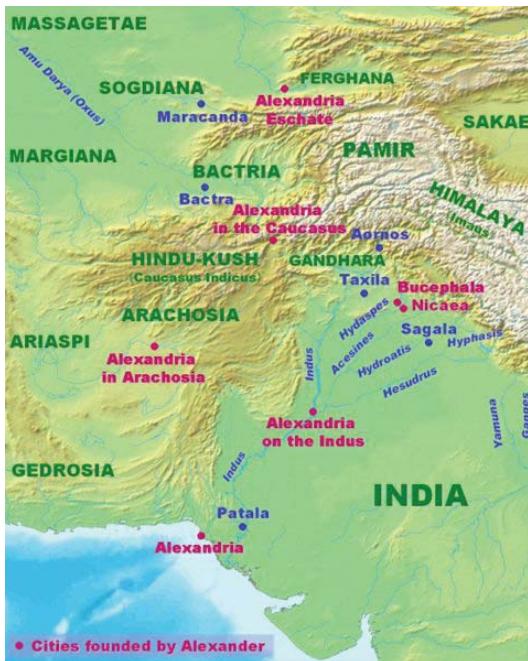
ఆరుగురు ‘ద్వార పండితులు’ నిర్వహించే ప్రవేశ పరీక్ష ద్వారా అర్హత పొందిన విద్యార్థులు తమకిష్టమైన అంశాలు, శాఖలలో విద్యను నేర్చుకోవచ్చు. వీటిల్లో ‘తంత్రయాన’ బౌద్ధశాఖ కూడా ఉంది. బౌద్ధవిద్యబోధనలో విక్రమశిల నాలందాకు సమానంగా ఉండేది. ఈవిద్యానిలయంలోని కీర్తి గాంచిన ప్రధానాచార్యుడు ‘దీపాంకర శ్రీభూన’ (మరో పేరు ‘అతిష దీపాంకర’; క్రీ.శ. 980-1054). ఈయన అచ్చట బోధించినకాలంలో విక్రమశిల బంగారుబాటలో పయనించి అంతర్జాతీయ కీర్తి ప్రతిష్ఠలనందుకొంది. 1041లో అతిష టిబెట్ రాజు Dromtönpa ఆహ్వానం మేరకు అచ్చటకు వెళ్లి జీవితాంతం క్షీణిదశలో ఉన్న బౌద్ధమత పునరుద్ధరణ, వ్యాపికి కృషి చేసి ‘లాసా’ దగ్గర అసువులు బాశాడు. ఈ బౌద్ధవిద్యాలయాన్ని కూడా భారత విద్యానిలయ విధ్వంసక చక్రవర్తి భక్తియార్ ఖల్లి 1203లో సమూలంగా నాశనంచేసి మళ్ళీ తలెత్తుకోకుండా చేశాడు!

వాడుకలో ‘ఒదంతపుర’ గా మారిన ‘ఉద్దండపుర’ విద్యాలయాన్ని ‘పాల’ వంశ స్థాపకుడు ‘గోపాల’ (పాలన 750-770) భీషార్డోని మగధలో స్థాపించాడు. ప్రముఖ బౌద్ధ మహావిషోరగా పేరుగాంచిన ఈవిద్యానిలయం ఉచ్చఫీతిలో ఉన్నప్పుడు 12,000 మంది విద్యార్థులుండేవారు. 400 ఏళ్ళు వర్షాల్లిన ఒదంతపుర విద్యాలయం కూడా 1193లో భక్తియార్ ఖల్లి దమన కాండకు ఒలయింది.

ఇప్పటి బంగార్దేశ్ లో క్రీ.శ. 9వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో పాల వంశపు రాజు ‘ధర్మపాల’ చేత స్థాపించబడిన ‘సోమపుర’ బౌద్ధ మహావిషోర 400 ఏళ్ళు బౌద్ధ ప్రపంచంలో పేరు గాంచి, 13 శతాబ్దం ప్రారంభంలో భారీ అగ్ని ప్రమాదానికి బలిలయి చివరకు క్షీణిదశకు చేరుకుంది.

పాల వంశపు రాజు ‘రామపాల’ 1080 దశకంలో ప్రముఖ ‘జగదల’ బౌద్ధ మహావిషోరను స్థాపించాడు. వజ్రయాన బౌద్ధ శాఖను ప్రముఖంగా అనుసరించి, కేవలం 120 ఏళ్ళు మాత్రమే నిలబడిన జగదల విద్యాలయం కూడా 1204లో భక్తియార్ ఖల్లి జరిపిన విధ్వంసంవల్ల క్షీణించింది.

రామాయణకాలం తదుపరి స్థాపించబడి, తరువాత ప్రపంచ ప్రభ్యతిగాంచిన తక్షశిల విశ్వవిద్యాలయానికి కేంద్రమైన ‘తక్షశిలానగరం’ రహస్యాలలో గాక పాకిస్థాన్ అంతర్భాగమైపోయింది. ఇప్పుడు దీని పేరు ‘తక్షిల’ (Taxila - నీలిరంగు).

క్రీ.పూ. 200-100 నాటి తక్షశిల నాణం.

బుద్ధుడి కాలంలో బౌద్ధవిషేరగా పేరొంది, గుఫలాజు కుమారగుప్తుడి కాలంలో పాట్టుకు 80 కి.మీ. దూరంలో విద్యకేంద్రంగా రూపుదిద్దుకుని, 770 ఏళ్ళు ఒక ప్రముఖమైన విశ్వవిద్యాలయంగా ప్రంపచ భ్యతి గాంచి, 1193 లో ‘భక్తియార్థ ఖల్సీ’ చేతిలో సమూలంగా నాశనమైన నాలందా విశ్వవిద్యాలయం.

9 అంతస్తులున్న ‘ధర్మగంచ్’ విజ్ఞాన విభాగంలో ఉన్న మూడు గ్రంథాలయాలలోని ఒక నాలందా గ్రంథాలయ భవనం.

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్ట శివాజీరావు

27

ఈ భూమండలంలో అద్యుతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బిటిన్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతుగిన మన భారతదేశపు బౌన్వత్య చరిత్రగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాభ్యాసాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియజేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని

సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

సముద్రయానం, నోకా నిర్మాణం, వాణిజ్యం-1

డా. శివాజీరావు

ప్రాచీనకాలంనుండి ఆంగ్లేయుల ఆధిపత్యానికి లోనయ్యేవరకు వాణిజ్య రంగంలో భారతదేశం ప్రపంచానికి ఒక నాడీ కేంద్రంగా చెలామణి అయి రారాజగా వర్ధిల్లింది. యదార్థానికి పశ్చిమ దేశాలు నాగరికతను అలవరచుకోటానికి కొన్ని వేల ఏళ్ళకు ముందే భారతావని ప్రపంచ వరకు వ్యాపారాలలో ఆధిపత్యం చెలాయించింది. అలాగే వాణిజ్యానికి అవసరమయిన నావికా రంగంలో కూడా 18వ శతాబ్దం చివరివరకు ఏకచ్ఛాధిపత్యం వేసింది. అందులో కొన్ని వ్యాపారాలకు దగ్గర దారి కనుగొన్నప్పుడు వెష్ట్ క్రీపోయిన యూరోపియన్లాగా సహస్రాలుగా ప్రపంచం నలుమూలలా

సరుకులతో పాటు మతాన్ని, అధ్యాత్మికను, తత్త్వవిజ్ఞానాన్ని ఎగుమతి చేసిన భారత్ ఇతర దేశాలలోని ఆర్థిక వ్యవస్థలో పాటు, సంస్కృతిని కూడా తీవ్రంగా ప్రభావితం చేసింది. 15వ శతాబ్దం చివరలో ఒక క్రొత్త ప్రపంచ (New World)న్ని, Cape of Good Hope ద్వారా తూర్పు దేశాలకు దగ్గర దారి కనుగొన్నప్పుడు వెష్ట్ క్రీపోయిన యూరోపియన్లాగా సహస్రాలుగా ప్రపంచం నలుమూలలా

ప్రయాణించి అచ్చటివారిని ప్రభావితం చేసినా భారతదేశియులు విదేశియులను తమ ఆధిపత్యంలోకి తీసుకోవాలనే కాంక్ష, ఉత్సుకతను ఏనాడూ ప్రదర్శించలేదు. భారతావని విదేశాలలో జరిపిన వాణిజ్య విస్తరణ ఎప్పుడూ శాంతియుతంగానే ఉండేది.

సముద్రయానాల గురించి పురాణ గ్రంథాలు, ఆధారాలేమన్నాయి?

వేద, ఇతిహాస, పురాణ, ధర్మసూత్ర గ్రంథాలలో విదేశాలతో భారత వాణిజ్యం గురించి అనేక కథనాలు, వివరణలు, సూచనలు నిబింబించు ఉన్నాయి. దీనిని ఒట్టి అనాదికాలం నుండి భారతీయులు సముద్రాలను అన్వేషించి దూరపొంత ప్రజలతో నిరంతర అంతర్జాతీయ వాణిజ్య సంబంధాను ఏర్పరచుకున్నాయనే విషయం తేఱటిల్లమన్వతుంది.

సముద్రయానాల గురించి బుగ్గేదంలో తొలి దశ (మండలాలు 6, 3, 7, 1వ మండలలోని మొదటి ఉప మండలం) నుంచి చివరి దశ (మండలాలు 5, 8, 9, 1వ మండలలోని అంత్య ఉప మండలం) వరకు అనేక ప్రస్తావన లున్నాయి. ఒకటవ మండలం (మొదటి ఉప మండలం; శ్లోకం 25.7)లో వేదకాల భారతీయులు నోకామార్గాల గురించి విపులంగానే ప్రస్తావించింది. ఈమండలంలోనే వేరొక శ్లోకం (56.2)లో అత్యాశ ప్రాబల్యం వల్ల భారత వర్తకులు ఇతర దేశాలను జయించటానికి నోకలను పంపినట్లుగా ఉంది. మరో రెండు ప్రస్తావనలలో (మండలం 7: శ్లోకాలు 88.3, 88.4) వశిష్ఠుడు వరుణుడితో కలిసి చేసిన సముద్రయానానికి అత్యంత సైపుణ్యంతో తయారు చేసిన ఒక నోక, అందులో వారి ప్రయాణం గురించిన వారి అనుభూతి, మొదలగు విషయాలున్నాయి.

"మా శ్రేయస్సు కొరకు మమ్ములను సురక్షితంగా ఈ సముద్రాన్ని దాటించు" అనే అర్థం వచ్చేటట్లుగా బుగ్గేదం లోని మొదటి మండలంలో ఒక శ్లోకం (97.8) ఉంది. మొదటి మండలంలోని తొలి ఉపమండలంలోనే మరో శ్లోకం (116.3) రాజర్షి 'తుగ్' తన పుత్రుడు 'భుజ్య' డిని దూరదేశాలలోని శత్రువులను జయించటానికి ఒక సముద్ర మార్గంలో పంపిస్తే, సముద్రంలో జనించిన ఒక పెద్ద సుడిగాలికి నోక ధ్వంసం గురించిన వర్ణనతోపాటు నిస్సహియుడైన ఈ రాజకుమారుడిని 'అశ్విని' కవల సోదరులు 100 తెడ్డున్న మరో ఓడలో వచ్చి రక్షించారట.

'పతరేయ బ్రాహ్మణ' గ్రంథంలో బుగ్గేద కాలంలోని భరత వంశపు రాజు 'సుదాస' ప్రపంచమంతటిని జయించినట్లు, అయితే ఆవిజయం సమస్త భూమండలాన్ని అన్వేశించటానికిగాని రాజకీయాధిపత్యాన్ని సాధించటానికి కాదని పేర్కొంది. పురు వంశ స్థాపకుడు 'పురూరవ' నోకాయానం చేసి 13 దీపాలను అన్వేషించాడు. సముద్రయానాల గురించిన వివరణలు 'బాదరాయణ వ్యాస' తను రచించిన 'బ్రాహ్మణాత దర్శన'లో పొందుపరచాడు.

రామాయణ, మహాభారత ఇతిహాసాలలో కూడా జావా, సుమతా, మలయా దీప సముద్రాయాలలో వర్ణక, వ్యాపారల నిమిత్తం భారతీయులు తరచుగా సముద్ర ప్రయాణం చేసినట్లు వ్రాయబడి ఉంది. 'గోకర్క' అనే వర్తకుడు ముత్యాలు, వాటిని గురించి తెలిసిన వారి కొరకు ధ్వంసమటానికి సిద్ధంగా ఉన్న నోక ప్రయాణ కథనం 'వరాహ పురాణం'లో వ్రాసి ఉంది. వేదకాలపు బుజీ 'మను' రచించిన 'మనుస్సుతి'లో సముద్ర, భూమార్గాలలో ఉత్సుకమయ్య వాణిజ్య సంబంధిత సమస్యలు, తగాదాలను తీర్పుటానికి కొన్ని శాసనాలను విధించాడు. ఈగ్రంథంలోనే సముద్ర-భీమా పథకం, సరుకుల రవాణాలో సంభవించే కష్ట నష్టాలకు, ఆపదలు, ప్రమాదాలకు నావికుల ఉమ్మడి బాధ్యతల గురించి ఒక నిర్విష్టమైన నియమావళి ఉంది.

బోగోళికంగా అప్పటి ప్రపంచానికి కీలక స్థానంలో ఉన్న భారతదేశానికి మూడు వైపులా 6,500 కి.మీ. (4,040 మైళ్ళు) తీర ప్రాంతం కలిగి ఉంది. హరప్పా, మొహాంజోదారో ప్రాంతాల త్రవ్యకాలలో బయల్పడిన ముదులను ఒట్టీ భారత నొకాయాన కళ సరస్వతీ-సింధూ నదులలో 6,000 ఏళ్ళ క్రితమే అంకురించింది. సింధూనది ప్రాంతం నుండి క్రీ.పూ. 3000 నుండి దూర సముద్ర ప్రయాణాలు విరివిగానే జరిగాయి. అప్పటి నుండి భారతీలో నావికా నిర్మాణం ఒక కీలక పరిశ్రమగా పేరొందింది. ఇటువంటి ఆధిక్యత కలిగిన భారతీ యులు ప్రపంచ వాణిజ్యానికి తలమానికమయ్య, అందులో అగ్గామిలు, నిష్టాతులయ్య, యూరోప్, ఆసియా, ఆఫ్రికా, దక్షిణ అమెరికా దేశాలతో సంబంధాల నేర్చరచుకొంది. వీరు నొకలు నిర్మించారు, సముద్ర యానాలు చేశారు. తద్వారా అంతరాతీయ వర్తక వ్యాపార పగ్గాలను తమ చేతుల్లో పెట్టుకున్నారు. తమ వస్తువులను సముద్రమార్గంలోనే గాక, భూమార్గాల ద్వారా కూడా రవాణా చేసుకున్నారు. యదార్థానికి ఇంగ్లీషు పదం Navigationకు మూలం రెండు సంస్కృత పదాల- ‘నావ’, ‘గతిహ’ (Gatih)-కలయికయే!

క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్ధంలో ఖ్రాసిన తన ‘ఆర్థరశాస్త్రం’ గ్రంథంలో కొటిల్యాడు రేవు ఉన్నతాధికారి, ఇతర ముఖ్యాధికారుల వృత్తి బాధ్యతలను విపులీకరించాడు. మౌర్యుల పాలనలో ఉన్న 6 శాఖలలో ‘నొకాధిప్పానం’ (board of shipping) ముఖ్యమైనది. వీరి ఓడ రేవులన్నీ తూర్పు తీరాన ఉండేవి. నొకాధిపతి అయిన మంత్రి అధీనంలో నొకానిర్మాణం, నొకాయానం, సముద్రాన్వేషణ, మొదలగు ఉప శాఖలుండేవి. ఈయన క్రింద వివిధ స్థాయిలలో నొకారేవు అధికారులున్నారు. వీరి బాధ్యతలలో ఒకటి ఆపదలలో చిక్కుకున్న నొకలను రక్షించటం. ఈనొకా వాణిజ్యానికి వీలుగా భారత రాజులు సముద్ర మార్గాలలో కొన్ని అవసరమైన చోట్ల నొకలను సముద్రపు దొంగల నుండి రక్షణ కొరకు పరిష్కారమైన దిక్కాలు (light houses) ఏర్పాట్లు చేశారు.

నొకా నిర్మాణంలో భారతీయుల సామర్థ్యం ఎలా ఉంది?

ప్రపంచంలో అందరికంటే భారతీయులు ఉన్నతమైన, మేలైన, భారీ నొకలను తయారు చేయగలిగే సామర్థ్యం, సాంప్రదాయం వేల ఏళ్ళు కొనసాగి 19వ శతాబ్ధం వరకు వర్తిల్లింది. 8,000 ఏళ్ళగా భారత జాలరులు సముద్రాల మధ్యకు చేపల వేటకు వెళ్ళేవారు.

యదార్థానికి కొలంబస్ కాలానికి 1000 ఏళ్ళకు ముందు నుండి 18వ శతాబ్ధం చివరి వరకు భారత నొకలు యూరోప్లో తయారైన వాటి కంటే చాలా మేలైనవి, పరిష్కారమైనవి, ఎక్కువకాలం మన్మాగలిగేవి. వీటిమీద ప్రయాణించే భారతీయులు ఖండాతారాలకు వెళ్లి, వాణిజ్యం జరిపారు, అచ్చట స్థిరపడ్డారు.

ప్రస్తుత శకంలో అనేక శతాబ్ధాల పాటు భారత నొకా నిర్మాణం ఉచ్చ స్థితిలో ఉంది. John Crose అనే ఆంగ్లీయుడు "18వ శతాబ్ధంలో సూరత్ ప్రపంచంలో సాటిలేని నొకలను వివిధ పరిమాణాలలో నిర్మించింది. అచ్చట నిర్మితమైన నొకలకు 1,000 టన్నుల పైచిలుకు బరువులను తీసుకువెళ్గాలిగే సామర్థ్యముండేవి. అలాగే 'కొరింగ' (Coringa; ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కాకినాడకు దగ్గరలో ఉంది), నర్సాపూర్ (అంధ్రప్రదేశ్) రేవులలో యుద్ధాలకు అతివేగంతో, నేర్చుగా వెళ్గాలిగే నొకలను కారుచోకగా తయారుచేయటం జరిగింది" అని వాక్యచ్చాడు. కాని 250 ఏళ్ళకు ముందే Ludovico di Varthema (1470-1517) అనే ఇటాలియన్ యాత్రికుడు 1503 లో మచిలీపట్టంలో 1,000 టన్నుల సరుకును తీసుకువెళ్లి గలిగే ఓడలను నిర్మించటం స్వయంగా చూశాడు.

రెండవ శతాబ్ధంలోని కుపొణుల కాలంలో ప్రాకృతంలో ఖ్రాయబడిన గ్రంథం 'అంగజీవ' లో కొన్ని నావల పేర్లు పేర్కొనబడి

నాయి. అవి: ‘నవ’, ‘పోత’ (Pota), ‘కొతింబ’ (Kotimba), ‘శాలిక’, ‘సర్గద్’ (Sarghad), ‘ప్లవ’, తప్పక’ (Tappaka), ‘పిందికిక’ (Pindkika), ‘కాండ’, కథ’, ‘వేలు’, ‘తుంబ’, ‘దతి’, మొదలగునవి. ఇవన్నీ లోతైన సముద్రాలలో కొన్ని నెలల పాటు ప్రయాణించగలిగే సామర్థ్యం కలిగియున్నాయి.

7వ శతాబ్దంలో చైనీస్ యాత్రికుడు, నాలందా విద్యార్థి అయిన Husan Tsang స్వదేశానికి తిరిగి వెళ్లా అస్సం రాజు (603-664) 3,000 నోకలను కలిగియున్నట్లుగా గమనించాడు. వెనీస్ యాత్రికుడు Marco Polo (1254-1324) ముంబాయ్ దగ్గరలో ఉన్న ‘థానె’ (Thane) రేవులో వందలాది భారీ నోకల నిర్మాణం గురించి తన గ్రంథంలో ఖాడు.

14వ శతాబ్దంలో ఇటాలియన్ యాత్రికుడు Friar Odo ric of Porde none (1286-1331) 700 మందిని తీసుకు వెళ్లగలిగే భారత నోకలు పసిఫిక్ మహాసముద్రాన్ని దాటి మెక్సిక్, పెరూ, ఇతర దక్షిణ అమెరికా దేశాలకు వెళ్లి, తిరిగి రాగలిగే సమర్థమున్నాయని వర్ణించాడు. 1420 దశకంలో దక్షిణ భారతావనిని దర్శించి తెలుగు భాషను మెచ్చుకుని ‘Italian of the East’ గా వర్ణించిన ఇటాలియన్ Niccolò de' Conti (1385-1469) అప్పటి నోక నిర్మాణం గురించి ఇలా అన్నాడు: ”భారత రాజ్యాలు మాకంటే 4 రెట్లు పెద్ద నోకలు, నిర్మిస్తారు. ప్రతి నోక 2,000 butts, 5 తెఱచాపలు (sails), 5 స్థంభాలు (masts) కలిగి ఉండేవి. ఇవి తుపానులను తట్టుకోటానికి, చిన్న భిన్న మవకుండా ఉండటానికి క్రింది భాగం మూడు పెద్ద వెడల్పుయిన బల్లల సముద్రాయం, గదులతో నిర్మించబడేవి.”

1498లో మలబార్ టీరం చేరేముందు ‘వాసోడగామా’ (Vasco da Gama) ‘కన్హా’ (Kanha) అనే భారత నోక ప్రైలట్ (pilot)ను నియమించుకునే భారత్కు బయలుదేరాడు. 1789లో కూడా యూరోపియన్లు భారత నోక నిర్మాణ సాంకేతిక విజ్ఞానం చూసి విస్మయం చెందారు. పోర్చుగీస్ వారు మూడు స్థంభాలతో ఉండే భారత నోకల ముందరి భాగాన్ని తమ ఓడలకు అమర్చారు. అమెరికన్లు తమ వేట పడవల (sloop, yawl, cutter)ను భారత పడవల నమూనాలలో నిర్మించటం ప్రారంభించారు.

1742లో అగ్స్ట్ 10వ తేదీన జరిగిన Battle of Colachel లో తిరువాన్‌మూర్త్ రాజు మార్తాండ వర్కు (1706-1758) డచ్చి శాస్త్ర ఇండియా కంపెనీ నోక దళాన్ని చిత్తుగా ఓడించి నోకాయుద్ధంలో యూరోపియన్లను జయించిన మొదటి వ్యక్తిగా ప్రసిద్ధికెక్కాడు. డచ్చి నోక సేవాని Eustachius De Lannoy (1715-1777) తరువాత తిరువాన్‌మూర్త్ నోక దశంలో చేరి 36 ఏళ్ళు సేవచేశాడు. అప్పటినుండి డచ్చివారు భారతీయీద వలసాధిపత్య ప్రయత్నం విరమించుకున్నారు.

17వ శతాబ్దం మధ్యనుంచీ ఆంగ్లీయులు భారతీయులనుండి నోక నిర్మాణ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని నేర్చుకుని స్యంతంగా నోకల ను మనవారిలాగా నిర్మించటం ప్రారంభించారు. దాదాపు రెండు శతాబ్దాలు భారత్ మీద అధికారం చెలాయించినా ఈకాలంలో సాంకేతిక విజ్ఞానంలో ఎంతో అభివృద్ధి సాధించినా యూరోపియన్లు భారతీయుల కంటే మేలైన ఓడలను నిర్మించలేకపోయారు. మొదట్లో వారు తమ నోకలు, పెద్ద పడవలను తమిళనాడు తీరాన ఉన్న Medapollum లో భారతీయుల చేత తయారు చేయించుకునేవారు. ఇచ్చట మేలుజాతి కలప, శైఫ్ట్‌మైన ఇనుము సముద్రిగా లబించటంతో పాటు, ఇనుప కర్కాగారాలు కూడా విరివిగా ఉండేవి. భారత కార్బూకులకు ఉంది. ధృఢమైన ఓడ స్థంభాలు, వాటికి బలమైన త్రాళ్ళు, తెఱచాపలు తయారు చేయగలిగే సైపుణ్యం ఉంది.

భారతలో టేకు (teak) వృక్ష సంపద అపరిమితంగా ఉంది. వీటి నాణ్యత ఎంతగా ఉండేదంటే ఉపు నీటిని, ప్రతికూల

వాతావరణాన్ని ఏళ్ళకు తరబడి తట్టుకునే శక్తి కలిగిఉంది. ఈటేకు కలప ఇంగ్లీష్ కలప కంటే అనేక రెట్లు తుపాకీ గుళ్ళను తట్టుకుని, బీటలు వారనంత గట్టిగా ఉంటుంది. క్రీ.పూ. 3000 నుండి విస్తారంగా భారతావనిలో దొరకే టేకును బ్రిటీష్ వారు తమకు ప్రయోజన కరమైన రీతులలో వినియోగించుకున్నారు.

బ్రిటీష్ ఓడలను 12 ఏళ్ళ లోపే పునర్వువీకరణం చేస్తే, బ్రిటీష్ రాయల్ (Royal) నోకా శాఖకు ముంబయ్లో నిర్మించబడిన ఓడలు 15 ఏళ్ళు తరువాతకూడా చాలా పట్టిపుంగానే ఉన్నాయి. భారతీయులచే నిర్మితమైన భారత వాణిజ్య నోక (Indiaman)లు కనీసం 8 సార్లు సముద్రయానాలు చేస్తే, అంగ్లీయులచే నిర్మితమైనవి 6 సార్లకు ఏంచి సురక్షితంగా ప్రయాణం చేయలేవు. అంతేగాక, వారి నోకా నిర్మాణ భర్యలో భారత నోకా నిర్మాణ భర్య కేవలం నాలుగవ వంతే ఉండేది.

అనాదికాలం నుండి భారత జాలరులు ఉపయోగించే ‘కట్టుమారం’ పడవలలోని మూల సూత్రాలను ఉపయోగించి ఈజెప్పు యన్న, గ్రీకులు మార్పులు చేసి 2 వేల ఏళ్ళగా చిన్న, పెద్ద పడవలను తయారుచేయసాగారు. ఓడ సూల భాగానికి (hull) 2 నుండి 4 పెద్ద దుంగల (త్రాటి లేక కొబ్బరి చెట్టు ప్రానులు లాంటిపి)ను జతచేర్చి కట్టే ప్రక్రియ నుండి తమిళ పదం ‘కట్టు-మారం’ (Kattumaram) వచ్చింది. వీటికి బల్లలను కూడా జతచేర్చి బల్ల-కట్టులను కొన్నిచోట్ల తయారుచేస్తారు. మనం పల్లెటూళ్ళలో కాలువలను దాటటానికి చిన్న పరిమాణపు బల్లకట్టులు చూస్తుంటాము.

ఈ కట్టుమారం పడవలను William Dampier (1651-1715) అనే ఆంగ్లీయుడు 1697లో తమిళనాడు-ఆంధ్ర తీర ప్రాంతంలో చూసిన తదాది యూరోపియన్లు వీటిని అనుకరించటం ప్రారంభించారు. వీరు దుంగలకు ఒదులు ఓడ సూలభాగాలను జత కలిపి పెద్ద పరిమాణపు పడవలను తయారు చేయసాగారు. కట్టుమారం పశ్చిమ దేశాలలో ‘కాటమారన్’ (Catamaran)గా నామాంతరం చెందింది.

2003 లో అమెరికన్ల కట్టుమారం సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించి వేగంగా వెళ్ళగలిగే నోకలను నిర్మించి ఇరాక్ యుద్ధం లో వినియోగించి లాభించారు. వీరు 100 అడుగుల పొడవుగల Catamaran లను ఉపయోగించి ‘కువైట్’ (Kuwait)కు యుద్ధ టాంకులను, మందుగుండు సామగ్రిని చేరవేశారు. ఇవి పెద్ద పెద్ద అలలను ఛేదించుకుని 48 గంటలలో 2,500 కి.మీ. (1,553 మైళ్ళు) ప్రయాణించగలవు. ఇవి మామూలు రవాణా నోకల కంటే దాదాపు రెట్టింపు వేగంతో 5,000 మందికి కావలసిన పరికరాలను, సామగ్రిని తీసుకు వెళ్ళగలవు (Wall Street Journal, May 27, 2003).

భారత విదేశీ వాణిజ్యం ఏ రేవుల నుంచి ప్రముఖంగా జరిగేది?

ప్రాచీన కాలం నుండి భారతదేశపు ఎగుమతులు, దిగుమతులు పశ్చిమ, తూర్పు తీరాలలో అనేక రేవులనుంచి జరిగేవి.

పశ్చిమతీర (పూర్వకాలంలోని పశ్చిమ సముద్రం/ఇప్పటి అరేబియన్ సముద్రం) రేవులలో ముఖ్యమైనవి శూరారక, భృగుకక్ష్య, లోధార్, సూరత్, బర్యారికం, ముజిరిన్, కశ్యాణ్, ఖంభార్, చౌర్, కన్మార్, మొదలగునవి.

శూరారక: నర్సీద నది సముద్రంలో కలిసే చోట శ్రీరాముడు స్థాపించిన ‘శూరారక’ కాల్క్రమేణా మొదట ‘సోపారక’ గానూ, ఆ తరువాత Sopara గానూ మారింది. ఇది ముంబయ్ కి దగ్గరలో ఉంది.

భృగుకక్ష్య: బుగ్గేద కాలపు మహార్షి ‘భృగు’ డి పేరుతో 8,000 ఏళ్ళ క్రితం నర్సీద నది తీరాన స్థాపించబడి, అతిపురాతన

భారతావని పట్టణాలలో రెండవదిగా పేరు గాంచిన భృగుకక్ష్య (Bhrgu Kakkhya; భృగు మహార్షి ప్రదేశం) కాలక్రమేణా ‘భృగుకచ్చ’ (Bhrgukachchha), ‘భరుకచ్చ’, ‘Broach’గా మారి ఈరోజున Bharuch అనే పేరుతో గుజరాతీలో ఉంది.

లోఘాల్: గుజరాతీలోని సారాఫ్లో ఉన్న లోఘాల్ (Lotahli) క్రీ.పూ. 2400 ప్రాంతంలో సబర్కుతీ నదిని పశ్చిమ సముద్రం (ఇప్పటి అరేబియన్ సముద్రం)తో కలిపి ప్రపంచంలోనే పెద్దది, మొత్తమొదటి పెద్ద ఓడ రేవుగా ప్రసిద్ధి చెందింది. ఉత్తర-దక్షిణ వైపున 21.8 మిటర్లు (71.5 అడుగులు), తూర్పు-పడమర వైపున 37 మీటర్లు (121 అడుగుల) కొలతలతో సమలంబ చతుర్భుజాకారం (trapezoid) లో ఉండి, కాల్పన ఇటుకలతో నిర్మించబడి, సముద్రంలోని అతిపెద్ద అలల ఆటు పోట్లను, ఒండు మట్టి మేటను నిలువరించటానికి నిర్మించబడిన లోఘాల్ రేవు ఆకాలపు భారతీయ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాకి, నిపుణత్వానికి ఒక మచ్చతునక.

సూరత్: మహాభారతంలో శ్రీకృష్ణుడు మధుర నుంచి ద్వారక వెళ్లూ దారి మధ్యలో గుజరాత్ లోని సూరజ్ లో విశాంతి తీసుకు స్వట్టుగా చెప్పబడింది. సూరజ్ 15వ శతాబ్దంలో ‘సూర్యాపూర్’ గా మారి, మహామృదీయుల పాలనలో ‘సూరత్’ అయింది. ఇది ‘ఖురాన్’ లో ఒక అద్యాయం పేరు. అరేబియా సముద్రం సమీపంలో తప్పతి నది ఒడ్డున ఉన్న సూరత్ వేలాది ఏళ్లుగా పశ్చిమ దేశాలతో నోకా వాణిజ్యం నెరపటంతో పాటు నోకా నిర్మాణం, బంగారు-వృజాభరణాల తయారీలో కూడా ప్రపంచ ప్రసిద్ధి గాంచింది.

బర్యారికం: గ్రీక్, ఈజ్యోప్, రోం దేశాలతో జరిగిన వాణిజ్యంలో ప్రముఖ పాత వహించిన Barbaricum (గ్రీకు పదం Barbarikon) సింధూనది సముద్రంతో కలిసే ముఖద్వారం. ఇది ఇప్పటి కరాచి.

ముజిరిస్ (Mujiris; Muziris): మలబార్ తీరంలోని ‘కొచ్చి’ కి 27 కి.మీ. దూరంలో ఉన్న ఇప్పటి ‘పట్టణం’ (Pattinam). దీని అనలు పేరు ‘ముసిరిపట్టణం’ (Musiripattanam). వాల్కీకి రామాయణంలో ఇది ‘మురచీపట్టణం’ గా పేర్కొనబడింది.

కళ్యాణ్: ముంబయ్ కి దగ్గరలో ‘ధానె’ జిల్లాలో ఉన్న కళ్యాణ్ (Kalyan) వూర్యల కాలం నుండి ఒక ప్రముఖ ఓడరేవుగా పేరొందింది. ఇది రోమన్లకు కల్లియోన (Callionna), కల్లియన్ (Kallian)గా పరిచయమైంది.

ఖంభట్: ఈజ్యోయన్లకు Camanes గా తెలిసిన ఖంభట్ (Khambhat) పశ్చిమ సముద్రం (అరేబియన్ సముద్రం) తీరాన గుజరాత్ లోని ఆనంద జిల్లాలో ఉంది. దీనిని ఆంగ్లీయలు ‘కాంబె’ Cambay) అని పిలిచేవారు.

చౌల్: పాండవుల కాలంలో ‘చంపవతీ’ (Champavati) గా పేరొందిన చౌల్ (Chaul; గ్రీకులకు ‘సిముల్’ Symulla) ఈజ్యోప్, గ్రీక్ రోం దేశాలతో నోకవాణిజ్య సంబంధాలు ఉండేవి. ఇది ముంబయుకి 60 కి.మీ. దక్షిణాన ఉంది.

కన్మార్: రోమన్లకు ‘నౌరా’ (Naura) గా పరిచయమైన కన్మార్ (అసలు పేరు కన్మన్మార్) కేరళలోని ఉత్తర మలబార్ తీరాన ఉంది.

గ్రీకు-రోమన్ గ్రంథాలు కొంకణి తీరాన అనేక రేవు పట్టణాలున్నట్లు పేర్కొన్నాయి. ఇవి Mandagora, Palaepataae, Chersonesus (Karwar), Nelcynda (కొట్టాయం దగ్గరలోని కొల్లాం), Mellslgara, Byzantium, Togorum/Tagarua, Auranno boas. కాని వీటికి మన భాషల్లోని ప్రత్యామ్నాయ నామాలు ఇప్పటికి తెలియవు, ఎక్కడున్నాయో కూడా తెలియదు. వీటికి దిగువ ‘నౌరా’ (పైన పేర్కొన్న కన్మార్), Tyndis/Ponnani (kingdom of Cerobothra/Chera ఉన్నాయి.

తూర్పు తీర (పూర్వ సముద్రం/ఇప్పటి బంగాళా భాతం) రేవులలో కోర్కె, పొదుచ, అరికమేడు, సాపత్క, కావేరిపట్టణం, మైసోర్లోన్, తాములిప్పి అతి ముఖ్యమైనవి.

కోర్కై: కోర్కై (Korkai) తమిళనాడు లోని ‘టూటుకొరిన్’ సమీపంలో ‘తాముపర్రి’ నదీ తీరాన పూర్వసముద్రానికి (బంగాళాభాతం) ప్రక్కన ఉంది. 2000 ఏళ్ళగా ఇసుక మేట వేసినందువల్ల ఒక ప్రముఖ వాణిజ్య కేంద్రంగా పేరొందిన ఈ సహజ రేవుపట్టణం సముద్ర తీరానికి ఈరోజున 6 కి.మీ. లోపల ఉంది. దీనికి కాయల్ పట్టణం, కాయల్ (వాయల్), కొల్చి (Kolchi) అనే పేర్లు కూడా ఉన్నాయి. పొదుచు: క్రీ.పూ. 3వ శతాబ్దం నుండి విదేశియులచే ‘పొదుచు(క)’ (Poduca) లేక ‘పొదుకె’ (Poduke)గా పిలువబడిన ఈకాలపు సుదుచ్చేరి పట్టణమే.

అరికమేడు: సుదుచ్చేరికి సమీపంలో ఉన్న అరికమేడు (Arikamedu) గ్రీకో-రోమన్ల కొన్ని శతాబ్దాల పాటు దక్కిణ భారతావనితో వర్క, వ్యాపారాలకు ఇచ్చట స్థిరించాసమేర్పరచుకున్నారు.

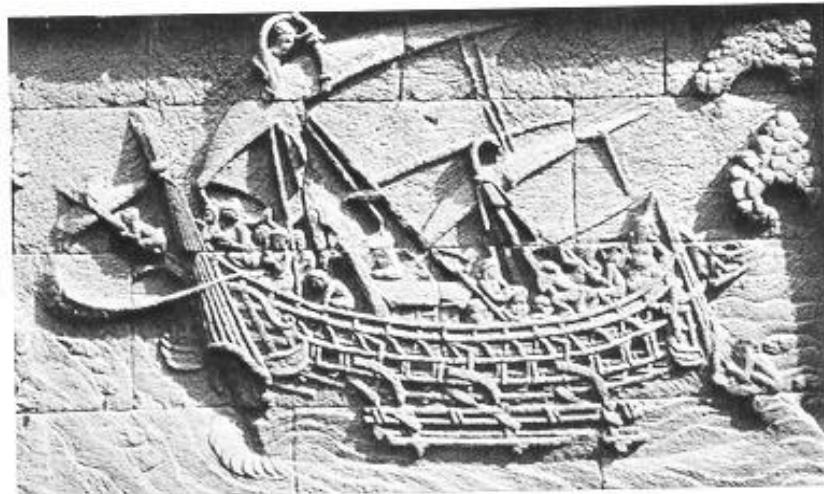
సాపత్క: తమిళనాడు లోని పాలార్ (Palar) నది బంగాళా భాతంతో సంగమమయ్య ప్రదేశమే రోమన్లచే సాపత్క (Sopatma)గా పేరొనబడిన రేవు పట్టణం. కొంతమంది చరిత కారులు దీనిని ఇప్పటి చెన్నయ్య పట్టణంగా భావిస్తారు.

కావేరీపట్టణం: (దక్కిణ తమిళనాడులోని ఇప్పటి పుహోర్; పూంపుహోర్; కావేరీపూంపట్టణం, చోళపట్టణం). చోళ రాజులకు రెండవ రాజుధానిగా ఉన్న కావేరీపట్టణం కావేరీనది బంగాళాభాతంతో కలిసే చోట ఉంది. క్రీ.పూ. 300 నుండి సుమారు 800 ఏళ్ళు పశ్చిమ, తూర్పు దేశాలతో ఈపముఖ రేవు పట్టణానికి వాణిజ్య సంబంధాలుండేవి. 535లో వచ్చిన సునామీ దీనిని సముదంలో కలిపివేసింది.

మచిలీపట్టం: క్రీ.పూ. 3వ శతాబ్దంలో శాతవాహనుల కాలం నుంచి విదేశి వాణిజ్యంలో చురుకైన పొత్త వోంచిన ఇప్పటి మచిలీపట్టం కూజిల్లియన్లకు ‘మైసాలోస్’ (Maisolos), రోమన్లకు ‘మైసలియ’ (Masalia)గా తెలుసు. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్లో కృష్ణానది బంగాళాభాతంతో సంగమమయ్య ముఖద్వారంలో ఉంది. ఈ పట్టణానికి సమీపంలో ఉన్న ‘ఘంటసాల’ (ఒకప్పటి ‘కంటకశేల’ - ‘Kantakasela’; రోమన్లకు ‘Kantikossula’గా పరిచయం) రోం దేశంతో జరిగిన తూర్పు తీర వాణిజ్యానికి విక్రయ కేంద్రంగా వర్థిల్లింది.

తాములిప్పి: రాగి (తాముం) విరివిగా లభించిన కారణంగా ‘తాములిప్పి’ గా పేరొంది, మహాభారత కాలంలో ‘తాముధ్వజని’ పాలనలో ఉన్న ఈ రేవు పట్టణానికి 5,000 ఏళ్ళ పైచిలుకు చరిత ఉంది. గంగా (హర్షగ్రీ) నది బంగాళాభాతంతో సంగమమయ్య చోట పశ్చిమ బెంగాల్లో ఉన్న తాములిప్పి (ఇప్పటి Tamluk) మౌర్యుల కాలంలో తూర్పు ఆసియా దేశాలతోనే గాక పశ్చిమ దేశాలతో కూడా వాణిజ్య సంబంధాలుండేవి. చాలాకాలం ‘వంగ’ రాజ్యానికి రాజుధాని అయిన ఈ రేవు పట్టణం ప్రస్తుతం నది నుంచి వచ్చే ఒండు మట్టి మేట వేసిన కారణంగా పూడిపోయి చెఱువులు, కుంటలతో నిండి ఉంది.

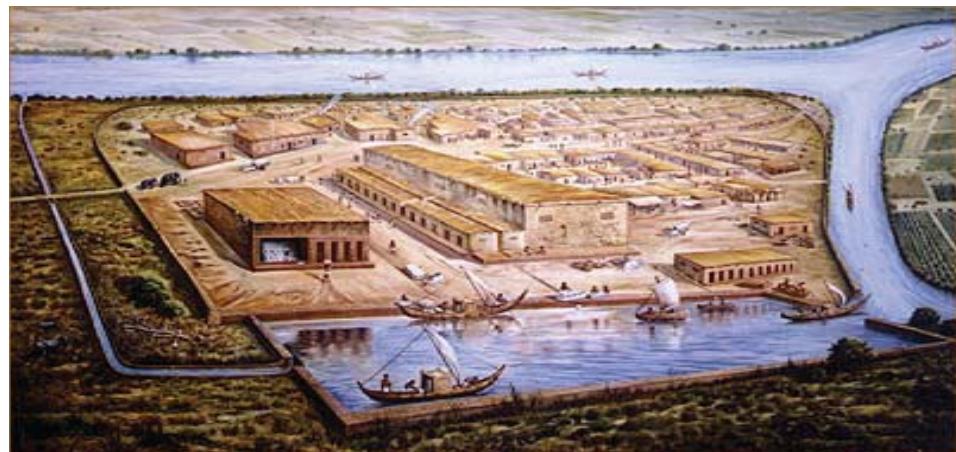
ఇవేగాక, తమిళనాడు, ఆంధ్ర, ఒడిషా తీర ప్రాంతాలలో అనేక చిన్న, పెద్ద ఓడ రేవులుండేవి. వీటిని గురించి సరిఅయిన సమాచారం లేదు.

ప్రాచీనకాలంలో జావాకు వెళ్లిన ఒక భారత నౌక నమూనా (జావాలోని Borobodur లో గోడ మీద వేయబడిన ఒక స్తుపం మీద చెక్కబడింది).

చోళ రాజుల కాలం (క్రి.శ. మూడవ శతాబ్దం)లో కావేరిపట్టణం తీరానికి 30 కి.మీ. (19మైళ్ళు) దూరంలో ధ్వంసమయున ఒక ఓడ స్తూపభాగం (hull). దీని ఆధారంగా భారత పురావస్తుశాఖ నిర్మించిన ఈ నమూనా ఇప్పుడు ‘తిరునల్మేలి’ మూడుజియంలో ఉంది.

క్రీ.పూ. 2400 ప్రాంతంలో విలసిల్చిన ‘లోథల్’ (Lothal) రేవు భారత పురావస్తుశాఖ డాయిన్ చిత్రం.
సంబర్షుతీ నది పశ్చిమ సముద్రం (Arabian Sea)తో కలిసేచోట ఈరేవు నెలకొల్పబడింది.

వైశ్వ కౌముది

మనభారతం

డా. వల్లారుపెట్ట శివాజీరావు

28

ఈ భూమండలంలో అద్యాతీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బిట్టన్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్వత్య చరిత్రగురించి నేను ఖ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికి అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాభ్యాసాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియజేపుమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ...!!

ప్రాపంచిక శాస్త్ర, వైజ్ఞానిక, సాకేతిక రంగాలలో భారతావని

సాధించిన అద్భుత పరిశోధనా ప్రగతి

సముద్రయానం, నోకా నిర్మణం, వాణిజ్యం-2

భారతదేశపు ఎగుమతి, దిగుమతి వస్తువులు ఏవి?

ప్రాచీన కాలం నుండి ఈశకం 18వ శతాబ్దాంతం వరకు లెక్కలేనన్ని వస్తువులను భారతీయులు విదేశాలకు ఎగుమతి చేసి, తమకు కావలిసినవి, ఇచ్చట దొరకనివి అచ్చట నుండి దిగుమతి చేసుకున్నారు. దిగుమతుల కంటే ఎగుమతు లదే ఎప్పుడూ పైచేయిగా ఉన్నందువల్ల విదేశాలతో ఇచ్చి పుచ్చుకునే విషయంలో భారత్ పుచ్చుకున్నదే అనేక రెట్లు అధికంగా ఉండేది. మనదేశం ఎల్లప్పుడూ ధనసంపదలతో తులతూ గుతూ సుఖ్యంగా ఉండటానికి ఇది ఒక కారణం. ఇది భరించలేకనే కొంతమంది విదేశీయులు భారత్ నుండి తమ దిగుమతుల గురించి చాలా వ్యక్తులం చెంది భరించలేక ఆకోశించారు.

ఉదాహరణకు రోమన్ తత్వవేత్త Pliny the Elder (Gaius Plinius Secundus, క్రి.శ. 27-79) భారత నుండి రోం కు జరిగే ఏకపక్ష వాణిజ్యం గురించి "ఏసంవత్సరంలోనూ ఇండియా మారాజ్యాన్ని 550 మిలియన్ sesterces (సుమారు 137.5 మిలియన్ వెండి denarii; 5.5 మిలియన్ బంగారు aurei నాణాలకు సమానం)కు తక్కువ లేకుండా ఖాళీ చేయలేదు; దీనికి మారకంగా వారి సామానులకు అసలు ఖరీదు కంటే వంద రెట్లు ఎక్కువవేసి మాకు అమ్మేవారు.....ఇంత మూల్యాన్ని మా విలాసాలు, స్థీల సాగసుల కోసమే చెల్లిస్తున్నాం.....వారి దేశంలో మిరియాలు, అల్లం వైరా వాటంతట అపే సాగు చేయకుండానే అడవిలాగా పెరిగితే వాటిని వెండి, బంగారం లాగా తూచి మేము కొంటాం" అని వాపోయాడు.

అంతే గాక, భారతో తమ పెట్టుబడులకోసం రోమన్లు ప్రతి ఏడాది 4 మిలియన్ పొండ్లు చెల్లించారు. వందలాది ఏళ్ళు భారత ఎగుమతులకు ప్రతిఫలంగా బంగారం రూపంలో చెల్లింపు 'నీరో' (Nero; క్రి.శ. 54-68) పాలన తదాది రోం సామ్రాజ్యం ఆర్థికంగా చిత్తికిపోవటానికి ఒక ముఖ్య కారణమయింది.

ఎగుమతులు: గత 6 సహస్రాబ్దాల కాలంలో భారత నుండి ఎగుమతి కాబడ్డ వస్తువులలో ప్రధానమైనవి కొన్ని ఇవి:

1. ప్రత్రీ, అతి ప్ల్యాని సున్నిత వ్స్త్రాలు, సూక్ష్మ వ్స్త్రాలు (muslin), నూలుబట్టలు, అడ్డకం బట్టలు, ముడి సిల్వ్రు, సిల్వ్రునూలు, సిల్వ్రు వ్స్త్రాలు;
2. వ్జాలు, నవరత్నాలు, మణాలు, మరకతాలు, గోమేధకాలు (పుష్ప రాగం; topaz), వైధూర్యాలు (lapis lazuli), ఇంద నీలాలు (sapphires), కెంపలు, పగడాలు, ముత్యాలు, పెంకులు పౌదగబడిన వస్తువులు;
3. సాంబాణి (myrrh), సుగంధ ద్రవ్యాలు/మొక్కలు, సాంబాణి (గుగ్గిలం, myrrh, frankincense), కర్మారం, అగరవత్తులు, కాటుక, సువాసన వస్తువులు, కుంకుమ పుప్పు, స్థీల సాందర్భ సామగ్రి, గంధపు చెక్కలు, నెయ్యి;
4. మసాలా దినుసులు (దాల్చినచెక్క, మిరియాలు, లవంగాలు, ఏలకులు, అల్లం, పసుపు, వైరా), ఉసిరి పశ్చు, చక్కెర, ఉప్పు;
5. బోషధ మూలికలు, నీలి మందు (indigo), వర్షద్రవ్యాలు (pigments), చెట్ల నుండి తీసిన బంక జిగురు (resin), లక్క, మత్తు పానీయాలు;
6. బంగారపు నగలు, బంగారు పశ్చాలు, వెండి పస్తువులు, మృణాయ ప్రాతిలు, పింగాళి వస్తువులు, గాజు పొతలు, పూసల దండలు, ముడి రాగి, కరగించిన రాగి, ఇనుము, ఉక్కలు;
7. టేకు కలప (teak), దేవదారు (cedar) కలప, నల్లచేవ (ebony), వృక్షమానులు (hardwoods), కొన్ని విశేషమైన కొయ్య మానులు (special woods), వెదురు (bamboo);
8. దంతం, దంత వస్తువులు;
9. నెమళ్ళు, కోతులు, పులి చర్చిం, వేట కుక్కలు, బూడిద వర్షపు కుక్కలు, ఏనుగులు, అవులు, ఒంటెలు, గుణ్ణలు, గేదెలు, సింహాలు, పులులు, కోతులు, కాకులు, చిలుకలు, పాపురాలు, జీవకపక్షులు, జంతువులతోళ్ళు, యాక్స్ (yaks) తోకలు, తాబేళ్ళ పెంకులు.

దిగుమతులు: దిగుమతి వస్తువులలో ముఖ్యమైనవి బంగారం, వెండి, రాగి, తగరం, వ్స్తాలు, గాజు పొతులు, ద్రాక్ష సారాయి (wine), సున్నితమైన tableware, మొదలగునవి. దిగుమతి కాబడ్డ బంగారం, వెండి నగల, ఆభరణాల ద్వారా తిరిగి విదేశాలకు ఎగుమతి కాబడేచి.

భారతదేశస్తులు దిగుమతి చేసుకున్న వారిలో ఇథియోపిస్టాలు హపశి (హప్పి) పేరు గల బాసిసలు కూడా ఉన్నారు. ‘అబిసినియన్’ (Abyssinian) అని కూడా పిలువబడే వీరిని ఆరబిక్లో Habāsh లు అంటారు.

భూమార్గపు వాణిజ్యం

గౌతమ బుద్ధుడి కాలానికి చాలా ముందునుండి భారతావని అంతటా వాణిజ్యానికి, ప్రయాణీకులకు వీలుగా భూమార్గాలు వ్యాపించి ఉన్నాయి. వీటిల్లో ప్రముఖమైనది ఉత్తర భారత్లో తూర్పున ఉన్న బంగాళాభాతం నుంచి వాయువ్య దిక్కులో ఉన్న మధ్య ఆసియా వరకు ఉన్న మార్గం. ఇది తాపులిప్పి నుండి ‘చంపా పట్టణం’ (అంగరాజ్యం; ఇప్పటి తూర్పు బీహార్లో ఉంది), పాటలీపుత, వారణాశి మీదుగా ‘కౌశాంబి’ (Kauśāmbī; హస్తినాపురంను గంగానది తుడిచెపట్టిన తరువాత జనమేజయుడి ముని-మునిమనుమడు ‘నికాక్ష’ స్థాపించిన రాజధాని) వరకు వెళ్లి అక్కడ రెండుగా చీలుతుంది. ఒక చీలిక విదిష, ఉజ్జయినీలను దాటి పశ్చిమ తీరాన ఉన్న ‘భుగుకక్క’ వరకు వెళ్తుంది. రెండవ చీలిక యమునానది దక్కిణ తీరం వెంట ‘మధుర’ వరకు వెళ్లి, అచ్చట ఒక మార్గం ఇప్పటి రాజస్థాన్, థార్ ఎడారి మీదుగా ‘పాటలా’ (సింధూనది అరేబియన్ సముద్రంతో కలిసే ఇప్పటి పాకిస్తాన్లోని ప్రదేశం) వద్ద అంతమవుతుంది.

మధుర వద్ద చీలిన రెండవ మార్గం ఢిల్లీ, పంజాబు నదులను, ‘శాకల’ (శాగల; నకుల-సహదేవుల మేనమామ శల్యాడి ‘ముద’ రాజ్యపు రాజధాని; పాకిస్తాన్ లోని ‘సియాల్కోట’)ను దాటి తక్కశిల వరకు వెళ్లి, చివరకు కాబూల్వాలీ మీదుగా మధ్య ఆసియాలోకి వెళ్తుంది. ఈ ప్రధాన మార్గంలో ఉన్న ప్రముఖ పట్టణాలనుంచి అనేక చీలిక మార్గాలు కూడా ఉన్నాయి.

దక్కిణాప్థానికి వెళ్లిన ప్రధాన మార్గం ఉజ్జయినీ నుండి దక్కున్-లోని ‘ప్రతిస్థాన’ (శతవాహనుల మొదటి రాజధాని; మహారాష్ట్ర లోని ఇప్పటి పైభాన్) మీదుగా కృష్ణానదీ తీరం వెంబడి వెళ్లి ‘కాంచీపురం’ మీదుగా చివరకు ‘మధురై’ చేరుతుంది. మరో ప్రధాన మార్గం పాటలీపుత నుండి కళింగ (ఒడిషా)ను దాటి దక్కిణ తీర వెంట ఆంధ్రను దాటి తమితినాడు లోని రామేశ్వరం వరకు వెళ్తుంది. దీశమంతటా విస్తరించి ఉన్న నదీ రేవులనుండి సరుకును సముద్ర రేవులకు చేర్పడానికి వివిధ రాజ్యాల సరిపూడ్లును దాటే రహదారులు న్నాయి. ఈరేవులకు వెళ్లే మార్గాలలో కీకారణ్యాలను దాటుకుంటూ, క్రూర మృగాలు, బందిపోట్ల దొంగల బారి నుండి తప్పించుకుని సురక్షితంగా ప్రయాణించటానికి విలుగా 100 నుండి 500 మంది వర్తకులు బృందాలుగా ఏర్పడి, సాయుధులైన రక్కకులను నియమించుకుని సామూహిక బిడారులు (caravans) గా ప్రయాణించేవారు. సరుకును ఎద్దులు, గాడిదలు, ఒంటెలు, కంచరగాడిదల (mules)తో లాగబడిన బళ్లలో తీసుకువెళ్లేవారు.

ఆకాలంలో బిడారుల ప్రయాణాలకు వివిధ రాజ్యాల ద్వారా తూర్పు నుండి పడమరకు, దక్కిణం నుండి ఉత్తరాపథం వరకు భారతావని అంతటా పశ్చిమమైన రహదారులుండేవి. రహదారుల ప్రక్కల మైలు రాత్ము, చెట్లు, పూటకూత్సాత్సము, విశాంతి భవనాలు, చలి పేంద్రాలు మొదలగు సౌకర్యాలుండేవి. మహామృదీయుల కాలంలో రహదారులు మరమ్మత్తులకు నోచుకోక పాడుబడి 17వ శతాబ్దాం వచ్చే సరికి చాలా అధ్యాన్మఫీతిలో ఉన్నాయి.

కొంతమంది వరకులు భూమార్గాన సింధూ ప్రాంతాన్ని, తడ్డశిలను దాటుకుంటూ, కాబూల్వాలీ మీదుగా మధ్య, ఉత్తర ఆసియా దేశాలకు సరుకును తీసుకువెళ్లి తిరిగి 3 లేక 4 ఏళ్ళకు ఇళ్ళకు వచ్చేవారు.

భారతావనితో వాణిజ్యం నెరపిన దేశాలు

Chambers's Encyclopaedia లో భారతదేశం, అందులో లభించే ప్రకృతి ప్రసాదిత అందమైన వస్తువులు, వనరులు, సంపద లతో పాటు, ఉన్నత ప్రమాణాలతో కూడిన ఉత్పత్తులు, సరుకులకు అనేక కాలాల పాటు పేరుగాంచినట్లుగా పేర్కొనబడింది. బ్రిటిష్ చారిత్రక శాస్త్రవేత్త William Jones (1748-1794) భారత వాణిజ్యం గురించి ఇలా ప్రాశాడు: "స్ఫూతికి అందని కాలంనుండి హిందువులు ప్రాచీన పర్వియన్లు, ఇథియోపియన్లు, ఈజిప్పియన్లు, అస్సిరియన్లు (Assyrians), ఫినీషియన్లు, గ్రీకులు, ఎటుస్కాన్లు (Etruscans), సైధియన్లు (Scythians), గోత్ (Goth) ప్రజలు, చైనీయులు, జపానీయులు, పేరూవియన్లతో సంబంధ బాధవ్యాలుండేవి." వీరేగాక ప్రాచీన భారతీయులకు యూదులు, రోమన్లు, తూర్పు ఆసియా వాసులతోనూ వాణిజ్య సంబంధాలుండేవి.

ఈజిప్పి: ప్రాచీన ఈజిప్పియన్ వరకులు పెద్ద, పెద్ద పడవలలో 'మధ్యధరా' (Mediterranean) సముద్రం, ఎట్ల సముద్రం (Red Sea) దాటి వారికి 'దేవుని భూమి' (God's Land) అయిన పశ్చిమ భారతదేశ తీరాన్ని చేరేవారు. 5వ రాజ వంశపు Pharaohs (క్రి.పూ. 2465-2325), 6వ రాజ వంశపు Pharaohs (క్రి. పూ. 2325-2181) హరప్పా ప్రజలతో వాణిజ్య సంబంధాలను నెలకొల్పుకున్నారు.

Kouï అనే ఈజిప్పియన్ నాయకత్వం లో Knemphotep భారత్కు 11 సార్లు సముద్ర ప్రయాణం చేశాడు. ఈ యూత్లలన్నిటికి 18వ వంశపు Pharaoh రాణి Hatshepsut (క్రి.పూ. 1479-1458) ప్రోత్సహంతో పాటు ఆర్థికసహాయం కూడా అందించింది. Deirel-Bahri (Deir-el-Bahari) గుడి గోడలమీద తమ నౌకలన్నీ 'పంట' (Punt) పేరుతో పిలవబడే భారత నుండి దిగుమతి చేసుకున్న అనేక అద్భుతమైన వస్తువులతో నిండిఉన్నాయని ఈ రాణి చాలా గర్వంతో ప్రాయించింది.

ఈజిప్పియన్ మానవ సంబంధాలు దక్కిణ భారతావని లోని 'మలబార్' తీరంలో ప్రాచుర్యంలో ఉన్నవేనని ఆదేశపు చారితకులు వెలిబుచ్చారు. సింధూ ప్రజలకు దక్కిణ అరేబియా నుండి ఈజిప్పియన్ తీరప్రాంతంవరకు ఉన్న దేశాలతో సముద్ర రవాణా సంబంధ లుండేవి. భారత-మధ్యధరా మధ్య ఉన్న ప్రాంతమంతటికి దక్కిణ అరేబియా, 'సాకోత్రా' (Socotra) కేంద్ర బిందువులుగా విలసిల్లాయి. Horn of Africa కు సమీపంలో హిందూ మహాసముద్రంలో ఉన్న నాలుగు చిన్న దీప సముద్రాయాలతో కూడిన 'సాకోత్రా' అసలు పేరు 'శుఖధర' (Sukhadhara). అది క్రమేణా 'సుఖోతర' (Sukhothara)గా మారి, చివరకు సాకోత్రా అయింది. భారత-ఈజిప్పిలకు మధ్యలో ఉన్న సాకోత్రా (ఇప్పటి 'యెమెన్' లోని అంతర్భాగం) అలెగ్జాండర్ కాలం వరకు భారతీయుల అధీనంలోనే ఉంది.

ఈజిప్పిను పాలించిన Ptolemies కాలం (క్రి.పూ. 305-30) లో ప్రతిసారి 125 ఓడలు, ఒకదాని వెంట మరొకటి ఈజిప్పి, రోం సిరియాకు వెళ్లి భారత ఉత్పత్తులను సరఫరా చేస్తుండేవి. క్రి.పూ. 3వ శతాబ్దంలో Ptolemy II Philadelphus (పాలన క్రి.పూ. 285-246) కాలంలో భారతదేశపు సరుకులను మొదట నౌకలద్వారా ఈజిప్పియన్ రేవులకు చేరి, తరువాత ఒంటెల మీద 386 కి.మీ. (240 మైళ్ళు) దూరంలో ఉన్న వాణిజ్య వికయ కేద్రం 'అలెగ్జాండ్రియా'కు చేరేవారు. ఈయన తన తల్లి పేరున నిర్మించిన ఎట్ల సముద్ర తీరాన ఉన్న Berenike రేవుకు భారత నౌకలు ప్రయాణిస్తుండేవి.

Ptolemy VIII Euergetes II (క్రి.పూ. 186-116) పాలనా కాలంలో ఎట్ల సముద్రంలో చిక్కుకుపోయి, రక్కించబడిన ఒక భారత నావికుడు Eudoxus of Cyzicus అనే గ్రీకు నావికుడికి ఈజెష్ట్ నుండి భారతదేశానికి సముద్ర మార్గాన్ని చూపించాడు. ప్రాచీన కాలంలో వలే ఈకాలంలో కూడా సముద్ర మార్గాలను భారత నావికులే తమ ఆధిపత్యంలోకి తీసుకున్నారు.

మిసాపాటేమియా, సుమేరియా, ఇతర మధ్య ఆసియా దేశాలు: వేదకాలంలో ఆర్యలు కాని వారైన ‘దస్యలు’, ‘అసురులు’గా పేరొందిన వారిలో అసురులు Mideast లో స్థిరపడి ‘అసుర’ (Asura; Ashur) అనే పేరుతో ఒక పట్టణాన్ని ఏర్పరచు కుని ‘Assirian’ సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించారు. మిసాపాటేమియా లోని అభిలేఖనాల (inscriptions)తో పాటు, అచ్చట బయల్పడిన తూకపు రాళ్ళు, సబ్బరాళ్ళు (soapstones), carnelian పూసలు, హరప్సాలో బయల్పడిన ముదులను బట్టి Akkad రాజ్య స్థాపకుడు Sargon (క్రి.పూ. 2270 -2215) పాలనలో మిసాపాటేమియా వాసులు భారత్ నుండి రాగి, ముత్యాలు, దంతం, వృక్షమానులు, బంగార పునగలు, పెంకులు పొదగబడిన వస్తువులు, మృణాలుపౌతలు అచ్చటి వారు దిగుమతి చేసుకున్నారు. హరప్సా వర్కులు సుమేరియా (దక్కిణ మిసాపాటే మియా) కు కలప, కొన్ని విశేషమైన మానుల తో పాటు వైధుల్యాలు లాంటి వస్తువులను ఎగుమతి చేశారు.

పురావస్తు పరిశోధన ప్రకారం క్రి.పూ. 18వ శతాబ్ధంలో భారతదేశం మిసాపాటేమియా (టైగ్రిస్-యుఫ్రేట్స్ నదుల మధ్య ఉన్న ఇప్పటి ఇరాక్, ఈశాన్య సిరియా, ఆగ్నీయ టర్కీ, ఫ్రెబుతీ ఇరాన్), Phoenicia, అరేబియాలతో విరివిగా వర్తక వ్యాపారాలు సాగుతూ ఉండేవి. యూదుల Old Testament లో భారత్కు సిరియన్ తీర ప్రదేశంతో క్రి.పూ. 1400 ప్రాంతంలో వాణిజ్య సంబంధాలుండేవని పేర్కొనబడింది. క్రి.పూ. 10వ శతాబ్ధంలో దక్కిణ అరేబియాతీరం లోని ‘Sabeans’తో కూడా వాణిజ్యం నెరపింది.

క్రి.పూ. 2వ సహస్రాబ్దంలో భారత్ నుండి ‘చోళులు’ ఇప్పటి ఇరాక్ లో స్థిరపడ్డారు. వీరున్న ప్రదేశం తొలుత ‘చోళదేశం గా పేరు గాంచి, కాలక్రమేణా ‘చల్లియా’ (Chaldea)గా మారి బాబిలోనియాలో కలిసి పోయింది. భారత వర్కులు ‘బ్రైమున్’ లో స్థిరపడి అక్కడనుండి మిసాపాటేమియాలోని పట్టణాలకు చేరేవారు. క్రి.పూ. 1700 వచ్చేటప్పటికి సరస్వతి-సింధూ నాగరికత రూపుమాసి పోయినందువల్ల ఈ ప్రవాస భారతీయులు తమ మాతృదేశానికి శాశ్వతంగా దూరమైపోయారు.

భారత వర్కులు వారి ఓడలను హిందూ మహాసముద్రం, పర్షియన్-గల్ఫ్ (Persian Gulf), ఎట్ల సముద్రం, మధ్యధరా సముద్రం, Aegean సముద్రంను వరుసగా దాటి మిసాపాటేమియా తదితర మధ్య ఆసియా దేశాలను చేరేవారు.

బోద్ధ జాతక కథల (సంఖ్య 339) ప్రకారం అశోకుని కాలానికి ముందు ఇండియా-బాబిలోనియా మధ్య వాణిజ్య సంబంధాలు న్నాయి. భారత వర్కులు వారణాశి నుండి కాకులు, నెమళ్ళను ‘Bāveru’ అని కూడా పిలువబడే బాబిలాన్కు ఎగుమతి చేశారు. ఈ దేశస్తులు, భారత టేకు, దేవదారు రకాల కలపను, క్రి.పూ. 7-6 శతాబ్ధాలలో గృహ, భవన నిర్మాణానికి దిగుమతి చేసుకునేవారు. క్రి.పూ. 6-5 శతాబ్ధాలలో పశ్చిమ భారత తీరాన ఇప్పటి గుజరాత్లో నివసించే ‘Vaniyas’ సముద్ర ప్రయాణంచేసి Persian Gulf ను, అచ్చటి నది తీరప్రాంతాలకు చేరుకునేవారు.

గ్రీసు: Homer (క్రి.పూ. 8వ శతాబ్దం) కాలంలో గ్రీసులో భారత్ చురుకైన వాణిజ్యం జరిగింది. దంత వస్తువులు, నీలిమందు, తదితర సరుకులను గ్రీసుకు పంపిన వస్తువులలో ముఖ్యమైనవి. గ్రీకులు భారత్లో తయారైన సిల్వ్ర వ్స్టాలను దిగుమతి చేసుకునేవారు. వీటిని ‘Sindones’ లేక ‘Tyrian Robes’ అని పేర్లకో పిలిచేవారు.

(క్రి.పూ. 326-325 లో అలెగ్జాండర్ ఉత్తర భారతం మీద దండెత్తినప్పుడు ఆయన 8,000 మంది సైనికులు, వేలాది అశ్వాలు, ఆయుదాలను చేరవేయటానికి భారత నొకా నిర్మాణ నిపుణులు, సహాయకులు, పనివాళ్ళే నిర్మించి ఇచ్చారు. వీరిచే నిర్మితమైన 2,000 పడవలు, చిన్న యుద్ధ నోకలు, తెప్పల సముద్రాయాన్నపయోగించే అలెగ్జాండర్ సైనికులు అతి కష్టతరమైన Jhelum నదిని సునాయా సంగా దాటగలిగారు. మౌర్యుల కాలంలో నొకానిర్మాణం ఎంతో అభివృద్ధి చెందిన పరిశ్రమగా పేరు గాంచింది.

చైనా: భారత-చైనా సముద్ర సాంగత్యం క్రి.పూ. 650 నుంచీ ఉంది. ఈ కాలంలో చైనాకు వెళ్ళి నొకామార్గం మొత్తం భారతీయుల అధీనంలోనే ఉంది. ఫిలిప్పీన్స్, ఇండోనీషియా దీప సముద్రాయం, మలయాలలో బయల్పుడిన ఆధారాలనుబట్టి ఆకాలంలో ఈ ప్రాంతాలతో కూడా ధృడమైన వర్తక, వ్యాపార సంబంధాలున్నాయని ధృవపడింది.

తక్కుశిల నుండి రోడ్సు కాబూర్, గంధార (Gandhara) వరకు వెళ్లి అచ్చట చీలి వేర్చేరు దిక్కులలోకి విస్తరించింది. ఈ చీలిన రోడ్సు పర్షియా, నల్ల సముద్రం (Black Sea), దక్కిణ మధ్యధరా ప్రాంతం వరకూ ఉన్నాయి. అలాగే పశ్చిమ చైనా నుండి వెళ్ళి రహదారి దక్కిణ దిక్కులో తక్కుశిల మీదుగా మధ్య ఆసియాను దాటి బ్రాక్టియా వరకు వెళ్లింది. ఈ భూ మార్గమే ‘సిల్క్ రోడ్’ (Silk Road) పేరుతో ప్రపంచ ప్రసిద్ధి గాంచింది. ఈ రోడ్సు చైనా వైపున Kasghar, Yarkhand, Khotan, Miran, Kucha, Karashahr, Turfan ఎడారు ప్రాంతాలను లంకె వేసింది. భారత వర్తకులు అన్ని చోట్లా వాణిజ్య కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేశారు. ఈ సిల్వ్రు రహదారి ద్వారా చైనాలో తయారైన వస్తువులు భారతావని, పశ్చిమ ఆసియాలోని విపణి కేంద్రాలకు చేరేవి. ఈ రహదారే భారతదేశం నుండి గుజ్ఱాలతో పాటు, గజ్ఫు స్వారీ ప్రాచుర్యానికి కూడా పర్యావరానమయింది.

ఆగ్నేయ ఆసియా: మొదటి శతాబ్దంలో భారత సంస్కృతి మధ్య ఆసియా, ఆగ్నేయ ఆసియా, పసిఫిక్ దీపాలకు విస్తరించి ఆ దేశ వాసులను ప్రభావితం చేయటం ప్రపంచ చరిత్రలో ఒక ముఖ్య ఘట్టం. ఈ దేశాలలో హిందూ రాజ్యాలేర్పడ్డాయి. అచ్చట దేవాలయాల లోని అభిలేఖనాలను బట్టి శాతవాహనుల కాలంలో నొకా వాణిజ్యం ద్వారా పోగుపడిన/పొందుపరచుకున్న సంపదను దాన ధర్మ కార్యక్రమాలకు, ధర్మ నిధుల నేర్చాటు చేయటం జరిగింది.

ఫ్రైంచ్ ఆధ్యాత్మిక తత్త్వవేత్త Amaury de Reincourt రచించిన ‘Soul of India’ గ్రంథంలో ఇలా ఉంది: ”క్రి.శ. మొదటి శతాబ్దంలో ఆగ్నేయ ఆసియా మీద అత్యంత ప్రకాశవంతంగా వెలిసినది భారత సంస్కృతియే. భారత వలస ప్రజలు, వర్తకులు, సైనికులు, బ్రాహ్మణులు, బోధ్య మతస్తులు మొదట కొందరు, ఆతరువాత మరి కొందరు అలలలాగా ఆగ్నేయ ఆసియా తీరాన్ని తాకి లోపలికి పంచించారు....ఉత్పిష్ఠ మైన విజ్ఞానం, తిరుగులేని నొకాధిపత్యం, వర్ధిల్లామన్న వాణిజ్యం, సాటిలేని సైనిక శక్తి, అసమానమైన నాగరికత, సంస్కృతి మొదలగు వాటిని స్వంతం చేసుకుని తులతూగుతున్న భారతీయులు ఆగ్నేయ ఆసియా వాసులను చాలా ప్రభావితం చేశారు.మొదటి శతాబ్దం మధ్యలో ప్రయాణికులతో నిండిన ఓడలు గంగా నది, శ్రీలంక, మలయాల మధ్య నిరంతరం తిరుగాడుతూ ఉండేవి.

...ఉదాహరణకు గుజరాత్, కళింగ నుండి వెళ్లిన భారతీయులు జావాలో వలసలు ఏర్పాటు చేసుకుంటే, ఇతరులు బర్మా, కాంబోడియా లకు బయలుదేరారు. కథాసాగర, జాతక, తదితర పురాతన భారత గ్రంథాలలో పాటు, భారతీయుల ఆలోచనలు ఎల్లప్పుడూ ‘సువర్ణ భూమి’గా వర్ణించబడిన ఈఅద్భుతమైన ప్రాంతంగురించి నిండి ఉన్నట్లుగా ఉటంకించాయి.....”

రోం: మధ్యధరా ప్రాంతాన్ని పశ్చిమ ప్రపంచంతో కలిపివేసి తమ సామ్రాజ్యాన్ని విస్తరించుకున్న రోమన్ పాలకులు భారతావనితో దగ్గరి వాణిజ్య సంబంధాలనేర్చుకున్నారు. వీరికి సరుకులు ‘ముజిర్స్’ (కొడుంగల్లార్), కోర్కై (కొల్పి), పాదుచ (Poduca), ‘సాపత్మ’ (Sopatma) మొదలగు రేవులనుండి వెళ్లేవి. అరికమేడు త్రవ్యకాలలో బయల్పడిన ఆధారాలనుబట్టి రోమన్లు నీర్దేశించిన ప్రకారం వస్తాలను తయారుచేసి పంచించేవారు. రోం ఎగుమతులు పశ్చిమ భారత్తోని బర్యారికం (కరాచీ), కశ్మార్జ్ఞ, చౌర్, భరూచ్, ఖంభట్ రేవులకు, తూర్పు తీరాన Muziris, Barace (ఇప్పటి Porakkadu), అరికమేడు, కోర్కై, కావేరీపూంపట్టిణం (పూంపుపోర్), మరుంగూర్ పట్టిణం (Marungurpattinam, అలగాంకుళం), మైసోర్జ్ఞ్ (మచిలీపట్టుం) మొదలగు రేవులకు చేరేవి.

రోం కు పంచించే సరుకును మొదట ఈజెష్ట్ రేవు పట్టిణం Berenike నుండి అలెగ్జాండ్రియా కు చేరి, అక్కడ నుండి ఓడలలో రోమన్ సామ్రాజ్యాలలోని వివిధ ప్రాంతాలకు పంచించేవారు. ఈ వస్తువులు మచిలీపట్టుం, అరికమేడు (పుదుచ్చేరి దగ్గర), అలగాంకుళం (రామనాథపురం దగ్గర), కావేరీపూంపట్టిణం, కరైకాడు, కోర్కై మొదలగు రేవు పట్టిణాల నుంచి ఎగుమతి అయ్యేవి.

ఆగ్స్టస్ సిజర్ (Augustus Caesar, క్రీ.పూ. 31-క్రీ.శ. 14), టైబీరియస్ (Tiberius, క్రీ.శ. 14-37), నీరో (Nero, క్రీ.శ. 54-68) పాలనలలో దిగుమతి చేసుకున్న వస్తువులకు బంగారు నాణాలు చెల్లించేవారు. ఈనాణాలతో నగలు తయారుచేసి తిరిగి వారికి ఎగుమతి చేసి మరల బంగారు నాణాలను వసూలు చేసేవారు. ఆగ్స్టస్ కాలంలో ‘ముజిర్స్’ (Muziris; ఇప్పటి Kodungalloorకు దగ్గరలో ఉంది) పట్టిణంలో భారత్తో తమ వాణిజ్యం కోసం ఒక కార్యాలయాన్ని నిర్మించి 1,200 మంది సైనికులను నియమించాడు. వీరు నివాసమున్న ‘యవన్చెరీ’ (Yavancheri, విదేశీయులున్న ప్రదేశం) కాలనీ సంగీత, నాట్య, కళలలో ప్రవీణ్యంగల పడుపుక్కత్తెలతో నిండి ఉండేది.

అంతే గాక, భారత్తో తమ పెట్టుబడులకోసం రోమన్లు ప్రతి ఏడాది 4 మిలియన్ పొండ్లు చెల్లించారు. రోం సంపద పశ్చిమ భారత్తోని బర్యారికం, కశ్మార్జ్ఞ, చౌర్, భరూచ్, ఖంభట్ (Cambay), రేవులకు, తూర్పు తీరాన ముజిర్స్, Barace, పుదుచ్చేరి, మొదలగు రేవులకు చేరేది.

ఇథియోపియా: ఇటీవల ఇథియోపియాలో బయటపడిన 103 బంగారు నాణాలను బట్టి క్రీ.శ. 230 ప్రాంతంలో విలసిల్లిన కుషానుల కాలంలో ఈదేశానికి భారతావనితో వాణిజ్య, ఆర్థిక సంబంధాలుండేపని ధృవపడింది. ఈనాణాల మీద ప్రాకృతం, గ్రీసు భాషలలో ఉన్న అభిలేఖనాలనుబట్టి Axumite (ఈశాన్య ఆఫ్రికాలో వాడుకలో ఉన్న భాష) లిపికి ‘బ్రాహ్మా’, ‘భరోస్త్ర’ (గాంధార ప్రాంతపు భాష) లిపితో దగ్గరి సంబంధ ముందని తేటతెల్లమయింది. ఇప్పటి శకానికి ముందు Brāhmī, Kharosthi భాషలు మాట్లాడే భారతీయులు ఈజెష్ట్, ఇథియోపియాలలో అధికంగానే తిరుగుతుండేవారు. Auxumite నాణాలు సైబుతీ (southwest)భారతావనిలో కూడా దొరికాయి.

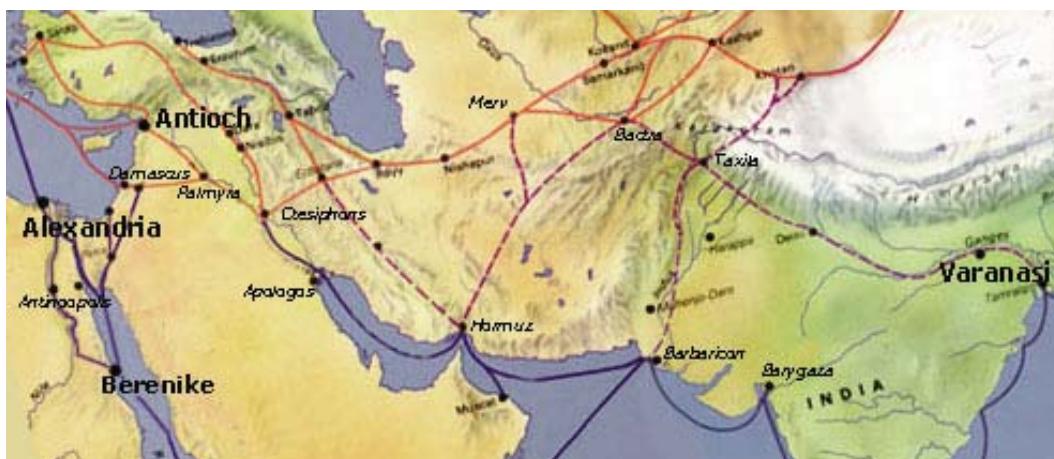
భారత్కు కావలసిన బంగారం ఇధియోపియాలో ఎక్కువగా లభోస్తి, ఇధియోపియాకు అవసరమైన ప్రత్తి, సిల్వు, సున్నిత వస్తాలు, లక్షు, ఇనుము, ఉక్కు, తోళ్ళు, మిరియాలు, ఇతర మసాలా దినుసులు, ఇతర ఉత్సత్తులు భారత్లో లభించేవి. భారత వాణిజ్యం పశ్చిమ, తూర్పు తీరాలలో ఉన్న రేవులనుండి ఎట్ల సముద్ర రేవులకు జరిగేది. అచ్చట నుండి ఎడమ వైపున ఉన్న Horn of Africa తీరంలోని Malao (ఇప్పటి Berbera) రేవుకు భారత వస్తువులు వెళ్లాడుండేవి.

ప్రాచీన ఇధియోపియా సామ్రాజ్యపు రాజధాని చుట్టూ విస్తరించి ఉంది. అదేశపు సౌకా వాణిజ్యానికి కేంద్రభిందువు Adulis (Adule). ఇధియోపియా, రోం, పర్షియాలలో భారత సిల్వువస్తాలకు చాలా గిరాకీ ఉండేది. ఈకారణంగా రోమన్ పాలకుడు Justinian (527-565) భారత సిల్వు వస్తాలను పర్షియానుండిగా గాక ఇధియోపియన్లు రోమన్లకే అమ్మేటట్లుగా ఒడంబడిక చేసుకున్నాడు.

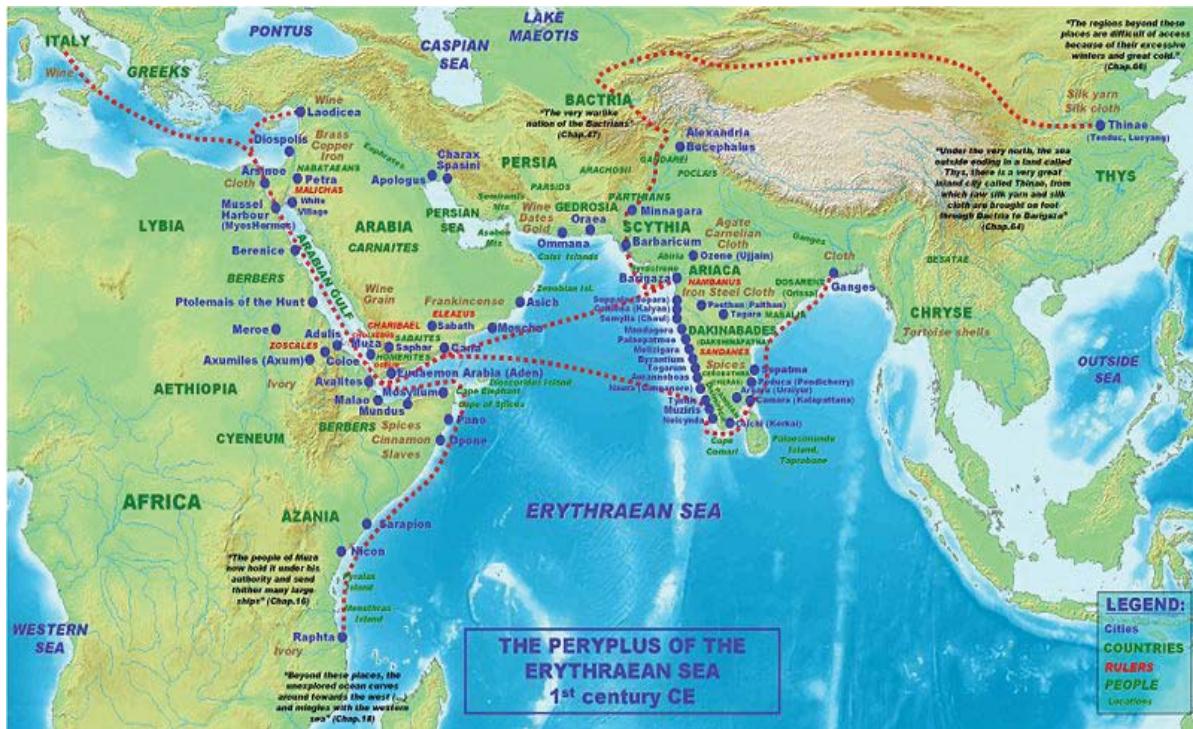
భారత-ఇధియోపియా వాణిజ్యంలో హాష్టిలు (పైన వివరించిన 'దిగుమతులు' చూడండి) కూడా ఉన్నారు. 13వ శతాబ్దం నుండి భారత్కు దిగుమతి కాబడ్డ వీరు క్రమక్రమంగా బాసిసత్యాన్నండి ఉన్నత స్థానాలకు ఎదిగారు. భారత్లో ఒక రాజ్యాన్ని శాసించగలిగే స్థాతికి చేరుకున్న మొట్టమొదటి హాష్టి 'జమాలుద్దీన్ యాఖుత్' (Jamaluddin Yaqut). ఇతను జీల్లిని 1236-1240 మధ్య పాలించిన రజియా సుల్తానాకు కుడి భుజంగా ఉన్నాడు. మరో ప్రముఖ హాష్టి ఇధియోపియాలోని Hararలో బాసిన కుటుంబంలో మాలిక్ అంబర్ 1607-1626 మధ్య దక్కిణ భారత్ను అప్పాద్ నగర్ నుంచి పాలించిన సుల్తాన్కు దక్కన్ సంస్థానానికి ప్రతినిధిగా ఉన్నాడు.

హాష్టిలు అధికంగా కలిగిన గుజరాత్కు మొదట దిగుమతి కాబడ్డారు. ఆతరువాత మహామృదీయుల పాలనలో వారు బెంగాలుకు వెళ్లి స్థిరపడ్డారు. అచ్చటి సుల్తాన్ Ruknuddin Barbak Shah (పాలన 1459-1471) స్వాధీనంలో 8,000 మంది బాసిసులుగా ఉన్నారు.

భారత వాణిజ్యం పైన పేర్కొన్న దేశాలతోనే గాక ఇతర దేశాలతో కూడా విరివిగా జరిగింది. వీటిల్లో ముఖ్యమైనవి సింహా దీపం (శ్రీలంక), తూర్పు ఆఫ్రికా దేశాలు కీన్యా, జాంజిబార్-తాంగనీయక (ఇప్పటి Tanzania), సామాలియా, సూడాన్, మొదలగునవి.

క్రీ.పూ. 2400 ప్రాంతంలో సరస్వతీ-సింధూపదేశంనుండి మధ్య ఆసియా, మధ్యధరా ప్రాంతం, ఆఫ్రికా, చైనా, యూరోప్ వరకు ఉన్న రవాణా మార్గాలు. ఈదేశాలకు ఈమార్గాలద్వారా భారత వాణిజ్య సరుకులతోపాటు వర్తకులు, వలస్పజలు ఆదేశాలకు వెళ్లాడుండేవారు.

ప్రస్తుత శకం 1వ శతాబ్దంలో భారత్-రోం దేశాల మధ్య నెలకొనియున్న వాణిజ్య మార్గం.

ఈపరంలో భారత పశ్చిమ, తూర్పు తీరాలలో ఆకాలంలో వర్ణించిన సౌకార్యాలను చూడవచ్చు.

ఇమెయిల్: dr_vs_rao@yahoo.com

ఈ భూమండలంలో అద్వితీయమైన, అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు (బిటిన్ మనదేకాస్మి కబిలించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తలతూగిన మన భారతదేశపు బౌన్సుత్ర్య చరితగురించి నేను వ్యాపిన "ది గ్రేబీల్ ఇండియూ" అనే పేరుతో ఉన్న ప్రస్తుకం జాలై 2009లో ఇండియూలో ప్రమరించబడింది. ఈ ప్రస్తుకం అందరికి అందుబాటులో ఉండరని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యంతాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కొముది' మానవత్తిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావ్హాకంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియజెప్పయని నా విషయం. ఈ విధంగా ఫుసప్పేన మన భారతదేశ చరిత భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న అక్క!!!

